BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
14
13. F.
23

SVMMA BVLLARVM, SIVE CONSTITVTIONVM APOSTOLICARVM.

Tam veterum, quam recentiorum magis practicabilium.

VSQVE AD SANCTISSIMVM D. N. VRBANVM Diuina prouidentia Papam VIII. incluſiuè.

Nimia lucubratione, diuturniſque laboribus compoſita, & nunc primum in lucem edita.

PER IOANNEM ANTONIVM NOVARIVM V.I.D. Prothonotarium Apoſtolicum, ac Metropolitanæ Eccleſiæ Neap. Canonicum, eiuſdemque Curiæ vnum ex Conſultoribus.

Duplici Indice decorata, quorum primus Titulos, alter verò Bullas pro faciliori Lectoris ingreſſu continet.

NEAPOLI, Apud Lazarum Scorigium, M.DC.XXXV.

Eminentiſs. & Reuerendiſs. Princip

FRANCISCO BONCOMPAGNO

S. R. E. PRESBITERO CARDINALI, ac vigilantiſſimo Archiepiſcopo Neapolitano.

COgitanti mihi Eminentiſsime, & Reuerendiſsime Domine Cardinalis, Parthenopęam Ciuitatem, eiuſq; incolas, & conciues aliquo munuſculo locupletare, in animum venit, quo præſertim dono eidem reſpōderem, illo nēpe, quo me a teneris annis eadē locupletem erexit legalibus ſiquidem lucubrationibus, & præſertim Apoſtolicarum bullarum ſanctionibus, quæ mihi frequentiores, & magis neceſſariæ viſæ ſunt in cauſis forenſibus pertractandis, nec dum à Doctoribus in examen productæ fuerunt, quorum ſtudio etiam, atque etiam delectaris; Has meas vigilias tuæ tutelæ cōmitto, veluti aureū vellus apud Colchos ab Oeta rege

draconis cuſtodiæ commiſſum, ne à prædoni.
bus raperetur, ſic præclare mecum agetur, ſi liber iſte nullius inuidi vngue lacerabitur, ſi tui draconis præſentia muniretur, quod quidem non diffido cum tot tantiſque muneribus me dignatus ſis cumulare (tui digiti opus) vt ad æthera euehere non piguerit, ac ſi aliud nihil in tuæ mentis acie peruolutaris, niſi me ſeruulum tuum ad tanti decoris faſtigia promouere, vt meo exili animo impar eſſe ſatis agnouerim, quare ſi ipſe tamquam lunaris globus aliquo radiorum ſplendore rutilans appareo, tale iubar à te tanquam ab vniuerſi orbis ſole in me deriuaſſe haud inficias ibo, ſi Canonicatus honore præfulgeo, à te præfulgeo, ſi inter tuos Conſultores aſſideo, à te aſſideo, deniq; ſi per aliquorum ora viuus volito à te factum volito, nec vnquam dubitaui tot de tuo ſolio reportaſſe munera cum ſis progenies excelſa, ex excelſo Gregorio XIII. Pontifice Romano, qui quantum terroris inflixit erronibus, tãtum honoris adidit virtutem ſectatoribus, ſic tua veſtigia populus admiratur, tuam probitatem grex veneratur, tuam iuſtitiam omnes ſectantur:

tur:

tur: tua ergo, Eminentiſsime Domine, meus liber ſequetur veſtigia, qui tanti Pontificis ſequutus es progeniem, atque egregia facinora eiuſdem ſeruos obſequendo, quod ſi mihi cõtingerit à tuis benignis oculis non reluctari, facis mihi certe animum ad alia meis laboribus cumulanda, quæ tantæ vrbi, in qua Paſtor egregius præſides grata fore confido. Vale.

Amplitudinis Tuæ Eminentiſs. & Reuer.

Addictiſſimus ſeruus

Ioannes Antonius Nouarius.

Imprimi poteſt.
Riccius Epiſcopus, & Deputatus.

SVmmam Bullarum, ſiuè Conſtitutionum Apoſtolicarum, tàm veterum, quàm recentiorum magis practicabilium, à Perilluſtri, & Admodum Reuerendo Dom. Ioanne Antonio Nouario V. I. D. Prothonotario Apoſtolico, Metropolitanæ Eccleſiæ Neapolitanæ Canonico, ac eiuſdem Curiæ præclariſsimo Conſultore, diſertiſsimè compoſitam, vidi, in qua nihil, aut orthodoxæ fidei, aut bonis moribus diſsentaneum reperi; imò, multa inſpexi, quæ ingenij acumen oſtentant, animi pietatẽ redolent, quæque abſtruſa illuſtrant. Quare digniſsimam iudico, quod ad vtilitatem publicam cudatur. Datũ in Conuentu S. Mariæ Salutis Neapol. die 25. Iulij 1634.

Fr. Dionyſius à Canuſio Reformatus Ord. Min. ſtrictioris obſeruantiæ Deputat.

IMPRIMATVR.

Felix Tamburellus Vic. Gen.

Illuſtriſs. & Excellentiſs. Domine.

PErlegi de ordine Veſtræ Excellentiæ luculentiſsimà gloſemata ſuper bullis aliquibus Summorum Pontificum ædita ſummo ſtudio per perſpicaciſsimum I. C. ac admodum Reuerendum D. Ioan. Antonium Nouarium Canonicum benemeritum huius noſtræ Cathedralis Metropolis, & ipſa viſa, ac diligenter enucleata exiſtimo vtiliſsima fore pro literariæ Reipublicæ comodo, cum nil contineant, quod dignè redargui poſsint, ſed potiùs commẽdatione digna, vt quamprimum prælo dari poſsint, ſi ita Excellentia ſua mandare dignetur. Datum ex ædibus noſtris Neap. die 1. Septembris 1634.

Excellentiæ veſtræ

Additiſsimus ſeruus

Ioannes Baptiſta de Thoro I.C.Neap.

Viſa retroſctipta relatione. Imprimatur;

Tapia Reg. Enriquez Reg. Rouitus Reg.

IOAN. ANGELVS FADA, ex Societate Ieſu.

AD CANDIDVM LECTOREM.

BVllarum veterũ,ac recentiorum Summa, à D.Ioan.Antonio Nouario ſatis benemerito Canonico Neapolitano, quanto ſtudio, ac ſedulitate fuerit confecta, ex eadem colligitur,ſiquidem ingeniũ perſpicaciſsimũ demõſtrauit, ad reducẽdũ, ac colligendum quaſi vniuerſum compendium antiquarũ, & nouiſſimarũ conſtitution,ũſub Alphabetico methodo,& quidquid affluenter, & per extenſum in hoc dicendi genere afferri potuerat, ſubſtantialibus, & breuibus verbis illud perſtrinxit, in hunc redigendo librum, vt ad illum quiſque poſſit ex occaſione confugere, in quo reperiat collectum quidquid authoritate Apoſtolica, ac Sac. Congreg. Emin. DD. Cardin. ſiuè Rota Romana varijs locis,& temporibus ſancitum ſit. Opus quidem non minus vtile,quam neceſſarium, non ſolum Prælatis ſæcularibus, & regularibus; ſed etiam parochis,Sacerdotibus, Clericis beneficiatis,& non beneficiatis etiam exemptis,& Religioſis. Vnuſquiſq; itaq; animo,lętoque vultu librum hunc accipiat, pro communi omnium vtilitate.

D. ANGELI CASABVRII
Sacerdotis Neapolitani, & Cathedralis
Eccleſiæ eiuſdem Ciuitatis
beneficiati.

AD AVCTOREM.

Epigramma.

DVm pandis bullas orbi, dum Iura Nouari
Eripis è tenebris, reſerans ſtatuta Quirini
Excelſo throno, & Romana condita in arce,
Qui Petri diuino afflati numine, nauim
Innixi ſpecula ſuper alta rexere, thiara,
Et quibus ex triplici micuerunt tempora, mentes
Exacuis cunctis altas, nitidamq; reſeruas
Legalis normæ ſpeciem, ſemitamq; ſecuram
Imbuis ipſe gregem, greſſus ad ſydera monſtrans:
Illa tibi ſedes ò ſi mutauerit alma
Exuuias oſtro muricis, roſeu mq; Galerum
Ornarit frontem, cunctorum viſcera proment
Gaudia, qui tanta es fatigatus dona labore.

IOSEPH NOVARIVS
V. I. D. APPROBATVS.

Authoris frater in Zoilum.

DISTICON.

Zoile ne fratris laceres, nomenque librumque
Si tua lingua vorat, nomen ad aſtra volat.

INDEX TITVLORVM, & Bullarum.

DE Abbatiſſa. pag. 3
Bulla Gregorij Decimitertij.
De adulterio. pag. 7
Bulla Sixti Quinti.
De Agnis Dei. 12
Bulla Gregorij Decimitertij.
De alienatione rerum Eccleſiæ. 13
Bulla Pij Quarti, & Pauli Secundi.
De alienatione rerum regularium prohibita. pag. 15
Bulla Gregorij Decimitertij.
De altari portatili. 23
Bulla Urbani V. & Sixti IV.
De Apoſtatis à fide. 27
Bulla Gregorij Decimitertij.
De apoſtatis à religione. 31
Bulla Gregorij Decimitertij.
De apoſtatis, & eiectis à religione. 34
Decreta Sac. Congreg.
De Apoſtolorum liminibus. 45
Bulla Sixti V.

De

De appellationibus. 52
Bulla Pij IV. & Pij V.
De Archiuo. 56
Bulla Sixti V.
De armis. 59
Bulla Pij IV. & Pij V.
De aromatariorum libris. 59
Motus proprius Iulij III. & Clem. VIII.
De aſſaſſinio. 61
Bulla Clem. VIII.
De Aſtrologia iudiciaria. 70
Bulla Sixti V.
De baldachino erigendo per locorum Ordinarios in Eccleſijs regularium. 73
Decretum Sac. Congreg.
Do bannitis & eorum fautoribus. 79
Bulla Pij IV. & Gregorii XIII.
De beneficijs vacantibus per promotionem ad Epiſcopatum. 82
Bulla Iulij III.
De beneficijs vacantibus Epiſcopali ſede vacante. 83
Bulla Pij V.
De beneficiorum fructibus non exactis in vita beneficiati. 86

Bulla

Bulla Iulij III.

De beneficiorum fructibus prohibitis teſtari. pag. 89

Bulla Pij IV.

De beneficiorum poſſeſſione capienda. 94

Bulla Pij V.

De beneficiorum priuatione. 99

Bulla Pij IV.

De beneficiorum reſeruatione. 103

Bulla Pij IV.

De beneficiorum reſeruatione ob hæreſim. pag. 104

Bulla Pij V.

De beneficiorum reſignatione,& permutatione. 105

Bulla Pij V.

De beneficiorum reſignatorum publicatione. pag. 114

Bulla Pij V. & Greg. XIII.

De beneficiorum reſignatorũ poſſeſſione infra certum tempus capienda. 125

Bulla Gregorij XIII.

De blaſphemia. 129

Bulla Pij V.

De

De cambio. 136
Bulla Pij V.
De Canonicis Cardinalibus. 137
Bulla Pij V.
De Canonicis regularibus. 137
Bulla Gregorij XIII.
De Capitulo Odoardus. 138
Bulla Clem. VIII.
De Capitulo ſede vacante. 140
Literę Apoſtolicæ Clem. VIII.
De caſibus reſeruatis. 152
Decretum Clem. VIII.
De clauſura. 153
Bulla Gregorij XIII. Pij V. Pauli V. S. D. N. Vrbani VIII. & Decretum S. Congreg.
De Concilio Tridentino. 171
Bulla Pij IV.
De concurſu. 175
Bulla Pij V.
De conſecratione virginum. 180
Bulla Clem. VIII.
De conſeruatoribus. 181
Bulla Gregorij XV.
De contractibus cenſualibus. 190
Bulla Nicolai V. Pij V. & Gregorij XIII.

De

De dato,& promiſſo pro iuſtitia, vel gratia obtinenda à Sede Apoſtolica. 209

Bulla Gregorij XIII.

De diaconis ſeluaticis. 218

Decretum S. Cong.

De duello. 224

Bulla Clem. VIII.

De eiectis à religione vti incorrigibilibus. 227

Decretum S. D. Urbani Papæ VIII.

De eiectorum bonis à religione. 231

Bulla Gregorij XIII.

De excommunicatorum vitatione. 233

Bulla Leonis X.

De exemptorum priuilegijs. 238

Bulla Gregorij XV.

De fabrica Sancti Petri. 253

Bulla Pij V.

De feſtis diebus. 255

Bulla Pij V.

De feudis. 259

Bulla Sanctiſsimi Vrbani VIII.

De fidei profeſſione. 261

Bulla Pij IV.

De gratiarum reuocatione. 263

Bulla Gregorij XV.

De habitu clericali. 264
Bulla Clem VII. Pauli III. & Sixti V.
De Hebreis. 272
Bulla Clem.VIII.
De Hereſi. 274
Bulla Martini V. Clem.VII & Pauli V.
De Hereticorum, & maleficorum denunciatione. 279
Bulla Gregor.IX. & Innoc.IV.
De horis Canonicis. 279
Bulla Leon.X. & Pij V.
De illegitimis inbabilibus ad beneficia. 280
Bulla Gregorij XI.
De illegitimis ad beneficia parentum non ſuccedentibus. 286
Bulla Clem.VII.
De illegitimis inhabilibus ad ſucceſſionem clericorum. 292
Bulla Pii V.
De immunitate Eccleſiaſtica. 303
Bulla Gregor.XIIII.
De inceſtu. 348
Bulla Sixti V. & Gregorii XIIII.
De indultu Cardinalium. 349
Bulla S.D.N. Vrbani Papæ VIII.

de

De libris prohibitis. 350

Buila Sanctiſsimi D.N.Urbani Papæ VIII.

De libris impreſsione. 352

Bulla Leonis X.

De locatione bonorum Eccleſiæ. 357

Bulla Pauli IV. *Sixti* V. *& Clem.VIII.*

De Medicis. 357

Bulla Pij V.

De Miſſarum celebtatione. 359

Bulla Pij V. *Decretum S. Congreg.*

De Miſſarum celebratione prohibita in oratorijs priuatis abſque licentia Summi Pontificis. 365

Decretum Sacræ Congr.

De Miſſarũ celebratione, & reductione. 368

Decretum Sacræ Congr.

De Monaſteriorum ædificarione. 385

*Bulla Clem.*VIII. *& S.D.N.Vrbani* Papę VIII.

De Monetarijs. 391

Bulla S. D. H. Vrbani Pape VIII.

De monialium numero in monaſterio præfigendo. 401

*Bulla Gregor.*XIII.

De monitorialibus literis in forma ſignifica-

eauit. pag. 405
Bulla Pij V.
De munerum largitione. 412
Bulla Clem. VIII.
De nouitijs recipiēdis ī monaſt.deſignatis. 412
Bulla Clem. VIII.
De nouitijs recipiendis præcedere informatione. 416
Bulla Sixti V. *Gregor.* XIII. & *Clem.* VIII.
& *Decretum S. Congr.* 518
De nullitatibus ſententiæ. 422
Bulla Clem. VIII.
De officio ſuper cadauera defunctorum ad eccleſias mendicantium delatorum faciendo. 434
Decretum S. Congr.
De officium ſocietate. 438
Bulla Pauli IV.
De oratorijs priuatis. 441
Breue Apoſtolicum S. D. N. Vrbani VIII.
De ordinandis prima tonſura, vel minoribus in regno Neap. 446
Decretum S. Congr.
De ordinandis regularibus. 448
Decretum S. Congr.

De

De ordinandorum titulo, & pęnis promouentis,& promoti abſque eo. 452

Bulla Pii II. Sixti V. & Clem. VIII.

De ordinatis ab alieno Epiſcopo ratione beneficij tenuis redditus. 461

Literę Apoſtolice Pauli V.

De ordinandis extra tempora, ante ætatem legitimam, vel abſque literis dimiſſorialibus Ordinarij. 465

Bulla Pii II. *Sixti* V. *Clem.* VIII. *& S.D.N. Vrbani* VIII.

De Pœnitentiarijs pro regularibus. 476

Decretum Clem. VIII.

De percuſſione clerici graui vel leui. 478

Extrauag. ſeu Conſt. Ioann. XXII.

De pollutione Eccleſiarum. 498

Bulla Leon. X.

De Præcedentia in proceſſionibus. 502

Bulla Gregorii XIII.

De proceſiſonibus, & qui ad illas compelli poſſint. 511

Decretum S. Congr.

De proceſsionibus regularium extra clauſtra. pag. 516

Decretum S. Congr.

de

De recipiendis Nouitijs non pręcedente informatione. 518

Decretum Sac.Congreg.

De regularibus curam animarum habentibus. pag. 519

B*ulla Gregorii* XV.

De regularibus deliquentibus extra clauſtra. pag. 521

B*ulla Clem.*VIII.

De regularium & ſecularium prædicatione. pag. 529

B*ulla Gregorii* XV.

De Regularium numero in ſingulis Monaſteriis conſtituendo. 532

B*ulla Clem.* VIII. & P*auli* V.

De Religioſi sindebitè vagantibus. 534

B*ulla Pauli* IV.

De Religioſis recurrentibus ad Curiam Romanam pro eorum grauaminibus exponendis. 535

Decrerum S.Congr.

De Reſidentia Canonicorum, & Parochorū. pag. 538

B*ulla* P*ii* V.

de

De reſidentia Patriarcharum Primatuum Archiepiſcoporum,& Epiſcoporum. 540

Bulla Pii IV.

De Sacerdote non ordinato miniſtrante, vel ſacramentalem confeſsionem audiente. pag. 541

Bulla Clem. VIII. & S.D.N. Vrbani VIII.

De ſacrilegio. 543

Bulla Sixti V.

De ſequeſtro apponendo in fructibus beneficij reſeruati prouiſi per ſāctam Sedem Apoſtolicam, & Ordinarium. 549

Bulla Pii IV.

De ſimonia 554.& 555

Bulla Pii IV. & Pii V.

De ſindicatu Vicarij. 564

Bulla Gregor. XIII.

De ſodomia. 565

Bulla Pii V.

De ſollicitatione in confeſſione, 570

Bulla Gregor. XV.

De ſpolijs clericorum. 575

Bulla Pii V.

De ſubcollectoribus. 577

Bulla Sixti V.

De

De tertiarijs. 578

Decretum S. Congr.

De viſitatione militum diui Ioannis curam animarum habentium. 581

Bulla Pii V.

De vſuris. 582

Bulla Sixti V.

FINIS.

Errata quamplura in impreſsione libri huius, à benignis Lectorum oculis emendentur.

IOANNIS ANTONII NOVARII IVRIS CONSVLTI, AC CANONICI NEAPOLITANI

Commentaria ſuper Bullas.

PROOEMIVM.

NIhil herclè magis vtile perſpiciens, quam in Praxi quotidiana ſectari, dum inter talia Apoſtolicarũ Bullarum explicationem non eſſe vltimam aſpexi, cum earum vſus, frequens neceſſariuſq; quotidie ſit, publicæ vtilitati mentem figendo, nulli parcendo labori, hanc aſſequi prouinciã mihi perſuaſi. Alios hac de materia ſcripſiſſe Stephanum præſertim Quarantam olim huius noſtræ Metropolitanæ Eccleſiæ Canonicum digniſſimum, ac Cherubinum qui ſuper illas, eleganter quidem, & erudite ſcripſere breuiſſimis tamen cancellis, ſe continuere, multaque eorum tempore memoranda omiſere,

pluraque poſt modum omninò ſcitu digna huicq; rei neceſſaria ex varijs Eminentiſſimorum Concilij interpetrum declarationibus, ſummique Rotæ Romanæ auditorij deciſionibus, & modernorum ſcriptorum opinionibus, quæ nec præuidere potuerunt, accreuere. Poterat autem de recenti editus liber, vel ex toto hunc noſtrum ſupplere laborem, vel magna ſaltem ex parte leuare, Author eſt Pater Ioannes Baptiſta Scortia ex Illuſtriſſima, ſanctiſſima, ac doctiſſima Religione Societatis Ieſu, ſed quia, & idē ſimile pariter progreſſus eſt iter, tale opus omni conatu proſequi non omiſi. Accedat, quia in dies Sanctiſſimorum Pontificum auctę ſunt conſtitutiones, præcisè Sanctiſſimi Domini noſtri Vrbani VIII. mei præcipuè benefactoris (quem Deus Optimus Maximus, pro totius orbis vtilitate, & quiete incolumem diu ſeruet) quæ cum & commentaria pariter, vt & antiquæ deſiderarēt, nec vllus, vſque adhuc lucubrationes ſuper illis emiſerit; Eo maximè ad talem laborem me accingere libenter præparaui. Et hæ quidem ſtudij huius aſſumendi rationes, & calamum ſuper hac materia aſſumendi nos impulere.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Abbatiſſa eligenda eſt per trienniũ, & non in vita, ſiue contradicant moniales, ſiue Abbatiſſa nu. 5.*
2 *Abbatiſſa electa vltra triennium nequit exercere per triennium.*
3 *Locatio bonorũ Eccleſiaſtacta vltra triennium, eſt inualida quoad triẽnium.*
4 *Abbatiſſa eligi poteſt minori tempore triennij.*
6 *Sorores duæ non poſſunt ad inuicem ſuccedere in Abbatiſiatu.*
7 *Abbatiſſa electa ad beneplacitum, non cenſetur electa ad triennium.*
8 *Abbatiſſa poteſt eligi vltra triennium à monialibus non profeſſis regulam à Sede Apoſtolica approbatam.*
9 *Abbatiſſa finito triennio non tenetur renunciare Abbatiſſatui, ſed expectet creationem nouæ Abbatiſſæ.*
10 *Abbatiſſa vltra triennium confirmari poteſt à Pontifice.*
11 *Abbatiſſa finito triennio nõ eſt confirmanda, ſi non reperiretur alia monialis idonea.*
12 *Abbatiſſa finito triennio nõ eſt eligenda ad idem officiu, niſi poſt aliud triennium, & quid in ordine Sanctæ Claræ nu. 13.*
14 *Officiales manaſterij præter Abbatiſſam eligi poſſunt vltra triennium.*

DE ABBATISSA.

Super Bulla Gregorij XIII.

1 EX diſpoſitione huius conſtitutionis incip. hac perpetua valitura conſtitutione colligitur Abbatiſſam, ſeù præfatàm quarumcumque monialium eſſe eligendam per triennium tantum, non autem ad vitam, alias electio nullius roboris erit, & ita etiã firmarunt *Nauarr. conſ. 3. de regul. conſ. 1. de cauſ. poſ. & propr. & conſ. 7. de ſtat. monac. Minad. de regul. p 2. q. 6. artic. 6. & Bald. in ſum. verb Abbatiſſa.*

2 Cuius tenor ampliatur primo, vt ſi Abbatiſſa fuerit electa contra dictam formam, & ſic vltra triẽnium, neque poterit exercere per triennium, *iuxta conſ. Roman. 66.* firmantis electionem eſſe faciẽdam per annum, ita vt ſi ea fuerit facta

per plures annos, nec per annum valida cenſebitur, ſequitur *Capic. deciſ.49. & Cabed. dec.84.nu.7.* & cum ratione, nam bulla dat formam, propter quam redditur actus indiuiduus, & ideo ſuccedit regula vtile per inutile vitiari *c. vtile de regul.iur.in 6.c.non debet eod.l.1.item quæritur ff. de aqu.quotid.& æſt.Seraphin. deciſ.483.n.8. Tuſc.concluſ. 373.num.1. & Mantic.de tac.& ambig.conuenct.to.2. lib.16. tit.36. nu.3.*

3 Hinc infertur locationē factam vltra triennium de bonis Eccleſiaſticis non valere etiam per triennium, *Gam. deciſ.Luſit.fin.Farin. deciſ. 30. par. 1. tom. 1.* Et proinde Monaſterium nō tenetur recipere Abbatiſſam vltra triennium, vt videmus de officiali creato à Barone vltra annum, quē vniuerſitas non tenetur recipere ad tradita per *Maſtrill.de magiſtr. lib.1.q.27. num.55.& addita per nos in Schol. ad l. neminem C de ſuſcept. & præpoſ. lib.10.*

4 Amplia ſecundo, vt nec Abbatiſſa poſſit eligi minori temporis ſpatio, quā triennio, quia moniales nequeunt ad eorum beneplacitum eligere Abbatiſſam, faciunt ſcripta per *Nouarinm fratrem in prag. 5.ſub rubr.de Baron.nu.3.*

Contrarium tamen iudicauit S. Cong. Eminentiſsimorum Cardinalium Epiſcopo Arianen. 18. Septembris 1595. vt licet vicet vigore dictę bullæ Abbatiſſæ non poſsint eſſe perpetuæ, non tamen prohibetur, quin ſingulis annis mutari poſsint.

5 Ampliatur tertio ſiue contradicant moniales ſiuè ipſa Abbatiſſa, cum id ſit officiū, quod ſine ſumptu exercetur *Crauett. cōſ. 459. Aym. conſ.259. num.3. facit deciſio Franc. 264. & vide quæ ſcripſi in l.ab honoribus C. de muner.& honor. non continuand.*

6 Ampliatur quarto, vt duo ſorores ſecundum carnem non poſsint ſibi ad inuicem ſuccedere in Abbatiſſatu, vel Priotatu in ordine Prædicatorum, vt declarauit S. Congr.regul. 3. Aprilis 1615. in vna vlixibonen.

7 Ampliatur quinto, vt ſi fuerit electa Abbatiſſa ad beneplacitum monialium, cenſetur electa per triennium tantum, arg.notatorum

rum per *Amend. ad Franc. deciſ.*409.*nu.*11.

Contrarium tamen verius eſſe cenſeo, nam officiales non poſſunt eligi ad beneplacitum, quia dicerentur perpetui, quę perpetuitas ab hac bulla reprobatur, videatur *Boer. deciſ.* 149. *Franc. Marc. dec.* 192. *par.*1. *Capiblanc. de Baron. prag.*3.*nu.*139. *& pragm.*5. *num.*7. *& Illuſtriſſimus Dominus Regens integerrimus Tapia in pragmat.*5. *Caroli fol.*107.*nu.*1. *quos refert, & ſequitur Maſtrill. deciſ.*188 *num.*7. *addo Nouarium fratrem in ſuo ſollemni tractatu de grauaminibus vaſſallorum grauam.* 188. *vbi lepidè loquitur.*

8 Declaratur modo, vt ſub huius conſtitutione ordine non includantur moniales, quæ verè non ſunt profeſſæ regulam à ſancta Sede Apoſtolica approbatam, *Nauarr. conſ.*82. *de regul. lib.*3. *Caſtellin. de elect. can. c.*5. *nu.*13.

9 Declaratur ſecundo vt Abbatiſſa finito triennio non teneatur officio Abbatiſſæ renunciare, vt inquit *Nouarius frater in nou. iur. pontific. concl.*3. *de de elect.* ſed debet expectare nouam creationem Abbatiſſæ, allegat *Rodriq. q. reg. tom.*1. *q.*16. *artic.*3. & ratio eſt in promptu, quia vti ſuperioris officium gerens tenetur illud proſequi vſque ad ſucceſſorem in eo *argum. tex. in l. meminiſſe ff. de offic. præſid.* & proinde Abbatiſſa finito triennio poteſt conſtitui pro paruo tempore donec altera eligatur *Mirand. de monial. q.*7. *artic.*9.

10 Declaratur tertio, niſi ſancta Sedes Apoſtolica aliud expreſsè ſtatueret, vel contrarium ſeruaret ſecundũ *Nauarr. conſ.*4. *de regul. regul. & conſ.*2. *de ſtat. monac. & alij relati per Barboſ. de poteſt. Epiſc. alleg.*27. *nu.*60. *p.*2. & proinde quoties peteretur confirmatio à ſancta Sede Apoſtolica, illaque obtineretur non obſtaret diſpoſitio huius conſtit. & hanc cautelam notent moniales.

11 Declaratur quarto diſpoſitionem dictæ bullæ declarari quoties in monaſterio non reperiretur alia monialis magis idonea prius electa, nam non obſtante triennio elapſo iterum eligi poſſe dicerem, prout à ſimili videmus, quod à

ſimili

ſimili videmus, vt in defectum aliorũ idoneorum & habilium poterit vniuerſitas eligere alium idoneũ officialem non obſtante *text. in ab honoribus C. de muner. & bonor. non continuand. vbi noſtra additio.* Niſi verba S. C. T. licet loquatur in alio caſu nõ obſtarent, habetur enim ibi *& in c. identitatis de elect. in 6.* Abbatiſſam debere eligi non minorem 40. annis, & quæ octo annis poſt expreſſam profeſſionẽ laudabiliter vixerit, quod ſi de his qualitatibus nulla reperiretur in monaſterio, ex alio eiuſdem ordinis eligi poſſe, ex quibus tutius eſſet hanc opinionem amplecti.

12 Declaratur quinto vt finito triennio non poſſit ad idem officium eligi poſt aliud triennium abſq; Sedis Apoſtolicæ, aut S. Cõgr. licentia eligi, vt habetur in d. bulla, & declarauit eadẽ S. Congr. in omnibus monialibus habere locum teſtatur *Caſtellin. loc. cit. c. 17. nu. 9.*

13 Sed in ordine sãctæ Claræ debent vacare per ſex annos in eadem monaſterio ex *conſtit. ſpeciali bulla Pauli V. referente Portell. in dub. regul. tit. de Abbat. & Prior. nu. 4.*

14 Declaratur ſexto, vt ſub præmentionata conſtit. nõ comprehendantur aliæ officiales monaſterij, ita vt abſoluto triennio poſſint perſeuerare in officio ex quo tam præfa ta conſtitut. quam Cõc. Trid. nihil omninò de his diſponunt, ſed S. Congr. cenſuit moniales, quæ à Capitulo ſui Monaſterij electæ ſunt in officiales, vt bona illius monaſterij adminiſtrent, poſſunt in huiuſmodi officio adminiſtrare, & perſeuerare, quandiu ſuperioribus monaſterij viſum fuerit, & ſic videtur non currere triennium iſtis officialibus, nec confirmatio ſuperioris eſt neceſſaria, nec circumſtantiæ aliquæ, de quibus in prædicta bulla.

SVMMARIVM.

1 *Adulterorum pœna remiſſiuè.*

2 *Adulterij pœna tenetur præſtans domum ad committendum adulterium.*

3 *Adulterij pœna tenetur, opẽ & auxilium præſtantes.*

4 *Adulterij pœna ceſſat non*

præ-

præcedente probatione matrimonij in proceſſu.

5 *Adulterij pœna non poteſt exequi ex officio, niſi eſſet notorium, & quando dicatur notorium nu.6.*

7 *Adulterij pœna ceſſat in ſponſa de futuro.*

8 *Adulterium probatur concludenter nec ſufficiunt teſtes ſingulares.*

9 *Allegationes in iure V.I.D. Ioannis Dominici Nouarij authoris genitoris in adulterij materia.*

DE ADVLTERIO.

Super Bulla Sixti V.

1 IN hac bulla ædita de anno 1586.incip.ad cōpeſcendum reponitur pœna contra adulteros. *S.Concilium Tridentinum ſeſſ.24 cap. 18. in fine de reformat. & habetur per Illu.D.Ricc. collect.235.& per Nouariū fratrem in nou. iur. Pontifici conclus.vn. de adult.*

Vltraque liceat hic afferre deciſionem Senatus dolani apud Criuell. 23. vbi de pœna iſtius criminis diſcurrit, & vide *Coler. deciſ. German.176. Papon.libr.1. tit. de adulter. Reuſner. deciſ. Ianenſi 19. lib. 3. Maynard.deciſ.Tholoſ.2. lib.4.*

2 Ampliatur vt huiuſmodi pœna habeat locum etiā in præſtante domum adulterio committendo, habetur per *Farin. tit. de delict. carn.q.141.num.49.*etiam ſi adulterium non eſſet ſequutum *Marſil. in l. 1. §. Diuus Adrianus num. 5. ff. ad l.Cornel.de Sicar.*

3 Ampliatur, vt eandem pœnam incurrant opem præſtantes,&ad hūc caſum ille dicitur opem præſtaſſe quo arte,& fallacijs maritū extra duxit, vt adultero liceret vxorem ingredi,*Nat. conſ.151. lib.1.*

4 Declaratur primo ceſſare pœnam adulterij, vbi in proceſſu, matrimonij probatio non præcedit in ſpecie, & ſic nō ſufficiunt verba enunciatiua, *Aſcia determ.159. Maſcard. de probat. verb.adulterium, Bart. in l. vxor §. ſi quis vxores ff. ad l. Iul. de adult. Marſ. conſ.1. nu.4.* Habuit in facto D. genitor obſeruandiſsimus V.I.D.Ioanes Dominicus Nouarius in cauſſa Nicolai Angeli de Sancta Lucia, ob non probationem matrimonij in ſpecie, qui fuit liberatus ipſo

Ad-

Aduocato primario patrocinante, vt refert *Nouarius frater in ſuo iur. pontific. nouo concluſione* 1. *de adulterijs.*

5 Declaratur ſecundo, vt hæc pœna adulterij non poſsit ex officio exequi vt pluries tempore, quo Illuſtriſsimus,& Reuerendiſsimus D. meus Riccius Epiſcopus fungebatur officio Vicarijs Generalis in noſtra Curia Archiep. Neapolitana determinatum fuit, *Nouarius frater plures referens loc. citat. num.* 7. verũ

6 ſi adulterium eſſet notorium poſſet ex officio procedi,& dicitur notorium, quando vxor paſsim admittit viros ad ſe venite adulterando cauſa, vel quando vxor recederet à marito, & adhereret concubinario, vel quando mulier confeſſa eſt in iudicio ſe cognitam ab alio, vel aliter, vt declarat *Viuius deciſ.* 241. & quando ſit notorium vide *Petr. ad Gram. deciſ.* 31. *Aſciam determ.* 71.

7 Declaratur tertio, vt nõ teneatur pęna conſtitutionis cognoſcens ſponſam de futuro alicuius, & quãuis contrarium ſentiat *gloſ. in c. diſcretiones de eo quod cogn. conſanguin. vxor. ſua, & alij quos refert Nouarius frater num.* 10. prima opinione firma, tamen noſtra videtur verior, & probabilior ſententia, cum per ſponſalia de futuro cõtrahatur ius ad rem tãtum, non autem in re, vnde euenit, quod ſponſo per verba de futuro, non competit ius accuſandi de nece ſuæ ſponſæ *iuxta dec. Rotæ Venet. Triuiſ.* 15. *p.* 2. & ſi etiã infertur, quod vxor per ſpõſalia de futuro non amictit tutelam ſuorum filiorum, *Afflict. deciſ.* 357.

8 Declaratur quarto, vt ad incurrendam pęnam alicuius conſtitutionis requirũtur certæ probationes, ita vt ad probationem adulterij teſtes ſingulares non admittantur, *Rota in dec.* 441. *num.* 1. *par.* 1. *Triuiſ. dec.* 21 *p.* 2. & in hoc genere probationis multa docet *Viuius dec.* 242. *Cappella Tholoſ. dec.* 309. *& eadẽ Rot. corã Emin. Veroſpio in Rota Romana ſeparationis Bon.* 1629 & quomodo ad illud probandũ teſtes deponere debent, & ex quibus actibus, & præſumptionibus, *Maſcard. concluſ.* 58. *cum ſeq. vol.* 1.

9 At quia circa hanc materiam reperi quandā allegationē pluribus ab hinc annis editā per D. Ioānem Dominicum Nouarium I. C. meum genitorem volui illam ad vnguem inſerere.

Si lecturam proceſſus, & informationis captæ per Cur. Terræ Piſtitij attendimus contra Franciſcum de Chirutia pro aſſerto ſtupro in perſonam Portię de Dragone de maſello, vtiq; omnino fatendum eſt ipsū in aliquo non exceſſiſſe, & pœnam non merere. Nam ſi eadē Curia probauit, Portiam viduam, & vti contra viduam fundauit ſtuprum certe ſtuprum in vidua hodie eſt impunibile *ex doctrina Iulij Clari communiter ſequuti in ſua pract. in §. ſtuprum num. 4. verſ. caeterum*, quod eſt principale fundamentum excludens inquiſitionē prædictam, vt procedi non potuit.

Sed ſi prætēderetur violentia, ratione cuius poſſet ſubſtineri inquiſitio hæc violentia non probatur. Nam ipſamet principalis illam aſſerit, ſed quatenus aſſereret, nec creditur mulier aſſerenti ſe vim paſſam, vel tentatam de ſtupro *Crauet. in conſ. 41. nu. 2. Grammat. in conſ. 45. nu. 1. Baiard. in §. ſtuprum nu. 4. vbi ex dicto Brun. in tract. de ſponſalibus concluſ. 18. num. 10. tom. 10.* refert notabile exemplum, de quodā Iudice, qui condemnauit accuſatum de violentia ad dandum mulieri certam quantitatem pecuniarum, qua conſignata, dedit accuſato licentiam auferēdi ab illa muliere pecunias prædictas, & dum fecit omne poſſe ſuum, prout potuit auferre ob mulieris reſiſtētiam, præmandauit fieri reſtitutionem pecuniarū accuſato, quia ſi reſiſtentiam tam magnam fecit pro pecunia ſua iā feciſſet pro defenſione corporis, referēs illud Ouidij nō licet appellas grata eſt vis iſta puellis

Præterea violentia in ſtupro probatur per acclamationes, plantum, & ſubitaneum conqueſtum cum vicinis, & alijs latè *Maſcar. de probat. concluſ. 1411. incip. violentiæ*, quorum nullum in proceſſu fuit deductum.

Plus vltra, vbi non fuit conqueſtus infra octo dies, voluntarie mulier præſumitur ſtuprata, vt in pro-

prijs terminis vltra conſtitutionem regni loquētem in meretrice uim paſſa loquitur *Cumia in ritu M.C. S.71. nu.21.*

Ceſſat etiam aſſerta violentia, & non creditur mulieri de ea deponēti ex prægnatione, & partus cōceptione, immo per ſolum copulæ carnalis interuentum ceſſat violentia, *Hoſt. in cap. continebatur de deſponſat. impub.* vix enim ſi teneretur ligata manibus, & pedibus, mulier poſſet violentari, & partum concipere.

Probata eſt etiam vilitas inquiſitæ, & ſolita ire per nemora, fontes, & alios ſimiles actus facere, adeo vt fanteſca appellari poſſet, quæ nō præſumitur virgo, vidua, nec maritata, & ideo talis coitus eſt impunibilis, *Soccin. in conſ.* 148. *volum.* 1. *Grammat in deciſ. vltima Baiard. in §. ſtuprum nu.* 2.

Conſtat etiam per defenſiones de inhoneſtate vitæ huius mulieris, quę inhoneſtitas facit ſtuprum impunibile, *Gramm. in deciſ.* 107. *num.* 9. *& Natt. in conſ.* 41. *num.* 12. *&* 13. immo dicūt huiuſmodi inhoneſtatem probari per teſtes ſingulares, ceſſantibus enim verbis legis ceſſat legis diſpoſitio *l.* 4. *§. toties ff. de damno infecto cum vulg.*

Vlterius ex depoſitione eiuſdem principalis apparet non velle querelare, ergo fuit conſenſus, & uolēs præſumeretur paſſa, ſi ei uti principali crederetur, unde non immerito per *Ritum M. C. S.* 73. fuit prouiſū quod in ſtupro uoluntario, mulier ſtuprata accuſare non poteſt, fatetur eadem principalis frequentationem coitus, quo caſu prætenſum ſtuprum non eſt principale, cum præſumatur ex diuturnitate purgatum, & redactum ad cōcubinatum *Baiard. ad Iul. Clar. in §. fornicatio nu.* 130.

Depoſitio Portiæ principalis aſſerentis ſe cognitā nec probat, immo nec inditium aliquid facit, *Vuius in deciſ.* 247. qui in proprijs terminis dicit adulterium, non probari per mulieris confeſsionem, quæ aſſerit ſe ab aliquo cognitam, ſic etiam docet *Boer. in deciſ.* 319 *Gramm in conſ.* 45. *n.* 1. *Campag. in cap. regni frequens de teſtim. diſrob n.* 75. ſicut nec creditur mulieri dicenti ſe ab aliquo prægnantem docet idem *Boer. deciſ.*

deciſ. 299. quod eo magis eſt in caſu, de quo agitur, quia hæc Portia, primo examinata aſſeruit cum iuramento fuiſſe cognitã, & deinde periura aliter deponit, ratione cuius periurij, nullo modo creditur vulgatis iuribus.

Sequitur depoſitio Roſellæ matris dictæ Portiæ, quæ vltra quod eſt mater principalis, & quærelam exponens deponit de auditu, à Portia de Sarcone, quę in proceſſu nil deponit, vnde habetur, ac ſi non eſſet examinata.

Totus punctus eſſet in depoſitione Corneliæ de Nicolao Angelo Sanſone, quæ prætenditur à parte quærelãte, immo fuit quærelata de prætenſo lęnocinio. Vnde cum attribuatur ſocietas criminis nullam fidem facit, eo magis, quia non deponit de actu proximo, nec de alijs extremis, ex quibus copula prętendi poſſit.

Nec creditur Antoniæ, vti non ſolum minoris, ſed quaſi infantis ob eius ætatem, & quia diſcordat à Cornelia matre, hæc enim aſſerit, *che in ſua caſa venne Portia di Dragone di Maſiello, e da là vn pezzo venne Franceſco, li quali Portia, e Franceſco diſſero a Tonna ſi ne foſſe vſcita, e che quelli ſi ſerrorno la porta, e Cornelia matre dicit, che la figlia fu mandata à chiamare da Franceſco a Portia, e che venuta ſi chiuſero,* ecce quanta diuerſitas & cõtrarietas eſt inter matrem, & filiam, quæ vti ſociæ criminis non probant, *Salic. in l. fin. C. de accuſat. Dec. conſ.* 189. *num.* 10. *Alex. conſ.* 475. *Marſil. ſing.* 209. *Viuius, vt alios omittam in re tam clara in ſilua commun. opin. concluſ.* 361.

Io. Dominicus Nouarius V. I. D.

SVMMARIVM.

1 *Agnus Dei benedicti ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ prohibentur minio notari, vel deaurari, & venales exponi, Simoniacè, & nu.* 2.

DE AGNIS DEI.

Super Bulla Gregorij XIII.

1 AGnos Dei benedictos minio notari, vel deaurari, aut colorari, & venales exponi ſub pœna excommunicationis latæ ſen tentiæ interdictum eſt quibuſcumque conſtitutis in quacumque dignitate per hanc cõſtitutionẽ, ſiuè motum proprium incip. omni certe ſtudio emanatũ per ſanctiſſimũ recolendæ ſem per memoriæ Gregorium Decimumtertium nobiliſſimæ familiæ Boncompagnorum, vt referunt *Azor. inſtitut. moral. tom. 1. lib. 9. cap. 9. quæſt. 1. & Quarant. in ſua ſumm. in ver. Agnus Dei*, qui tamen in hac materia ſicco pede pertranſit verba ſimpliciter ipſius cõſtitutionis referens.

Ego tamen cum *Sãchez in ſua ſum lib. 2. cap. 43. to. 1. num. 28.* pro choronide aduertẽdum eſſe cẽſeo, quod poſtquam quis in excommunicationem incurrit ſimiles agnos Dei depin gendo, miniando, vel deau rando, poſſit illos, ſic depictos, & deauratos tenere, quia hoc non videtur, interdictum, & propterea nõ ob id deſtrui debent, & dũ in prefata conſtitutione interdicitur ſimiles Agnos Dei teneri, id infinitiuum coniugitur cum dictione, Venales, vt conſtat ex contextu dictæ conſtitutionis ſiuè bullæ. Itaque interdicitur illos venales proponere aut tenere, dum autẽ concludit Pontifex illos habendos, deferendos, & cuſtodiendos albos, & mũdos, tantum eſt dicere non eſſe depingendos, ſed vt benè dicuntur à Pontifice cu ſtodiendos eſſe, at vbi peccando depicti ſunt, non interdicit eos retineri, vt etiã nouiter ſentit *Scortia in ſelect. Summorum Pontific. cõſtit. theorem. 330.*

2 Et quatenus eadem Bulla prohibeat hos Agnos Dei vendi, declara hanc concluſionem procedere in venditione ſimoniaca qualis eſt ſi ratione benedictionis vendantur, aut carius ratione illius, at ſecus ſi vendantur ratione ſolius materiæ ex qua conficiuntur, & habito reſpectu ad impenſas in eis conficiendis, & ad Almam

Vr-

Vrbem Romã aſportandis ita *Sanchez loc. mox citato num.* 29.

Et quamuis *Azor. d.to.*1. *inſtit.moral.lib.*9.*cap.*9.*q.*4. fuerit in opinione per præfatam bullã Gregorij prohiberi, venditionem etiam ratione materiæ, ita quod totum contrarium ſuſtinet?

Ipſe tamen à prima ſententia tamquam veriori nõ recedẽdum eſſe puto, quia non reperio in ipſa bulla aliquid continens ſpecialẽ prohibitionem vẽditionis, quæ alias nõ erat Simoniaca, ſed ſolam vendentibus excommunicationem infligit, ita quod ubi Pontifex id prohibeat oculi mei nõ aſpiciunt, & ideò rogatus de voto in hanc quandoq; deſcendi opinionem quam quam pariter tutatur *Scortia d.theorem.*330. *verſ. verum*. & poſt alios quos refert firmauit *Diana reſ.*12. *tract.*6.*par.*3.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio quadraginta annorum datur aduerſus Eccleſia rem malè alienatam.*

DE ALIENAT. rerum Eccleſiæ.

Super Bulla Pij IV.

1 PEr præſentem cõſtitutionem reuocatur bulla Pauli IV. & ſancitur, vt aduerſus rem Eccleſiæ malè alienatam, poſsit opponi præſcriptio 40. annorum, vt eſt videre apud *D. Ricc. collect.decis.*2334. cui te remitto, & ad ſaturitatem, vide *Redoan.de reb.Eccleſ nõ alien. q.*79.*c.*3. *& Molin.de iuſtit. diſp.* 79.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſarij ſiuè exequutores Apoſtolici quibus committuntur reſcripta ſi in euidentem, quæ obſeruare tenentur.*

Super Bulla Pauli II.

1 PEr hanc cõſtitutionem incip.cum in omnibus æditam de anno 1465. Cõmiſſarij quibus à Romano Pontifice cõmittuntur reſcripta ſi in euidẽtem, ſunt ipſo facto excommunicati ſi ſint inferiores, & Epiſcopi

pì per annum ſuſpenſi ab exequutione officij,& obligati ad reſtitutionem damni illati Eccleſiæ, ſi eorum conſcientiæ prodigi vel ſordes alienationi cōſenſerint, aut decretum,& authoritatem interpoſuerint. Hi verò qui dolo vel fraude ſcienter in detrimentum Eccleſiæ procurauerint alienationem, ſiuè decretum sūt ipſo facto excommunicati, & non poſſunt niſi à Summo Pontifice abſolui, vide *Genuenſ. in praxi Cur. Archiep. c. 60. nu. 12. & Nald. ſumma verb. bona nu. 20.*

SVMMARIVM.

1 *Regulares cum decreto duorum fratrum poſſunt alienare bona immobilia iuxta bullam Greg. ſed contrarium nu. 2.*

3 *Permutatio bonorū eſt prohibita regularibus.*

4 *Alienatio cum pacto de retrouendendo eſt interdicta regularibus.*

5 *Tranſactio non poteſt fieri à regularibus de bonis monaſterij.*

6 *Alienatio bonorum regularium, non tenet cum authoritate Summi Pœnitentiarij.*

7 *Alienatio bonorū regularium eſt probibita etiam ex cauſa neceſſitatis.*

8 *Alienatio bonorum regularium eſt probibita de vno monaſterio ad aliud.*

9 *Alienatio bonorum regularium probibetur abſque licentia S. Congreg. quamuis eſſet contraria conſuetudo.*

10 *Bona regularium non poſſunt concedi in emphiteuſim.*

11 *Alienatio bonorum regularium an ſaluari poſſit præſcriptione.*

12 *Cenſus probibentur imponi ſuper bonis ad monaſteria pertinentibus, & quid ſi pecunia ad cambium, vel mutuo acciperetur cum ſolutione lucri ceſſantis, vel damni emergentis nu. 13. refertur declaratio S. Congr. nu. 14.*

15 *Moniales probibentur alienare bona monaſterij.*

16 *Alienatio bonorum regularium iuramento firmata non tenet.*

17 *Pignoratio bonorum regularium inualida eſt.*

18 *Infeudatio bonorum regularium probibetur.*

19 *Alienatio bonorum non probibetur Clericis Regularibus Theatinis.*

20 *Bona*

20 *Bona regularium non incorporata Monaſterio alienari poſſunt.*

21 *Bona mobilia non pretioſa quæ ſeruari non poſſunt alienari non poſſunt per regulares.*

22 *Oblationes factæ monaſterio, vel ipſius imagini an poſſint alienari.*

23 *Pœna non tenentur regulares ex alienatione nulla.*

24 *Alienatio bonorum religionis non poſſidentis bona in communi non tenet.*

25 *Abſolutio ab excommunicatione contracta ab alienationem à regularibus an ſit reſeruata ſanctiſſimo.*

De alienatione rerũ regularium prohibita.

Super Bulla Gregorij XIII.

1 POſt extrauag. ambitioſæ de rebus Eccleſ. nõ alienan. emanata fuerunt priuilegia apoſtolica ad fauorem ordinum regulariũ alienandi bona tam immobilia, qua mobilia prætioſa cum decreto duorum fratrum; de quibus habetur per *Laractam in conſ. 7.* qui fusè de eis loquitur, & apud *Confect. in recollet. priuil. mendic.* & præcipuè per bullam æditam à Gregor. XIII. incip. Apoſtolicæ Sedis ſub die 8. Decẽb. 1579.

2 Sed hodie Sacra Congregatio Cardinaliũ Conc. Tride. edocta rerum experimento, quãtum Religiones accipiant detrimentũ ex bonorum immobilium & prætioſorum mobilium diſtractionibus quas crebro faciebant regulares dictis apoſtolicis priuilegijs innixi ex ſpeciali Sanctiſſimi Domini noſtri benefactoris Vrbani VIII. reuocauit prędicta priuilegia prohibendo alienationem omnium rerum, & bonorum immobilium, ac mobilium prætioſorum, & omne pactum per quod ipſorum dominium transfertur, cenſus perpetuos, ſeu vitalitios, hipotecam, locationem, & conductionem vltra triennium, conceſsionem in feudũ, vel emphiteuſim (præterquam in caſibus à iure permiſsis abſque expreſſa licentia eiuſdem congregationis; ſub pœna priuationis omnium officiorũ, quæ tunc obtinebant vociſque actiuæ, & paſsiuæ, ac per-

perpetuæ inhabilitatis ad illa in poſterum obtinenda, quam ipſo facto abſque alia declaratione incurrãt, permanentibus in ſuo robore alijs pœnis contentis in dicta extrauag. ambitioſæ, taleſque alienationes pacta, cẽſus, hipothecas locationes conductiones, & cõceſsiones contra huiuſmodi prohibitiones faciendas ipſo iure nullas, & irritas decernit ad fauorem quarumcumque perſonarum atque ordinum, tam mendicantium quam non, militarium, etiam S. Ioannis Hyeroſolimitani Congregationum, ſocietatum, aut cuiuſuis alterius inſtituti non obſtantibus quibuſcũque ſtatutis, vel conſuetudinibus, immemorabilibus, exemptionibus, & priuilegijs etiam motu proprio, & ratio eſt euidens nã prohibitus alienare nec poterit pignori dare, hipothecare, aut obligare, *Cauale. deciſ. 6. p. 3.* nec tacitè nec expreſsè *Seraphin. dec. 747.* & de prædicta declaratione Sac. Congreg. meminit *Nouarius frater in iur. pontifi. nouo concluſ. 1. de rebus regular. non alienand.*

3 Amplitur primo concluſio præmentionata, vt nec poſsit fieri permutatio *Caualer. deciſ.* 288. quamuis teſtator diſpoſuerit, vt poſſet fieri permutatio abſque licentia Sacræ Congregationis *Mater. reſolut.* 112. *caſu* 34. *lib.* 1. & quod nequeant permutari *Iaſ. in l. fin. nu.* 102. *C. de iur. emphyt.* facit quod inquit *Giurba deciſ.* 111. *num.* 25. ea ratione, quia permutatio eſt ſimilis emptioni *l. fin. ff. ex quibus cauſ. in poſſ. eat.* nec non vicem emptionis obtinet *l. 2. C. de rer. permut. & fuit deciſum per Rot. Roman. in vna Palatij* 11. *Martij corã Emin. Card. Pamphilio,* vt in ſimili dicitur de permutatione rei emphiteuticæ in qua cõſenſus directi domini eſt neceſſarius *Ludouiſius deciſ.* 473. *nu.* 7.

4 Ampliatur ſecundo, vt nec poſsit fieri alienatio cũ pacto de retrouendendo, *Mater. reſolut. 99. lib.* 1. nam venditio cum pacto de retrouendendo eſt vera venditio ad latè tradita per *Afflict. deciſ.* 338. *Cotta in memor. verb. pactum Tiraq. de iure retract. lignag. §. 1. gl. 2. num. 12. & Gratian. diſceptation. forenſ.* 526. *num.* 31. *tom.* 3.

5 Am-

5 Ampliatur quarto, vt nec poſsit fieri tranſactio abſque licentia ſacræ Congregationis per ea quæ cumulat *Macer.reſol.38.lib.1. & Illuſt.D.Coccin.omni laude dignus in dec.301.* ex quo tranſactio eſt ſpecies alienationis, & eidem decreto ſubiacenda venit, *Bartol.& in l.nulli de tranſact.ſæpius deciſum fuit à Rota in vna Auerſana tenimenti 27. Iunij 1582. corum Rubeo, & alibi, vt per Marcheſ.1.par. de commiſſ.fol. 112. num.1. latè Gratian.diſcept.forenſ. cap.846.num.6. & 7. lib.5.* & facit nam eadem ſollemnitas requiritur in alienatione bonorum minorum, quæ & in tranſactione *Verall. deciſ.195. par.3.& latè Vrſellius in concluſ.85. tit. de alien.rer.Eccleſ.num.82. vbi num.83. pluribus modis hoc declarat.*

5 Ampliatur quinto, vt nec teneat alienatio bonorũ regulariũ, cum authoritate maioris pœnitentiarij, *Marta deciſ.86.* & iuxta hãc deciſionem conſului in cauſſa Venerabilis Monabilis Monaſterij Sãctæ Mariæ de Monte Carmelo ciuitatis Auerſæ.

7 Ampliatur ſexto, vt licet regula ſit, quod prohibitus alienare ex cã neceſſaria *ad tex. in l. peto §. prædium ff. de leg.2. Vrſill.ad Afflict.deciſ.191.num.1.* maximè pro ſoluendo ære alieno *Ludouiſius deciſ.299.* Tamen ad hũc effectum alienatio bonorum regularium eſt inualida licet ſit facta ex neceſſitate ſoluendi æris alieni, *Rota Romana deciſ.203. par.4. Oſaſc deciſ.171.Balb. deciſ.22. Coccin. deciſ.374. nu.3.391.nu.1.& 445. nu.1.*

8 Ampliatur ſeptimo quãuis bona regularium alienarentur de vno monaſterio ad aliud, *ita Quarant in ſum. bullar. verb.alienatio bonorum Eccleſiaſticorum nu.15.* quidquid dicat *Triuiſ.deciſ.56. num.17. p.2.* & prima opinio videtur verior teſte *Gratian. diſcept. forenſ.c.515.nu.9.lib.3.*

9 Ampliatur octauo, vt huiuſmodi licẽtia Sacræ Cõgregationis pro alienandis bonis regularium non poſſit omitti non obſtante quacumq; cõſuetudine in contrarium *Villagut deciſ. 52. nu 41.*

10 Ampliatur nono, vt nec poſsint in emphiteuſim cõcedi, vt hic, & latè *per Dom. Riccium deciſ.32.p.2.*

C 11 Am-

11 Ampliatur nono, vt alienatio bonorum regulariũ nulla præſcriptione ſaluetur ſi ſit facta inconſulta Sacra Congregatione faciũt dicta per *Triuiſ. deciſ.58.p. 1. & Cauall.com.contr.com. q.13.*

Tu autem recurras ad bullam Pij IV. per nos ſuperius relatam de alie. rer. Eccleſ.

12 Ampliatur decimo, vt non ſolum prohibeãtur cẽſus imponi ſuper bonis ad monaſteria pertinentibus, vt ait *Rota apud Cenc. de cenſ.deciſ.*28. *num.* 4. & *deciſ.* 28. *nu.* 3. & *deciſ.*40.*nu.* 5. *Verall.deciſ.*1. *verb.alienatio*, ſed loco cenſuum huiuſmodi pecunias ad cã-
13 bium, vel mutuo accipi cũ ſolutione lucri ceſsãtis vel damni emergentis, ex quo eluderetur mens ſacræ Cõgregationis, ita habetur *in declaratione eiuſdem ſacræ Congregat. latæ ſub die* 21. *Maij* 1626. *incip. cum poſt editum*, quæ S.C. conſulere voluit Religionum idemnitati, & ideo quamuis S.C. ſolum prohibuit impoſitionem cenſuum, adhuc prohibuiſſe cenſetur receptionem pecuniarum ad cambium, vel mutuo cum ſolutione lucri ceſſantis, vel damni emergentis, nã ſicuti ex impoſitione cenſuum plurimum patiuntur damnum, ita & pari modo ex receptione mutui, vel monetæ ad cambium, vbi enim eadem eſt ratio ibi, & debet eſſe eadem iuris diſpoſitio *l.illud ff.ad l.aquil. l. à titio ff. de furt.* & ita *declarauit S.Congreg.* ſub his verbis.

Cum poſt æditum decretũ de rebus regularibus non aelienandis compertum ſit regulares, qui eodem decreto prohibentur cenſus imponere ſuper bonis ad eorum monaſteria pertinentibus loco cenſuũ huiuſmodi pecunias ad cambium, vel mutuo accipere cum ſolutione lucri ceſſantis, vel damni emergẽtis. Cumque ex huiuſmodi contractu eludatur mens ſacræ Cõgregationis, cui in primis in votis fuit conſulere religionum indemnitati, quæ ex impoſitione cenſuum huiuſmodi plurimum læduntur S. Domino *noſtro approbante decreuit, ac declarauit huiuſmodi contractus eſſe contra mentem decreti, vt ſupra æditi, ideoque non licere regularibus pecunias, vt proponitur accipere, ac ſi acceperint*

perint in ipſius decreti pœnas ipſo facto incidere. Datũ Romæ 21. Maij 1626.Coſm. Card.Torres. Loco † Sigilli. Proſper Fagnanus.

15 Ampliatur vndecimo,vt ſub hac prohibitione non ſolum cõprehendantur ſuperiores regularium maſculini generis, ſed etiam fœminini generis, nam & moniales quoque ſub hoc nomine comprehẽduntur, *vt latè ſentit Nouarius de elect & variat for.q.34.ſec.* 1.firmans, quod ſicuti religioſi gaudent priuilegio fori,ita & moniales,*ex cap. de perſona 21. q 1. Panorm. in cap. cum monaſterium n. 3.de elect.*

16 Ampliatur duodecimo, quamuis dictæ alienationes fuiſſent iuramento vallatæ,vt ibi,ex vulgata ratione, iuramentum regulari ſecundum naturam contractus, nec adimere naturam contractus, cui adijcitur, *l.ſed & ſi poſſeſſori §.itẽ ſi iurauero vbi Iaſ.ff. de iureiur.*

17 Ampliatur decimotertio,vt prohibeatur etiam pignoratio, nam prohibita alienatione à iure, videtur prohibita pari modo pignoratio, *ad text. in l.fin.C.de reb. alien.non alien. Ioann. And. in cap.imperialem col.* 1. *de probib.feud.alien.per Feder. Menoch. de arbitr. iudic. caſu 422. de Pont. de poteſt. Proreg.titul.8 §.6.* verbum enim alienationis à lege ſiuè conſtit. probatum, continet pignorationem, ſecus ſi ab homine, *ita refert deciſum in S. Conſ. Gizzarellus in deciſ.74. nu. 7.& 8.*prout è contra idem eſſet dicendum permiſſa alienatione permiſſam eſſe pignorationem,*l ſicut §,ſed ſi promiſerit ff.quib.mod.pignor. vel hypot.ſolu.*

18 Ampliatur decimoquarto, vt quamuis appellatione alienationis non veniat infeudatio, *iuxta tradita per Illuſtriſſimum Dominũ meum Regentem Tapiam in deciſ.5.nu.* 100. *Gratian diſcept. forenſ. 745. num 63.* Attamen in hac materia expreſsè per hoc decretum S. Congr. fuit prohibita infeudatio.

19 Declaratur primo, præfatæ concluſionis ſeries, vt ſub præfato decreto non includantur Clericorum Regularium Theatinorum ſuperiores, quos excluſos voluere Eminentiſſimi, & Reuerendiſsimi DD. Car-

dinales, vt apparet ex declaratione ſequentis tenoris, iuxta quam conſului nobilem religionem Theatinorum Ciuitatis Panormitanæ ob venditionem territorij nuncupati Ticarazzi facta Illuſtriſsimo Principi Valguarnarę.

Generalis Clericorũ Regularium exponit humiliter Illuſtriſsimis veſtris dominationibus, qualiter eius Religio nullo vnquam tẽpore poſſedit bona aliqua immobilia omnino ea retinendi, cum id expreſſe prohibeant conſtitutiones eiuſdem religionis; à tali enim poſſeſsione voluntariè ſe abſtinent vt eo liberius, & promptius paupertatem Chriſti Domini imitetur, & licet ſtabile quoddam Panormi eidem Religioni relictum nondum alienatum ſit; hoc fuit inopia emptorum, & multitudo litium; nunc vero temporis, Præpoſito domus eiuſdem Ciuitatis iniunctũ eſt à Capitulo Generali, vt quam citiſsime quocumq; modo illud vendat, & quocumque prętio qua propter humiliter eadem Religio poſtulat ab hac ſacra Cõgregatione declarari nõ comprehendi ſub prohibitione nuper ædita de rebus Regularium non aſienandis promittendo, prout opus eſt ex nunc, & in futuro iuxta formam Conſtitutionum eiuſdem Religionis firmiter obſeruaturam ſupradictum inſtitutũ, nec vllo vmquam tempore recepturam, ſeu accepturam bona aliqua immobilia titulo, vel elemoſinæ, vel emptionis, vel quocumque alio, niſi ad effectum ea vendendi vel pro vſu fabricæ Eccleſiæ, ſeu monaſterij & in tantum intendit tale decretum gratioſum, ſibi ſuffragari, in quantum huiuſmodi inſtitutum eſt ſeruatum, &c.

Sacra Cõgregatio Card. Concil. Trid. interpretum cenſuit Religionem Clericorum Regularium Theatinorum quamdiu inſtitutum ſuperius propoſitum retineat quoad bona immobilia non comprehendi in prohibitione nuper ędita de rebus regularium nõ alienandis.

Coſ. Card. de Torres.

Proſper Fagnanus
S. Congr. Secr.

Vnde

Vnde alienatio bonorũ in dicta religione, ſiue omnino, ſiue per conſtitutionem cenſus redimibilis, ſiuè per conceſſionẽ in emphiteuſim fieri poteſt à Prępoſitis, cum conſenſu duarum partium vocalium illius domus, cuius bona sũt alienanda ſiue ſint mobilia etiam prætioſa ſiuè immobilia cuiuſcumque qualitatis, & valoris, & in quocumque loco exiſtẽtia, obtenta tantum facultate Præpoſiti generalis, non autem Summi Pontificis, aut Sacræ Congreg dummodo pecunia, quæ ex venditione recipitur in domus reparationem, vel ædificationem, vel in alias eius neceſsitates conuertatur, *vt conſtat ex priuilegijs Clem. VII. Gregor. XIII. vt refert Peregrin. in 1. part. ſui compend. tit. de alien. bon.* vbi etiam infert cum prædictis ſollemnitatibus poſſe bona eiuſdem religionis obligari, hipotechari, de illis compromitti ſuper illis tranſigi liti cedi, actionem in non poſſeſſorem renunciari, & alia agi.

Declaratur ſecundo bona regularium poſſe alienari in conſulta ſacra Congregatione, quãdo nõ eſsẽt incorporata Eccleſiæ, & ageretur de iure quærendò non autem quæſito *D. Riccius reſolut. 82. p. 1. & ita fuit iudicatum in vna Mediolan. bonorum* 18. *Martij* 1595. *coram Iuſto, & in eadem* 7. *Februarij* 1597. *coram Eminentiſsimo Pamphilio.* Et tunc res dicuntur incorporatæ, quando per officiales deputatos ad id fuit res deſcripta in libro menſæ, aut hoc fuit declaratum per Prælatum, *Guid. Pap. deciſ.* 154. *Abb. in cap. vt ſuper & in c. 2. vbi Card. q. 12. de feud. Bellon. dec. 9.*

Verum animaduertas, quod bona relicta alicui Eccleſiæ regularium poſt mortem alicuius, illo viuẽte non poſſunt alienari abſque licentia ſacræ Congregationis, quia Eccleſiæ cõpetit *ad text. in l. 1.* & *2. C. com. deleg.* & etiam hipotecharia *l. fin. C. de ſacroſ. Eccleſ.* & appellatione rerũ veniunt iura, & actiones, *l. rei appellatione, & l. bonorum ff. de verb. ſignif. latè Nouarius frater quaſt. forenſ. p. 2.*

21 Declaratur, vt huiuſmodi concluſio non procedat in rebus mobilibus non

præ-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

prætioſis, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, *& habetur per Bonacin. de alien. bon. Eccleſ. diſp. 2. q. vnica punct. 1. nu. 6. & habetur etiam in hoc decreto.*

22 Declaratur tertio, vt oblationes ſacræ imagini regularium factæ præter vota aurea, & argentea magni valoris poſſint alienari per ſuperiorem inconſulta ſacra Congregatione idem *Bonacin. loc. cit. num. 6.* Habui in facto in cauſſa Reuerendi Patris Spatæcentæ Correctoris Sanctæ Mariæ Caſtri Maris Ordinis Minimorum, nam fuerunt ei oblatę multę res aureæ minimi valoris tempore incēdij Montis Veſuuij, & conſului potuiſſe licitè alienari.

23 Declaratur quarto, vt hanc pęnā non incurratur per ſuperiores regularium, ſi alienatio fuerit nulla ex aliquo capite, nam pœna non committitur ex alienatione nulla *Caball. milleloq. 109.* nam quod nullū eſt nullum producit effectum *vulg. l. 4. §. condemnatum ff. de re iudic. l. ſi autem nullā C. de legit. hered. cap. quod nullum, & cap. nō præſtat de reg. iur. in 6.* Vnde nulla, & non facta pariſicantur *Pariſ. de cōſid. q. 46 nu. 30.* & quod nullum eſt nihil eſt, *Alex. conſ. 33. vol. 1. Becc. conſ. 12 nu. 54. quos refert Macer. reſol. 78. n. 10. lib. 1.*

24 Declaratur quinto, vt alienatio bonorum religionis fieri poſſit ſine aliqua ſollemnitate, quando poſsidere non valeret bona in communi, prout ſunt Eccleſiæ fratrum Sancti Franciſci de obſeruantia, & Capuccinorum, dummodo pretium conuertatur in Eccleſiæ neceſsitatem, vel vtilitatem, etiam ſi teſtator, vel donator alienationē prohibuiſſet, iuxta *gloſ. in c. 1. verb. dominium de relig. dom. in 6. Dec. in c. in præſentia num. 271. de probatio. Soccin. reg. 110 n. 3 Armill. verb. alienatio n. 29 & Redoan. de reb. eccleſ. non alien. q. 19. nu. 36.*

25 Declaratur ſexto, vt abſolutio ab excommunicatione ob talem alienationem contracta non ſit reſeruata Sanctiſsimo, vt refero ego ipſe in deciſ. Cur. Archiepiſc. adhuc non impreſſa in ordine n.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Altaris portatilis vſus, quibus conceditur.*
2 *Altare vnde dicitur.*
3 *Altare duplex eſt.*

De Altari portatili.

Super Bulla Vrbani V. & Sixti IV.

1 VSus Altaris portatilis conceditur Religioſis, ſiuè Monacis Ordinis Carthuſienſis, vt conſtat ex *Bulla Vrbani V. incip. ſinceræ deuotionis affectus edita de anno* 1363. Sic etiam cōceditur Fratribus Minoribus *cap. in his de priuileg & habetur in Bulla Sixti IV. incip. regiminis vniuerſalis Eccleſiæ edita de anno* 1474 Ita pariter Fratribus Prædicatoribus conceſſum fuiſſe ab *Alexandro VI. & renouatum à Gregor. XIII. fatetur Rodriquez quaſt. regular. tom. 1. quaſt.* 43. *artic.* 4. alia ſimilia adducens conceſſa Patribus Societatis Ieſu, quæ pariter habentur *apud Henriquez in ſum. lib.* 9. *cap.* 27. *§.* 3 *lit. T. & penes Suarez tom.* 3. *diſput.* 81. *ſect.* 3. *verſ. quarta exceptio.* Ita quod tales vbicumq; fuerint ſine parrochialis iuris præiudicio valent cum altari viatico, ſiue portatili celebrare prout de Epiſcopo habente tale priuilegiū loquitur *text. in cap. fin. de priuileg. in* 6.

2 Pro cuius materię ornatu antequam ad ſpecialia deueniamus ſcire debent Tirones altare dici, quaſi alta res ſeù alta arca de cuius ethymologia inſtitutione, & vſu *Durant. in ſuo tract de ritib. Eccleſ. lib.* 1. *c.* 21. *nu.* 4. *&* 6. *& plenè.*

3 Quod quidem Altare duplex eſt aliud ſcilicet ſtabile, ſeù fixum, aliud portatile; Altare fixum appellatur tota menſa, in qua integrum ſacrificium fit, & de hoc eſt intelligendus *text. in cap. ſi motum de conſecra. diſt.* 1. *& in cap.* 1. *de conſecrat. Eccleſ* dum ibi probatur, quod ſi motum fuerit Altare debet iterum conſecrari, & ita confirmat *Suarez tom.* 3. *diſput.* 81. *ſect.* 5. *verſ. ſed quari poteſt vtrum abſque fractione.* Altare verò portatile dicitur paruus ille lapis quem contra dicimus continens in ſe foramen cum conſeruatione,

&

& ſigno ſuper poſito, & facilè de loco ad locum moueri poteſt,tantæque debet eſſe latitudinis ſecundum *Palud.in 4.diſt.13.q.2.art.4* quod in eo poni poſsit pes calicis,& hoſtia conſecrata explicant *Gregor.in ſyntag. iur. lib. 2. cap.1. à num.15. Henriquez in ſum. lib.9. c. 28. & Graff. in deciſ. aureis par.1. lib.2. cap.42. num.4. & cap. 22. num.5. aſſerens cap.21.num.2.* in conſecratione altaris eſſe ponendàs dictas reliquias.

Altare verò portatile deſinit eſſe ſacrum,& execratur, ita vt de nouo indigeat conſecratione quando dictũ altare notabiliter fractũ in reſiduo nõ poteſt cõmodè contineri pes calicis, & hoſtia cum patena ſine periculo laberi , ita quod ſacerdos peccat mortaliter celebrando in tali Altare, ſic poſt *Nauar. in manuali c.25.nu.83.* nouiter aduertit *Raguccius de voce canonic. in titulo de Miſſa in Eccleſia quaeſt. 33.* aut quando omnia cornua,quæ iunguntur ſunt fracta, intãtum, quod mouetur ſigillum ſepulchri exiſtentis in lapide, ſiuè lapis ſit in ligno , ſiue non,vel quando frangitur, vel amouetur ſepulchrum à loco , in quo ſunt reliquiæ , ita *Bartolom. ab Angel. in ſuo tract.de miſſ.dialog.5.§.384.388.390.& 392 Vaſquez diſput.233. cap. 3. n.13. par.3. Reginald.in ſua praxi for. pœnitent. lib. 29. num.191.* Conineb.*de cenſu. quaeſt.83.art.3.dub.2.Azor. inſtit. moral. par. 1. lib. 10. cap.26 quaeſt.10. & cap.27. quaeſt. 12.*

Vt etiam execrata Eccleſia cenſetur etiam execratum dictum Altare, licet non è contra , quia altare habetur,vt acceſſorium reſpectu Eccleſiæ,& Eccleſia vti principale *arg. text. in cap. 1. de conſecrat. Eccleſ.* vbi propter executionem altaris motu , aut fractione contingentem Eccleſia de nouo non eſt cõſecranda , quamuis id ſolum procedat in altari portatili,& nõ infixo , *vt poſt Syluestr. in ſua ſumm.in ver.altare q.11* conſiderauit *Mirand.in ſuo manual. citat. quaeſt.39. art.7.* vbi aſsignat rationẽ quia conſecratio Eccleſiæ conſiſtit in parietibus,& ſeparata eſt de conſecratione altaris,quare illa violari poteſt collapſis,vel combuſtis parietibus remanente in

tacta conſecratione altaris, prout è contra poterit deſtrui Altare Eccleſiæ muris illeſis exiſtentibus:

Et iſtud Altare non debet eſſe de auro de argento, de ligno, vel alia ſimili materia, ſed de lapide *Fuſc. de viſitat lib.1.cap.21.nu.9. Vgolin. de poteſt. Epiſcop. cap.30.num.1.* licet ſufficiat quod ſit paruus lapis ſuper quo fit ſacrificium quamuis alia pars altaris ſit lignea vt *poſt Diuum Thomam, & Panormit.tutatur Franciſc. Marc. decĩſ.121. lib.1.* vbi aſsignat rationẽ quare tale altare debeat eſſe lapideum, quia de facili poteſt haberi, & quia lapis ſignificat Chriſtum, cuius paſsio in ſacrificio miſſæ ſuper altari refertur.

Hæc altaria ab Epiſcopis conſecrantur ſiuè ſola ſiuè ara cum Eccleſia, plura; ſiuè vnum ſolum *cap. cum ſis de conſecrat. Eccleſ. vnguntur criſmate cap. altaria de conſecrat. diſt.1. Fuſc. de viſit. d lib.1. cap.22. Vgolin. de poteſt. Epiſcop. cap.30.*

Quæ quidem aliquando deſinunt eſſe ſacra, ſeù execrantur, ita vt de nouo indigeant conſecratione, & loquendo primò de altari fixo, vbi tota tabula altaris conſecratur execratur, ſiuè violatur ſi fuerit enormiter læſum, vel ſigillum ſub quo reliquiæ conduntur frangantur, ſiuè lapis ſub quo ſunt reliquię amoueatur, quod relinquitur arbitrio Epiſcopi, qui ex re oculis ſubiecta facilius agnoſcere poterit an ſit ſecuta execratio, *Piaſeg. in ſua praxi Epiſcop. cap.5. n.8. par.1. Miranda in ſuo manual. prelat. quaſt.39. artic.3. concl.1.* vbi quod etiam violatur & execratur tale altare fixum ſi mota fuerit iunctura, qua mensa ſtipiti adhæret, & hoc ſiuè ſepulchrum ſit in latere altaris, ſiuè etiam & multò magis ſi ſit ſub ipſa menſa, vel ſi quid de lapidibus ſtipitis tangens ipsam mensam moueatur. Vt pariter quando reliquiæ eſsẽt ſublatæ ab altari, execratũ etiam diceretur *Fuſc. de viſitat. d. lib.1.*

Sed aduertere debes tale priuilegium altaris portatilis *ſecundum Nauarr. in ſuo Manual. confeſſor. cap. 25. num. 81.* eſſe reuocatum à *Concil. Trident ſeſſ 22. poſt Canones in decret de obſeruandis, & euitandis in celebratione miſſa*, & ita poſt ip-

D ſum

ſum tuetur *Beia in reſponſ. caſ. conſcient. par.4. caſ.33. verſ. & quamuis Camerot. de ſacrament. tract.4. de euchariſt. in tit. de ſacrific. miſſ. dub.15. Suarez diſput. 81.ſect.3. verſ.quarta exceptio tom.3. Durand.de ritib. Eccleſ.lib.2.cap.6.num.3. & num.* 8 *Coninch. de ſacram. quaeſt.*83*.num.226.Azor.inſtit.moral.par.1.lib.10. cap. 26. q.7.*

Ita quod hodie Religioſi prædicti eorum priuilegijs vti non poſſunt circa vſum talis altaris portatilis niſi poſt Concil. Trident.à Sede Apoſtolic.ipſa fuerint confirmata quemadmodũ priuilegia Societatis Ieſu confirmaſſe Paulum III. & Gregor.XIII. cum derogatione Concil. fidelis teſtis eſt mihi *Henriquez in ſua ſum.lib.9.cap.27.§.3. in commentar.lit T.*

Contrarium tamen in hoc ſentit *Rodriquez in quaeſt. regul. 29. art.3. & q. 43.ar.5.* vbi tuetur Concil. loc. proxim. cit. non reuocare dicta priuilegia, quod tamen intelligit quãdo ſcilicet Epiſcopi regularibus ita celebrantibus non prohibet vt Concil. requirit.

Sed Valer.in different.inter vtrumq; for.in ver. miſſa different.2. nu.1. teſtatur Pium V. viuæ vocis oraculo confirmaſſe prædictũ priuilegium patribus prædicatoribus, & minoribus quoad forum conſcientiæ non obſtante Concil. Tridentiuo, & ita nouiſsimè ſequitur licet eum non alleget *D. Ricc. in deciſ.218. par.3.nu.5.*

3 Verum quo ad priuilegium Epiſcoporũ, de quo in *d.cap.fin.de priuileg.in 6.* licet dubitet *Nauar. in cõſ. 5.ad ti.de priuileg.* ſi ſit ſublatum per d. Concil.

4 Ego tamen intrepidè affirmo nullatenus ſublatum eſſe, vt plena manu comprobat *Beia in reſponſ. caſ. conſcient. par. 4. cit. caſ.33.* & deciſũ fuiſſe refert *Azor. loco ſæpius cit.cap. 26.qu.4.* & iuxta hanc ſententiam declaratum fuiſſe per Illuſtriſsimos Cardinales Concilij interpetres teſtantur, *Valer. & D.Ricc. locis mox cit. in ver. hæc tamen regula pag. mihi 197. iſte num.3.* Quibus addo *Armendariz in addit. ad recompilat. leg. Nauar. lib.1.tit.18.l.7.de de Epiſcop.num.73.*firmans id etiam poſſe tali priuilegio Epiſcopos vti ob valetudi-

tudinem, *& num.74. dicit deciſum die* 19. *Iunij* 1586. licere Epiſcopo non valenti commodè accedere ad Eccleſiam domi celebrare, vel celebrari ſibi facere, quod ante Concil. Trident. non prohibebatur *vigore tex. in cap. concedimus, & in cap. miſſarum de conſecrat. diſt.* 1.

Sed qua pœna puniatur ſacerdos celebrans in altari portatili *D. Riccius deciſ.* 218. *p.* 3.

Ad materiam vide latè *Megal. in promptuar. iur. verb. altare.*

SVMMARIVM.

1 *Bulla Gregorij XIII. diſpoſitio recenſetur.*

2 *Apoſtaſia quid ſit, & quis dicatur Apoſtata nu.* 3.

4 *Apoſtata fidei ab hæretico an differat.*

Baptizatus contra formam veram, & neceſſariam, ſi ad reprobam ſectam ſe transferat non eſt apoſtata.

De apoſtatis à fide.

Super Bulla Gregorij XIII.

1 DE apoſtaſia à fide loquitur *Bulla Gregorij XIII. incip. in Eccleſiis præſertim inſignibus*, vbi irritat quaſcumque tam ſedis Apoſtolicæ diſpoſitiones, quam aliorum, de beneficijs in perſonas propter genus, aut hæreſim, & à fide apoſtaſiam, ſiuè proprio ſiuè ſtirpis ſuo agnatorum vitio contaminatas per Canonicas ſanctiones aut ſtatuta à ſede Apoſtolica cõfirmata, aut priuilegia ab eadem data prohibitas & §. 2. illam de Papæ diſpoſitionem pertinere decernit modumque quoque ea impetrandi reſcribit §. 3.

Quare ad dilucidationem præſentis materiæ opus eſt ſcire quid ſit Apoſtaſia, & quis dicatur apoſtata, & ideò ſcire debent

2 Tirones, quod Apoſtaſia eſt temerarius receſſus à ſtatu fidei, vel obedientiæ, aut religionis quam quis profeſſus eſt ſe tenere *cap. non obſeruetis* 26. *q.* 1. *Goffred. Hoſtienſ. & alij in cap.* 1.

extr. de Apoſtat. Aluar. in ſpecul. Pontific. in tit de apoſtaſia ir princip. vbi plura ſcribit circa hanc materiam apoſtaſiæ.

Ex qua diffinitione colligitur triplicem eſſe apoſtaſię ſpeciem, ſcilicet apoſtaſia, inobedientia, quæ eſt tranſgreſſio præcepti *cap. ſi quis venerit, & cap illud de maiorit. & obedient.* de qua materia, vt omnes vno cõtextu allegem videndus eſt *Farin. in ſuo tract. de hæreſ. quæſt.* 183. §. 5. Apoſtaſia à religione, ſiuè ab ordinibus, de qua plena manu diſcutiemus infra ſuper Bulla Gregorij XIII. vbi lubeat videre; Tandem altera apoſtaſiæ dicitur à fide, de cui⁹ materia erit ſermo noſter.

3 Apoſtata igitur fidei eſt ille, qui in totum recedit à fide Chriſti, vt ſi Chriſtianus efficiatur Iudęus, vel Turca iuxta diſpoſitionem *text. in l.* 1. 2. *& pen. C. de apoſtat. cap. contra chriſtianos de hæretic. in* 6. *& latiſſimè Farin. de hæreſ. qu.* 183. §. 2. Ibi ſacrificantem Dęmoni, vel Idoli Apoſtatam fidei dici firmat *nu.* 17. *ex Afflic. in conſtitutione Regn. cap.* 1. *num.* 4. *de hæretic. rub.* 3. *Decian. in tract. crimin. lib.* 5. *cap* 72. *nu.* 3. vbi quod qui ſe vouet, vel tradit Dęmoni, vel cum eo paciſcitur dicitur apoſtata à fide, put Negromantici, & maleficì incantatores, ſequitur *Ricciull. in ſuo tractat. de iur. perſonar. lib.* 6. *cap.* 2. vbi num. 3. firmat, quod ad hoc, vt quis dici poſſit apoſtata fidei duo copulatiuè requirũtur videlicet, quod receſſerit à fide Chriſti, & quod receſſus ſit omnimodus *ex cap. Iulianus* 11. *q.* 3. *Alberic. in l. ſi quis de facto n.* 2. *C. de apoſt.* vnde infert quod quamuis Chriſtianus recedat à pluribus articulis fidei, tamen ſi adhuc in reliquis fidem retineat, & nomen Chriſtianum adhuc habeat non erit cenſendus Apoſtata, ſed hæreticus, vt probat *tex. in cap. non poteſt* 2. *q.* 7. *& in cap. beatus* 7. *q.* 4. *Carus in loc. Theologic. lib.* 12. *cap.* 9. *Simanc. de cattholic. inſtit. cap.* 7. *Royas alios adducens de hæretic. par.* 1. *nu.* 486.

4 Non differt autem apoſtata fidei ab hæretico, quia Apoſtatæ verè dicũtur hæretici *cap. excommunicamus de hæretic. Boſſius in tit. de apoſtat. nu.* 3. *Grilland. de hæretic. quæſt.* 2. *num.* 8. *Gregor.*

gor.in paratlit.iur. canonic. lib.1 cap.5.cap.7.nu.3.Burſat. conſil.280.nu.10.18. 19. & 50. vbi dicit, quod apoſtaſia non conſtituit ſpeciē diuerſam ab hæreſi Reportorium Inquiſitorum in ver.apoſtaſia pariter aſſeuerans Apoſtatam pari paſſu ambulare cum hæretico, & eſſe eiuſdem ſpeciei *Graff. in deciſ.aur.par.1.lib.4.cap. 27.nu.18. Graff. alios adducens in ſuo tract. de effect. cler.effect.4.n.109. & plenè diſcutit D.Ricciull. de iure perſonar.cap.4.lib.6.vbi expēdit ſenſum tex.in l.3.C.de apoſtat.* Quinimò multò grauius peccant committentes apoſtaſiam à fide quam heretici *gloſ.in rubr. C.de apoſt Villadieg. in tra. contra hereticam prauitatē q.5 num.6. D.Ricc.in praxi reſol.11.num.1. verb.quoad primam par. 3.*

5 Limita tamen in penas apoſtaſiæ non incurrere baptizatum contra formā veram, & neceſſariam ſi ad reprobam ſectam ſe transferat, dumodo tamen ſciat nullitatem baptiſmi nec curat iuxta ritum Eccleſiæ baptizari, *Alphonſ.de Caſtr. de iuſta heretic pravit.lib.1. cap.8. dub.3.* qui aliud eſſe aſſerit quando baptizatus ignorat defectum putatq; ſe rectè eſſe baptizatum, quia tunc ſi à fide recedat, quamuis poſt receſſum nullitas detegatur erit adhuc apoſtatarum numero computandus refert, & ſequitur *D.Ricciull.in d.tra.cap. 3.qui cap.5.*quærit qui coactè, vel per vim, & metum abnegat fidem Cattolicam vel Idolis ſacrificat corde tamen fidelis eſt poſſit tantanquam apoſtata reputari & quidem duos diſtinguit caſus, quorum primus eſt quando coactio eſt præciſa ſiue abſoluta, nempe quia retinēs,& ligatus circumciditur,vel eius genua flectūtur ab alio ante Idola, vel manus eorum fuerunt cōprehenſæ, vt thurificarentur, & in tali caſu non ſolū apoſtaſiæ labem euadit, ſed neque incidit in peccatum *cap.maiores §. Ille verò extra de baptiſmo cap. presbyteros 50.diſt. Simanc.de cattolic.inſtit. tit.17.nu.29.*

Secundus caſus eſt quando vis non eſt præciſa, ſed conditionalis, nempè quia datur electio moriendi,ſeù tormenta patiendi, vel fidem abnegandi, aut Idolis ſacrificandi,& tunc quā-

tum

tum ad eſſentiam, neque apoſtata poteſt reputari, neque hereticus, quia cum corde credat; non adeſt error pertinax, qui ipſum ſeparare poſsit à communione fidelium *cap. primum 22. q.2. gl. in cap. non ſolùm in ver. negare 11. q.3. Decia. in tract. crim. lib. 5. cap. 18. verſ. 13. & 28. Azor. inſtitut. moralib. 8. cap. 9. 10. & 11. Graff. deciſ. aur. lib. 2. cap. 8. Sanchez in ſua ſum. lib. 2. c. 7. num. 8. tom. 1.* ſubdens ab hoc peccato abſoluere poſſe quemlibet confeſſarium, & latius videndus erit *Farin. de hereſ. quæſt.* 183. §. 3. vbi tractat de Apoſtatante à fide coacto, & per vim, & §. 4. *eiuſdem quæſt.* luculenter cumulat pęnas huius apoſtaſiæ fidei aſſerens illos puniri pęna mortis ſicuti hæretici, & pœna confiſcationis bonorũ ad *text. in l. 1. C. de apoſtat. de quo latius qu.* 190. §. 1. *eod. tract.* ad quem pro dilucidatione talis materiæ lectorem delego, ne illum tranſcribere videar.

SVMMARIVM.

1 *Apoſtatarum Religionis bona ſpectant ad Cameram Apoſtolicam amplia., vt num. 2. 3. & 4. declara vt nu. 8. 9. 10. & 11.*

5 *Bona eiectorum à religione cui acquirantur, & nu. 6.*

7 *Bona regularis fugitiui ſub habitu clericali an acquirantur* Cameræ.

12 *Bona Religioſi vagantis extra clauſtra. ſi fuerint acquiſita extra ea non ſpectant ad Cameram.*

13 *Apoſtata quis vero dicatur.*

De Apoſtatis à Religione.

Super Bulla Gregorij XIII.

INter cœteras pœnas, quas incurrebant apoſtatæ religionis vigore *bulla cuiuſdã incip. poſtquã diuina bonitas* eſt illa, vt bona acquirerentur illis monaſterijs, quibus primò profeſsi fuerãt, *quam Pius IV. per bullam incip. ſedis Apoſtolicæ ſolertiæ æditam anno* 1560. reduxit ad terminos iuris, & ſic *cap. pen. de apoſt. & cap. fin. de regul.*

2 Verum hodie attenditur *bulla Gregorij XIII. incip. officij noſtri partes ædita de anno* 1577. per quam mãdatur bona religioſorum apo-

apoſtatarum pertinere ad Cameram Apoſtolicam, de qua materia recurres ad vtilem tractatum in lucem quam primum emanandũ per Admodum Illuſtrem Dominum Toraminũ Auditorẽ meritiſsimum Nuntiaturæ Apoſtolicæ.

2 Ampliatur primo, vt ſi aliquis regularis apoſtata transiuerit ab vno ordine ad alium, & ab illo redijt ad ſtatum ſæcularem, in quo multa bona acquiſiuit, eius bona tunc ſpectant ad Cameram Apoſtolicam, *Nauarr. conſ. 80. de regul. q. 3. Diaz in tract. crim. verb. apoſtata*, niſi tranſiret de vna religione ad aliam abſque licentia Superioris, nam diceretur apoſtata iuxta ſententiã. *Quarant. in ſum. verb. caſus reſeruati verſ. ſecundo declara*, *quam ſequitur Dom. Riccius reſol.* 11. *p.3. nu.15. in fine, & reſ.19.*

3 Ampliatur ſecundo, vt dicta conſtitutio comprehendat bona quomodocũque acquiſita ſiuè ex teſtamento ſiuè ab inteſtato, ſiue induſtria religioſorum parata ſint *Theſaur. relig. lib.6. q. 166. quem refert & ſequitur Barboſ. in collect. Doct. ſuper c. Abbates nu.2. cauſ.18. q.2. tom.4.*

4 Ampliatur tertio, procedere etiam in milite Hyeroſolymitano, qui poſt profeſsionem dereliquit habitũm, vt habetur per *Illuſt. D. Riccium deciſ.* 201. *p.3.*

5 Declaratur primo, vt bona eiecti à religione non acquirantur Cameræ apoſtolicæ, ita in terminis *Illuſt. D. Ricc. deciſ. 245. p.4.* & ratio eſt, quia eiectus deſinit eſſe monacus *Abb. in cap.1. de infant. & languid. expoſ.*

6 Quod intelligas quando eiectus eſſet ordine iudiciario, & ſic per ſentẽtiam nõ autem de eiecto, vt incorrigibili, nam tunc eius bona acquirerentur Cameræ, argum. eorum, quæ adduit *Nauarr. in cap. non dicatis 12. q.1. num.36. & conſil.51. de regul.*

7 Declaratur ſecundo, vt bona acquiſita per monacũ fugitiuum ſub habitu clericali non applicentur Cameræ ſecundum aliquorũ opinionem, quod non eſſe credendum. firmat idem *D. Riccius in prax. reſol.* 289 *par.2.* nam apoſtata diceretur, qui defert habitum regularẽ coopertum, *Anan. in rubr. de apoſt. nu.3. Tuſc.*

con-

concluſ. 329. num. 2. etiam quod compareret in habitu clericali, & allegaret cauſam timoris, *Triniſ. deciſ. 19. p. 2.*.

8 Declaratur quarto, vt bona acquiſita per eum, qui monacalem habitum non defert in cella in balneis, & ſimilibus locis ſecretis non acquirantur Camerę, quia ille non diceretur apoſtata *Maſcard. d. concluſ. 112. n. 3.* nam ſolum pœna prædicta ſibi locum vendicat in monaco exhibente ſe ſine habitu, & in habitu laicali in conſpectibus hominum.

9 Declaratur quinto, vt bona eius, qui ex religione egreditur, & in longinquas partes proficiſcitur non acquirantur Cameræ, niſi poſtquam ſic viuat, vt animum redeundi ſe non habuiſſe oſtendat ex traditis per *Silueſt. in ſumm. verb. apoſtata num. 9. verſ. in profeſſo*.

10 Declaratur ſexto, vt ex ſola habitus dimiſsione incidat quis in excommunicationem tantum, non autem in alias pęnas, & ſic bullę, licet non appareat de animo deſerendi religionem *Achill. de Graſſ. deciſ. vnic. de apoſt.*

11 Declaratur ſeptimo, & adhuc, vt quis propriè, & verè dicatur contraxiſſe apoſtaſiam *iuxta conſ. 1. de apoſt. Calder.* duo ſunt neceſſaria, nempe quod religioſus vag⁹ exiſtat, & quod habitum dimictat, ita vt ſi habitum retineat, quantumcumque vagetur nunquam dicitur apoſtata ſequitur *Clar. in prax. crim. §. fin. q. 78. verb. apoſtata*, licet non deſināt, qui contrarium firment, prout eſt *Maur. alleg. 13. & Maſcard. de probat. concluſ. 12. lib. 1.*

Sed tamen concordabis has opiniones, vt prima procedat in apoſtaſia vera, & propria, vt incurratur omnes pœnas. Secunda verò, vt vendicet ſibi locum in apoſtaſia non vera, ſed minus propria, quæ largè ita appellatur per quam ſola excommunicatio contrahibur, vt per *Achill. de Graſſ. deciſ. 1. de apoſt.*

12 Declaratur octauo, vt bona religioſi vagantis extra clauſtra, & poſtea redientis ad monaſterium, ibiq; decedentis, ſi ea fuerint acquiſita extra clauſtra, non applicentur Cameræ, nam bulla loquitur de religioſis vagantibus, & morantibus extra

extra clauſtra, vt colligitur ex illis verbis ſi deceſſerit ſine facultatē teſtandi, hæc enim facultas non poteſt conſiderari in monaco ; *Auth. ingreſſi C. de ſacr. Eccleſ. tradit Lap. allegat.* 129. *num.* 18.

13 Ex quibus cenſeatur regularis apoſtatare ad effectum incurrēdi pœnas apoſtaſiæ *D. Riccius deciſ.* 176. *par.* 3. & ex quibus cauſis poſsint excuſari idem *deciſ.* 177. *eadem par.* 3. & an regulares apoſtatantes excuſentur ſi clerici ſęculares fiant idem *deciſ.* 202. *p.* 3.

SVMMARIVM.

1 *Regularis quādo poteſt trāſire ad artiorem religionē amplia num.* 10. 11. 12.

2 *Regularis translatio de vno monaſterio ad aliud duobus modis fit.*

3 *Regularis bona acquiſita poſt translationem in ſecundo monaſterio cui acquiruntur nu.* 4.

5 *Monialis translata de vno monaſterio ad aliud tenetur profeſſionem emictere nu.* 15. *declara nu.* 7.

6 *Monialis non dicitur eiecta, ſi fuerit traducta ad aliud monaſterium.*

8 *Regularis tranſiens de vna religione ad aliam non obſeruato decreto S. Cōgr. dicitur apoſtata.*

9 *Moniales non poſſunt tranſire de vna religione ad ad aliam non obſeruato decreto S. Congr.*

13 *Forma tradita à S. Congr. eſt obſeruanda ante tranſitum ad ſtrictiorem religionem.*

14 *Religio ſtrictior quæ dicatur.*

16 *Apoſtata, & fugitiuus regularis, poteſt ab Epiſcopo loci, vbi degit carcerari, & tradi ſuperioribus regularibus, vt ipſos puniant.*

17 *Apoſtata an dicatur regularis recedens à monaſterio abſque licentia ſuperioris cum habitu.*

18 *Profeſſus legitimè, non eÿcitur à religione niſi ſit verè incorregibilis.*

19 *Incorregibilis quis dicatur, & quæ requirantur num.* 20.

21 *Incorrigibilitas probari debet concludenter, & requiritur ſententia declaratoria.*

22 *Eiectus à religione manet ſub poteſtate Epiſcopi.*

23 *Eiectus abſque cauſſa, eſt reſtituendus ad honores,*

& ad bona ſibi ablata.
24 *Eiectio ſi fuerit iuſta, vel iniuſta ad quem ſpectat.*
25 *Eiecti an teneatur obſeruare ſubſtantialia religionis.*
26 *Eiecti à religione remanent ſuſpenſi.*
27 *Eiecti an poſſint redire ad religionem.*

Decreta S. Congregationis Concilij.

SACRA Congregatio Cardinalium Concilij Trid. Interpretum, Regularium eiectorum, & fugitiuorum ſtatui conſulere, illorumq. ſcandala ſummouere, & ſuccreſcentem numerum frãgere operæ pretium exiſtimans, auditis Religionum Superioribus, reque diligentiſsimè perpenſa, cõmunicato etiàm conſilio cum S. D. N. Vrbano VIII. atque ex peculiari Sanctitatis Suæ facultate, infraſcripta decreta edidit.

Ac primò, vt infecta ſemina, è quibus praui eiuſmodi fructus potiſſimum, prodeunt, deinceps nè ſerantur in vinea Domini, cenſuit, eſſe innouandas, & Sanctiſſimi authoritate innouat Conſtitutiones, & Decreta generalia ſan. me. Clementis VIII. ad Regulariũ reformat. ac Nouitiorum receptionẽ, profeſsionẽ atq; inſtitutionẽ ſpectantia dictrictèq. præcipit Generalibus, atque alijs omnibus Ordinum Superioribus, vt illa exactè obſeruẽt, atque, vt obſeruentur, efficiant ſub pœnis ſtatutis in iiſdem Conſtitutionibus. A quibus tamen excipiendum cenſuit, caput illud, quo decernitur, ne in Conuentibus, ſeu Monaſterijs ad Nouitios recipiẽdos hactenus deſignatis, & approbatis, ſeu impoſterum deſignãdis & approbandis Nouitij ad habitum vllatenùs recipi poſsint, niſi priùs à Congregatione Reformationis Apoſtolicæ, vel à proprijs locorum Ordinarijs expreſsè, & nominatim approbati fuerint. A cuius quidem decreti obſeruatione Sacra Congregatio iuſtis de cauſis cenſuit Regulares eſſe abſoluendos, prout, authoritate Sanctiſsimi Domini Noſtri, abſoluit, atque exemit.

Deindè, vt apoſtatandi oppor-

opportunitas Regularibus præripiatur, ſtatuit, vt de cætero nullus permittatur ad arctiorem Religionem tranſire, nisi priùs Superiori legitimè conſtiterit, eam Religionem paratam eſſe illum recipere, qui licentiam petit, tumq. regularis rectà ſe transferat ad arctiorem. Quod vt re ipſa adimpleatur, idem Superior omni ſtudio, ac diligentia inuigilet.

Rurſus ſtatuit, vt fugitiui, & Apoſtatæ, ſiue habitum regularem deferant, ſiue non, poſsint, ac debeāt ab Epiſcopo loci, vbi moram trahunt, in carceres cōijci, ac Superioribus Regularibus conſignari, ſecūdùm regularia inſtituta puniendi, vtque ipſi quoquè Superiores teneantur eos pèrquirere, ad religionem reducere atque efficere, vt apprehendantur; ſalua tamen in omnibus facultate Ordinarijs locorum attributa *decreto Concil. cap. 3. ſeſſ.* 6. Quòd ſi Apoſtatæ huiuſmodi citrà montes infra quatuor, vltrà montes verò infra octo menſes à præſentis Decreti publicatione inchoandos, ſua ſpōtè ad ſuam quiſque Religionem redierit, tùm pœnarum omnium ipſis propter Apoſtaſiam inflictarum, aut infligendarum remiſsionem, atque impunitatem aſſequantur. Ita tamē vt debeant à Superiore abſolutionē humiliter petere, & coram eo culpam fateri, atque emendationē polliceri; Superior verò è contra benignè illos teneatur excipere, ab huiuſmodi pęnis abſoluere, & paterna charitate complecti.

Ad hæc, vt in poſterùm è Religionibus nullus legitime profeſſus eijci poſsit, niſi ſit verè incorrigibilis; verè autem incorrigibilis minimè cenſeatur, niſi nō ſolùm concurrant ea omnia, quæ ad hoc ex iuris cōmunis diſpoſitione requiruntur, ſublatis nec in parte Statutis, & Conſtitutionibus cuiuſq; Religionis, & Ordinis, etiam à Sede Apoſtolica approbatis, & confirrmatis: verùm etiam vnius anni ſpatio in ieiunio, & pænitentia probetur in carceribus; proindeque vnaquæque Religio priuatos habeat carceres in qualibet ſaltem Prouincia. Elapſo autem anno. ſi nihilominus non reſipuerit, ſed

animo indurato in ſua peruinacia perſeuerauerit, ne contagione peſtifera plurimos perdat, tanquam pecus morbida, ac membrũ putre eijci tandem poſsit, ſed ab ipſomet Generali tãtùm de conſilio; & aſſenſu ſex Patrum ex grauioribus Religionis eligendis in ſingulis Capitulis, vel Congregationibus generalibus; tumque nonniſi inſtructo ſecundùm eorum ſtylum, & Conſtitutiones proceſſu, & plenè probatis cauſis expulſionis ad Sacrorum Canonum præſcriptum. Intereà tamen vſque ad primũ generale Capitulum, ſeu Congregationem proximè celebrãdam, ſi quempiam ex iuſtis, & neceſſarijs cauſis expellere oportebit, eiectio fieri poſsit à Generali cum conſilio, & aſſenſu ſex Patrum, vt ſupra, quos idẽmet Generalis eligere debeat infra quatuor menſes à præſentis Decreti publicatione: ſeruata tamen in reliquis forma ſuperiùs pꝭſcripta. Sic verò eiecti, quãdiù non rederint ad Religionem, in habitu clericali incedant, atque Ordinarij loci iuriſdictioni, & obedientiæ ſubſint, proindeque Generalis illicò expulſionis ſententiam eidẽ Ordinario notificare teneatur. Cæterùm Sacra Congregatio Religionum Superiores ſeriò admonet, ac per Ieſu Chriſti viſcera obteſtatur, vt, memores paternæ charitatis, & manſuetudinis, quam profitentur, nihil intentatum relinquant, vt lucrentur animas fratrũ ſuorum ferè in profundum malorum delapſas, antequã grauiſsimum, atque extremum expulſionis remediũ experiantur. Idque eò magis, quòd ſubditorum ſanguinem, qui ex malo negligẽtium, & ſui officij immemorum Prælatorum regimine peribunt, Dominus noſter Ieſus Chriſtus in ſupremo Dei iudicio de eorundem Prælatorum manibus ſit requiſiturus.

Præterea ſtatuit, vt ijdem Superiores nemini ex Religioſis expulſis literas teſtimoniales concedant, illos ad Sedem Apoſtolicam reijcientes, vel iubentes aliam ingredi Religionem.

Item, vt eiecti extrà Religionem degẽtes ſint perpetuò ſuſpenſi ab exercitio Ordinum, ſublata Ordinarijs locorum facultate dictam

ctam ſuſpenſionem relaxandi, aut moderandi.

Ac poſtremò cenſuit, eſſe innouandam, & ſuæ beatitudinis authoritate innouat *Conſtitutionem fel. rec. Gregorij Noni* relatam *in c. final. extra de regul.* ac præterea declarat, eam Conſtitutionem in ijs quoquè vendicare ſibi locum, ſeruandamque eſſe, qui iuſtè, diffinitiuèque, ac iuris ordine ſeruato expulſi fuerint; dummodò tamen in expulſis huiuſmodi ſubſit. ſpes euidens emendationis ex literis ſaltèm teſtimonialibus Ordinarij, cuius conſcientiam in his literis concedendis Sacra Congregatio ſeriò onerauit.

Ne qua verò difficultas in ſupraſcriptis decretis, & ordinationibus exequendis ſuboriatur, Sacra Congregatio, Sanctiſsimo Domino Noſtro annuente, atque approbante, vniuerſis Generalibus, Prouincialibus, Commiſſarijs, Miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, Prępoſitis, Guardianis, Vicarijs, & quibuſcumque alijs Superioribus quoruncūque Ordinū, vel Congregationum, Monaſterium, Conuentū' Collegiorum, Domorum' ac locorum Regularium vbiq; locorum exiſtētium iniungit, ſerioque mandat, vt illa diligenter obſeruēt, atque obſeruari procurent in omnibus Cęnobijs, ac Monaſterijs, Collegijs, ac Domibus quorumcumq; Monachorum, ac Regularium vbiquè locorum exiſtentibus, efficiantque vt tàm Decreta ſupradicta fel. rec. Clementis VIII. quàm præſentes Ordinationes in ſingulis eiuſmodi locis bis ſaltem in anno legantur in publica menſa.

Si quis verò ipſorum aduerſus ea, quæ ſuperius præſcripta ſūt, vel eorū aliquid quo quo modo facere, vel moliri præſumpſerit; ipſo facto pœnam incurrat priuationis omnium officiorum quæ tunc obtinebit, vocisq. actiuæ & paſsiuæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa impoſterùm obtinenda pœnaq. huiuſmodi ſit Sanctitati Suæ, ac Sedi Apoſtolicæ reſeruata, ijſdem Superioribus, etiam Generalibus, & Protectoribus illam moderandi, ſeu relaxandi poteſtate penitùs interdicta & nihilominùs ſit irritum;

&

& inane quicquid ſecùs, à quoquam actum extiterit. Non obſtantibus Conſtitutionibus Apoſtolicis in fauorem quarumcunq. perſonarum, atque Ordinum, tàm Mendicantium, quam non Mendicantium, Congregationũ, Menaſteriorũ, Conuentuum, Domorum, ac locorum Regularium quorumcunque, necnon illorum etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, vel conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus quoque, indultis, & priuilegijs, etiam in corpore iuris clauſis aut ex cauſa, vel titulo onerofo, vel in limine fundationis conceſsis, etiã Mari Magno, ſeu Bulla aurea, aut aliàs nũcupatis, ſub quibuſcunq; tenoribus, & formis, & cũ quibuſuis etiã derogatoriarum derogatorijs, alijſq. efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam cõmunicationis, ſeu extenſionis conceſsis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis, etiã ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumq. totis tenoribus, & formis ſpecialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbũ, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſsio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſeruanda eſſet; tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbũ, nihil penitus, omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro expreſsis habens, quibns quò ad ea, quæ ſupradictis quomodolibet aduerſantur, illis aliàs in ſuo robore permãſuris, ſpecialiter, & expreſsè, Sanctitatis ſuæ authoritate, derogat, cæterisq. contrarijs quibuſcunque. Dat. Romę die 21. Septembris 1624.

C. Card. de Torres.

Locus † ſigilli.

Proſper Fagnanus
S. Congr. Secr.

Sa-

SAcra Cōgregatio Eminentiſsimorum Cardinalium Concilij Trident. interpretum cupiens conſulere ſtatui regularium apoſtatarum, & eiectorum habito verbo cum S. D. N. Vrbano VIII. ſub die 21. Settembris 1624.

1 Primo ſtatuit nullum regularem permicti ad artiorem religionem tranſire, niſi prius ſuperiori legitimè conſtiterit eam religionem paratam eſſe illum recipere, qui licentiam petit, & tunc regularis rectò ſe transferat ad arctiorem ad quod omni ſtudio ſuperior inuigilare debet, & meritò nam tranſitus de vna religione ad aliã, vt licitus ſit, non temeritate leuitate, odio, ira, contemptu, vel alia qualibet animi perturbatione, ſed ſtudio perfectioris vitæ faciendus eſt ſecundum *Mirand. q. 31. artic. 6. concluſ. 1. Sanchez in ſum. c. 7. num. 11. & 12.*

2 Sed pro choronide huius concluſionis, eſt ſciendum monaci trãslationem ad alium monaſteriũ duobus modis fieri poſſe, primo, vt talis qui traducitur fiat filius ſecundi monaſterij, & liberetur à conſortio, & filiatione primi. Secundo modo, vt remaneat monacus primi, ſed in ſecundo moretur cauſſa pœnitentię vel ſimili.

2 In primo caſu acquiſita per eum poſt trãslationem factam in ſecundo monaſterio illi acquiruntur, in ſecundo autem caſu primo acquiruntur.

4 Item non deſinas animaduertere, quod monacus translatus de vno monaſterio ad aliud, ſi deferat iura ſua ad ſecundum, illi ea acquirit, ſi ſit diuerſi ordinis, at ſecus ſi eiuſdem ordinis, cum habeamus regulam, quod bona monachi ingreſsi monaſterium ad illud ſpectent etiam ſi non ſint poſt illius obitum duratura, vt ait *Rot. apud Serapbin. deciſ. 1361. num. 2. & 3.*

5 Præterea neque monialis translata à primo monaſterio monialis ſecundi fieri poteſt, niſi in eo profeſſionem emiſerit, & vt profeſsionem emiſerit, & vt profeſſa in vno monaſterio poſsit profiteri in alio, tunc requiritur licentia ſuperioris primi monaſterij, ſed ſi forte ſit translata cauſsa pęnitentiæ, tunc ali

debet

debet per monaſtarium, à
6 quo transfertur. Prout etiã
neq; diceretur ab vno mo-
naſterio eiecta ſi fuerit ad
aliud traducta cum habitu
religionis, & illi à priori
monaſterio fuerint præſtita
alimenta, vt pulchrè de his
omnibus dixit *Rota deciſ. 109. num. 2. & ſeqq. par. 2. in recent.* ſed illud quod fuit
dictum de monialibus de
vno monaſterio ad aliud
translatis, quæ ſecundi fieri
non poſsint, niſi in eo pro-
feſsionem emiſerint, & ſic
qui iuxta regulam primi
viuere teneantur, & non
ſecundi.

7 Declara non procedere
quando Papa indulgeret il
las ſecundũ regulã ſecundi
monaſterij viuere poſſe, &
præſertim quando non ex
cauſa pęnitentiæ, ſed ex eo
quia illud ſecundnm mo-
ſterium illis indigeret, vt
melius ad clauſuram red-
duci poſſet, quia tali caſu ſi
illis poſſeſsio Monaſterij, &
Eccleſia poſtea tradita fuiſ-
ſet faciendo eas ſiue earum
procuratores deoſculari al-
tare, & pannos illoſque cõ-
trectari faciendo, & eaſdem
ſiue eoſdem ad oſtium ma-
ioris Eccleſiæ conducendo
illudque claudi, ac aperire
faciendo inuentarium ſup-
pellectilium, nec non ſacri-
ſtię atque libros baptiſmi il-
lis conſignando tunc, &
eo caſu ipſæ vti regulares
poſſent curatum eccleſiæ
ſuæ regularis deputare, quę
talis pręſumitur, quoties in-
ter ſepta monaſtarij repe-
riatur eccleſia, quod ea di-
citur pars integralis, & ſuc-
ceſſoria ad conſtituendum
monaſterium, *Rota deciſ. 14. part. ſecunda diuerſ. & cœteri DD. alleg. à Rota in Ianua Parochialis Veneris 21. Februarij 1631. coram Illuſtriſſimo viro inſigni D. meo Coccino.*

8 Ampliatur primo, præ-
fata concluſio, vt apoſtata
dicatur, qui tranſit de vna
religione ad aliam non ob-
ſeruata forma hius decreti
Aufrer. ad Cappell. Tholoſ. deciſ. 17. ſed contrarium ve
rius eſſe putat. *Quarant. in ſumm. bullar. verb. caſus reſeruati verſ. ſecundo declara, & ſequitur D. Riccius reſol.* 11. *p.* 3. *nu.* 16. *in fin. idẽ reſ.* 19. *gl. in c.* 2. *q.* 13. *verb. monacus, Nauarr. conſ.* 51. *de regul. Azor. inſtit. moral. lib.* 17. *c.* 14. *q.* 6.

19 Ampliatur ſecundo idẽ
procedere in monialibus,
nam rationes in hoc decre-
to

to traditæ ad honeſtatem huius tranſitus ſuadenda procedunt æquè in monialibus, & ideo moniales ad aliam religionẽ perfectiorem hodie tranſire poſſunt ſeruata forma dicti decreti per ea,quę ſcripſit *Mandoſ. in ſignatur.grat. verb.licentia col.9.verſ quæ dicta ſunt Illuſtriſſimus Dom. Regens Tap.in auth. ingreſſ. C. de ſacr. Eccleſ.verb. ingreſſ c. 9.nu.37. latè probat D.Ricciull. lib.8. cap.5. num.4. de iur. perſ.* aſſerens neque Concil. Trident.neque cõſtit. Pij V.prohibuiſſe hanc translationem,imo hoc approbaſſe S. Congreg. ſuper negotijs Epiſcoporum, & regularium,& ſignanter in vna *Nannaten. 16.Ianuarij 1615. & in* Redonen.*31. Ianuarij 1617. & Bonacin.de clauſ. diſp.2. q.9.puncto fin. ſect.1.§.7.num.11.*quidquid contrariũ aſſeruerit, *Azor. inſtit. moral. par. 1. lib.13. cap.8.q 1.*

10 Ampliatur tertio in conuerſis, & oblatis,vt docent idem *D.Regens Tap.loc.cit. cap.9.nnm.39.& cap.6.n.57 Rodriq.tom.3.q.21.art.2 & q.52.art.7.D.Ricciull.d lib. 8.cap.4.num.21. verſ.ceterũ & Sanchez in ſumm.c.7.n.9.*

11 Ampliatur quarto,vt hodie non ſufficiat peti licentiam ſit ſuperioris, & non obtineri, iuxta *text. in cap. licet de regular.& voluerũt Rodriq. q.regular. tom.3.q. 52. art.3. Sair. in claui.reg. lib.6.cap.5.nu.23.Reginald. in prax for.pœnit.lib 18.nu. 412. ſed neceſſe ſit obſeruari formam tradita ab hoc decreto* Sacræ *Congreg. Eminentiſſimorum Cardin.*

12 Ampliatur quinto,vt ſuperior negans licentiam abſque cauſa legitima regulari tranſeundi ad ſtrictiorem religionem maximè ſi coſtiterit de forma tradita à Sacra Congr. peccet mortaliter, & meritò puniri debeat *Mirand. q. 31.art.7 concluſ.1.S.Fauſt. in theſaur.relig.lib.5. quæſt. 342.*

13 Declaratur primo, vt forma tradita per ſacrã Congreg. debeat obſeruari, ante quam regularis tranſeat ad ſtrictiorem religionem, & ideo licentia tranſeundi ad eam petenda eſt ante tranſitum expectando debito tempore reſponſum ſuperoris,quia quoties in aliquo actu requiritur peti licentiam neceſſe eſt ante actum illum peti, vt per

F *Azor.*

Azor.lib.12.cap.14 q.6.

14 Declaratur ſecundo, vt vt religio ſtrictior ſecundū aliquos dicatur ratione pfectioris, ac fructuoſioris religionis, *vt per Diuum Thom. 2. 2.q.189. art.8 Silueſtr. verb. religio. 4. q. 1. not.3 & q.2.in fin.Cucch.inſtit.maior.lib.3.tit.1.nu.136 Nauarr.comment.4. de reg. nu.2.& 3.* Verum communis opinio eſt, vt dicatur ratione aſperioris, arctioris, & durioris inſtituti; *Rodriq.tom 3 q.52.artic.4. Sanchez d.c.7.num.21. Leſſ.de iuſt.lib.2.cap.41.dub.13.nu. 100. Mirand.quæſt.31. ar.3.*

15 Declaratur tertio, vt trāſlatus ex vna religione ad aliam debeat eſſe de nouo nouitius & in eadē profiteri, *Rebuff.in tract.nomin.q. 114.nu.115. Nauarr.conſ.60. de regul.* & ideo debet ſedere in capitulo iuxta tempus quo emiſit profeſſionē in poſteriori, *idem Nauarr. conſ. 11. de maior. & obed. Sanchez loc.cit. nu 86. Mirand.q.21.art.13.concluſ.1.*

16 Secundo ſtatuit, vt fugitiui, & apoſtatæ, ſiuè habitum regularem deferant ſiuè non, poſſint ab Epiſcopi loci vbi degunt carcerari, ac ſuperioribus regularibus conſignari, vt ipſos puniant iuxta inſtituta regularia ſalua tamen facultate ordinarij locorum attributa per *S.C.Trid.ſeſſ.6. c. 3.* & meritò nam apoſtatæ omnes poſſunt compelli per eorum ſuperiores, vt habitum aſſumant, & religiosè viuant *Menoch.de arbitr.iudic caſu 546 num.48. Decian trac crim.lib.5.c.73. n.24 & alij relati per Graſſ. effect.cleric.1.nu 1067.*

17 Quare notabis, vt recedens à monaſterio abſque licentia ſuperioris etiam ſi deferret habitum religionis, ſi non habeat animum redeundi diceretur apoſtata, *D.Riccius reſol.14.* ſecus ſi haberet animum redeundi, *idem reſol.15.* & quis dicatur apoſtata, *vide Graſſ. latiſſimè de effect. cleric. effect.1. num. 1047. vſque ad num. 1054.*

18 Tertio ſtatuit, vt nullus legitimè profeſſus è religione eijci poſſit, niſi verè incorrigibilis ſit.

19 Sed quis dicatur verè incorrigibilis, eadem S.C. in hoc capite ſanciuit, vt vt incorrigibilis minimè cenſeatur, niſi non ſolum concurrant omnia, prout de iure communi requirū-

tur

tur, verum etiam probetur vnius anni ſpatio in ieiunio & pœnitentia, quo anno elapſo ſi non reſipuerit, ſed pertinaciter perſeueraue-rit, tanquam pecus morbida eijci tandem poſsit ab ipſo Generali de conſilio, & aſſenſu ſex Patrum ex grauioribus religionis eligendis in ſingulis capitulis, cõſtructo proceſſu, & probatis cauſsis expulſionis.

20 Quæ autem requirantur de iure communi, ad hoc dicatur quis incorregibilis, dicas quando regularis ter à ſuo ſuperiore reprehenſus, & monitus non ſe emẽdat, & deſiſtit à delictis *cap. contingit il 4. de ſent. excom. Gemin. in cap. neminem 45. diſt. Butr. & Felin in cap. cum non ab homine de iudic. Vgo conſ. 65 num. 2. Decian. in tract. crim. p. 1. lib. 4. c. 9. num.* 130. vel differt iniunctam pęnitentiam facere, aut fugat capit occultando ſe, ea non peracta *Diaz in prax. cap.* 142. *num.* 1. *&* 2. *D. Riccius decis.* 87. *p.* 1. *ex text. in cap. vt fama de ſent. excomm. Decian eod. nu.* 130 Prout etiam magis propriè ad hunc effectum incorregibilis, quis propriè, & verè dicitur, qui correctionis ſuę, & melioris vitę nullam ſpem reliquit, *ita Decian. in d. cap. cum non ab homine nu.* 17. *de iudic. Decian loc. cit. verſ. item fugiens.* Vnde omnes paruipendentes, & contemnentes pęnas impoſitas, & mandata ſuorum ſuperiorum, & deliberatè illis reclamantibus volunt delinquere, *Gloſ & omnes DD. in cap. metropolitanum* 2. *q.* 7. *faciunt dicta per Felin. in cap. quidam num.* 11. *de iureiur.*

21 Bene verum eſt aduertendum religioſum non dici verè incorregibilem in terminis, de quibus loquimur, qui fuerit de diuerſis delictis inculpatus, niſi concludenter probetur talia delicta commiſiſſe. *Alex. conſ.* 72. *vol* 1. *Vgo cõſ.* 63. imo requiri ſententiam declaratoriã incorrigibilitatis antequam è religione eijciatur ex dictis per *Foller. in praxi crim. verſ. audiantur excuſatores n.* 40 *Capic. deciſ.* 112. *nu.* 6. *Clar. in §. fin. q* 36. *nu.* 29. quamuis contrarium ſentiat, & extra communem *Farin. tract. crim. q* 8 *num.* 5.

22 Dubitari tamen poſſet primo, an eiectus à religione maneat ſub poteſtate

Epiſcopi, *Nauarr. in cap. non dicatis num. 3. & cap. nullam 18. q. 2. num. 46. & conſ. 79. de regul.* inquit teneri ſtatim adire Epiſcopũ originarium, eique aperire ſuam eiectionem, ac paratum ſuis iuſsionibus parere idem voluit *Vgol. de pot. Epiſc cap. 28. §. 9. Tuſc. concluſ. 325. & 328. lit. M.* quos refert, & ſequitur *D. Riccius deciſ. 95. p. 3.* vbi concludit Epiſcopum eſſe eius Abbatem, & declarauit eadem ſacra Congregatio in hoc capite mandando, vt tales eiecti in habitu laicali incedant, atque Ordinarij loci iuriſdictioni, & obedientiæ ſubſint, & proinde per Generalem ſtatim ſequuta expulſione ſiuè eiectione, ſententia eiectionis erit denuncianda dicto Ordinario.

23 Et quid ſi aliquis fuiſſet eiectus abſque cauſa, an eſſet ad honores reſtituendus, & omnia ſua bona, ſibi ablata, vel retenta recuperet, affirmatiuam opinionẽ habes apud *Gratian. diſcep. forenſ. cap. 455. nu. 6.*

24 Quæritur ſecundo, ad quem pertineat perquirere an iuſtè vel iniuſtè fuerit eiectus regularis. *adeas Cardin. in clemen. 1. §. quia verò verſ. addo quarto*, vbi aſſerit hoc ſpectare ad Epiſcopũ, quod notent regulares pro quotidiana praxi, ex quo multi ſunt eiecti, etiam culpa ipſorum, qui relicto habitu viuunt clericaliter, & laxiori vita priori, vnde eorum dolus contra regulam patrocinari non debet, & propterea ad præſcriptum præmentionati decreti Cõgregationis, Generalis ordinis, qui ſeruatis ſeruandis proceſſit in expulſione, ſtatim ſententiam expulſionis Ordinario loci notificare debet.

25 Quæritur tertio an eiecti exiſtentes in ſæculo teneantur obſeruare tria ſubſtantialia religionis, puta vota obedientiæ caſtitatis, & paupertatis. Communis opinio Doctorum eſt affirmatiua, de qua videndus eſt *Roder. q. reg. 30. artic. 20. tom. 1. Cordub. ſuper reg. c. 2 q. 2. &* Nauarr. *in cap. non dicatis nu. 33. & ſeqq.* Verũ loco obedientiæ ſuorum ſuperiorum regularium, tenentur eam præſtare Epiſcopo loci Ordinario per ea quæ ſupra diximus.

26 Quæritur quarto an eiecti aliquo ordine inſigniti niſi aliud obſtaret poſsint

ad

ad ſacros ordines promoueri. Communis erat opinio, & de ea nemo dubitabat, potuiſſe teſte *Nauarr. conſ.4.de ſtat.monac. Rodri. q.reg.38.art.24.tom.*1. Hodiè verò vigore ſupradictorum ducatorum eiecti à religionibus remanent ab ordinum exercitio, vt in §. 10. ſublata ordinarijs locorum facultate dictam ſuſpẽſionem relaxandi, aut moderandi.

27 Quæritur quinto an eiecti petentes humiliter habitum, & conuertantur teneantur ſuperiores illos recipere in religionem. Dicendum eſt affirmatiuè interuenientibus tamen duabus conditionibus. Primo, vt ſint parati corrigi ſecundum ordinis diſciplinam. Secundo præcedente Summi Pontificis licentia ſiuè diſpenſatione, & ita declarauit Paulus Papa IV. in in ſuo motu proprio quem refert *Compend. priuil. Paraſel. fol.*180.

Vnde ſi eiectio fieret ab ordine, & religione ſollemniter, & actualiter reſtitutio ſolumodo Summo Põtifici eſt reſeruata. Secus verò ſi fieret tantum verbaliter abſque priuatione, & ſpoliatione habitus, nam de iure communi miniſtri, & religionum Prælati generales, vel quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem habentes poſſent huiuſmodi ſic verbaliter tantum eiectos ad religionem reſtituere.

SVMMARIVM.

1 *Apoſtolorum limina Epiſcopus italus tertio quoquo anno, vltra mõtanus quinto quoque anno.*

2 *Procurator ad viſitandum limina, quæ ſecum portare debeat, & agere in Romana Curia nu.* 3.

4 *Relatio ſtatus Eccleſiæ Cathedralis Caſtellanaten.*

De Apoſtolorum liminibus.

Super Bulla Sixti V.

1 STatuitur per hanc bullam, vt ſi Epiſcopus ſit italus tenetur tertio quoq; anno, ſi vltramõtanus quinto quoque anno ad recognoſcendam Sedem Apoſtolicam, & eam venerandam, & ad conſultanda dubia, negotia, & difficultates, quæ

quæ in ſua indięceſi ſe obtulerunt, & ſi Epiſcopus ſit impeditus, negotijs, infirmitate ſenectute bello, peſte, paupertate, debet mictere ſuum procuratorem cũ ſpeciali mandato.

2 Qui procurator debet ſecum portare ſpeciale mandatũ ſui Epiſcopi, teſtimonium à medicis in infirmitatis, ſenectutis, vel ætatis, vel teſtimonium à poteſtate ſeculari, vel Eccleſiaſtica, impedimenta belli, vel peſtis, debetque etiam portare relationẽ diſtinctam, & claram omnium eccleſiarum illius diœceſis, & reddituum quos habent, per quos parochos, vel beneficiatos gubernantur, & numerum omnium monaſteriorum tam virorum, quam mulierum, & numerum religioſorum, & explicare an viuant, mendicando, an habeant certos redditus, & ſi ſit aliquod de nouo petendum à Romano Pontifice, vel declarandũ, debet portare omnes rationes, & ſcripturas neceſſarias, vt Romanus Põtifex cognita veritate poſſit determinare, & tãdem debet eſſe ita inſtructus in negotijs totius dioceſis, vt ſi interrogatus fuerit à Summo Pontifice poſſit eum de omnibus certificare.

3 Cumque deuenerit ad Romanam Curiam, nomine ſui Epiſcopi debet oſculari pedes Sanctiſsimi eiq; dare literas, quas portat, reddere rationem infirmitatis, vel impedimenti ſui Epiſcopi accipere benedictionem, deinde ſe præſentare corã Illuſtriſsimo Secretario S. Congr. Epiſcoporum, tradere ei omnes relationes, & ſcripturas, procurare vt in Congreg. Eminentiſsimorum Cardinal. videantur, & examinentur. Viſitare ſeptem Eccleſias, & offerre ei cereum, accipere teſtimoniũ à Notario publico talis viſitationis, ac à Secretario dictæ Congreg. teſtimonium ſuæ præſentationis, & licentiã ad reuertendum. Et tãdem deoſculari pedes Sanctiſsimi, ac accipere benedictionem ad reuertendum.

Quæ omnia à me fuerũt peracta vti Vicario Illuſtriſsimi, & Reuerendiſsimi Domini Antonij de Matthæis Epiſcopi Caſtallaneten. in iure, & in praxi Iureconſulti expertiſsimi, & Præſulis integerrimi, ex di-

diſpenſatione Sanctiſsimi in Chriſto Domino diuina prouidentia Vrbani VIII. mei benefactoris, tempore quo in dicta Eccleſia Vicariatus onus & honorē, conſtitutus in ætate viginti triū annorum gerebam, cuius ſtatum de verbo ad verbū tranſcribere placuit.

Status Eccleſiæ Caſtellanaten.

Eminentiſſimi, & Reuerendiſs. Domini.

4 MVneris mei eſſer, vt hoc tertio triennio à Paſtoralis oneris initio perſonaliter, & per me ipſum, vt alias feci Beatiſsimorum Apoſtolorum Petri,& Pauli limina viſitarem, verum aduerſa valetudine impeditus (vt ordinarij mihi medentis medici fide teſtatum habeo) facere id non poſſum Vicarium meum generalem vti certum nuncium ſuffeci, qui oneri meo ſatisfaciat. Proteſtans quod ſi Deus dederit ante finem futuri triennij per me met ſatisfaciam.

De ſtatu Eccleſiæ meæ Caſtellaneten. multa retuli in alijs viſitationibus per me ipſum, ac per nuncium certum meo nomine factis, quibus adhereo, & hęc referenda, & illis addenda cenſui magis neceſſaria.

Eccleſia Caſtellaneten. eſt in Regno Neapolitano in prouincia Hydruntina, & ſuffraganea Archiepiſcopatui Tarentin. eſt receptitia, habet quatuor dignitates Archidiaconatus Cātoratus Theſaureratus, & Archipresbyteratus, viginti Canonicos, ſexdecim Sacerdotes de maſſa, ſeu de menſa communi participantes, qui omnes in ea faciunt capitulum, res & negotia capitularia iunctim pertractant.

Habet etiam nonnullos alios Sacerdotes, Diaconos & Subdiaconos, & minorū ordinum Clericos, qui de maſſa ſeu de menſa capitulari non participant, & antequam ad participationē illius amictantur tenentur ſeruire per certū tempus. Nempè clerici in exercitio minorū ordinum per quinquennium, Subdiaconus in miniſterio Epiſtolæ per triēnium, & Diaconi per miniſterium in Euaugelio per biennium, quo ſeruitio cō-

pleto

pleto intra numerum quadraginta participantium, qui certus eſt, & augeri nõ poteſt, quando locus vacat admictuntur iuxta ordinẽ promotionis.

Omnes participantes de maſſa, ſeu menſa capitulari dominicis, & feſtis diebus ſeruitium diuiſum eſt inter eos per claſſes ſingulis diebus hebdomadæ tertia pars illorum conuenit, & ſeruirio vacat, quo ad dignitates Canonicos, & Sacerdotes maſſam, ſeu menſam capitularem participantes permiſſum eſt ex indulgentia Sacræ Congregationis ſuper negorijs Epiſcoporum, vt in Synodo diœceſana Reuerendiſſimi Epiſcopi mei anteceſſores teſtatum habeo, adeo vt ſeruitio Eccleſiæ, ſingulis diebus in dictis dignitatibus Canonicis præsbiteris participantibus Diaconis, Subdiaconis, & Clericis adſint, & adeſſe debeant triginta vel circa.

Aduenctus verò, & quadrageſimæ diebus, licet teneantur conuenire omnes ex eiuſdem S. Congregationis decreto, attamen nõ conueniunt, & ad conueniendum compellere non potui, humiditatem, & frigiditatem Eccleſiæ, quæ verè magna eſt allegantes, propter quas Anteceſſores Epiſcopi, vt dicunt, ne ſingulis diebus conuenirent indulſerunt.

In prima viſitatione quã feci, reperi Eccleſiam non habere diſtributiones quotidianas, ſed deficientes à ſeruitio Eccleſiæ amictere certa pũcta pro pœna, quæ nõ excedebat ſumma quatuor granorum in die pro quolibet deficiente, inſtitui diſtributiones quotidianas de redditibus prędictę maſſæ, ſeu menſæ communis. Poſtea vero habito recurſu ad Sacram Congregationẽ ſuper negotijs Epiſcoporũ ab ea latum fuit decretum ſub die 20. Iulij 1621. vt Epiſcopus cum interuenctu vnius Canonici à Capitulo deputando redditus Eccleſiæ excuteret, vt debita illorum portio retractis oneribus in diſtributiones quotidianas erogaretur, & ſi in ſtatu redditũum formando non concordarent res deferretur ad eandem ſacram Congregationem, & excuſsione facta repertũ fuit non adeſſe introitus liberos, & ſine oneribus ex diminutione futurum, ouiũ het-

herbaggiorum, & aliorum introituum.

Vnde in proxima præcedenti viſitatione de conſenſu omnium pro augendo,& promouendo diuino cultu factum eſt decretum, vt pœna, quæ pro ſingulo die à deficiente erat granorum quatuor, in futurum ſit granorum ſex cum dimi dio, hoc modo diſtributa, videlicet pæna ſit deficientis ad matutinũ vnius gran. ad laudes alterius gran. ad primam medij gran. ad ter tiam medij gran. ad ſextã medij gran. ad nonam medij gran. ad miſſam conuẽctualem vnius gran. ad veſperas alterius gran. & ad cõpletorium mediũ gran. ſub qua pęna ſedulò ſeruitur, & ſeruitio chori ſatiſfit. Atque ideo tametſi diſtributiones verè non ſint ad formam S. C. T. pęna prædicta vice illarum men ti eiuſdem S.C.ſatisfactum eſt.

Anniuerſaria, quæ in dicta Eccleſia celebrantur ſunt numero biſcentum,& & ſexaginta,& celebrantur ſingulis diebus ferialibus, & profeſsis in hebdomada à tertia parte Capitulariũ, quæ ſeruitio Eccleſiæ illa die eſt aſsignata diuinis officijs celebratis,ante tamen miſſam conuenctualem de ſancto ſiuè de feria occurrente, quæ nunquam intermictitur,celebrantur cũ deuotione,& populo ædificatione, cantantur in ijs ſequentia quæ antea non cãtabantur cum reſponſorio, & oratione iuxta rubricam noui miſſàlis.

In feſtis, quæ intra Quadrageſimam, Aduentum, vigilias, quatnor tempora, & rogationes occurrunt, miſſà feriæ propriæ cantantur, niſi ob temporis tarditatem, vt quæ eſt de feria legatur, vt diſpenſatum ſit, quod antea non fiebat.

Eccleſia, quę eſt Cathedralis eſt etiam parochialis, & curam animarum in ea exercet. Theſaurarius per ſe, & vicecuratum, & ſub cantor,qui etiam partes gerit Cantoris in regendo choro ſacramenta adminiſtrant,ac cętera parochi officia promiſsiuè faciunt, & vt animaduertit, cum maiori fit animarum fructu, quia alter alterius ſupplet defectum.

Et quia ſubcantor, & ſacramentorum adminiſtratione,& officio in regendo

choro, impar erat eidem coadiutorem dedi, qui eius nomine chorum regat aſſignato ad id Eccleſiaſtico beneficio, quod hac de cauſa ſubcantoratui fuit vnitum.

Singulis dominicis, & feſtis diebus à prãdio per horam, vel circa opera datur docendo doctrinam chriſtianam, & clerici mietuntur per ciuitatem cum tintinabulis ad pueros, & puellas ad id coadunandos, & pro exercitatione tam pij muneris erecta eſt inter ſacerdotes, & clericos confraternitas doctrinę Chriſtianę.

Quadrageſimę tempore prædicatur in Eccleſia cathedrali ſingulis diebus in aduentu dominicis, & feſtis diebus tantum infra annum, dominicis diebus, prout populi poteſt haberi frequentia, quando ratione meſsium vindemiarum & aliarum ruralium exercitationum non est impedita.

Seminarium puerorum in hac Eccleſia non poteſt inſtitui propter illius fructuum tenuitatem, et beneficiorum deficiẽtiam, adeſt tamen ſchola probati ſacerdotis, ad quem clerici, & laici frequentiſsimè incumbunt.

Ciuitas Caſtellanetæ habet ſeptem mille, vel circa animarum confeſsionis capacium, & præter Theſaurarium eiuſque Vicecuratum, & ſubcantorem curã animarum habentès, decẽ alij ſacerdotes expoſiti sũt ad audiendas confeſsiones, quorum aliqui iam ſunt ſenio cõfecti, & parum apti ad onus illud in futurum probè gerendum, & ex regularibus duo ſunt conuẽctus, qui confeſſores habẽt expoſitos. Alter Sancti Dominici, alter Sancti Franciſci reformatorum de obſeruantia, & in quolibet conuenctu non plures quã tres confeſſores poſſunt exponi.

Adſunt in clero Sacerdotes Diaconi, & ſubdiaconi, qui poſsũt reddi apti ad hoc munus præſtãdum, ſi ſe exercerent in genere caſuum cõſcientiæ ad quã non conueniunt ſine metu pœnæ, vt experimento cõpertum eſt ſupplicatur Sacræ Congregationi, vt facultatem faciat, ſi videbitur illos cogendi ſaltem metu carceris, ad hoc ne-

tra-

tractu temporis Eccleſias confeſſorum adiutorio deſtituatur.

Præter confraternitates lcicorum Sanctiſsimi Sacramenti; quæ eſt in Eccleſia Cathedrali Sāctæ Mariæ de Miſericordia, ſeù Confalonis, quæ eſt in alia Eccleſia extra Cathedralem Sāctiſſimi Roſarij, & nominis Ieſu; quæ ſunt in conuenctu Sancti Dominici, ſunt etiā Confraternitas mortis, & Oratorij; & Confraternitas Sanctę Mariæ de Carmine, & ſunt duo oratoria publica cum authoritate ordinaria fundata, alterum ſub titulo Sanctæ Mariæ de Capua, in quæ laici Dominicis, & feſtis diebus aliquando alijs hebdomadæ diebus conueniunt ad ſacras præces recitandas exercentur, & ordinariæ viſitationi sūt ſubiecta.

In proxima viſitatione conſtitui, vt omnia Capitula, negotia electiones quorumcumq; officialiū, & deputatorum ab eo faciendæ, & res quæ eoque ad ipſum Capitulum pertinentes reſoluantur, & fiant in futurum per vota ſecreta, & non amplius per vota publica, & hactenus eſt obſeruatū, vt vnuſquiſque Capitularis poſsit per votum ſuum ſuamque ſententiam liberè dicere iuxta propriam conſcientiam, & non ad aliorum arbitrium.

Poſt viſitationem prædictam ſynodum diœceſanā habui, in qua nonnullas feci conſtitutiones ad populi, & cleri reformationē, & ad diuini cultus augmentum tendentes cum totius Capituli augmento, & approbatione.

Eccleſia, hæc Caſtellaneten nullā habet diœceſim, ſed eius iuriſdictio ſola ciuitatis territorio cōcluditur.

In ea viuitur iuxta ritum S.R.E. religionis integritas ſeruatur, & exitioſi errores (gratias Deo) longe abſunt.

Mei muneris ſublimitatem, & virium imbecillitatem agnoſcens, vt qua teneor ratione dignitati illius reſpōdeam ſingulare Deo optimo maximo, & ſanctæ ſedis auxilium pręſtolor.

Hæc tantum pro nunc referenda habui, cum ſuo tempore eadem ſanctorum Apoſtolorum limina ero iterum præſentialiter viſitaturus, Cleri, & populi religionem ſpiritualeque in eius profectum magnū

accepiſſe incremētum ſpero me eſſe relaturum.

Interim quæ ad vlteriorem profectum mihi ſunt neceſſaria Apoſtolica Sedes dignetur demandare, cuius mandata humiliter recipiam, & quam diligentiſsimè exequar Caſtellanetæ ex Epiſcopali Palatio die, &c.

Eminentiſsimarum, & Reuerendiſsimarum dominationum veſtrarum

Additiſsimus ſeruus

Antonius Epiſcopus Caſtellanaten.

SVMMARIVM.

1 *Appellans à ſententia continente pœnam pecuniariam fiſco applicandam infra, quod tempus teneatur proſequi appellationem.*

2 *Tempus ſex menſium ad proſequendum virtute bulla non poteſt prorogari.*

3 *Tempus non currit impedito facto Iudicis excommunicati.*

4 *Tempus non currit impedito facto Iudicis excommunicati.*

4 *Tempus non currit ſi fuerit dilatata cauſa appellationis per fiſcum.*

5 *Tempus ad proſequendam appellationem de iure ciuili.*

6 *Bullæ tenor eſt correctorius iuris communis Canonici.*

7 *Tempus tradendi copiam actorum eſt triginta dierum.*

8 *Paupertas excuſat à proſequutione appellationis.*

De Appellationibus.

Super Bulla Pij V.

1 Verba ſunt clara bullæ præfatæ incip. cum remedium de anno 1571. quod appellantes à ſententia lata continente pęnam pecuniariam fiſco applicandam in caſibus de iure permiſsis teneantur infra ſex menſes computandos à die interpoſitæ apppellationis proſequi appellationem, & expeditionem reportare, alias termino elapſo Iudex appellatus ad quamcumq; fiſci inſtantiam non obſtante, quod fuerint acta tranſmiſſa, ſententiam per eum latam

latam debitæ exequutioni demandare poterit. Verum Iudex appellatus ſub pęnis in dicta conſtitutione contētis curet ſtatim tradi acta appellantibus.

2 Ampliatur primo diſpoſitio huius bullæ, vt nec iudex ad quem, nec Iudex à quo poterint prorogare hunc terminum ſex menſium, quia eſſet imponere legem, & derogare huic cōſtitutioni contra diſpoſitionem *text. in cap. cum inferior de maior. & obedient.* Vnde meritò videmus terminum ad appellationem interponendam non poſſe per iudicem augeri, vt teneant *Tiraq. de retract. tit. 1. §. 1. gloſ. 10. num. 32. Theſaur. dec. 244. num. 5. Gram. deciſ. 217. & Zerola in praxi Epiſcop. verb. inſtantia §. 7.* imo, nec idem fiſcus prorogare pariter poſſet dictum tempus, nam tempus proſequendæ appellationis partes prorogare nō poſſunt, vt per *Bart. in authent. ſi tamen num. 3. C. de tempor. appellat. Veſtr. in prax. lib. 7. cap. fin. num. 18. Cappell. Tholoſ. deciſ. 197.*

3 Declaratur huiuſmodi diſpoſitio non habere locū quando, Iudex appellationis eſſet excommunicatus, quia in tali caſu non curreret tempus ſex menſium, durante eo tempore excōmunicationis, quod affert impedimentum iuris ne cutrat ſic impedito ad *tex. in l. 1. cum ibi notatis C. de ann. excep. Theſaur. deciſ. 10 num. 12. l. contra maiores C. de inoffic. teſtam. in terminis dixit Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 1. q. 13. num. 13.* quod impedimentum probandū eſſe voluit *Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ. 36. Surd. de aliment. tit. 4. q. 15. num. 52. Menoch. de arbitr. iudic. caſu 118. num. 2. & Maſcard. de probat. concluſ. 116. num. 13. cum ſeqq.* Verum ſi facile potuiſſet impedimentum tolli non excuſaretur appellans, *ad text. in cap. fin. de elect. idem Pariſ. num. 27. & 28.*

4 Declaratur ſecundo, id procedere, quando cauſa appellationis fuerit dilatata culpa ipſius partis appellantis, ſecus verò ſi culpa eiuſdem fiſci appellati ſubterfugientis, & cauillantis, nam ſi fuerit elapſum tempus prædictum, reſtituitur appellans aduerſus inſtantiæ curſum *Marant. in ſua praxi tit. de ordin. iudic. par. 5 nu. 30.*

num.30. Roland. conſ. 82. li. 4 vbi quod erit illo caſu neceſſaria proteſtatio partis appellantis ſequitur *Natt. conſ. 32. num. 16.* conferunt congeſta per *Nouarium fratrem q. forenſ.* *lib. 2. Pariſ. d. q. 13. num. 20. Menoch. conſ. 100. num. 118. & Maſcard. vbi ſupra nu. 7.*

5 Declaratur tertio, præfatam diſpoſitionem procedere in foro Eccleſiaſtico, ſecus verò in foro laicali; nam in eo cauſæ criminales per appellationem terminantur infra biennium; *l. fin. C. vt intr. cert. temp. Theſaur. latè deciſ. 10* & expreſsè habetur hic, nã omnia ſupradicta mandantur ſolum iudicibus ſtatus Eccleſiaſtici.

6 Declaratur quarto, diſpoſitionem præfatæ bullæ eſſe eſſe correctoriam iuris communis circa hoc particulare tantum, ex quo inſtantia appellationis eſt annalis, & ex cauſa biennalis per *text. in cap. cum ſit Romana de appellat. Caſſador. deciſ. 5. eod. tit. Illuſtr. Dom. Ricc. collect. 245.* & ideo dicerem procedere ſolum in ſententia lata continente pœnam pecuniariam fiſco applicandam, prout ſonant verba dictæ bullæ non autem eſſe extendendam, ad omnes cauſas criminales, vt tenet *Nald. in ſum. verb appellatio num. 14.* cuius opinio non videtur mihi tuta.

7 Declaratur quinto, vt id quod in bulla habetur, quod Iudex à quo teneatur appellantibus ſine mora acta tradi facere, dum tempus non fuit expreſſum intelligatur infra 30. dies *iuxta diſpoſitionem S.C. Trid. ſeſſ. 13. cap. 3.* alias Iudex ad quem termino elapſo poterit terminare cauſam appellationis etiam non viſis actis, vt ibi, *& habetur per Nouarium fratrem concluſ. 1. de act. prim. inſtant. trãſpor.* vltra pœnas, quas incurrũt Iudex appellationis, quæ infligũtur per bullam, verum ad hoc vt Iudex appellationis valeat procedere actis non tranſportatis neceſſe eſt, vt requirat iudicem à quo, vt fuiſſe iudicatum in noſtra Curia Archiep. Neap. teſtatur *Dom. Ricc. deciſ. 143. in fin. par. 4.* & ita aliquãdo per nos fuit obſeruatum.

8 Declaratur ſexto diſpoſitionem huius bullæ non ſibi vendicare locum in paupere appellante, nam ſi in-

infra ſex menſes appellationem non fuerit proſequutus, non intrabunt termini dictæ bullæ arg. eorum quę memorat *Theſaur. deciſ.* 10. *num.* 5. *Boer. deciſ.* 247. *n.* 14. *Lancellot. de attent. par.* 2. *cap.* 12. *nu.* 56. *Benincaſ. de paupert. q.* 9. *ſpec.* 3. *num.* 14. *Trentacinq. var. reſolut. lib.* 2. *reſolut.* 6. *de appellat.* quãuis paupertas culpa appellantis eſſet cauſata, *Viuius deciſ.* 268. & hoc de æquitate canonica, nam aliter ſentiunt *Lancellott. de attent. cap.* 12. *num.* 160. *Gratian. deciſ.* 34.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio non datur fiſco à ſententia abſolutoria pro reo.*

2 *Fiſcus de iure, nõ autẽ de cõſuetudine appellat, et quid in Curia Archiep. Neap. num.* 3.

4 *Fiſcus appellat à notorio grauamine.*

De Appellationibus.

Super Bulla Pij IV.

1 Appellatio ad fiſci inſtantiam interpoſita ab abſolutoria lata pro reo minimè admictitur ita mandauit *Pius IV. in bulla incip. inter multiplices paſtoralis officij adita de anno* 1562. *emanata eodem anno, de qua vide Farin. in ſua praxi crim. tit. de var. & diuerſ. crim. q.* 101. *num.* 32. *& Nouarium fratrem concluſ.* 5. *tit. de appellat. in nou. iur. Pontific. vbi optimè loquitur.*

2 Ampliatur primo, vt quamuis de iure communi fiſcus poſsit appellare à ſententijs contra ipſum latis ad *text. in l. illud il.* 2. *de appellat. & l.* 1. *C. de ſentent. contr. fiſc. lat. retract.* Tamẽ de conſuetudine totius Italiæ fiſcus prohibetur appellare *Ludouic. deciſ. Lucenſ.* 1. *nu.* 47. & in Regno eſt prouiſum per plures Ritus M. C. V. vt per *Gram. deciſ.* 14. *& Capic. deciſ.* 114.

3 Declaratur modo in noſtra Curia Archiepiſcopali fiſcum appellare à ſententijs

tijs contra ipſum latis teſtatur *Genuenſ.in praxi eiuſdē Curiæ cap.38. & D.Riccius deciſ.81.p.2. & reſolut.486. par.3.*

4 Declaratur etiam id non procedere quoties appareret de notorio grauamine fiſci, nam illo caſu admictetur appellatio, & erit audiendus per viam recurſus, *vt apud Franc.deciſ.148. de Pont. de poteſt.proreg.tit.3. elect.offic.§.7.num.51.* & ratio eſt, quia prohibita appellatione non cenſetur prohibita reuiſio *Maſtrill. deciſ.157. p.2.*

SVMMARIVM.

1 *Archiuius bonorum Eccleſiaſticorum haberi debet à quolibet prælato, & adminiſtratore.*

2 *Archiuus quid ſit, & quæ requirat nu.3.*

4 *Scripturæ extractæ ab archiuo non probant extra territorium inter non ſubditos.*

7 *Archiuus quando faciat ſcripturas authenticas.*

6 *Archiuiſta poteſt extrahere ſcripturas ab archiuo, cuius teſtationi creditur.*

7 *Archiuiſta probatur ex eius ſubſcriptione.*

8 *Archiuum Eccleſiæ an præſumatur Epiſcopi, vel Capituli remiſſiuè.*

De Archiuo.

Super Bulla Sixti V.

Mvndatur per hāc cūſtit. incip. prouida de anno 1587. die 8. Iunij,
2 vt quilibet prælatus in ſua diœceſi, & ſinguli adminiſtratores Eccleſiarum tenentur facere archiuum bonorum Eccleſiaſticorum, de qua materia vide *Nouarium fratrem in praxi iur. can. tit.de archiu. & addentes ad pragm.1. de archiu. & latè* Gratian. *diſcept.forenſ. cap.582.par.2. Borrell.in in ſum.deciſ.tit 20 p.2.*

2 Sed pro termini intelligentia eſt ſciendum, quod Archiuus eſt locus, in quo reponuntur ſcripturæ publicæ, & priuatæ tam ciuiles quam criminales, & aliæ quocumque modo nuncupatæ *ex Roland. à Valle cōſ. 75.num.2.lib.4.* & à iure nominationem habet, vt ex *text, in l.moris §.ſoliti ff.de pœn. gloſ. in verb. Archiuo, auth. ad hæc C. de fid inſtr. & vide D. Thomam Carleual-*

ꝶallium Regium Conſiliariū & Iureconſultum peritiſſimum in vtili tract. de iudic. lib. 1. tit. 1. diſp. 2. quaeſt. 5. nu. 342.

3 In quo plura concurrere debēt, Primo, quod præſit in eo officialis, ſeu adminiſtrans. Secundo, quod ſit locus publicus, in quo ſcripturæ cōſeruentur. Tertio quod officialis adminiſtrās de eo fidem faciat, vt aſſerit *Gen. in tract. de ſcript. priuat. lib. 5. tit. de libr. rat. Capiblanc. tom. 2. de authorit. Baron. cap. 48. num. 12.* & quod archiuij locus debeat eſſe publicus, vt ſcriptura ibi reperta probet, *Felin. in cap. ad audientiam nu. 11. de præſcript. Aym. de antiq. temp. p. 1. §. quarto n. 1. cum ſeq* Quarto requiritur ſubſcriptio archiuiſtę, vt iura extracta ex archiuio ſint in forma probanti, *Corraſ. in l. admonendi num. 17. ff. de iureiur. num. 17. Verall. d. deciſ. 41. nu. 5. p 1. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 582. par. 3. num. 3.*

Ad materiam autem huius archiuij placuit nonnulla congerere, & ideo ſcri-
4 pturæ ex archiuio extractæ non probant extra terminum, & inter perſonas non ſubditas, ſecus tamen inter ſubditos etiam extra territorium, *Verall. deciſ. 42. lib. 1. Bald. in l. exemplo num. 5. C. de probat. Felin. in cap. ad audientiam num. 12. verſ. qui tamen non negant de præſcript. Cardin. conſ. 72. num. 8. & fuiſſe iudicatum per Rotam Romanā in vna Florentina pecuniaria 8. Iunij 1601. teſtatur Coccin. deciſ. 128. num. 2. & 450. nu. 3. Caualer. deciſ. 351. num. 2. & 575. num. 9.* Vbi archiuiū inter ſubditos eiuſdem ciuitatis probat, *Farin. deciſ. 275. nu. 6. p. 1. tom. 2.*

5 Nec archiuium facit ſcripturas authenticas niſi probetur ibi fuiſſe tentas vti authenticas, *Soccin ſen. cōſ. 258. num. 6. lib. 2. Dec. in in auth ſi quis in aliquo nu. 3. verſ. ſed tantum C. de edendo Canaler. deciſ. 580. nu. 4. & 613. num. 5.* vnde archiuium non dat robur ſcripturæ informi *idem Caual. dec. 193. num. 3.* quia archiui authoritas non poteſt ſupplere imperfectionem ſcripturarum, *Rot. deciſ. 219 nu. 6. p 1. tom. 2.* & archiuus non tribuit robur ſcripturę minus ſollemni, ſi in eo cuſtodiantur, aliæ ſcripturæ non authenticæ, *Mariſcott.*

*qui refert Rotam iudicaſſe in lib.var.reſ.cap.*81.*nu.*22 *vbi & nu.* 20. ſcriptura priuata non habens requiſita ad faciendam plenam probationem, ex eo ſolũ quod reperitur in archiuo non efficitur publica, nec plenè probat, ſed remanet priuata, vbi exemplo teſtamenti reperto in archiuo non debet fides adhiberi ſi non oſtendatur originale, *Curt. iun. conſ.* 116. *& Marian. iun.conſ.*2.*lib.*2.& ſcriptura non publica poſita in archiuo lite pendente, non facit fidem, quod ſecus eſt in ſcriptura authentica poſita in archiuo lite pendente, nam facit fidem, & probat *Bart. in auth. ad hac, & Caſtr.in l.contractum nu.*3. *C.de fid.inſtr. Curt.iun.cõſ.* 162. *& Coccin.deciſ.*76. *nu.* 31.*&* 32.

6 Archiuiſta autem poteſt extrahere omnes ſcripturas ex archiuo abſque ſollemnitatibus, & ipſius atteſtationi ſtatur, vt teſtatur *Rota Romana deciſ.*27.*p.*2.*tom.*1. *Caualer. deciſ.* 640. *num.*2. vbi habetur Archiuiſtam, & quemlibet ſucceſſorem poſſe extrahere ſcripturas lite pendente, & ſine ſollẽnitate vnde Archiuiſta vtĩ ſucceſſor Notarij poteſt publicare ſcripturas ſine citatione partis, aut decreto Iudicis, *ita Rota in vna Tiraſonenſ. Canonicatus vltima Februarij* 1611. *& in Mediolan.decimarum S.Donati* 23.*Ianuarij* 1612. *apud eundem Caualer.deciſ.*351. *n.*3. ac ſi extraheret à ſuo originali, *Rota deciſ.*144.*nu.*1.*&* 2. *tom.* 2. *in poſtb.* Et Archiuiſta publicans inſtrumentum in archiuio receptum, ſufficit, quod in eo apponat ſuum proprium ſignum, etiam quod non apponat ſignum Notarij, qui de inſtrumento ſe rogauit eadem *Rota in deciſ.*161 *num.*3.*d.tom.*2.*in poſtb.* Et quod probetur, quem eſſe præfectum archiui ex eius ſubſcriptione *Rota in d. deciſ.* 144. *Caualer. deciſ.*640. *num.* 3.

Sed an archiuum Eccleſiæ præſumatur Epiſcopi, vel Capituli, *vide deciſ. Rot. Rom.*183. *num.*2.*par.*2. *in nouiſſ.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Arma retinens domi non punitur de iure communi, quid ſtante bulla nu. 2.*
3 *Arma retinens iure pignoris non punitur.*
4 *Arma retinens per paruum tempus non punitur.*

De Armis.

Super Bulla Pij IV. & Pij V.

1 DE iure cõmuni pœna impoſita cõtra deferentes arma non extenditur ad retinentes, ea domi, ex doctrina *Bart. in l. 1. in fi. ff. ad l. Iul. de vi publ. Clar. in prax. §. fin. q. 82. num. 7. Decian. tract. crim. lib. 8. c. 2.* vbi demonſtrat magiſtraliter poſſe arma domi detineri.

2 Hodie tamen *ex conſtit. locali Pij IV.* retinens domi ſuę archibuſetta punitur eadẽ pęna ac ſi detuliſſet, quã conſtit. *Pius Papa V.* extendidit etiam ad retinentes pugiones cultellos, & alia arma breuioris menſuræ trium palmorum, & ideo meritò in noſtra ſinodo diœceſana fuit ſtatutum pęnas inflictas contra deportantes arma prohibita, extendi pariter ad illa domi retinentes.

3 Limitauit verò *D. Riccius in deciſ.* 209 *p.* 1. ſupradicta in duobus caſibus. Primò in retinentibus arma iure pignoris non autẽ iure dominij ex *Bologn. cõſ. 25. nu. 23. Crauetta nonſ. 90.*
4 *& alijs.* Secundo quando per paruum tempus quis arma domi retinuiſſet, ex *Bertazzol. conſ. 217 & 219. Burſat. conſ. 321. vol. 3.*

SVMMARIVM.

1 *Aromatariorum libris quando credatur.*
2 *Aromatariorum libri ſingulis annis viſitantur.*

De Aromatariorum libris.

Motus proprius Iulij III. & Clem. VIII.

1 EXtat *motus proprius Iulij III.* pro aromatarijs mandans plenam fidẽ adhiberi ipſorum libris mo

re mercantili,& ſecundum ſtatuta artis vſque ad annos quinque, ac deinde nulla habeatur fides in iudicio, nec extra,niſi fuerint approbati per fidem Conſulum pro tempore, manu Notarij Conſulatus dictæ artis.

Quas facultates priuilegiorum,& iuriſdictionis aromatariorum cõfirmauit *Clem. VIII. anno quinto ſius Pontificatus 3. kal. Ianuarij* 1596. *per bullam incip. Laudabilis in §.ac quoq; mandamus*, vt libris, quos mercantili more,vel ſecundum vſum dictæ artis, aromatarij tenuerint adhibeatur fides iuxta motum proprium Iulij Papæ III.vſque ad quinquennium.

2 Sed non immeritò ſic fuit ſancitum per hos Summos Pontifices ex eo,quod ſingulis annis omnes libri aromatariorum viſitantur, & recognoſcuntur per Regios Protomedicos penes quos iurant fideliter corũ officium exercere quo iuramento ſtante dictis libris plena fides adhibetur, *arg. text. in l.quædam §.nummularius ff.de edendo notat Innoc in cap.*1. *de fid. inſtrum.* quia probant tanquam libri cogniti à perſonis publicis, eo magis,quia ex cõſuetudine immemorabili ſemper talibus libris fuit adhibita fides,& in hac materia,an credatur ſcripturæ & libro priuato attendi cõſuetudinem voluit *text. in cap.cum dilectus de fid.inſt. ſpec.tit.de inſtr. edit.§.nunc dicendum, Bald.conſ.*449. *num.*6. *volu.*3. *Burſat. conſ.* 103.*num.*8. *vol.*1. & huiuſmodi conſuetudinem receptam eſſe in regno fatetur *Borrell. conſ.*82.

Quarè merito refert dictum *D. Riccius* per noſtrã Archiepiſc.Curiam Neap. eſſe credendum libris aromatariorum non exhibitis receptis *vt in deciſ.*106.*p.*1.

SVMMARIVM.

1 *Aſſaſſinij declaratio ſpectat ad Iudicem Eccleſiaſticũ.*
2 *Clericatus cognitio ſpectat ad Iudicem Eccleſiaſticũ.*
3 *Aſſaſſinus clericus non punitur à Iudice laico ante declarationem Iudicis Eccleſiaſtici.*
4 *Bulla Clem.VIII.ſuper declaratione criminis aſſaſſinij eſt recepta.*
5 *Eminentiſſimus Card. Boncompagnus laudatur.*
6 *Reuerendiſſimus Felix Tambu-*

burellus eius Vicarius Generalis laudatur.
7 *Aſſaſſinij qualitas probatur coram Iudice Eccleſiaſtico.*
8 *Aſſaſſinij qualitas quomodo probetur.*
9 *Aſſaſſinij delicti corpus probari debet.*
10 *Aſſaſſinus, in quibus carceribus ſit detinendus pendente diſcuſſione qualitatis aſſaſſinij.*
11 *Iudex Eccleſiaſticus non tenetur ſtare proceſſui fabricato per Iudicem laicum.*
12 *Aſſaſſini confeſſio facta corã Iudice laico non probat coram Eccleſiaſtico.*
13 *Teſtes examinati coram Iudice laico ſuper qualitate aſſaſſinij non poſſunt ſe referre ad primum examen, ſi deponant coram Iudice Eccleſiaſtico.*
14 *Aſſaſſinus clericus an poſſit examinari ſuper delicto per Iudicem Eccleſiaſticum vigore proceſſus fabricati per Iudicem ſecularem.*
15 *Abſolutio an poſsit impartiri ſi ante declarationem qualitatis aſſaſsinii fuiſſet aſſaſsinus morte condemnatus.*
16 *Difficultas quando excuſet.*
17 *Aſſaſsini qui dicantur.*

De Aſſaſſinio.

Super Bulla Clem. VIII.

TEnore *conſtitutionis incip. æqua & circum-*
1 *ſpecti* Roman. *Pontificis prouidentia de anno* 1595. mandatur, vt aſſaſsinij criminis declaratio nullo modo ſpectat ad Iudicem ſecularem ſed ad Eccleſiaſticum, quã conſtit. citat *Maſtrill. dec.* 288. *par.* 3. vbi ſic refert fuiſſe iudicatum in illo Senatu vide latè adducta per *Nouarium fratrem in non. iur. Pontific. concluſ.* 1. *de aſſaſsin.* vbi exornat bullæ tenorem.
2 Vnde videmus à ſimili, quod cognitio ſi ſit quis clericus, vel non ſpectat ad Iudicem Eccleſiaſticum, *cap. ſi Iudex laicus de ſent. excom. in* 6. *Macer. reſol.* 48. *lib.* 3. *D Thom. Carleual. peritiſsimus Conſiliarius de iudic. lib.* 1. *tit.* 1. *diſput.* 2. *q.* 7. *ſec.* 2. *nu.* 866. prout etiam cognitio, quod clericus cõiugatus cum vnica, & virgine contraxerit ſpectar pariter ad Iudicem Eccleſiaſticum, *Rot. deciſ.* 3. *de ſent. ex-*

excomm.in nou.&ſic pariter cognitio an clericus incedat in habitu, & tonſura, ſpectat ad Iudicem eccleſiaſticum *Guid. Pap.dec.*38. & à pari cognitio delictorũ exceptuatorum in bulla Gregor.XIV. circa immunitatem Eccleſiatum ſpectat ad Epiſcopum *Franc. Marc.deciſ.*264. *relatus per D.Ricc.collect.*109. & habetur in dicta bulla.

3 Ex quo ſequitur, quod clericus aſſaſſinus quamuis notorius non erit à Iudice laico puniendus ante declaratoriam Iudicis Eccleſiaſtici, *Ambroſ.de imm.Eccleſ.cap.*27.*num.*10. *Duard. in bull. cœn.lib.*2. *cap.*15.*q.*11.*num.*63. *Bellect.diſquiſ. cleric.p.*1.*tom.*3.*§.*2.*num.*6. *Macer.reſol.*2.*num.*9.*lib.*3. & alij quos refert & ſequitur *Diana reſol.*51.*de imm. Eccleſ.*

4 Pro huius autem conſtitutionis intelligentia ſcire oportet, nam quamuis aliqui auſi fuere aſſerere, illã non fuiſſe vſu receptam, animaduertere non deſinant religioſi; ac pij miniſtri, tam gladij ſpiritualis, quam temporalis, præfatam bullam fuiſſe publicatam Romæ, & ideo ligat in alijs locis, in quibus non fuit facta publicatio *Ioann. Monach. in cap. in generali num.*7. *vbi Prob. num.*4.*de reg.iur. in* 6. *latè* Nauarr. *conſ.*1.*de conſtitut. num.*19. ſicut videmus in regulis Cancellariæ publicatis in Curia vbique afficientibus, *Cappell. Tholoſ. deciſ.* 44. *Sarnen. in proœm. reg q.* 2. *nu.* 13. qua publicatione ſic ſtante in Curia, & loco reſidentiæ Summi Pontificis vſus præſumitur, donec doceatur de contrario, maximè concurrente impreſsione librorũ conſtitutionum quidquid dicat *Mobedan. deciſ.*6. *de conſtitut.* cuius opinionem Rota nunquã ſeruauit, nec ſeruat *Dec.cõſil.*354.*ſub num.*9. *Gozadin. conſ.*16.*nu.*16.*Put.deciſ.*281 *lib.* 1. *& fuit reſolutum per eandem Rotam in cauſa Brixien.locationis* 5.*Decembris* 1594. *coram Penia*, & iſte non vſus eſt ita probandus vt deuenerit ad notitiam maioris partis populi, *Bellam.conſ.*10. *Aym.conſ.*154. *num.* 28. *& fuit dictum in vna Parmen.legat.*2[illegible]. *Octobris* 1570. *coram Eminent.* Card.*Seraphin.in qua cauſſa die* 16.*Ianuar.* 1571.dixerunt Domin. de Rota, præſumi

ſumi obſeruantiam conſtitutionũ, & requiri ad probandum contrarium vſum quod actus, quibus contrarium probatur, habuerint effectus, & fuerint obtenti in contradictorio iudicio ex doctrina *Gabriel.conſ.84 num.6.lib.2.* vnde tunc cõtrarius legis aut conſtitutionis legis, aut Pontificis conſtitutionem tollit, quando vel conſenſus Põtificis expreſſus acceſſit, vel actus contra legem, aut conſtitutionem facti probentur ſciente, & patiente, *Verall.deciſ.220.num.3 p.1. & deciſ.204.nu.3.par.3. Benitend. deciſ.15. num.9. Viuius deciſ. 338. numer. 7.* & lex ſiuè conſtitutio ſemper præſumitur eſſe in eſſe in viridi obſeruantia, *Caualc. deciſ. 43. numero 67.& 71. & deciſ.45.nu.27. par.1.Ioſeph.Ludouic.deciſ. Peruſ. 97.* vbi habetur ex duabus vicibus ſeparatis probari eſſe vti receptam legem ſiuè cõſtitutionem, & idem habetur *per Sarn. deciſ.1.cum pluribus ſequentibus*.

Imò ſecundum opinionem eiuſdem Rotæ conſtitutio apoſtolica non derogatur ob contrarium vſũ vt teſtatur *dec.Caual.17.* Ergo & tãto magis in caſibus contingentibus quotidie, & in præteritum, nam non ſolum in hac Curia Achiepiſcop.Neap. ſed etiam per totum regnum obſeruatus fuit tenor huius conſtitutionis ad vnguem, ab omnibus Iudicibus etiam ſupremis, ob ſupremum zelum, & reuerentiam erga ſanctã Eccleſiam, cuius libertas ab omnibus quidem veneratur præſertim hoc tempo-
5 re Præſulatus Eminentiſsimi, ac Reuerendiſsimi Domini mei Frãciſci Cardin. Boncõpagni Archiepiſcopi Neap. vndequaque admiratiſsimi ob eius ſingulares virtutes, & vitæ integritatem, non prætermittendo circumſpectionem, qua ſemper vſus fuit admodum Illuſtris, & Reuerendiſsimus Dominus Felix
6 Tamburellus ad præſens Vicarius Generalis huius ciuitatis meritiſsimus, & præcipuè tempore abſentiæ dicti Eminentiſsimi Domini ab hac vrbe, à quo omnis paſtoralis cura ipſi commiſſa fuit, & per ſpatiũ decem menſium taliter ſe geſsit, vt nullus locus diſceptationis fuerit inter Curiã

Ar-

Archiep. & poteſtatem laicalem, & ideo meritò, per eundem Eminentiſsimum Vicarius & Locumtenens Generalis fuit conſtitutus.

7 Qualitas verò aſſaſsinij. nulli dubium eſt quin erit probanda coram Iudice Eccleſiaſtico pro obſeruatione diſpoſitionis huius cõſtitutionis, quia illa qualitas eſt fundamentum iurisdictionis Iudicis laici in clericum, ad effectum, vt poſsit poſtea procedi ad vlteriora *Marſ.conſ.96.num.2. de Leo in l.non ideo minus num.*10. *C. de accuſat. Baiard. ad Clar.q 36.nu.36.Farin.in praxi crim.quæſt.8.num.85. Graff.deciſ.18.num.151.lib.4. Macer. reſol.* 48. *num.* 4. *lib.*3.

Vnde euenit non debere quem haberi pro aſſaſsino, ſtatim quod imputatur de aſſaſsino, ſed poſtquam fuerit de tali crimine conuictus, vel ſaltem probabilibus argumentis ſuſpèctus iuxta diſpoſitionem, *text. in c.* 1.*de homic.in 6. Farin. d.num.*85. vbi alios citat. Et ideo ante omnia debet cõſtare de qualitate aſſaſſinij ad effectum tradendi ipſum rerum Iudici ſeculari *Gram.conſ.1.nu.56.& deciſ.*11.*nu.*5.& proinde ſufficit, vt hæc qualitas concludenter appareat probata in proceſſu *Baiard. ad Clar.q.36.nu.35. & q.44. num.59. Merend. conſ.*88 *num.7.Rimin.iun.conſ.*685. *num.9 & Farin num.* 86. nam quando qualitas eſt cauſſa alicuius effectus, tunc ante omnia debet verificari qualitas ad hoc, vt habeat locũ effectus *Menoch. conſ. 74. num.14.& 15.Bald.in l.matrem num.2.C.de probation. Dec.conſ.256.nu.9.*

8 Animaduertendum tamen eſt reum de crimine aſſaſsinij cenſeri cõtra quẽ per teſtes probatum eſt crimen, vel per inditia indubitata, aut per notorium, *Boſſ. tit. de conuict. num.* 3. *Cartar. de exeq. ſent. capt. Bann.cap.1.num.79. Cumia ritu 74. num.26.* & proinde conuictus dicitur, qui crimen negare non poteſt, *l. qui ſententiam* C. *de pœn.* & quod crimen nulla poteſt tergiuerſatione celari *cap. cum olim de verb.ſignif. Baiard. ad Clar. quæſt. 66. num.* 5.

Ad conuincendum autẽ per teſtes duo ſaltẽ, & omni exceptione maiores requiruntur, qui alias ad condem-

demnandum ſatis eſſent *Salic. & alij in l. fin. C. de probat. Baiard. d. q. 66. nu. 3. Caball. reſolut. crimin. caſu 288. nu. 4.* Quare ad aſſaſsinum condemnandum, vel alterum conuincendum, duo mandatarij, vel duo etiam ſocij criminis non ſufficiunt de iure, & vix ad torquendum licet agatur de crimine atrociſsimo *Farin. q. 43. nu. 34.* & proinde iſti tales nō probarent hāc qualitatem aſſaſsinij, quia cum ſint ſocij criminis nō poſſunt dici exceptione maiores.

Sed inditijs conuictus tūc dicitur aſſaſſinus, ſi clariſſima illa ſint, & indubitata, quę taliter Iudicis Eccleſiaſtici mentem artant, vt cogatur ipſe penitus credere, rem ita eſſe, vt nō poſſit in contrarium inclinare quo fit vti ſi poſsibile ſit, rem aliter ſe habere, tūc inditia dictę qualitatis aſſaſsinij nō dicimus indubitata, *Boer. deciſ. 164. nu. 3. Menoch. de præſumpt. lib. 1. q. 7. num 16. Farin. q. 36. num 37. & conſ. 70. num. 2. & conſ. 107. nu. 1. Caball. reſol. crim. caſu 288. nu. 10. Magon deciſ. Lucenſ. 36. num. 13. in fine*, & quæ dicantur probabilia argumenta, vt dicantur probata qualitas aſſaſsinij *D. Riccius reſol 37.*

3 In quo crimine aſſaſsinij tunc dicitur conſtare de illius corpore, quando probatur, quod aliquis accepta pecunia mediante mandato alium occidit *cap. pro humani de homic. in 6.* qui licet loquatur de mandante, tamen communiter receptū eſt, vt habeat locum etiam in mandatario, *Gomez de delict. cap. 3. num 10. Gabr. concluſ. 1. nu. 1. lib. 7. & Decian. d. tract. crim. lib. 6. cap. 28. nu. 18.*

Et ideo oportet, vt probetur mandans, & mandatarius, alias non diceretur conſtare de corpore aſſaſsinij *Eugen. conſ. 76. nu. 135.* vbi ſubdit, quod ſi quis aliquem occidit ſub ſpe ſucceſsionis nō erit aſſaſsinus, prout ſi quis occidit aliquē in ſtrata publica illumque diſrubet, erit appellandum homicidium cum furto, non autem aſſaſſiniū *Boſſ. tit. de for. competent. nu. 142 Cauale. de bracch. reg. p. 1. nu 78.*

Quare non erit dandum crimen aſſaſsinij ſi mandās inter fuerit in crimine aſſaſſinij, ſed erit probanda ab-

[illegible] mandantis nam ſi fuerit commiſſum homicidium eo præſente, etiã pecunia interueniente non eſſet aſſaſsinium, vt firmat *Bertaz.conſ.*143.*nu* 13.*p.*1. qui plures allegat *Gabriel. conſ.*170. *dub.* 1.*par.* 1. *&* *Facchin. conſ.* 83. *num.* 10. *lib.*3..

10 Nec eſt prætermittendum eum, qui non ſub ſpe præmii, ſed vt alicui complaceat, licet nonnulli voluerint dici commictere crimen aſſaſſinij, & probata complacentia dici conſtare de aſſaſſinio ſecundum *Decian. in tract. crim. lib.* 9. *cap* 30. *num.*16. *Viui opin.* 74. *num.*1. *Addent. ad Clar.§.aſſaſſinium lit. N.*

Tamen veritas eſt, quod etiam ſi probaretur dicta complacentia non diceretur probatum corpus aſſaſſinij, *Gabr.conſ.*170.*num.* 15 *& ſeq. lib.* 1. vbi latè & ibi reddit bonas rationes, & concordantes adducit *Viuius opin.* 14. *ſub num.* 1. *verſic. quod aſſaſſinij*, *Honded.conſ.*93.*num.*97. *volum. ſecundo*, vbi relatis contrarijs hanc opinionem tuetur, *Rom conſ.*10.nec etiam ſi probaretur ſimplex pollicitatio, diceretur conſtare de corpore aſſaſſinij, niſi probetur tractatus *Gramm. vot.* 11. *nu.*66.*vol.*2. *Rimin. iun.conſ.*685. *nu.* 12. *& ſeq. vol.*6. *Roman. conſ.*10.*nu.*4. *vbi de communi Honded.cõſ.* 93.*num.*66.*vol.*2.

11 Ad hunc autem effectũ, Iudices Eccleſiaſtici non tenetur ſtare proceſſui fabricatio per Iudicem ſæcularẽ iuxta allegata per nos infra tit.de immun.Eccleſ. num. .& ratio eſt ſatis palpabilis, ſi quidem nulli dubium eſt, quin clericus aſſaſſinus, quamuis notorius non erit à Iudice laico puniendus, ante declarationẽ Iudicis Eccleſiaſtici ſecundum *Ambroſ. de immunit. Eccleſ.cap.*17.*n.*10. *Duard. in bulla cœnæ lib.* 2. *cap.* 15. *q.* 11. *n.*53. *Bellet. diſquiſit. cleric.p.* 1. *tit.*3.§ 2.*num.* 6. ex quo eſt index incompetens ipſius, & proceſſus fabricatus à iudice incompetenti, nõ probat coram cõpetenti *arg. text. in cap at ſi clerici de iudic. Farin. in praxi crim.p.*3. *q.*81.*n.* 163. *Valaſc. deciſ.*65.*nu* 3. *Villalob.com.opin.lit.C.nu.*142 *&* *Bellect. p.*1. *tit de fauor. perſonar.cleri.*§.14. *num.*8. Hinc meritò videmus acta facta coram Iudice nõ probare

bare coram Eccleſiaſticô *Macer.reſol.1.lib.3.* & de atteſtationibus factis coram Iudice ſęculari nullam fidẽ facientibus coram Eccleſiaſtico dixit *D.Ricc.in praxi par.1.tit.de teſt.dec.446. Graſſ.de effect.cleric.n.224 q. cum ſeq.effect.1.* Et ideo cenſeo illius proceſſus eſſe habẽdam aliquam rationem potius ad effectum inſtructionis; ſed maiorem diligentiam Epiſcopus adhibere debebit, faciendo iterum examinari illos teſtes, vel alios, *arg. eorum quæ ſcripſit Giurb.conſ.50.nu.4. & Genuenſ. in praxi Cur. Archiep.tit.de remiſſ. cleric. nu.3. & Craſſ. d.effect.1.nu. 224.* adeo quod ſi iſta qualitas aſſaſsinij ſufficienter nõ probatur per teſtes coram Eccleſiaſtico, clericus non erit tradendus Iudici laico, & ita ſępiſsimè practicauimus in Archiepiſc. Curia maximè his temporibus Vicariatus Reuerẽdiſsimi Domini Felicis Tamburelli vti vigilantiſsimi miniſtri, & tam in iure, quàm in praxi verſatiſsimi, & quod iudex eccleſiaſticus non teneatur ſtare proceſſui fabricato à Iudice ſæculari, ſed denuo teneatur examinare, & aſſumere informationem. *Clar.q.36.num.44. Gramm. conſ.42.nu.2. Viu. com.opin. verb.Iudex laicus* qui omnes teſtantur de cõmmuni. *Ambroſ. de immun. Eccleſ.c.11.num.3.* vbi alios allegat.

12 Et proinde ſi aſſaſsinus confiteretur coram Iudicè laico aſſaſsinium, iſta confeſsio non operabitur corã Eccleſiaſtico, vt ex ea poſſet condemnari *cap.at ſi clerici de iudic. vbi Abb. num. 2. Villalob. com.opin.lit.*C *nu. 141. Farin.de reo confeſſo q. 81.cap.6. num.143.* etiam ſi ſponte confeſſus fuiſſet, *DD.in d.cap.at ſi clerici Farin.d.c.6.q.81.nu.196.*

13 Et adeo veram eſſe puto ſupra mentionatam cõcluſionem, vt teſtes examinati per Iudicem laicum, non poſsint ſe referre ad primũ examen, ſed tenentur deponere per extenſum, vt nulla ratio haberi debeat de primo examine, propter præſumptionem, quæ reſultat contra illum qui recipit primum examen nullum, ex eo, quia deficit in ſuo officio, vt decidit *Rota Auenion.91.num.5.per text. in l. 3.§.quia poteſt de ſuſpect. tut.*

14 Imò quamuis *Genuenſ. in praxi Cur. Archiep. Neap. cap. 6.* per totum firmauerit vigore proceſſus fabricati per Iudicem laicum clericus poteſt examinari ſuper delicto per Iudicem Eccleſiaſticum, tamen valde dubitatur in vrbe iuxta nobis relata per Admodum Illuſtrem Dominum Petrum Falconectum bonæ memoriæ primarium miniſtrum Cancellariæ.

Addendo, quod ſi produceretur proceſſus etiam cum ſententia contra delinquentem fabricatus per Iudicem ſæcularem, Iudex Eccleſiaſticus non poteſt ſtare proceſſui, & ſententiæ ad effectum conſignandi delinquentem Curiæ ſæculari, ſed tenetur nouas deſumere probationes, cum ille proceſſus Iudicis laici nullam facit probationem.

Sed quoniam aliquando delictum eſt tam antiquũ, vel fuit commiſſum in longinquis partibus, adeoque occultum eſt, vt denuò nequeat probari coram Iudice Eccleſiaſtico, Nè tam grauia delicta impunita remaneant, ſolent Epiſcopi benè percunctari proceſsũ, ſententiam, & alias circumſtantias reſultantes ex dicto proceſſu, ac habita informatione extraiudiciali de qualitate aſſaſsinij, ea omnia ſcribere Eminentiſsimis Dominis Cardinalibus S. Congreg. ſuper Epiſcopis, & ab eis aliquando obtinere, vt delinquens tradatur Curiæ ſæculari, vt latius diſcurrit idem *Genuenſ. d. cap. 6.*

Sed non deſinas notare, quod quãdo clericus aſſaſſinus erit tradendus Iudici laico, non erit tradendus proceſſus factus contra eũdem per Eccleſiaſticum inconſulto Summo Pontifice vide *Macerat. reſolut. 2. lib. 3.*

15 Aliquando autem contingit, quod ante cognitionem criminis aſſaſsinij, nec declarata qualitate ipſius per Iudices ſæculares deuenitur ad pœnam mortis, & proinde, dubitatum fuit, an ex quo reſtitutio eſt impoſſibilis, nedum difficilis, poſſit eis abſolutio impartiri, ad quod prima facie conſiderabam, quod ſi aperiretur hæc via iudicibus, fruſtatoria remaneret bullæ diſpoſitio, & proinde ad euitandas tales fraudes, videbatur dicendum nullatenus

nus abſolutionem concedendam fòre, cum delictis, & fraudibus via non ſit aperienda *text. eſt in l. in fundo ff. de rei vendic. clem.* 1. *vbi Card. de vſur. clem.* 1. *§. fin. vbi etiam Cardin. de conceſſ. preb. cap. porro de diuort. Macer. reſolut.* 50. *num.* 31. *lib.* 1. *& reſolut.* 62. *num.* 5. *latè* Cardin. *Tuſch. concluſ.* 475 *lit F.* & dolis, ac fraudibus non eſſe viam aperiendam ſanciuit *text. in l.* 1. *ff. de dolo, & in cap. ſedes de reſcript.* & propterea illa fraus nemini debet patrocinari ad *text. in l. itaque fullo ff. de furt. cap. dictum* 30. *q.* 1. *cap.* 2. *de dolo, cap.* 1. *de colluſ. deteg.* & ex malitia ſua nemo debet comodũ reportare *l. itaque fullo ff. de furt. cap. ſedes, & cap. plerũque de reſcript.* & ideo malitijs eſt occurrendum *Pariſ. de conſid. q.* 32. *nu.* 61.

16 Attamẽ verſa vice veros eſse terminos iuris aſſerebã dificultatem ſemper excuſare, vt habetur *in c. breui verb. niſi difficultas de iureiur.* hinc videmus difficultatem excuſare à periurio, vt per *Clar. lib.* 5. *§. periuriũ nu.* 10. *Marant. diſput.* 7. *nu.* 10. *Couarr. in cap. quamuis pactum de pact. in* 6. *Sayr. in clau. reg. lib.* 5. *cap.* 7. *num.* 8. *& Suar. de relig. dom. tom.* 2. *tract. de iuram. cap.* 34. *num.* 4. & impoſsibilium, & valde difficilium idem eſſe iudicium mandauit *Imperator in l. apud Iulianum §. conſtat ff. de leg.* 1. Ergo & cò magis attenta impoſſibilitate, ex regula tam trita, vt ad impoſsibile nemo teneatur, *l. ſi quis in graui in princ. vbi Bart. ff. ad Sylian. l. ſi ſtipuler ff. de verb. ſignific. l. impoſſibilium ff. de reg. iur. §. impoſsibilis inſt it. de hered. inſtit. cap. nemo poteſt de reg. iur. in* 6. impoſsibilitati enim æquiparatur difficultas magna *l.* 2. *§. ex quo, & l. continuus § cum quis ff de verb. oblig. Berous conſ.* 88. *Farin. frag. p.* 1. *li. E. num.* 143. & ideo dicendum foret poſſe concedi abſolutionem verũ poſt lapſum longinqui temporis.

17 Ad hũc autem effectum aſſaſsini dicuntur omnes, qui præmio homines occidunt, ſeu occidere faciunt *Clar. §. aſſaſsinum in princ. Boſſ. tit. de mandat. ad homicidium nu.* 16. *Decian. tract. crimin. cap.* 9. *num.* 79. *lib.* 4. *tom.* 1. Niſi occiſus nõ fuiſſet chriſtianus, nam tunc non intrarent termini hu-

ius

ius conſti. nec appellaretur propriè aſſaſsinium iuxtà commun. opin. de qua per *Couar. var. reſol. c. 20. nu. 10. Clar. loc. cit. in princ. Maſcard. de prob. cõcl. 138. n. 13 lib. 1. & Peguer. deciſ. 5. num. 19.*

Verum ſi ad ſuam vindicandam iniuriam, ſuis manibus quis aliquem interficiat, & pecunia mediante alios ad ſibi auxilium præſtandum inducit, non erit aſſaſsinus, *Clar. vbi ſupra Franc. deciſ. 167. nu. 3. Gabr. conſ. 170. lib. 1. num. 7. & 13.* alios cumulat *Farin. q. 123. num. 148.*

SVMMARIVM.

1 *Aſtrologia iudiciaria prohibetur, præter agricultura͂ nauigationem, & rem medicam, amplia vt nu. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9 & 10.*
2 *Diuinationum ſpecies.*
11 *Diuinationes, ſortilegia, ſuperſtitiones, incantationes, chiromantiæ necroma͂tiæ, geomantiæ, & hidromantiæ, quæ dicantur remiſsiuè.*
12 *Aſtrologia iudiciaria quæ dicatur, & quæ naturalis num. 13.*

De Aſtrologia iudiciaria.

Super Bulla Sixti V.

Per *hauc conſtit. incip. hac perpetua valitura conſtitutione*, ma͂datum fuit
1 ſub grauiſsimis pęnis, tam Aſtrologis aſtrologiam iudiciaria͂ exercentibus (præterquam circa agricultura͂, nauigationem, & rem medicam) quam etiam contra facientes diuinationes illicitas, ſortilegia, ſuperſtitiones, veneficia, inca͂tationes. Prohibendo pariter libros Chiromantię, Necromantiæ, Geomantiæ, Hydromantiæ, & ſimiles, de qua meminere *Zecch in ſumm. tit. de ſid. rubr. de ſuperſtit. diuin. nu. 6. Martin. del Rio diſquiſit. magic. lib. 4. cap. 4. q. 6. ſect. 3. & lib. 4. cap. 3 q. 4.* vbi præſertim de conieĉtatione phiſonomica *Azo. inſtitut. moral. p. 1. lib. 9 c. 14.* vbi dicit quatuor eſſe
2 ſpecies diuinationum, quæ ex obſeruatione elementorum dicantur, ſcilicet Geomantiam, Hydromantiam, Chiromantiam, & Necromantiam) declarans quæ

nam

nam ſit vnaqueque dictarum diuinationum definitio, & materia de qua vide *Illuſtriſsimum Dominũ meum Riccium Præſulem, & meum magiſtrũ in praxi reſol.* 185. *p.* 2. *& Leiua de exam, Epiſcop. lib.6. cap.* 34. *per totum.*

3 Amplia præfatam conclusionem habere locum contra non certò affirmantes, ſi hac Aſtrologia iudiciaria vtatur *Suarez de relig. lib.*2. *de ſuperſtit. cap.* 11. *num.*30. *Vrlenſ. in* 2. *diſput.* 6. *quæſt.* 12. *puncto* 3. *col.* 3. *Martin. del Rio diſquiſit. Magic. lib.*4. *cap.* 2. *quæſt.*3. *Graff. deciſ. aur. lib.*2. *cap.* 5. *num.*19.

4 Quæ ſanè ampliatio eſt vera in vtroque foro, & ſic exteriori, & interiori, ita vt peccent mortaliter id agẽtes *Sanchez in ſumma cap.* 38. *nu.*34. *par.* 1. *quem refert Farinac. de hereſi quæſt.* 81. §. 1. *nu.*59.

5 Et licet indiſtinctè totũ contrarium tueantur *Suarez, Valent. & Martin. del Rio locis mox citatis.*

6 Tamen poſt factum illorum doctrinam ſequitur nouiter *Naldus in ſumma in verbo Aſtrologus num.* 4. firmans poſt factum ſe cenſere non facile damnandũ de mortali, qui ſine ſcandalo, vel periculo gignendi opiniones ſuperſtitioſas in animis audientium talia prædicerent, tanquam leuiſsima quadam coniectura tantum poſſe contingere, & ita etiam voluit *Molfeſ. in ſum. p.* 1. *tract.* 11. *c.*7. *num.* 120. *& Dian. var. reſ. q.*68. *tract.* 1. *miſcell.*

7 Amplia ſecundo in facientibus præcantationes ad bonum finem, nam adhuc ſunt puniendi *videatur D. Riccus deciſ.* 144. *p.* 2.

8 Amplia tertio, vt vſus ſpeculi, & phialæ ad effectũ ſciendi futura contingentia reddant ipſum ſuſpectũ de hæreſi vehementer *idẽ deciſ.* 243 *p.* 2.

9 Amplia quarto, vt hæc conſtitutio aduerſus maleficia, ſeu ſortilegia committentes non ſolum ſit confirmata per Sanctiſsimum Dominum Gregoriũ XV. per eius bullam incip. omnipotentis Dei emanatam ſub die 20. Martij 1623. ſed etiam pęnę maiores inflictę vt tales muro claudantur, ſiuè perpetuis carceribus fabricentur.

10 Amplia quinto, vt dicta conſtit. ſit innouata per Sãctiſ-

ctiſsimum D.N. Vrbanum VIII. meum benefactorem contra Aſtrologos iudiciarios, qui de ſtatu reipublicę chriſtianæ, vel Sedis Apoſtolicæ, ſeu vita Romani Pontificis aut eius conſanſanguineorum iudicia facere, nec non eos, qui illos deſuper conſulere præſumpſerint, per conſtit. incip. inſcrutabilis æditam de anno 1631.

15 Quæ autem dicantur diuinationes illicitæ ſortilegia, ſuperſtitiones, veneficia, incantationes, chiromãtiæ, necromantiæ, geomantiæ, & hidromantiæ, vide fuse per *Seſſ. deciſ. Arogon. 455. cum ſeqq. tom. quarto* vbi plenè hanc materiam peragit, *& vide noſtrum compendium oper.* Bonac. *in proprÿs verbis latè* Nald. *in ſumm verb. ſuperſtito, & de ſortilegorum ſpecie habes apud Farin, in praxi de delic. & pæn. q. 20. nu. 73.*

12 Sed ad intellectum eſt ſciendum, aſtrologiam iudiciariam dici illam, quæ fit per aſtra ex motu, ortu occaſu, ſcitu ſiderum, &, obſeruatione temporum, & momentorum, vel occulta reuelãtur, vnde olim tales diuinatores aſtrologi dicebantur Mathematici, planetarij, & genethliaci, qui falſam, & vanam ſiderum profitebantur ſcientiã vt patet ex *cap. ille vas 26. q. 2. l. 2. C. de maleſic. & l. mathematici C. de Epiſc. Audr.* & dicitur iudiciaria quaſi diuinatrix, ſeu iudicatrix, & damnatur quæ per ſidera, & eorum influxus fortuitos, rerum euentus, & quæ libera hominis voluntate peraguntur, præterita item, & præſentia omninò occulta certò prænunciãt, & patefaciũt, veluti furtum homicidium etiam perpetratum, & talis ars non ſolũ per hanc conſtit. damnatur ſed etiam per ius commune canonicum *c. igitur 26. quaſt. 3.*

13 Aſtrologia autem naturalis permittitur, quæ agriculturæ nauigationi, & medicinæ prodeſt, vt hic, quia attentis ſideribus coniectant naturalia veluti futuras imbres, calores, frigores, tempeſtates ſerenitates, pluuias, & ſimilia nam iſtæ ſunt cauſſæ, quæ non neceſſario, & ſemper producunt ſuos effectus, ſed frequentius, & hoc caſu effectus futuri poſſunt coniecturari per ſuas cauſas, nam ne

neceſſariò, & de certo, ſed coniectura ſola, & iſto modo aſtrologi prædicunt: de prædictis terræmotibus, fertilitate,& ſterilitate, medici etiam de morte, & conualeſcentia infirma, & in his aliquando errant, & aliqua prædicunt vera, hæc etiam prænunciatio non dicitur diuinatio, quia non excedit limites naturalis cognitionis.

SVMMARIVM.

1 *Baldachinum erigi poteſt ab Epiſcopis in Eccleſiis regularium, & impedientes poſſunt excommunicari nu. 2.*

3 *Cathedra non iudicialis poteſt erigi per Epiſcopum in loco non exempto cum circulo Canonicorum n. 4.*

5 *Baldachinũ erigi poteſt per alienum Epiſcopum in Eccleſiis regularium cum conſenſu Ordinarij.*

6 *Epiſcopi probibentur plura facere in Eccleſiis regularium, vt num. 7. 8. 9. 10. & 11.*

De Baldachino erigẽdo per locorum ordinarios in Eccleſijs Regularium.

Decretum Sacræ Congreg.

DEcet, Epiſcopis, pro eo, quo in Eccleſia Dei excellunt dignitatis gradu, in quocũque ſuarũ Diœceſium loco, quoties eos ibi Pontificalia exercere, aut in Pontificalibus adeſſe, & aſsiſtere contingit, eam, quam par eſt, reuerentiam & honorem, decoro cultu, & ornatu exhiberi. Quare non ſine graui animi dolore, auditum eſt, nõnullos Regulares, vano quorundam immunitatũ, & priuilegiorum prętextu, Epiſcopis in eorum Eccleſijs in Pontificalibus intereſſentibus, non modo renuiſſe in eis ſupra locum Epiſcopalis ſolij, Baldachinum, erigere, verùm id etiam iuſſu ipſorummet Epiſcoporum curantes, prohibere, & arcere auſos fuiſſe,

Atque ideò Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium negotijs & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita; facto verbo cum Sanctiſsimo Domino noſtro Clemente Papa VIII. ac de Sanctitatis ſuæ ſpeciali & expreſſo mandato hoc præſenti decreto, perpetuis futuris temporibus valituro, declarat, ſtatuit, decernit, & mandat, vt de cetero Epiſcopi, vbi tam ex conſuetudine, & priuilegio; quàm ex ſacrorũ Canonum conſtitutionibus, & Pontificalis Romani præſcripto, aut alio iure; Pontificalia exercere, aut Pontificalibus paramentis; cum Mitra, vel etiam ſola Cappa induti, in quibusvis Regularium tam Mendicantium; quàm non Mendicantium, Monachorum, etiam Caſsinenſium, Clericorum, Presbiterorum, & cuiuſuis alterius Ordinis & Religionis, Militiæ, Societatis, aut Congregationis Eccleſijs intereſſe poſſunt; ipſi Regulares, quoties opus fuerit, teneantur ibi, & debeant, in loco ad ſolium Epiſcopi cõſtituendum opportuno & congruo, Baldachinũ attollere. Eis autem id facere negligẽtibus, aut nolentibus, liceat eiſdem Epiſcopis illud aſportari, & in quacunque eorundem Regularium, aut alia quantũuis exempta Eccleſia, ſupra Epiſcopale ſolium, ſeu Pontificale Faldiſtorium, erigi facere, atq; ſub eo ſedere ſtare, & quemadmodũ in proprijs & Cathedralibus eorum Eccleſijs ſtare & ſedere ſolent, eo tamen duntaxat tempore, quo Põtificalibus aderunt, peragetur. Si qui verò Regularium huic declarationi, ſtatuto, decreto, & mãdato, inobedientes, & contumaces fuerint, ſciant ſe ab eiſdem Epiſcopis ad id, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, huius Decreti virtute, cogi, & compelli poſſe, alijſque pœnis, tàm ſpiritualibus; quàm temporalibus arbitrio Summi Romani Pontificis ſubiacere, & obnoxos fore. Nõ obſtãtibus quibuſuis Cõſtitutionibus; & Ordinationibus Apoſtolicis ac dictorũ Ordinum, Religionum, Militiarum, Societatum, & Cõgregationum quocunque nomine cenſeantur, ſtatutis, priuilegijs quoque indultis, & literis Apoſtolicis

qui-

quibuſcunque tenoribus, & formis,& cum cuiuſlibet etiam derogatoriarū derogatorijs, alijſque efficacioribus & inſolitis clauſulis, ac irritantibus,& aliis decretis in cōtriariū præmiſſorū hacten⁹ quomodolibet cōceſsis, confirmatis, & approbatis: quibus omnibus & ſingulis, etiam ſi talia eſſent, quæ ſub generali, expreſsione & derogatione non venirent,ſed de illis,eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua mentio habenda foret,eorum tenores,præſentibus pro expreſsis, & ad verbum inſertis habens eadem Sanctitas ſua, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſſè derogat, ceteriſque in contrarium facientibus quibuſcumque. Romæ die 10.Iunij 1603.

Alex. Cardin. Florent.
Epiſc. Præneſtin.

Hier. Agucchius
Secret.

1 S*Acra Congregatio Eminentiſſimorum Dominorum Cardinalium*, vigore ſupradicti decreti mandauit Epiſcopos nō poſſe per regulares exemptos impediri ne in ipſorum Eccleſijs pontificalia exercentes baldachinum erigant, iuxta cuius ſanctionem reſoluerunt *Gambar. in tract. de author. leg. §. illud noſſe lib. 2. num. 143. Homob. de exam. Eccleſ. tract. 11. cap. 6. q. 12. reſol. 2. &* D. *meus Riccius in praxi aur. reſol. 313. nu. 1. vbi num. 2.* affirmat tales re-
2 gulares impediētes poſſe ab Epiſcopo excommunicari, & ſic etiam tenent *Lazzar. in pract. 9. tit. de blaſph. q. 10. nu. 61. Campanil. diuerſ. iur. can. rubr. 9. cap. 5. nu. 3. verſ. cæteras*, & habetur in hoc decreto, vbi eo tātum tempore,quo pontificalem functionem exercebunt, vel dum actus ipſi,cum pōtificalibus peraguntur.
3 Et non abſque ratione id ſancitum fuiſſe demōſtratur, nam Epiſcopi, & Archiepiſcopi in loco exempto poſſunt cathedram nō iudicialem ad effectum celebranda, & prædicandi, collocare iuxta latè tradita per *Gratian. in deciſ. 113. in*

addit. & proinde Epiſcopi, non obſtante emptione regularium poterint in monaſterio facere coram ſe celebrare, etiam baculum paſtoralem ante ſe ferendo, *Fuſc. de viſit. cap. 8. lib. 2 nu. 5. per text. in clem. 2. de priuil.* cum hæc omnia æquiparentur, nec in vno ſit maior ratio quam in alio, & ſimilium ſit idem iudicium, vt in propoſito notat, *Imola in d. clem. 2. in princ. verſ. ſimili Franc. deciſ. 71. num. 12. p. 4.* & quamuis dicta clem. loquatur de Archiepiſcopo, tamen illa fuit contingentia facti, & per eam, non excluditur Epiſcopus, qui pariter intus monaſteria, & loca exempta, & populum exemptũ benedicere poterit, *Vitali. in d. clem. nu. 7. Couarru. lib. 3. var. cap. 20. nu. 9. Tuſc. de viſit. lib. 1. cap. 7. nu. 5. Rota deciſ. 236. nu. 3. apud Farin. in recent.* non tantum benedictione ordinaria, ſed etiam ſollemni per illa verba ſit nomen Domini benedictum ſecundum *gloſ. ibidem in verb. benedicat latè Barboſ. de poteſt. Epiſcop. par. 2. alleg. 27. nu. 64. cum ſeq.*

Vnde ex his infertur cõpetere Epiſcopo celebranti in dictis Eccleſijs regularium circulum Canonicorum, quod fundatur ex illa regula, quod conceſſo vni alicui, dicitur conceſſum, omne quod requiritur ad illud, *l. oratio ff. de ſponſal. l. cui iuriſdictioni ff de iuriſd. omn. iudic. c. præterea de offic. deleg.* vbi conceſſa iuriſdictione alicui dicitur conceſſa omne quod requiritur ad iuriſdictionem exercendam, & facit *Conſ. Staib. 74.* vbi conceſſo alicui officio, cenſetur conceſſa facultas tenẽdi familiam armatã, nam abſque illa exerceri illud minime poſſet.

Sciant autem ſtudioſi, quod ante emanationem huius decreti Epiſcopi, nec poterant prohiberi ab exẽptis erigere baldachinum in eorum Eccleſijs, & exercere ea, quæ continentur in hoc decreto, verum antea oportebat agere coram ſuperiore exemptorum, vt dicit *Card. in clem. Archiepiſcopo § fin. in fin. de priuil.* ſed hodie regulares inobedientes poſſunt per Epiſcopos compelli cenſuris.

5 Ad cuius cõcluſionis ornatum, animaduertere pariter oportet, vt non ſolum

baldachinum poſsit erigi à locorum Ordinarijs in Eccleſijs regularium, ſed etiã, ab alijs Epiſcopis cum cõſenſu ipſorum ordinariorũ, ex quo ea quæ ſunt iuriſdictionis poſſe delegari voluit *textus in cap. aqua de conſecrat. & ibi gloſ. & cap. ſi Eccleſia eodẽ tit.* hinc etiã videmus, quod Eccleſia debet conſecrari à proprio Epiſcopo aut ab alio de ipſius conſenſu *Azor. inſtit. moral. par. 1. lib. 11. cap. 26. q. 10. Mirand. in man. prælat. tom. 2. q. 38. art. 1. concluſ. 3. & alij relati per Barboſ. de poteſt. Epiſc. par. 2. alleg. 27. num. 1.* nam qui per alium facit per ſe ipſum feciſſe videtur. *l. 1. §. deieciſſe ff. de vi, & vi armata c. qui per aliũ de reg. iur. in 6. Duen. reg. 378. ampl. 3. Card. Tuſch. cõcluſ. 7. lit. F. & D. Ricc. in praxi for. Eccleſ. reſol. 564. num. 1.* paria enim ſunt aliquid facere per ſe vel per interpoſitam perſonam, *l. hac edictali §. ſi verò plus C. de ſecund. nupt.* & è contra qui non poteſt per ſe nõ poterit per alium *l. neque per ſe C. de hæred. inſtit.* Vnde facere, vel facto authoritatem præbere paria ſunt, *l. 1. §. omnia C. de vet. iur. enucl.* & noſtra omnia facimus quibus noſtrũ impartimur aſſenſum, *Valeſc. dec. 165. n. 63. Card. Tuſc. concl. 67. lit. N. per text. in l. 1. §. omnia C. de iur. vet. enucl. & glo. in §. plebſcitum verſ. conſule inſtit. de iur. nat.*

Notabis autem pro inrelligẽtia plura prohiberi Epiſcopis facienda in dictis locis.

6 Et primo eis prohibentur celebrari ordinationes, quia ſunt iuriſdictionis, vt inquit. *Anchar. ibid. num. 8. Card. num. 5. in princ. & in §. ſic tamen nu. 1. Abb. nu. 3. Vitalin. num. 20.*

7 Secundo prohibentur ſedere pro tribunali, *Cardin. ibidem in princ. num. 5.* nec cathedram collocare, *text. eſt in c. luminoſo 18. q. 2. Vitalin. num. 30.* intelligendo de cathedra iudiciali, vt dicit *Gloſ. ibidem verb. collocare, & dictum eſt ſupra Nauarr. conſ. 1. nu. 1. cum ſeq. de offic. ordin. Rot. deciſ. 155. n. 1. par. 2. diuerſ. Gonzal. ad reg. 8. cancell. Gloſ. 43. num. 18.* cum alijs vt per *Barboſ. de pot. epiſc. p. 3. alleg. 80. à num. 7.*

8 Tertio prohibẽtur chriſmare, nam chriſma habet mixturam iuriſdictionis, & of-

officij Epiſcopalis, *Anchar. nu.8. Card.nu.5. Imol.nu.4. Vital.nu.26.*

9 Quarto prohibentur degradare, *Ancharan. ibidem num.9. Vitalian. nu.20.* ſeù facere proceſsionem generalem, quia eſt, potius officij, quam honoris Epiſcopalis idem *Vital.nu.53.*

10 Quinto prohibentut remiſsiones, & indulgentias dare, quia non eſt dignitatis, & iuriſdictionis Epiſcopalis idem *Anchar. num.6. Cardin. §. ſic tamen num.4. Vital. num.65.* amplians vt nec etiam exempti nomine ſuo largiantur, & ſi dẽt, nõ proſint, niſi quo ad ſuos ſubditos.

11 Sexto nec regulares cogi poſſunt ad aſsiſtẽdum miſſæ, vel ei occurrere, ſeu obuiam facere, cũ hoc potius ſit de honeſtate, & ea quæ ſunt honeſtatis nõ inducant coactionem.

SVMMARIVM.

1 *Banniti abſoluti non remittuntur in loco vbi ſunt hæredes occiſi.*

De Bannitis, & eorum fautoribus.

Super Bulla Pij IV.

1 P*Er Bullam Pij IV. incip. & ſi cuncta* §.3. *edita de anno 1562.* fuit ſtatutum bannitos liberatos nõ debere remicti in loco vbi ſunt hæredes occiſi, niſi prius habita pace, vt eam refert, & exornat *Nouarius frater in nou. iur. Pontific. concluſ.11. de bannitis, vide Petram ad Gram. deciſ.29.*

SVMMARIVM.

1 *Bannitorum receptatorum pœna.*

2 *Bannitos receptans vnica vice punitur.*

3 *Excommunicationis pœna eſt ſublata aduerſus bannitorum receptatorem nõ autem Neap. num.4.*

5 *Receptans bannitum animo illum præſentandi ſuperiori euitat pœnas.*

6 *Receptans bannitum animo illum præſentandi ſuperiori euitat poenas.*

6 *Receptans bannitum, qui appellauit à decreto banni, non punitur, item to-*

le-

leratum à ſuperiore nu.7. conſanguineum nu.8. nulliter bannitum num. 10. palam num. 12.

9 *Receptans bannitum ignorāter excuſatur.*

11 *Receptans bannitum coactè non punitur & nu.14.*

13 *Conſtitut. Gregor. comprehendit receptatores bannitorum directè vel indirectè.*

15 *Tabernarij, vel alij ſimiles receptare non dicuntur.*

16 *Receptare non dicitur quis per ſolam alloquutionem bannitorum.*

17 *Banniti qui dicuntur.*

De bannitorum fautoribus.

Super Bulla Gregorij XIII.

1 PEr *hanc conſtitutionem incipit tantæ, & infra* infliguntur diuerſæ pęnæ temporales, atque excommunicationis latæ ſententiæ Sanctiſsimo reſeruatæ, contra receptantes fauorē, aut auxilium quomodocūque præſtantes bannitis in ſtatu Eccleſiaſtico, ad cuius ornatum vide *D. Riccium collect. 1528. & Nouarium fratrem in nouo iur. pontif. c. tortuſ. 2. de bannit.* quam *conſtit. refert Nald. in ſum. verb. bannitus.*

2 Ampliatur primo, quāuis receptatio fuiſſet facta vnica vice, per ea quæ cumulat *Campagna in cap. regni, de quo non recordor Baiard. ad Clar. q. 90. num. 40. num. 35. Apont. de prouiſ. fier. ſolit. §. 3. num. ſeptimo* & quamuis contrarium argui poſſet ex illa regula, vt per vnicū actū in pęnā quis non incidat, prout dicitur de ſodomita, vt nō poſſit puniri pęna ſodomiæ, ſi ſemel ſodomiæ crimen perfecerit *D. Riccius reſolut. 302. par. 1. in praxi, & deciſ. 145. par. 4.* prout idem dicitur de clerico ſemel habitum derelinquente, nam non incurrit pęnam conſtitut. Sixti V. vt declaraſſe S. C. *teſtatur Dian. reſolut. 33. de immun. Eccleſ.* & facit à ſimili deciſ. *Franch. 68. & Peguer. deciſione 40.* tamen prima opinio eſt verior, & ita quotidie obſeruatur in Tribunali nuntiaturæ Apoſtolicæ.

3 Declaratur primo, vt præfata pęna excommunicationis fuerit ſublata per Sixtum V. per conſt. incip. Hoc noſtri Pōtificatus quā refert

refert *Nald. in ſumma d. verb. bannitus nu.9.*

4 Attamen in hoc regno Neapolitano pęna excommunicationis infertur per eundem Sixtum V. contra perſonas Eccleſiaſticas, fautrices, ac receptatores bannitorum Regni Neapolitani, vt per eius breue directum Proregi eiuſdem Regni, quæ pœna excommuni cationis non includitur in præcedenti reuocatione, vt apparet ex verbis prædicti breuis incip. Dilectè fili *vt per eundem Nald. nu.* 10.

5 Declaratur modo vt pręfata pœna non incurratur quando quis receptaſſet, vel auxilium præſtaſſet, gratia exhibendi illos eorum superiori iuxta *deciſ. Lanfranc. Balbi* 25. ſicut dicimus de ſurripiēte cum animo reſtituendi rem ſubtractam domino, nam non poterit puniri pęna furti, *Rot. Auen. deciſ.* 30. nam receptans prohibitum receptari non ad malum finem pœnā non meretur *Hond. conſ.* 88. *num.* 36 *& ſeq. vol.* 2. *Guttier. conſ.* 36. *num.* 27. *Maſtrill deciſ.* 216. *num.* 56. *Gomez de delict. p.* 3. *cap.* 3. *de homicid. n.* 50. *Burſat. cōſ.* 318. *nu.* 3. *&* 331. *nu.* 3. *Fari. conſ.* 37. *nu.* 16. *& Giurba conſ.* 28. *num.* 10. vbi plures alios allegat.

6 Declaratur etiam, vbi bānitus appellaſſet à banno, nam pendente appellatione illum receptans non incurreret cēſuras hujus bullæ ratioque eſſe videtur, nā appellatio ſuſpendit pronunciata iuxta terminos, *text. in cap.* 1. *de appellat. in* 6. & in proprijs terminis d. bullæ extat *deciſ. V. iuij* 355.

7 Declaratur itam in bannito tolerato à ſuperiore pulcrè *Cotta in memor. ver. receptans*, vbi refert ita quādoquidem iudicatum in dominio Palmæ, ratio eſt, quia tolerantia ſuperioris facit de illicito licitum, *text. eſt notabilis in cap cum iam dudum de præbend. deciſio eſt Ann. obſeru.* 12. *decade* 2. *Marſil. pract. crim.* §. *aggredior num.* 28. *Ludouic. deciſ. Peruſ.* 31. *num.* 1. quæ tolerantia debet eſſe publica non autem occulta, *Baiard. q.* 90. *nu.* 50.

8 Declaratur ſimiliter non procedere pęnam communicationis contra ignorantem, quem eſſe bannitum, *per text. in l.* 1. *ff. de recept. habetur per Thoming. deciſ.* 29. *lib.* 1. vel dubitaret aliquem

quem eſſe bānitum *Faber deciſ.1. de malefic. & malefic. & mathemat. Sair deciſ. 54. de ſentent. excomm. latè D. Riccius deciſ. 166. par. 3.* verum quando eſſet publicus, & notorius bannitus, non poſſet excuſari allegando ignorantiam *Arnon. ſingul. 9.*

9 Declaratur pariter non procedere diſpoſitionem prædictam in receptante bannitum cōſanguineum, & affinem, vt in terminis huius bullæ ſcribit *Triuiſ. deciſ.4. par. 2. & vide Gram. deciſ. 29. eſt text. in l. 2. ff. de recept. Foller. in conſtit. de perſon. nu. 7. in fin. Capibl. de baron. in prag. 3. nu. 10. Beron conſ. 199. num. 4. vol. 3. D. Riccius collect. 1528.*

10 Declaratur à pari non procedere præfatam conſtitutionem contra receptantem nulliter bannitum doctrina eſt Macer. *qui ſic refert practicatum in illo Senatu lib. 3. reſolut. 32. & propterea* Rota *Sicil.* 104. *par.* 2. refert deciſum occidentem bannitum nulliter non poſſe conſequi præmium.

11 Declaratur non procedere quando quis coactè receptaſſet bannitos, doctrina eſt *Bart. in l. in delictis in princ. de noxal. Marſ. conſ. 25. num. 34. Arnon. dialog. 45. de Ponte de poteſt. Proreg. titul. 1. §. 3. num. 29. Cala de mod. artic. §. 2. gl. 1. nu. 872. Menoch. de arbitr. iudic. caſu 348. nu. 16. & poſt alios vide* D. *Regentem* Ro*uitum Doctorem veridicum in pragm. 1. nu. 3. tit. de receptator.* vbi doctè loquitur.

12 Declaratur dictam diſpoſitionem nō habere locum in receptantibus palam delinquentes contumaces, quia bulla prohibet tātum receptationem bānitorum ex profeſſo, & famoſorum *Nauarr. conſ. 55. de ſent. excomm. & Sair. deciſ. 54. eod. titul.*

13 Declaratur non procedere in caſu *deciſ. Sair. 53. de ſent. excomm.* vbi declarat dictam bullam procedere quo ad eos ſolum qui receptant directè, vel indirectè bannitos, quo ad delicta quæ exercent, non autem quo ad illos, qui neque directè neque indirectè eos vti tales adiuuant, nam mēs Summi Pontificis eſt excōmunicare velle, qui eos preſumptiuè receptarent, vel ad malefaciendum, aut in peccato perſeuerādum,

L non

nõ autem eos, qui ſalutem animarum eorum quouis modo procurarent, vel cibum eis in neceſsitate miniſtrarent, aut eos adiuuarent ad euadendum manus iuſtitię ſine ſcandalo ad finem melius ſe conuertendi, & pœnitendi, & ita practicaui in cauſa cuiuſdam Parochi familię Trecaſtelli Ciuitatis Vici equen.

14 Declaratur non procedere in non valente eos expellere abſque vitæ, & honoris periculo, *Carrer. in pract. crimin. § homicidium nu. 39. Caball. caſu 287. nu. 12. & ſeq. Baiard. ad Clar. q. 90. nu. 46.*

15 Declaratur non procedere in tabernarijs, vel alijs publicè tranſeuntibus cibum, & potum dantibus, *Foller. in praxi crim. verb. banniuntur nu. 15. Baiard. nu. 48. D. Rouit. Regens meritiſſimus pragm. 1. de recep. num. 7. Maſtrill. deciſ. 216. num. 84.*

16 Declaratur vt ſi quis tãtum alloquutus fuiſſet cũ bannito, non poteſt dici auxilium præſtaſſe, quia conſtitutio non loquitur de loquente, ſed tantum de auxiliante, receptante, & opem præſtante, auxilium enim dicitur cooperatiuũ, & immediatum ad bannitum abſcondendum, cælandum, tuendum, & cuſtodiẽdum, ita vt manus Iudicis effugiat, vel quando bannitus aſſociatur, vt effugiat, *Farin. q. 133. nu. 55. Coſta de ſcient. & ignor. cent. 1. diſt. 40. nu. 6. & 7.*

17 Qui autem dicantur bãniti receptati, & an cibum, & potum eis præſtantes auxilium dediſſe dicantur, & an receptare differat à conuerſare latè *Giurba conſ. 18.*

SVMMARIVM.

1 *Beneficia promoti ad Epiſcopatum vacant, & quando, non autem protbonotariatus nu. 2.*

De Beneficijs vacantibus per promotionẽ ad Epiſcopatum.

Super Bulla Iulij III.

1 MAndatur *per hanc cõſtitut. incip. ſanctiſſimus in Chriſto Pater*, vt beneficia per promotionem ad prælaturam vacantia nõ poſsint tuta conſcientia reti-

retineri nondum expeditis literis diſpenſationis, neq; licet poſseſsionem collatorum capere eiuſdem collationis literis non obtentis, ita quidem patet in bulla prædicta, Tu vide cumulata per *Nouarium fratrem in nou. iur. pontific. tit. de beneficijs concluſ. 1. Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 3. q. 1. nu. 76. Gonzalez ſuper reg. Cancell. 8 gloſ. 15. num. 53. & gloſ. 51. nu. 15. Borrell in ſumm. deciſ. tit. 21. num. 84. & ſeq. Garz. de benefic. par. 1. cap. 6. Barboſ. de pot. Epiſ. par. 3. alleg. 57. num. 71. & ſeqq.*

2 Vltra quæ notabis diſpoſitionem bullę procedere in beneficijs non autem in officijs, vnde promotus ad Epiſcopatum retinebit officium prothonotariatus, *Achill. de Graſſ. deciſ. 1. de elect.*

SVMMARIVM.

1 *Beneficia vacantia ſede Epiſcopali vacante ſunt reſeruata, & in hoc Capitulum non ſuccedit in iuriſdictione Epiſcopi, ampliatur tenor conſtit. num. 2. 3. 4. 5. & 6. limitatur nu. 7. 8. & 9.*

De Beneficijs vacantibus ſede Epiſcopali vacante.

Super Bulla Pij V.

1 PEr *hanc conſtit. Sanctiſſimi D. N. Pij V. emanata de anno 1576. incip. Sanctiſſimus*, ſunt reſeruata omnia beneficia vacantia ſede Epiſcopali vacāte, quæ ſpectant ad collationem præſentationem electionem, aut aliam liberam diſpoſitionem eorundem Epiſcoporum.

2 Et ideo quamuis Capitulum ſede vacante, ſuccedat ad omnimodam iuriſdictionem Epiſcopi *vulg. cap. cum olim de maior. & obed. & relata per nos infra verb. Capitulum ſede vacante.*

Tamen in hoc caſu ſpeciali fuit limitata diſpoſitio illius textus, & facultas cap. ſede vacante, vt non ſuccedat quo ad poteſtatem cōferendi beneficia ad ſolius Epiſcopi collationem ſpectantia, ita etiam fuit ſtatutum per *reg. Cancell. 2.*

3 Ampliatur primo tenor

huius conſtitut. vt comprehendat etiam beneficiã parochialia, quæ conferri nequeunt per Capitulum ſede vacante, *vt declarauit S. Congreg. ac Rota Rom. ſub die 1. Februarij 1593. coram Emin. Card. Millino in cauſa Garcia vt ipſemet author refert in tract. de benefic. p. 5. c. 7. nu 81.*

4 Ampliatur ſecũdo procedere etiam in beneficijs ad collationem Epiſcopi ſpectantibus illis de iure deuolutis ob negligentiam inferiorum, *vt contra Ioan. Andr. in c. quãquã de elect. in 6. tenet Felin. in d. c cum olim nu. 6. ſequens* Abb. *ibidem dub.* 1. cum militet eãdem ratio liberalitatis aptę computari inter fructus in collatione, quæ facienda eſt iure deuoluto, quæ militat in faciendo iure ordinario, *Genuenſ. in praxi Cur. c. 85. nu.* 21. *Garz. d. cap. 7. n. 53.*

5 Ampliatur tertio, vt quamuis de iure Capitulũ ſede vacante poterat tradere quaſcumque Eccleſias habentes onus annexum in in commendam *iuxta tex. in cap. ſignificatum de præbend. & facit cap. 2. de inſti. in 6. Abb. in cap. illa nu. 4. ne ſed. vac. Pauin. d. tract. 2, p. quaſt. 3.*

Tamen, quo ad Eccleſias parochiales reſtricta fuit poteſtas Capitulo eas comendandi per *S. Congreg. vt apparet ex Garz. d. c. 7. n. 81.*

6 Ampliatur quarto, vt nec extẽdatur poteſtas Capituli ad collationem beneficiorum ſpectantium ad collationem ſolius Epiſcopi, & vacantium ob reſignationem, nam nec illa conferre poterit *Ioan. And. in clem. fin. gloſ. pen. de rer. perm. Pariſ. de reſign. benefic. lib. 7. q. 24. nu. 19. Pauin. d. l. q. 2. nu. 13.* aſſerens hanc eſſe veriorem, & communem Doctorum ſententiã, quam etiam Rot. Romanã tenuiſſe refert.

Nec pari modo extenditur ad permutationes, nã nec illas admittere, nec cauſa illarum vacantia beneficia Capitulum ſede vacante conferre poteſt quando ſcilicet beneficia ad ſolius Epiſcopi collationem pertinerent *Pariſ. d. num. 30. & ſic Rotam bis terminaſſe refert Garz. d. cap. 5. nu. 92. & 93. & tenet idem Garz. 11. p. c. 4. nu. 86.*

7 Declaratur primo, vt in hac reſeruatione non comprehendantur beneficia cõmuniter ad Epiſcopum, & Ca-

Capitulum ſolum ſpectantia, *Genuenſ. in praxi Cur. Archiep. cap. 85. num. 21. in fine*, tunc enim mortuo Epiſcopo, vel quocumque alio modo ſede vacante, vel à beneficiorum collatione ſuſpenſo poteſt. Capitulum vacantia beneficia conferre: etiam ſi Epiſcopus, vt Prælatus in collatione huiuſmodi intereſſe habeat *c. vnico in princip. ne ſed. vacant. in 6. & ibi gloſ. verb. mortuo.*

Et licet textus ille loquatur de præbend. Tamen ob paritatem rationis idem dicendum eſſe putaui de alijs beneficijs, nam quando ratio eſt eadem appellatione præbendarum lato ſumpto vocabulo, etiam alia beneficia Eccleſiaſtica veniunt faciunt ad hoc notata *in c. 3 de elect. in 6.*

Idemque foret quando ex conſuetudine Eccleſiæ, vel ſtatuto beneficiorum collatio ad Capitulum cũ conſilio Epiſcopi pertineret, nam hoc caſu ſublato Epiſcopo de medio, non erit propter hoc collatio beneficij vacantis differenda, quamuis egerit in remotis, ita quod non poterit ipſius præſentia in breui haberi, vt habetur in *d. cap. vnico § fin.*

8 Declaratur ſecundo, vt per hanc bullam non cenſeatur reſeruata facultas inſtituendi clericos præſentatos à patronis ad beneficia iurispatronatus *cap. 1. de inſtit. in 6. Garz. d. c. n. 54. Gonzal. ſuper reg. 8. Cancell. in prohem. num. 35. Viuian. in prax Iurispatr. lib. 12. c. 3. nu. 6. Barboſ. de pot. Epiſc. alleg. 73. nu. 183. S. Congr. ſub die 22. April. 1599. teſte Farin. in recollect. dec. 238.*

Prout etiam non dubitatur permiſſum eſſe Capitulo ſede vacante conſenſum præſtare, ac confirmare donationem iurispatronatus, vt inquit idem *Barboſ. d. alleg. 71. n. 24.* & ante eum latè *Gratian. diſcept. Forenſ. c. 563. nu. 16. & ſeq.*

9 Declaratur tertio, vt ſi beneficia habeant curam animarum annexam, vel aliquod munus, vel onus annexum, tunc Vicarius debet commictere curam Eccleſiæ, & animarum, vel onus annexum alicui idoneo ſacerdoti, cum congrua portione, donec fuerint prouiſa dicta beneficia a Papa, ne Eccleſia debitis ſibi muneribus frauden-

dentur, & ſi beneficia fuerint curata, debent apponere ędictum; facere concurſum, & eligere digniorem, dare illi literas, vel per ſuum procuratorem ſe pręſentent ante Summum Pō tificem, vt obtineat bullam apoſtolicam, *Abb. in cap. illa num. 4. ne ſede vac. exam. Epiſc. lib. 4. c. 44.*

SVMMARIVM.

1 *Fructus maturati, non autē exacti cuiuſcumque beneficij non ſpectat ad hæredes defuncti, nec ad ſucceſſorem, ſed Cameræ Apoſtolicæ, amplia vt nu. 2. 3. & 4. declara vt nn. 5. 6. 7. 8. 9. & 10.*

De beneficiorum fructibus non exactis in vita beneficiati.

Super Bulla Iulij III.

1 STatuit hic Sanctiſsimus fructus maturatos, non autem exactos cuiuſcumq; beneficij Epiſcopatus, Prioratus, & ſimilium non ſpectare ad hæredes defuncti, nec ad ſucceſſorem, ſed Cameræ Apoſtolicæ, Exactos verò ad hæredes prædeceſſoris, de qua conſtitutione vltra *Quarant. verb. beneficiorum poſſeſſio, meminit Mareſcott. lib. 2. var. reſolu. cap. 2. & Caualc. deciſ. 44. lib. 1. num. 2. & fusè ſcribunt Valenz. conſ. 47. Macerat. var. riſolut. 46. lib. 1. Valer. in differ. iur. 2. verb beneficium Garz. de benefic. par. 2. cap. 1. num. 89. & D. Riccii collect. 657. & 1749.*

2 Ampliatur primo, quāuis ip ſi beneficiarij adhibuiſſent omnem diligentiā etiam in iudicio pro illorū exactione *Franciſc. Marc. deciſ. 446. num. 1. & ſeq. Rot. diuerſ. deciſ. 809. par. 1. num. 1. Seraphinus deciſione 594. num. 20.*

3 Ampliatur ſecundo, vt ſolutio facta beneficiato moribūdo non pręiudicat Cameræ Apoſtolicæ, vbi enim prælatus incipit infirmari æquiparantur vſuario, vt inquit *gloſ. in d. cap. præſenti de offic. ordin.* & ſicuti vſuarius non poteſt vltra vſum ſuum diſponere §. 1. *inſtit. de vſu, & habitat.* ità nec prælatus infirmus, alioquin videretur eſſe facta in fraudem, & ſæpè ſæpius orirentur colluſiones

nes

nes cum hæredibus defuncti beneficiati modico dato vel promiſſo ſecundum *Calderin.conſ.2. de pecul.cleric.Zabarell.conſ.110.& ita fuiſſe iudicatum teſtatur Rota Auen.deciſ. Laurent.127.*

4 Ampliatur tertio, vt quãuis de iure licita ſit ſolutio ãnte diem ad *text.in l.quod in diem ff. de ſolut.* cum debitores non cogantur expectare diem ſolutionis *l. cũ qui Kalendis §.fin.ff.de verbor.obli.l. poſt mortem C.de fideicomm.* ex quo tempus debitorum gratia ſit appoſitum *l. cũ tempus ff. de reg. iur.* & conſequẽter poſſent proprio fauori renunciare *l.ſi quis in conſcribendo C. de pact.* Attamen in terminis huius conſtit. talis ſolutio facta ante terminum nullatenus p̃iudicabit Cameræ Apoſtolicæ, cum certa iuris regula ſit, vt quoties anteriori die facta ſolutio alteri præiudicium afferret fieri nequit *Bart. in l. cum pater §.a filia ff.de leg.2.Bal. conſ.161.lib.1.Roman.conſ. 452.num.2. & voluit eadem Rot.Auen.loc.cit.nu.4.*

7 Declaratur modo diſpoſitio prædicta quando eſſet conſuetudo in contrarium ſcilicet, quod fructus non exacti deberentur hæredibus, vel ſuceeſſoribus, prout eſt in Epiſcopatibus Regijs, & in Hiſpania, vt teſtatur *Couarr. var.reſolut.lib. 1.cap.15.num.12.Ioſeph Ludouic.deciſ.Peruſ.33.nu.15. Et ſic intelligitur opinio Theſauri deciſ. 163. & ita Illuſtriſſimus Dominus meus Coccinus tamdiu bene meritus purpureo bireto, vide Guttir.canonic.qq.lib.1. cap.33. nu.1.& Seraphin. dec.1053.*

6 Declaratur ſecundo, vt licet fructus non ſint exacti, tamen quando dies ſolutionis venit, & ceſsit ipſo beneficiato viuente; deberentur pro tempore decurſo ſucceſſoribus ex beneficio, non autem Cameræ, & ita fuit reſolutum per *Rotam in vna Romana pecuniaria 4. Iunij 1593. corã Blanchetto, vt teſtatur idem Mariſcott.d.cap.2.lib.2. nu. 14. in fin.* quod accidit in perſona Illuſtriſsimi Prioris Barij Saluzzi, *vide Seraphin.deciſ.594.num.20.* niſi eſſemus in fructibus pendentibus maturatis, & à ſolo minimè ſeparatis ſeũ nõdum exactis vſque ad diem apprehenſionis poſſeſsionis per beneficiatum, qui ſpectarent ad Cameram

Apo-

Apoſtolicam, vt per breue Sixti V. relatum per *Quarant. verb. ſpolia clericorum fol. 608.*

7 Declaratur tertio, vt penſio debeat diuidi pro rata temporis, *Couarru. loc. cit. n. 13. Guttier. nu. 9. vt ſit firmat D. Ricc. reſolut. 117. p. 2. Tamen Mareſcott. d. cap. 2. lib. 2.* ſimpliciter affirmat penſiones decurſas in vita penſionarij deberi hæredibus, ſed vide *Canz. loc. cit. num. 101.*

8 Declaratur quarto, quod ſi ex fructibus ſit empta res aliqua, ſi non conſtabit rẽ fuiſſe emptam nomine clerici, ſed nomine Eccleſiæ, vel eſſemus in dubio, tunc res ipſa ad Cameram ſpectabit *Ludouic. decíſ. Peruſ. 33. nu. 16.*

9 Declaratur quinto, vt quamuis ſede vacante antiquitus omnia emolumenta, quæ ex iuriſdictione ſigillo Curiæ, & alijs pertinẽtibus ad prælatum, talia emolumẽta reſeruabantur ſucceſſori per *text. in clem. ſtatutum de elect.* Tamen hodie obſeruatur opinio *Genuenſ. in prax. Archiep. tit. de eap. ſed. vac. num. 34.* vbi in fine inquit hodie emolumenta dari Nuntio, ex quibus deducuntur impenſæ rationabiles puta pro ſalario Vicarij, quando Vicarius nulla reciperet emolumenta.

Verum *Quarãta in ſum. bullarij dicto verbo beneficiorum poſſeſſio in addition. verſ. quos fructus* affirmat, vt emolumenta, & fructus decurrentes, vt ſupra Epiſcopatuum regionem, & beneficiorum ſpectantium ad nominationem regis pertineant ad ſucceſſorem non autem Cameræ Apoſtolicæ, vnde venit diſtinguendum, quod vel ſumus in beneficijs, & Epiſcopatibus ſpectantibus ſimpliciter ad Sedem Apoſtolicam, & horum fructus, & emolumenta ſpectant ad eandem Apoſtolicam cameram, vel in pertinentibus ad nominationes Regis, & reſeruantur ſucceſſoribus, & iuxta eius opinionem conſului Caſtellanaten. ciuitati die 25. Maij 1627. tempore quo, vices Epiſcopi gerebam.

10 Declaratur ſexto, procedere ſolum in fructibus naturalibus, & induſtrialibus non autem in annuis red-

diti-

ditibus penſionum domorum, affictuum, & alijs, vt eſt videre apud *Leonem decif.146.par.2.*

SVMMARIAM.

1 *Beneficiati probibentur teſtari de acquiſitis ex fructibus Eccleſiaſticis non obſtante quacumque conſuetudine in contrarium num.2.amplia nu.3 declarat num.4.5.6.7.8.9.10. 11.12.13.& 14.*

3 *Beneficiati probibentur teſtari de meliorationibus.*

15 *Bona an praſumantur acquiſita intuitu Eccleſia.*

De beneficiorum fructibus prohibitis teſtari.

Super Bulla Pij IV.

1 PAtet *ex hac bulla emanata per Sanctiſſimum incip.graue nimis* beneficiatos quoſcumque prohiberi teſtari, donare tam inter viuos, quam cauſa mortis, codicillos facere, legare acquiſita ex fructibus eccleſiaſticis, etiam ad fauorem piæ cauſæ, abſque ſpeciali licentia ſanctæ Sedis Apoſtolicæ *Nald.in ſumma ver. beneficium nu.4.* & ratio videtur eſſe, nam beneficiati ſolum vſum habent, & cõparantur vſuario, *Menoch. conſ.66.nu.9. Molin.de primog.lib.2.c.10.num.43. Rodriq.q.reg tom.3.q.74. artic. 4. Azeued.l.13 n.2.tit.8.lib. 5. noua recopil. & conſ. 31. nu.6. Azor.inſtit.moral. p.2. lib.7 cap.8.q. 1. Ced. ad decret. collect. 12. num. 3.* vbi clericus teſtari non poteſt de fructibus beneficij, vel de bonis occaſione dictorum fructuum acquiſitis.

2 Cuius diſpoſitionis concluſio ampliatur primo procedere non obſtante qualibet conſuetudine in contrarium exiſtente, vt optimè dixit *Garz. Iuriſd. 12. Nauarr.de reddit.q.3 n.10. Molin.de inſtr.ſacerd.tract. 2.c.15.§.2.cum ſeq. Beia reſponſ.caſ.conſc.par.2.caſu 1. & alij relati per Valer.different.inter vtrumq; forum verb. teſtamentum differ. 11 verſ.at in foro habetur in 9. declarat.*

3 Ampliatur ſecundo, vt nec poſſit teſtari de meliorationibus factis per beneficiatum in re beneficiaria

textus eſt notabilis in *cap. fin. de pecul. cleric.* quem ſẽper in facti contingentia conſului, habetur enim ibi meliorationes factas per clericum beneficiatum in terris Eccleſiæ puta vineis agris, & alijs eſſe ſuas vſque ad mortem, non tamen de illis diſponere valebit *Burſat. conſ. 226 num. 93. & ſeq. Belleti. diſquiſit. clerical. §. 4. n. 2. de bon. cleri. Genuenſ. pract. eccleſ. q. 614.*

4 Declaratur primo præfata concluſio, vt clerici curiales, & incolæ vrbis, ac ciues Romani originarij in vrbe, & eius diſtrictu intra decem milliaria decedentes poſsint liberè diſponere de fructibus, & emolumentis ſuorum beneficiorum, & ſimiliter nõ faciunt ſpolia de bonis in dicta vrbe, & eius diſtrictu prædicto exiſtentibus, vt probat *Nauarr. conſ. 15. n. 5. et 9. de regul.* & ita nouiſſimè ſtatuit Paulus V. Sanctiſsimæ recolendæ memoriæ in bulla incip. ineminenti ſub die 8. Aprilis 1606. *teſte Nald. in ſumma uerb. clericus n. 45* quam de verbo ad verbum extendit, quod priuilegiũ non habent beneficiati beneficijs perſonalem reſidẽtiam requirentibus, ſi extra reſidentiam recedant per conſt. Pij IV. de anno 1564. contra non reſidentes ædictam, quorum bona Eccleſiaſticis fructibus acquiſita applicat Cameræ Apoſtolicę, reſciſsa, & ſublata eiſdem licentia generali eis conceſsa, & ſpecialem, ſi eã obtinuerint quam eis ſaluã reſeruat ſi reſideant.

5 Declaratur ſecundo, vt licitè poſsint teſtari de illis rebus acquiſitis occaſione beneficiorum, quæ ſibi acquiſiuit, ſeù reliquauit parcè viuendo, ac ſi diſponeret de bonis patrimonialibus, *Nauarr. man. c. 17. num. 91. & Nald. in ſumm. loc. cit. nu. 15. Victorell. in annot. ad Tolet. in ſum. lib. 5. c. 4. verſ. bonaq; Molin. de primogen. lib. 1. c. 10. nu. 50. Azor. p. 2. lib. 8. c. 3. q. 2. Zerol. in praxi Epiſc. p. 2. c. 5. n. 39. Theſaur. for. Eccleſ. p. 3 c. 3. n. 16. Leſſ. de iuſt. lib. 2. cap. 4. num. 39. & ſeq. & cap. 19. num. 41. Garz. de beneſic. p. 2. cap. 1. num. 9. Ludouiſ. deciſ. 401. num. 6.*

6 Declaratur tertio, vt poſſint clerici beneficiati teſtari, ac relinquere alimenta filijs ſpurijs, ac dotare filias ſpurias etiam ex bona

Eccleſiæ per ea, quæ dixi infra *de illegit. inhab. ad ſucceſſionem cleric. nu.*

7 Declaratur quarto, quando clericus beneficiatus teſtaretur, aut donaret acquiſita ex bonis Eccleſiæ alicui ex cauſa remunerationis, facit *text. in d. cap. fin. verb. pro ſeruitijs de pecul. cleric. Rebuff. in compend. alien. nu. 62. Belleſt. titul. de bon. cleric. §. 5. n. 7. Ludouic. deciſ. 401. nu. 3.* nam prælatus ex cauſa remunerationis donare poteſt, *Rot. apud Rot. apud Farin. deciſ. 241. num. 2. par. 2. in recenti quã citat Nauarr. conſ. 6. num. 3. de donat. latè Menocb. de arbitr. iudic. caſu* 434. vbi donatio remuneratoria facta à Prælato pro remuneratione accepti beneficij valet, hinc infertur emphiteuſim poſſe concedi alicui in remunerationem ſeruitij de aliqua re Eccleſiæ cum parua penſione, *Surd. deciſ. 290. Flor. de Mena var. lib 1. q. 7. §. 1. nu. 21.* nam emphiteuſis ſic conceſſa videtur empta, *Pereir. in reſponſo pro ſociet. Ieſu nu.* 16. & quod ex cauſa remunerationis non prohibeatur beneficiatus donare *Iaſ. conſ. 10. nu. 18. vol. 3. Becc. conſ. 129. nu. 26 vol. 2 Glorit. reſp. 1. p. 2. num. 33.* vt dicimus de tutore, qui pariter poteſt donare propter benemerita *l. cum plures §. cum tutor vbi gloſ ff. de admin. tutor. Roman. conſ. 50. & Surd. deciſ. 140. nu. 34 & faciunt dicta per Gratia. diſcept. forenſ. c. 202. num. 4. & 5. & Maur. alleg. 15. 17. & 23.*

Quæ donatio remuneratoria nõ debet excedere terminos remunerationis idẽ *Menoch. d. caſu 434. num. 3. Tiraq. in l. ſi vnquam verb. donatione largitus num. 25. de donat. Viuius commun. opin. lib. 3. tit. 23. num. 21. pa. 761.* donatio enim remuneratoria meritis æquipollere debet, nã etſi excedat in exceſſu eſt donatio ſimplex *Molin. de primogenit. lib. 2. cap. 7. num. 17. Garz. de donat. remun. nu. 51. Sanchez de matr. lib. 6. diſput. 6. num. 6.*

8 Declaratur quinto, vt clerici de patrimonio eorũ poſſint bene concedere teſtamentum, illud donare vel legare, & idem de bonis obtentis iure cognationis, vel arte, doctrina, induſtria, ingenio, aut donatione cõſanguineorum amicorum,

vel aliorum *cap. quia nos de teſtam. Azor. inſtit. moral. par. 2 lib. 7. cap. 8. & cap. 10. quaſt. 1. in princip. Barboſ. in l. diuortio p. 2. nu. 66. ff. ſoluto matrim. Azeue. per text. ibi in l. 13. tit. 8. lib. 5. noua recopil. optimè Pereira deciſ. 98. Caualc. deciſ. 34. p. 1.* qui loquitur de animalibus, & idem de acquiſitis ex propria induſtria, aut labore ſibi promiſsis *Hoſtie. Ant. Car 1. Imol. in cap. quia nos, & in cap. cum in officijs verſ. nota quod clerici.*

9 Declaratur ſexto, non procedere in pompa funerali, & in alijs, de quibus per *Giurbam in conſuetud. Caſſan. fol. 714. Capic. deciſ. 84. Anna ſing. 258. Pellic. in conſuet. Auerſ. cap. 3. nu. 516 Vrſill. ad Afflict. deciſ. 91. num. 4. & Dom. Riccius collect. 483.*

10 Declaratur ſeptimo, non procedere quando clerici haberent indultum teſtandi, vt ibidem in *d. conſtitut. cauetur latè Redoan. de ſpol. quaſt. 7.*

Beneuerum huiuſmodi teſtandi facultas, non validabit teſtamentum antea factum, ita *Rota Romana apud Farin. deciſ. 1. verb. teſtandi facultas.*

11 Declaratur octauo, vt beneficiati liberè poſsint teſtari de diſtributionibus quotidianis, quidquid dicat *Garz. de benefic. cap. 1. par. 2. nu. 5.* quia licet quodammodo dici poſsit diſtributiones quotidianas acquiri intuitu Eccleſiæ, tamen principaliter dantur intuitu perſonæ propter diurnam operam aſsiduũq; ſeruitium, atque obſequiũ Eccleſiæ præſtitum, vt docet *Moneta de diſtribution. quotid. par. 1. q. 1. in fin. & q. 4. circa med.* & ſic etiam clerici habent quotidianarum diſtributionum dominium idem *Monet. p. 3. q 1. concluſ. 2.* quam opinionẽ ſubſtinent, *Clar. in §. teſtamentum q. 27. num. 7. Azor. inſtit. moral p. 2. lib. 7. cap. 9 q. 10. Roderiq. quaſt. regul. tom 3 q. 74. Vgolin. de poteſt. Epiſcopi cap. 19. §. 2. ſub nu 6 & Bellect. diſquiſit. cleric. d. §. 6. nu. 17.*

12 Declaratur nono, vt poſsint beneficiati teſtari de conſuetudine de acquiſitis ex beneficio, maximè ſi conſuetudo ſit immemorabilis, *Spina in ſpeculo teſtam. rubr. gloſ. 14. num. 14. Garz. de benefic. d. cap. 1. num. 16. Moneta de diſtrib.*

d. p.

d.p.3.q.2.num.5. qui plures refert, atteſtando conſuetudinem in Hiſpania quoad clericos Epiſcopis inferiores, quod poſsint de illis teſtari, & ab eis inteſtato ſuccedi, *Molin. de primoge. lib. 2. cap. 10. à nu. 53. Duen. reg. 366. Guttier. practic. lib. 2. q. 114. D. Riccius collect. deciſ. 1718. & Barboſ. de poteſt. Epiſc. p 3. alleg. 113. nu. 6.*

13 Declaratur decimo, vt valeant in vita diſponere de fructibus beneficiorum, nam prælati habẽtes adminiſtrationem in vita æquiparantur vſufructuarijs, & poſſunt per actum inter viuos de fructibus diſponere *iuxta gloſ. communiter receptam in cap. perſona verb. reuocari de offic. ordin. in 6. Rot. deciſ 41. nu. 2. de probat. in antiq.* & ex ipſis non ſolũ poteſt, ſed etiã tenetur dotare conſanguineas pauperes *Cappell. Tholoſ. dec. 290 num. 9. nu. 9. Boer. deciſ. 129. nu. 8. Silueſt. in ſumm. verb. clericus nu. 11. q. 15. Surd. de alim. tit. 8. priuil. quæſt. 2. num. 5.*

14 Declaratur vndecimo, non procedere in fructibus penſionum, de quibus clericus, ſeù penſionarius videtur poſſe pro libito diſponere, nam penſio non eſt beneficium Eccleſiaſticũ, ſed aliquod prophanum in mera temporalitate conſiſtens, vt *DD. in cap. ad audientia de reſcript. & Card. & Imol. in clem 1. de ſuppl. neglig. Prælat. Gigaſ. de penſ. q 1. nu. 2. & q. 25. num. 4.* tenuit Rota *in vna Turitana penſionis 31. Ianuarij 1567. coram Grato*, licet contrarium mãdaſſe Paulum III. per eius breue ſub die 3. Martij 1543. refert *Redoan. de ſpol. Eccleſ. q. 3. num. 12.* per quod breue apparet pẽſiones, & penſionum terminos eſſe ſpolia venire appellatione ſpoliorum, & illas vti ſpolia per collectorem colligi tamquam ad Cameram Apoſtolicam ſpectantia.

15 Sed an bona præſumantur acquiſita intuitu Eccleſiæ, & occaſione ipſius ad effectum, vt intrent termini huius conſtit. *vide latè Redoan de ſpol. Eccleſ. q. 9.* Vnde conſtituas regulam, acquiſita per beneficiatum præſumi de bonis Eccleſiæ quando non habent alia bona *cap. 1 de pecul. cleric. Roman. conſ. 159. nu. 4. Menoch. de arbitr. iudic. caſu 195. num. 9. & præſumpt. 53.*

lib.

lib.3. Bellet.diſquiſit. cleric. p.1.tit.de bon.cleric.§.2.n.3. Maſcard.de probat.concluſ. 202.num.2.vbi num.4. ſubdit,quod ſi dubitetur ex cu ius bonis acquiſita per beneficiatum ſint, in dubio pro Eccleſia præſumuntur idem ſentijt *Rot.Romana apud Seraphin. deciſ.* 594. *nu.9.par.1. & Ludouiſ. deciſ.87.num.11.*

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio beneficij non adipiſci poteſt abſque bullis apoſtolicis, alias intruſus dicitur num.2. amplia, vt nu.3.4.5.6.& 7.Declara vt nu.8.9.10.11.& 12.*

De Beneficiorum poſſeſſione capienda.

Super Bulla Pij V.

PEr *hanc bullam incip. Sanctiſſimus in Chriſto Pater aditam per Sanctiſſimum Pium V.* fuit innouata *extrauagans iniuncta de elect.* & mandatur prouiſũ
1 à Sede Apoſtolica de quocumque beneficio, non poſſe poſſeſſionem illius adipiſci, niſi literis expeditis,& capiens poſſeſsionem ex ſola ſupplicatione ſignata literis ſuæ prouiſionis nõ expeditis, omne ius, quod in beneficio habet amictit, & de cętero ad illud obtinendum inhabilis redditur, & merito fuit id ſtatutum,nam gratia Sũmi Pontificis dicitur informis ante confectionem literarum apoſtolicarum per reg.Cãcell. 26. vbi addentes, latè *Garz.de benefic par.5.cap.1. num.* 10. *cum ſeqq. & Monald. conſ.* 4. prout etiam ingrediens dicitur intruſus
2 & nudus detentor, & contra eum fieri poteſt impetratio, vt Rota iudicauit in vna Virdunen. Parochialis 23. Iunii 1586. coram Giptio.

3 Ampliatur à maiori, vt non poſſet ſe ingere, & immiſcere adminiſtrationi bonorum beneficii per *text. in cap.auaritiæ de elect.in 6. latè* D. *Ricc. collect.698.&* 1476. hinc approbatus ad beneficium obtinendũ non poteſt ſe ingerere in adminiſtratione bonorum ante literarum expeditionem, *Macer.reſolut.*112. *caſu* 27. *lib.* 1. & non tantum habet locum in beneficijs ſimplicibus, ſed etiam iuriſpatronatus,

natus *Dom. Ricc. deciſ.* 339. *p.3.& Gomeſ. deciſ.* 25.

4 Ampliatur ſecundo, vt ex aquæ benedictæ aſperſione in Eccleſia beneficij dicatur quis inc idiſſe in pęnas huius bullæ *iuxta deciſ. Creſc.6. de iur. patr.* vbi fuit dictum, quod ex aquæ benedictæ aſperſione dicitur quis ingerere adminiſtrationi.

5 Ampliatur tertio, vt ſufficiat captura poſſeſsionis per Notarium, facta, ad incurrendam pœnam contentam in bulla, nec requiritur, perceptio fructuum, prout tenent *Puteus deciſ. 45.lib.3 & facit text. in cap. ſi tibi conceſſo de præbend. in 6.& deciſ. Seraphin.953.p.1.* loquentes ſecundum terminos *cap. auaritiæ de elec. in 6.* cuius diſpoſitio verſatur circa adminiſtrationẽ, & ibi neceſſaria eſt perceptio fructuum, non autem hic, differunt enim captura poſſeſsionis ab adminiſtratione.

6 Ampliatur quarto, vt poſsidentes talia beneficia literis non expeditis non iuuentur regula triennali, quæ excludit intruſos, *optimè Creſc. deciſ. vnica de præ. ſcript. D. Riccius collect.505 Seraphin. dec.1060. & 1068.*

7 Ampliatur quinto, vt nec præfato defectui poſsit per ordinarium diſpenſari vti inferiorẽ *vulg. cap. cum inferior de maior. & obed.* faciunt dicta per nos infra de benefic. reſig. & permut. verſ. quæri etiam ſecundo poſſet.

8 Declaratur primo, vt impetrans beneficium ſic vacantem, debet concludenter probare poſſeſsionem beneficii fuiſſe captam literis non expeditis, quia eſt materia obiectiua, vt fuiſſe iudicatum in vna Canonicatus 20. Martij 1556. corã Card. Quiroga teſtatur *Nouarius frater in praxi dat. in ſolutum q.2. ſect.1.* fundans enim ſe in aliquo tenetur illud probare maximè in beneficialibus *Rota deciſ.7. de except & 6. de re iudic. in antiq. Ancbar. conſ.233. Cardin. Tuſch. concluſ.117. nu. 29. Gonzal. ad reg.8. Cancel. gloſ.11. nu.29. & 30.*

9 Declaratur ſecundo, vt pęna dictæ conſtitutionis non procedat, quando ex inſtrumento adeptæ poſſeſſionis non conſtat fuiſſe in adeptione habitam relationem ad ſupplicationem, & potuiſse capi ex alio titulo

vt

vt ſuiſſe reſolutum per Rotam in vna Placentina Cappellaniæ 21. Maij 1601. coram Eminentiſsimo nunc Cardin. Pamphilio teſtatur *D. Riccius deciſ. 237. p. 3.*

10 Declaratur tertio, pęnam dictæ conſtitutionis limitari in eo, qui abſque dolo, vel culpa cęperit poſſeſsionem non expeditis bullis doctrina eſt *Abb. in c. quia plerique nu.* 11. *de immun. Eccleſ.* & ratio videtur eſſe nam diſpoſitio bullæ fundatur in præſumptione in illis verbis (*apprehendere præſumpſerint*) quod verbũ excuſat eum, qui absque dolo, vel contemptu illud facit, *iuxta deciſ. Sair. fin. de reb. Eccleſ. non alien. Quarant. in ſumm. bull. verb. alienatio bonorum Eccleſiæ nu.* 9. *fol.* 12. *D. Riccius reſol.* 19. *par.* 2. *Seraphin. deciſ.* 1484. Et ideo refert vt non ſit irregularis is, qui contra diſpoſitionem *S. C T. ſeſſ.* 22. *cap.* 8. *de reform* ordine ſacro inſignitus in eo miniſtrauerit bona fide ſine dolo ſibi licere putans alioquin non facturus *Nauar. in cap. accepta cap.* 8. *nu.* 34. *de reſtit. ſpoliat.* & hoc propter verbum præſumpſerit in ea appoſitum cum diſpoſitio puniens aliquid præſumentem, non comprehendat eum, qui bona fide ignoranter, aut imprudens ſeu inaduertens facit iuxta doctrinam *Cardin. in clem.* 1 *q.* 39. *de priuil* vnde ſi quis bona fide parentum teſtimonio credendo ſe legitimam ætatem habere cum non habeat fuerit ordinatus non incurreret pęnã aliquã *Nauarr. conſ.* 50. *de tempor. ordin.* & facit etiã *deciſio D. Ricc.* 51. *par.* 3. vbi ad incurrendam pęnã bullæ requiritur dolus nam S. C. T. fundatur in verbo pręſumpſerit. Et quod poſſeſſor ad effectum, de quo loquimur debeat eſſe in dolo vel lata culpa videas deciſ. *Farin.* 652. *vbi latè.*

Cenſerem tamen, quod quod ſi is, qui cæperit poſſeſsionem, eſſet Doctor nõ poſſet ſe excuſare id egiſſe ex ignorantia per ea quæ allegat *D. Riccius deciſ.* 53. quia tanquam peritus in arte non debet ſe excuſare & iuſtus ignorantiæ prætextus non poteſt cadere in Doctore, vt voluit *Rota apud Seraphin. deciſ.* 1483. *par.* 2.

11 Declaratur quarto, vt pęna huius conſtitutionis ceſſat

ceſſet ſi extaret neceſsitas, vel vtilitas illius Eccleſiæ, & inſimul concurreret licentia ſuperioris *ſecundum DD. in d. c. auaritiæ, Oltrad. conſ. 9. & Macer. reſol. 112. caſu 27.* hinc, merito videmus, quod alienatio bonorum Eccleſiæ de iure prohibita, ſtante neceſſitate, vel vtilitate Eccleſiæ fieri vtique poteſt accedente conſenſu ſuperioris vulgatis iuribus ex quo neceſſaria cauſa facit permiſſum id quod alias de iure eſſet prohibitum, vt latè probat *Card. Tuſc. concluſ. 18. per tot.* cum neceſſaria ſubiaceant legibus, & conſtitutionibus, *cap. exijt de verb. ſignific. in 6. c. quod non eſt licitũ de reg. iur. in 6.* & quæ dicuntur fieri in neceſſitatem, non dicuntur fieri cũ fraude, & dolo, quæ per noſtram conſtit. requiruntur *Gozadin. conſ. 87. num. 15. Pariſ. de reſignat. benefic. tom. 1. lib. 2. quæſt. 3. nu 40.*

2 Declaratur quinto, ad hoc, vt pęna huius conſtitutionis locum obtinere poſſit, requiritur ſententia declaratoria Iudicis, & proinde nunquam poſſent cõferri, nec impetrari beneficia illorum, quorum poſſeſſio fuerit capta non expeditis literis Apoſtolicis, niſi prius facta ſententia declaratoria per ordinarium, nã in pęnis ipſo iure incurrendis, & iuribus ipſo iure cõpetentibus, ſemper requiri ſententiam declaratoriam ſtatuit *text. in cap. cum ſecũdum de hæreti. in 6. Magon. deciſ. 16. D. Carauit. in rit. Cur. Archiepiſc. 3. num. 14. latè Illuſtriſſimus Epiſcopus Riccius collect. dec. 303.* quamuis in conſtitutione, ſeù lege diceretur ipſo facto, prout in caſu noſtro, ita in pũcto ſequitur *Frãc. Marc. deciſ. 810.* qui loquitur in materia can. ſi quis ſuccedente diab. quare infertur ad clericũ ſuccedentem in feudo, nam licet ipſo iure, & ipſo facto incurrat pœnam priuationis, attamen requiri ſententiam declaratoriã ſcripſit *Graſſ. de effect. cleric. plures referens effect. 4. num. 6.* & ratio huius concluſionis eſſe videtur, nam ſi conſtitutio voluiſſet non requiri ſententiam declaratoriam expreſsiſſet, prout alias exprexit *S. C. T. ſeſſ. 23. cap. 1.* in materia reſidentię, vt nõ reſidentes incurrant pęnas abſque ſententią declara-

 to-

toria, idemque videtur diſpoſitum in pœna alienantis bona *contra extrauag. ambitioſæ*, vt ibidem habetur, imo ſecundum opinionem *Genuenſ. in praxi Cur. Archiep. c. 7. nu. 7. circ. med.* etiam ſi eſſet dictum incurri pœnas abſque alia declaratoria adhuc illam requiri firmauit, faciunt dicenda per nos infra *tit. de habit. cler. & per Dianam reſolut. moral p. 1. in miſcel. reſolut. final.*

Et ideo erit animaduertendum, non poſſe deueniri ad priuationem dictorum beneficiorum, niſi citatis ipſis poſſeſſoribus, & cum euidenti ratione, ſiquidem poſſeſſio nemini auferri debet etiam ſi iniuſtè videatur poſsideri ipſo non citato *c. in literis de reſtit. ſpoliat. c. licet Epiſcopus de prabend. in 6. l. colonus, & l. cum fundus ff. de vi, & vi arm* Mantic *deciſ.* 194. *num. 3. Gratian. diſcept. forenſ* 890. *num. 21. Macer. reſolut.* 57. *lib* 1. *& fusè de more ſuo D. Regens Valenz. conſ.* 58. *optimè Thomat. deciſ.* 16. vbi deciſum refert emphiteutam non poſſe amoueri à ſua poſſeſsione, niſi præuia citatione ad inducendam deuolutionem.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia non poſſunt impetrari à conſanguineis affinibus, & alijs perſonis iudicis priuantis beneficiatos, limita in beneficijs iuriſpatr. nu. 13.*

2 *Nepotum appellatione, qui veniant.*

4 *Conſanguineus vſq; ad quẽ gradum dicitur.*

5 *Familiares qui dicantur.*

6 *Magiſter actorum dicitur familiaris.*

7 *Vicarius Epiſcopi dicitur familiaris.*

8 *Carcerarius dicitur familiaris.*

9 *Familiaris non dicitur quis licentiatus ante vacationem beneficij.*

10 *Familiaris Vicarij vel Auditoris an dicatur familiaris Epiſcopi.*

11 *Familiaritas quomodo probetur.*

12 *Familiaris differt à domeſtico.*

De Beneficiorum priuatione.

Super Bulla Pij IV.

S*Tatuitur per hanc conſtitutionem incip. cupientes vnicuique.* æditam
1 per hunc Sanctiſsimum Põtificem beneficia non poſſe impetrari per nepotes, conſanguineos, affines procuratores, ſollicitatores domeſticos, vel familiares Iudicis priuantis beneficiatos dictis beneficijs, adeo quod prohibentur tales Iudices præfatis beneficia conferre.

2 Pro cuius conſtitutionis choronide, non erit prætermittendum, quod appellatione nepotum de propria ſignificatione veniunt deſcendentes à filio, & ſic filius filij, ita *Dyn. conſ. 16. nu. 8. Feder. de Sen. conſ. 39. Card. Tuſch. concluſ. 44. n. 1. Rota deciſ. 542. num. 4. p. 1. in recent. Viuian. deciſ. 71. nu. 2. poſt prax. iur. pat.*

Et propterea quãuis appellatione nepotum non veniant filij fratris ex proprietate ſermonis, ſed per improprietatem, & ſecundum communem vſum loquendi, vt in terminis huius bullæ vtique continentur arg. eorum, quæ ſcribit, *Bald. in l. ſi auia in vlt. not. Abb. in cap. per tuas de probat. Feder. de Sen. conſ. 39. Card. Tuſch. d. concluſ 44. nu. 2. & 3. & Viuian. loc. cit. num. 1.*

Et non ſolum venire nepotes, ſed etiam pronepores ex propria ſignificatione vocabuli, *Ruin. conſ. 166. num. 8. lib. 1. Pariſ. conſ. 20. nu. 23. lib. 1. Caſſan. conſuet. Burg. rubr. 7. §. 10. nu. 17. Gozadin. conſ. 56. Crauett conſ. 55. Alciat. conſ. 59. lib. 9. Car. Mantic. de coniect. vltim. volunt lib. 8. tit. 8 in fin. nu. 24. Gabr. de verb. ſignif. conclu. 1. nu. 44 &* D. *Regens Valenzuela primarius Iureconſultus in eius conſil. 7. nu. 12.*

3 Prout etiam pro intelligentia terminorum dictæ conſtit. erit notandum appellatione conſanguineorũ venire non ſolum agnatos ad *text. in l. ſi ſpurius ff vnde cognati, & l. ſi poſt ſuos ff. de ſuis, & legit. hared. Alex. conſ. 82. & conſ. 129. nu. 10. Grat. conſ. 43. nu. 19. & 20. lib. Bero. conſ 83 Simon de Pret. de interp. vltim. volũt. fol. 298. num. 21. Peregrin. de*

fideicomm. artic.22.n.35. & Fuſar.de ſubſtit.q.364.nu.1. Sed etiam venire etiam cognatos, *Tiraquel.de retrac. lignag. §.1.gloſ.9. nu.5. Gomeſ.deciſ.102. lib.1. idem de Pret. nu.21. Peregr.n.35.& Fuſar.nu. 2.*

Vnde illorum appellatione venit pater, *Caſtr.cõſ. 421 lib.2.* R*ota in vna Perusina fideiuſſ.2.Aprilis 1612. coram Manzenedo apud Farin.deciſ.385.nu.3. par.2.in recent.* veniunt etiam naturales, nam ex eodem ſanguine procedunt *Peregrin. ibidem nu 89 Viuian.deciſ. 45.nu.2.D.Riccius deciſ. . par.4.* & ſic etiam coniuncti cognatione ſpirituali, *cap.coram de offic.deleg.cap. fin.de poſtul.Ferrer.in conſtit. catbalon gloſ.3. nu.72. Staiban.conſ.*

4 Sed vſque ad quem gradum quis dicatur conſanguineus ad hunc effectum videatur *Gratian. diſcept. forenſ.lib.1.c.77.* qui loquẽdo in terminis huius bullæ firmauit prohiberi collationem talium beneficiorum vſque ad quartum gradum de iure Canonico, & meritò nam gradus computatio fieri debet ſecundum diſpoſitionem legis, à qua dependet prohibitio illius rei, in qua facienda eſt gradus computatio, *Roman.in l.ſi auia C.de ſucceſſor. edic. Magon. deciſ.105.nu.4. Viſcont. concluſ.iur. verb.gradus.*

5 Similiter cum & familiares prohibeantur aſſequi talia beneficia, ideo ad ornatum ſcire oportet appellatione familiarum in hac materia verè, illos comprehendi, qui expenſis illius, cuius dicuntur familiares continuo, viuunt, & morãtur cum eo indequè continui comẽſales dicuntur, *c.ſicut nobis de verb.ſignific. in 6. Anchar.conſ.398. Bellam.conſ.20.num. 9.* Gomeſ. *in regul. impetr. benefic.vacant.per obit.fam.* vbi quod ſcilicet inſeruiant actu, & viuãt expenſis domini *Maſcard.concluſ.751. Cardin. Tuſch.concluſ.72.num.1.& 29.fusè D.meus Regens Valenzuela Iureconſultus peritiſſimus in conſ.57. Cardi. Seraphin.deciſ.1251.*

Quare euenit non cenſeri familiarem ex ſolo obſequio præſtito per triennium Epiſcopo in eius domo *Dom.Riccius deciſ.282. par.1.*

6 Sed an magiſter actorum

di-

dicatur familiaris, Curia Archiep. Neap. affirmatiuā opinionem ſeruauit in collatione beneficij Sanctæ Mariæ dell'Arco Caſalis Miani, quo fuerat beneficiatus priuatus, & ideo fuit dictum, non potuiſſe conferri per Eminentiſsimum Dominum Archiepiſcopū magiſtro actorum dictę Curiæ iuxta *deciſ. Rot. Marchiæ apud Gratian. deciſ.* 233. *&* *Macerat. reſol.* 75. *lib.* 1. & quamuis non poterat appellari familiaris, ex quo viuebat expenſis proprijs, attamen, quoniam eius officium eſt adeo neceſſarium, vt abſque illo curia exerceri non poſsit, propterea appellari familiarem ſentijt *idem Gratian. latè diſcept. forenſ. lib.* 3. *cap.* 340. quo fit vt magiſter actorū delinquens etiam extra officium gaudebit priuilegio fori, *latè idem Gratian. cap.* 341. *eod. tom.* 1. *D. Riccius in praxi Epiſcop. par.* 1. *in antiq. deciſ.* 449. Idemque vi-
7 detur dicēdum ex eadē ratione de Vicario Epiſcopi, vt dicatur familiaris ad tradita per eūdē *D. Ric. in pra. dec.* 537. *p.* 1. *in antiq.* & ſic ēt
8 carcerarius quamuis non viuat expēſis Epiſcopi, dūmodo maneat ſub ſeruitio ipſius dicitur familiaris idē *D. Riccius deciſ.* *p.* 4.

9 Vbicunque tamen quis verè, & realiter fuiſſet familiaris, ſed tempore collationis beneficij non reperitur familiaris, vti dimiſſus poſſunt ei conferri talia beneficia, ex quo licet vera ſit iuris concluſio, familiarem de præterito, præſumi etiam familiarem in futurum, niſi contrarium probetur, vt per *Gom. d. q.* 13. *num.* 5. *Simonet. de reſeruat. q.* 36. *num.* 4. *Gambar. de offic. leg. lib.* 3. *nu.* 164. *Tamen Rota deciſ.* 584. *nu.* 3. *par.* 1. *in recent.* aſſeruit familiaritatem ceſſare, quoties familiaris fuiſſet licentiatus, & dimiſſus *Sarn. q.* 13. *n.* 84. *Creſcent. deciſ.* 18. *num.* 1. *de probation. fuit dictum in vna Vlixibonenſ. beneficij de Azābuca* 7. *Februarij* 1618. *coram Eminentiſsimo Card. Pamphilio.*

10 Sed an familiaris Vicarij, vel Auditoris Cardinalis, ſiuè Epiſcopi ſi comedat cum eius familiaribus, dicatur familiaris negatiuā ſentētiam tenuit *Rota apud Creſcent. deciſ.* 5. *de prabend.* iuxta quā conſului in quadam facti contingentia.

11 Quo-

11 Quomodo verò probetur talis familiaritas, *eadem Rot. deciſ.* 116. *num.* 1. *apud Farin. p.* 2. *in recent.* voluit plenè probari per teſtes deponentes de ſcientia, & cõmuni reputatione, & quod teſtes ſingulares demonſtrãtur ad probandam familiaritatem ſi deponant de actibus in particulari, qui omnes tendant ad probandum in genere familiaritatem, *fuit dictum in vna Regien. Cappellania* 2. *Decemb.* 1619 *coram Eminentiſſimo Card. Caualerio.*

12 Et non ſolum familiaribus, ſed etiam domeſticis videtur prohibita collatio beneficiorum præfatorum, maxima enim differentia eſt inter familiares, & domeſticos, nam familiaris eſt ille, qui alicui inſeruit recipiendo mercedem diuturnam menſtruam, vel annuam, *Caball. caſu* 299. *nu.* 6. Domeſticus verò eſt ille, qui maiori parte cohabitat cum altero *Bal. in l.* 2. *C. de teſtam ſequitur Felin. in cap. inſinuant de offic. de leg.*

12 Tu autem aduertas beneficia iuriſpatronatus non comprehendi ſub hac diſpoſitione, & ideo beneficium iuriſpatronatus, de quo quis fuit priuatus per Epiſcopum, ſeù Vicarium poſſe per Epiſcopum, vel Vicarium conferri ſuo familiari non obſtante hac conſtit. per quam annullantur collationes beneficiorum vacantium ex cauſa priuationis factæ affinibus, & familiaribus Iudicis, vt in ſpecie notauit *Garz. de benefic. p.* 11. *cap.* 3. *nu.* 268. *& optimè Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 809. *tom.* 5. *D. Riccius deciſ.* 81. *par.* 3. & faciũt dicta per eundem *dec.* 105. *p.* 3. *& extat declaratio Sac. Congreg. relata per Quarãt. verb. beneficiorum reſignationes verſ. ad maiorem dilucidationem fol.* 115.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia reſeruata, affecta, vel vacantia in menſe apoſtolico ſunt reſeruata, & non conferuntur per ordinarium declaratur, vt nu.* 3. 4. 5. 6. *&* 7.

2 *Collatio de beneficio reſeruato affecto, vel vacante in menſe apoſtolico eſt nullius momenti.*

De beneficiorum reſeruatione.

Super Bulla Pij IV.

1 OMnia beneficia reſeruata, affecta vel vacātia in menſe Apoſtolico nō poſſunt conferri per ordinarium ſub pœna priuationis ipſorum beneficiorum facultatis conferendi, & excommunicationis ita ſancitur per *conſtit. pranominati Pontificis incip. volentes ſub die 22. Aprilis* 1561. *& in alia incip. cupiētes ſub die 25. eiuſdem menſis, & anni, & idem probat Reg. Cancell. 5. verb. ſiue ad nos, & in clem. pen. de prabend. Rot. deciſ. 1. de rer. permut. in nou. num. 5. Simon. de reſeruat. q. 30. Couarr. pract. qq. cap. 36. Gomeſ. ad reg. trien. q. 3. Pariſ. de reſign. benefic. p. 5. cap. 1. a nu. 68 Barboſ. de poteſt Epiſcop. p. 3. alleg. 57. nu. 22. & D. Riccius collec.* 91. & 819.

2 Vnde ſi ordinarius prouideat de beneficio affecto vacante in menſe apoſtolico, vel in Curia, prouiſus nullum habebit titulum coloratum *Valaſc. conſil.* 79. *num. 7. et ſeqq.*

3 Declaratur modo, quando eſſet elapſus menſis à die vacationis, nam ſi infra menſem Pontifex deficeret conferre beneficium, poterit ordinarius illud cōferre, & menſis currit Pontifici etiam ignorāti, *Faber deciſ. 32. 35. et 36. de ſacroſ. Eccleſ. per text. in cap. ſtatutum de prabend. in 6.* cuius diſpoſitio his temporibus non viget ſecundum *Griuell. deciſ.* 131. & ſic videmus ſemper obſeruari.

4 Declaratur ſecundo, vt ignorantia excuſet Epiſcopos conferentes beneficia reſeruata quo ad excōmunicationem ſolum, nam huiuſmodi bulla continet in ſe verbum præſumpſerit, quod verbum præſumptio non cōprehendit ignorantiam iuxta notata per *Sayr. deciſ. fin de reb. Eccleſ. non alien.* & ideo non dicitur Epiſcopus excommunicatus, ſed collatio beneficij erit nulla *Fabr. deciſ. 21. de ſacroſ. Eccleſ.*

5 Declaratur tertio, vt prouiſus ordinario de beneficijs reſeruatis non teneatur ad reſtitutionem fructuum ante motam litem, quando reſeruatio non eſt noto-

notoria, nec inſerta in corpore iuris fuiſſe deciſum in Rota Romana refert *Ludouiſius olim Sanctiſſimus deciſ.* 74. nam ad hoc vt fructus non veniant reſtituendi, ſufficit ab initio bona fides, & iuſtus titulus, & ſic prouiſio ordinarij, *Rot. deciſ. 4. de reſtit. ſpoliat. in nouis, & deciſ. 320. p. 2.*

6 Limita tertio in beneficijs iuriſpatronatus laicorũ *Lap. alleg. 96. Couarr. d. cap. 36. num. 2. Spin. in ſpecul. teſtam glo. 4. num. 44. Azeued. l. 3. num. 3. tit. 6. lib. 1. noua recopil. Gonzalez ad regul. Cancell. gloſ. 27. num. 2. Cened. collect. 21. num. 2. Barboſ. d. alleg. 57. nu. 27. Macer. reſol. 68. lib. 3.*

7 Limita quarto in beneficijs regularibus, quæ non veniunt ſub reſeruatione beneficiorum vacantibus apud ſedem *Gonzalez gloſ. 8. nu. 18. idem Barboſ. nu. 32. Put. deciſ. 186. lib. 3. Rota in antiq. deciſ. 54. de reſcript.*

SVMMARIVM.

1 *Beneficia vacantia propter hæreſim ſunt Papæ reſeruata.*

De Beneficiorum reſeruatione ob hæreſim.

Super Bulla Pij V.

1 EX vi huius bullæ *incip. cum ex apoſtolatus de anno 1666.* Beneficia vacantia propter hæreſim ſunt Papæ reſeruata vide *D. Ric. collect. 1699.*

SVMMARIVM.

1 *Reſignatio beneficiorum in manibus ordinarij, & cũ cauſa fieri debet, declara vt nu. 21. & 22.*

2 *Cauſa reſignationis.*

3 *Simoniacus nequit reſignare beneficium abſque licentia ſuperioris.*

4 *Vicarius non poteſt admittere reſignationem beneficij abſque ſpeciali mandato, idem de Rota Auditore nu. 5.*

6 *Reſignatio benificij, cuius redditus ſunt inexigibiles non eſt admittenda.*

7 *Permutatio beneficiorum fieri debet in manibus ordinarij. Amplia vt nu. 8. 9. & 10.*

11 Per-

11 *Permutatio beneficiorum ſit ex cauſa vtilitatis, vel neceſſitatis probandæ n. 12.*

13 *Vtilitas permutantium an ſufficiat diſtinguit author num. 14.*

14 *Cauſa primaria, & non ſecundaria vtilitatis Eccleſiæ attenditur.*

15 *Vtilitas debet eſſe præſentanea, non autem futura.*

16 *Cauſa vtilitatis, vel neceſſitatis deficiente, annullari an poſſit contractus.*

17 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare defectui cauſæ.*

18 *Ordinarij coguntur admictere permutationem conſtito de cauſa, alias daretur appellatio nu. 19.*

20 *Beneficia exiſtentia in diuerſis diœceſibus, ſi erint permutanda quid agendum.*

21 *Pœna conſtit. non habet locũ in ſimplici admiſſione, ſed ſequuta collatione.*

22 *Beneficia reſignata in manibus ordinarij non ſunt cõferenda, ſuis aut admictentium conſanguineis, affinibus, aut familiaribus, declara, vt num. 23. & 24.*

De Beneficiorum reſignatione, & permutatione.

Super Bulla Pij V.

D*Iſpoſitio huius bullæ publicatæ per hunc ſanctiſſimum Pontificem ſub die* 10. *April.* 1568. *incip. quãta* circa duo verſatur, quo ad primum reſignatio beneficiorum debet in manibus ordinarij, & cum cauſa fieri, vnde ordinarius nullo modo poterit recipere reſignationes beneficiorum, niſi interueniente cauſa, alias, ipſe erit ſuſpenſus à collatione beneficiorum quouſque à Romano Pontifice remiſsionem detinuerit, & qui receperint, dicta beneficia, prædicta pęna ſubijciuntur, de qua materia vide latè *Pariſ de reſign. benefic. lib. 7. q. 1. cum pluribus ſeqq. & Dom. Ricc. collect.* 516.

Circà hoc primum caput ante omnia eſt aduertendum quamplures cauſas memorari ad hunc effectum in hac bulla.

2 Et vt illas enumerare in-

O ci-

cipiam,annuo Primam eſſe ubi beneficiatus eſſet ſenex quod pariter de iure antiquiori probat text.in capite niſi cum pridem, vbi *Abbas num.* 8. *de renunc.* qui quando talis appelletur,ab Ordinarij arbitrio dependere debet *ex Menochio de arbitr. iudic. caſ.*59.*num.*3. *Genuen.in praxi cap.*53.*nu.* 1.*in* 2.*edict.*Rendin.*in promptuar.recept.ſent.in fin.tom.* 1.*in miſcellan.num.*4.*& latè Nouarius frater de elect.fori q.*19.*ſect.*1. *Maſſobr.in praxi habend. concurſ. requiſit.*7.*dub.*6.vbi quod huiuſmodi arbitrium regulandum eſt ſecundum qualitatem perſonarum.

Secunda eſt infirmitas beneficiati, quæ qualis eſſe debeat eiuſdem Ordinarij arbitrio remictitur *Menoc. de arbitr.iudic. caſu* 60. *Genuenſ.d. cap.*63. & à quo ſit probanda, *vide Nouarium fratrem de elect. for. q.* 10. *ſect.* 1.

Et in hoc aduertas quãlibet debilitatem impediẽtem ſeruitia Eccleſiæ ſiuè oriatur ex ſenectute, ſiuè ex morbo accidentali ſufficere *cap. niſi §. alia de renunciatione.*

Tertia eſt, vbi beneficiatus eſt corpore impeditus, verum impedimentum debet eſſe tale, vt non valeret agere id quod facere tenetur, vel niſi ſufficiens ordinario videretur *Genuẽſ.loc. cit. Pariſ. de reſign. benefic. lib.*5.*q.*6.*nu.*31. *&* 32. *vbi à nu.*16. dat exemplum in leproſo,in ſcraboſo herculeo paralitico,apopletico in laborante morbo comitiali lunatico gallico, producente viſcera per corpus,in habente manus tremulas, vel continuam chiragram.

Quarta eſt,vbi beneficiatus eſſet cenſuris Eccleſiaſticis innodatus,quæ quidẽ diuiduntur in ſuſpẽſionem excommunicationem, vel interdictũ *cap. quærenti de verb.ſignific.*

Quinta eſt quando beneficiatus reperitur crimine obnoxius,puta ſi ſit adulter obnoxius, homicida, & ſimilis *Pariſ. de reſign. lib.*1. *q.*6.*Leiua in ſuo exam. Episcop.lib.*4.*c.*58.*nu.*7.

Sexta, vbi beneficiatus reperitur corpore vitiatus, puta ſi ſit cęcus, claudus, habẽs manum mutilatam, vel articulatam, aut alias inhabilem, vel habens crus penitus abſciſſum,aut adeo contractum, vt ligneo vtatur

tur pede, vel eſſet cibiboſus vel in alia corporis parte defectum habeat.

Septima, vbi beneficiatus, non poteſt, vel non audeat ob capitales inimicitias in loco beneficij tutus reſidere, quæ quidem inimicitia talis reputabitur ex lite ſuper omnibus bonis, vel maiori illorum parte ex criminali accuſatione, vel ex verbis iniurioſis aut ſimilibus, *vt apud Maſcardus de probat. concluſ.* 898. *Menoch. lib. 3. præſumpt.* 42. *Decian. tract. crim. lib. 3. cap.* 25. *Farin. in prax. crim. q.* 49. *Et ſecũdum Leiua loc. cit. lib.* 4. *tit.* 57. *nu.* 10. inimicitiæ intelliguntur ad hũc effectum, quoties ſunt tam arduæ, & homines tantæ malitiæ, vt prælatus apud ipſos proficere nequeat.

Octaua, vbi beneficiatus nequit, vel non debet Eccleſiæ aut beneficio inſeruire, puta quando eſſet bannitus demoniacus, vel effectus mutus, aut viueret ſcãdaloſè, vel laboraret ſtomachi languore, & vomitu, nec non morbo caduco, vel tandem, quia eſſet illiteratus, *Pariſ. loc. cit. à nu.* 91.

Nona vbi beneficiatus, aliud, vel alia obtinuerit beneficia, vel contingerit ad aliud beneficium promoueri.

Decima, & vltima, quando beneficiatus intẽderet, religionem ingredi, vel matrimonium contrahere, dũmodo ſtatim re ipſa exequatur, licet vbi tractatur de ingreſſu religionis, debeat expectari annus quouſque profeſsionem emictat, & deinde fiet collatio *Fuſcus de viſitat. lib.* 2. *c.* 28. *n.* 18.

3 Ampliatur primo, vt neque ſimoniacus valeat renunciare beneficium abſq; licentia ſuperioris *D. Ricc. reſol.* 131. *p.* 2.

4 Ampliatur ſecundo, vt neque Vicarius poſsit recipere reſignationem abſque ſpeciali mandato per ea, quæ refert *Strozz. de offic. vicar. q.* 86.

5 Ampliatur tertio, vt neque Auditor Rotæ habeat hanc facultatem admittendi reſignationem abſque ſpeciali mandato *Rot. deciſ.* 15. *de iur. patr. in antiq.*

6 Ampliatur quarto, vt nõ ſit admictenda reſignatio beneficij, cuius redditus ſunt inexigibiles *D. Riccius deciſ.* 53. *p.* 3.

7 Ampliatur quinto, vt

O 2 per-

permutatio beneficiorum debeat fieri in manibus ordinarij loci, & ordinarius illamque recipere non debet, niſi cum cauſa, vel vtilitate, *vt habetur in hac conſtit. & in cap. quæſitum de rer. permut. & cap. 1. eod. tit. in 6. vide latè Garz. de benefic. p. 11. c. 4. à nu. 44. cum ſeqq. Macer. reſolut. 112. caſu 39. lib. 1. & D. Riccium collect. 2267.*

8 Quod adeo procedit, vt permutantes authoritate propria perdant beneficia *cap. cum olim de rer. permut. extrauag. cum deteſtabile de ſimon.* ea ſcilicet ratione, nã permutatio beneficij facta propria authoritate, eſt ſimoniaca, vt per *Tolet. in ſumm. lib. 5. cap. 91. Leſſ. de iuſt. lib. 2. c. 35. nu. 10. Azor. inſtit. moral. p. 2. lib. 7. c. 29. q. 3. Suar. de relig. tract. 3. lib. 4. c. 32.*

9 Nec permutatio poterit fieri abſque prædictis ſollẽnitatibus etiam ſi teſtator ſic diſpoſuerit *Macer. reſol. 112. caſu 44. lib. 1.* vnde videmus, quod ſi teſtator mãdauerit ne Epiſcopus immiſceret exequutioni ſui teſtamenti, adhuc poteſt exequi *addit. ad Cappell. Tholoſ. deciſ. 112. cap. tua nobis de teſtam.* & facit etiam deciſ. *D. Ricc. 75. p. 4.* vbi fundator iuriſpatronatus non poteſt in limine fundatoris apponere conditionem, vt nullo modo valeat Sedes Apoſtolica ſe intromittere, ex quo teſtator non poteſt facere quin leges, & conſtitutiones nõ habeant locum in eorum teſtamentis, *Auth. licet teſtator C de Epiſc. & cler. & l nemo poteſt. ff. de leg 1.*

10 Prout etiam reſignãs beneficium ex cauſa permutationis non poteſt ad illud redire ſine noua collatione etiam ſi permutatio nõ haberet effectum, *Selua de benefic. p. 3. q. 28. Maſcard. de probat. concluſ. 104. nu. 3. Rebuff. titul. de permutationum. 11.*

11 Verum ex cauſa utilitatis, uel neceſsitatis debere fieri permutationem *in dicta conſtit. mandatur, & habetur per Boer. deciſ. 205. nu. 5. Pariſ. de reſign benefic. lib. 11. q. 5. num. 24. Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verb. renunciatio §. 3. dub. 5. Vgolin. de Simon. c. 27. §. 1. nu. 6.*

12 Quod adeo uerum eſt, ut huiuſmodi cauſa probari debeat, nec credendũ eſt Epiſcopo interueniſſe cau-

cauſam, uel utilitatem, *Nauarr. man. prælud. 9. num. 15. Mandoſ. de ſignat. grat. tit. de diſpenſat. verſ. aduertendum tamen eſt Vgolin. de irregul. cap. 44. § 2. num 5. & alij quos refert Garz. loc. cit. nu. 52.* aſſerens *nu. 53.* quod licet Bellam. loco per ipsũ citato uoluerit contrariũ, tamen ipſius opinio procederet quoties per ordinarium in permutatione enũciaretur adhibuiſſe cauſæ cognitionem, ut à ſimili de unione diſcurrit idẽ *Garz. vlt. p. c. 1. num. 121.* ſed uerior uidetur eſſe prima, pro qua facit doctrina *Dec. in c. quæ in Eccleſiarum nu. 130. de conſtit. & in cap. cum ſit Romana num. 7. de appellat.* quod aſſertioni Iudicis nõ ſtatur ſuper cauſa, ſine qua actum facere non poteſt, ſequitur *Alciat. de præſum. reg. 3. præſumpt. 9. num. 27. & in ſimili de penſione ſcribit idem Garz. p. 1. cap. 5. à num. 325.*

13 Imò etſi ſufficiat ſecundum aliquos interuenire utilitatem permutantium, ut tenuit *gloſ. in cap. cum vniuerſorum de rerum permutat. & ibi Abb. num. 7. eod. cap. quæſitum num. 6. Lambert. de iur. patron. 8. par. 2. lib. q. 6. art. 6. num. 39. et poſt alios D. Riccius Epiſcopus meritiſſimus deciſ. 41. par. 1.* Cõtrarium tamen partem ſentit *Calder. conſ. 1. de rer. permut.* Vbi concludit non ſufficere vtilitatem permutantium, ſed Eccleſiæ firmat etiam *Garz. loc. citato num. 45.*

14 Ipſe autem *cum Bellam. p. 6. q. 1.* diſtinguo, vt ſi permutatio fiat reſpectu beneficiatorum ita tamen vt ipſorum comodum in bonũ quoque Eccleſiarum redũdetur, puta ſi beneficiatus in loco tuto nequeat ſtare propter capitales inimicitias, vel aeris intemperiem, vel non poſsit ſuo munere fungi, vel quia alter permutantium eſſet Eccleſiæ vtilior, vel aliam ſimilem cauſam, tunc Ordinarius præſtare debet cõſenſum cum non noceat Eccleſiæ, & proſit perſonis. Si verò nullam habeat permutatio admixtam Eccleſiæ vtilitatẽ, vel neceſsitatem, & tunc nullatenus expedire debet huiuſmodi permutationẽ idem ſentit *Azor. inſtit. moral. par. 2. lib. 7. cap. 30. verſ. quarto quæritur,* & ratio eſt quia permutatio debeat fieri pro cauſa ſpirituali; vt me

lius

lius Deo ſeruiatur, alias ſi pro humano comodo vtriuſque, vel alterius fiat permutatio eſt ſimoniaca *Silueſt. verb. permutatio nu 3. Vgolin. de Simon. tab. 1. c. 27 §. 1. nu. 6.*

14 Vnde ſi cauſa permutationis principaliter reſpiceret vtilitatem Eccleſiæ, & ſecũdario permutantium, admictenda foret per ordinarios locorum, cum in omni actu attendatur cauſa principalis, & non ſecundaria, *l. principaliter C. de liberal. cauſ. l. ſi quis nec cauſam ff. ſi cert. pet.* & cauſa proxima, & non remota, *l. ſocium qui in eo §. 1. ff. pro ſoc. Menoch. de arbit. iudic. caſu 287. num. 18. Roland. à Vall conſ. 38. num. 30. & ſeq. vol. 2. & conſ. 82. num. 14. D. Regens Valenz. conſ. 10. num. 31.* non enim attendi debet ratio ſecundaria, ſed principalis, *Cephal. conſ. 141 Rip. in l. ex facto num. 14. ff. de vulg. & pupill. Guttier. lib. 3. pract. q. 1. nu. 11.*

15 Animaduertant autem Illuſtriſſimi Ordinarij, quod ſi vtilitas non eſſet præſentanea, ſed futura, illam reijcere tenentur, cum cauſa, & vtilitas requiratur tempore confectionis actus, *arg. l. ſi ita ff. de aur. & arg. leg. Ludouic. deciſ. Peruſ. 61.* principium enim contractus attendi debet, & non finis, *Surd. deciſ. 102. nu. 10. & 297. num. 12. Pariſ de reſignat. benefic. lib. 1. q. 11 n. 7 & 8. latè Gratian. diſcept. forenſ. cap. 202. num. 13. & Card. Tuſcb. concluſ. 703. lit. P.* Vnde meritò *S. Congr.* cenſuit non poſſe, quem ordinari ad titulum beneficij futuri, quod ſperat conſequi teſte *Diaz in praxi crimin. can. cap. 15. nu. 6.*

16 Dubitari verò poſſet primo pro choronide huius limitationis an facta permutatione cum cauſa, ſi poſtea ea deficiat, annullari poſſit dicta permutatio, & pro negatiua opinione reſpondidi in quadam facti contingentia, ſiquidem in omni confectione actus ſufficiat in principio actus verificati cauſam, & ſic habilitatẽ vel inhabilitatem, *l. 1. C. de teſtam. Creſc. deciſ. 11. de prebend. Valaſc. deciſ. 58. Theſaur. deciſ. 157. Vnde ſanciuit Imperator in l. Pomponius ff. de negot. geſt. l. ſi procuratorem ff. mandat. l. nam origo ff. quod vi, aut clam l. ſi tamen ff. ad Maced. & l. ſi filius familias C. eod.* vt principium

cipium vniuſcuiuſque rei ſit ſpectandum *Tiraq. in l. ſi vnquam verb. donatione largitus nu.257. C. de reuocand. donat. Menoch. conſ.843 nu. 37.* & ſufficit ſemel conditionem eſſe adimpletam, *l. cum vxori C. quando dies leg ced.*

17 Quæri etiam ſecundo poſſet, an Epiſcopus poſsit diſpenſare defectui cauſæ, vel vtilitatis, ad quod faciliter reſponderi negatiuè poteſt, cum vti inferior nō valeat tollere legem ſuperioris, *l. firmam C. de offic. præfect. prat. cap. cum inferior. de maior. & obed. clem. ne Roman. de elect. gloſ. in cap. fin. de haret. lib. 6. Surd. conſ.58. num.6. Gonzal. gloſ. 45. §. 1, n.69* non licet enim inferiori contra factum ſuperioris diſpenſādo venire, *l. pen. §. pen. ff. de aqu. pl. arc. l. ille à quo §. tempeſtiuum ff. ad trebell. l. nam, & magiſtratus ff. de arbitr. c literas de reſtit. ſpoliat. cap. ſuper eo de vſuris, & cap. vt noxium de appell. latè Surd. conſ.558 num. 2. peritiſſimus D. Reg. Valenz. q.4. num.9.* Vnde inſertur inferiorem nedum non poſſe tollere legem ſuperioris, ſed nec corrigere, mutare, modificare, vel addere, aut diſpenſare, *Feder. de Sen. conſ.17. nu.2. Oltrad. conſ.259. num.6. Triuiſ. deciſ. 42.* nec Ordinarius poteſt ſe ingerere in actu, in quo Pontifex ſuam appoſuit manum, *Macer. reſol. 50. num. 51. lib. 1. Seraphin. deciſ.* 580.

18 Notandum pariter venit, vt Ordinarij conſtito de cauſa, vel vtilitate Eccleſiæ coguntur admictere permutationem, vt per tranſennam tenet *Garz. loc. cit. num.* 48. *& p. vltima cap. 2. num.* 110. & meo iudicio ratio videtur eſſe: quoniam conſtitutio vtitur verbo tenentur, Epiſcopi admictere permutationem, nam verbū hoc tenetur importat neceſſitatem, & formā, *Rot. Lucenſ. apud Monach. deciſ.53. nu.34. Sair. in clau. reg. lib. 3. c. 7. nu. 27. Cacher. in reg. de ann. poſſ. num.* 50. *Sanch. in precept. decbal. to. 2. lib. 6. cap. 4. num.38. Rot. deciſ* 276. *num. 2. par. 1. in recent. Sair. in clau. reg. lib. 3 cap. 7. num.* 27.

19 Et proinde ſi denegaretur admiſsio pmutationis per Ordinarios vtique ſentirem ex ſupradictis dari appellationem ad ſuperiores, ex quo grauarentur beneficiati

ficiati, & vti grauati de iure licitè poſſent appellare.

20 Quarto, quid erit agendũ quando beneficia, quæ permutantur ſunt in diuerſis diœceſibus *gloſ. in cap. 1. de rer. perm in 6. verb. collationem* ait fieri debere in manibus vtriuſq; liberam reſignationem, vel quilibet in manibus ſui Epiſcopi, vel alter alteri cõmittet, quod melius videtur, *& vide Garz. loc. cit. nu. 65.* vbi plures allegat.

21 Declaratur modo tenor dictæ conſtit. vt in præfatã pœnam non incidat quis per ſolã admiſsionem reſignationis, ſed ita demum ſi fuerit ſequuta collatio *Triuiſ. deciſ. 7. p. 2.* verum ſufficit, vt renunciet beneficium realiter, nec tenetur ad verbalem dimiſsionem coram Ordinario faciendam videndus eſt *Gratian diſcept. forenſ. cap. 814. tom. 5. & Macer. reſol. 112. caſu 68.*

22 Declaratur ſecundo, vt non habeat locum pœna prædicta quando reſignatur beneficium ad effectũ vniendi fabricæ Eccleſiæ, *D. Ricc. reſolut 128. par. 2. & ſic in ſpecie fuiſſe deciſum per Rotam coram Cantuccio 24. Octobris 1580. in vna Segobien. patrimonij, & in eadem 28. Iunij 1581. coram Card. Lancellotto teſtatur Gratian. diſcept. forenſ. 159. nu. 6 & 7. tom. 1.*

22 Circa ſecundum caput Ordinarij obſeruare debẽt vt admittentes beneficiorũ reſignationes, non debeant illa conferre ſuis, aut admittentium cõſanguineis, affinibus, aut familiaribus etiam per circuitum ſub pœna prædicta, & nullitatis collationis tu vide *Barboſ. de poteſt. Epiſcop. p. 3. alleg. 69. nu. 48. Garz. de benefic. p. 11 cap. 3. nu. 271. Pariſ. lib. 3 q. 6. num. 216 cum ſeqq.* quæ dixi ſupra verb. beneficiorum priuatio, *& Macer. reſolut. 112. caſu 34.*

23 Vltra quæ notare non deſinas huiuſmodi conſtitutionem ſibi vendicare locũ in vacationibus per reſignationem tãtum pro quibus Epiſcopi prohibentur conferre beneficia in manibus eorum reſignata cõſanguineis reſignantis, non autẽ in alijs vacationibus, quia cum loquatur de reſignationibus, non eſt extendenda ad alias vacationes in terminis fusè *D. Riccius deciſ. 40. p. 4.* & ideo non habet locum quando vacat

per

per aſſequutionem alterius præter quam ad vacationẽ ob priuationem, quæ ſaperet idẽ per Bullam Pij IV. ſuperius relatam verb. beneficiorum priuatio, vel quãdo reſignans renunciaret clericatui, nam bulla prædicta prohibet omninò collationes beneficorum reſignatorum tam directè, quã indirectè, *vt probatur in* §. *cœterum dictæ bullæ, & vide D.Ricc.deciſ.307.par.3.*

24 Prout etiam dicam procedere in beneficijs ad meram collationem, ſecus vero in beneficijs iuriſpatronatus *D. Ricc.deciſ.81.par. 3. & facit deciſ. 205. eodem par. 3.* & conferunt dicta per nos ſupra de benefic. priuat.

Qui autem dicantur cõſanguinei affines, & ſamiliares vide ſupra loco citato de benefic. priuatione.

SVMMARIVM.

1 *Reſignationes etiam ex cauſa permutationis publicantur infra ſex menſes ſi beneficium ſit intra montes, vltra verò montes infra nouem à die datæ.*

2 *Publicationes requiruntur in reſignationibus factis in manibus Ordinarij.*

3 *Publicationes requiruntur in reſignationibus nullis ſeu inualidis, niſi eſſent nullæ ex defectu conſenſus nu.4.*

5 *Publicationes requiruntur in reſignatione prioratus.*

6 *Publicationes requiruntur in beneficijs regularibus.*

7 *Reſignatio contra formam bullæ Gregor. eſt ipſo iure nulla.*

8 *Publicationes an & quando requirantur in reſignatione hoſpitalium laicalium.*

9 *Publicationes an requirantur in beneficijs Iuriſpatronatus.*

10 *Publicationes requiruntur etiam in beneficijs parui redditus.*

11 *Publicationum modus eſt pro forma inductus, vt non poſſit per æquipollens adimpleri.*

12 *Publicationes nõ præſumuntur factæ ex curſu longi temporis.*

13 *Mora purgari an poſſit in faciendis publicationibus.*

14 *Publicatio fit etiam in beneficiis ad nutum amouibilibus.*

15 *Ignorantia iuris non excuſat à pœna conſtitutionis Gregor.*

16 *Publicationes an fieri debeant à ſecundo reſignatario.*

17 *Publicationum tempus currit à die data non autem præſtiti conſenſus.*

18 *Publicationes nõ fiunt pro coadiutoria.*

19 *Publicationes non ſunt neceſsariæ, quando reſignatarius deceſserit intra tempus datum ad publicandum.*

20 *Tempus ad publicandum poteſt prorogari à Pontifice.*

21 *Bulla Gregorÿ non obſtat reſignatario nolenti capere poſseſsionem beneficÿ ex reſignatione, ſed ex alia vacatione.*

22 *Publicationes nõ requiruntur in beneficÿs vacantibus per adeptionem aliorum.*

23 *Bulla Gregorÿ non habet locum vbi Papa reſeruaſſet omnes fructus reſignãti quandiù vixerit.*

24 *Publicationes an requirantur in beneficÿs reſignatis in manibus Ordinarÿ.*

25 *Impedimentum excuſat reſignatarium à publicationibus.*

26 *Publicationes non fiunt in beneficÿs electiuis.*

27 *Publicationum forma probatur non ſolum per inſtrumenta; ſed etiam per teſtes.*

28 *Publicationes ſufficit fieri ab altero permutantium.*

30 *Publicationes non fuiſſe factas onus cui incumbit.*

31 *Reſtitutio in integrum concedi ſolet aduerſus publicationes non factas, ſed cum clauſula, dummodo alteri non ſit ius quaſitum num. 29.*

De Beneficiorum reſignatorum publicatione.

Super Bulla Pij V. & Gregorij XIII.

P*Er Sãctiſsium Pium V. fuit emanata conſtitutio incip. Sanctiſsimus in Chriſto* Pater *de anno* 1568. per quem dabatur norma faciendi publicationes beneficiorum reſignatorum, ac adipiſcẽdi poſſeſsionem illorum infra ſex menſes in Curia.

1 *Poſtea verò Greg. XIII. ſemper recolenda bonæ memoriæ per conſtit. incip. humano vix iudicio*, ſtatuit, vt omnes reſignationes et

ex cauſa permutationis, de quibuſcumque beneficijs, nec non ceſsiones litis, & iurium beneficij, per ceſſionariũ tempore ceſsionis non poſſeſsi factæ in manibus Papæ, & ſuper eis prouiſiones, ſeù mandata de prouidendo, publicari debeant cum literis apoſtolicis deſuper confectis infra ſex menſes, ſi beneficium intra montes, ſi verò vltrà montes infra nouem à data primæ conceſsionis, non autem à die pręſtiti conſenſus numerandos.

Ad intellectũ cuius conſtitutionis *vide Reg. Cancell. de public. reſignat. Pariſ. de reſign. benefic. lib.* 11. *tom.* 2. *Garz. de benefic. p.* 11. *c.* 3. *D. Ricc. collect.* 627.

2 Vltra quæ ampliabis tenorem huius bullæ in nonnullis caſibus. Et primo habere locum in reſignationibus beneficiorum factis in manibus Ordinarij, *Rota deciſ.* 662. *p.* 4. verum currere debet tempus triũ menſium tantum ad publicandum, *vt infra habetur, & idem tenuit Rota in deciſ.* 665. *p.* 4.

3 Amplia ſecundo habere locum in reſignationibus nullis ſeu inualidis, vt fuiſſe deciſum in vna Lugdunen. Canonicatus 8. Iunij 1598. coram Licta, refert *Garz. de benef. tom.* 2. *p.* 11. *cap.* 3. quod adeo verum eſt, nam quoties eueniret reſignationem eſſe nullam ob defectum publicationis iuxta *deciſ. Rot. Farinac. deciſ.* 664 *par.* 4 reſignans non poterit repetere beneficium reſignatũ, quia omne ius ab eo cecidit, vigore huius conſtitutionis.

4 Verum quando reſignatio eſt nulla ex defectu cõſenſus, non requiritur publicatio, vt fuiſſe dictum in vna Hiſpal. & Cordubẽ. præſtimoniorum 14. Iunij 1600. coram Lancellotto, refert *Garz. loc. cit nu.* 277.

5 Amplia ſecundo, habere locum etiam in reſignatione prioratus *Rot. deciſ.* 666. *par.* 4. *in princip. apud Farinacc.*

6 Amplia tertio, etiam in beneficijs regularibus *Farinac. deciſ.* 667. *p.* 4. *&* 189. *p.* 2. *diuerſ.*

7 Amplia quarto, vt reſignatio facta contra formã conſtitutionis præfatæ non ſubſtineatur eadem *Rota deciſ.* 661. *p.* 4.

8 Amplia quartò, vt comprehẽdat reſignationes ho-

ſpitalium laicalium *Rota decis.668. Mareſcott. variar. reſolut, lib. 2. cap. 3. num. 28. & 29.*

Non tamen intrarēt termini huius conſtit. niſi hoſpitale daretur in titulum eadem Rota *decis. 605. p. 4.*

9 Amplia quinto, vt vendicet locem, etiam in beneficijs iuriſpatronatus reſignatis in manibus Papæ de conſenſu patronorum, *Verallus deciſ.* 44. verb. regula iuxta quam conſultus reſpondidi ſequitur *Mareſcot. lib. 2. d. c. 3. nu. 30.* quidquid dicat *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 603. p. 5.*

10 Amplia ſexto procedere in beneficijs etiam parui redditus, nam conſtitutio loquitur de quibuſcumq; beneficijs, & vtitur illo verbo (quibuſcumque) quod eſt vniuerſale omnia includens, & nihil excludens notat *gloſ. in cap. quicumque verb. quicumque de ſentent. excomm. in 6. Tiraq. de retract. lig. §. 1. gloſ. 3. num. 20. Menocch. conſ. 600. num. 5. Card. Tuſch. concluſ. 351. lit. D. num. 2.* Macer. *reſolut. 40. num. 2. lib. 2. Pariſ. de confid. q. 27. num. 24.* dictio enim (quibuſcumque) in datiuo, vel ablatiuo caſu concepta (prout in caſu noſtræ conſtit.) omnia comprehendit, & propter ſuam generalitatem ad caſus etiã improprios trahitur *Menochius conſ. 335. num. 23. Bertazzol. de clauſ. inſtr. clauſ. 4. gloſ. 30. num. 1. Cened. can. 99. ſing. 91. Gratian. deciſ. 24 nu. 7. & diſcept. forenſ. cap. 82. num. 32.* Imo etiam ſi nõ fuiſſet adiecta iſta dictio quibuſcumque, & ſimpliciter de beneficijs loqueretur, adhuc & publicatio eſſet facienda de beneficijs parui redditus reſignatis, *argum. text. in cap. ſi proponente de reſcript.* vbi beneficium quãtũcumque modicum dicitur verè beneficium, *Reginald. in prax. for. pœnit. lib. 30. tract. 3. nu. 13. & 284. facit etiam text. in cap. conquerenti de cleric. non reſid. in 6.* hinc euenit quod de beneficio quantumcumque modico debet fieri mentio in impetratione beneficiorum *d. cap. ſi proponente Azor. inſtit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 10. quæſt. 5 Menoch. de arbitr. iudic. caſu 101. num. 42.* & ſic etiam clericus habẽs beneficium quantumcumque modicũ virtute S.C.T. gaudebit priuilegio fori *Nauarr. de bor.*

can.

can.cap.21.num.11.Garz.de beneſic.par.1.c.6.num.37.& par.2.cap.2.num.3 Graſſ.*eſfect. cleric.* 1. *num.* 1224. & ita pari modo poteſt quis ordinari ab alieno Epiſcopo ratione beneficij quamuis tenuis *Henriq. in ſumm. lib.10.c.22. §.1.lit.C. Garz. d.par.2.cap.4. num.8. Campan. diuerſ. iur.can. rubr.9. cap.8. num.12.& cap.5. nu.* 19. quidquid contrarium ſentiat *Zerol.in prax. Epiſc. p.1.cap.1.num.* 10. *Proſper. de Auguſtin.in addit.ad quarant.verbo ordo Vgol.de poteſt.Epiſc.cap.26, §.3.in fine & Dominus meus Riccius in prax. for. Eccleſ. reſol.* 260. qui poſtea ſemper contrariũ obſeruauit Vici Equen. meam opinionem ſectando, vti iuri potius conſonam.

11 Ampliatur ſeptimo, vt huiuſmodi modus publicationem faciendi ſit pro forma inductus, vt nõ poſſit per æquipollens adimpleri, *vt habetur in d. conſt. 1. verſ. cæterum Rot. deciſ. 661. par. 4. diuerſ.* quando enim Papa, vel lex mandat aliquid fieri ſub certo modo, tunc non poterit recedi à forma, eriam ſi effectus aliunde haberetur *l. ſi quis mihi bona §. coram l. cum hi §. ſi prætor ff. de tranſact. c. ſicut de elect. in 6.* eò magis quia talis forma eſt inducta fauore publico. Vnde ſi omittatur per hoc dicitur mutata ſubſtantia conſtitutionis, & legis, *Rota in vna compoſtillana Canonicatus* 20. *Iunij* 1601. *coram Emin. Card. Seraphin.* & latè circa hoc diſcurrit *Viuius deciſ.* 357. *&* 358.

12 Amplia octauo, vt huiuſmodi publicationes non præſumantur factæ ex curſu longi temporis, nam licet regulariter ſollẽnitates præſumuntur interueniſſe ex diuturnitate temporis, *vt fuiſſe dictum per Rotam in vna Neapolitana fundat.* 1. *Iunij* 1579. *& in pluribus alijs teſtatur Ludouiſius olim ſanctiſſimus dec.* 52. *Theſaur. q. forenſ.* 46. *num.* 16. *lib.*4. Mucer. *reſolut.*21. *lib.* 1. *num.*13. *& Illuſtriſſimus Dominus meus Coccinus* Rota *Decanus benemeritiſſimus deciſ.*301. *num.*2. *& Seraphin. deciſ.*671. Tamen in caſu huius ampliationis eſt expreſsè cautum per noſtrã conſtitution. in verbis illis (*Quod ſi quicquam prædictorum omnium omiſſum fuerit, dictis terminis, vt quidquid*

quid præſcripti ſunt elapſis, &c. & proinde dum habemus legem expreſſam non egemus argumentis, à ſimili, ita vt regula triennalis nō ſuffragetur prouiſo, quo minus non teneatur oſtendere publicationes, *Pariſ. conſ.* 176. *&* 185. *lib.* 4. *& Puteus deciſ.* 259. *lib.* 2. *quos refert, et ſequitur Leiu. in exam. Epiſc. cap.* 58. *nu.* 7. *lib.* 4.

13 Ampliatur nono, vt quãuis de iure Canonico, & æquitate ipſius mora poſſit purgari, licet ſit appoſita dies, & pęna, *ad text. in cap. fin. de loc. & condit. Guttier. conſ.* 33. *&* 43. *Menoch. de arbitr. iudic. lib.* 2. *caſu* 220. *& lib.* 2. *caſu* 70. *Dom. Riccius deciſ.* 142. *p.* 2. *& collect.* 145. dummodo ſit infra modicum tempus, *Caball. milleloq.* 221. *Anna ſingul.* 349. maximè quando ius partis non eſſet effectũ deterius *Guttier. d. conſ.* 43. *&* 33.

Attamen in caſu huius conſtitutionis, niſi fuerint factę publicationes infra ſex menſes, ſatis dubitarem ſi poſſet per reſignatarium mora purgari ob deuolutionem, quæ fit ad Papam, ſtatim atque non fuit facta publicatio infra tẽpus mẽſium, vt poſſit beneficium à quocumque impetrari, & ſic cum ius reſoluitur, moræ purgatio non admittitur quando interuenit ius, ſeu pactum reſolutiuũ, videatur *Viuius deciſ.* 531. *optimè Verallus deciſ. Rotæ Rom.* 3. *verb. mora*, vbi mora non purgatur in actibus reſolutiuis, & proinde eſſet neceſſaria diſpenſatio Summi Pontificis iuxta tradita per nos inferius in declarat. 5. ex quo videmus morę purgationem non admicti ſtante pacto, quod ipſo iure incurratur caducitatem non ſoluendo canonem die ſtatuta, *Put. deciſ.* 63. *lib.* 3. *&* 372. *lib.* 1. *Monach. deciſ. Florent.* 59. *num.* 4 *ſeſſ. deciſ.* 103 *num.* 9. nec moræ purgatio admictitur in hærede, qui intra ſtatuta tempora *d. l. fi. C. de iur. deliber.* non fecit inuentarium, *optimè Mariſcott. var. reſolu. lib.* 2. *cap.* 125. *num.* 23. *ſubdens nu.* 24. idem procedere in matre, quæ nõ fecit dare tutorem filio infra tempus a iure ſtatutum.

Verum ſi vltra ſex menſes eſſent elapſi aliqui dies puta quinque vel decem, non eſſet opus prorogatione

ne Summi Pontificis, nam mora modici temporis nō attenditur, prout iudicauit *Rot. Romana apud Seraphi. deciſ.* 1475. quod modicum tempus arbitrio Iudicis remicti, dixit *gliſ. in d. cap. fin. verbo celeri*, hinc merito *Franc. Mar. deci.* 1237. *tom. 2. ad intellectum S. C. T.* aſſeruit beneficium, quod conferri debet familiari infra ſex menſes ſi paulo poſt, & ſic decem diebus poſt tempus ſex menſium conferreretur collatio eſſet valida.

14 Ampliatur decimo, vt huiuſmodi conſtitutio intret etiam in beneficijs ad nutnm amouibilibus, vt fuit reſolutum per *Rotam Rom. deciſ.* 772. *num.* 9. *par.* 1 *in nouiſſ. vbi nu.* 10. ſubdit intrare etiam ſi Eccleſia pro qua fit publicatio non non ſubdit cathedrali vel metropolitanæ.

15 Ampliatur vndecimo, vt non poſſit quis excuſari ob ignorantiam huius conſtit. Rota *dec.* 669 *p.* 4. nam ignorantia iuris neminem excuſat, *l. conſtitutiones* C. *de iur. & fact. ignor.*

16 Declaratur primo, vt nō trahatur ad ſecundum reſignatarium, *Faber deciſ.* 61, *de ſacroſ. Eccleſ.* nam regula de publicationis reſignationibus non habet locum quando primus reſignatarius ante mortem reſignantis in alium reſignauit *Creſcent. deciſ.* 6. *de renunc.*

Contrarium tenet *Verall. loc. cit. deciſ.* 45. *allegat Caſſador. deciſ.* 27. *ſuper reg. Cancell.* de qua opinione amplius non dubitatur vigore huius conſtit.

17 Declaratur ſecundo, vt tēpus à die datæ, & ſic non autē à die præſtiti conſenſus currat voluit R*ota deciſ.* 287 *par.* 2. *diuerſ.* & habetur in bulla, vbi ſanciuit iſtud tēpus currere à die conceſſionis gratiæ, & non præſtiti conſenſus, etiam ſi poſtea conceſſio gratię huiuſmodi ex quauis cauſa diuerſiſque ſubſequentibus datis, & quouis modo reformata & valida reddita fuerit, quidquid dicat *Creſc. deciſ.* 5. *de renunciat.* quæ fuit correcta per hanc conſtit.

18 Daclaratur tertio, non procedere in coaudiutoria etiam ſi de conſenſu cum futura ſucceſsione ſit, nam licet videatur habere naturam reſignationis *Mand. de ſignat. grat. tit. de coadiut. verb. ſi Papa*, nam ea non eſt ve-

ra

ra reſignatio, *Mobedan. deciſ.1.de priuil. Put. dec.*108. *lib.*2. *Rot.deciſ.*10.*nu.*3.*lib.* 3.*par.*3.*diuerſ.ita tenet Gonzalez ſuper reg.* 8. *Cancell. gloſ.*5.*§.*9.*à nu.*69.*&* 72. licet ſecurius publicationē faciendam eſſe reputet recenter *Leiua in exam. Epiſcop.lib.*4.*cap.*58.*nu.*6.

19 Declaratur quarto, vt nec habeat locum vacatio vigore dictæ bullæ ob non publicationem quando reſignatarius deceſſerit intra tempus datum ad publicādum, nam cum ipſe reſignatarius deceſſerit intra tempus datum ad publicandum, non intra bullæ prædictæ pœna, ex quo iam non eſt, qui debeat publicare *Gonzalez ſuper regul.* 8. *Cancell.gloſ.*15.*§.*2. *nu.*53. *&* 54. *Caſſador.deciſ.*4.*de locato Pariſ. de reſignat.benefic.lib.*3 *q.*8.*nu.*8. *& ſeq. Cacbera. de permut. benefic. p.*3 *q.*17.

20 Declaratur quinto, quoties tempus fuiſſe prorogatum a Summo Pontifice, & hæc eſt cautela optima recuperandi beneficium ſecundum *Pariſ. lib.* 11. *q.*7. *num.*77. *&* 79. Vnde per ſignaturam iuſtitiæ ſæpè ſæpius conceditur reſtitutio in integrum aduerſus publicationes non factas, vt aſſerit *Mantica in dec. Rot. Romanæ* 113.

21 Declaratur ſexto, vt hæc bulla non obſtet reſignatario nolenti capere beneficij poſſeſsionem ex reſignatione, ſed ex alia vacatione propter clauſulas generales (ſiuè præmiſſo, ſiue quouis alio modo vacent) vt benè declarat *Garz.p.*2.*c.*3.*n.*332 *& fuiſſe reſolutum per Rotā in cauſa Viridunen.Canonicatus* 13. Maij 1590. *coram Eminentiſſimo Pamphilio*.

22 Declaratur ſeptimo non habere locum in beneficijs vacantibus per adeptionē aliorum, *vt fuit deciſum in* Rot Rom. *in cauſa Feltren. parochialis* 10. *Nouembris* 1606.*coram Lācellotto*, quia ſolum dicta conſtitut. videtur loqui de reſignationibus ad fauorem, & non de vacationibus, ſeu dimiſsionibus ſimplicibus, *Pariſ de reſignat.benefic.lib.*1.*q.*5. *&* 7.*nu.*47. quam opinionem conſului Admodum Reuerēdo Alphonſo de Sion Archipresbytero Terræ Piſtitij, qui dimiſit beneficiū exiſtens intus Eccleſiam

Matricem dictæ Terræ vti exiſtens ſub eodem tecto abſque publicatione, & ſic etiam obſeruatum per Admodum Illuſtrem, & Admodum Reuerendum Canonicum Pizzellam ob aſſecutionem Canonicatus Sacerdotalis præbendati, ad quod fuit aſſumptus per Eminentiſsimum, & Reuerendiſsimum Dominum meum præcipuè Cardinalē Boncompagnum noſtrum integerrimum paſtorem; & benefactorem.

23 Declaratur octauo, vt huiuſmodi conſtitutio nō habebit locum, vbi Papa recuſaſſet fructus omnes reſignanti, quamdiù vixerit, vt optimè diſcurrit *Gizzarell. deciſ. 76. nu. 2.*

24 Declaratur nono, non procedere in beneficijs reſignatis in manibus Ordinarij, nam non currit tempus ſex, ſed trium ſolum menſium ad publicationē faciendam, vt habetur *in d. conſtit. verſ. de his beneficijs autem.*

25 Declaratur decimo, vt impedimentum, & difficultas excuſet reſignatarium, niſi fecerit publicationem infra ſex menſes, *Sayr. deciſ. 4. de renunciat.* difficultas enim excuſat, *Rota apud Seraphin. deciſ. 1059. par. 2.* & tempus non currit impedito, *l. 1. §. fin. C. de ann. except. c. quia diuerſitatem de conceſſ. præbend. cap. fin. de elect. Tiraq. de retract. lign. § 3. gloſ. 4. nu. 6. & §. 35. gloſ. 4. num. 29.* maximè quia nō agitur de medio præiudicio, *Abb. conſ. 5. lib. 1. Grauet. conſil. 182. num. 15. quod refert Card. Tuſch. concluſ. 239. num. 9. lit. M. fusè Dom. Regens Valenz. conſ. 4. num. 71. & ſeq.* quod intelligendum videtur quando impedimentum non eſſet effectatum, *Menoch. conſ. 38. num. 35. Surd. deciſ. 151. nu. 4. Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 11. q. 13. num. 11. Guttier. pract. lib. 3. q. 34. n. 21. Card. Seraphin. deciſ. 997. num. 3. Macer. reſolut. 84. nu. 5. lib. 1 & Garz. de benefic. par. 10. cap. 2. nu. 17.*

Quod impedimentum probandum eſſe voluit *textus in l. exceptione ff. de probat. & l. fin. §. illud C. de tempor. appellat.* ſequitur *Rota apud Verallum deciſ. 1. verb. impedimentum*, aſſerens non ſufficere ſimpliciter probare impedimentū, ſed debere probare ſuam diligētiam, ea ratione, quia

non dicitur quis quoquo modo impeditus, ſi impedimentum remouere potuiſſet, & ſic refert iudicatum, *Medic. deciſ. Flor. 9.*

Verum in proprijs terminis huius conſtit. *idem Vaʀall. deciſ. 2. d. verb. impedimentum*, refert pariter deciſum impedimẽtum ad hoc vt excuſet ab aliquo actu, quem tenebatur facere veluti, vt publicaret reſignationem ſufficere, vt conſtet de eo, & hanc opinionem amplexa fuit Rota tanquã æquiorem, licet de illo impedimento non fuerit proteſtatus, vt requiritur ex cõmuni opinione, & quod impedimẽtum requiratur vide *Rot. deciſ. 282. par. 2. in nouiſſ.*

26 Declaratur vndecimo, vt poſſit huiuſmodi forma publicationum faciendarũ probari non ſolum per inſtrumenta publica, ſed etiã per teſtes fuſè hoc ſcribit *Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 1. q. 14.* cui te remitto.

27 Declaratur duodecimo, vt dicta conſtitutio non habet locum in beneficijs electiuis *Rota deciſ. 189. nu. 2. p. 2. in nouiſſ.*

28 Declaratur duodecimo, vt ſi ex duobus, qui ſimul beneficia permutauerint alter ſolum publicationem fecerit, huiuſmodi publicatio facta à diligente permutante præſeruet alterum, qui publicationem non emanauit, & cum fuiſſem de hoc caſu interrogatus ab admodum Reuerendo D. Donato Piſce Canonico Nolano in cauſa D. Valerij Morena, qui permutauerat parochiam Sanctæ Froſomeæ cum D. Donato Roſella ciuitatis Salerni, prædictus D. Valerius emiſit publicationes debitas, quas omiſit dictus D. Donatus Roſella, ob quarum omiſſionem prædicta parochia fuit impetrata per D. Vergilium Meglorinum, reſpondidi *iuxta deciſ. Rot. in vna Ceſarauguſtana Canonicatus, & prabenda 30. Maij 1579. coram Felic. record. Clem. VIII. tunc* Rotæ *Auditore*, ſufficiſſe dictas publicationes factas ab altero permutante, vt eſt videre apud *Ludouiſ. deciſ. 288.*

29 Sed an adueniente caſu in quo agatur de diſpoſitione huius bullæ ob aliquem qui prætendat non fuiſſe factas publicationes, & reſignatarius dicat ſe feciſſe publicationes habeat onus pro-

probandi, dic quod beneficium tanquam vacans ob publicationem non factam non autem à reſignatario, quia ad illā tenebatur,& ratio eſt, quia negatiua qualiscumque ſit probanda eſt per eum, qui in ea ſuæ intentionis fundamētum facit eſt communis Doctorū opinio ex aductis *per Gabriel. lib.* 1. *commun.opin.de probat.concl.*6. & eo magis, quia præſumitur factum, quod de iure, vt faciendum *Dec.conſ.*446.*nu.*7.*Crauett. conſ.*22.*num.*5. *& conſ.*148. *num.* 12. *Maſcard. de prob. concluſ.*734. & quod impetrans ob non publicationē teneatur iſtam negatiuam plenè,& concludenter probare tanquam firmamentū ſuę gratiæ fuiſſe reſolutum per Rotam in pluribus cauſis refert. *Pariſ.de reſign.boniſ.lib.*11.*quaſt.*6.*num.*71. *& q.*10.*num.*3. *& quaſt.*14. *num.*5. *Rota apud Farinac. dec.*671.*part.*4. *diuerſ.Dom. Ricc.in prax.praterm.deciſ. in antiq.par.*1. *deciſ.*726. *& nouiter Ludouiſ.deciſ.*210.

Ius autem probandi hāc hanc negatiuam quæ de ſui natura eſt difficilis, vt latè explicat *Garc. de benef. dicta par.*2.*cap.*3. *de renunc.* & quod non probetur ex publicatione facta extra tempus videatur idē *idem Ludouiſ.loc.cit.num.*3. & ratio eſt, quia potuit fieri alia in tempore cum ſit actus reiterabilis, vt ait reſpondidiſſe *Rot. in vna Palentina ex Oxomen. Praſtimoniorum coram Pania*, vel poterit eſſe, quod fuiſſet facta prorogatio temporis publicationis, nec pariter probatur iſta negatiua ex collatione facta reſignatario poſt tempus ad publicandū quia potuit eſſe obtēta alia collatio,& prouiſio, quæ in tempore fuerit publicata, cum in beneficialibus detur multiplicatio titulorū, *ita fuit dictum in vna Iacen beneficii* 21.*Maii* 1599.*corā Orano*. licet probetur per confeſsiones non publicantis, vt habetur apud *Ludouiſ.loc.cit.*

30 Aliquādo ſolent prouiſi de beneficijs reſignatis, qui publicationem non fecerūt infra tempus ſtatutum petere à Sanctiſsimo reſtitutionem in integrum, & per ſanctam Sedem Apoſtolicam ſæpiſsimè concedi ſolet, & effectus hujus reſtitutionis operatur, vt reponat ipſum prouiſum qui non

publicaſſit in eo ſtatu, in quo erat tempore prouiſionis ſibi factæ adeo vt currere incipiat tempus à die reſtitutionis, ratio enim videtur eſſe, quia reſtitutio conſeruat vnicuique ius ſuum integrum, *l. quod ſi minor §. reſtitutio de minor. & tantum dat quantum abſtulit l. ſi quidem C. de prædi min. Gozad. conſ. 44. nu. 12. Odd. de reſtitut. in integr. q. 47. num. 6. Mantua ſing. 525 & Gratian. diſcept. forenſ. cap. 720. num. 15. & 16. to. 4.* hinc reſtitutio in integrum reponit litem in eo ſtatu in quo erat ante rem iudicatã maximè in beneficialibus, in quibus paſsim ſolet concedi reſtitutio *Rot. Rom. deciſ. 945. num. 14. & 1240. nu. 3. & 4. apud Seraphin* quare quoties tempus ad publicandum eſset elapſum, ſtatim recurrere debes ad ſanctam Sedem Apoſtolicam à qua faciliter obtinebis mentionatam reſtitutionem.

71 Animaduertendum autem erit ad intellectum huius remedij reſtitutionis, nã per Pontificem quamuis concedatur talis reſtitutio ſemper vtitur clauſula (dũmodo alteri non ſit ius quæſitum) quæ clauſula etſi non eſset appoſita, de iure ſubintelligeretur, quoniam reſtituto aliquo ad gratiam, intelligitur abſq; præiudicio tertij *c. quamuis de reſcript. in 6.*

SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficij reſignati in manibus Ordinarij eſt facienda infra menſem, & de eo prouiſus publicationem faciat, & poſſeſſionem capiat infra tres menſes. Aliter in beneficio reſignato in manibus Sanctiſſimi vt nu. 5.*

2 *Beneficia reſignata ex cauſa permutationis, conferri debent infra menſem, & capi ipſarum poſſeſſio infra tres menſes.*

3 *Menſis ad effectum conferendi beneficium reſignatum currit Epiſcopo à die ſcientia reſignationis.*

4 *Tempus non currit ignoranti.*

6 *Prouiſus niſi capiat poſſeſſionem beneficij reſignati infra tempus ſtatutum ob metum, & vim excuſatur.*

7 *Poſſeſsio pacifica, & non violenta eſſe debet.*

8 *Poſ-*

8 *Poſſeſsio capienda eſt per procuratorem reſignatarij cum ſpeciali mandato.*
9 *Poſſeſsio capta pendente lite coram exequutore nulla eſt.*
10 *Poſſeſsio capta per actus fictos tenet.*
11 *Tempus ad capiendam poſſeſsionem beneficii reſignati quando incipiat currere, & an prorogari poſſit nu.* 12.
14 *Tempus ad inſtituendum præſentatos non eſt præfixum à iure.*
15 *Tempus ad capiendam poſſeſsionem beneficij collati ab Ordinario, vel impetrati à ſancta Sede Apoſtolica an ſit præfixum.*

De Beneficiorum reſignatorum poſſeſſione infra certum tempus capienda.

Super Bulla eiuſdem Gregorij.

1 IN *capite duodecimo eiuſdem bullæ incip: (de beneficijs autem)* ſancitum fuit collationem, ſeu priuationem beneficij reſignati in manibus Ordinarij eſse faciendam infra menſem, & qui de eo prouiſus fuerit à die ſibi factæ prouiſionis illam publicet, & poſseſsionem beneficii capiat infra tres menſes, quibus elapſis nulla ſit eius prouiſio, & beneficium vacare cenſetur ipſo iure, & ad ſanctam Sedem Apoſtolicam deuolutum exiſtit.

2 Ampliatur vt beneficia ex cauſa priuationis reſignata debeant conferri intra menſem, eiuſque poſſeſſio capi intra tres menſes, *vt hic habetur, notat Garz. de benefic. par.* 10. *cap.* 4. *nu.* 2. *Achoechier: de permut. benefic. c.* 17. *p.* 1. *& cap.* 15. *p.* 3. *& ad reg. Cancell.* 36.

3 Sed animaduertas pro intellectu huius capitis, negligentiam Ordinarij non prouidendi infra menſem ipſi non eſſe imputandum, niſi à die ſcientiæ factæ reſignationis, & ratione ne hæc conſtitutio lædat ius commune minus, quam fieri poſsit tenuit Rota *in vna Spoletana beneficiorum* 31. *Ianuarij* 1594. *coram Lancellotto, & in altera Salamantina portionis* 23. *Iunij* 1594. *coram Lancellotto, & in altera Salamantina portionis*

tionis 23. *Iunii* 1586. *coram Bubalo*,& meritò quoniam
4 ignoranti non currit tempus, *l. quãdiu C. qui admiſſ. Pariſ. de reſignat. benefic. lib.* 11. *q.* 4. *num.* 38. *& ſeq. Pereir. de renouat. emphiteuſis q.* 7. *num.* 13. Vnde ignorans non dicitur negligere, nec contemnere ius ſuum, *l. nec ignorans C. de donat. Surd. deciſ.* 25. *nu.* 30. *conſ.* 7. *num.* 15. *cum ſeqq. & conſ.* 454. *n.* 51. *Menoch. conſ.* 120. *num.* 37. & ſic etiam ignorans nihil agere nec conſentire cenſetur *Caſtr. conſ.* 46. & donec durat ignorantia durat ſemper impedimentum latè *Card. Tuſch. concluſ.* 17. *lit. I.*

Colligitur pariter ex dicto capite prouiſum de beneficio reſignato in manibus Ordinarij teneri infra infra tres menſes publicationem facere, & poſſeſsionem ipſius adipiſci.

Quare ex hoc notabis, quod licet de iure canonico nullum tẽpus erat præfixum ad capiendam poſſeſſionem beneficiorum, vt teſtatur *Abb. in cap. capitulum col. pen. verſ. his præmiſſis de reſcript.* Tamen hodie, in hac materia expreſsè per Summum Pontificem fuit determinatum tempus trium menſium.

3 Sed in beneficijs reſignatis ad fauorem in manibus ſanctiſſimi alter ſtatuendũ putauit idem *Sanctiſsimus Gregorius in eadem bulla verſ. is quoque*) nempe vt infra terminum ſex menſium reſignatarius, non ſolum publicationem facere debeat, ſed etiam capere poſſeſſionem, teſtatur *Boer. deciſ.* 312. *& Rota Romana deciſ.* 158. *par.* 4. *diuerſ.* vbi refert deciſum eſſe ſatisfactum menti huius conſtit. quamuis non fuiſſet capta actualis poſſeſsio infra dictum tempus, cum tamen productis literis apoſtolicis coram exequutore apoſtolico inſteterit ſe examinare, & ſibi conferri beneficium ex ratione euidenti, nam conſtitutio requirit alternatiuã nempè, vel quod reſignatarius capiat poſſeſſionem, vel inſtet coram exequutore pro habenda poſſeſsione, & cum ratione, nam ſufficit non ſtare per ipſum reſignatarium, & dicitur ei ſatisfactum ſtãte impedimento.

6 Hinc meritò videmus eſſe ſatisfactum menti huius bullæ, ſi non fuiſſet poſſeſ-

ſio

ſio capta ob metum, & vim ipſi prouiſo illatã, puta quia in loco beneficij adſtitiſſent viri armati per ea, quæ conſuluerunt *Corn. conſ.* 41 *nu.* 10. *&* 11. *Pariſ. conſ.* 60. *num.* 15. *lib.* 4. *Ferret. conſil.* 296. *ſub nu.* 13. *Menoch. lib.* 3. *præſumpt.* 4. *num.* 8. impedito enim non currit tempus *vulgata l.* 1. *C. de ann. except. & cap. fin. de elect.*

7 Verum ad hũc effectum ſi poſſeſsio fuiſſet capta violenter, & non pacificè, intrarent termini huius conſtitutionis, *arg. notatorum per gloſ. in clem. fundamenta verb. pacifica de elect. Caſſador. deciſ.* 6. *de cauſ. poſſ. & propr. Achill. de Graſſ. deciſ.* 2. *de elect. Garz. deciſ.* 38. nam ad hoc vt dicatur verè, & cum effectu capi poſſeſsio requiritur, vt adipiſcatur pacifice *c. licet de præbend. in* 6.

8 Imò ſi fuiſſet capta poſſeſsio per procuratorem reſignatarij abſque ſpeciali mandato, adhuc incurrerẽtur pœnas huius conſtitut. *vt habetur in hac bulla, Rota deciſ.* 23. *de procur. in nou. Cappell. Tholoſ. dec.* 147 *latè Couarr. lib.* 3. *var. reſol. cap.* 14. *& Illuſtriſſimus D. meus Coccinus deciſ.* 147.

9 Idemque ſapere videretur ſi dicta poſſeſsio fuiſſet capta per reſignatarium pendente lite coram exequutore, puta quia aliquis ſe coram eo ſe opponeret, videatur, *idem Illuſtriſſimus D. Coccinus dec.* 190.

10 Sufficeret tamen ſi poſſeſsio fuiſſet capta per actꝰ fictos puta per anuli impoſitionem modicum terræ Boreti impoſitionem *Rota apud Achill. de Graſſ. deciſ.* 1. 2. *&* 3. *de cauſ. poſſ. & propriet.*

11 Quod tempus præfixum ad capiendam dictam poſſeiſionem currere prouiſo à die datæ, ſeu conceſsionis gratiæ, prout tempus publicationum, cenſuit *Rota deciſ.* 287. *par.* 2. *diuerſ.* iuxta cuius deciſionem conſului in cauſa Eccleſiæ parochialis Sancti Iacobi della Fraola caſalis Neap. reſignata per Reuerẽdum Dom. Sebaſtianum Caſtaldum Parochũ ad fauorem D. Euangeliſtæ de Euangeliſta, qui cum à die datæ non procurasset expeditionem literarum Apoſtolicarum infra ſex menſes, cenſui, dictam parochialem vacare.

12 Sed an iſtud tempus poſſet prorogari *Boer. d. dec.* 2 11 licet

licet prima facie negatiuã opinionem recenſeat, Pontificem non poſſe prorogare ſemeſtre, ac trimeſtre ad ad adipiſcendam poſſeſsionem, tamen refert conclu- cluſum contrarium cum ſit ſupra ius poſitiuum, & in hjs quæ ſunt iuris poſitiui Papa, poſt diſpenſare, derogare, & cuncta quæ ſibi placent agere *ex cap. propoſuiſti de conceſſ. prabend. & dixit etiam Rota deciſ.* 158. *p.*4. *Couarr. lib.* 3. *var. reſol. cap.*6.*n.*1. *Menoch. conſ.*157. *num.* 11. *Sayr. in clau. reg. lib.*3.*cap.*10.*nu.*6.

13 Prout etiã dubitari poſſet, prout dubitatum fuit in noſtra Curia Archiep. in cauſa Clerici Honufrij Peretti, me cauſam referentẽ, de hoc anno 1634. an diſpoſitio huius bullæ circa temporis præfixionem, habeat pariter locum, in beneficijs iuriſpatronatus reſignantis in manibus Sanctiſsimi, ita & taliter niſi capiatur per reſignatarium poſſeſsio infra ſpatium ſex menſium, ſit priuatus ipſo iure, & collatio ſpectaret ad Summũ Pontificem, in qua cauſa negatiuam protuli ſententiam, & iuxta meum votũ fuit iudicatum, comprobãte Reuerendiſsimo Domino meo Palumbo Præſuli meritiſsimo, & Decano Cõgregationis, & non abſque ratione, ſiquidem, præfata bulla, ſolum loquitur de beneficijs, nulla facta mentione iuriſpatronatus, & quoties conſtitutio loquitur de beneficijs, nunquam includũtur iuſpatronatus, niſi ſpecialis mentio facta fuerit, ad latè tradita per *Couarruu. prac. qq. cap.*36. *num.*2. *& ſeqq.* Vnde videmus beneficia iuriſpatronatus laicorum eſſe exceptuata à Reg. 8. Cancellariæ ſecundum deciſ. *Rota* 3. *de iur. patr. apud Achill. de Graſſ. Criuell. deciſ.*131. *nu.* 15. *Seraphin. deciſ.* 1232. & 1334. & facit ad hunc propoſitum nã diſpoſitio *text. in cap. licet de prabend.* non habet locum quando vacãt beneficia iuriſpatronatus, quæ nunquam cenſentur reſeruata, *Macer. reſol.*68. *nu.*1. *lib.*1. & vide, quæ à ſimili adducuntur per *Gratian. fuſè diſceptation. forenſ. cap.* 603.

14 Et proinde cum tempus ad inſtituendum præſentatos à iure non ſit præfixum vt ſcripſerunt *DD. in cap. cũ Eccleſia de elect. Selua de*

be-

benefic.p.3.q.63.& Boer.deciſ.12.nu.2. Ideo ex his fuit iudicatum terminos præfatæ bullæ non ſubintrare in beneficijs iuriſpatronatus nam alias, grauarentur patroni, ne retrahantur à fundatione dotatione & conſtructione ipſorum.

Quæ omnia vera putantur, & procedere debent in reſignationibus factis, tam in manibus Sāctiſsimi, quā Ordinarij, ità vt prouiſi de eis teneantur infra tempus præmentionatum poſſeſſionem adipiſci.

15 Quid autem dicendum foret de collationibus, quæ fiunt ab Ordinarijs locorū, vel de beneficijs impetratis à ſancta Sede Apoſtolica ſimpliciter an de eis prouiſi teneantur adipiſci illorū poſſeſsionem infra dictum tempus.

Ad quod præmiſſo tempus acceptandi collationē beneficij ſibi factam non eſſe de iure præfixum, vt probat *gloſ. per illam text. in cap. ſi tibi abſenti de præbend. in 6.* vbi ſi non ſit præfixum ab Epiſcopo intra quod debeat acceptare tēpore nullo præſcribitur. Verum ſic infra triennium illud non acceptauerit nec adeptionem poſſeſsionis adeptus fuerit præſumitur renunciaſſe collation iuxta allegata per *D. meum Rioc. deciſ.60.par.4. Gomeſ.deciſ. 27.& Garzias deciſ. 61.*

SVMMARIVM.

1 *Tenor Bullæ.*
2 *Blaſphemia quid ſignificet.*
3 *Blaſphemia quid ſit.*
4 *Blaſphemia committitur tribus modis.*
5 *Blaſphemia ex tribus cauſis oritur.*
6 *Blaſphemia vel hæreticalis, vel ſimplex.*
7 *Blaſphemia hæreticalis cognoſcitur ab inquiſitore.*
8 *Blaſphemia atrox, quæ remiſsiuè.*
9 *Blaſphemia ſimplex à quo cognoſcitur.*
10 *Blaſphemiæ pæna contra clericum corporalis, vel pecuniaria eſt in electione ipſius.*

De Blaſphemia

Super Bulla Pij V.

1 S*Ancitum fuit per præfatam Bullam Pij Pap. V. incip. cum primum §. ad abolenda,* vt quicunque laicus

 Deum

Deum, & Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, & Glorioſam Virginem Mariam eius Genitricem expreſsè blaſphemauerit, pro prima vice pœnam viginti quinque ducatorum incurrat, pro ſecunda duplicabitur, pro tertia centum ducatos ſoluet, ignominia notatus exilio multabitur, qui plebeus fuerit, nec erit ſoluendo pro prima vice manibus poſt tergum legatis fores Eccleſiæ conſtituetur per diem integrum, pro ſecunda fuſtigabitur per Vrbem pro tertia, & lingua perforabitur, & mittetur ad triremes. Quicumque clericus blaſphemiæ crimen commiſerit, pro prima vice fructibus vnius anni omnium etiam beneficiorum ſuorum, pro ſecunda beneficijs ipſis priuetur, p tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exilium mittatur. Quod ſi Clericus nullum beneficium habuerit pęna pecuniaria, vel corporali pro prima vice puniatur pro ſecunda carceribus mācipetur, pro tertia verbaliter degradetur, & ad triremes mittetur. Qui reliquos sāctos blaſphemauerit pro qualitate blaſphemiæ Iudicis arbitrio puniatur.

2 Pro intelligentia autem ſcire oportet, quod blaſphemare eſt conuitijs obtrectare, aut maledicere alicui, & in propoſito eſt impie de Deo loqui, vel creaturę adſcribere, quod Deo conuenit, vel ab eo remouere, quod illi conuenit *cap. ſi quis 22. q.* ſic etiam verbum Domini blaſphematur, vt cum contemnitur prima Dei ſententia, & pro nihilo dicitur, vt cum infamatur Euangelium Chriſti *cap. caput 33. q. 5.* Itaquod propriè blaſphemia, vt ſuccinctè loquamur eſt locutio falſa aduerſus Deum, vel ſanctos per modum conuitij, *ita poſt D. Hyeron. cap. 3. ad Ephes. in fin. notat Turrian. ad D. Thom. 2. 2. quaeſt. 13. & 14. diſput. 58. dub.* alias autē diffinitiones blaſphemiæ habes apud *Borrell. nouiter de magiſtratibus lib. 3. cap. 2. & recentius apud D. Ricc. in praxi reſolut.* 40 Dicitur primò loquutio, quia blaſphemia formaliter non conſiſtit in factis, quibus dehonoratur Deus, vt ſi aliquis conculcaret immaginem Dei Chriſti, vel Sāctorum, ſed conſiſtit in expreſsione

ædictione alicuius improbi aduerſus Deum, ſiuè illa locutio exprimatur verbis externis, ſiuè internis. Deturpans tamen imagines Chriſti, vel Beatæ Virginis, aut gladio percutiens, vel pedibus conculcans punitur pœna mortis, vt pluries practicatum teſtatur *Præſ. de Franch. deciſ.* 504. *Boer. deciſ.* 301. *Cabal. reſolut. crimin. cent.* 1. *can.* 9. *Farinac. in prac. tit. de debit. & pen. quæſt.* 20. *num.* 68. *D. Ricc. in prax. reſolut.* 671. *verſic. immagines par.* 1. *in paruis, & de Ponte in tract. de poteſt. per reg. in Rubrica de pœnis fieri ſolit.* §. 1. *num.* 19. *& de anno* 1618. *Die* 3. *Auguſti*, ſcio loqueo ſuſpēſum fuiſſe quemdam militē, igneq; etiam cōbuſtū ante Caſtrū nouum ex eo, quia ictum ſcopittæ aduerſus Immaculatę Mariæ Virginis faciem immiſerat in terra Afragolæ.

Secundo dicitur falſa, quod poteſt euenire ex rei ſignificatu, vt quando dicitur ab aliquo impio (Deus eſt iniuſtus partialis) & ſic de ſimilibus, vel ſi diceret, Deus nequit id agere, aut demonſtratio eſt omnipotens, quia omnes iſtæ sūt propoſitiones falſę ex rei ſignificatu ſic pariter euenire poteſt ex modo ſignificandi, ſiuè dicendi, vt quādo enūciatur aliquid, quod verè Deo conuenit tamen id ſignificatur per modum conuicij irriſionis, vel contumeliæ, vt ſi quis diceret per modum irriſionis Chriſtum fuiſse Eunuchum, nam quamuis Chriſtus, mēbra habuerit, non per hoc illi fuerunt contumelioſa, *Tolet. in ſua ſumma lib.* 4. *cap.* 13. *n.* 6. *Caiet.* 2. 2. *quæſt.* 13. *art.* 1. & nouiſsimè poſt alios, quos cumulat fatetur *Sanchez in ſua ſumma lib.* 2. *cap.* 23. *nn.* 6.

Tertio dicitur aduerſus Deum, vel ſanctos, quoniā blaſphemia propriè reſpicit Deum immediatè quando directè, & immediatè aduerſus Deum, vel mediatè, vt quando quis blaſphemaret Crucem, Sanctos, & alias Creaturas Dei, quatenus ad Deum referuntur, quia virtualiter, & implicitè continet blaſphemiam Dei, vt per *Diuum Thomam* 2. 2. *quæſtione* 13. *artic. primo, & ſecundo, Sanchez alios citans in ſumma d. lib.* 2. *cap.* 23. *num.* 27. nam ſicuti Deus laudatur

in Sanctis ſuis; quatenus laudantur opera, quæ facit Deus in ſanctis ſuis, ita contumelia in Sanctis redundat in Deum, qui lucet in eiſdem Sanctis; ſic etiam; quia vt religiosè iuretur per Sanctos non eſt opus expreſſa habitudine ad Deum, ſed ſatis eſt virtualis, quæ in ipſis continetur, ita dicēdum eſt in blaſphemia quando ipſi ſancti vituperantur *vt probat Reginald. in ſua praxi for. penitent. lib. 21. ſub nu. 192.*

Quarto dicitur per modum conuicij; quia ex hoc conſtituitur blaſphemia, nā formaliter conſiſtit in derogatione diuinæ excellentiæ, *Albert. Magn. lib. 3. ſent. diſtinct. 35. D. Thom. 2. 2. quæſt. 13. art. 1. D. Ricc. in praxi de reſol. 40. num. 1. p. 3.* ſiuè implicitè fiat, ſiuè explicitè, vt proſequuntur expoſitores *D. Thomæ q. 13. dub. 1.* non requiri expreſsā intentionem faciendi aduerſus diuinam excellētiā, quia peccatum blaſphemię conſumatur in verbis, & ſatis eſt quodcumque voluntarium ex traditis per *Molfeſ. in ſua ſumma tract. 8. c. 2. tom. 1.* ſed ſufficere intentionem implicitam.

4 Committitur autem iſta blaſphemia tribus modis; primo dicēdo de Deo, quæ ipſi non conueniunt. Secūdo negando, quæ ei conueniunt; Tertio tribuendo creaturæ, quod eſt propriū ſolius Dei, *Nauarr. in ſum. cap. 12. nu. 81. & ſequ. Diaz in ſua pract. crim. cap. 110. vbi additio alios cumulat Iodoch. in ſuo Theſaur. theolog. in verb. blaſphemia Reginald. in ſua praxi for. penitential. lib. 18. num. 96.* aſſerentes, quod ſi ſola mente fiat dicitur blaſphemia mentalis; ſi verbo dicitur vocalis, ſi ſcripto dicitur blaſphemia in ſcripto.

Primo modo fit blaſphemia tribuendo Deo, quod ipſi non cōuenit puta quādo dicitur (piget Deum, doleat Deus) & huiuſmodi alia; vt imprecare malum Deo, vel Sanctis, aut alijs creaturis Dei tanquam Dei creaturæ, vt probat latè *Sanchez in ſua ſumma, plures cit. cap. 32. num. 12. & ſequ.* vbi idem procedere dicit quando iuratur per corpus, capillos, ſāguinem, vel ventrem Dei, *ad text. in cap. ſi quis per Capillum, vbi Archid. & cæter. 22. quæſt. 1. Graſſius de caſibus reſeruat.*

lib.

lib.1.cap.10.nu.1. ſic pariter ſi quis diceret (A diſpetto d'Iddio, Dio nō hà potere) vt plenè per *Menoch.de arbitr. iudi.caſ.375.num.4.& ſeq.* Item quando quis dicit (potta di Dio) *Viu.deci.388. D.Ricc. in prax. reſolut.45. part.1.* aſſerens *reſolut.46.* quod proferens verba hæc (Non lo potria fare Dio) ſit blaſphema, & incidit in pęnā *cap.2. de maledic.* vt etiā habetur per *Borrell. in tract. de magiſtratib. lib. 3. cap.2.* Idemque eſſet ſi quis diceret (al diſpetto di quel becco cornuto di Dio) *Theſaur. quaſt. forenſ.87.*

Secūdo modo fiunt blaſphemiæ ſi quis diceret nō non credo in Deum nego aut maledico Deum, Deus non eſt miſericors, non ſeruat iuſtitiā, eſt exceptuator perſonarum, nō videt quid agatur in mundo, nōn curat humana iniuſtè punit, non poteſt hoc, vel illud agere, & ſic de ſimilibus de quibus latiſsimè eſt videre apud *Graſſium in tract. de cāſibus reſeruatis lib.1. c.10.*

Tertio, blaſphemia appellatur quando tribuitur creaturæ, quod eſt ſolius Dei proprium, vt facere Dęmonem omnipotētem ſanctum, aut Dominum huius mūdi, prout hæc fuit hæreſis manichæorum, vt meminit *Molfeſ. in ſua ſumma tract.1.cap.3.num. 58. & 59. 1.volum.* affirmans hominem, aut Dęmonem poſſe ſe, vel alios beatos beatos facere, aut quodcumque aliud, quod eſt proprium ſolius Dei.

5 Prædicta blaſphemia ex tribus cauſis ſolet oriri, primo ex odio Dei, vel Sancto, ſecundo ex aliqua paſſione, & tertio ex lapſu linguæ.

Blaſphemia, quæ oritur ex odio Dei eſt illa, quam faciunt damnati, & quidam homines perditi in hoc mūdo iuxta illud *Pſalmi 73.* ſuperbia eorum, qui te oderunt aſcendit ſemper, ita docet *Diu. Tom. ſepius cit. q.1.art.4.* vbi etiam *Caetan. & Turrian.* ſed propriè eſt damnatorum, quæ oritur ex praua voluntate deteſtāte diuinam iuſtitiam, quæ vindicat ipſorum malitiā, & odiunt Deum pęnaſque, quas pro peccatis ſubſtinēt, dolent etiam de peccatis commiſsis; non quia ipſa oderint, ſed quia pro ipſis punientur, & ſemper cruciabuntur.

Alia

Alia blaſphemia, quæ oritur ex aliqua paſſione conſideratur præcipuè in ludentibus,& blaſphemantibus in graui conſuetudine, de quibus loquitur, *Graſſ. de caſibus reſeruat. cap.* 10.

Blaſphemia, quæ oritur ex lapſu linguæ, eſt quando quis in aduertenter blaſphemarer,hic enim proprius dicitur lapſus linguæ.

6 Diuiditur autē blaſphemia in duas ſpecies,ſcilicet in hæreticalem, & in ſimplicem.

Hereticalis eſt illa, quæ cum hæreſi connexionem habet veluti quando negatur,vel renegatur Deus,aut quādo aliquid dicitur contra articulos fidei his verbis non credo in Deum,vel denego, aut maledico Deū vel abnego fidem, aut crucem, vel criſma fontis,aut abnego puritatem immaculatæ Virginis, ita quod facias concluſionem blaſphemas eſſe hæreticales,quando repugnant primo decalogi præcepto, vel vni ex duodecimo fidei articulis, *Director. inquiſit. par.* 3. *q.* 41. *& Granut. de caſ. reſeruat. poſt. caſ.* 26. *nu.* 3. *Graſſ. de caſib. reſeruat. lib.* 1. *c.* 10. *num.* 1.

7 De his hæreticalibus blaſphemijs hereticę prauitatis inquiſitores priuatiuè cognoſcunt, & ius habent animaduertendi *Caſtr. in lib.* 1. *de iuſt. hæretic. punit. c.* 12. *Salzed. ad Diaz. in pract. crim. c.* 113. *Sanchez in ſum. lib.* 2. *cap.* 32. *nu.* 37. *D. Ricc. in praxi reſol.* 9. *nu.* 2. *par.* 2. *Farin. de hæreſ. quæſt.* 178. *num.* 76.

Simplex verò blaſphemia eſt illa, quæ non repugnat ijs quæ tenemur credere, vel quæ fidei confeſſioni nō operantur quamuis grauiſsimæ ſint,vel quia negāt aliquid in Deo,quod ei minimè conuenit, de quibus fuit dictum ſupra, & vide D. *Ricc. d. reſol.* 9. *& collect.* 75.

8 Quæ autē dicatur atrox vide *Theſaur. q. forenſ.* 78. *lib.* 1.

9 De his autem blaſphemijs cognitio ſpectat ad Epiſcopum priuatiuè,& probat *tex. in cap.* 1. *de maledic. Salzed. loc. cit. verſ & quia ſæpiſsimè, Macer. reſolut.* 12. *lib.* 3. poteritq; etiam Curia ſæcularis de illa cognoſcere, *vt probatur in d. text. & d. cap.* 2. *verſ. per temporalem*

pra-

prætereà poteſtatem, Menoc. de arbitr. iudic. caſu 319. nu. 16. Auendan. de exeq. mandat. par. 2. cap. 5. nu. 15. Borrell. de magiſt. lib. 3. cap. 2. num. 34. In regno tamen extat pragm. 3. de iuriſdict. inuic. non turband.

Quibus omnibus præmiſsis, ſi nonnulla ad ornatum huius materiæ ſcire cupias adeas *D. Ricc. in praxi pœnar. tom. 1. in antiquis reſolut. 374. & collect. 75. Genuenſ. in prax. Archiepiſ. cap. 63. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 93. tom. 1. addentes ad prag. 1. de blaſphemantibus, & Nouarium fratrem in prax. nou. iur. Pontif. concluſ. vnica de blaſphemant.*

10 Vltra, quæ animaduertas quod vbicumque clericus non beneficiatus blaſphemauerit Chriſtum Dominum noſtrum, vel eius ſanctiſsimam matrem, habebit electionem, vel ſoluendi pœnam pecuniariam, vel ſubſtinendi pœnam corporalem ex quo, pœnæ contẽtæ in dicta bulla ſunt alternatiua ibi (*quod ſi clericus nullum habuerit beneficiũ, pro prima vice pecuniaria pœna, vel corporali puniatur*, ex quo verba diriguntur ad reum blaſphemantem, ad cuius electionem pertinebit ſoluere, vel pœnam, vel pati corporaliter, doctrina eſt ſingularis, *Bar. in l. quicumque C. de ſeru. fugitiu. num. 4.* ubi generaliter diſtinguit, quod quando pœna imponitur alternatiua per legem, ſi verba dirigãtur ad Iudicem, electio erit ipſius, ſi verò ad reum, vt putà quicumque fecerit tale delictum, ſoluat mille, vel exulet, electio erit rei *d. l. quicumque* ſi verba ſint dubia, vt quia diceretur ſit pœna mille aureorum, vel exilij, & illo caſu electio erit Iudicis *l. 1. §. expilatores ff. de effrac.* in pecuniarijs verò electio eſt rei, *argum. text. in l. plerumque §. fin. ff. de iur. dot.* & de hac materia vltra alios, vide *Felin. in cap. inter cæteras de reſcript. & Menoch. de arbitrar. iudic. lib. 1. quæſtione 96.*

SVMMARIVM.

1 *Cambium ſiccum prohibetur.*
2 *Cambium duplex eſt.*
3 *Cambia, & recambia realia, quæ dicuntur.*

De

De Cambio.

Super Bulla Pij V.

1 DIſpoſitio huius bullæ æditæ de anno 1571. eſt admodum rationabilis prohibendo cambium ſiccum tanquam illicitum,& vſurarium,tum quia vſurarium eſt accipere lucrum ob mutuum,ſed in cambio ſicco accipitur lucrum ob mutuum, ergo cambiũ ſiccum eſt vſurarium, nam lucrum accipitur ob ſolam dilationem non ab alium verum titulum,accipere autem lucrum ob dilationem eſt accipere ob mutuum cum dilatio ſolutionis ſit virtuale mutuum, *Reginal. lib. 25. nu. 442. Salon. de cāb. artic. 1. q. 4. Tuſc. concluſ. 1 r nu. 11. verb. cambium Garz. de contract. cap. 35. num. 2. & cap. 37.*

Pro intelligentia autem ſciendum eſt ſecũdum *Bonacin. de cenſur. diſput. 3. q. q. 5. punct. vnico de cambijs tom. 2.* cambium duplex eſſe,vnum reale,quo vna pecunia reuera cum alia commutatur. Alterum verò ſiccum ſeu ſimulatum, & eſt mutuum ſub immagine cābij realis, vt accidit quādo campſor pecuniam tradit campſario ſoluendam in eodem loco,in quo eam tradit confectis literis ad diſtantem,ad quem re vera literæ non mictuntur, vel ſi mictantur nihil operantur, ac ſi non micterentur eò quod campſor ſciat cāpſarium, non habere pecuniam actu aut poteſtatem in eo loco ad quem literæ mictũtur, ſecus autem erit quando campſarius in loco ad quem accepit ad cambiũ creditur ſoluturus per alium ſiuè ex venditione accepta per venditionem mercium ſiuè per mutuum ſiuè per alium cambij contractum, nam hoc cābium diceretur reale, & non ſiccum, & appellatur cambiũ ſiccũ, quia caret humore, ſiue iuſto titulo accipiendi lucrum, *Nauarr. cap. 17. nu. 283.*

3 Et vt dicantur cambia,& recambia realia, & quis ea conſequi poſsit,quæ requirantur,vide Rot. *deciſ.* 315. *nu. 6. p. 1.*

Ad quam materiam vide *Bonacin. loc. cit. D. Ricc. collect.* 40 *Menoch. conſ.* 1180 *& fuſè Diana reſolut. 1. vſq; ad*

ad 15. de cōtract. Aloyſ. de Leo in l. 3. C. de inſt. act. & Ludouiſ. deciſ. 217. & late Coſta in conſ. 48.

De Canonicis Cardinalibus.

Super Bulla Pii V.

1 PEr hanc bullam reuocatur priuilegium Eccleſiarum quarundam, & ideo hoc nomen aſſeritur extinctum in alijs Eccleſijs pręterquam in Vrbe, *vt per dictam bullam æditam de anno 1568. quā refert Nald. in ſumm. verb. Cardinalis.* Sed quia hanc bullā à Naldo relatā, nec in bullario, nec alibi per extenſum reperire potui, cū tamen diligentiſsimā in hac diligentiā adhibuerim, propterea fides penes ſuum remaneat authorem, nihil enim noui in hac re euulgare intendo.

SVMMARIVM.

1 *Canonici regulares poterant præfigi Eccleſiæ parochiali, contrarium nu. 2.*

De Canonicis regularibus.

Super Bulla Gregorii XIII.

1 QVamuis per prius cōmunis Doctorum opinio docebat Canonicos regulares potuiſse præfigi Eccleſię parochali ſeculari, vt per *Mandoſ. de ſignat. grat. tit. de promiſ. verſ. regularem Nauarrum conſ. 11. & 12. de ſtat. monac.* R*ebuff. in prax. tit. de diſpenſat. cum regul. num. 40. Verall. deciſ. 85. par. 1.* Nam Monaci poterant de iure antiquo promoueri ad Eccleſias parochiales ſæculares, *Selu. de benef. par. 3. quæſt. 11. num. 133. Couar. in cap. 2. num. 3. de teſtam. Nauar. conſ. 12. eod. ti. Graſſ. deciſ. aur. par. 2. lib. 3. cap. 20. nu. 6.*

2 Hodie tamen per huius bullæ tenorem, quem refert *Quarant.* totum contrarium diſpoſitum fuit, vt nulli regulares etiam Canonici valeāt obtinere beneficia curata abſque diſpēſatione Sedis Apoſtolicæ,

vt fuiſſe declaratum per Sac. *Congr. refert Gonzal. ſuper reg.* 8. *Cancell. gloſ.* 7. *nu.* 53. *Sanchez in precept. Decal. cap.* 29. *num* 81. *lib.* 7. *tom.* 2. *Macer. reſolut.* 20. *num.* 13. *lib.* 1.

Et non abſque ratione, nam beneficia regularia regularibus ſunt conferenda, & ſæcularia ſæcularibus *clem.* 1. *de ſuppl. neglig.* Prælat. *fusè D. Ricc. collect.* 763. & quia materia iſta non eſt tam verſata ideo breui calamo ipſam ſic pertranſeo.

SVMMARIVM.

1 *Cap. Odoardus Iudicium terminari debet infra quatuor menſes.*

2 *Conſtitut. localis non extenditur vltra locum.*

De Capitulo Odoardus:

Super Bulla Clem. VIII.

1 STatuitur per bullam hanc Iudicium capit. Odoardus eſſet expediendum infra quatuor mẽſes, *vt habetur in bullario f.* 336. Nihilominus ſi pars vna faceret nominationem teſtium in longinquis partibus, vtique erit admittenda licet abſorberet tempus ſemeſtris, & ſic etiam poſt ſex mẽſes poſſet Iudicium *cap. Odoardus* expediri faciunt dicta per *Alex. conſ.* 72. *vol.* 3. *Afflict. in conſtit. regn. contingit colum.* 2. & *Garz. à Toled. iuriſd.* 382.

2 Tu autem notare non deſinas dictam conſtitutionem locum habere in vrbe tãtum & vti localem nõ extendi vltra locum, vt per *DD. in l. cunctos populos* C. *de ſumm. trin. & fid. catthol.* & *habetur per* Macer. *reſol.* 41. *lib.* 1. *num.* 6.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum ſede vacante tenetur defendere libertatẽ Eccleſiaſticam, amplia vt num.* 2.

2 *Capitulum ſede vacante recepit reſignationes beneficiorum ſpectãtium ad collationem Epiſcopi.*

4 *Capitulum ſede vacante poteſt concedere licentias, quas concedebat Epiſcopus.*

5 *Capitulum ſede vacante exe-*

exequitur voluntates teſtatorum.

6 *Capitulum ſede vacante poteſt viſitare, limita n.7.*

8 *Capitulum ſede vacante poteſt ſupprimere prabendas, & portiones.*

9 *Capitulum cognoſcit cauſas in prima inſtantia, & cauſas hareticales nu.* 10.

11 *Capitulum remittit interſtitia.*

12 *Capitulum aggratiare poteſt abſoluit à delictis occultis, & irregularitate num.* 13.

14 *Capitulum conſtituit vicarium in ſpiritualibus, & temporalibus, ſed an plures nu.*15.18 & 19. & *infra quot tempus num.* 16. & *an poſſit ſibi aliqua reſeruare nu.* 17.

20 *Vicarius Capitularis an teneatur dare ſindicatum nouo Epiſcopo.*

21 *Vicarius Capitularis an poſſit amoueri à Capitulo.*

22 *Capitulum ſede vacante poteſt inſtituere praſentatos.*

23 *Capitulum ſede vacante poteſt concedere monitoria ad finem reuelationis.*

24 *Capitulum ſede vacante abſoluit ab excommunicatione.*

25 *Viſitator Epiſcopali ſede vacante an deputetur à Pontifice.*

26 *Capitulum ſede vacante nõ ſuccedit in iuriſdictione Epiſcopi delegata.*

27 *Capitulum non exequitur diſpẽſationes directas Vicario.*

28 *Capitulum infra annum non concedit dimiſſoriales literas, niſi artatis, amplia num.*29 & 30. *limita nu.* 31. 32. 33. 34. & 35.

36 *Capitulum ſede vacante poteſt concedere literas teſtimoniales, cum quibus non poteſt ordinari ab alieno Epiſcopo; Allegationes in iure nu* 37.

38 *Capitulum ſede vacante nõ ſuccedit in collatione beneficiorum.*

39 *Capitulum non ſuccedit in litigiis.*

40 *Vicarius Capitularis quouſque duret.*

Literæ Apoſtolicæ Clem. VIII.

Dilectis filijs Canonicis, & Capitulo Eccleſię Neapolitanę.

CLemẽs Papa VIII. Dilecti filij, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Pie, ac merito literis ad nos ſcriptis, deploratis iacturam, quæ à vobis, & ab inſigni iſta Eccclesia nuper facta eſt in obitu venerabilis fratris noſtri Archiepiſcopi veſtri Alphõſi Cardinalis Geſualdi, cuius animæ ſempiterna gaudia tribuat Deus, & nos etiã viri pietate, & vitæ integritate, ac multis meritis præclari, atque in hoc ſacro Ordine ampliſsimi mortem doluimus, ſed in Dei volnntate omnes conquieſcere æquum eſt. Vos interea pro eo quod vos decet, dum Eccleſia iſta, quam paternè amamus, & in viſceribus Chriſti gerimus, paſtore proprio viduata eſt, dare operam vt cultus Dei & Eccleſiaſtica diſciplina accuratè conſeruetur, & vos Eccleſię, eiuſq; iuriſdictiò, & libertas vbique ſarta, & tecta ſit, neque vlla ex parte imminuatur. Denique quicquid ad Dei honorem & animarum vtilitatem pertinet ſumma inter vos cõcordia procurare quam diligentiſsime, & agite quoad Deo benè iuuante idoneum Paſtorem, & Archiepiſcopum, vt maximè cupimus, Eccleſiæ iſti præficiamus. vobis, filij, Apoſtolicam benedictionẽ noſtrã benignè impartimur. Dat. Romę apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris. Die 7. Martij 1603. Pontificatus noſtri anno 12.

Syluius Antonianus Card.

1 PEr præmentionatas literas mandatum fuit Nobili Capitulo huius ciuitatis Neap. per Sanctiſſimum Dominum ad Capitulum ſede vacante ſpectare, ne Eccleſiaſtica libertas, ſeù aliqua iuriſdictio minuatur, & cum ratione, nã cum viuente Epiſcopo ad ipſum pertineat, eo verò mortuo transfertur onus illum in Capitulum Sede vacante, *vulg. cap. vnico de maior. & obed. in 6. Roman. conſ.* 506. *num.* 13. *Feder. de Sen. conſ.* 30. *num.* 3. ardua enim cauſa eſt ne Eccleſiaſtica libertas, vel iuriſdictio minuatur, de quibus cauſis arduis poteſt Capitulum ſede vacante cognoſcere.

2 Quæ omnia pariter procederẽt, ſi Archiepiſcopus eſſet translatus ad aliam Eccleſiam, quia à die conſenſus Eccleſia dicitur vacare, non autem prius, niſi appareret Papam voluiſſe inuitum transferre, vt poſt *Ioann. Monach. in cap. generali de elect. in 6. tenet* Pauin. *qui alios refert de poteſt. cap. ſed. vac.* 2. *par. q.* 8. *num.* 30. ſic idem eſſet quando Eccleſia vacaret per renunciationem, vt poſt *Abb. & Rip. tenet Cucc. lib.* 2. *inſtit. maior. tit.* 9. *num.* 97.

Et quoniam materia iſta, quotidiana, & ſæpè ſepius de ea dubitari præſertim in regno ſolet, quamuis per D. Quarantam in eius celebri ſumma fuerit optimè explanata, adeo vt nullus locus ſit relictus de ea diſcurrendi.

Attamen, ne ſicco pede pertranſeam, nonnulla pro ornatu, adducere viſũ fuit, ad quæ extendatur poteſtas Capituli ſede vacante, & ad quæ reſtringatur, & in quibus ſuccedat, & in quibus non ſuccedat Epiſcopo.

3 Extenditur primo, talis poteſtas, vt poſsit recipere reſignationes beneficiorũ ſpectantium ad collationẽ Epiſcopi, *Pariſ de reſignat. lib.* 7. *q.* 23. *à num.* 20. *Sbroz. de offic. Vicar. lib.* 2. *q.* 71. *nu.* 12. *& q.* 130. *num.* 3. *Garz. de benefic. p.* 11. *c.* 3. *num.* 256. *Barboſ. de pot. Epiſc. p.* 3. *alleg.* 69. *nu.* 8. *& D. Ricc. reſol.* 243. & idem procedit in præſtanda authoritate permutationibus beneficiorũ, *Bellacom. com. opin. lib.* 1. *to.* 1. *tit.* 9. *num.* 11.

4 Extenditur ſecundo, in concedenda facultate, ſeù licen-

licentia, quam dare poſſet Epiſcopus, *Azor.par.2.lib. 7.cap.5.q.3.* puta in licentia præſtanda clericis curam animarũ habentibus ad ſtudium ire volentibus *Zerola in peax. verb. capitulum §. 2.* & ſic etiam in danda licentia ædificandi Eccleſiam, vt acquiratur iuſpatronatus idem *Barboſ. d.p.3 alleg.70.nu.32.* idem in cõcedenda licentia Epiſcopo alieno exercendi pontificalia in Eccleſia vacante, *Garz.d.cap.7.num.93. Henriq.in ſumm. lib.10. cap.22. Flor. de Mena lib.2.variar. q. 24. num. 27.* conferendo ordines tam clericis illius diœceſis, quam exteris habẽtibus literas dimiſſorias ſuorum Epiſcoporum, vt declarauit S. Congr.

5 Extenditur quarto in exequendis vltimis defunctorum voluntatibus, quatenus iure ordinario competebat Epiſcopis, *Couarr. in cap. Ioannes num.2.de teſtam. Azor. d.par.2. lib.3.c. 39.q.6. Prax.Epiſcop.Zerota p.2.verb. capitulum §.9. Barboſ.p.3.alleg.83.num.31 vbi num.35.* ſentit poſſe cõpelli religioſos piarum voluntatum exequutores ad reddendas adminiſtrationis rationes, & ſic etiam in exigenda ratione ab adminiſtratoribus piorum locorum idem *Barboſ.p.3.alleg. 75.nu.6. Zerol in prax.§ 9. loco citato.* Ita pariter in exigendo charitatiuo ſubſidio, *Barboſ.alleg.87.nu.13. Bellincin. de charit. ſubſid. q.7. Azor.inſtit. moral.p.2. lib.8.c.14.q.5.*

6 Extenditur quinto, vt poſsit viſitare, *Rota decis. 346.par.1.tom.1. in recent. D.Riccius in prax. viſit.p.1. in antiq.deciſ.619.latè.Marescott. var. reſolut. cap.14. lib.2. eadem Rota deciſ.346. p.1.tom.1.*

7 Declara vt nequeat viſitare monaſteria exempta monialium, *Garz. d.cap.7. nu.25. Azor.d.lib.3.cap.37. q.15. & cap.40. q.8. & alii, quos refert Barboſ. de poteſ. Epiſcop.ad alleg.73.nu.25.*

8 Extenditur ſexto in ſuppreſsione præbendarum, aut portionum vigore *Cõc. Trid.ſeſſ.24.de reform.c.15. Monet. de diſtribut. quotid. p.1.q.5.nu.26.Barboſ.par.2. alleg.67.nu.3.*

9 Extenditur ſeptimo, in priuilegio cognoſcendi de cauſis in prima inſtantia

vigo-

vigore eiuſdem *S. C. idem Barboſ.p. 3. alleg.* 81.*num.6. Dom.Ricc. in prax. aur. reſol.*130.

10 Extenditur octauo, vt ſuccedat Epiſcopo in cognitione cauſarum hæreticalium, *Decian. tract. crim. lib.5.cap.21.num.25.Farin. de hæreſ.q.*186.§.11.*nu.*178. *vbi nu.* 182. limitat quo ad exemptos.

11 Extenditur nono, vt facultas remictendi interſtitia cōpetens Epiſcopo tranſeat in Vicarium Capituli ſede vacante, ita cenſuit S. Cong. ſub die 21. Martii 1562. per hæc verba.

Congregatio Conc. cenſuit facultatem remmictēdi interſtitia Epiſcopo ex cauſis cōprehenſis in cap. 21. *&* 14. *ſeſſ.24. tranſire in Vicarium Capitularem ſede vacante, vt apud Farin. deciſ. var.* 2. *ſequitur D. Riccius dec.* 715. *in prax.p.*1.

12 Extenditur decimo, vt poſsit aggratiare remittendo pænas condemnatis per Epiſcopum *D. Riccius in prax. pœn. reſol.* 357. *tom.*1. *in antiquis, Nouarius frater q. forenſ.*102.*p.*1.& ita conſului Reuerendum Dom. Ioannem Thomam Pannareſium Vicarium foraneū Terrę Piſtitii, qui fuerat aggratiatus de quodam leuiſſimo delicto, quod aliqui putabant præſtaſſe impedimentum ad exercendum illud officium Vicariatus.

13 Extenditur vndecimo, vt poſſit abſoluere à delictis occultis, & irregularitate facultate tradita Epiſcopis *virtute S.C.T. ſeſſ.*24.*c.*16.*vt tenet Abb. in d. c. cum olim de maior. & obed.*

14 Extenditur vndecimo in conſtituendo Vicarium in ſpiritualibus, & temporalibus *S. C. T. ſeſſ.* 24. *cap.* 16. *Guttier. can. lib.* 1. *cap.* 11. *num.*10 *Zerol. prax. Epiſco. verb. capitulum* §. 3. *Garz. de benefic.p.*5.*c.*7.*nu.*6. *Barboſ. de pot. Epiſcop. lib.*3.*c.*74. *D. Ricc. in prax. benefic.p.*1. *dec.*473.*in antiq.*

15 Amplia primò hanc cōcluſionem, vt valeat plures conſtituere Vicarios *ſecundum opinionem Quarantæ*, Attamen S. Congr. Emin. Card. determinauit vnum tātū cōſtitui poſſe Vicariū, niſi aliud eſſet de conſuetudine, *vt apud Farin. deciſ.*85.

16 Amplia ſecundo, vt Capitulo non eligente Vicarium

rium infra octo dies licet deuoluatur ius eligendi ad Metrapolitanũ iuxta S.C. Attamẽ illo medio tempore exercebit Archidiaconus, vt in ſpecie dixit *Zerola in prax. verb. Vicarius.*

17 Amplia tertio, vt Capitulum conſtituendo Vicarium poſsit ſibi aliqua reſeruare *Barboſ. d. alleg.* 54. *nu.* 176.

18 Declaratur dicta vndecima extẽsio, vt exiſtentibus Doctoribus in Capitulo vnus neceſſariò in Vicariũ eſt eligendus *S. Congreg. deciſ.* 86. *apud Farin. in recollect.*

Verum non eſt neceſſe vt Vicarius eligatur de gremio Capituli, cæteris tamẽ paribus præferendum eſſe Capitularem, & exiſtentibus Doctoribus, vel licentiatis, erit eligẽdus Doctor, vel licentiatas, alias in quãtum fieri poterit idoneus, prout cõſului Admodum Reuerendum Capitulum Acerrarum, & ita decreuit *eadem S. Congreg. apud recollect. eiuſdem Farin. deciſ.* 121.

19 Declaratur ſecundo, vt Vicarius Capitularis debet neceſſariò eſſe in ſacris, nã licet S.C.T. hanc qualitatẽ non petat, tamen Cle. VIII. in dictis literis hoc expreſsè iubet, vt Canonicus, qui non eſt in ſacris non poteſt eſſe Vicarius *Examen Epiſ. lib.* 4. *c.* 1. *nu.* 18.

20 Declaratur tertio, vt tenearur dare ſindicatum nouo Epiſcopo, vt habetur in d. S.C.T. *Genuenſ. in prax. Cur. Archiep. cap.* 70. *in fin.*

Vnde à Vicario Capitulo ſede vacante Epiſcopus rationẽ petere poterit, & cõpertum aliquo delicto puniri poſſe authoritate ſibi tradita virtute eiuſdẽ decreti S.C.T. prout cenſuit eadẽ Sacr. Congreg. *apud eundẽ Farin. deciſ.* 134. *in recoll.*

21 Declara tertio, vt poſſit ex iuſta cauſa amouere totaliter etiam ſi iuraſſet non remouere, *vt per DD. quos citat* Barboſ. *d. loc. num.* 171. ſed ceſſante iuſta cauſa nõ poteſt iuxta declarationem *S. Congr. quam refert Dom. Riccius collect. deciſ.* 1602. *in fin. & in deciſ.* 178. *p.* 4.

Verum *Farin. in recollect. deciſ.* 202. *refert ſimpliciter cenſuiſſe Sac. Congreg.* Capitulum poſſe ad libitũ amouere Vicarium alias per ipſum electum, & confirma-

firmatum, tenerique intra octo dies alium conſtituere, alioquin deuoluitur ius deputandi Vicariū ad Metropolitanum, qua vacante ad antiquiorem Epiſcopū.

22 Extenditur duodecimo, vt ſede vacante poſsit quis præſentatus à patronis inſtitui, vt cenſuit S.C. ſub die 22. Aprilis 1599. teſte *Farin. in recoll. deciſ. 238. per text. in c. 1. de inſtit. in 6.*

Congr. Conc. cenſuit licere Vicario Capituli ſede vacante inſtituere præſentatum à patronis.

23 Extenditur decimotertio, vt Vicarius Capitularis poſsit concedere monitoria ad finem reuelationis *Exam. Epiſcop. lib. 2. cap.* 10. *nu.* 7.

24 Extenditur decimoquarto, vt poſsit abſoluere ab excommunicatione, quam poterat Epiſcopus viuens abſoluere *c. vnico de maior. & obed. in 6. Summ. verb. capitulum §. 2. Suar. de cenſ. diſput. 7. ſec. 2. num. 4. & alij relati per Barboſ. de pot. Epiſcop. p. 2. alleg. 36. nu. 9.*

25 Reſtringitur modo, vt Epiſcopali ſede vacante ſolus Pontifex poſsit deputare viſitationem, nec id permiſsum eſt Capitulo, aut Archiepiſcopo, niſi ob negligentiam, vel malitiam eiuſdem Capituli *Tuſch. de viſit. lib. 1. cap. 2. ſub num.* 20. *Boer. deciſ. 2. nu. 29. ex text. in cap. obitum 61. diſt. & cap. fin. ead. diſt. cap. charitatem 12. q. 2. Monach. in cap. præſenti num. 4. & 6. ne ſede vacante.*

* Cōtrariam verò partem ſubſtinent Rebuff. *in prax. benefic. par.* 1. *tit. de deuol. nu. 65. Farin. de poteſt. cap. par. 1. princ q. 7. Card. Tuſc. lit. C. concluſ. 56. num.* 2. *& plurimi alij relati per Barboſ. in collect. DD. in cap. Eccleſia de ſuppl. neglig. prælat. in 6. n. 3.*

26 Reſtringitur ſecundo, vt non ſuccedat in iuriſdictione Epiſcopo delegata, *Azeued. ad Cur. Piſan. lib. 1. cap.* 8. *nu.* 12. *Sbrozz. de offic. Vicar. lib.* 1. *q.* 16. *nu.* 1. Barboſ. *in l. quia tale num. 1. ff. ſolu. matrim. Garz. de benefic. c. 7. nu.* 42. *&* 43. Vnde in caſibus, in quibus à S.C.T. datur facultas Epiſcopo, quod procedat Delegatus, in ijs non ſuccedat Capitulum ſede uacante *D. Riccius reſolut.* 118. *p.* 2. ex quo Capitulum ſede uacante ſuccedit tantummodo in iuriſdictionem temporalem, & ſpi-

ſpiritualem competentem iure communi non autem iure ſpeciali, & accidentali *Genuenſ. in prax. cap. 85. nu.31.*

27 Reſtringitur tertio, vt non poſſit exequi diſpenſatio directa Vicario, *Dom. Riccius deciſ.38 p.1.*

28 Reſtringitur quarto, vt virtute S.*C.T. ſeſſ.7. cap.*10. infra annum non valeat concedere literas dimiſſoriales, niſi artatis, de qua materia latè *Garz. de beneſic. par.5. cap.8. Sayr. deciſ. 65. de tempor. ordin. Theſau. for. Eccleſ. p 3. cap.8. concl.3. Campan. diuerſ. iur. can. rubric.9. cap.7.*

29 Quam reſtrictionem ampliabis procedere, vt neque poſſit concedere literas dimiſſoriales pro prima tonſura D. *Riccius reſolut*, 105. *p.2.* ſed ni fallar. *Congregatio cenſuit* S.*C.T. ſeſſ.7. c.*10. non procedere in inſignito ſolum caratthere primæ tonſuræ.

30 Amplia ſecundo, vt conceſſæ artatis, vel poſt annũ, ſi nõ fuerint mandatæ executioni, nec fuerit reuocatæ à nouo Prælato ſint validæ, cũ hæc gratia non expiret morte, aut finito officio concedentis etiam re integra *c. ſi ſuper gratia de offic. deleg. in 6. ita tenet Gutier. lib.2. can. qq. cap.17.*

31 Limita tamen dictam quartam reſtrictionem, vt poſt annum à die vacationis poſsit concedere dictas literas dimiſſoriales *idem S. C. T. loc. cit. Sair. d. deciſ. 65. de tempor. ordin. Garz. loc. cit.* qui annus incipit currere à die mortis Epiſcopi, non autem à die electionis Vicarij.

32 Limita ſecundo, vt benè poſſet capitulum concedere literas dimiſſoriales quãdo haberet territorium diſtinctum *D. Riccius dec.*185 *par.4.*

33 Limita tertio, vt artati ratione beneficij recepti, vel recipiendi ad effectum, vt Capitulum poſsit intra annum dare literas dimiſſoriales dicantur ij, qui tenentur aſſumere ordinem illi annexum infra annum, *Garz. loc. cit. num.97. D. Riccius reſol.98. p.2.*

34 Limita quarto, vt ad minores ordines ſic promoti incurrant hanc pœnam, vt non gaudeant priuilegio clericali, & proinde S. *Cõgr.* cenſuit poſſe in ſuis ordinibus miniſtrare, & beneficia obtinere.

35 Li-

35 Limita quinto, vt poſsit concedere literas teſtimoniales commedatitias ad diuina celebranda, & sacramenta miniſtranda, nec nõ vt clerici ad alias diœceſes ire valeant, *Ioann. Monach. in cap. ſi Abbatem de elect. in 6. & ibi Ioann. Andr. nu. 3. Pauin. de poteſt. cap. ſed. vacant. p. 1. q. 8.*

36 Sed aduertas, vt virtute dictarum literarum teſtimonialium non poſsit quis ordinari ab alieno Episcopo *Sair. deciſ. 21. de tempor. ordinat.* ex quo non ſunt neceſſariæ.

Hinc ad ornatum huius materiæ fuit dubitatum an ordinatus ab Epiſcopo viciniore virtute breuis Apoſtolici Epiſcopali ſede vacãte abſque literis teſtimonialibus dicti Capituli, aliquam pœnam incurrat, tam ordinans, quam ordinatus, & cũ iſte caſus nobis conſulendus ab Illuſtriſsimo, & Reuerẽdiſsimo Domino Epiſcopo Caſertano p infraſcriptas allegationes cenſui pro dicto Præſule nullum incurriſſe ſuſpenſionis labem.

37 Inanis, ac contemnenda de iure redditur prætenſio Vicarij Capitularis Capuani robur trahens à ſupplicatione porrecta Eminentiſsimis, & Reuerendiſsimis Dominis Cardinalibus Sacræ Congregationis, dũ fuit inſtatum declarari ſuſpenſum Illuſtriſsimum, ac Reuerendiſsimum Dominum Epiſcopum Caſertanũ, ex quo Anibal Capuanus Archiepiſcopali ſede vacante à Sanctiſsimo Domino literas in forma breuis directas Epiſcopo viciniori pro collatione ordinum obtinuerit, ac à præfato Illuſtriſsimo Domino meo Præſule meritiſsimo, vti viciniore, abſque literis teſtimonialibus virtute dicti breuis, prima tonſura inſignitus fuerit.

Si enim veritati nitamur, rectoque ac fixo oculo perpendantur mentionatæ literæ, vtique erit non ſolum reijcienda, ſed irridenda ſupplicatio, & concludendum, nullam ſuſpenſionis labem incurriſſe Illuſtriſsimum Præſulem, & proinde licuiſſe nullis præcedentibus literis teſtimonialibus cap. ſede vacante primam tonſuram conferre.

Siquidem habito pro veriſsimo dictas literas Apo-

ſtolicas viciniori Ordinario directas continere, vt conſtito illi prius per legitimas probationes de ordinandi legitimas natalibus, ætate, vita, & moribus, ac alijs requiſitis ordinari potuiſſet, vel à quocumque alio antiſtite de eiuſdem etiam Epiſcopi vicinioris, cuius etiam teſtimonio vita, & mores ipſius commẽdabantur licentia.

Nullo iure prohibente ualuit idem Illuſtriſsimus Dominus capta prius per ipſum informatione per legitimas probationes de natalibus, ætate, vita, & moribus Anibalis cum clericali tonſura initiare, nam illa clauſula conſtito reſpectu Ordinarii vicinioris erat conditionalis, & formam inducebat, vt voluit *Rota in vna Terramnen pecuniaria 23. iuris 1603. corã Coccino apud Marcheſ. de commiſſ p. 2. nu. 3. par. 544. & in altera nullius Canonicatus 4. Decembris 1600. coram bona mem. Greg. XV. apud Farin. deciſ. 40. num. 4. par. 1. in recent.* Adeo, vt ſi non fuiſſent verificatæ coram eo qualitates illæ, tunc, literæ ſuum effectum ſortiri debuiſſent arg. eorum, quæ dixit *Rota deciſ. 137. num. 2. Garz. de benefic. par. 5. c. 3. nu. 36.* imò nec iuriſdictio conferendi ordinem competere præfato Illuſtriſsimo potuiſſet, niſi prius verificatæ fuiſſent qualitates mẽtionatæ, vt reſoluit *Gratian. diſcept. forenſ. c. 869. nu. 25. & 991. nu. 11.* ex quo vti exequutor nihil poterat, niſi iuſtificatis qualitatibus, *Pariſ. conſ. 15. num. 14. lib. 4. Put. deciſ. 275. lib. 1.* & cum fuiſſet data iuriſdictio, ac poteſtas conferendi ordinẽ ſub illa conditione, ante adimpletam conditionem inanis fuiſſet, *Verall. deciſ. 150. nu. 3. par. 1.*

Sed quod talis cognitio ſpectabat ad prædictum Illuſtriſsimum Ordinarium, cui literæ diregebantur, à nemine dubitari poſſe ſentirem, ex quo vti illarum exequutor cauſæ cognitionem habebat ad latè tradita per *Garz. p. 6. cap. 2. nu. 38. & ſeq.* voluit etiam *Rota deciſ. 632. par. 2. in recent.* & ita in terminis terminantibus caſum noſtrum voluit *Moneta de commut. vltim. volunt. cap. 10. num. 183. verſ. quare pag. 1271.* aſſerens, quod vbicumque in huiuſmodi facultatibus, ſeù in-

indultis promouendi extra tempora, aut alijs à ſede Apoſtolica cum expreſsione, quod ſedes Epiſcopalis intra annum vacet, conceſsis, adſit clauſula, vt ab ordinario viciniore, vel de eius, cuius teſtimonio, vita, & mores tui commendantur, licentia à quocumque malueris antiſtite valeas promoueri. Non videtur poſſe Capitulum, aut alius, qui in iuriſdictione Epiſcopi ſede vacante ſuccedit, prædictas teſtimoniales, ſeu approbationem, de vita, & moribus dare, ſed ab Ordinario viciniore eas dandas eſſe.

Cuius Monetæ doctrina quamuis ſatis ſufficiens foret ad obturandum os partis aduerſæ. Attamen ad maiorem ſaturitatem, non tedeat dictum Vicarium ſcire, vt licet regula ſit clara Vicarium Capituli ſede vacante, poſſe infra annum non dimiſſoriales, ſed teſtimoniales concedere, vel literas commendatorias ad diuina celebranda, & ſacramenta miniſtranda, nec nõ vt clerici ad alias diœceſes ire valeant, *vt per Ioan. Menoch. in cap. ſi Adbatem de elect. in 6. & ibi Ioan. Andr. nu. 3. & Pauin. de poteſtat. cap. ſed. vac. quæſt. 8. num. 1.* quæ regula, vti magiſtralis nomini occulta videtur.

Non tamen per hoc neceſsitas infertur, vt nequeat quis ordinari abſque dictis literis teſtimonialibus, nam illum verbum poteſt affirmatiuè prolatum, importat facultatem, & liberam voluntatem, & non neceſſitatem, *vt in l. ſæpè cum ibi not. ff. de offic. præſid. & in l. 1. C. quom. & quand. Iudex notat gloſ. in cap. ſtatutum, verb. poſſit de reſcrip. Caroc. deciſ. 36. num. 2. Caſtill. controuerſ. lib. 2. cap. 30. num. 40. Sanchez de matrim. lib. 6. diſput. 38. num. 20. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 1. c. 146. num. 15. Pariſ. de reſign. benefic. lib. 5. quæſt. 3. num. 84.* & quod ſit mæræ facultatis & non neceſsitatis tam in reſcriptis, quam legibus, & in contractibus dixit *Rota deciſ. 329. num. 3. par. 2. in recent.*

Quarè meritò Doctores ſentierunt, ut uirtute illarũ literarum teſtimonialium, quia non ſunt neceſſariæ, ordinari quis non ualebit, ut uoluit *Nauarr. conſ. 20. de tempor. ordin. refert Sair. deciſ. 21. eod. titul. & Megal. in nou. oper. verb. Capitulum*

ſum ſede vacante num.

Nec videtur primo obſtare diſpoſitio S. C. T. ſeſſ. 23. c. 3. quia ibi nulla pœna imponitur, nec pari modo caput 8. eiuſdem ſeſſ. Tum primo, quia loquitur de ſede plena, Tum etiã quia diſpoſuit de ordinibus ſacris non autem de minoribus, nam alias dicta diſpoſitio S.C.T. eſſet de directo cõtraria bullæ Pij II. incip. cum ex ſacrorum, per quã ſub pęna ſuſpenſionis, tam quoad ordinantem, quam quoad ordinatum prohibetur tãtum ſacros ordines ſuſcipi abſque literis dimiſſorialibus, quæ bulla, ac pœna ſuſpenſionis non extenditur ad ordinãtem aliquẽ minoribus ordinibus, vt colligitur expreſsè ex dicta bulla, & firmiter voluit, *Sair. deciſ.* 21. *in medio, & deciſ* 27. *de tempor. ordin.*

Et quamuis contrarium poſſet argui, ex quo per bullam Sixti V. incip. Sanctum, & ſalutare aliter fuiſſet ſtatutum, ac extenſa pęna ſuſpenſionis etiam quo ad ordines minores.

Quoniam dicta conſtitutio Sixti nimis rigida viſa fuit, ipſa ad terminos S. C. T. & bullæ Pij II. reducta fuit per *Sanctiſſimum Clemint. VIII. per aliam bullã incip. Romanum Pontificem, editam de anno* 1595. *pridie kal.* Martij, *ac idem confirmauit Paulus Papa V. per reg. Cantell.* 23. *in ordine.*

Et proinde dato, & non conceſſo, vt præfatæ literæ teſtimoniales, neceſſariæ fuiſſent, cum dictus Anibal fuerit initiatus clericali tonſura tantum, Rigida videtur opinio Vicarii Cãpitularis dictum Illuſtriſsimum Dominum incurriſſe pęnam ſuſpenſionis, quæ per bullas tantum imponitur contra ordinantes ordinibus ſacris, & non minoribus.

Quibus accedat opinio aliquorum aſſerentium, nullam incurri pęnam pro collatione primæ tonſuræ, *prout Sac. Congreg. cenſuit* S.C.T. ſeſſ. 7. cap. 10. non procedere in inſignito ſolum caratthere primæ tonſuræ, & ideo ſi dictum Capitulum ſede vacante concederet literas dimiſſoriales pro prima tonſura tantum, infra annum, non ſubiaceret interdicto.

Quare ſtãtibus omnibus his, per Sacram Congregationem Eminẽtiſsimorum

Car-

Cardinalium, non ſolum ſupplicatio porrecta per Vicarium Capitularem erit reijcienda, ſed penitus ei ſilentium imponendum pro quibuscumque caſibus, & ita iuris eſſe cenſeo.

Ego Ioannes Antonius Nouarius.

38 Reſtringitur quinto, vt Capitulum ſede vacante non ſuccedat, quoad poteſtatem conferendi beneficia ad ſolius Epiſcopi collationem ſpectantia, *Ioann. Andr. in cap. quamquam de elect.* nam hoc videtur expreſsè prohibitum *per bullam Pij V.* vt ſupra diximus. *in tit. de benefic. vacant. ſede Epiſcop. vacante,* nec admictere permutationes beneficiorum ſpectantium ad collationem Epiſcopi, *Puteus deciſ. 329. p. 2*

39 Reſtringitur ſexto, in litigiis, in quibus non ſolum non ſuccedit in locum Epiſcopi, ſed expreſsè prohibetur ſe in illis intromictere *Rota deciſ. 1. num. 9. p. 2. in nouiſſ.*

Et quoniam in dictis literis mandatur Canonicis huius Metrapolitanæ, vt diligenter operam dent cultui Dei, & Eccleſiæ diſciplinę iuriſdictionis quouſque dictus Sanctiſsimus prouidere intendebat de Paſtore idoneo.

40 Ideo ſcias huiuſmodi iuriſdictionem Vicarij Capitularis durare quouſque creatur alius Epiſcopus, vnde Epiſcopalis ſedes vacare dicitur donec literæ Apoſtolicæ prælati, cuius ſedes vacabat fuerint expeditæ, & Capitulo præſentatæ, *extrauag. iniunctæ de elect. ita Henriq. conſ. 29. num. 4. & Rebuff. in ſua prax. tit. de ſimon. num. 11.* nam Epiſcopus non poteſt Epiſcopatū adminiſtrare, niſi literis expeditis, intantum, quod nō ſufficit Epiſcopū fuiſſe ꝓmotum ad aliquam Eccleſiam, niſi literæ ſint expeditæ cum ſemper duret vacatio ſedis Episcopalis, donec bullæ Apoſtolicæ fuerint expeditæ, & Capitulo pręſentatæ, & quāuis *Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 7. q. 23. num. 46. & ſeq.* ſit opinionis ceſsare vacationem, & poteſtatem ſtatim poſt prouiſionem in conciſtorio de prælato ante captam poſſeſsionem ex *deciſ. Rota in vna Burgen. Canonicatus*

28. Ianuarij 1583. *coram Gipsio*, Tamen hodie à dicta deciſione eſt receſſum 3. Iunij eiuſdem anni in eadem cauſa, vt teſtatur *Gonzalez ſuper reg.* 8. *Cancell. de altern. gloſ.* 15. §. 2. *nu.* 88. *idem tenet* Barboſ. *de poteſt. Epiſcop. alleg.* 54. *num.* 160. firmans ſedem vacare, donec literæ Apoſtolicæ noui prælati fuerint expeditæ, cum nō poſsit adminiſtrare niſi literis expeditis, & Capitulo oſtenſis.

Sed praxis vbique extat, ut Vicarius Capitularis officium exerceat donec nouus prælatus adeptus fuerit poſſeſsionem *Pauin. de pot. Cap. ſed. vac. par.* 1. *quæſt.* 10. *nu.* 19. *idem* Barboſ. *nu.* 161.

SVMMARIVM.

1 *Caſus reſeruantur ab Epiſcopo tantum.*

De caſibus reſeruatis.

Decretum Clem. VIII.

SAnctiſſimus Dominus noſter, qui iampridem accuratè perpendit, ac re ipſa comperit, quod reſeruatio facultatis abſoluendi Religioſos pænitentes à peccatis quibuſdam grauioribus, niſi Superiores admodum prudenter, ac moderatè illa utantur, nonnullos infirmiores, qui interdū Superiori ſuo conſcientiæ maculas detegere formidant, adducere poſſet in æternæ damnationis periculum, & ſpiritualis remedij deſperationem. Ideo, ut huic malo Sanctitas Sua opportunè proſpiceret, decreuit, vt nemo ex Regularium Superioribus peccatorum abſolutiones ſibi reſeruet, exceptis ijs, quæ ſequuntur, aut omnibus, aut eorum aliquot, prout ſubditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerit.

1 EX hoc decreto colligitur facultatem reſeruandi caſus reſeruatos ſolum Epiſcopo competere, & ideo omnibus ſuperioribus regularium eſſe reſtrictam, & alias S. Congreg. de anno 1594. vt apud *Farin. dec.* 1101. *in recoll. cēſuit.*

Declarauit tamen Sāctitas ſua, vt ſi huiuſmodi regularium Confeſſarijs, caſus alicuius reſeruati facultatem petentibus ſuperior dare

dare noluerit, poſsint nihilominus Cõfeſſarij illa vice pęnitentes regulares, etiam non obtenta facultate à ſuperiore abſoluere.

Poſtea verò *aliud decretum eiuſdem S. Congreg. de Sãctiſſimi Domini Pauli Papæ V. mandato aditum fuit incip. quoniam Sacra Congreg. ſub die 7. Ianuar. 1617.* declarando, quod per prædictam prohibitionem abſoluendi à reſeruatis per Ordinarios locorum continẽtur etiam cenſuræ eiſdẽ reſeruatæ, *vt per S. Fauſt. lib. 4. ti. de iubil. extraordin. ſub q. 94.*

SVMMARIVM.

1 *Clauſuram ingredi quando poſſint ſuperiores.*

2 *Epiſcopus an poſſit ingredi monaſteria monialium ſubiectarum ſæcularibus cõtra eorum voluntatem.*

3 *Conſuetudo exiſtens in aliquo monaſterio, vt in die obitus alicuius monialis celebretur miſſa ad eam ſepeliẽdam in clauſtro an ſit ſeruanda, & quid ſi nõ eſſet talis conſuetudo n. 4.*

5 *Epiſcopus an valeat intra clauſtra monialium intra-re pro conſecratione, ſeu benedictione ſororum.*

De Clauſura.

Super Bulla Gregorij XIII.

PEr *hanc conſtitutionem quæ incipit harum te-*
1 *nore.* Clauſuram violare prohibẽtur ſuperiores quicumque, niſi in caſibus neceſſarijs ſub pęnis interdicti ab Eccleſiæ ingreſſu, quoad prælatos pro prima vice, & deinceps etiam ſuſpenſionis à diuinis, & tandem excommunicationis ipſo facto abſque vlla declaratione incurrendæ, cui ſimiliter, & priuationi officiorum ſubiaceant regulares.

2 Ad cuius ornamentum plura per varia quæſita tibi cumulare intendo, & primo quæro, an Epiſcopus poſſit ingredi monaſteria monialium ſecularibus ſubiectarum contra eorum voluntatem. Reſpondetur ſolum ad iudicandũ ſi clauſura ſeruetur, vel non, vt habetur *in Concil. Tridentin. ſeſſ. 25. cap. 5. de regul.* & ita voluit quoque Sacra Congregatio teſte *Margar. caſ.*

conſc. verb. clauſura, vbi etiam quod moniales, vt clauſuram ſeruent debent cogi ab Epiſcopo cũ inuocatione brachij ſęcularis ſi opus fuerit. Vnde colligitur Epiſcopum poſſe,& debere videre an clauſura ſeruetur,non ſolum in monaſterijs ſibi ſubiectis; ſed etiã in monaſterijs monialium, quæ regularibus ſubdũtur, & non poſſe ab ipſis regularibus impediri, quo minus ad hunc effectum eas viſitet, quoties id expedire iudicauerit, *Zerol. in prax. verb. moniales* §. 4. *Barboſ. alleg.* 102. *par.* 3. *nu.* 7. Adeo vt Epiſcopi habeãt iuriſdictionem in moniales, quæ priuilegio, vel indulto Papæ ſunt immunes in ijs,quę ad clauſuram, & ſpiritualiũ curam pertinent *Armẽdar. in addit. ad recopil. leg. Nauar. lib.* 2. *tit.* 18. *l.* 7. *de relig. num.* 95. *quem refert idem Barboſ. loc. cit. num.* 4. & huiuſmodi moniales exemptas poſſe toties viſitari ab Epiſcopo quo ad obſeruantiam clauſuræ quoties ei videbitur expedire idem *Barboſ. num.* 5. *Marg. caſ. conſc. verb. moniales num.* 3.

3 Secundo, ſi in aliquo monaſterio ſit conſuetudo, vt in die obitus alicuius monialis ad eam ſepeliendam celebretur muſica cantata in clauſtro,choro,vel in aliqua cappella dictarum monialium præſentibus monialibus, quid eſt agẽdum. Reſpondetur, quod ſi hoc priuilegium competat alicui monaſterio,vel per conſuetudinem immemorabilem non ſublatam poſt publicationem Concilij, vel breue par articulare, tunc talis conſuetudo eſt ſeruanda ratio eſt, quia Cõcilium Trident. ſeſſ. 25. cap. 10. nõ tollit hanc conſtitutionem vt talis monaca non ſepeliatur in ſacrificio miſſæ, quod raro contingit, ſolũ vult ne ſanctum Sacramentum ſeruent inter clauſtra, vel clauſura monialium, vt tollatur talis occaſio ſæpè ſæpius intrandi, *Rota in vna Maceraten. coram R.P. D. Penia.*

4 Et in monaſterijs, vbi nõ eſt dicta conſuetudo moniales quomodo ſunt ſepeliẽdæ, & quis numerus clericorum, & miniſtrorum debet intrare ad eas ſepiliẽliendas. Reſpõdetur ex deciſione ſacræ Cõgregationis quoad corpus defunctarum debet poni in choro,

vel in capitulo, vel in cappella publica, & ſi fuerit manè ſacerdos in Eccleſia celebret miſſam, de requie, & officium defunctorum ſi fuerint veſperæ ſacerdos indutus cappa dicat in Eccleſia dicta officia defunctorum, & poſtea proceſſionaliter cum cruce duobus luminaribus, & comitatur à ſex, vel octo clericis, & cũ hominibus, qui habent officium ſepeliendi mortuos intret proceſſionaliter intra clauſtra monaſterij, & ſic præcedentibus monialibus, & ſubſequentibus ſacerdote cum ſuis clericis omnes ſimul accedunt ad locum, vbi eſt corpus monialis defunctæ, & eum portent ad locum ſepulturæ, vbi erit altare præparatum, & facta benedictione ſepulturæ incenſato corpore aſperſa aqua benedicta omnes cantantes reſponſorium, illa ſepeliatur, & cooperto ſepulcro omnes ſimul proceſſionaliter reuertantur ad portam monaſterij.

Sed iſti clerici, quas debeant habere qualitates. *Rota in vna ſegontina coram Litta*, determinauit, quod debent eſſe bonæ vitæ, & famæ & ætate matura, & electio horum clericorũ, tam in numero quam in perſona relinquitur arbitrio Epiſcopi, vel ſuperioris monaſterij, cui certa regula dari non poteſt.

Et in quibus, & propter quas cauſas poteſt Epiſcopus dare licentiam, vt homines ingrediantur monaſteſteria. Reſpondetur cauſa infirmitatis, vel neceſsitatis, vt medico ſpirituali, & temporali ad adminiſtranda ſacramenta, & ſepeliendos mortuos, Chirurgo tonſori, mulieri, quæ ſciat mederi, procuratoribus, & officialibus ad opus, ſi ſit neceſſarium deferre aliquid in monaſterio ad ꝙ vires mulierum non ſuppetunt, vt colere hortos, aſportare trabes his omnibus ad ſua officia exercenda poteſt dari licentia ſi talia officia per monachas, vel conuerſas, exerceri non poſſint motus proprius Gregor. XIII.

5 Tertio an Epiſcopus poſſit intra clauſtra moniliũ intrare pro conſecratione, ſeu benedictione ſororum, vel pro ipſarum confirmatione. Negatiuam interpono opinionem ſiquidẽ per

S.C.T. ſeſſ.25. cap.5. verſ. ingredi autem de regular. ſtrictè præcipitur, vt nullus monialium monaſteria ingrediatur, niſi in caſibus neceſsitatis, & hic de quo agitur neceſſarius non eſt, cum poſsit Epiſcopus conſecrare, benedicere, aut etiã confirmare moniales ſeruata, & non violata ipſarũ clauſura, conſecrando, benedicendo, vel confirmando ipſas per feneſtrã deputatam ad imponendum eiſdem velum, *ita Miranda in manu Prælat. poſt tom.2. in tract. de ſacris Monialibus quæſt.2. art.14.*

SVMMARIVM.

1 *Clauſura eſt ſeruanda à monialibus, quibus non licet exire à monaſterio quacumque de cauſa, Amplia, vt num.2.3.4.5.6.& 7. declara vt nu.8.& 9.*

De Clauſura.

Super Bulla Pij V.

1 P*Ræſenti conſtitutione incip. paſtoralis de anno* 1555. ſancitur, nemini monialium licere exire à monaſterio quacumqne de cauſa, præterquam magni incendij, vel infirmitatis, lepræ, aut epidemiæ, quæ infirmitas præter ordinum ſuperiores, quibus cura animarum ſubeſt ab Ordinario loci cognoſci, & in ſcriptis approbanda erit, & ad neceſſarium tempus ſtare licere extra monaſterium ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ abſq; vlla declaratione incurrendæ, cuius abſolutio ad ſanctam Sedem Apoſtolicam reſeruatur, non obſtantibus licentijs obtentis à prædeceſſoribus Romanis Pontificibus. Ad de idem fuiſſet ſtatutum per prius *in cap. vnico de ſtat. regul. in 6. & per S.C.T. ſeſſ.25. cap 5. de regul. & vide quæ refert D.meus Riccius collect.820. Campanil. diuerſ. iur. can. rubr.12. cap.16. num.18. Bonac. de clauſ. quæſt.4. & Barboſ. de pot. Epiſc. part.3. alleg.102.*

2 Ampliatur primo, in eãdem excommunicationem incurrere prælatos eiſdem exeundi licentiam quocũque modo concedentes, nec non & ipſas comitantes,

tes, ac perſonas illarum receptantes, vt hic habetur, docent *Nauarr. in cap. ſtatuimus* 19. *q.* 3. *num.* 52. *Zerol. p.* 1. *verb. moniales* §. 16. *dub.* 1. *Azor. par.* 1. *lib.* 13. *cap.* 18. *q.* 1. *verſ. tertio queres Mirand. q.* 3. *art.* 6. *Sanchez in decal. cap.* 15. *nu.* 72. *& Barboſ. d. alleg.* 102. *n.* 29. *&* 30. obſeruantes ſupradictā excōmunicationē contra, recipientes, & concomitantes, non comprehendere illos, qui compaſsione quadam naturali in extrema, vel graui neceſsitate id faciunt.

3 Ampliatur primò, ſiuè moniales fuerint expreſsè, ſiuè tacitè profeſsæ *d. cap. vnico de ſtat. regul. in* 6. cum tacita profeſsio æquiparetur expreſsæ fuiſsè *Barboſ. in collect. DD. in d. cap. vnico num.* 1.

4 Ampliatur ſecundo, idē procedere in puellis, quæ educationis gratia degunt in monaſterijs monialium, quia tenentur ſeruare clauſuram, vt fuiſse deciſum per ſacram Congregationē teſtatur *Zerola verb. moniales*.

5 Ampliatur tertio, vt non ſufficiat ſolum licentiam peti, ſed obtineri debere *D. Ricc. reſolut.* 541. *par.* 1. *in fin.*

6 Ampliatur quarto, vt monialis non poterit ſe excuſari ratione paruitatis materiæ, & ideo ſi extra ianuam limites clauſuræ terminantem ambobus pedibus ſe tranſtulerit incurreret cenſuras etiam ſi receperit ſe ad illud ſpatium, quod iacet intra portam monaſterij clauſam, & inter alias, quæ ſæcularibus deſeruit, ſic etiam ſi tranſferat ad illam Eccleſiæ partem, quæ ſæcularibus patet vt apud *Rodriq. quæſt. regu. q.* 94. *art.* 5. *tom.* 1. *Sanchez in ſumma cap.* 15. *lib.* 6. *nu.* 65. licet contrarium tenent *Graff. de caſ. reſeruat. cap.* 5. *num.* 45. *& Nald. in ſumm. verb. clauſura num.* 4. vbi loquitur de eo, qui ad duos paſſus egreditur.

7 Ampliatur quinto, vt excommunicatio extendatur ad concedentes licentiam egrediendi, comitantes, & receptātes in caſibus non permiſsis, & præfatæ moniales exeuntes, ac ſuperiores dantes licentiam incidant in priuationem dignitatum, adminiſtrationū beneficiorum inhabileſq; ad illa, & alia in futurum obti-

obtinenda redduntur, vt habetur ibi.

Quorum officiorũ,& adminiſtrationum nomine veniunt ſingula officia quę ſuperiorum propria ſunt, & ſuperioritatem quãdam continent, videlicet Generalatus, Prouincialatus, Prioratus, Viſitatoris Com miſſarij generalis Vicarij Monachorum, ſeù monialium, Abbatiſſæ, Prioriſſæ, & ſimilium officiorum, ſiquidem hæc ſuperioritatẽ quandam coniunctam habent, Et ideo benè ſub vocabulo officiorum, & adminiſtrationum includuntur, prout è contra excluduntur quò ad hunc effectum officium concionatoris Confeſſoris, Lectoris Theologiæ, Prefecti Sacriſtiæ, & ſimilium ſicque de officio diſcretorum, & diffinitorum affirmat *Sorbus verb. ingreſſus num. 8. Sanchez in ſumm. lib. 6. tom. 2. c. 15. n. 66. & alij communiter.*

Licet ſupradictæ pœnæ poſſent euadi, vbi grauis culpa non interuenit, quia grauis pœna grauem culpã ſupponit, cum pęna debeat compenſari delicto, & pro menſura delicti erit, & plagarum modus *cap. Fœlicis verſ. cœterum de pæn. in 6. cap. quæſiuit de his, quæ fiũt à maior. part. cap.* alioquin inter culpam, & pęnam proportio minimè ſeruaretur.

Vnde infertur, quod ille qui cauſa vrbanitatis amicitiæ, aut honoris, aut conſanguinitatis monialem illicitè egreſſam comitatur, vel recipit non incurrit præfatas pęnas modo illi delicto non faueat, *Rodriq. q. reg. tom. 1. q. 49. artic. fin. Lamas in method. curat. in append. §. 11. Sanchez vbi ſupr. num. 72.* licet contrarium velit *Nauarr. in cap. ſtatuimus, quem ſequitur Miranda in tract. de monial. q. 3. artic. 7.*

8 Declaratur primo, vt monialis à peccato, & cenſura excuſetur, vbi vrgente neceſsitate exierit à clauſura dummodo periculum ſit in mora, & ſuperior ob diſtantiam conſuli nequeat, *Sorb. verb. clauſura caſu 1. Zecch. de repub. tit. de regul. cap. 3. num. 15. Lam. in appendice §. 10.* quia violare clauſuram non videtur, qui ex periculo euidenti ab illa exit, verum poſtea tenetur ſuperiore admonere quam citius poterit.

9 De-

9 Declaratur ſecundo, vt excuſetur à prædictis pęnis monialis, quæ iuſta de cauſa egreſſa eſt, ſed illa finita ſtatim non fuit reuerſa, nã licet faciat contra præceptum clauſuræ non redeũdo ſtatim, dum Pius V. in impoſitione pęnarum loquitur tantum de illicitè egredientibus, comitantibus recipientibus, & licentiam concedentibus, non debet extendi ad hunc caſum, vt probat *Sanchez d.c.* 15.*num.*70. in pęnis ſiquidẽ ſtricta eſt facienda interpetratio *Burgaſ. conſ.*88.*nu.*2. nec debet extendi ad caſus etiam ſimiles, *Io. Andr. in cap. odia de regu. iur. in 6. Imol. in l. ſi vero §. de viro col.*8. *ff. ſolut. matrim. Duen. reg.*287. & in illis benignior eſt facienda interpetratio, *cap. in pœnis de reg. iur. in 6. l. pen. ff. de pœn.*

10 Declaratur ſecundo, vt approbatio cauſæ ad exeundum debeat fieri non ſolũ per ſuum generalem, vel prouincialem, ſed etiam per Epiſcopum loci, quãuis monaſterium ab ipſius iuriſdictione exemptum eſſe reperiatur, quæ danda erit in ſcriptis, & cum cauſæ cognitione, & vltra prædicta contenta in bulla, notabis requiri etiam licẽtiam Sac. Congregationis tradit *Rodriq. quaſt. regul.* 49. *artic.* 6. *tom.* 1.

11 Declaratur tertio, vt moniales, quæ nõ vouent ſubſtantialia religionis, ſed tãtum collegialiter viuunt ſub quadam norma, & habent Abbatiſsam, non ligentur hanc conſtitutione, *Sair. decif.*6. *&* 7. *de ſtat. monac.*

12 Declaratur quarto, vt moniales poſsint ad perfectiorem religionem tranſire plures citat *Sanchez in præcept. decal. lib.* 6. *cap.* 7. *num.*7. *Theſaur. relig. lib.*5. *q.*327. *D. Riciul. de iur. perſon. lib.*5. *cap.*5. *in princ. Bonacin. q.* 1. *punc.* 9. *nu.* 1.

13 Delaratur quĩto, vt clauſura intelligatur vſque ad portam exteriorem per declarationem Gregor. XIII. relatã *per Graſſ. conſ.* 21. *de ſent. excomm. nu.* 18. aſſerẽtem nullo modo eſſe aperiendam, vt ſorores ab iis, qui foris ſunt nequaquam videantur.

14 Declaratur ſexto, vt licet in tribus caſibus nẽpè magni incendii, peſtis, ſeù epidemiæ poſsit monialis exire virtute bullæ, Tamen nõ

pro

prohibetur exire ob alias cauſas eis ſimiles iuxta opinionem *Guttier. can. qq. c. 14. num.7.* de qua per *Dom. Ricc. in prax. for. Eccleſ. par. 4. & refert Diana tract. 1. miſcell.*

15 Declaratur ſecundo, vt poſsint moninales tranſire devno monaſterio ad aliud cauſæ nouæ fundationis, aut correctionis, vel reformationis ſiuè perfectionis, cũ authoritate tamẽ Epiſcopi *ſecundum Conſ. Nauarr. 57. de regul. & 5. & 6. de ſtat. monac. ſentit Zerola in prax. Epiſcop. verb. moniales §. 16. p. 1. & nouiter Dom. Ricciull. de iur. perſon. cap. 15. num. 11. lib. 5. & Dian. roſolut. 127. tract. 2. par. 3.* Tamen S. Congreg. ſuper negotiis Epiſcoporum, & regularium, non ſemel cenſuit, ad eam in caſu huiuſmodi translationis eſſe recurrendam, & quando ad illam faciendam licentiam concedit; cum ſequentibus conditionibus eam permttit. Primo, vt antequam monialis à primo monaſterio egrediatur aliud ſit paratum, in quo beneuolas habeat receptrices, & etiam capitulariter per ſecreta ſuffragia recipiatur. Secundo, vt dotem ſolitam à cęteris præſtari ſoluat. Tertio, vt ſpes illi auferatur ad primum monaſteriũ redeundi, & Quarto, vt translato fiat comitantibus matronis conſanguineis grauibus ab vno ad aliud monaſterium, recta via, abſque diuerticulo, ac nullibi pernoctetur, niſi cauſa hoſpitij, idque non niſi apud honeſtas perſonas, vt pluries fuit obſeruatum ab eadem Sac. Congreg. & pręcipuè *in vna Nãnaten. 16. Ianuarÿ 1615. & in altera Redonen. 31. Ianuarij 1617.*

SVMMARIVM.

1 *Licentia ingrediendi monaſteria virorum, ſeù mulierum reuocatur.*

2 *Monaſterÿ ſecta nemini licet ingredi. Amplia, vt num. 3. 4. 5. 6. 7. & 8. limita num. 9. 10. 11. 12. & 13.*

De

De Clauſura.

Super Bulla Pauli V. & SS. Vrbani VIII.

1 PEr *conſtitutionem Pauli* licentiæ omnes, tam viris quam mulieribus cōceſſæ ingrediendi monaſteria ſiuè virorum, ſiuè mulierum reuocantur, & tandem Sanctiſsimus D.N. Vrbanus VIII. noſter benefactor in *ſuo motu proprio incip. ſacroſanctum Apoſtolatus monaſterium ſub die* 27. *Octobris* 1624. ſimilem edidit reuocationem.

2 Ex quibus colligitur quā rigide procedatur in hac materia ; vt nemini liceat intra ſecta monaſterij abſq; licentia inſcriptis obtenta introire, vt per *Conc. Trid. ſeſſ.*25.*c.*5.quæ licentia dari non poteſt, niſi in caſibus neceſsitatis,puta infirmarię proceſsionis, funeralium, ac miſſarum, vt declaraſſe Pius V. viuæ vocis oraculo teſtatur *Nald. in ſum. verb. clauſura nu.* 3.

3 Ampliatur primo,vt mulieres prohibeantur ingredi monaſteria monialium *D. Ricc. reſolut.*544. *nu.*4. *p.*1. quare S. Cōg. cēſuit matrē aut ſororem ; vel conſanguineos ingredi non poſſe, vt viderent filium, aut ſororem graui morbo laborantem, nam hæc non eſt cauſa legitima ingrediendi, vt teſtatur *Zarola in prax. Epiſcop. verb. moniales* § 8. *par.* 1. *Quarant. in ſumm. bullar. verb. monaſteria monialium verſ. ſed an liceat*, ratio eſt, quia dum Sac. Concilium Tridentinum expreſsè prohibet ingreſſum monaſterij , loquitur generaliter in quocumque genere cōditione, & ſexu.

4 Ampliatur ſecundo, vt licentia debeat obtineri in ſcriptis d. ſeſſ.25.c.5. quod tamen non procedit in caſibus communiter accidentibus, vt puta pro ingreſſu medici, & ſimilium,quorū repentina opera paſsim ſūt neceſſaria, *Cruzz. de ſtat. regul. cap.*5.*dub.*2. *concluſ.*3. *notab.*3.

Et nota, quod ad hoc, vt medici poſſint intrare monaſtetia monialium ; non requiritur, quod ſint Doctores,ſed ſufficit,quod ſint practici, nam medicus non dicitur à dignitate, ſed à medendo *Bart. in l. ſciendū ff. de ædil. ædic. Syluest. verb. medicus*.

X 5 Am-

5 Ampliatur tertio, vt habens licentiam in caſibus neceſſitatis, ſi ingrediatur monaſterium extra caſus reſeruatos incurrit excommunicationem latę ſententiæ reſeruatæ Summo Pontifici ex bulla refert *Piaſeg. in prax. Epiſcop. par. 2. cap. num. 55. Nald. in ſum. verb. monialis nu. 16.*

6 Ampliatur quarto, vt ingrediens clauſuram monialium ex iuſta cauſa cum licentia ſi commoretur vltra neceſsitatem incurrit excōmunicationem, *Nald. in ſumm. verb. clauſura nu. 11. & verb. moniales nu. 15. Bonacin. de clauſ. tom. 1. q. 4. par. 4. num. 22.* Meroll. *diſpu. Theologal. tom. 1. diſp. 1. diff. 7. nu. 498. licet cōtrariū dicat Dian. reſol. 67. lib. 3. de dub. regul.*

7 Ampliatur quinto, vt benedictio monaſterij cum aqua luſtrali die ſabbati nō ſit cauſa neceſſaria ingrediendi monaſterium monialium ita reſpōdiſſe S. C. teſtatur idem *Nald. verb. monialis ſub nu. 16. verſ. an autem.*

8 Ampliatur ſexto, vt prælati ſuperiores in caſibus non neceſſarijs prohibeantur ingredi monaſteria monialiū per dictam *Bullam Gregor. XIII.*

9 Declaratur modo, vt nō comprehendat pueros non habentes vſum rationis, ita *Corritoluſius conſ. 12. Ioanne de la Crux de ſtat. relig. lib. 1. cap. 5. dub. 2. concluſ. 3. Suar. de relig. tom. 2. lib. 6. cap. 16. num. 4.* Rodriq. *compend. qq. regul. reſolut. 26. num. 7.*

10 Declaratur ſecundo, vt non comprehendat ingredietem ob eminentem neceſſitatem *D. Riccius in prax. prætermiſſ. deciſ. p. 1. in antiq. deciſ. 711.*

11 Declaratur tertio, vt licentia accedendi ad moniales extendatur etiam ad ſocium religioſi *D. Ricc. in prax. rer. quotid. par. 1. in antiq. deciſ. 745. Margar. caſ. conſcient. verb. licentia.*

12 Declaratur quarto, vt licitum ſit ingredi vſque ad duos pedes *Nald. in ſumm. verb. clauſura num. 1.* prout etiam in infirmarijs hortis monaſterij, & in ſacriſtijs, quando eſſent ſeparata à monaſterijs, *Graff. de caſ. reſeruat. cap. 5. num. 51. & 53. & idem num. 28. limitat idē Graff. in reginis*

13 Declaratur quinto, non violari clauſuram, ratione pro-

proceſſionũ funerabiliũq; ac miſſarum quo ad clauſtra, nam eam remiſit Pius Quintus, vt ſupra diximus, Et ad hoc eſt notabile menti tenendum non cenſeri clauſuram violari, paulò ante prædictas functiones Eccleſiaſticas, ſeù poſt ipſas ab introeuntibus mulieribus in præfata monaſteria; vide *Roderic. in tract. de bull. cruciat. in fin. num. 15. Margar. caſ. conſc. verb. clauſura*, aſsignans rationem, quia dicta conceſsio non conſiſtit in indiuiſibili, & ideo peritorum iudicio nõ cenſetur clauſuram violari modo prædicto.

SVMMARIVM.

1 *Tenor decreti S. Congreg.*

2 *Acceſſus regularium ad monaſteria monialiũ eſt prohibitus. Amplia, vt nu. 3. 4. 5. 6. & 7. 8. 9. & 10. declara vt nu. 11. 12. & 13.*

14 *Epiſcopus prouidere debet circa acceſſus ad monaſteria ſiuè ſint exempta, ſiuè non.*

15 *Epiſcopus poteſt probibere acceſſum ſub pæna excommunicationis ad loca exempta.*

De Clauſura, & acceſſu regul. ad monaſteria monialiũ prohibito.

Decretum Sac. Congreg. Regularium.

EMinentiſsimi, & Reuerendiſs. Domini Cardinales ſacræ regularium Congregationis Præfecti ad occurrendum ſcandalis, quæ contingere poſſunt alijſque iuſtis, & rationabilibus cauſis animarum ipſorum piæ monentibus de ſpeciali, & expreſſo mandato Sanctiſsimi Domini Sixti Diuina prouidentia Papæ Sixti V. viuæ vocis oraculo ei factæ, decreuerunt & mandauerunt nulli poſt hac religioſo, cuiuſcũque ordinis gradus qualitatis, & dignitatis exiſtat, ſuperiore, cui monaſterij, ſeù domus cura incidit, viſitatore, vel viſitatoribus confeſſarioque Ordinario, vel extraordinario, cui ad tempus deputabitur dumtaxat exceptis) licere abſque licẽtia expreſſa eiuſdem ſacræ

Congregationis accedere ad monaſteria, ſeù domus quarumcumque monialiũ vel ſororum, ſiuè ſui ſiuè alterius cuiuſcumque ordinis ad colloquendum, ſiuè tractandum cum eis, quod ſi aliquando mandato ſui ſuperioris aliquos religioſos ad prædicandum verbum Dei, vel ad celebrãdas miſſas in ipſarum monialium, ſeù ſororum Eccleſijs, ſiue Oratorijs exterioribus micti contingerit prohibuerunt, ne dicti religioſi vllo quæſito colore moniales ſorores, aut qualibet aliam perſonam intra clauſtra degentes alloqui poſsint, ideſt Confeſſarijs autem ſimiliter interdixerunt, ne in ædibus monialium, aut ſorum cõtinguis: pernoctent, aut alios pernoctare faciant, vel alias ſecũ retineant, neuè extra tempora generalium confeſsionum, quibus ſoli tantum confeſsario refectionẽ diurnam accipere vix permictitur, & tunc demum videlicet cum ſua habitatio, aut virorum domui, vel monaſterio, in quo degit à monialium, ſeù ſororum monaſterio, vel domo nimiũ diſtat, niſi tamen, & eo caſu contrarium ſpecialiter cõſtitutum ſit, ibi nullo modo commendant, reficiantur, aut cibum ſumant, quæ omnia ſingula ſub pœnis priuationis beneficiorum, ac vocis actiuæ, & paſsiuæ ipſo facto incurrẽdis aliiſq; eiuſdem congregationis arbitrio prçceperunt inuiolabiliter obſeruari iniungentis cunctis Reuerendis Patribus Generalibus, Prouincialibus, & aliis quouis monaſteriorum, & mendicantium Ordinum, & Congregationum ſuperioribus, ad quos ſpectat, quatenus infra terminum vnius menſis à die quo præſens decretũ ipſis notificatum fuerit computari, debeant eiuſdẽ decreti copiam cum huiuſmodi præcepto omnibus ſuorum ordinum, & religionum monaſterijs domibus, & conuenctibus intimare, & notificare, ne vllã aliquando deſuper ignorantiam in futurum allegare, aut prætendere quomodocumque poſsent Romæ 9. Maij 1590.

Frater Michael Bonellus
Card. Alexandrinus.

Gregor. Palearius Secret.

1 EX quo decreto apparet auferri Epiſcopis, & alijs ſuperioribus omnis poteſtas concedendi licentiam accedendi ad monaſteria monialium, & cum eis alloquēdi, & hæc facultas fuit reſeruata S. Congr. ſuper Epiſcopos, & regulares, refert *Sorb. in compend. mendic. verb. ingredi monaſteria*.

2 Sed hodie gaudeant regulares, nam per Sac. Cōgr. Conc. Trident. de mandat. Sāctiſsimi D.N. Vrb. VIII. mei benefactoris (quem Deus incolumem ſeruet) conceſſum fuit Epiſcopis vt licentiam dare valeant religioſis alloquendi moniales ſeruatis certis regulis, & conditionibus ibi expreſſis ſub ſequenti tenore.

CVm alias de anno 1590 per ſacram Cardinalium negotijs Regularium Præfectorum Cōgregationem de mandato fel. rec. Sixti Pap. V. circa acceſſum Regularium cuiuſcumque Ordinis ad Moniali ū Monaſteria fuerit Decretum; Quod nulli Religioſo cuiuſcumq; Ordinis, gradûs, qualitatis, & dignitatis exiſtat Superiore, cui Monaſterij, ſeu domus cura incūbit. Viſitatore, vel Viſitatoribus, Confeſſarioq; Ordinario, & extraordinario cum ad tempus deputabitur dumtaxat exceptis, liceat abſq; licentia expreſsa eiuſdem Sacræ Congregationis accedere ad Monaſteria, ſeu domus quarumcumq; Monialium, vel ſororū, ſiue ſui, ſiue alterius cuiuſuis Ordinis ad colloquendum, ſiue tractādum cū eis. Quòd ſi aliquando mandato ſui Superioris aliquos Religioſos ad prædicandum verbum Dei, vel ad celebrandas Miſſas in ipſarum monialium, ſeu ſororum Eccleſiis, ſiue Oratorijs exterioribus, ſiue extra clauſtra exiſtētibus mitti contingerit ne dicti Religioſi vllo quæſito colore Moniales ſorores, aut quālibet aliam perſonam intra Clauſuram degētem alloqui poſsint ſub pęnis priuationis officiorum, ac vocis actiuè, & paſsiuè ipſo facto incurrent, alijſque eiuſdem Sacræ Congregationis ab initio fueritque poſtmodū declaratum etiam Equites Sancti Ioannis Hieroſolymitani ſub eodem decreto comprehendi, & quoſcūq;

con-

contra facientes ab alio, quam ab Apoſtolica Sede, aut à Sacra Congregatione abſolui, & rehabilitari non poſſe Ampliſsimi eiuſdem Sacræ Congregationis Patres Decreta huiuſmodi inuiolanda, & inuiolabiliter obſeruanda ſtatuerunt. Verum quia experientia compertum eſt interdictum ob pias & rationabiles cauſas eaſque ita ferente caſu repentinas, vt ab eadem Sac. Congregationis licentiam expectari ſummè incommodum, vel inutile ſit regularibus ſupradictis colloquendi cum Monialibus ſibi attinentibus neceſſitatem obuenire facto verbo cum Sanctiſsimo D.N. Vrbano VIII. & de Sanctitatis Suæ expreſſo ordine,& mãdato facultatem tribuerũt in poſterum locorum Ordinariis, vt quatenus opus ſibi viſum fuerit in Domino expedire licentiam cõcedere poſsũt per quatuor vices ad ſummum quolibet anno cuicumque Regulari, vt Moniales ſibi in primo, & ſecundo tantum conſanguinitatis gradu cõiunctas conuenire, & alloqui poſsit. Id vero non aliter, quam ſeruata ad vnguẽ forma infraſcripta. Vt id nullo modo liceat, diebus feſtiuis, aut in Aduentu Quadrageſima, feria ſexta, Sabbato, & vigilia prædictaque licentia obtenta ab Ordinario, & ab alio, ad quem ſpectat eam concedere conſignetur Confeſſario Ordinario Monaſterij, qui pœnes ſe retinere debeat is quę aſsociet, & præſens ſit, & Auſculatrices de more, non autem aliæ aſsiſtant, prædictaque licentia pro die, & hora certa,& in ſcriptis cõcedatur, in libriſq; Cãcellariæ eiuſdem Ordinarij per plures vices, vel in vlteriori gradu coniunctis aut aliter quam ſeruata forma ſupradicta licentias conceſserint, vel permiſerint, ſciant ſe intentionis Sanctiſs D.N.& Sac. Congr. transgreſsores, iudiciũque reformident, regulares autem pęnis in ſupradicto decreto contentis, ac ſi nullam licentiam obtinuiſsẽt eò ipſo ſe nouerint eſse ad dictos, & arbitrio Sacræ Congregationis ſeuerius puniendos. Romæ 12. Kal. Decembris 1623.

3 Ampliatur primo, vt hoc decretum obliget ſub peccato mortali trãſgreſsores

Bonacin. de clauſ. q. 4. punct. 4. num. 4. vltra alias pęnas ſubdens nu. 5. religioſum affici prædictis pœnis vnico acceſſu, & nu. 6. religioſum teneri in conſcientia pęna priuationis vocis actiuæ, & paſsiuæ ſpontè ſubire ante ſententiam Iudicis declaratoriam.

4 Ampliatur ſecundo, vt comprehendat etiam religioſum alloquentem cum moniali bona fide, ignoranter, & imprudenter ſine licentia, ſecundum opinionem aliquorum: Sed ipſe totum cõtrarium aſſero, quia cum ceſſet dolus, ceſſare, & pariter debet excommunicatio *arg. text. in cap. 1. de vit. & honeſtat. cleric.* nam propoſitum, & delictũ diſtinguit delicta, Vnde ad cor, & ſpontaneas voluntates potius Deus reſpicit, quàm ad actus *cap. 1. 11. q. 6. cap. ſi quid inueniſti, & c. cum voluntate de ſent. excomm.* Quare meritò dicẽdum eſt, quod qui facultatem habet loquendi cum moniali, ſi eo loquente accederet alia monialis, & huiusmodi regularem prouocaret ad loquendum, & iſte timens cenſuram loquitur cum moniali per interpoſitam perſonã, hoc eſt per monialem cum qua licitè loquebatur, iſte talis non ligatur cenſura, ſi hoc non animo doloſo facit, ſed vrbanitatis cauſa, & idẽ eſſet quando quis loqueretur cum moniali per incogitantiam, vel obliuionem cum ceſſet dolus, & fraus, aut ſi diceret vnũ aut duo verba, quia cum ſint modica excuſant à peccato mortali *cap. & ſi quæſtiones de ſimon.* & ſic non incidũt in excommunicationem, cum nemo ſit excommunicandus, niſi pro peccato mortali, *cap. nemo 11. q. 3. cap. nullus, & c. nemo 2. q. 1.* quod ſecus eſſet ſi fraudulenter, & doloſè, eò acceſſiſſet, & ſic penſatè animo loquendi cum illa, aut alia licet loqueretur per interpoſitam perſonam, vt notat *Gemin. in cap. vlt. diſt. 8.* vel per ſigna aut nutus, ex quo nihil refert, quomodocumque quis exprimat voluntatem ſuam, *cap. cum apud de ſponſal. l. nunc ff. de leg. 3.* nam exprimens vel contrahens per alium, videtur per ſe expreſsiſſe, ſicut exprimẽs peccata ſua p interpetrem *facit text. in c. æqualit. 30. q. 5.*

5 Am-

5 Ampliatur tertio, quamuis religioſus alloqueretur nouitiam facit *text. cum ibi adductis per DD. in cap religioſo de ſent. excomm. in 6. quamuis contrarium firmet Graff. conſ. 21. de ſentent. excomm. nu. 18.*

6 Ampliatur quarto quãuis loqueretur per nunciũ, vel per epiſtolam, ad quod facit *text. in clem. ſi Summus Pontifex de ſentent. excom.* vbi participare cum excommunicatione, non ſolum dicitur is, qui verbo cum eo loquitur; ſed etiam per nuncium, ſeù per literas, & idem habetur in *cap. conſtitutionem verb. participationé de ſentent. excomm. in 6.*

7 Ampliatur quinto, vt huiuſmodi decteto comprehendantur Milites Hieroſolymitani, & ideo cum caſus iſte accidiſſet in Curia Archiep. Conſulta Sac. Congreg. reſpondidit Domino Vicario tunc temporis cõprehendi ex eo, quod agitur de materia animæ, ac de euitando periculo peccati, quo caſu illi diſpoſitio diceretur potius fauorabilis; quam odioſa; & eſſet extendenda ad Milites Hieroſolymitanos ob ſalutem animarum, *Abb. in cap. ex tenore num. 6. qui fil. ſint leg. Rot. deciſ. 29. num. 2. par. 2. diuerſ & vide Roderi. quaſt. regul. 1. artic. 6. tom. 1.*

8 Ampliatu ſexto, vt regularis abſque legitima licentia accedens ad Monaſterium monialium regularibus ſubiectarum, ibique in loco colloquij deſtinato cũ moniali colloquens à Diœceſano Epiſcopo tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato coerceri, & puniri poſsit, vt declarauit Sac. Cõgreg. ſub hac verborum forma.

Dubitatur, an regularis abſque legitima licentia accedens ad monaſterium monialium regularibus ſubiectarum ibique in loco colloquij deſtinato cum moniali colloqnens, à Dioceſano Epiſcopo tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato coerceri, & puniri poſſit.

S. C. Cardin. Conc. interpetrum cenſuit poſse, quam Congregationis ſententiã S. D. N. Vrbanus VIII. ad ſe relatam approbauit.

Coſm. Card. de Torres.

Locus † Sigilli.

Proſp. Fagnanus S.C. Secr.

Romæ, Ex Typ. Reu. Cam. Apo.

9 Ampliatur ſeptimo, vt regularis abſque legitima licentia accedens ad monaſteria regularibus ſubiecta, & ibi colloquens cum moniali, poſsit puniri ab Ordinario loci, ita cenſuit Sac. Congreg. Emin. Card. quã declarationem Sãctiſsimus Dom. Noſter Vrbanus Papa VIII. & meus beneſactor ad ſe relatam approbauit, vt habetur in bullario fol. 102.

Eo magis, & poterit punire, & carcerare regulares alloquentes moniales ipſi Epiſcopo ſubiectas ſine licentia ipſius ſecundum Boer. *dec.* 211. *& Guid.Pap. deciſ.* 159. *iuxta terminos S.C.T.*

10 Ampliatur octauo, vt huiuſmodi decretum extendatur etiam ad Prælatos inferiores exemptos volentes alloqui moniales exiſtẽtes in diœceſi Ordinarij, imò etiam Epiſcopos alienæ diœceſis, vt declarauit Sacra Congreg Emin. Cardin. per hæc verba.

Archiepiſcopo Baren.

PErilluſtris, ac Reuerendiſsime Domine vti Fr. Nomine Ampliationis T. petit fuit ab Illuſtriſsimis Patribus Conc. Tridentini decreta interpretantibus, declarari, an Prior Eccleſiæ Collegiatæ Sãcti Nicolai Baren. quamuis Epiſcopus poſsit pro tuitione iuriſdictionis Archiepiſcopalis in caſibus à Sacro Rotæ Romanæ Auditorio reſolutis, ſeruatis ſeruandis, excommunicari, & an eidẽ Priori permiſsum ſit ad monaſteria monialium iſtius Ciuitatis accedere, abſque Amplitudinis T. licẽtia, & abſque eo, quod incurrat in cenſuras in ædicto deſuper publicato, contentas; Sacra Congregatio licet cẽſeret Amplitudini T. licere Dominũ Priorem Baren. excommunicare authoritate tua ordinaria, illumq; ædicto contrauenientẽ, pęnis in eo contentis ſubiacere, attamen tutius eſse putauit etiam Sanctiſsimo Domino Noſtro annuente, vt Amplitudo T. tãquã Sedis Apoſtolicæ delegata contra dictum Priorem in caſibus ſupra expreſsis ad cenſuras, & pęnas reſpectiuè procedat. Hæc Amplitudini T. ſignificare volui, vt ſciat quomodo ſe gerere debeat, cui ſalutem, & proſperitatem à Dom. præcor.

Romæ 20. Martij 1627.
Amplitudinis T. Perilluſtris ac Reuerendiſsimæ vti Fr. ſtudioſiſsimus.

Coſ. Cardinalis de Torres.

Franc. Paulut. *Secret.*

11 Declaratur primo, vt excommunicatio non extendatur ad regularem alloquentē cum moniali egreſſa à monaſterio de nocte conſulendo, vt ad ſuum monaſterium reuertatur, nec ſi comitaretur eam in extrema neceſsitate, nec pateretur iacturam famæ honoris aut vitæ, *Nauarr. de regul. conſ.* 4. *nu.* 31. *lib.* 3.

12 Declaratur ſecundo, vt hæc licentia debeat eſſe in ſcriptis vt hic, quidquid dicat *Graff. loc. cit. nu.* 58. qui loquitur in terminis dubijs, & ante huius decreti emanationem, & ita paſsim obſeruat Reuerēdiſsimus Dominus Vicarius monialiū.

13 Declaratur tertio ſecundum aliquos præfatam excommunicationem non includere alloquentes moniales exemptas à iuriſdictione Epiſcopi, & mouentur ea ratione, nam paria ſunt locum eſse extra diœceſim, & eſse exemptum ſecundum ſingularem *glo. in cap. vt animarum de conſtitut. in 6. Panormit. in cap. fin. de priuil.* Rot. *diuerſ. deciſ.* 207. *p.* 2. & in iure clariſſimum eſt axioma excommunicationem non ligare non ſubditos *d. cap. vt animarum cap. à nobis de ſente. excomm* ex quo ſubitus delinquens in loco exempto non incurrit excommunicationem ab Epiſcopo primo latam, in quo delinquit *ſecundum* Silu. *in ſumma verb. excommunicatio n.* 12.

Contraria tamen opinio videtur eſſe verior, nam excommunicatio fertur ab Epiſcopo tanquam delegato Apoſtolico virtute S. C. T. ſeſſ. 25 cap. 2. & ideo merito Ordinarij per Pium Papa V. in *conſtit. incip. paſtoralis* appellantur delegari apoſtolici *Nauarr. in cap. ſtatutum num.* 55. 19. *quæſt.* 3.

14 Et facit ad hanc opinionem coadiuuandam *textus in cap. monaſteria de vit. & honeſt. cleric.* vbi ſancitur ad Epiſcopum ſpectare prouidere circa acceſſum ad mona-

naſteria, nec ſit diſtinctio an ſint exempta vel non.

Confert etiam, nam Epiſcopi tanquam Delegati Apoſtolici in monaſterijs monialium exemptis poſſunt ſe intromictere, & curam habere clauſuræ monaſteriorum, & acceſsus ad dicta monaſteria videtur pertinere ad clauſuram, *Sac.Conc.Trid.ſeſſ.25.de regul.cap.5.* per ea quæ ſuperius diximus ſuper bulla dicti Pij V.

15 Et ſic pari modo Epiſcopus poteſt prohibere ſub pœna excommunicationis ne quis accedat ad loca exẽpta, & contra facientes dictam pœnam incurrunt, vt tenet *Azor.1.par.inſtit. moral.lib.5.cap.75.§.4. quæritur.* Adeo, vt pro cuſtodia Monialium poſsit excommunicare omnes accedentes ad monaſteria earum etiam exempta ſubdita regularibus *Gemin.& Franc. in cap.1. de ſtat. regul. in 6. Silueſt.verb.excommunicatio num. 3. Roland. à Valle conſ.33.volu.3.* aſſerens eſſe faciendam ſpecialem mentionem de monaſterijs exẽptis, alias ſi ſtatutum ſub pœna excommunicationis loqueretur ſimpliciter de non accedendo non includeret alloquẽtes cum monialibus in monaſterijs exẽptis iuxta allegata *per DD. in c.fin.de for.compet.*

SVMMARIVM.

1 *Concilium Tridentin.confirmatur per Bullam.*

De Concilio Tridentino.

Super Bulla Pij IV.

1 PEr *hanc conſtit. incip. Benedictus Deus de anno 1563.* Papa confirmat Concil. Tridentin. ac mandauit illud ab omnibus obſeruari prohibendo prælatis ſub interdicto ingreſsus Eccleſiæ, alijs vero excommunicationis latæ ſententię, qui commentaria, gloſſas annotationes, ſcholia, vllumq; interpretationis genus ſuper ipſius Concilij decretis edere præſumpſerint, & quod declaratio ſiuè interpretatio S. C. pertineat ad Põtificem, & Congregationẽ Eminẽtiſsimorum Cardinalium, nam illius eſt interpetrari, cuius

 eſt,

eſt, & condere, *Gratian. deciſ. 27. in addit. nu. 1. Ceuall. comm. contr. com. q. 604. nu. 17. Surd. deciſ. 2. num. 5.* Guttier. *pract. lib. 4. quæſt. 28 Vgolin. de poteſt. Epiſc. c. 36.* Macer. *reſolut. 103. lib. 1.* quando enim contingit caſus ſuper quo oportet ſtatui recurritur ad Principem *l. humanum C. de leg. & conſtitut. Giurb. ſuper cõſuetud.* Meſſan. *cap. 2. gloſ. 1. par. 2. nu. 20. & ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Concurſus forma.*

2 *Concurſus non requiritur in Eccleſia parochiali iurispatronatus laicorum.*

3 *Concurſus requiritur in iuſpatronatibus Eccleſiaſticis vel mixtis.*

4 *Concurſus non requiritur in parochiali vnita Capitulo.*

5 *Concurſus fieri debet coram* Ordinario *pro beneficiis curatis conferẽdis ab Abbatiſſa.*

6 *Examinatores ſi reperiantur mortui, vel abſentes poſſunt ſubſtitui alij.*

7 *Comparens ad concurſum poſt tempus elapſum non auditur.*

8 *Concurſus requiritur in parochiali Vicarij perpetui.*

9 *Epiſcopus iudicat quem magis idoneum ad parochialem.*

10 *Examinatorũ relationi ſtatur de habilitate concurrentis.*

11 *Concurſus non eſt neceſſarius in Eccleſia parochiali.*

12 *Gratiæ iuſtificatio, & impetrationis Eccleſiæ vacantis ob non factum concurſum ad quem ſpectat.*

13 *Concurſus habet locum etiam in parochialibus vnitis quoties in Vicarium transfertur cura.*

14 *Examinatorib. non deputatis ab Epiſcopo, ſi interim tempus concurſus labatur à quo erit beneficium conferendum.*

15 *Appellatio datur a iudicio* Episcopi *in concurſu amplia vt num. 16. 17. 18. 19. & 20.*

21 *Appellatio non datur à relatione examinatorum ad effectum ſuſpenſiuum, non autem deuolutiuum n. 22.*

23 *Examinatores omnes tenentur referre qualitates cõcurrentium.*

De Concurſu.

Super Bulla Pij V.

1 VVlgata eſt iſta *Conſtitutio incip. in conferendis*, in qua principaliter ſtatuitur norma faciendi concurſum in collatione alicuius Eccleſiæ parochialis infra ſex menſes ad hoc, vt conferatur digniori, cuius diſpoſitio conformis eſſe videtur S.C.T.ſeſſ.24. c. 17. & de hac materia fusè ſcripſerunt, *Pariſ.de reſign. benefic.lib.8.cap.9.à num.97 cum ſeqq. Vgolin. de poteſt. Epiſcop.cap.50.à §.3.cum ſeqq. Barboſ. de poteſt. Epiſc. par.3.cap.66. Mareſcott.lib. 1.cap.52.D.Ricc.in prax.reſolut.351.par.1. in antiq.* & hic latè Quarant.qui cum plures ampliationes, & limitationes produxerit circa hanc materiam concurſus, ideo ibi te remicto.

2 Nonnulla tamen ſingularia notabis,& primo licet in Eccleſia parochiali iuriſpatronatus laicorum,non requiratur concurſus, ſed ſimpliciter præſentatus à patrono debet examinari, & inſtitui ſi fuerit inuenctus idoneus, vt habetur in *Conc.Trid.loc.cit.* Tamen declara illud procedere, quando præſentatur vnus tantum à patrono,ſecus autem quando ſunt plures præſentati, vt quia dimidia pars patronorum preſentat vnum, & altera dimidia preſentat alterum, vel quādo Eccleſia iuriſpatronatus fuiſset vnita beneficio libero *Rot.deciſ.579.p.2.tom.2. in recent.*

3 Secūdo,in iurispatronatibus Eccleſiaſticis,vel mixtis requiri concurſum ait *Ludouiſ.dec.404 in addit.* Verū S.C.Cardin. cenſuit in collatione parochialis Eccleſię iuriſpatronatus mixti nō requiri formam examinis per concurſum ſub die 5. Februarij 1628. & ideo ſecundum hoc decretum emendabis, quæ communi Doctorum opinione dixit *Barboſ. de poteſt. Epiſcop. alleg. 58.nu.17.* ſed in beneficio curato iuriſpatronatus Eccleſiaſtici concurſum requiri cenſuit eadem S. Cōgreg. apud *Farin. in recoll. deciſ.237.*

4 Tertio, vbi parochialis eſt vnita Capitulo non erit neceſſarius concurſus, ſed Epiſcopus confirmabit ad nomi-

nominationem Capituli, *vt fuiſſe deciſum in Rot.* Roman. *teſtatur Illuſtriſſimus Cardin. Caualer. deciſ.* 599. & idem ſi eſſet annexa monaſterio, nam illud nominat, & Epiſcopus approbat abſque concurſu *Farin. deciſ. Rot. Roman.* 102. *par.* 1. *tom.* 1.

5 Quarto, licet Abbatiſſa de iure poſsit conferre beneficia, etiam curata pro illis tamen, eſt faciendus concurſus coram Ordinario à quo erit eligendus dignior *Macer. reſolut.* 63. *lib.* 1.

6 Quinto, nam licet concurſus debeat fieri coram examinatoribus à Concilio deputatis tamen, ſi tales reperirētur abſentes, vel mortui, hoc caſu Epiſcopus vtique poſſet alios ſubſtituere, adeo quod prouiſus de parochiali approbatus à prædictis ſubſtitutis examinatoribus nullatenus poſſit appellari intruſus, iuxta ſequentes allegationes per nos elaboratas.

ALLEGATIONES.

CONtra Reuerendum D. Ioannem Iacobū Creani Parochum Sancti Nicolai Terræ Stili Diœceſis Squillacenſis nullo modo, ac nullo iure poſſe procedi per Curiam Illuſtriſſimi Nuncij Apoſtolici Regni Neapolitani ex pluribus infra dicendis apertè patet.

Primo ex beneficio reg. Triennalis, nam cum præfatus parochus pacificè dictam parochialem retinuerit per ſpatium nouem annorū, proinde, nullatenus erit moleſtādus, vt conſtat *in d. reg.* de qua latè per *Caſſad. deciſ.* 3. *de cauſ. poſſ. & propr. Sarnen, q.* 6. *&* 7. *Verall. deciſ.* 44 *p.* 3. vbi ex mēte Rotæ refert deciſū p ſupradictæ regulæ beneficiū purgari omne vitium omnemque defectum, nec poſſeſſor pacificus moleſtari poſsit adeo vt exceptio regulæ præfatæ ſit peremptoria, & proinde ipſo iure excludit actoris, & fiſci intentionem, vt contra poſſeſſorem amplius aliquid deduci nequeat, *idem Verall. deciſ.* 47. *p.* 3.

Et intantum dictæ regulæ beneficium ſuffragatur dicto parocho, vt procedat quamuis obtinuiſſet parochialem vitioſo titulo, ſiquidem illa excipit duos tantum caſus, ſcilicet ſimonia-

niacum ingreſſum, & reſeruationem in corpore iuris, ergo de neceſsitate eſt, vt regula comprehendat, & tueatur omnes alios caſus, etiam continentes malam fidem, & vitioſum ingreſſum, vt in proprijs terminis teſtatur fuiſſe pluries in Rota deciſum *Creſc. deciſ. vnica de praſcript. Mohed. deciſ.* 5. *de poſſ. & propr. Gomeſ. q.* 42. *Seraphin. deciſ.* 71. *Ludouiſ. deciſ.* 59. *Rota diuerſ. deciſ.* 673. *Pariſ. de reſignation. benefic. lib.* 14. *quæſt.* 11.

Nec obſtat, quod regula de triennali non ſuffragetur contra decreta S. C. T. vt latè per *Garz. de benefic. p.* 7. *c.* 3. *n.* 88. referentē declarationem S. Congreg.

Quia reſpondetur illum loquutum fuiſse in caſibus particularibus S. C. puta ſuper c. 4. ſeſſ. 7. & cap. 17. ſeſſ. 24. *vt probat idem Garz. loc. cit.*

Item, quia euidenter apparet de obſeruantia formę traditæ per S. C. in concurſu parochialis dicti D. Iacobi concurrentis ex verbis expreſsis Epiſcopi aſſerētis in bulla dictum D. Iacobū fuiſſe de parochiali prouiſum mediante concurſu ab examinatoribus in ſinodo Dięceſano deputatis, quo fit vt præfatæ aſſertioni ſtandum ſit, ita in propriis terminis probat *text. in d. cap. poſt ceſſionem de probat. Caſſador. dec. vnica de præſump. Cæſar. de Graſſ. deciſ. vnica eod. tit. Achill. de Graſſ. deciſ.* 6. *de probat. & deciſ.* 9. *eod. ex doctrina Alex. communiter recepta in l. de pupilli §. qui nuntiat num.* 9. *ff. de nou. oper. nunciat. Seraphin. deciſ.* 595.

Quinimo ſunt qui firmarunt contra hanc aſſertionem non admicti probationem in contrarium, vt fuerunt *Merenda conſ.* 90. *Bologn. conſ.* 77. *Alexand. conſ.* 19. *nu.* 3. moti ex communi illorum ſentētia credi Epiſcopo in his quæ ad eius ſpectant officium, vt probatur in *cap. cum parati & in cap. ad audientiam de præſcript. Maser. reſolut.* 74. *lib.* 1. *qui allegat Innoc. in cap. cum in iure de offic. deleg. Abb. in cap. cum olim de priuil. latè Gabr. concluſ.* 3. *de probat.*

Imò dato, & minimè cōceſſo in ſupradicto concurſu non fuiſſe ſeruatam formam à Conc. traditam, nō propterea prouiſus dicitur in-

intruſus ſtante legitimo im pedimẽto docet *Mareſcott. lib.*1. *var. reſol.lib.*1.*reſ.*52. vbi habetur, quod ſi tempore quo debet fieri concurſus deſint examinatores ſynodales, de quibus loquitur S.C.*T*. *ſeſſ*.24. *cap*.18.*de refor*. Epiſcopus nõ obſtante forma Conc. poterit deputare nouos examinatores abſque celebratione ſynodi referens fuiſſe per *Rotam iudicatum in vna Placẽtina de Malpartida* 1593. *coram Litta*, *& idem habetur nu*.38. *&* 39.

Nam vbi forma à lege inducta non poteſt præcisè adimpleri, tunc illam remicti voluerunt *Cuman. conſ*. 443. *num*. 5. *cum alijs per Aym. conſ*.177.*n*.1. *Roland. conſ*.8. *num*.25. *volum*.1. *& conſ*.43.*num*.56. *Tiraquell. ad l.Connubial.gloſ*.6. *nu*.6. 32. *&* 69. quando enim Conc. inducit nouam formam, quæ de facto non poteſt obſeruari, quia non adeſſent perſonæ, vel qualitates requiſitæ per eundẽ Conc. tũc ſufficeret actum fieri eo modo, quo fieri per prius poterat, *Abb. in cap. quia propter num*. 3. *&* 12. *de elect.facit text.in cap.fin. eod. Ioan. Andr.conſ*.25.*nu*. 12. *Grauett. conſ*.17.*num*.2. *Medic.deciſ*.9.*Verall.deciſ*. 1.*verb.impedimentum*.

Concilium enim loquitur cũ præſuppoſito, quod examinatores exiſtant, ergo ceſſante hoc præſuppoſito, ceſſat eius diſpoſitio, *l.mancipia, & ibi Fulgoſ. & Salic. nu* 3.*C.de ſeru.fugit*.

Tandem, quoniã deficit qualitas ad fundandam iuriſdictionem Cameræ Apoſtolicæ ſiquidem illa tunc ſubintrat, & conſequenter ſequeſtrũ, quoties fructus percipiuntur ab intruſo.

At iſte Reuerendus Parochus, minimè de iure intruſus dici poteſt, ſiquidem ſuam habet prouiſionem ab Ordinario, quam diſcolorat prædicta reſeruatio, *Put.deciſ*.180. & propterea iuſto titulo accepit poſſeſſionem, & licet poſtea fuerit repertus iniuſtus, quod non eſt in caſu noſtro, ſufficeret ab initio habuiſſe bonam fidem, & colorem detinẽdi *Rot. deciſ*.4.*in princip. de reſtit.ſpoliat. in nou. Sarn. in reg. de ann. q*. 57.*ſub num*.4.*latè Rot.deciſ*. 320.*par*.2.*in recent*. vbi ad effectum faciendi fructus ſuos dicitur ſufficere talẽ, qualem titulum etiam inuali-

ualidum,& putatiuum,dũmodo non ſit reprobus, vt benè etiam *Rot. decis. 528. n.7.par.2,in recent.*& quod quælibet cauſa etiam beſtialis, & temeraria excuſet à reſtitutione fructuum teſtatur *Rota in vna Elboren. fructuum* 16 *Februarij* 1618. *coram Remboldo, de quo videatur Peregr. de fideicomm. artic.*49. *num.*118. *Dec. conſ.*201.*vol.*1. *Alban. conſ* 32.*& Alciat.conſ.*90.

7 Sexto, qui termino elapſo comparuit ad concursũ parochialis, minime erit admictendus vt S.Congr.declarauit 6. Auguſti 1593. *Congreg. Conc.cenſuit illum qui termino elapſo cõparuit minime eſſe admictendum ad concurſum parochialis.*

8 Septimo Vicarij perpetui in parochialibus Capituli præuio cõcurſu nõ ſunt inſtituendi, vt eadem S.Cõg. cenſuit.

Die 28. *Aprilis* 1594. *Congreg. Conc. cenſuit Vicarios perpetuos in parochialibus Capitulo vnitis non eſſe præuio concurſu inſtituendos.*

9 Octauo Epiſcopi eſt iudicare, quem magis idoneũ ad parochialem gubernandam eligere debet, vt S.C. cẽſuit ſub die 5. Apr. 1598.

Congregatio Concilij cenſuit examinatores ſinodales debere denunciare quotquot idoneos repererint ad uacantem parochialem Eccleſiam gubernandam, ſed ad Epiſcopum, non autem ad eoſdem examinatores pertinere iudicare quis inter eos ſit magis idoneus.

10 Nono, relationi examinatorum de habilitate concurrentis ſtandum eſſe voluit *Rota deciſ.*673.*p.*4.

11 Decimo, concurſus non eſt neceſſarius in Eccleſia parochiali regulari, vt cenſuit S. Congreg. *teste Gonzalez ſuper reg.*8. *Canc glo.* 6. *num.* 162. *verſic. duodecimo.*

12 Vndecimo, iuſtificatio gratiæ, & impetrationis Eccleſiæ vacantis ob non factum concurſum infra ſex menſes iuxta tenorem huius conſtitut à die vacationis, eſt probanda per impetrantem, vt voluit *Rota deciſ.*88.*tom.*2.*in poſth.*

13 Duodecimo, concurſus habet locum etiam in parochialibus vnitis quotieſcũque in Vicarium transfertur non ſolum exercitium curæ; ſed etiam iura, *Rota deciſ.*579.*par.*2. *tom.*2.*in recent.*

14 Tandem ſi examinatores non fuerint deputati ab Epiſcopo, & interim labatur tempus intra quod prouiſio per concurſum fieri debet, beneficium deuoluitur ad Papam, vt fuiſſe tentum *Rotam in vna Placentina parochialis teſtatur D. Riccius decis.167 p.4.*

15 Quatenus verò in eadem bulla mandatur, vt poſsit appellari à iudicio Epiſcopi ſiuè ab eius electione facta in concurſu ad parochiales Eccleſias.

16 Ampliabis primò, hanc concluſionem, vt appellãs à mala electione non teneatur dicere de læſione, vel grauamine, vt cenſuit S. C. teſte *Gonzalez ſuper reg.Cancell glo.4.num.*144. *Garz.de benefic.par.9.cap.2. num.*252. *Gratian. deciſ.96. in addit. nu.7. & D.Riccius deciſ.96.n.22.p.4.*

17 Amplia ſecundo, vt appellans à mala electione, vigore bullæ poſsit prælatus prouocare ad nouum examen, & quis illorum magis idoneus reperietur reuocata prima electione parochialem obtinebit ita fuiſse deciſum *in Rota Romana tradit Gratian.dec.96 num.22.D.Ricc.reſolut.*323 *par.1.in magnis, Campanil. rubr.7.c.6.nu.*75.& ratio eſt quia de grauamine nõ poſſet benè conſtare Iudici ad quem niſi per nouum examen, vt conſiderat *Ludouiſius deciſ.*527.*num.*5. *Rot. in nou. deciſ.*8. *de probat. & deciſ.* 18. *num.* 4. *de conceſſ. præbend. D.Ricc.deciſ.*382. *par.*4. *latè Nouarius ſuper Nou. iur. Pontific. concluſ. 9.de appellat.*

18 Declaratur modo, vt examen ſit faciendum intra breue tempus *Gonzalez ſuper reg.*8.*Cancell.gloſ.*4. *nu.* 146. nam per lapſum tẽporis poteſt quis euadere doctus, & idoneus, *Seraphin. dec.*968. *p.*1.

19 Declaratur ſecundo, dari appellationem quando cõſtaret de doloſo, & irrationabili iudicio Epiſcopi ſecundum *Ludouiſius dec.*11. & 538.*D.Riccius reſol.*273. *num.2.p.*1. & quando dicatur, & ex quibus coniecturis appareat iudicium Epiſcopi doloſum, & irrationabile, *idem D. Ricc.deciſ.* 80 *par.*5. *Rota deciſ.36.p.2. tom.* 1.

20 Hinc infertur.vt ex duobus præſentatis coram Ordinario, ſi vterque fuerit æquè idoneus ab examinatori-

toribus reputatus, poterit vni potius, quam alteri fieri collatio beneficij, nec à tali collatione dari poteſt appellatio, ſic fuiſse iudicatum in *Rot. Rom. teſtatur Farinac. deciſ. 591. parte 1. tom. 2.*

21 Declaratur tertio, talem appellationem concedi ad effectum deuolutiuum, nõ autem ſuſpenſiuum, vt habetur in bulla *verſ. hæc tamen tradit Gratian. deciſ. 96. num. 33. & Garz. de beneſic. p. 1. cap. 2. nu. 246.* & declarauit S. Congreg. Eminentiſs. Cardin. ſub die 6. Augusti 1600. ſub ſequenti tenore, vt apud *Farin. in recollect. deciſ. 256.*

Congregatio Conc. cenſuit à reprobatione examinatorũ qui aliquem ex concurrentibus ad parochialem Eccleſiam vacãtẽ minus idoneum renunciarũt dari appellationẽ ad effectum deuolutiuum nõ autem ſuſpenſiuum, quod verum eſſe dicas reſpectu appellationis interpoſitę ab electione Ordinarij, ſecus autem reſpectu appellationis à ſententia Metrapolitani, ad quem fuit appellatum, ſiuè alterius Iudicis appellationis reuocatoria electionis Ordinarij, nam in tali caſu totum contrarium erit, vt ſuſpendatur appellatio ad vtrumque effectum ſic fuiſse deciſum *in Rot. Rom. 29. Nouembris 1613. coram Buratto recenſet Farin. deciſ. 537. par. 1. tom. 2.* vbi quod ſi bulla voluiſset tollere appellationẽ ſuſpenſiuam à ſententia Metrapolitani id expreſsiſſet, put fecit in appellatione ab electione Ordinarii, ad *text. in l. vnica §. ſin autem C. de caduc. toll.* & huius opinionis eſt etiam *D. Regens meritiſſimus Valenz. conſil. 45. nu. 19. Genuenſ. in prax. cap. 61. num. 5. quamuis contrarium ſenſerit Garz. de benefic. par. 9. cap. 2. numero 242.*

22 Dum etiam ſancitum reperitur in bulla prædicta nullam dari appellationem à relatione examinatorũ de quo *latè Noua. frater in nou. iur. Pontific. concluſ. 7. de appellat.*

23 Animaduertas, quod omnes examinatores tenentur referre qualitates concurrentium alias relatio erit nulla, *iuxta deciſ. Caualer. 299.*

SVMMARIVM.

1 *Cõſecratio virginum, in qua ætate fieri debet.*

De Conſecratione virginum.

Super Bulla Clem. VIII.

1 SAnciuit per hanc conſtitutionem præfatus Sanctiſſimus, Epiſcopos in conſecratione monialium teneri ſeruare dipoſita in pontificali alias muneri eorum ſatisfeciſſe non dicantur, & inter alia requiſita appoſita in Pontificali eſt illud, vt moniales conſecrandæ interrogari debeãt ſi attingant 25. annum, nam de iure non poſſunt consecrari ante illam ætatem, vt in *cap. placuit, & cap. virgines* 20 *q.* 1. Nihilominus de cõſuetudine vniuerſali cõſecrantur ante dictam ætatem, de qua vide *Natt. conſ.* 228. *nu.* 5. *Silueſt. verb. conſecratio virginum n.* 1. quos refert, & ſequitur *Macer. reſolut.* 112. *caſu* 14. *lib.* 1.

SVMMARIVM.

1 *Conſeruatores reuocantur per bullam Gregor. XV.*

2 *Conſeruatores debent quas qualitates habere.*

3 *Commendatarius perpetuus dicitur conſtitutus in dignitate.*

4 *Abbas conſtitui poteſt conſeruator.*

5 *Archidiaconus conſtitui poteſt conſeruator.*

6 *Dignitas ſuperueniens non validat electionem conſeruatoris.*

8 *Conſeruatores ſubſtitui poſſunt in locum mortuorum*

9 *Conſeruatores non poſſunt ſibi conſeruatores deputare.*

10 *Conſeruatores infra quot tempus deputari debeant.*

11 *Conſeruatores an poſsint amoueri.*

12 *Regulares rei trahuntur coram conſeruatoribus amplia vt nu.* 13. *declara vt nu.* 14. 15. *&* 16.

17 *Conſeruatores debent examinare ſummariè, an violentia ſit manifeſta.*

18 *Conſeruatores non procedunt extra ciuitatem, amplia vt nu.* 19. 20.

21 *Controuerſia exiſtente inter Conſeruatorem, & Or-*

Ordinarium quid agendum ſit.
22 *Suſpenſio qua comprehendat.*
23 *Regulares actores an petere poſſint officialem non ſuſpectum.*
24 *Conſeruatores qui dicantur.*
25 *Bulla Gregorij de Conſeruatoribus non comprehendit religionem Hieroſolymitanam.*
26 *Appellatio datur à ſententijs Conſeruatorum.*

De Conſeruatoribus.

Super Bulla Gregorij XV.

BVlla hac incip. *Sanctiſſimus in Chriſto Pater edita de anno 1621. die 22. Menſis Septembris*, nonnulla vtilia capita, tãquam ius nouiſsimum complectẽtia continet, ſuper quibus tantum omiſſa diſpoſitione *text. in cap. 1. de offic. deleg. in 6. & Conc. Trid. ſeſſ. 14. cap. 5.* aliqua vtilia diſcurram.

1 In primo capite reuocauit, ac nonnulla decreuit, quaſcumq; conſeruatorũ deputationes factas, tam iu vim literarum conſeruatorialium, iuxta formam deſcriptam in quinterno Cancellariæ, quam quorumcumque priuilegiorũ perpetuò, vel ad tempus authoritate Apoſtolica conceſſorum ad fauorem quorumcumque Conuenctuũ, Capitulorum, Militiarum, Congregationum, Collegiorum ordinum, monaſteriorum, Hoſpitalium, & aliorum piorum, tam ſecularium quam cuiuſuis ordinis etiam mendicantium, vel ſocietatis regularium locorum etiam exemptorum.

2 In ſecundo capite decreuit, vt nequeant conſeruatores deputari vel eligi, niſi habeant qualitates requiſitas *text. in cap. ſtatutum de elect. in 6.* Puta quod ſint in dignitate Eccleſiaſtica, uel obtineant perſonatum, vel Cononicatum in Eccleſia cathedrali, & quod in ſinodo prouinciali, vel diocceſani ſint deputati, alias literæ conſeruatoriæ per Sedem Apoſtolicam concedendę, alijs, quam prędictis nullius ſint roboris, & regulares, qui contra hanc formam conſeruatores eligere auſi fuerint, voce actiua, & paſſiua ſint ipſo iure priuati;

Reli-

Reliqui verò pęnis arbitrarijs à ſua Sãctitate coarceãtur, & loca prædicta careant conſeruatore per annum, & conueniantur coram Ordinario loci.

Ad intelligẽtiam tamen huius capitis eſt videndus *Tepat. tit. de conſt. in dignit.* vbi habentur, qui dicantur conſtituti in dignitate, ad effectum, vt eligi, & deputari valeant conſeruatores; ſed nè tã remiſsiuè loquar non deſinas notare, quod dignitas competit ei, qui habet iuriſdictionem, & officium, vt eſt Archipresbiter cathedralis iuxta deciſ. *Rot. vnica de offic. Archipresb. in antiq.* & ſimilia. Perſonatus verò competit tantum habenti quandam præheminentiam ſupra alios.

3 Hinc commendatarius perpetuus dicitur conſtitutus in dignitate, nam dicitur verus Abbas, & prælatus, & ideo ſicuti poteſt eſſe Iudex delegatus ſecundum deciſ. *Boer. 271. ſub num. 3. Borrell. in ſumm. deciſ. tit. de commendat. nu. 49. Gonzal. ſuper reg. Canc. gloſ. 5. §. 8. num.* 10. ita & pariter conſeruator.

4 Infertur etiam quod Abbas poterit conſeruator cõſtitui, nam dicitur conſtitutus in dignitate *iuxta deciſ. Seraphin.* 514. *tomo primo.*

5 Infertur ſimiliter, quod Archidiaconus abſẽte Epiſcopo poterit eligi in conſeruatorem, nam tunc dicitur conſtitutus in dignitate ſecus vero præſente *cap. 2. de offic. Archidiac. latè Gratian. diſcept for. cap. 92. lib. 1. & deciſ. 157.*

6 Infertur pariter, quod ſi non conſtitutus in dignitate fuerit electus in conſeruatorem, ſi poſt electionẽ ſiuè deputationem ſuperuenerit ei dignitas, talis electio erit inualida, & regulares incurrerent pœnam cõtenctam in hoc ſecundo capite per illam regulam, vt quod ab initio non valeat tractu temporis cõualeſcere non poſsit facit deciſ. *Guid. Pap. 286. & Giurb. deciſ. 23.* quod ſecus eſt quando fuerit poſt electionem erepta ei dignitas *Gratian. diſcept forenſ. 92 tom. 1. D. Ricc. reſolut. 414. par. 1.*

7 Sed an Vicarius Epiſcopi generalis poſsit eſſe conſeruator, & aliqui voluerunt pro negatiua opinione nempe quod verba textus in

cap.

cap. fin. de offic. delegat. in 6. ibi nempe (ſeu dignitates vel perſonatus) ſtrictè accipi debent, non importent honorem, cum aliqua iuriſdictione, ſed prout ſint beneficia Eccleſiaſtica ſicuti manifeſtè probant verba prædicta, ibi (in cathedralibus, vel collegiatis obtinentes, vnde ſequitur eoſdem Vicarios quatenus tales nõ poſſe exercere officium cõſeruatorum, quamuis enim habeant honorem; ſeu officium cum iuriſdictione, nequaquam tamen obtinent dignitatem, ſeu perſonatum in aliqua Eccleſia *Abb. in cap. de multa nu 23. de præbend. Selu. de benefic. par. 1. quæſt. 2. num. 64. & Menoch. conſ. 51. n 33. lib. 1.* quę dignitas per textum prædictum requiritur, & hãc ſententiam defendunt *Card. in clem. 2. de reſcript. q. 12. Pauin. de poteſt. capit. p. 2. q. 10. num. 16. Roderic. q. 66. artic. 13. verſ. ex his.*

Contrariam tamen opinionem veriorem eſſe putaui) tum quia approbatur per *gloſ. in d. clem. 2. verb. delegatus, & ibi Anchar an. Paul. & Imola* Riccard. *inter conſ. Menoch. 52. nu. 33. cum ſeqq. lib. 1. & Sbrozz. de offic. Vic. lib. 2. quæſt. 27.*

Tum etiam, quia hodie bulla præfata Gregorij vtitur alternatiuis verbis ibi (*ita vt vel in dignitate Eccleſiaſtica peaditi, vel perſonatum obtinentes, vel Eccleſiarum cathedralium Canonici exiſtant.*) Vnde cum Vicarii dicantur conſtitui dignitate, vt plures refert *Sbrozz. loc. cit.* quid mirandum ſi poſsint in conſeruatores eligi; verum excluderem Vicarios foraneos per ea quę ſcribit *Barboſ. de poteſt. Epiſcop. alleg. 54. num. 139. par. 3.* quia dicitur potius officium quam dignitas idem *Sbrozz. nu 8.*

8 In tertio capite ſanciuit, vt conſeruatorum deputatorũ in ſinodo prouinciali, vel diœceſana ſi aliquis moriatur, poterit alius ſubſtitui per eundem Ordinarium cum conſenſu capituli vſq; ad futurum ſinodum.

9 Ex quo capite apertè arguitur conſeruatorem non poſſe ſub conſeruatorem deputare; vltra quod expreſſe in iure cautum reperitur, *vt in cap. fin. de offic. deleg. in 6. & comprobat Mascer. reſolut. 16. num. 7. lib. 1. & Gregor. in ſintag. iur. cap. 22. nu. 27.*

10 In

10 In quarto capite ſtatuit, vt regulares in Italia infra duos, extra verò eam infra ſex mēſes à die publicationis conſtit. debeant ſibi eligere conſeruatores iuxta formam traditam ſub pœna, vt termino elapſo conueniri poſsint coram Ordinarijs.

11 In quinto capite conſeruatores legitimè electi, niſi ex legitima cauſa à Sede Apoſtolica, aut locorum Ordinarijs, prout ijſdem regularibus, aut aliis prædictis libuerit approbanda durāte quinquennio à die deputationis amoueri, aut mutari nullatenus poſsint, & quod conſeruatoriæ literæ regulariter non durent vltra quinquennium vltra *C.T. c.5. in fin. vide Moret. qui plures allegat de cōſeru. cap. 10. fol. 883. nu. 323.*

Vnde notādum eſt, quod facta ſemel electione conſeruatoris, non poſſunt electores variare *Roderic. q. 65* & ratio eſt, nam facta electione ius quęritur electo quòd ei nolenti auferri nō poteſt, *Rebuff. de priuileg. ſchol. priuil. 151. num. 9. Mobedan. deciſ. 21.* niſi aliter ſit diſpoſitum in priuilegio conſeruariæ *Roderic. d. art. cap. 3 in fin.*

12 In ſexto capite emanatū reperitur, Regulares, ſi fuerint rei non poſſe trahi coram Ordinarijs, ſed conſeruatoribus, ſecus ſi actores, nam non poſsent alios trahere coram dictis conſeruatoribus. Et meritò quidem, nam actor ſequitur forum rei tam de jure ciuili, vt probat *text. in l. in criminali C. de iuriſd. omn. iudic. & in l. iuris ordinem C. eod.* quam de iure canonico, *vt in cap. ſanè cap. cum ſit generale, & cap. ſi clericus de for. compet.*

13 Ampliatur primò, huius capitis concluſio, vt regulares debitores trahi debeant coram conſeruatoribus, *Rodriq. qq. reg. 65. art. 12. Guid. Pap. deciſ. 18. Frāc. Marc. deciſ. 1087. par. 1. & Conc. Trid. d. ſeſſ. 14. cap. 5.* nam iuriſdictio conſeruatorum ad inſtar ordinariæ cenſetur *Nauarr. conſ. 3. de offic. deleg.* maximè hodie per S.C.T. & bullam.

14 Declaratur modo, vt regulares in cauſa hæreſis nō conueniantur coram conſeruatoribus, ſed coram Ordinarijs ſiuè inquiſitoribus hæreticæ prauitatis *cap. ad abolendum in fine de hæret. cap. fin. & cap. vt officium* *§. con-*

§. compeſcendi eodem in 6. nam ſicuti generalis commiſsio facta à Papa delegato non axtenditur ad cauſas ſidei *cap. frater noſter 16. q. 1. cap. in generali, vbi gloſ. ver. generali de reg. iur. in 6.* ita nec generalis commiſſio data conſeruatori non eſt extendenda ad cauſas fidei, datur enim argumentũ à delegatis ad conſeruatores, tanquam à genere ad ſpeciem, *gl. in cap. fin. verb. adita de offic. deleg. in 6.*

15 Declaratur ſecundo, vt poteſtas horum conſeruatorum non extendatur ad cauſam cęptam coram Ordinario antequam eligeretur conſeruator *D. Riscius decis. 191. p. 3.*

16 Declaratur tertio, vt per illa verba (*vt coram conſeruatoribus regulares conueniri quidẽ, aut trahi debeant ſed alias conuenire, aut trahere non poſſint, ita vt memorati conſeruatores in cauſis, in quibus regulares, & alij actores fuerint nullam prorſus iuriſdictionem habeant, ſed in ijs tantum in quibus rei fuerint*) non fuerit ſublata facultas, quam habẽt conſeruatores defendendi regularem, & alios à manifeſtis iniuriis, & violentiis, quæ illis de facto inferuntur dum à ſuis poſſeſsionibus eijciuntur, & proprijs bonis vti impediuntur iuxta declarationem S. Congr. Eminentiſs. Card. Conc. Trident. interpetrum tenoris ſequentis.

S. Cong. Card. Conc. Trid. interp. cenſuit eiuſmodi verbis minime ſublatam fuiſſe fuiſſe f e. ltatem, quam habent conſeruatoris defendendi regulares à manifeſtis iniurijs ac violentijs dummodo obſeruẽt formam praeſcriptã Conſtitut. Innoc. IV. & Bonif VIII. relatis in cap. 1. & fi. de offic. deleg. in 6.

C. Card. de Torres.

Locus † Sigilli.

Proſper Fagnanus
S. Cong. Secr.

Quæ concluſio extenditur ſiuè cauſa agitetur contra perſonas Eccleſiaſticas, ſiuè etiam contra ſeculares, nam cum in his terminis vbi v. 3. ſolum tractatur de iniurijs, & violentijs manifeſtis perſonis, ſeu rebus Eccleſiaſticis illatis, cauſæ hæc natura ſua tanquam ſacrilegium inuoluẽtes ad forum Eccleſiaſticum etiã

contra ſæculares, ſpectent *ex reg. textus in cap. cum ſit generale, & cap. conqueſtus de for. compet.* in conſequentiam ſuper illis contra omnes etiam ſæculares poteſtas conſeruatoribus à iure concesſa intelligitur cum nullum fiat præiudicium iuriſdictioni ſæculari tanquam ceſſante ratione *cap. nouit. in princip. de iudic. ita Cabed. diuerſ. iur. arg. lib. 3. cap. 18. nu. 6.*

17 Verum notare ne prætermictāt conſeruatores, vt ante omnia debent ſummariè examinare, an violētia, ſeù iniuria, de qua agitur fuerit manifeſta, & ſuper ea probationes recipere ad fundandam eorum iuriſdictionem, ita vt ſi inueniant illam notoriam procedant, alias ſe incompetētes pronuncient, *Gail. lib. 1. obſeru. 34. num. 3. Barboſ. in l. ſi quis ex alieno nu. 112. & 147. de iudic. Silu. in ſumm. verb. conſeruator nu. 3. & plures refert* Barboſ. *de pot. Epiſcop. p. 3. alleg. 106. nu. 18.*

18 In ſeptimo capite expreſsè mandatur, vt prædicti conſeruatores non præſumant procedere extra ciuitatem, & diœceſim, in qua fuerint deputati, & rationabiliter, nam iuriſdictio conſeruatoris eſt contentioſa, & non poteſt exerceri vltra ſuum diſtrictum, *vulg. cap. vt animarum de conſtit. in 6. l. fin. ff. de Iuriſd. omm. iudic. D. Ricc. collect.* 591. hinc videmus, quod delegatus nequit extra locum commisſionis partes citare, nec cauſam cognoſcere ſine expreſſo partium conſenſu *c. ſtatutum, §. in nullo quoq; de reſcrip. in 6. D. Ricc. reſ. 422. p. 1. in prax. in nouis, & in antiq. deciſ.* 624. adeo vt tacitus nō ſufficiat, *Gloſ. in d. §. in nullo quoque Abb. in cap. nonnullis de reſcript. Genu. in prax. c. 69. in addit. num. 15.* prout etiam ſententia lata contra citatum extra territorium citantis eſt nulla ipſo iure *clem. paſtoralis de ſent. et re iudic. Miſing. obſeru. 7. cent. 6.* & in terminis huius concluſionis inquit *Macer. reſolut. 16. lib. 1.*

16 Ampliatur concluſio huius capitis, vt hodie dicatur limitata diſpoſitio *textus in d. cap. fin. verſ. conſeruatores autem de offic. delegat. in 6:* per quam ſtatuebatur, vt conſeruatores extra ciuitates ſiuè diœceſes, in quibus fue-

fuerant deputati procedere non poſſent, nec reos ad iudicium trahere vltra vnã dietám à fine diœceſum eorundem, prout notabant *Azor. inſtit. mor. par. 2. lib. 5 cap 34. q 8.* Roderic. *qq. reg. tom. 1. q. 65. artic. 7. Ceuall. commun. contr. com. q. 897. num. 730. cum ſeqq. tom. 4. & Tuſc. concluſ. 405. cum ſeqq. lit. D.* nam bulla prædicta ſimpliciter loquitur, vt nõ poſſint trahere extra dioceſim, vel ciuitatem, in qua fuerint deputati, nec mentionem facit de dieta.

20 Ampliatur ſecundo, vt nec procedere valeant ſtãte partium conſenſu *gloſ. in d. cap. fin. de offic. deleg. in 6. verb. nõ præſumãt ibi, quod in conſeruatore non credo*; ſequitur M*olin. de iuſt. tra. 6. diſp. 29. & idem* Macer. *loc. cit. numer. 6. vbi num. 7.* ſubdit eſſe ſuſpenſum tanquam excedentem terminos.

21 In octauo capite habetur, vt ſi fuerit controuerſia inter conſeruatores, & ordinarium, non procedatur per eos, quouſque terminetur per arbitros competentia iuriſdictionis; & excedens tam in hac quam alia parte ſuos limites per annum eſt ſuſpenſus ab officio, & partes id procurantes ſint excommunicatę.

22 Nota ibi (*quod ab officio ſit ſuſpenſus*) vt illa ſuſpenſio tria comprehendit, nempè exequutionem Ordinis, iuriſdictionis Eccleſiaſticæ, & adminiſtrationem Eccleſiæ, & rerum eccleſiaſticarum ad Dei cultum Sair. *de cenſ. cap. 5. Vgol. de cenſur. Eccleſ. tab. 4. cap. 6. nu. 1. & ſeq.* Non tamen priuat à diſtributionibus quotidianis, *Nauarr. in man. cap. 27. nu. 160. latè Vgol. tab. 1. cap. 14. §. 1. Monet. de diſtrib. quotid. par. 2. cap. 15. imò ſecundum Suar. diſput. 3. num. 17 in fin.* non ſuſpenditur à beneficio; nam quoties à iure, ſeu ab homine ſuſpenſio ab officio preciſè, vel abſolutè imponitur ſi aliud non addatur non includit ſuſpenſionem à beneficio, *ex text. in cap. cum inter in princ. de purg. can.* & comprobant alijs fundamentis, *idem Suar. d. 26. ſect. 3. à nu. 4. Henriq. in ſum lib. 13. cap. 32. §. 3.* & ſic ẽt excuſaretur conſeruator ob ignorantiã dummodo non ſit craſſa, *ſecundum gloſ. in cap. eos de tempor. ordin. in 6. &* Rodri. *qq. reg. tom. 1. q. 65. artic. 9.*

Contrariam tamen ipſe ſector ſententiam non ſufficere ad incurrendam pœnam delinquere per ignorantiam iuris craſſam, vel affectatam, nam verius eſt requiri, vt conſeruatores culpabiliter, & grauiter peccando id faciãt cũ Sanctiſsimus hic referat ſe constitut. Bonif. VIII incip. hac conſtitutione, quæ eſt *d.c. fin. de offic. deleg. in* 6. qui textus exigit ſcientiam, nec ſine cauſa verbum ſcienter in eo additum eſt, ad excludendam ſcilicet quamcumque ignorantiam, vt defendit *Suar. tom.* 5. *diſp.* 26. *ſec.* 1. *à nu.* 3. ea nempe ratione, nam quælibet ignorantia, & craſſa excuſat à pœna licet nõ à culpa, quando lex pœnam imponens vtitur verbo (*ſcienter*) vt *argum. text. in l. igitur ff. de liber. cauſ. cum ſimilibus comprobat Nauarr. in man. cap.* 27. *num.* 141.

Nota etiã ibi (*quod pars qua id procurauerit excommunicationis pœnam incurret*) eſſe Sanctiſsimo reſeruatam, vt per *Gãb. de caſ. reſ. cap.* 17. *num.* 6. *in princip. Pilluec. tract.* 14. *num.* 53. *verſ. quinta nu.* 57. *Rainer. de cenſur. extr. bull. cœnæ cap.* 9. *excom.* 47. *quos refert Barboſ. de pot. Epiſcop. p.* 3. *alleg* 50. *num.* 205. à qua abſolui nequit niſi refectis alteri parti expenſis, *vt habetur in d. cap. fin.* nec ſufficit cautio, *vt ibi Dominic. & & Franc. num.* 2. *gloſ. in cap.* 2. *verb. manifeſta de ſentent. excomm. in* 6. *DD. in cap. qua fronte de appellat. Couarr. in cap. alma mater p.* 1 §. 11. *num.* 11. *Henriq. in ſum. lib.* 13. *cap.* 28. quod declara in hanc pœnam non incidere quemcumque procurantẽ, ſed tantum partem, vt probant verba noſtræ bullæ ibi (*& pars, qua hoc fieri procurauerit*) ita declarant *Nauarr. in man. cap.* 27. *nu.* 125 *Azor. d. p.* 2. *lib.* 5. *cap.* 34. *q.* 13. *Suar. tom.* 4 *d.* 23. *ſect.* 4. *num.* 10. *&* Roderic. *d. q.* 65. *artic. vlt.*

23 In octauo capite non prohibet Sanctiſsimus, quo minus regulares, & alij ſupradicti in caſibus à iure permiſsis petant Iudicem non ſuſpectum à magiſtratibus ſecularibus, tribus tamen copulatiuè concurrẽtibus, vt ſint actores, & non rei, vt agant contra laicũ, non autem eccleſiaſticum, vel alias à ſeculari iuriſdictione exemptum, ac etiam

vt

vt cauſa, in qua Iudex deputatur ſi prophana; non autem Eccleſiaſtica.

24 Qui tamen dicantur cõſeruatores, & ad materiam vide *Nouarium fratrem in nou. iur. pontific. cõcluſ vnic. de conſeruat. Dom. Ricc. collect.* 899.

25 Et an huiuſmodi conſtitutio afficiat religionem Hieroſolymitanam. S. Congreg. Emin Cardin. cenſuit negatiuè *ſub die 6. Februarÿ* 1627. quæ declaratio reperitur impreſſa in bullario S. D. N. Vrbani Papæ VIII. mei benefactoris incip. exponi nobis.

26 A cõſeruatorum autem ſententijs dari appellationẽ ad Papam dixit *Ancharan, conſ.* 72. ex quo ſunt Iudices delegati, vt habetur in *c.* 1. *& fin. de offic. deleg. in 6.*

SVMMARIVM.

1 *Tenor bullæ Nicolai V. in contractu cenſuali,*

2 *Tenor bullæ Pij V. in formãdo cenſu.*

3 *Tenor bullæ Gregorÿ XIII. pro conſtitutione cenſus.*

4 *Cenſus, vt dicatur legitimè conſtitutus quæ requirantur.*

5 *Cenſus conſtitui debet ſuper re certa declara num.* 6. 7. 8. 9. 10. 11.

12 *Cenſus non poteſt conſtitui ab vſufructuario inuito proprietario.*

13 *Cenſus non conſtituitur à marito ſuper fundo dotali.*

14 *Cenſus quando poſsit conſtitui ſuper re aliena ſine cõſenſu domini.*

15 *Cenſus conſtituitur ſuper re ſtabili, amplia vt n.* 16. 17. *&* 18.

19 *Cenſus conſtituitur ſuper re fructifera; & an ſi ſit deteriorata nu.* 20.

21 *Cenſus an imponi poſſit ſuper re, quæ non affert tot fructus, quot importat cenſus deductis laboribus.*

22 *Cenſus an imponi poſſit ſuper iuriſdictione alicuius caſtri.*

23 *Res fructifera quæ dicatur.*

24 *Cenſus imponitur ſuper re libera, amplia vt num.* 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32.

33 *Cenſus imponitur ſuper re certis finibus deſignata, & quid ſi venditor haberet vnam domum nu.* 34.

35 *Fines qui, & quot deſignari debent.*

36 *Pactum de retrouendendo apponitur in cẽſu, amplia vt nu.* 37. 38. 39. 40. *&* 41. *declara vt nu.* 42. 43.

44 Cen-

44 *Cenſus quando dicatur redimi.*

45 *Cenſus conſtituitur ad vitã ementis.*

46 *Cenſus non debet excedere decimam partem pretij.*

47 *Cenſus conſtituitur numeratione pecuniæ, amplia vt nu. 48.*

49 *Pecuniæ numeratio probatur ex instrumento, niſi contrarium probetur.*

50 *Cedula bancaria habetur pro pecunia præſente.*

51 *Pecunia præſens non requiritur in contractu cenſuali in regno.*

52 *Allegatio iuris pro numeratione pecuniæ.*

53 *Numeratio pecuniæ non requiritur, quando debitum eſt verum ex alia cauſa.*

54 *Cenſus eſt validus abſque pecunia numeratione ſi cõſtet illã peruenſſe ad manus venditoris.*

55 *Pecuniæ numeratio non requiritur in alienatione cenſus.*

56 *Pecuniæ numeratio non eſt de ſubſtantia in contractu cenſuali ante* Bullam *Pij V.*

57 *Nullitas cenſus ex defectu numerationis pecuniæ ſanari ſolet per Pontificem.*

58 *Numeratio pecuniæ ex quibus verbis instrumenti colligitur.*

59 *Numeratio pecuniæ an probetur per teſtes de auditu.*

60 *Cenſus inualidatis exceptio an impediat, quid interim ſoluatur.*

De Contractibus cenſualibus.

Super Bulla Nicolai V. Pij V. & Gregorij XIII.

1 DE *anno 1542. emanata fuit prædicta bulla per Nicolaum V. incipi. Sollicitudo Paſtoralis*, in materia contractus cenſualis, per quam mandatur poſſe coſtitui cenſum ſuper rebus proprietatibus facultatib*us*, emolumentis iuribus, & rebus, dummodo interueniat pactum de retrouendendo, & annualis cenſus non excedat decimam partem prætij principalis.

2 De anno poſtea 1569. emanata fuit noua forma creandi cenſus per *Bullam Pij V. incip. hac igitur noſtra conſtitutione.*

Ex cuius diſpoſitione apparet requiri has qualitates in conſtitutione cenſus .ſ. vt conſtituatur ſuper rebus immo-

immobili, vel quæ pro immobili habetur de ſui natura fructifera certis finibus deſignata pecunia præſente coram teſtibus, & Notario in actu celebrationis inſtrumenti.

3 Nouiſsimè verò de anno 1574. ad inſtantiam Alphonſi Regis Siciliæ citra & vltra farum, fuit *per Gregorium XIII. in eius conſtit. incip. Ad perpetuam rei memoriam.* approbata bulla Nicolai addito ſolum particulari, vt conſtituatur ſuper re certa, & corpore expreſso, & deinde ſuper aliis rebus.

4 Tu autē benigne lector ſi ſcire intendas veram, ac hodiernam praxim tam in hac noſtra Curia Archiepiſcopali, quam per totum regnum. Notabis infraſcripta requiri omiſsis omictēdis ad effectum, vt legitimè dicatur conſtitutus cenſus, nec aduerſus eum aliqua exceptio opponi valeat:

Primo, & principaliter vt fiat ſuper re certa, & ſtabili certis finibus deſignata ac libera cum obligatione omnium bonorum, & perſonæ ipſius venditoris. Secundo, vt addatur pactum de retrouendendo per verbum quandocumque, & tertio, vt annuus cēſus non excedat decimam partem pretij, habetur per *D. Riccium reſolut. 205. p. 2.*

Alias cenſus eſt nullus non ſeruatis dictis requiſitis, tanquam contra formā dictarum conſtit. emanatarum fauore animarum, & ob publicam vtilitatem, vt pluribus authoritatibus cōprobat *Surd. conſ. 318. n. 12. & ſeq. lib. 3.*

5 Ad primam qualitatem cenſus deueniendo. Sciendum eſt cenſum eſse conſtituēdum ſuper re certa alias ſi non ſit conſtitutus ſuper re particulari cenſus non tenebit, *Viuius decif. 369. num. 34.*

6 Declaratur primo, vt nō dicatur contractus vſurarius ſi plures ſint obligati in ſolidum ſi interuenerit vnum ſolum corpus *Maſtrill. decif. 141. p. 2.*

7 Declaratur ſecundo, vt cenſus impoſitio ſuper dōmo generaliter, ſi vnam tātum domum vendens habeat ſubſtinetur, vt in his terminis tradit B*art. per illum text. in l. 2. nu. 1. ff. de liber. & poſth. & ibi Iaſ. n. 14. & alij, quos citat Decian. in reſponſ. 22. n. 70. lib. 4. iuxta*

quam

quam opinionem ſentijt Rota in vna Ciuitatis Caſtelli cenſus die 10. *Maij* 5599. *teſte Marcheſano de commiſſ. p.*1. *§.*2. *fol.*859.

8 Declaratur tertio, vt poſt bullam hanc cenſus vitalitius perſonalis ſit licitus, *Lup. de vſur. coment.*2. *§.*2. *num.*83. *Roderic. in ſum. lib.* 1. *cap.*44. *num.*2. *Lopez lib* 1. *de contract. cap.*55. *concluſ.* 3. *Salas de cenſ. dub.*5. *nu.*2. *verſ. tertio probatur Eman. Sa verb. cenſus num.*4. *latè Sanctar. var. reſolut. q.* 46. *per totam, & vide infra nu.*44.

9 Declaratur quarto, vt cēſus ſubſtineatur, quamuis ſit impoſitus ſuper pluribus rebus, etiam non expreſſa ſumma, pro qua ſingula corpora ſunt grauata, dummodo certi fines deſignentur, vt fuit reſolutum in vna *Romana cenſus* 44. *Ianuaro* 1602. *coram Sacrato*, per quam fuit reiecta diſtinctio, quam faciunt Moderni *à Cingulo in trac. de cenſ. p.*3. *nu.*26. quod habet locū etiam ſi ſit appoſitum pactum, vt emptor ſingulis annis poſſit eligere ex qua re velit ſibi cenſum perſolui *Gabr. conſ.*47. *lib.*2. Imò quamuis poſtea eſſet dictū ſuper omnibus quibuſcūq; bonis, quia quando certa corpora ſunt expreſſa, cenſus valet, nec vtile per inutile vitiatur *c. vtile de reg. iur. in* 6. *& ita tenuit Rota in vna beneuentana cenſus* 16. *Decembris* 1594. *coram Mantica*. Dummodo prædicta ſpecialiter grauata, & nominata ſufficiāt pro integra ſolutione fructuum cenſus, ſecus ſi non ſufficiant, quia ſequens clauſula generalis, & ſuper aliis bonis attencta conſtit. Pij nihil operatur, neque ex ea cenſus ſubſtineri poteſt, niſi eſſet cōſtitutus ante ipſam bullam, *vt Rota tennit in vna Eugubina cenſus* 10. *Februarij* 1597. *coram Litta*.

10 Declaratur quinto, vt cenſus impoſitus ſuper pluribus rebus ſubſtineatur ēt vna earum perempta, dummodo remanens ſit capax pro illius ſubſtentatione, *vt fuit tentū in vna Romana census* 14. *Ianuarii* 602. *coram Sacrato.* hinc infertur de ſocietate officiorum inita ſuper duobus officijs, quæ ſubſtinetur, quamuis alterum ex officijs vacet dummodo officium remanens ſit capax ſocietatis, vt fuit dictū *in cauſa Romana*

ſoc-

ſocietatis de Luchinis 24. Ianuarij 1573. coram Blanchetto.

11 Declaratur ſexto, vt cenſus in terminis bullæ Pij V. ſuper re propria conſtitui nõ poſsit, niſi ad vtilitatem alterius, nã licet poſsit quis etiam, ex ſua pecunia pro alio cenſum emere ad *tex. in l. mancipia, vbi Bald. C. ſi quis alc. vel ſibi,* Non tamen illud poteſt conſtituere ſuper re propria ad ſui fauorem, vt per R*otam in cauſa Romana nullitatis cenſus 9. Decembris 1602. corã Card. Lancellotto*, alias daretur emptio rei propriæ, quæ eſt impoſsibilis, *l. cum res C. de cõtrab. empt. l. ſua rei ff. eod. l. neque pignus ff. de reg. iur.* Vnde videmus, quod cenſus ſtatim extinguitur quocumque titulo ad emptorem perueniat, *l. 1. ff. quib. mod. vſufr. amiči. l. neque pignus ff. de reg. iur. eadem Rota in vna* Romana *cenſus de Comitibus 29. Apri. 1592 coram Penia.*

In re autem aliena certũ eſt conſtitui poſſe cenſum cum conſenſu Domini, *Nauarr. in comment. de vſufr. num. 131. verſ. quintum,* aſſerens, quod ſi dominus conſenſerit dictæ impoſitioni, non poterit poſtea contrauenire *c. quod ſemel de reg. iur. in 6.*

12 Sic etiam vſufructuarius Inuito proprietario non poteſt ſuper ipſa proprietate cenſum imponere, quoniã proprietas quo ad vſufructuarium res aliena eſt, & ſic non poteſt illam alteri ſeruituti ſubijcere; *l. 2. ff. de ſeruit, Molin. de primogen. Hiſp. lib. 1. c. 20. nu. 2. Garz. de expenſ. & meltor. cap. 10. nu. 20.*

13 Ita & pari modo dicimus de marito, cui prohibetur cenſus impoſitio ſuper fundo dotali ex defectu dominij, & hipothecæ cum maritus ad inſtar vſufructuarij prædictum dotale non valeat alienare, *l. 1. & l. dotale prædium ff. de fund. dotal.* Niſi res dotalis fuiſſet data æſtimata, cum æſtimatio faciat emptionem, *l. ſi inter C. de iur. dot. l. quoties C. eod. & l. æſtimatis ff. ſolut. matr* Vel quando vxor impoſitioni cenſus cum iuramento conſenſiſſet, nam hoc caſu etiam contractus valet, *cap. cum contingat de iureiur. cap. licet mulieres eodem in 6. Roland. conſ. 70. nu. 20. & 21. lib. 2.*

14 Licet vera ſit illa con-

cluſio, quod cēſus non poſſit conſtitui ſuper re aliena ſine conſenſu domini, tamen ſi tempore creationis cenſus emptori non conſtabat rem eſſe alienam, impoſitio ſubſtinetur in præiudicium imponentis, quia etiam res aliena in præiudicium vendentis vendi poteſt, *l. rem alienam ff. de contrab. empt. Afflict. decis.* 369. *Rota in vna Tuſculana ſocietatis* 9. Maij 1588. *coram Gipsio*.

15 Secundo, quod cenſus conſtituatur ſuper re ſtabili adde videndum omnino *Illuſtriſs. D. Reg. Tapiā deciſ.* 15. Et ideo meo iudicio corruit opinio, *Maſull. ad Capic. in addit. ad deciſ.* 159. *in fin.* vbi ait cenſum imponi poſſe ſuper barca, quę non excedit annos viginti, & ſic pariter id, quod inquit *Couarr. var. reſolut. lib.* 3. *cap.* 7. *num.* 5. *verſ. ego ſane*, vt cenſus imponi poſſit ſuper actione perſonali, quæ procedunt ante diſpoſitionem huius bullæ.

16 Ampliatur primo, vt poſsit cōſtitui cenſus ſuper cenſu, quia inter immobilia reputatur *Caroc. dec.* 103 & in terminis huius conſtit. voluit *Seraphin. deciſ.* 224. *num.* 4. *p.* 1. quia cenſus dicitur res fructifera, & certa ratione rei, cui inheret, & inter ſtabilia connumeratur.

Quare nudum in ſcirpo quærunt, qui conantur in medium afferre, quod annui redditus contineantur ſub mobilium appellatione, & per conſequens ſi huiusmodi annui cenſus ſint dotales, non ſtatim ſed poſt annum reſtituendi veniunt cum ex magis cōmuni, & recepta opinione appellatione immobilium contineantur textus eſt expreſſus, & ad literam in *clement. exiui de paradiſo* §. *cumque annui redditus de verbor. ſignif.* vbi Summus Pontifex expreſſe ſtatuit, quod Fratres Minores Sancti Franciſci, qui non poſſunt poſsidere ſtabilia, nec etiam admictuntur ad poſſeſſionem annuorum redditūum, & reddit rationem quia inter immobilia à iure connumerātur, eſt alius textus in *l. ſi quis inquilinos ff. de leg.* 1. *ſequuntur Bart. Bald. Caſtr. & alij in d. l. iubemus, & quamplurimos refert Surd. deciſ.* 204. hinc eſt quod

quod feudum licet non poſſit conſtitui, niſi in bonis ſtabilibus; tamen poteſt conſtitui in cenſibus cum immobilium appellatione veniant, vt nouiſsimè vltra alios notat Regens de Ponte *in pralud.feud.lect.1.nu.45. & 46.* & ſi vēdatur annuus cenſus ab Eccleſia, vel minore requiritur eadem ſollemnitas, quæ in venditione ſtabilium ſecundum *Bald.conſ.518.vol.5. & Poller. in ſua praxi cenſ. § huiuſmodi num.24. & 36.* & ſicut pro rei ſtabilis obligatione debetur laudemium, vbi data eſt in emphiteuſī, ita & pro annuo cēſu, prout hæc & alia cumulat idem *Surd.decis.204. refert & ſequitur Ioanes Marcus Aquilinus in l. naturaliter §. nihil cōmune ff. de acquir. poſſeſſ. Quarant. in compend. Bull. verb. alienatio nu. 26. ſic etiam Peregrin decis. 7.* concludit, quod cenſus quamuis nec mobiles, nec ſtabiles non ſint, quia corporales non ſunt, nec loco circumſcribuntur, iuris tamen cenſura inter immobilia connumerantur, maximè quia ſunt perpetui licet ſint extinguibiles, cauſā habere perpetuam cenſentur *l ſufficit ff. de condit.indebit.l.iuris peritos ff.de excuſ. tut.* & ſi ſunt extinguibiles ad voluntatem debitoris ad hunc perpetui cenſentur, & excuſant à ſatiſda tione non ſecus à poſſeſsione rerum immobilium, vt concludunt omnes *in l.ſciendum ff. qui ſatiſd. cog.*

Et ſi nunquam adeſſent authoritates Doctorum, & iurium expreſsè hoc ſancientium, & eſſet iudicantium à ratione, ac ſi pūctus nunquam reperirietur deciſus, poteſt negari, quod mobilia reſtituūtur ſtatim quia extant, & mobilia habent anni dilationem, quia præſumuntur, non ſic faciliter extare, *vt notant Doctores in l. vnica §. exactio C. de rei uxor. act. in §. fuerat inſtit. de act. in l. 2. ff. ſolut. matrim.* Si hoc eſt clarum ad quid cadit dubitatio, quod cum eſtent annui redditus non ſunt ſtatim reſtituēdi? & hæredes mariti nulla gaudent dilatione? cum n. militet eadem ratio idem ius ſtatui debet vulgata *l. illud ff. ad l. Aquil. l. ſi à Titio tum concordantibus ff de verb. oblig.* Et ſi videmus quod pecunia poſita in bāco tanquam extans immobilis

 bilis

contra ſæculares, ſpectent *ex reg. textus in cap. cum ſit generale, & cap. conqueſtus de for. compet.* in conſequentiam ſuper illis contra omnes etiam ſæculares poteſtas conſeruatoribus à iure concesſa intelligitur cum nullum fiat præiudicium iuriſdictioni ſæculari tanquam ceſſante ratione *cap. nouit. in princip. de iudic. ita Cabed. diuerſ. iur. arg. lib. 3. cap. 18. nu. 6.*

17 Verum notare ne prætermictāt conſeruatores, vt ante omnia debent ſummariè examinare, an violētia, ſeù iniuria, de qua agitur fuerit manifeſta, & ſuper ea probationes recipere ad fundandam eorum iuriſdictionem, ita vt ſi inueniant illam notoriam procedant, alias ſe incompetētes pronuncient, *Gail. lib. 1. obſeru. 34. num. 3. Barboſ. in l. ſi quis ex alieno nu. 112. & 147. de iudic. Silu. in ſumm. verb. conſeruator nu. 3. & plures refert* Barboſ. *de pot. Epiſcop. p. 3. alleg. 106. nu. 18.*

18 In ſeptimo capite expreſſè mandatur, vt prædicti conſeruatores non præſumant procedere extra ciuitatem, & diœceſim, in qua fuerint deputati, & rationabiliter, nam iuriſdictio conſeruatoris eſt contentioſa, & non poteſt exerceri vltra ſuum diſtrictum, *vulg. cap. vt animarum de conſtit. in 6. l. fin. ff. de Iuriſd. omn. iudic. D.* Ricc. *collect. 591.* hinc videmus, quod delegatus nequit extra locum commiſſionis partes citare, nec cauſam cognoſcere ſine expreſſo partium conſenſu *c. ſtatutum, §. in nullo quoq; de reſcrip. in 6. D.* Ricc. *reſ. 422. p. 1. in prax. in nouis, & in antiq. deciſ. 624.* adeo vt tacitus nō ſufficiat, *Gloſ. in d. §. in nullo quoque Abb. in cap. nonnulli de reſcript. Genu. in prax. c. 69. in addit. num. 15.* prout etiam ſententia lata contra citatum extra territorium citantis eſt nulla ipſo iure *clem. paſtoralis de ſent. et re iudic. Miſing. obſeru. 7. cent. 6.* & in terminis huius concluſionis inquit Macer. *reſolut. 16. lib. 1.*

16 Ampliatur concluſio huius capitis, vt hodie dicatur limitata diſpoſitio *textus in d. cap. fin. verſ. conſeruatores autem de offic. delegat. in 6:* per quam ſtatuebatur, vt conſeruatores extra ciuitates ſiuè diœceſes, in quibus fue-

fuerant deputati procedere non poſſent, nec reos ad iudicium trahere vltra vnã dietám à fine diœceſum eorundem, prout notabant *Azor.inſtit.mor.par.2. lib.5 cap 34. q 8.* R*oderic.qq.reg. tom.1. q.65.artic.7. Ceuall. commun. contr. com. q.897. num.730.cumſeqq.tom.4.& Tuſc.concluſ.405. cum ſeqq. lit.D.* nam bulla prædicta ſimpliciter loquitur, vt nõ poſſint trahere extra dioceſim, vel ciuitatem, in qua fuerint deputati, nec mentionem facit de dieta.

20 Ampliatur ſecundo, vt nec procedere valeant ſtãte partium conſenſu *gloſ. in d.cap. fin. de offic. deleg. in 6. verb. nõ præſumãt ibi, quod in conſeruatore non credo*; ſequitur M*olin. de iuſt. tra. 6. diſp. 29. & idem* Macer. *loc. cit. numer. 6. vbi num. 7.* ſubdit eſſe ſuſpenſum tanquam excedentem terminos.

21 In octauo capite habetur, vt ſi fuerit controuerſia inter conſeruatores, & ordinarium, non procedatur per eos, quouſque terminetur per arbitros competentia iuriſdictionis; & excedens tam in hac quam alia parte ſuos limites per annum eſt ſuſpenſus ab officio, & partes id procurantes ſint excommunicatæ.

22 Nota ibi (*quod ab officio ſit ſuſpenſus*) vt illa ſuſpenſio tria comprehendit, nempè exequutionem Ordinis, iuriſdictionis Eccleſiaſticæ, & adminiſtrationem Eccleſiæ, & rerum eccleſiaſticarum ad Dei cultum S*air. de cenſ. cap.5. Vgol. de cenſur. Eccleſ. tab.4. cap.6.nu.1. & ſeq.* Non tamen priuat à diſtributionibus quotidianis, *Nauarr. in man. cap.27. nu. 160. latè Vgol. tab.1. cap.14. §.1. Monet. de diſtrib. quotid. par.2. cap.15. imò ſecundum Suar. diſput.31. num.17 in fin.* non ſuſpenditur à beneficio; nam quoties à iure, ſeu ab homine ſuſpenſio ab officio precisè, vel abſolutè imponitur, ſi aliud non addatur non includit ſuſpenſionem à beneficio, *ex text. in cap. cum inter in princ. de purg. can.* & comprobant alijs fundamentis, *idem Suar. d. 26. ſect.3. à nu. 4. Henriq. in ſum lib. 13. cap. 32. §.3.* & ſic ẽt excuſaretur conſeruator ob ignorantiã dummodo non ſit craſſa, *ſecundum gloſ. in cap. eos de tempor. ordin. in 6. & Rodri. qq. reg. tom. 1. q. 65. artic. 19.*

Contrariam tamen ipſe ſector ſententiam non ſufficere ad incurrendam pœnam delinquere per ignorantiam iuris craſſam, vel affectatam, nam verius eſt requiri, vt conſeruatores culpabiliter, & grauiter peccando id faciãt cũ Sanctiſsimus hic referat ſe conſtitut. Bonif. VIII incip. hac conſtitutione, quæ eſt *d. c. fin. de offic. deleg. in 6.* qui textus exigit ſcientiam, nec ſine cauſa verbum ſcienter in eo additum eſt, ad excludendam ſcilicet quamcumque ignorantiam, vt defendit *Suar. tom. 5. diſp. 26. ſec. 1. à nu. 3.* ea nempe ratione, nam quælibet ignorantia, & craſſa excuſat à pœna licet nõ à culpa, quando lex pœnam imponens vtitur verbo (*ſcienter*) vt *argum. text. in l. igitur ff. de liber. cauſ. cum ſimilibus comprobat Nauarr. in man. cap. 27. num.* 141.

Nota etiã ibi (*quod pars qua id procurauerit excommunicationis pœnam incurret*) eſſe Sanctiſsimo reſeruatam, vt per *Gãb de caſ. reſ. cap. 17. num. 6. in princip. Pilluec. tract. 14. num. 53. verſ. quinta nu. 57. Raimer. de cenſur. extr. bull. cœna cap. 9. excom. 47. quos refert Barboſ. de pot. Epiſcop. p. 3. alleg* 50. *num.* 205. à qua abſolui nequit niſi refectis alteri parti expenſis, *vt habetur in d. cap. fin.* nec ſufficit cautio, *vt ibi Dominic. & & Franc. num. 2. gloſ. in cap. 2. verb. manifeſta de ſentent. excomm. in 6. DD. in cap. qua fronte de appellat. Couarr. in cap. alma mater p.* 1 §. 11. *num.* 11. *Henriq. in ſum. lib.* 13. *cap.* 28. quod declara in hanc pœnam non incidere quemcumque procurantẽ, ſed tantum partem, vt probant verba noſtræ bullæ ibi (*& pars, quæ hoc fieri procurauerit*) ita declarant *Nauarr. in man. cap. 27. nu.* 125 *Azor. d. p. 2. lib. 5. cap. 34. q. 13. Suar. tom. 4 d. 23. ſect. 4. num.* 10. *&* Roderic. *d. q. 65. artic. vlt.*

23 In octauo capite non prohibet Sanctiſsimus, quo minus regulares, & alij ſupradicti in caſibus à iure permiſsis petant Iudicem non ſuſpectum à magiſtratibus ſecularibus, tribus tamen copulatiuè concurrẽtibus, vt ſint actores, & non rei, vt agant contra laicũ, non autem eccleſiaſticum, vel alias à ſeculari iuriſdictione exemptum, ac etiam

vt cauſa, in qua Iudex deputatur ſi prophana; non autem Eccleſiaſtica.

24 Qui tamen dicantur cōſeruatores, & ad materiam vide *Nouarium fratrem in nou.iur.pontific.cōcluſ.onic. de conſeruat. Dom.Ricc.collect. 899.*

25 Et an huiuſmodi conſtitutio afficiat religionem Hieroſolymitanam. S.Congreg.Emin Cardin. cenſuit negatiuè *ſub die 6. Februarij* 1627. quæ declaratio reperitur impreſſa in bullario S. D N. Vrbani Papæ VIII. mei benefactoris incip. exponi nobis.

26 A cōſeruatorum autem ſententijs dari appellationē ad Papam dixit *Ancharan. conſ.72.* ex quo ſunt Iudices delegati, vt habetur in *c.1. & fin. de offic.deleg.in 6.*

SVMMARIVM.

1 *Tenor bullæ Nicolai V. in contractu cenſuali.*

2 *Tenor bullæ Pij V. in formādo cenſu.*

3 *Tenor bullæ Gregorij XIII. pro conſtitutione cenſus.*

4 *Cenſus, vt dicatur legitimè conſtitutus quæ requirantur.*

5 *Cenſus conſtitui debet ſuper re certa declara num.*6.7.8.9.10.11.

12 *Cenſus non poteſt conſtitui ab vſufructuario inuito proprietario.*

13 *Cenſus non conſtituitur à marito ſuper fundo dotali.*

14 *Cenſus quando poſſit conſtitui ſuper re aliena ſine cōſenſu domini.*

15 *Cenſus conſtituitur ſuper re ſtabili, amplia vt n.16.* 17. *&* 18.

19 *Cenſus conſtituitur ſuper re fructifera; & an ſi ſit deteriorata nu.* 20.

21 *Cenſus an imponi poſſit ſuper re, quæ non affert tot fructus, quot importat cenſus deductis laboribus.*

22 *Cenſus an imponi poſſit ſuper iuriſdictione alicuius caſtri.*

23 *Res fructifera quæ dicatur.*

24 *Cenſus imponitur ſuper re libera, amplia vt num.25.26.27.28.29.30.31.32.*

33 *Cenſus imponitur ſuper re certis finibus deſignata, & quid ſi venditor haberet vnam domum nu.* 34.

35 *Fines qui, & quot deſignari debent.*

36 *Pactum de retrouendendo apponitur in cēſu, amplia vt nu.37.38.39.40. & 41. declara vt nu.42.43.*

44 Cen-

44 *Cenſus quando dicatur redimi.*
45 *Cenſus conſtituitur ad vitã ementis.*
46 *Cenſus non debet excedere decimam partem pretij.*
47 *Cenſus conſtituitur numeratione pecuniæ, amplia vt nu. 48.*
49 *Pecuniæ numeratio probatur ex instrumento, niſi contrarium probetur.*
50 *Cedula bancaria habetur pro pecunia præſente.*
51 *Pecunia præſens non requiritur in contractu cenſuali in regno.*
52 *Allegatio iuris pro numeratione pecuniæ.*
53 *Numeratio pecuniæ non requiritur, quando debitum eſt verum ex alia cauſa.*
54 *Cenſus eſt validus abſque pecuniæ numeratione ſi cõſtet illã perueniſſe ad manus venditoris.*
55 *Pecuniæ numeratio non requiritur in alienatione cenſus.*
56 *Pecuniæ numeratio non eſt de ſubſtantia in contractu cenſuali ante* Bullam *Pij V.*
57 *Nullitas cenſus ex defectu numerationis pecuniæ ſanari ſolet per Pontificem.*
58 *Numeratio pecuniæ ex quibus verbis instrumenti colligitur.*
59 *Numeratio pecuniæ an probetur per teſtes de auditu.*
60 *Cenſus inualidatis exceptio an impediat, quid interim ſoluatur.*

De Contractibus cenſualibus.

Super Bulla Nicolai V. Pij V. & Gregorij XIII.

1 De *anno 1542. emanata fuit prædicta bulla per Nicolaum V. incipi. Sollicitudo Paſtoralis*, in materia contractus cenſualis, per quam mandatur poſſe coſtui cenſum ſuper rebus proprietatibus facultatibus, emolumentis iuribus, & rebus, dummodo interueniat pactum de retrouendendo, & annualis cenſus non excedat decimam partem prætij principalis.

2 De anno poſtea 1569. emanata fuit noua forma creandi cenſus per *Bullam Pij V. incip. Cum igitur noſtrã conſtitutione.*

Ex cuius diſpoſitione apparet requiri has qualitates in conſtitutione cenſus .ſ. vt conſtituatur ſuper rebus immo-

immobili, vel quæ pro immobili habetur de ſui natura fructifera certis finibus deſignata pecunia præſente coram teſtibus, & Notario in actu celebrationis inſtrumenti.

3 Nouiſsimè verò de anno 1574. ad inſtantiam Alphonſi Regis Siciliæ citra & vltra farum, fuit *per Gregorium XIII. in eius conſtit. incip. Ad perpetuam rei memoriam.* approbata bulla Nicolai addito ſolum particulari, vt conſtituatur ſuper re certa, & corpore expreſso, & deinde ſuper aliis rebus.

4 Tu autē benigne lector ſi ſcire intendas veram, ac hodiernam praxim tam in hac noſtra Curia Archiepiſcopali, quam per totum regnum. Notabis infraſcripta requiri omiſsis omictēdis ad effectum, vt legitimè dicatur conſtitutus cenſus; nec aduerſus eum aliqua exceptio opponi valeat.

Primo, & principaliter vt fiat ſuper re certa, & ſtabili certis finibus deſignata ac libera cum obligatione omnium bonorum, & perſonæ ipſius venditoris. Secundo, vt addatur pactum de retrouendendo per verbum, quandocumque, & tertio, vt annuus cēſus non excedat decimam partem pretij, habetur per *D. Riccium reſolut.* 205. *p.* 2.

Alias cenſus eſt nullus 2
non ſeruatis dictis requiſitis, tanquam contra formā dictarum conſtit. emanatarum fauore animarum, & ob publicam vtilitatem, vt pluribus authoritatibus cōprobat *Surd. conſ.* 318. *n.* 12. *& ſeq. lib.* 3.

5 Ad primam qualitatem cenſus deueniendo. Sciendum eſt cenſum eſse conſtituēdum ſuper re certa alias ſi non ſit conſtitutus ſuper re particulari cenſus non tenebit, *Viuius deciſ.* 369. *num.* 34.

6 Declaratur primo, vt nō dicatur contractus vſurarius ſi plures ſint obligati in ſolidum ſi interuenerit vnum ſolum corpus *Maſtrill. deciſ.* 141. *p.* 2.

7 Declaratur ſecundo, vt cenſus impoſitio ſuper dómo generaliter, ſi vnam tātum domum vendens habeat ſubſtinetur, vt in his terminis tradit B*art. per illum text. in l.* 2. *nu.* 1. *ff. de liber. & poſth. & ibi Iaſ. n.* 14. *& alij, quos citat Decian. in reſponſ.* 22. *n.* 70. *lib.* 4. *iuxta*

quam

quam opinionem ſentijt Rota in vna Ciuitatis Caſtelli cenſus die 10. *Maij* 5599. *teſte Marcheſano de commiſſ. p.*1. *§.*2. *fol.*859.

8 Declaratur tertio, vt poſt bullam hanc cenſus vitalitius perſonalis ſit licitus, *Lup. de vſur. coment.*2. *§.*2. *num.*83. *Roderic. in ſum. lib.* 1. *cap.*44. *num.*2. *Lopez lib* 1. *de contract. cap.*55. *concluſ.* 3. *Salas de cenſ. dub.*5. *nu.*2. *verſ. tertio probatur Eman. Sa verb. cenſus num.*4. *Iatè Sanctar. var. reſolut. q.* 46. *per totam, & vide infra nu.*44.

9 Declaratur quarto, vt cẽſus ſubſtineatur, quamuis ſit impoſitus ſuper pluribus rebus, etiam non expreſſa ſumma, pro qua ſingula corpora ſunt grauata, dummodo certi fines deſignentur, vt fuit reſolutum in vna *Romana cenſus* 44. *Ianuaro* 1602. *coram Sacrato*, per quam fuit reiecta diſtinctio, quam faciunt Moderni *à Cingulo in trac. de cenſ. p.*3. *nu.*26. quod habet locũ etiam ſi ſit appoſitum pactum, vt emptor ſingulis annis poſsit eligere ex qua re velit ſibi cenſum perſolui *Gabr. conſ.*47. *lib.*2. Imò quamuis poſtea eſſet dictũ ſuper omnibus quibuſcũq; bonis, quia quando certa corpora ſunt expreſſa, cenſus valet, nec vtile per inutile vitiatur *c. vtile de reg. iur. in* 6. *& ita tenuit* Rota *in vna beneuentana cenſus* 16. *Decembris* 1594. *coram Mantica*. Dummodo prædicta ſpecialiter grauata, & nominata ſufficiãt pro integra ſolutione fructuum cenſus, ſecus ſi non ſufficiant, quia ſequens clauſula generalis, & ſuper aliis bonis attencta conſtit. Pij nihil operatur, neque ex ea cenſus ſubſtineri poteſt, niſi eſſet cõſtitutus ante ipſam bullam, *vt Rota tennit in vna Eugubina cenſus* 10. *Februarij* 1597. *coram Litta*.

10 Declaratur quinto, vt cenſus impoſitus ſuper pluribus rebus ſubſtineatur ẽt vna earum perempta, dummodo remanens ſit capax pro illius ſubſtentatione, *vt fuit tentũ in vna Romana census* 14. *Ianuarii* 602. *coram Sacrato*. hinc infertur de ſocietate officiorum inita ſuper duobus officijs, quæ ſubſtinetur, quamuis alterum ex officijs vacet dummodo officium remanens ſit capax ſocietatis, vt fuit dictũ *in cauſa Romana*

iuge-

ſocietatis de Luchinis 24. ianuarij 1573. coram Blanchetto.

11 Declaratur ſexto, vt cenſus in terminis bullæ Pij V. ſuper re propria conſtitui nō poſsit, niſi ad vtilitatem alterius, nā licet poſsit quis etiam, ex ſua pecunia pro alio cenſum emere ad *tex. in l. mancipia, vbi Bald. C. ſi quis alc. vel ſibi*, Non tamen illud poteſt conſtituere ſuper re propria ad ſui fauorem, vt per Rotam *in cauſa Romana nullitatis cenſus 9. Decembris* 1602. *corā Card. Lancellotto*, alias daretur emptio rei propriæ, quæ eſt impoſsibilis, *l. cum res C. de cōtrab. empt. l. ſua rei ff. eod. l. neque pignus ff. de reg. iur.* Vnde videmus, quod cenſus ſtatim extinguitur quocumque titulo ad emptorem perueniat, *l. 1. ff. quib. mod. vſufr. amiſſ. l. neque pignus ff. de reg. iur. eadem Rota in vna* Romana *cenſus de Comitibus* 29. *Apri.* 1592 *coram Penia*.

In re autem aliena certū eſt conſtitui poſſe cenſum cum conſenſu Domini, *Nauarr. in comment. de vſufr. num.* 131. *verſ. quintum*, aſſerens, quod ſi dominus conſenſerit dictæ impoſitioni, non poterit poſtea contrauenire *c. quod ſemel de reg. iur. in 6.*

12 Sic etiam vſufructuarius Inuito proprietario non poteſt ſuper ipſa proprietate cenſum imponere, quoniā proprietas quo ad vſufructuarium res aliena eſt, & ſic non poteſt illam alteri ſeruituti ſubijcere, *l. 2. ff. de ſeruit, Molin. de primogen. Hiſp. lib. 1. c. 20. nu. 2. Garz. de expenſ. & melior. cap.* 10. *nu.* 20.

13 Ita & pari modo dicimus de marito, cui prohibetur cenſus impoſitio ſuper fundo dotali ex defectu dominij, & hipothecæ cum maritus ad inſtar vſufructuarij prædictum dotale non valeat alienare, *l. 1. & l. dotale prædium ff. de fund. dotal.* Niſi res dotalis fuiſſet data æſtimata, cum æſtimatio faciat emptionem, *l. ſi inter* C. *de iur. dot. l. quoties* C. *eod. & l. æſtimatis ff. ſolut. matr* Vel quando vxor impoſitioni cenſus cum iuramento conſenſiſſet, nam hoc caſu etiam contractus valet, *cap. cum contingat de iureiur. cap. licet mulieres eodem in 6. Roland. conſ.* 70. *nu.* 20. *&* 21. *lib.* 2.

14 Licet vera ſit illa con-

quod feudum licet non poſſit conſtitui, niſi in bonis ſtabilibus; tamen poteſt conſtitui in cenſibus cum immobilium appellatione veniant, vt nouiſsimè vltra alios notat Regens *de Ponte in prælud. feud. lect. 1. nu. 45. & 46.* & ſi vēdatur annuus cenſus ab Eccleſia, vel minore requiritur eadem ſollemnitas, quæ in venditione ſtabilium ſecundum *Bald. conſ. 518. vol. 5. & Poller. in ſua praxi cenſ. § huiuſmodi num. 24. & 36.* & ſicut pro rei ſtabilis obligatione debetur laudemium, vbi data eſt in emphiteuſī, ita & pro annuo cēſu, prout hæc & alia cumulat idem *Surd. deciſ. 204. refert & ſequitur Ioanes Marcus Aquilinus in l. naturaliter §. nihil cōmune ff. de acquir. poſſeſſ. Quarant. in compend. Bull. verb. alienatio nu. 26. ſic etiam Peregrin deciſ. 7.* concludit, quod cenſus quamuis nec mobiles, nec ſtabiles non ſint, quia corporales non ſunt, nec loco circumſcribuntur, iuris tamen cenſura inter immobilia connumerantur, maximè quia ſunt perpetui licet ſint extinguibiles, cauſā habere perpetuam cenſentur *l. ſufficit ff. de condit. indebit. l. iuris peritos ff. de excuſ. tut.* & ſi ſunt extinguibiles ad voluntatem debitoris ad hunc perpetui cenſentur, & excuſant à ſatiſdatione non ſecus à poſſeſsione rerum immobilium, vt concludunt omnes *in l. ſciendum ff. qui ſatiſd. cog.*

Et ſi nunquam adeſſent authoritates Doctorum, & iurium expreſsè hoc ſancientium, & eſſet iudicantium à ratione, ac ſi pūctus nunquam reperiretur deciſus, poteſt negari, quod mobilia reſtituūtur ſtatim quia extant, & mobilia habent anni dilationem, quia præſumuntur, non ſic faciliter extare, *vt notant Doctores in l. vnica §. exactio C. de rei vxor. act. in §. fuerat inſtit. de act. in l. 2. ff. ſolut. matrim.* Si hoc eſt clarum ad quid cadit dubitatio, quod cum eſtent annui redditus non ſunt ſtatim reſtituēdi? & hæredes mariti nulla gaudent dilatione? cum n. militet eadem ratio idem ius ſtatui debet vulgata *l. illud ff. ad l. Aquil. l. ſi à Titio tum concordantibus ff. de verb. oblig.* Et ſi videmus quod pecunia poſita in bāco tanquam extans immobilis

bilis iudicatur, *vt per Bald. in cap. eum cauſa de re iudic.* quare non eſt idem iudicãdum in annuis redditibus ſuper Vniuerſitate exiſtentibus.

17 Ampliatur ſecundo, vt poſsit imponi ſuper vſufructu; *Maſtrill. deciſ. 92. par. 2* verum per mortem reſcindi docuit *D. Riccius in collect. deciſ.* 41. & an requiratur conſenſus proprietarij, vide ſupra nu. 12.

18 Ampliatur tertio, vt poſſit imponi ſuper molendinis, quæ inter immobilia connumerari voluit *Bald. in l. certi iuris C. locat. & in cap. contingit de dolo, & contum. Angel in §. 1. Auth. de non alien.* quod intelligas de molendinis fixis, ac conſeruatis in ciuitatibus, ſecus verò in fluminibus, & ſic in periculo continuo impetus aquarum, quia de facili poſſent deſtrui, dictũ eſt menti tenendum, *Ang. in l. non ſolum ff. de petit. heredit.* vbi talia molendina per tutorem ſine decreto alienari poſſunt quãdo sũt in fluminibus, ſequitur de *Monte tract. de empt. & vendit. in 4. quæſt. princ. num. 20 Tiraq. de vtroq. retract. tit. 1. §. 1. gloſ. 7. num. 92. & Guttier. quæſt. 91. lib. 5.*

19 Tertio, vt conſtituatur ſuper re fructifera, & propterea Rota cenſuit cenſũ non poſſe imponi, vel trãſferri ſuper re non fructifera, & impoſitus non ſubſtinetur, nec fructus debentur propter ſuſpitionem vſurarum, *vt in deciſ. 260. p. 2. in poſtbum.*

29 Sed quid ſi res fructifera ſit deteriorata, vel perempta, vel fructus rei cenſui ſubmiſſæ non ſufficiant, an poſsit fieri cenſus exactio, vide latè, & diſtinguentem *Theſaur. q. forenſ. 13. lib. 1.*

21 Et an poſsit imponi ſuper re, quæ non affert tot fructns qoot importat cenſus deductis laboribus, & expenſis *Guttier. lib. 2. prac. quaeſt. 177. Couar. lib. 3. var. cap. 7. nu. 6.*

22 Quid ſuper iuriſdictione alicuius caſtri *Rota Romana dec. 623. n. 7. p. 2. in poſtb.* ſentijt non poſſe imponi ſuper ea tantum, ſed benè ſuper eius membris iuribus, & pertinentijs vniuerſis.

23 Præterea eſt aduertendũ, quod in terminis dictæ bullæ, res fructifera non dicitur, niſi deductis expenſis, quæ fiunt in fructibus colligendis cum id dumtaxat ap-

appellatione fructuum cõtineatur, quod ſupereſt illis deductis, & non alias, vnde ſi ſumptus ſint æquales, vel fructus ipſos excedant, res non dicitur fructifera, nec cenſus ſuper ea ſubſtineri poteſt, *Rota in vna Rauennaten. cenſus* 10. *Maij* 1606. *coram* Manpenedo *per text. in l. diuortio §. impedit ff. ſolut. matrim. Roma. ſing.* 334. *Tiraq. de retract. lignag.* §. 13. *gloſ.* 1. *nu.* 1. *&* 2.

24 Quarto, vt conſtituatur cenſus ſuper re libera.

25 Quam qualitatẽ ampliabis primo, quod ſuper bonis fideicommiſſo ſubiectis non poſsit cenſus conſtitui, *Rota deciſ.* 304. *par.* 4. *apud Farin. & Mareſcott. var. reſolut.* 304. *caſ* 61. *lib.* 1. *eadẽ Rota deciſ.* 176. *par.* 2. *in poſth.*

26 Amplia ſecundo, vt nec cenſus cõſtitutio valeat ſuper rebus in quibus adſit ſpes luendi, vt puta ſi adſit pactum de retrouendendo *Muta deciſ.* 143. *p.* 2.

27 Amplia quarto, ſuper rebus feudalibus, *Muta deciſ.* 47. nec ſuper fructibus feudi, *idem deciſ.* 67. & ideo cenſus non poteſt imponi ſuper molendino feudale, quod eſt prohibitum obligari, *Seraphin. deciſ.* 894. *nu.* 5. *p.* 1.

28 Amplia quarto, vt cenſus ſit nullus ſi cõſtituatur ſuper re emphiteutica abſque conſenſu domini directi, *Corbull. de cauſ. priuat. ob alienat. irrequiſ. dom. amplia.* 1. *numer.* 1. *& ampl.* 49. *num.* 1. *Azor. inſtitution. moral. lib.* 11. *cap.* 7. *q.* 4. *Bonac. de contract. diſp.* 3. *q.* 4. *punct. vnico nu.* 112, *Seraph. deciſ.* 794. *n.* 9. *par.* 1. *&* 1299 *num.* 12. *&* 13. *par.* 2. *latè Gratia. diſcept. forenſ. c.* 903. *nu.* 8. *&* 9. *p.* 5. & quando ſuper dictis bonis imponi poſſit *idem Gratian. cap.* 43. *nu.* 20. *&* 21. *tom.* 1.

29 Amplia quinto, vt non poſsit imponi cenſus ſuper re vendita cum pacto, vt nõ trãsferatur dominium, niſi pretio ſoluto *Gratian. deciſ.*

30 Amplia ſexto, vt cenſus non poſsit imponi à marito in fundo dotali inſcia, vel inuita vxore, vt voluit *Virgin. de cenſ. par.* 2. *num.* 77, *quicquid dicat Feller. §. cenſus num.* 13. & ratio plana eſſe videtur, quia maritus abſque vxoris licentia rem dotalem alienare, vel alteri obligare non poteſt vulgatis iuribus vide ſupra n. 13.

31 Am-

31 Amplia ſeptimo, vt nec poſsit conſtitui ſuper rebus prohibitis alienari *Gratian. deciſ.* 113.

Ex quo infertur, quod ſtatim facta impoſitione cē ſus ſuper re expreſsim alienari prohibita, poſsit etiam viuente fideicommiſſario admicti ſequens in gradu, qui venditioni non conſen tit, ad illam reuocandam, ſiuè is filius, ſiue tranſuerſalis, ſeù extraneus ſit *l. cum pater* §. *libertis ff. de leg.* 2.

Prout etiam ſtante nullitate cenſus ob prohibitionem alienationis, emptor poteſt agere ad reſtitutionem ſortis principalis ratione damnorum, & intereſſe, *Dec. conſ.* 102. *num.* 2. *Alex. conſ.* 63. *num.* 10. *& tenuit* Rota *in vna* Romana *cenſus de Cuppis* 6. *Aprilis, &* 17. *Martij* 1577. *corā Seraphino, & in alia Spoletana terrarum die* 11. *Decembris* 1599.

32 Amplia octauo, vt cenſus non poſsit imponi in rebus immobilibus pupilli vel minoris non concurrētibus ſollemnitatibus à iure requiſitis in alienatione rerum minorum, *Bald. in l. iubemus nulli* C. *de ſacroſ. Eccleſ. & conſ.* 518. *lib.* 5. *Fol ler. in prax. cenſuali verb. huiuſmodi cenſualia nu.* 40. quę requiſita recēsētur *per Afflict. deciſ.* 249.

Idemque diceretur de rebus Vninerſitatis, nam ſuper ijs cenſus poteſt conſtitui, concurrentibus ſollem nitatibus, quæ in earū alienatione adhiberi ſolent, *l. fin.* C. *de vendit. rer. ciuit. lib.* 11. *vbi per nos latè.*

Nec alienum eſt à iure cēſum poſse imponi ſuper bonis Eccleſiæ concurrentibus ſollemnitatibus, *Put. deciſ.* 310. *lib.* 1. *Tiraq de leg. connub. gloſ.* 8. *nu.* 92.

33 Quinto, quod conſtituatur cenſus ſuper re certis finibus deſignata, nam alias cenſus non diceretur legitimè conſtitutus, *Viuius d. deciſ.* 369. *nu.* 21. *& ſeq. Farin. conſ.* 54 *num.* 20. *vnde* Rota *apud Farin. in deciſ. nouiſſ.* 502. *par.* 2. *tom* 2. decidit cenſus venditionem factam abſque deſignatione confinium rei vigore bullæ nullam eſſe, verum confines non diſcripti poſſunt abundè probari per teſtes confeſsiones partium aliaſque probationes.

Ratio autē hu ius quarti requiſiti quare expreſsio confinium eſt neceſſaria eſt

ad

ad effectum, vt poſsit conſtare de perēptione rei ſuper qua eſt impoſitus cenſus, cuius periculũ ſpectat ad emptorem, *l. 1. C. de peric. & com. rei vend. §. cum item inſtit. de empt. & vend. idem Marcheſ. loc. cit. nu. 2.* nam conſines in inſtrumēto ad rei demonſtrationem ponuntur, *Viuium dec. 131. num. 3.*

34 Quomodo autem debēt fines, qui, & quot deſignari, vt validè dicatur cenſus conſtitutus, *vide* Rotam Romanam *deciſ. 636. par. 2. par. 2. in poſth. num. 3. & 4.* & qnando dicatur res incerta, & finibus non deſignata *eadem* Rota *deciſio. 384 par. 1. in poſth.* & quando poſſit imponi ſuper domo non declaratis certis finibus, *Gratia. diſcep. forenſ. cap. 141. num. 14. tom. 1.* inquit quando cõſtaret, quod venditor cenſus non habebat niſi vnam domum, nã iſta expreſsio generalis ſuper vna domo habet vim ſpecialis, & indiuiduæ deſignationis confinium referens *deciſionem Rotæ coram Emin. bonæ memoriæ Card. Millino Ciuitatis Caſtelli cenſus* 19. *Maij* 1599. vbi etiam ſubdit eſſe ſatisfactũ mēti huius bullæ quamuis conſtaret imponentem cenſum habere alias domos extra ciuitatem, in qua fuit celebratus cenſus, quia in dubio intelligitur impoſitus ſuper domo exiſtente in loco contractus *ex Bart. in l. ſi cum dies §. ſi arbiter ff. de recept. arbitr.*

35 Verum *Rota in vna ciuitatis Caſtelli cenſus* 11. *Maij* 1599. *coram Eminent. Card. Millino*. declarauit, quod quoties venditor cenſus tēpore impoſitionis illius nõ haberet, niſi vnam domũ, cēſum ſubſtineri quamuis eſſet impoſitus ſimpliciter ſuper vna domo confinibus non expreſsis, quia cũ in loco venditoris non adeſſet, niſi vna domus, in qua poſſet verificari impoſitio cenſus expreſsio generalis ſuper vna domo „ habebit vim ſpecialis, & indiuiduæ deſignationis confinium, vt in terminis tradit *Bart. per illum text. in l. 2. §. 1. ff. de liber. & poſth. & ibi Iaſ. nu. 4. Decian. reſponſo 12. nu. 20. lib. 4.* Et ſatis dicitur ſatisfactum menti, & intentioni bullæ, quia ſuccedente caſu peremptionis fundi non poteſt eſſe, difficultas ſuper qua domo cēſus fuerit impoſi-

poſitus, imò fuit dictum procedere licet conſtaret venditorem habere aliam domum extra locum contractus, nam in dubio cenſus intelligitur impoſitus ſuper domo exiſtente in loco contractus, Bart. *in l. ſi cum dies § ſi arbiter ff. de recept. arbitr.*

36 Sexto, quod in conſtitutione cenſus interueniat pactum de retrouẽdendo per verbum quandocumque, redimi extingi, vt per *Cenc. de cenſ. p. 2. c. 1. q. 3. ar. 3. Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 258. *num.* 18. *&* 19. *& Rot. apud eundem Cenc. deciſ.* 151. *n.* 2. *&* 5. ita vt ſi ex conuentione partium irredimibilis ſit, redimi tamen poſſet in totum, vel pro parte contraria, conuentione non obſtante, C*ouarr. lib.* 3. *var. reſolut. cap.* 8. *num.* 7. R*ebuff. ad ll. Gall. tom.* 3. *tit. de conſtit. reddit. art.* 1. *gloſ.* 17. *nu. nu. pen. Garz. de expenſ. c.* 9. *nu.* 75. *Cardoſ. in prax. verb. cenſus num.* 10. & *Guttier. pract. lib.* 3. *q.* 168. *nu.* 8.

Dominus tamen R*egens doctiſſimus Rouitus pro validitate cenſus in pragm.* 1. *de cenſ. nu.* 2 ſentit, vt quando pactum non ſit appoſitum in contractu cenſuali, ne cõtractus vitietur intelligatur appoſitum de iure.

37 Ampliatur, vt non poſſit tempus cõſtitui, & ſic infra tantum tempus alias fiat cẽſus irredimibilis *D. Ricc. reſolut.* 206. *p.* 2. *in prax. Mut. deciſ.* 99. *Maſtrill. deciſ.* 95. *Arnat. q.* 38. *Couarr. var. reſolut. lib.* 1. *cap.* 9. *num.* 9. inquiens, nec valere pactum vt liceat venditori, redimere poſt decem annos non vero antea *Farin. deciſ.* 313. *par.* 4. [& ratio eſt, quia tranſiret in contractum mutui per huiuſmodi pacti adiectionem, *ſecundum Guid. Pap. deciſ.* 478. quia pactum de redimendo infra tot annos facit contractum vitioſum, *Rot. in vna Forolinen.* 13. *Nouembris* 1589. *coram Orano, Marcheſ de commiſſ. p.* 1. §. 2. *fol.* 854. *num.* 3. & ſic iudicatum fuit per noſtram Archiep. Curiam in cauſa Anelli de Franco pro Cl. Franciſco Ceſarano aduerſus quem petebatur liquidari inſtrumentum continẽs huius modi pacti adiectionem, & fuit dictum obſtare exceptionem vſurariꝗ prauitatis.

38 Ampliatur ſecundo, vt nec poſſit aliud pactũ adiici in cenſu, quam retrouenden-

dendo, & ideo nulla pacta pœnalia poſsint apponi, quia diceretur vſurarius contractus, vt habetur apud *Mascar.reſolut.*112.*caſu* 1.*lib.*1.

39 Amplia tertio, vt cenſeatur vſurarius cõtractus cenſualis ex conuẽctione, vt ſit in arbitrio emptoris à cenſu recedere, *Couarr. lib.* 3. *var.cap.*9.*nu.*4. *Rota coram Seraphino in Vrbeuetana cenſus* 13. *Nouembris* 1592. *de qua per Mantic de tac & ambig.conuent. tit.*22.*lib.*8. *nu.*12.*idem Cardin.Seraph. decis.*1095.*p.*2.

40 Amplia quarto, vt pactũ quod re pereunte non pereat cenſus ſit contra expreſſam diſpoſitionem bullæ *Seraphin.decis.*1418.*n.*3.

41 Amplia quinto, vt pacta nonnulla vitient cenſum, & illum annullent, de quibus vide *Seraphin.dec.*1431 *&* 1432.*&* 1418.*p.*2 & 269. *par.*1.

42 Declara tamen, vt cẽſus impoſitus cũ pacto, quod venditore exiſtente moroſo in illius ſolutione licitũ ſit emptori ab illo recedere validus reputetur, prout reputatur per *Rotam* Romanã *decis.*5. *&* 50. *par.*2. *in poſth.*

43 Declara ſecundo, vt cenſus non reddatur vſurarius, & illicitus ex pacto iniuſto appoſito inſtrumento, quãdo in eodem inſtrumento adeſt clauſula, quod pacta cõtra formã conſtitutionũ apoſtolicarum habeantur pro non appoſitis, *Rot.decis.* 43.*par.*1. *in poſth.* vel ſi aliquod requiſitum defecerit & contrahentes proteſtati fuiſſent ſe velle contrahere iuxta formam bullæ Pij V. videatur *Ludouiſ.decis.*375.

44 Ad hunc autem effectũ cenſus tunc dicitur redimi, cum per debitorem illius reſtituitur domino cenſus liberè recipienti prætium, quod in illius emptionem, & acquiſitionem fuerat erogatum, vt per *Felician.de cens.tom.*2.*lib* 4. *c unico nu.* 12. *verſ. qualiter Cenſ. de cenſ.p.*3.*cap.*1.*q.*3.*cap.*1.*q.*3. *artic.*1.*num* 4. & abſque tali pretij reſtitutione, cenſus extinctio non ſequitur, vt fuit dictum in *Rota decis.* 204.*nu.*3.*&* 4. *& decis.*182. *num.*1.*&* 272. *impreſſa per eundem Cenc.in fine ſui tractatus.*

45 Cenſus quoque rectè, & iuſtè conſtitui poteſt ad vitam ementis, & contractus dicitur licitus, quia ſicut poteſt quis diù viuere,

& poteſt citò mori, & dubius euentus, finisque incertus contractum iuſtificat *Nauarrus in com. de uſur. q. 55. nu. 128. Viu. com. opin lib. 4. tit. 22. n. 69. Surd. conſ. 162. nu. 36. de alim. tit. 9 q. 11. nu. 2. Farin. deciſ. 30. par. 4.* etiam ſi tanto tempore is ſuperuixerit, quod fructus excedant pretium ſolutum *Surd. d. q. 11. num. 8.*

An autem pactum appoſitum contra formam bullæ vitiet totum contractum, vel illo reiecto ſubſtineatur inſtrumentum, *Thesaur. quæſt. forenſ. 69. par. 1.*

46 Septimo, quod non excedat decimam partem pretij, quæ decima pars non eſt ſoluēda anticipatè *D. Rouit. d prag. 1. nu. 13. de cenſ.* nec vt ſoluatur tertiatim, *Caſtill. deciſ. 132. p. 1.*

47 Octauo, & vltimo, vt in contractu cenſuali interuenire debeat numeratio pecuniæ, vt voluit *Marr. Pe. fol. 44. lib. 1. Gratian. deciſ. 24. & ratio aſſignatur per eundem diſcep. forenſ. c. 321. num. 18. tom. 1.* quamuis pecunia ſit aliena *Ludouiſ. deciſ. 157 num. 2.* quam pariter numerationem requiri in extinctione cenſus idem *Ludouiſ. dixit in deciſ. 156. nu. 3. vbi Beltramin. nu. 13.* Non tamen in alienatione dicti cenſus *Rota Rom. deciſ. 133. p. 1. in poſth.*

48 Sed aduertas, quod licet cenſus debet creari in pecunia numerata. Tamen in hoc ſtatur inſtrumento donec probetur contrarium adeo quod inſtrumentum cenſus, in quo legitur cenſum fuiſſe creatum in pecunia numerata probet numerationem pecuniæ, & contrarium aſſerens debet plenè, & concludēter probare, *Rota Romana dec. 280. in poſth. p. 2.*

Nec cenſus dicitur benè celebratus, quando pecuniæ exburſatæ fuerunt ſtatim reſtitutæ *Farin. conſ. 54. num. 23.* vbi ſic pari modo cenſuit cenſum in quo fuerunt exburſatæ pecuniæ, & gemmæ inſimul non dici iuſtè celebratum.

49 Et adeo cenſus requirit numerationem pecuniæ, vt partes nequeant huic qualitati renūciare *Rota in vna Beneuentana cenſus 29. Martij 1593. coram Eminentiſſimo Domino meritiſſimo Cardin. Pamphilio, Caſſador. deciſ. 2. de iudic. Gratia diſcep. forenſ. tom. 3. c. 833. n. 27.*

50 Ve-

50 Verum ſi fieret per dationem cædulæ valeret cõtractus cenſualis, *Rot. corã Eminentiſſim. Cardin. Pamphilio Beneuentana cenſus 29. Martij 1593. nam illa habet vim ſolutionis, Bart. in l. ſolutionis nu. 1. de ſolut. Put. deciſ. 163. lib. 1.*

51 Ex quibus omnibus colliges qualitates prænarratas neceſſarias eſſe in conſtitutione cenſus. Et quamuis inter alia requiſita illud videtur eſſe præcipuum, vt pecunia verè numeretur tempore cõtractus. Tamen illa regula reſpectu huius capitis in regno, vt audiui obſeruari vbique in omni foro non eſt in praxi, nec requiri numerationem pecuniæ tempore contractus vide *D. Regentem Rouitum in prag. de cenſ.* Imo liquidantur inſtrumenta cenſualia ex ſola confeſſione de recepto, *Aleſſ. de confeſſ. c. 6. num. 11. Caſſan. ſuper conſuetud. Burg. rubr. de cenſ. §. 1. Foller. in prax. cenſ. §. tanquam*, & ita obſeruatur in noſtra Archiepiſc. Curia, verum in locis, in quibus numeratio pecuniæ eſt de ſubſtantia præ oculis habebis infraſcriptam allegationem.

52 Pro inualiditate contractus cenſualis initi à T. cum V. I. D. Franciſco Muſcato duo opponuntur.

Primum, quod non fuerit aſsignatum certum corpus ſuper conſtitutione talis cenſus.

Secundum, quia non interuenit vera manualis, & actualis pecuniæ numeratio facta tempore ſtipulationis inſtrumenti cenſus, ſed tantum quædam confeſsio receptionis monetæ vigore cuiuſdam fidei Banci Sancti Eligij de Neap.

53 Quoad primum pro verificatione talis concluſionis, quæ quidem eſt indubitata ſupponitur, quemlibet annuum cenſum non poſſe conſtitui, niſi ſuper certo corpore in ſpecie vigore Bullæ Gregorij XIII. receptæ in hoc Regno, & obſeruatæ pro lege, vt iuſsit Rex Alphonſus in pragmatica de cenſibus, & ita etiam probant *Foller. in tract. de cenſibus in cap. incip. Cenſus enim dici ſolet nu. 19. vt legitur tomo 6. tract. par. 2. Gomnet. in extrauagan. volentes in cap. incip. ſiue ſubgeſtitur num. 10. Rebell. de obligat. iuſtit. par. 2. lib. 2. de cenſibus*

ſibus quæſt. 4. num. 1. & ſeq. Molfeſ. in conſ. 8. nu. 8. poſt comment. ad conſuet. Neap. Bonacin. de contractibus q. 4 puncto vni. vbi quod hodie non datur census perſonalis, cum attenta diſpoſitione Bullæ Pij V. cenſus perſonalis iudicandus ſit vſurarius etiam ſi celebretur cum hypoteca, vt per eundem *Authorem in propoſ. 2. num. 14. verſic. dicitur* vbi quod cenſus debet fundari ſuper re, & non ſuper perſona cenſus, *Salas de contractat. in titul. de cenſibus dub. 3.*

Quæ quidem res debet eſſe ſtabilis fructuoſa, & propria ipſius conſtituentis cenſum, *Reginald. de oblig. iuſtis lib. 25. nu. 521. Neguſ. inſtitut. confeſſ. lib. 2. cap. 7.* qui alios concordantes referunt.

Quoad ſecundum cẽſus quando conſtituitur pecunia debet numerari in actu inſtrumenti coram teſtibus, ac notario, *vt in bulla felicis recordationis Pij V.* Ibi niſi verè pecunia numerata pręſentibus teſtibus ac notario, & in actu celebrationis inſtrumenti, ſequuntur *Viuius in deciſ. 369. Nouar. frater in prag. 1. de cenſibus nu. 4. Marius Antoninus variarum reſol. lib. 1. cap. 44.* vbi quod in conſtitutione cenſus requiritur vera, & actualis pecuniæ numeratio alias cõtractus pro irrito habetur; & pro nullo iudicatur ſtante clauſula irritante, de qua in cit. bulla allegat *Nauarr. in conſ. 1. de empt. & vendit. lib. 3. & Surd. in conſ. 282. nu. 5. cumſeq.* quibus iungi poteſt *Gratian. in deciſ. Rota Marchia 224.* vbi firmat latè, quod ſi nõ verificatur iſta qualitas quod pecunia verè, & realiter ſit numeratata tempore contractus, ipſe cõtractus cenſetur vſurarius adeò quod non poſſit confirmari per ſententiã iudicis tanquam contra caſum legis prohibentis fieri ſub alia forma, *Boccat. in tract. vti poſſidetis cap. 18. num. 57. & 59. & latiſſimè Cencius in ſuo trac. de cenſibus*, vbi plures deciſiones Rotæ Romanæ cumulat.

Vnde cum de forma ſit, vt tale prætium numeretur tempore contractus, vt per *Antonin. in d. reſolution. 44.* non potuit per medium fidei banci celebrari, & ſic per æquipollens cum forma debeat ſeruari in ſpecie

&

& ſi deficiat in minimo actus corruit, *l. cum hi §. ſi prætor ff. de tranſact.* latè *Tuſc. in concluſ. 415. lit. F. Gamma deciſ. Luſit. 149. n. 6.* & formæ nihil addi, & detrahi poteſt, *l. 1. §. opus nouum ff. de noui oper. nunciat.* & ideo per æquipollens ſeruari non poteſt, latè *Gonz. in regul. cancell. de menſibus & Altern. gloſ. 18. à nu. 79. praxis noua Epiſcopalis lib. 2 cap. 5. Cioffus conſ. 40. vol. 1. Menoch. conſ. 388. ex Bru. quem allegat in conſ. 175. volum. 2.* hoc ampliat procedere, quod ſi etiam ſtatutum per dictionem taxatiuam diſponeret, ſi tamen vltra procederet annullando actum tunc non ſufficeret per æquipollens adimpleri.

53 Et ſtante obſeruātia prędicta, vt numeratio pecuniæ fiat in inſtrumento cenſuali coram Notario, & teſtibus. Nō deſinas animaduertere, quod ſi debitum ſit ex alia cauſa, poterit vtique conuerti in cenſum, non obſtante, quod pecuniæ numeratio non fuerit facta, iuxta deciſ. *Milanenſ. 2. num. 37.* quia debitum ex vna cauſa poteſt conuerti in alium certum, *l. certi conditio §. depoſiti, l. ſingularia, vbi Bart. num. 20. & alij ff. ſi cert. pet.* & conuerſio nō capit ſimulationem, quia fomentum habet ex veritate cauſę præcedētis, *Bart. in l. Lutius la 2. ff. depoſiti*, vbi dicit, quod in hoc caſu nō habet locum ſimulatio nec ſtatutum reijciēs ſimulationē, & cōuerſio ex vna cauſa ad depoſitum facit, ac ſi interueniſſet ſimulatio, *Bald conſ. 381. Socc. conſil. 143. volum. 1 & facit optima glo. in l. aduerſus C. de non num. pecun.* vbi & ſi cōfeſsio mutu ſubiaceat exceptioni non numeratæ pecuniæ fallit quando debitum ex vna cauſa foret conuerſum in cauſam maui, quia habetur pro vera numeratione, & non patitur illam exequutionem, vnde cum verum debitum, quod ſuperat conuertatur in ſolutionem, & proinde erit, ac ſi interueniſſet pecuniæ numeratio, & ſi qualitas numerationis requiritur in cēſus cōſtitutione ſatis ſit per talem conuerſionem maxime, quia vbi agitur de conuerſione, & datione in ſolutum non ita vrget fraudis ſuſpitio, ſicut intereſt venditor, & quamuis Bulla requi-

requirat veram numeratio-
nem, & quando vnum de-
bitum in aliud transfundi-
tur videtur fictè agi, tamen
ſolutio tunc dicitur verè fie-
ri, licet actus ſit fictus, *Caſt.
declarat in conſ.* 170. & de
prædictis omnibus vide
*Milarenſ in d. deciſ. 2. nu. 37.
cum ſeq.* habes totam ma-
teriam apud *Surd. conſ. 162.
n. 38. & Gratian. in addit. ad
deciſ. 124. num. 3.*

54 Prout etiam cenſus non
eſt nullus licet non ſit in
pecunia numerata quando
conſtat illas perueniſſe ad
manus venditoris, vt in cę-
dula bancaria prout fuiſſe
declaratum coram Grego-
rio XIII. ſemper memo-
riæ recolendæ, *teſtatur Ro-
ta in vna Romana cenſus co-
ram Card. Emin. Pamphilio*
vbi fuit concluſum pro il-
lius validitate, licet in actu
impoſitionis nõ interuenis-
ſet pecunia, ſed ſolum cæ-
dula bancaria, *Rota coram
litta in vna Eugubien. cẽſus
30. Februarii* 1597. cuius
deciſ. tenor eſt apud *Farin.
inter deciſ. crim. 10. in fin.
num. 14. Gratian. diſcept. fo-
renſ. cap. 387. num. fin. par. 2.
& fuiſſe dictum per eandem
Rot. in vna Romana cenſus
18. Maii 1602. coram Iuſto
teſtatur* Marcheſ. *de cõmiſſ.
p. 1. §. 2. fol.* 848. vbi cedula
bancaria habet vim ſolutio
nis, etiam ſi in illa dicatur
quod inueſtiantur pecuniæ
idem *Marcheſ. loc. cit. f. 850.
num. 4.*

55 Et ſic pari modo in alie-
natione cenſus nam debet
interuenire pecunia, cum
licet bulla videatur requi-
rere iſtam numerationem
in illis verbis, tam in cenſu
de nouo creando, quam in
creato alienando, tamen di-
cta clauſula non refertur
ad pretij numerationem,
ſed ſolum ad cœtera pacta,
quę in conſtitutione prohi-
bentur, cum enim ſint plu
res ſpecies alienationis, vt
legatum, donatio, & datio
in ſolutum, & ſimilibus nõ
datur in alijs pretij nume-
ratio, vltra quod in crean-
do cenſu hoc fuit ſtatutum
vt euitẽtur fraudes, *Nauar.
de vſur. n. 85.* quæ ratio ceſ-
ſat in cenſu creato, quam-
uis alienetur, & ſic iudica-
uit *Rota in vna Rauenna-
ten. ſaluian. 12. Ianuar.* 1607
coram Manzanedo, circa
intellectum clauſulæ (hanc
ſalutiferam) q̄ nõ referatur
ad ſubſtãtialia adhibẽda in
creatione, ſed ad cetera cõ-
tenta in eadẽ cõſtitutionẽ,

65 Quare idem notabis in constitutione cenſus ante constitutionem Pij V. nam non interueniẽte pecunia creatus nõ eſt nullus idem *Marcheſ. loc. cit. colum.* 2. vbi pariter ſubdit, quod cenſus poſt conſtitutionem præfatam, etiã ſi pecunia non interuenerit dummodo illã alius vendens cenſum habuerit non reprobatur, referens fuiſſe per *Rotam iudicatũ in vna Egubinã cenſus 10. February 1697. coram Dict.*

57 Quoties tamen præ manibus causã magni momenti, vel propriam habebis ad euitandũ euitanda notabis hanc cautelam, quod vbicumque reperitur contractus cenſualis celebratus abſque pecuniæ numeratione, poſſunt porrigi preces Sanctiſsimo pro talis cõtractus, vel aliarum nullitatum ſanatione, vt fiet perinde, ac ſi verè, & effectualiter in ipſa ſtipulatione pecuniæ interueniſſent: Gratia de facili concedetur ſanando talem nullitatem, clauſula tamen reſtrictiuã adiecta (*conſtito de vera numeratione vel credito*) & quamuis conſtitutio Pij V. ſupra dictam numerationẽ effectualiter requirat tamẽ ſi ante, vel poſt celebrationem contractus ſubſequuta verè ſit, quia tũc effectualiter diſpoſitio adimpleta, ac effect⁹ ſubſequut⁹, mitigatur conſtitutionis rigor, quod eſt declarandum modo ante ſententiam talis ſanatio petatur, alias illa lata, quia re non integra, iam eſt quæſitum ius parti, cui derogari Papa non ſolet; neque intendit, gratia non concedetur, niſi tarſiſſimẽ maximẽ concurrente cauſa, vel æquitate, & de hac nullitate multa congerit *Bocc. in d. tract. de cenſibus par.* 1. *num.* 5. & 44. & *par.* 2. *num.* 153. & 96. cum adductis, vt in ſimili ſi aliæ clauſulæ in præfata conſtitutione contentæ reperiantur ommiſſæ, vel alia pacta, vltra quæ ibi poni, & cõſeruari mandantur, quæ res tolli ſupplicantur, & reduci ad formam prædictæ conſtitutionis, vel ſanari perinde, ac ſi ab initio iuxta illius cõſtitutionis tenorem cõuſſa foret ſtipulatio, quod ſemper concedi ſolet quando notarius reſtrictiuam appoſuit, per hæc verba; & nihilominus ſemper præſens contractus cenſetur

celebratus,& reductus, iuxta formam, & tenorem dictę conſtitutionis, nam iſto caſu vitiatur pactum, & nõ vitiatur contractus, *Bocc. loco cit. par. 2. num. 95. & 96.* vt pariter quando confinia bonorum ſuper quibus cenſus impoſitus fuerit, in ipſo contractu non ſunt benę deſignata, vel ſpecificata, quia ſolet dari pariter ſanatio dummodo de corpore bonorum rei cenſui obnoxiæ conſtet, ac de uera pecuniarum numeratione, vt ibi *Bocc eſt aduct. p. 1. n. 6.*

58 Sed ex quibus verbis inſtrumenti colligatur numeratio vera, & actualis pecuniæ, & ex quibus verbis reſultat ſola confeſsio de recepto videndus eſt plenè *Gencius de cenſ. p. 2. cap. 1. q. 1. art. 8. & plenè fuit dictum in Fauentina penſionis 23. Ianuarij 1619. & in eadem 10. Decembris 1619. coram Pamphilio nunc Eminentiſs. Card.* vbi fuit dictum probari numerationem actualem, ſi Notarius dicat talis dixit, & confeſſus fuit habuiſſe, & recepiſſe, prout actualiter habuit ab N. pręſente, & ſoluente in tot ducatos, vt refert *Beltrami. in addit. ad decij. Ludouiſ. 355. nu. 7.* qui vti aduocatus in dicta cauſa contrarium defendebat ex pluribus rationibus per eum relatis, allegando *Gratian. diſcept. forenſ. c. 387. nu. 42. vbi n. 40.* conſiderat, quod quando re vera interuenit actualis numeratio Notarius ſolet dicere, quod pecuniæ fuerunt manualiter ſolutæ, vel quod quis illas ad ſe traxit vel alijs ſimilibus verbis vti ſolet.

59 Et licet numeratio pecuniæ videatur cadere in ſenſum viſus, & ſenſus auditus, tamen non probatur per teſtes deponentes per ſenſum auditus videlicet ſcio, quia audiui dictum eſt menti tenendum ſecundũ *Caſſan. conſ. 1. Archid. in cap. hoc videtur 22. q. 5.*

60 Sed an exceptio inualiditatis cenſus impediat, quin fructus interim ſoluantur *Rota in vna Bononien. cenſus 2. Februarij 1600. corã Lancellotto* negatiuam ſententiam protulit, vt memorat idem *Marcheſ. p. 1. §. 2. fol. 889. col. 1. nu. 1. ad quod facit decis. Verall. 321. par. 1.* quod exceptio extinctionis penſionis non impedit manutentionem.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Dari pro iuſtitia, vel gratia obtinenda à Sede Apoſtolica prohibetur, Amplia, vt nu.*2.3.4.5.6.7.8. *limita vt num.*9.10.11.12.13.14.15.16.

17 *Conuictus quibus modis dicatur de dato vel promiſſo pro gratia obtinenda, & an ſufficiant coniectura nu.*18. *& quibus alijs modis nu.*19.20. *&* 21.

De dato, & promiſſo pro iuſtitia, vel gratia obtinenda à Sede Apoſtolica.

Super Bulla Gregorij XIII.

H*Ac conſtit. incip. ab ipſo Pontificatus noſtri principio de anno* 1574. Probetur dari aliquid pro iuſtitia, vel gratia obtinenda à Sancta Sede Apoſtolica ſub pœna excommunicationis reſeruatæ ipſo Sũmo Pontifici, niſi excommunicatus eſſet conſtitutus in vltimis, nam poſſet abſolui ab Epiſcopo dummodo reſtituat accepta pauperibus, & præfati recipientes, vel auxilium præſtantes, omni beneficio, & officio Eccleſiaſtico, & ſæculari ipſo iure ſint priuati, efficiuntur infames, & inhabiles poſtea ad alia beneficia, & officia.

2 Quę conſtitutio pluribus modis extenditur, & primo, vt ſub ipſa ſuppoſiti ſint omnes perſonæ, ſiuè clerici ſiue religioſi, ſiue laici, ſiuè maſculi, ſiuè fœminæ, ſiuè etiam familiares Curiæ, *Nauarr. in tract. de dat. & prom. 6. notab. Bocca. in tract. de pact. par. 1. nu. 1. in 1. notab nu.* 14 & ratio videtur eſſe propter dictionẽ appoſitam in dicta bulla (*vndecumque*) cuius natura neminem excludit *c. vndecumque 56. diſt. Farinac. in prax. crim p.3.q.111.n.221. cum ſeqq.*

3 Ampliatur ſecundo, etiã ſi reciperetur res modica, vt habetur in hac bulla faciunt dicta per *Sair. deciſ. 90. de Simon.* Verum omnia intelligenda eſſe puto terminis habilibus, & ideo dicerem requiri, vt tanta eſſe debeat, quæ eſſet apta, ad mouendum, & flectendum à recto recipientem,

vnde ſecus eſſet; ſi datio, aut receptio rei paruæ credatur nō motura iudicem, vel authorem gratiæ à recto, nam tunc, nec dantes, nec recipientes pęnam prædictam incurrere poſſent, *Boccac. num. 31. Farin. numer. 323.*

4 Ampliatur tertio, vt ſola promiſsio dandi, etiā quod aliquid poſtea non detur faciat incurrere pœnā huius bullæ, vt hic, & per *Farinac. num. 313.* ſiuè ſit occulta ſiue ſit manifeſta, *Boccac. nu. 23 & Farin. nu. 325.* & ſi ſit generalis idem *Farin. loc. cit.* ſiue promictatur pecunia ſiue alia res, vel vtilitas, N*auar. vbi ſup. in 2. notab. nu. 28. Boccacc. n. 33. & Farin. nu. 327.* paria enim ſunt, ſoluere, & promictere, *l. fin. C. ad l. Falcid. l. eum, qui ita §. pen. ff. de ver. oblig.*

Verum non omnis promiſſio facit incurrere pęnas prædictas, ſed tantum illa; quæ eſt à iure prohibita, & quę à iure naturali, diuino, & humano antę huius cōſtitut. emanationem, inducebat peccatum mortale, ſecus verò ſi talis promiſſio non erat improbata, & prohibita, & quatenus prohibita ex ea promictens mortaliter non peccaret, *Farin. nu. 314.*

Prout etiam non procedit reſpectu eius, cui promictitur, niſi promiſsio ei facta acceptata fuerit, alias ſecus *Boccac. nu. 22. & Farin. nu. 315.*

5 Ampliatur quarto, vt pęna huius conſtit comprehendat etiam illum, qui dat ſeu promictit non pro ſe, ſed pro alio, & ſic etiam per tertiam perſonā, prout eſt proxeneta, ſeù mediator N*auarr. 20. not. num. 30. Boccac. num. 40. & Farinac. num. 308.* nam qui per aliū facit per ſe ipſum facere videtur *cap. qui per alium de reg. iur. in 6.* hinc videmus, quod mandans clericum percuti per alium ſequuta offenſione erit excommunicatus, ac ſi ipſe verberaſſet, *Bald. in l. 1. §. nec autem C. de caduc. toll. Plaz. in epi. delict. car. 15. num. 8. Raiar. ad Clar. q. 99. nu. 6.*

6 Ampliatur quinto, vt habeat locum etiam, quod detur, ſeù promictatur non ſolum pro conſequenda gratia in ſcriptis, vt puta per literas apoſtolicas; ſed etiam alias quomodocumque N*auarr. 17. notab. n. 29.*

Bo-

Boccacc. num.46. & 47. Farin. nu.330.

7 Ampliatur ſexto, vt licet quando aliquid dabatur, aut promictebatur pro obtinenda gratia à ſancta Sede Apoſtolica tantum, incurrebatur pęnas, & non ab alio Principe, magiſtratu, ſeu perſona, vt inquit idem *Nauarr. in 18. not. num.29.* Tamen hęc conſtitutio eſt verificāda in omnibus cauſis delegatis à Papa, iudicibuſq; Romanæ Curiæ Ordinarijs, Referendario, aut ab Illuſtriſsimo Auditore Cameræ, ſiuè cauſa ſpiritualis, ſiuè prophana ſiuè ciuilis, ſiuè criminalis, ſiuè mixta ſit, *Boccac. n.45. et 46.* Imo Clemens VIII. bonæ memoriæ *in bulla de bono regimine publicata 15. Augusti* 1592. extendit hanc conſtit. Gregor. etiam ad promiſſa, data & recepta, Nedum apud ſedem Apoſtolicam, ſed in quocumq; tribunali, aut iudicio etiam ſæculari, & tam in Curia Romana, quam extra, in quacumque prouincia ciuitate, aut loco ſtatus Eccleſiaſtici, ſed vide infra num.12.

8 Ampliatur ſeptimo, vt tales excommunicati non poſsint abſolui, niſi à Summo Pontifice, vel ab alio ad id ſpeciale mandatum habente preterquam in mortis articulo, *Boccac. num.58. in 2. notab. Farinac. nu.294.* dummodo recepta pauperibus reſtituat, vt hic habetur.

9 Limitatur præfata bulla pluribus modis. Primo, ubi in dante, & recipiente non eſt cauſa finalis, ſed tantum impulſiua, *Sayr. deciſ. 10. de ſimon.* & ratio eſt, quia cauſa ſine qua non inducit ſimoniam, *Valer. in differ. iur. verb. ſimonia differen. 11. Couarr. variarum reſolut. lib. 1. cap. 20. num. 3. tom. 2.*

Hinc gloſ. notab. in cap. cū eſſent de ſimonia, loquitur de eo qui ſeruit Epiſcopo directè cauſa habendi beneficij, & ſic non cum intētione ſeruiendi, & principaliter habēdi beneficium, ſed animo principali ſeruiē di, & ſpe habendi beneficiū nam hoc caſu non incidit in pęnam ſimoniæ cum nō ſit in cauſa finalis, ſed impulſiua, *Couar. vbi ſupra.*

10 Limitatur ſecundo quādo dantes, & recipientes ignorabant conſtitutionem Gregorij, nam ignorantia

probabilis excuſat à cenſuris, & pęnis, *Sayr. deciſ.* 103. *de ſimon. Graſſ. conſ.* 5. *de homicid.* nam ſimoniacus dici non poteſt, qui ignorans eſſe ſimoniam pecuniam ſoluit ad obtinēdum fauorem pro beneficio cō ſequendo, quia ignorantia excuſat à peccato, & à pęna peccati, vt notatur in c. 2. & in c. nam concupiſcentiam de conſtit. c. quoniam de ſimon. & actus agentium iudicandi ſunt ſecundum intentionem principalem, *l. ſi quis nec cauſam ff. de reb. cred.*

11 Limitatur tertio quando aliquid daretur pro redimenda vexatione, *cap. dilectus il ſecondo de ſimonia*; dummodo duo concurrāt primo, quod dans pecuniā ſit in poſſeſſione. Secundo, quod euidenter conſtet iniuſtè vexari, *Valer. differen.* 14. *verb. ſimonia, Sarnen. in reg. de ann. q* 2. *num.* 5. *verſ. & ſic videmus Angel. tit. de ſimon. conuenct. num.* 4. Rota *Romana deciſ.* 135. *apud Farin. poſt Conſ.*

12 Limitatur quarto, vt nō habeat locum pęna huius conſtit. extra Curiam Romanam, vnde ſi aliquid daretur Neap. pro obtinenda gratia à ſancta Sede Apoſtolica, euitaretur hæc pęna vt in terminis fuiſſe iudicatum per Rotam Romanā teſtatur *Seraphin. deciſ.* 825.

13 Limitatur quinto, vt ad hoc, vt habeat locum pęna huius conſtit. requiritur aliquod pactum ſaltem, vnde ſecus eſſet ſi aliquis in mēte reſolueret ſe daturum, & alter ſe recepturum, vel alter tantum daturū, & alter ſe recepturum, nā hoc caſu ex hac ſola cogitatione pęna non incurritur, vt per *Boccacc. tract. de pact. p.* 3. *nu.* 79. *Farin. loc. cit. num.* 353. *ex diſpoſitione text. in l. cogitationis pœnam ff. de pœn.*

14 Limitatur ſexto, vt non comprehendat dantes, vel recipientes poſt gratiam, vel iuſtitiam obtentam, vt per *Nauarr. in* 21. *notab. nu.* 31. *Boccacc. num.* 78. vbi declarat procedere quando eſſent moderata alias ſecus *Farin. n.* 348.

15 Limitatur ſeptimo, vt huiuſmodi pœna ceſſabit, quoties Pontifex Sanctiſſimus habuiſſet notitiam datorum vel acceptorum pro iuſtitia, vel gratia obtinenda, nam per Papæ ſcientiam purgatur *arg. gloſ. in cap.*

pridem de pact. Ioan. Andr. in cap. 1. de ſimon. Archid. in cap non ne nu. 89. Caſſador. deciſ. 3. num. 7. de renunc. & deciſ. 2. ſub nu. 3. de ſimon. nã authoritas, & ſcientia Papæ purgat omnem ſimoniam, *Rot.* Rom. *deciſ.* 88. *poſt conſ. Farin.*

16 Limitatur octauo, non procedere in eo, qui dixerit tantum ſe futurum gratum, *vt dixit Rota in vna Tollen. parochialis 28. Maij* 1594. *& in alia* Brittonien. *comẽda 12. Decembris 1588.* quia verba generalia non faciunt aliquem incidere in pęnam huius conſtit. faciunt dicta per *Sot de iuſtit. & iur. lib. 9. q. 8. artic. 5. concluſ. 3.*

17 Sed quoniã dubitari poſſet, de modis quibus poſſet quis conuinci ipſum incidiſſe in pęnas huius conſtitutionis, puta dediſſe, promiſiſſe, aut recipiſſe aliquid pro gratia, vel iuſtitia obtinenda, ideo conſtituenda eſt regula, poſſe quem cõuinci ex teſtibus concludenter probantibus datum, & receptum, *facit Conſ. Alexand. de Neuo 64. Abb. in cap. veniens il primo num. 4. de teſtament. Alciat. conſ. 2. num. 42. Rota Romana apud Farin. poſt Conſ. deciſ. 25. & fuit tentum in cauſa Imolen. confidentiæ ſub die 14. Februarij 1592. coram Pamphilio tunc* Rotæ Romanæ *Auditore, & in altera Calaguritana confidentia 25. Iunij 1593. coram eodem*, & ratio euidens eſſe videtur, nã quando agitur de effectu priuationis beneficiorum, eo caſu requiritur plena, & concludens probatio, *gloſ. in cap. ſicut de ſimon. Mohedan. deciſ. 184. Alciat. conſ. 2. par. 1. Natt. conſ. 299 num. 3.* Rota *in vna Firman. Cappellania 7.* Maij 1582. *coram Sanctiſſimo Clem. VIII. tũc auditore, & in vna Brittonon. comenda 12. Decembris 1588. & 3. Maii 1589. coram Gipſio*. Quibus accedat, quod ſemper eſt capienda interpetratio ad excludendum delictum, *l. merito ff. pro ſocio, Put. deciſ. 381. nu. num. 2. lib. 1.* & actus debet interpetrari in bonam partem *idem deciſ. 440. lib. 1.* & promptiores debemus eſſe ad abſoluẽdum, quam ad condemnandum, prout recti Iudicis partes in dubio eſſe debent iuxta *text. in l. arianus ff. de ſolut.*

Vnde in hac materia nõ videtur concludens probatio

tio

tio dictum vnius teſtis cum fama *gloſ. in d. cap. veniens de teſtam. Dec. conſ.* 210. qui refert communem opinionem, & fuit dictum per *Rotam in vna firmana cappellania coram Clem. VIII. bonæ memoriæ* 1582. Nec dictum vnius teſtis ſufficeret cum præſumptione, quæ oritur ex dicto alterius, qui participes fuerit criminis ſecũdum opinionem *DD. in cap. ſicut de teſtam. et fuit dictum in vna Ciuitaten. confidentiæ ſub die 23. Ianuarii* 1593. *coram Mantica.*

Nec pariter dictum ſocij criminis admictendum eſſe voluit. *Rota eadem in vna Tullen. parochialis* 28. *Maii* 1593. *Veralk. deciſ.* 744. *p.* 3. *& ratio ponitur per DD. in cap.* 1. *de teſt. in* 6. *Seraphin. deciſio.* Rot. *Romanæ* 1029. *par.* 2.

Prout etiam nec famam publicam: *glo d. cap. veniẽs, vbi Abbas n.* 8. *& Dec. n.* 22. *de teſtam. Gabr. concluſ.* 1. *de probat. nu.* 12. *Put. deciſ.* 171. *in fin. lib.* 2. *& eadem Rota in d. Imolen. confidentiæ ſub die die* 14. *Februarii* 1683. *coram Pamphilio Seraphin. deciſ.* 1029. *p.* 2. *n.* 6.

Imò ad probandum tale datum, & promiſſum teſtes debent eſſe omni exceptione maiores nobilis eſt deciſio *Rotæ relata per Marſil. conſ.* 2. *num.* 51. *lib.* 1. licet contraria opinio ſit verior & communiter recepta, & ratio videtur eſſe, nam ad probandam ſimoniam nõ requirũtur teſtes omni exceptione maiores, *Nauarr. man. c.* 23. *ſub nu.* 110. *Maſcard. de probat. concl.* 1306. *num.* 16. & ſimonia eſt de illis criminibus, quæ ſolẽt commicti occultè, & quoties ſumus in his criminibus, & veritas aliter haberi non poteſt, tunc teſtes minùs idonei fidem faciunt, *cap. veniens il ſecondo de teſtam. Lap. alleg.* 94. *Marſil. ſing.* 73. Et teſtes deponentes de ſolutione pecuniæ, ſi ignorent ex qua cauſa fuerit facta ſolutio, nec deponant de præcedenti conuẽctione non probant ad hũc effectum, idem *Seraphin. deciſ.* 1029. *nu.* 10.

Item ad conuincendum
18 quem de hoc crimine ſufficere coniecturas. Breuiter reſpondeo iuxta communem omnium DD. ſententiam receptam in praxi per eà quæ refert deciſa *Verallas deciſ.* 166. *num.* 6. *par.* 1.

Na-

Nauarr. in man. cap. 23. *ſub num.* 100. *& Gabr. conſ.* 184. *num.* 10. *lib.* 2. *& Menoch. lib.* 2. *præſumpt.* 23. attamen debent eſſe euidentes,& vrgentes quæ reum ipſum de tali crimine conuincant, vt fuit reſolutum per *Rotam in vna Calaguritana confidentiæ* 25. *Iunii* 1593. *coram Pāphilio. & in altera Aret.* 23. *Ianuarii* 1595. vbi fuit reſolutum tale crimen ita probari talibus coniecturis, vt nihil aliud importare poſſint *ex Felin. in c. ſuper bis nu.* 17. *de accuſat. Natt. conſ.* 299. *nu.* 23. hinc videmus, quod licet crimen ſimoniæ probatur per ſigna, *vulg. cap. ſicut de ſimon.* Tamen intelligitur de ſignis euidentibus, & rerum de crimine conuincentibus, *cap. eorum* 11. *q.* 3. *& cap. euidentia de accuſ.* in terminis, *voluit Rota apud Seraphin. deciſ.* 237. *par.* 1. *&* 120. *p.* 2. & quæ dicantur iſtæ coniecturæ vrgentiſsimæ idem *deciſ.* 1359. *p.* 2.

Quas coniecturas debere plenè probari,prout de iure requiritur ſcilicet per duos teſtes conteſtes voluit *gloſ. communiter recepta in l fin. C. fam. berciſc. Menoch. lib.* 1. *præſumpt.* 51. *Puteus deciſ.* 173. *nu.* 1. *lib.* 2. *& Redoan. de ſimon. par.* 4. *cap.* 6. *num.* 22.

Verum vnica coniectura non ſufficeret ad hunc effectum,nam vnica coniectura non ſufficit ad probādam ſimoniam, niſi eſſet præſumptio violenta *Gloſ. in cap. inſinuatum num.* 4. *de ſimon. Redon. loc. cit. num.* 35. *& cap.* 11. *nu.* 24. quia præſumptio violenta habetur pro concludenti probatione etiam in criminalibus, dummodo non agatur de pęna corporali infligenda *cap. afferte, vbi DD. de præſumpt. & in cap. literas eod. tit. Abb. conſ.* 113. *lib.* 2. *Bellam. deciſ.* 689. *Gram. deciſ.* 42. *& Gabr. concluſ.* 1. *nu.* 70 *de probat.* quę præſumptiones excluderentur poſtea per bonam famam dātium recipientium ad latè tradita per *Tiraq. de pœn. tempo. cauſa* 15. *num.* 2. *Marſ. conſ.* 74. *Gram. conſ.* 3. *num.* 7. *& DD. communiter in l. fin. ff. de quæſt.* & in hoc caſu multum eſt attendenda, qualitas dantis, puta ſi eſſet Epiſcopus,vel Archiepiſcopus, & parua quantitas, vt conſiderat *Gabr. d. conſ.* 172 *nu.* 14. *lib.* 2. Vel quia etiam dans, vel recipiens eſſet, nimis

mis diues, quo caſu non eſt præſumendum tale crimē perpatraſſe cum potius pau peres propter eorum inopiam id cogitent ex vi *tex. ſing. in l. cum ſocietas ff. pro ſocio*, & ideo hæ circumſtātiæ debent mouere animū Iudicis, vt ſit circumſpectus ad credendum teſtibus, nō autem elidunt in totū coniecturas.

19 Probatur etiam, & conuincitur promictens, aut dans ex confeſſione ipſius Rota Rom. *d. deciſ. 25. apud Farin. poſt conſilia*, vt fuit reſolutum *apud Peregrin. deciſ. 338. lib. 2. Seraphin. deciſ. 90. lib. 1. & Verall. deciſ. 242. p. 3.* nam confeſſio eſt vera, & propriè probatio, *Salic. in rubr. C. de probat. Gram. deciſ. 36. num. 66. Crauett. conſ. 60. nu. 3. Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 1. nu. 217. Pariſ. conſ. 112. nu. 42. volu. 4. Maſcard. de probat. concluſ. 1305.* verum huiuſmodi cōfeſsio nō præiudicabit recipienti, ſed dāti, & facit à ſimili, nam confeſsio reſignantis, non probat ſimoniam contra reſignatarium, nec ei nocere poteſt *Pariſ. conſ. 58. num. 8. p. 1. Affl. deciſ. 163 in fin. Tiraq. de vtroq. retract. §. 2. gl. 2. num. 14. latè Pariſ. de confident. beneſic. q. 16. nu. 24.*

Contrarium tamen eſt verius, vt huiuſmodi confeſſio recipientis noceat dāti, & è contra, vt refert iudicatum, *in Rota Romana Seraphin. d. deciſ. 90. lib. 1. Puteus deciſ. 141.* quos refert idem *Pariſ. de confident. q. 77. num. 9. verſ. contraria, ſed Seraphin. in deciſ. 1029. p. 2. nu. 13.* firmiter tenet huiuſmodi confeſſionem nō præiudicare ſocio.

20 Probatur pariter per literas dantis, vel reſponſiones recipientis, vt in facti contingentia iudicauit Rota in vna Mindorien Canonicatus, & præbendæ, *vt apud Verall deciſ. 200. par. 1.* & ratio videtur eſſe, nam cum hoc crimen inter familiares agatur literæ debent ſufficere, *cap. propterea de teſtam. Marſil. rubr. de probat. num. 312. Dec. cōſ. 543. nu. 13.* nam literæ miſſiuę probant contra ſcribentem *Bald. in rubr. C. de fidei commiſſ. Bartol. & alii in l. admonendi C. de iureiur. Alex. in l. 1. C. de edendo, & Pariſ. conſ. 90. num. 7. & 12. volum. 1. & conſ. 64. vbi n. 6.* declarat hoc procedere, quoties illæ literæ miſſiuæ fuiſ-

fuiſſent recognitæ facit *tex. in l. non epiſtolis C. de probat.* per quem fuit diſpoſitũ literas amatorias repertas penes mulieres apertam coniecturam inducere ſi fuerint recognitæ, *l. publica ff. depoſ. l. cum de indebito ff. de probat.* cum alijs de quibus *per Felin. in cap. ſcripta num. 12. de fid. inſtr.* & ſic etiam præmentionatã conclusionem intelligas dummodo literæ ſint ſi claræ, ſecus ſi dubiæ, vel in cifra loquerentur, nam hoc caſu ex illis nunquam probaretur datum vel receptum, *Rota coram Gipsio in vna Brittonorien. commendæ* 12. *Decembris* 1588. *&* 3. *Maij* 1589.

21 Probatur tandem per inſtrumenta inter dantem, & recipientem inita, vt patet ex his quæ aſſerit *Sarn. deciſ.* 4 *lib.* 2. *Peregr. deciſ.* 8. *&* 82. *& Creſc. deciſ.* 78. *Verall. deciſ.* 142. *lib.* 2. nam probatio per inſtrumẽtum dicitur probatio probata, *c. forus §. eam de verb. ſignif. Gloſ. in rubr. de fid. inſtrum.* ipſum enim inſtrumentum habens ſua requiſita dicitur probatio probata, & veritas euidẽs non probanda, *Bald. in l. quoties de iudic. & conſ.* 176. *vol.* 1. *Calcan. conſ.* 75. nam quod conſtat per inſtrumentum dicitur manifeſtum, *cap. cum olim de verbor. ſignificat.* & probatio per inſtrumentum dicitur firmior probatione per teſtes, *l. hac conſultiſſima C. qui teſtam. fac. poſſ. l. teſtium ff. de teſt. & l. cenſus ff. de probat.* vnde ſi quis remictere debitum per inſtrumentum ex hac cauſa, nulli dubium eſt quin incurreretur pęnam huius conſtit.

SVMMARIVM.

1 *Decretum S. Cong. de Diaconis ſaluaticis.*
2 *Diaconi ſeluatici qui dicantur.*
3 *Diaconi ſeluatici gaudent immunitate Eccleſiaſtica.*
4 *Diaconorum ſaluaticorum numerus qualis conſtitui debet.*
5 *Antonius de Mattheis Epiſcopus Caſtellanaten. laudatur.*
6 *Diaconi ſeluatici gaudent priuilegiis inductis ex cõſuetudine.*
7 *Diaconi ſeluatici appellantur perſonæ deputatæ tam ad ſeruitium Eccleſiæ, quã hoſpitalis.*
8 *Diaconi ſeluatici gaudent*

fori priuilegio etiam poſt mortem Epiſcopi.

9 *Diaconi ſeluati poſſunt conſtitui a Capitulo ſede vacante.*

10 *Diaconi ſeluatici tunc gaudent fori priuilegio, quoties ſeruierint Epiſcopo, vel Eccleſiæ.*

11 *Diaconi ſeluatici gaudent priuilegio fori in criminalibus, & quid in ciuilibus nu.12.*

13 *Diaconi ſeluatici non gaudent priuilegio Canonis.*

14 *Diaconi ſeluatici amoueri poſſunt ex cauſa delictorũ & quorum nu.15. & 16.*

17 *Diaconi ſeluatici non eliguntur ſcandaloſi.*

De Diaconis ſeluaticis.

Decretum S. Congr.

1 SAcra Cardinalium Cõgregatio negotijs Regni Neapolitani præpoſitorum certior reddita in nõnullis eiuſdem Regni diœceſibus Diaconos quos vocant ſeluaticos in maximũ numerum citra Eccleſiarũ neceſsitatem, aut vtilitatẽ excreuiſſe. Volens eorundem exemptionis cauſam declarare, & fraudibus quibuſcumque occurrere de Sanctiſsimi Domini noſtri Gregorij Decimiquinti mãdato viuæ vocis oraculo de ſuper habito Diaconis ſeluaticis huiuſmodi pro Eccleſiarum, & Epiſcoporum ſeruitio retineri, vel in locũ quoquo modo definientiũ aſsumi poſſe in Cathedralibus, ſeu ſuperioribus Eccleſijs ad ſummũ quatuor in Collegiatis, vel Parochialibus duos in alijs verò Eccleſijs in quibus diuina celebrantur ſi Epiſcopo videbitur vnum, quos quidem Epiſcopi prorſus gratis & tales, qui omninò per ſe ipſos, non autem per interpoſitam perſonam ſeruitium debitum præſtent, nec vllo modo criminoſos aut malæ conditionis, & famæ eligere debeant, alias & hi nullo gaudeant priuilegio, & eligentes iudicium Sedis Apoſtolicæ ſeuerum experientur. Eos verò priuilegio Canonis non gaudere, fori autem priuilegio in criminalibus omninò, in ciuilibus quoad corporis diſtinctionem tantũ, & immunitate ab oneribus per-

perſonalibus, non autem ab alijs durãte ſeruitio frui debere, ſed ſi alicubi maioribus vtantur priuilegijs, & immunitatibus (ex legitima conſuetudine) cuius cognitionem, & declarationẽ in caſu controuerſiæ eadẽ ſacra congregatio ſibi reſeruat illam deberi attendi, cognitionem verò aliorum præmiſſorum ad Ordinarios pertinere hoc præſenti decreto ſtatuit, præcepit, & declarauit Romę 10. Kal. Iulij 1623.

Oct. Card. Bandinus.

Laur. Campeg. Secret.

2 Pro choronide autem antequam ad alia deueniamus videre oportet, qui appellentur diaconi ſeluatici, & quia fortaſſe thirones de facili poſſent decipi, ne cõfundant terminos, ſciẽdum eſt, valdè differre clericos coniugatos, à clericis, & diaconis ſeluaticis, ſi quidẽ clerici coniugati dicuntur hi, qui ante matrimonium conſumatum cum vnica, & virgine erant inſigniti ordine clericali, & veſtes clericales deferebant, de quibus loquitur *text. in cap. vnico de cleric. coniug. in 6. & fusè tradunt poſt alios Graſſ. effect. cleric.* 1. *num.* 84 *Farin. prax. crim. p.* 1. *q.* 8. *à num.* 6. *Borrell. in ſumm. deciſ. tit.* 8. *num.* 1. *&* 2. *& Barboſ. de poteſt. Epiſcop. par.* 2. *alleg.* 12. *nu.* 25. *cum ſeqq.*

Diaconi, ſeù clerici verò ſeluatici ſunt perſonæ quocumque perpetuò adſcriptę ſeruitijs alicuius Eccleſiæ etiam non inſignitæ ordine clericali, *iuxta cap. indicatum de imm. Eccleſ.* vbi habetur tales perſonas dici adſcriptas ſeruitio Eccleſiarum à quibus recedere nequeunt prout adſcripti glebæ ſecundum *text. in l. cum ſatis de agricol. & cẽſit. lib.* 11. *Diana reſ.* 69. *p.* 3 *de imm. Eccleſiaſt.* nam videmus, quod ſeruientes alicui Eccleſiæ ſunt conueniendi coram Iudice Eccleſiaſtico vt ſanciuit *text. in c. Eccleſiarum ſeruos* 12. *q.* 2. *dixit gloſ. in cap. nullus Iudicum de for. compet. Aufrer. in tract de poteſt. iudic. Eccleſ. ſuper laic. ſeu eorum bonis nu.* 37. *verſ. quinquageſimo primo pag.* 128. *Add. ad Marant. in prax. par.* 4. *diſt.* 11. *num.* 4. *lit. A. Bellug. in ſpec. princ. rubr.* 11. *§. viden-*

dendum num.6.verſ.nã gloſ. dat exemplum in ianuatoribus,& de ſacriſtanis dixerunt *Decian, tract. crim. p.1.lib.4.cap.9.nu.27. Aloyſ. de Leo in l.placet num.17.C. de ſacroſ.*& quamuis *Morla in empor. Iur. vtriuſque p. 5.tit.2. de iuriſd.omn. iudic. num.*140. inquat non carere difficultate ſi prædicti
3 diaconi ſeluatici gaudere debeant Eccleſiaſtica immunitate, dum ſint merè laici; ex pluribus rationibus ibi memoratis, tamen nouiſſime ex mandato Sanctiſſimi Domini noſtri bonæ memoriȩ Gregor. XV. virtute ſupradicti decreti poſſunt conſtitui præfati Clerici ſeluatici pro Eccleſiarum, & Epiſcoporum ſeruitio cũ certa determinatione, nempè in chatredalibus, vel Eccleſiis ſuperioribus ad ſummum quatuor in collegiatis, vel parochialibus duo, in aliis verò Eccleſijs,in quibus diuina celebrantur ſi Epiſcopo videbitur, vnus tantum erint aſsignandi.

4 Quod non abſque ratione id ſancitum fuiſse conſidero, ſi quidem Epiſcopi in præiudicium Regiæ iuriſdictionis magnam quantitatem ſimilium clericorũ conſtituebant, & ex hoc multoties oriebatur diſsentio inter poteſtatem temporalem, & ſpiritualem, quapropter ad illam euitandã Sanctiſsimus in Chriſto Pater Gregorius ſtatuit certũ numerum,iuxta diſpoſitionem rubricæ, *Auth. vt determinat ſit ord.cleric.& facit text.in cap. ex parte in fi. de conceſſ.prabend.cap. in nono diſtin.21.cap. quoniam de vit. & honeſt.cleric. gloſ. in cap. pen. verb. diminuti de conſti & in cap. conſtitutus de reſcrip.l.in Eccleſiis C. de Epiſc.& cleric. Aret.in l.nõ plures num.* 1. *C. de ſacroſ. Eccleſ.quos refert Tutius alleg.*46. *num.*4. hinc merito ante publicationem huius decreti Illuſtriſſimus
5 Dominus Antonius de Mattheis EpiſcopusCaſtellanaten. vir doctrina, & integritate inſignitus, pro ſeruitio Eccleſiæ cathedralis,& Curiæ Epiſcopalis cõſtituerat quatuor tantum diaconos ſeluaticos, qui fungebantur officio curſorum pariter, & ſemper in cauſis criminalibus cognoſcebantur per Curiam Epiſcopalẽ dictæ ciuitatis quãdo exercebam officium Vicaria-

cariatus tempore meæ ado leſcentiæ cauſa adipiſcendæ veram praxim Curiæ Romanæ, in qua verſatiſſimus erat idem Epiſcopus.

6 Sed erit aduertendum, quod quoties alicubi clerici ſeluatici, vltra priuilegium fori in criminalibus, & in ciuilibus exemptionē, quo ad corporis tantum diſtrictionem, & ab oneribus perſonalibus durante ſeruitio, quod ex vi huius decreti conſequuntur, ſi reperiantur ex legitima conſuetudine priuilegiati in aliis illa erit attendenda, prout voluit *hic Sacra Congreg* ea nēpe ratione, quia conſuetudine poteſt introduci, quicquid poteſt per priuilegium ad latè tradita per *Tuſc.concluſ.* 808. *lit.C.* & conſuetudo habet vim pacti, *l.non impoſsibile ff. de pact.* & facere poteſt quidquid pactum, *Afflict. deciſ.* 91.*num* 9. *&* 258.*num.*2. & operatur quidquid, & præſcriptio *Tuſc. concluſ.* 809. *loc. cit.* & licitum reddit, quod alias eſt illicitum, *Ludouic.deciſ.Peruſ.*62.*nu.* 14.*&* R*oland.conſ.*58.*nu.*19 *lib.* 4.

7 Imò non ſolum procedere in perſonis deputatis ad ſeruitium Eccleſiæ, ſed etiam ad aliquod hoſpitale authoritate Ordinarij erecto facit deciſio *Valaſc.* 105 *num.* 43. *& alij, quos refert* B*arboſ. de poteſt. Epiſcop.p.* 2.*alleg.*12. *nu.*40.

8 Quod adeo verum eſt, vt prædicti Diaconi ſeluatici gaudeant priuilegijs contentis in hoc decreto etiam poſt mortem Epiſcopi, tū quia deputatio ſimilium perſonarum fit gratia Eccleſiarum, quibus fit adſcriptio, & ea quæ computantur inter gratias factas non ſunt mentienda iuxta literarum iuſtitiæ naturam, & ideo non expirant morte concedentis iuxta tradita per *Squill. meritiſsimum* C*oncanonicum de priuil.cler.ic.cap.*1.*nu.*87. vbi licentia audiendi confeſſiones, cōputatur inter gratias factas, reſpectu perſonę determinatę puta ſacerdotibus, quę in maximū comodum eorum redundat, & ſtatim ac ipſi conceditur, eſt perfectè conceſſa à nulliuſque exequutione dependens, non expirat morte Epiſcopi; Tū etiam, nam iſta adſcriptio fuit facta Eccleſiæ, quæ nūquam moritur.

9 Nec non prædicti diaconi

ni ſeluatici poſſint adhuc conſtitui à Capitulo ſede vacante vulgata ratione ex quo iuriſdictio Epiſcopi deuoluitur ad Capitulũ ſede vacante, *ad text. & ibi gloſ. in cap. vnico de maior. & obed.* quod ſuccedere videtur in omnibus tam voluntariæ, quam contentioſæ iuriſdictionis *glo. in clem.* 1. *de hæretic. Nouarius frater in opuſc. non iur. pontific. cõcluſ.* 1. *num.* 4. *ſub tit. de cauſ. prim. inſtant. & per* Pauin. *fusè in trac. ſpecial. de poteſt. cap. ſed. vac. quaſt.* 1. *par.* 1. *D.* Riccius *reſolut.* 227. *tom.* 4. & vide quæ diximus ſupra tit. de cap. ſed. vac.

10 Nec pariter erit prętermictendum tunc gaudere debere præfatos clericos priuilegio fori, quoties verè, & cum effectu ſeruierint Epiſcopo, vel Eccleſiæ, vt habetur in dicto decreto.

Adeo quod S. Congregatio ſeruitium eſſe perſonale, & nõ per intermediã perſonam mãdauit, & ideo poſsũt expelli ſi nõ vacauerint ſeruitio iniũcto tanquã inutiles ex dictis per *Genuenſ. in pract. Eccleſ. q.* 622. nam cum priuilegia hic cõtenta dentur ob ſeruitia, quæ præſtant Eccleſijs, illis ceſſantibus ceſſare, & pariter debent priuilegia, ceſſante enim cauſa priuilegij, ceſſare etiam debet ipſum priuilegium *c. cum ceſſante de reg. iur. in* 6. Niſi fuiſſent infirmi, nam hoc caſu infirmitas excuſaret vulgatis iuribus.

11 Inſuper gaudere ſolum priuilegio fori in criminalibus vt hic, & faciunt notata per *Couar. pract. cap.* 71 *num.* 6. *Farin. d. q.* 8. *num.* 7. *& extat decis. Cappell. Tholoſ. deciſ.* 414. & in hoc clerici coniugati cum ſaluaticis conueniunt, quod adeo eſt verũ, vt procedat quãuis cauſa ſit ciuiliter intentata, dummodo ſit criminalis habetur *in c. vnico de cleric. coniug. in* 6. *Borrell. in ſum. tit. de cleric. coniug. num.* 18. *& Guid. Pap. deciſ.* 83.

12 In ciuilibus autem, quo ad corporis diſtrictionem tantum, & ab oneribus perſonalibus, non autem alijs fori debere, determinauit *S. Congr.* arg. eorum quæ recenſet *Couarr. d. c.* 31. *n.* 7. *Sanchez loc. cit. nu.* 21. *cum ſeqq. & Borrell. num.* 5. *& D.* Ricc. *deciſ.* 159. *part.* 3. & ideo tenentur ad collectas, prout coniugati *gloſ. in cap. ex parte de cleric. cõiug.*

ad

ad functiones fiſcales, datia & gabellas pro eorum bonis ſecundum *prag. Regni, de cleric. & diac. ſelu.* & dũ gaudent in criminalibus, ideo ſequitur, quod liquidatio inſtrumenti eſt facienda in Curia Eccleſiaſtica, *Dominus Ricc. reſolut.* 231. *tom.* 4.

13 Similiter, non gaudere priuilegio Canonis hic cautum reperitur, & ratio eſt, quia priuilegium canonis datur præcipuè ratione ordinis clericalis, *Nauarr. conſ.* 24. *de priuileg.* excepto nouitio alicuius religionis, *vt in c. religioſo §. 1. de ſent. excomm.* & in hoc differt Diaconus ſeluaticus à coniugato, qui etiam gaudet *can. ſi quis ſuadente Nact. conſ.* 358. *lib.* 2. *Graſſ. effect. cleric.* 1. *num.* 81. *Farin. de inquiſit. quæſt.* 8. *num.* 7. *cum ſeq.*

14 Item ex cauſa poſſe amoueri ab Eccleſijs, quibus fuerint deputati non dubitatur, ea nempe ratione, nã ſi antequam eligantur, & deputentur Epiſcopi eligere debent non criminoſos, aut malæ conditionis, & famæ eò magis, & poterint illos expellere ſi fuerint reperti criminoſi malæ famę, & aliquod crimen commiſerint, hinc videmus à maiori, quod conſeruatores adhuc ex cauſa amoueri poſſunt per Ordinarium loci iuxta conſtit. Sanctiſſimi Gregorij XV. & ſic etiam quod Vicarius perpetuus poterit remoueri ex iuſta cauſa ſanciuit *text. in cap. ad hæc, & ibi gloſ. verb. remouere de offic. Vicarij.*

Verum pendente inquiſitione nõ erint per Epiſcopos amouendi, nam retinebunt priuilegium Diaconorum ſeluaticorum, quouſque fuerit contra eos pronunciatum facit *text. in l. libertus §. in quo ff. ad municip.*

15 Sic pari mõ animaduertant Ordinarij id quod diximus poſſe ex cauſa amoueri, procedere quando delicta eſſent mali exempli, & cauſa eſſet ignominioſa, *arg. text. in l. eadem lege & l. lex iulia ff. ad l. Iul. repet.* ſecus verò ob minimam, & excuſabilẽ per ea quæ memorat *Fontanell. de pact. nuptial. clauſ.* 4. *gloſ.* 10. *nu.* 56. *par.* 1. ſubdens, quę dicatur cauſa parua, vel minima.

16 Imò ſi per prædictos diaconos fuerit vnicum, aut bi

num

num delictum commiſſum, nec poterint amoueri ab Epiſcopis, cum non criminoſi appellandi ſint, argument. eorum quæ cumulat *Pegner. deciſ. 40. & Ricc. deciſ. 312. par. 3.* Nec etiam ſufficit quem alias fuiſſe inquiſitum aut carceratum pro aliquo delicto ad effectum, vt dicatur criminoſus, niſi etiam fuerit, aut confeſſus, aut conuictus, aut condemnatus, *Gram. deciſ. 30. num. 25. & conſ. 45. nu. 32. & alij relati per Farinacc. conſil. 127. num. 8.*

Quæ quidem qualitates minimè obſtarent ſi per prius illas habuiſſent, ſed poſtea tempore electionis eſſent bonæ famæ, & emendati à mala vita, vt tuetur idem *D. Riccius in prax. reſolut. 230. tom. 4.* per ea quæ recenſet *Viuius in dec. 94.*

17 Tandem ſcandaloſos eligi non debere per ordinarios ſtatutum fuit hic, & ſcandaloſi dicuntur illi, qui publicè peccant, & alij de quibus per *Nald. in ſumm. verb. ſcandalum.*

SVMMARIVM.

1 *Duellum eſt prohibitum omni iure amplia, vt nu. 2. 3. 4. & 5. declara vt num. 6. 7. 8. & 9.*

De duello.

Super Bulla Clem. VIII.

1 DVellum eſt prohibitũ omni iure, eſt enim prohibitum per legem generalem, vt per *text. in l. vnica C. de Gladiat. lib. 12. vbi nos* quam per particularem, vt habetur *in pragm. regni 1. de duellis, & per Canones, vt ex nonnullis bullis Summorum Pontificũ, vt Iulij 11. Leonis X. Clemẽt. VII. Pij V. Greg XIII. & nouiſſima Clem. VIII. in bulla incip. illius vices,* & in qualibet parte orbis eſſe prohibitum duellum. teſtatur *Guid. Pap. deciſ. 67.* cum pluribus ſequent. imo ſi ſit permiſſum per conſuetudinem generalem, ex quo ex abuſu fuit introductum ad huc veniret prohibitum, ita *Oltrad. conſ. 191. & Tuſc. concluſ. 806. verb. duellum, Menoch. de arbit. iudic. lib. 1 q. 7.*

q.7.num. 11. *&* 12. *Ameſua de poteſt.in ſeipſum cap.* 13. *ſub num.* 11. *& plurimi alij relati per Mut. ſuper Prag. Regni Sic.tit.de duello nu.*3. qui plenè tractat hanc materiam duellantium, vt eſt videre, & latè habetur per *per Nouarium fratrem in pragm.*1. *rubrica de duello, & poſt alios videndum D. Ricc. in prax. bull. contra duellantes par.*3. *& in prax. aur. reſol.*170.

2 Ampliatur primo in acceptante duellum ob detractionẽ proprij honoris, nã adhuc incidit in pęnas Bullæ idem *D.* R*icc.reſolut.*48. *par.* 3.

3 Ampliatur ſecundo, vt ignorantia præfatæ bullæ non excuſat idem *reſol.* 55. *& Graff conſ.*5. *de homicid.*

4 Ampliatur tertio, vt decedens in duello debeat carere Eccleſiaſtica ſepultura idem *Dom* R*icc.reſolut.*53. quamuis ante obitum oſtẽderit ſigna penitentiæ etiã ſi confeſſus, & communicatus obierit latè *Gratian. diſcept forenſ. qui plures refert in cap.*410. *par.*3. *vbi ſic reſoluiſſe S. Congregationem de menſe Octobris* 1611. *teſtatur Dian. variar. reſolut. trac.*2. *reſol.*54.

5 Ampliatur quarto, vt pęna, de qua in bulla habeat locum tam in duello publico quam in priuato.i. ſine patrinis, cartellis, & alijs, de quibus in bulla ſecundum *Nald. in ſumm. verb. duellum nu.*3.

6 Declaratur primo, vt prouocãs ad duellum calore iracundiæ excuſetur à pœna Bullæ idem D. *Ricc. reſol.* 51. *par.* 3. & ratio eſt, quia duellum propriè dicitur vbicumque interuenit animus deliberatus ex propoſito ſecus ſi ex iracundia vt puta ſi in rixa fuerit ab aliquo dictum accipe arma, vel cape enſem, & venias ad certum locum, *Plot. in l. ſi qua non pag.*41. *n* 4. *C. unde vi quem allegat Intrigl. ſingul* 149. *nu.*4. *Sanchez in ſumm. lib.*2. *c.*39. *num.*28. *Farinac. fuſè in conſ.* 9. declarans hoc procedere quãdo non fuit ſequutus effectus *Ioſeph. Ludouic. deciſ. Lucenſ. Graff. conſ.* 4. *de homicid.* quia ſi fuiſſet ſequutus effectus talis prouocatus ad duellum poteſt aliter euadere, nam licitè, & abſque detrimento ſui honoris poteſt duellum recuſare, imò ad hoc tenetur, cum ab omnibus legibus ſit

prohibitum,& qui eum ſuſcipiunt,quacumque ratione id faciunt excommunicantur, nec obſtat vulgaris hominum opinio, ex quo regulæ duellorum lege rationis, & non iuxta prauas conſuetudines, & vulgares hominum opiniones ſunt regulandæ.

7 Declaratur ſecũdo,quod prouocans ad duellum aſſignando illi locum, & ibi accedendo effectu non ſequuto, vt quia aliter non venit non ligetur pœna Bullæ idem *D. Ricc. reſolut. 52. Diana var. reſolut tract. 2. miſcell. reſol. 55.* vbi idem ait vade quęſitum gladium hic te expecto vel veni ad talem locum, ſecus verò ſi quis offenſus dicat offendenti diſtringe enſem, tecũ enim pugnare volo.

8 Declaratur tertio, vt adſtantes, & aſpicientes non incurrant penas Bullæ idẽ D. *Ricc. reſol. 54.*

9 Declaratur quarto, vt requiratur acceptatio prouocati, & effectus conſumatus, quod in facto mihi euenit in ciuitate Caſtellanetæ tempore quo Vicariatus generalis officium exercebã in Præſulatu Illuſtriſſimi Domini Antonij de Mattheis, cuius virtutes mores vitæ probitas per totam prouinciam Hidruntinã celebrantur. Caſus autem tali modo accidit. Ex proceſſu coſtabat Franciſcum Mariam de Rentio æquitem grauis armaturæ, armatum enſe, & pugione, nepotem Clerici Cæſaris de Rentio commiſiſſe famulæ dicti Cœſaris, & expreſsè dixiſſe vt dinũciaret Cęſari, quod veniret ad plateam publicã ad occidendum ſecum, & ibi eum expectaret, ſed quoniam dictus Cœſar noluit acceptare prouocationem fuit dubitatum ſi Frãciſcus Maria, qui prouocauerat incidiſſet in pœnam bullæ habita ratione ad bullam Clem. VIII. ex quo non fuerat ſequutus effectus.

Qua in re videbatur dicendum ipſum incidiſſe in pęnam bullæ non obſtante non ſequuta acceptatione dicti Cæſaris, ex verbis bullæ Clementis VIII. ibi (ex compoſito ineuntes, nec non id ſcelus ſuadentes aut prouocãtes) & ideo ex illo verbo prouocantes dum ipſe prouocauerat abſque acceptatione Cœſaris poterat dici eſſe incurſus.

Ad

Ad cuius comprobationem adducebatur doctrina *Vgolini de poteſt. Epiſcop. cap.8.§.2.verſ.quinto locum habet limit.3.* vbi ponit formalia verba. Tertio excipitur is, qui prouocatus eſt, ſeù non accepit, ex quo ſequitur non excipi prouocantem; nam ſicut incluſio vnius eſt alterius excluſio, ita & contra vnius excluſio eſt alterius incluſio.

Quidquid tamen ſit contrarium cenſui dictum Frãciſcum Mariam non eſſe incurſum per doctrinam, *D. Ricc.in prax.bull. contr. duell.reſolut.52.* vbi affirmat prouocantem ad duellum aſſignando ei locum, & ibi accedentem etiam non ſequuto effectu,quia alter nõ venit nõ incidiſſe in pęnas dictæ bullæ ex pluribus rationibus per eum adductis quem ſequitur *Bonacin. de cenſur.diſp.2.quaſt.6.punct. 2.num.16.*

SVMMARIVM.

1 *Regularis non poteſt eiici à religione,niſi ſit incorrigibilis.*
2 *Incorrigibilis quis dicitur.*
3 *Eiecti à religione ſunt ſuſpẽſi ab exercitio ordinum, amplia, vt nu.4.*
5 *Eiectus à religione celebrãs fit irregularis, non recuperat beneficium, cui annexus eſt aliquis ordo, num. 6.*
7 *Eiectus à religione nõ poteſt aſcendere ad ſuperiores ordines.*
8 *Nouitius an poſſit eiici à religione.*

De eiectis à religione vti incorrigibilibus.

Decretum Vrbani Papæ VIII.

AD hæc,vt in poſterum è Religionibus nullus legitimè profeſſus eijci poſſit, niſi ſit verè incorrigibilis;verè autem incorrigibilis minimè cenſeatur, niſi non ſolum concurrant ea omnia, quæ ad hoc ex iuris communis diſpoſitione requiruntur (ſublatis hac in parte Statutis,& Cõſtitutionibus cuiuſq; Religionis,& Ordinis, etiam à Sede Apoſt. approbatis, &

cõfirmatis) verũ etiam vnius anni ſpatio in ieiunio, & pęnitentia probetur in carceribus; proĩdeq. vnaquæq. Religio priuatos habeat carceres in qualibet ſaltem Prouincia. E lapſo autem anno, ſi nihilominus non reſipuerit, ſed animo indurato in ſua pertinacia perſeuerauerit, ne contagione peſtifera plurĩmos perdat, tamquam pecus morbida, ac membrũ putre eijci tãdem poſſit, ſed ab ipſomet Generali tantum, de conſilio & aſſenſu ſex Patrum ex grauioribus Religionis eligẽdis in ſingulis Capitulis, vel Congregationibus generalibus, tumq. nonniſi cõſtructo ſecũdum eorum ſtylum, & conſtitutiones proceſſu, & plenè probatis cauſis expulſionis ad ſacrorum Canonum præſcriptum. Interea tamen vſque ad primum generale Capitulum, ſeu Congregationem proximè celebrandam, ſiquempiam ex iuſtis, & neceſſarijs cauſis expellere oportebit, eiectio fieri poſſit à Generali cum conſilio, & aſſenſu ſex Patrum, vt ſupra quos idemmet Generalis eligere debeat infra quatuor menſes à pręſentis Decreti publicatione; ſeruata tamen in reliquis forma ſuperius præſcripta. Sic verò eiecti, quandiu non redierint ad Religionem, in habitu clericali incedãt, atq. Ordinarij loci iuriſdictioni, & obedientiæ ſubſint, proindeq. Generalis illicò expulſionis ſententiam eidem Ordinario notificare teneatur. Cæterum Sacra Congregatio Religionum Superiores ſeriò admonet, ac p Ieſu Chriſti viſcera obteſtatur, vt memores paternę charitatis, & mãſuetudinis, quã profitẽtur, nihil intẽtatũ relĩquãt, vt lucrentur animas fratrũ ſuorũ ferè in profũdũ malorum delapſas, antequam grauiſſimum, atque extremum expulſionis remedium experiantur. Idque eo magis, quod ſubditorũ ſanguinem, qui ex malo negligentium, & ſui officij immemorum Prælatorum regimine peribunt, Dominus Noſter Ieſus Chriſtus in ſupremo Die iudicij de eorumdem Prælatorũ manibus requiſiturus.

Pręterea ſtatuit, vt ijdem Superiores nemini ex Re-

li-

ligioſis expulſis literas teſtimoniales concedat, illos ad Sedem Apoſtolicam reijcientes vel iubentes aliam ingredi Religionem.

Item vt eiecti extra Religionem degentes, ſint perpetuo ſuſpenſi ab exercitio Ordinum ſublata Ordinarijs locorum facultate dictam ſuſpenſionem relaxādi, aut moderandi.

1 VIgore ſupradicti decreti Sacræ Congregationis Concilij Sanctiſſimi Domini noſtri Vrbani Papæ VIII. nullus regularis legitimè profeſſus a religionibus eijci poteſt, niſi ſit merè incorregibilis.

Et quamuis incorrigibilis cenſeatur iuxta ſententiam plurimorum Doctorū, qui ter monitus, adhuc perſiſtit in patrandis iiſdem vel grauioribus delictis, & aliorum ſentientium illum dici incorrigibilem, qui in eiſdem, aut æqualibus, vel grauioribus permanet delictis, nec illa extat ſpes de illius reſcipiſcentia, & emēdatione, *Sanchez in oper. moral. lib. 6. cap. 9. num. 3. Sayr. lib. 5. de cenſur. cap. 21. nu. 47. Sanctarel. de apoſtaſ. cap. 4. dub. 2. num. 6. & Graſſ. 1. par. lib. 2. cap. 24. nu. 19. &* quod incorrigibilis dicatur qui poſt tertiam monitionem ad priora delicta reuertitur, vel differt iniunctam pœnitentiam facere, aut fugam capit, & occultat ſe ea non peracta, *Bernard. in pract. cap. 142. num. 1. & D. meus Riccius deciſ. 87. p. 1.*

Et ad effectum, vt per poteſtatem ſecularem clericus iudicetur, dicatur incorrigibilis, quando ſcilicet in graui crimine deprehenſus depoſitus fuit, deinde propter contumaciām excommunicatus, poſtea anāthemizatus, & adhuc ſi in contumacia perſeuerauerit ſeruata forma *text. in cap. cum non ab homine de iudic.* minimèq; ſubſequuta expreſſa per Iudicem Eccleſiaſticum Curiæ ſæculari traditione poterit talis incorrigibilis comprimi per ſæcularem poteſtatem, vt aiunt *Couarr. pract. qq. cap. 32. nu. 2. Menocch. de arbitr. iudic. caſu 415. num. fin. Bellett. diſquiſ. cleric. par. 1. tit. de fauor. cleric. perſ. §. 6. Graſſ. de effect. cleric. effect. 1. num. 798. & Clar. §. fin. q. 38. verſ. ſed quæritur.*

Tamen ad effectum eiectionis à religione, non

non ſatis eſſe, vt regularis in eiſdem, aut æqualibus, vel grauiorib⁹ delictis perſeueret arbitror, ſed requiritur, vt vno anno in carceribus maceretur ieiunio, & pęnitentia, & ſi poſt hanc probationem non ſe emendauerit, ſed adhuc pertinaciter deprauatis moribus adheſerit incorrigibilis habebitur, vt fuit ſancitum per ſacram Congregationem in illis verbis.

Ad[1] *hac, vt in poſterum è religionibus nullus legitimè profeſſus eiici poſſit niſi ſit ver incorrigibilis, verè autemè incorrigibilis minimè cenſeatur, niſi ſolum concurrant ea omnia, quæ ad hoc ex iuris communis diſpoſitione ſublatis in hac parte ſtatutis, & conſtitutionibus cuiuſcumque religionis, ac ordinis, & etiam à Sede Apoſtolica approbatis, & confirmatis, verum etiam vnius anni ſpatio in ieiunio, & pœnitētia probetur carceribus, proindeque vnaqueq; religio priuatos habeat carceres in qualibet ſaltem prouincia, elapſo autem anno, ſi nihilominus non reſipuerit, ſed animo indurato in ſua pertinacia perſeuerauerit ne contagione peſtifera plurimos perdat, tanquam pecus morbida ac membrum putre eÿci tandem poſſit, ſed ab ipſomet generali tantum de conſilio, & aſſenſu Patrum, ex grauioribus religionis eligendis, in ſingulis* Capitulis, *vel Congregationibus generalibus. Tumq; non niſi inſtructo ſecundum eorum ſtilum, & conſtitutiones proceſſu, & plenè probatis cauſis expulſionis ad ſacrorum canonum præſcriptum.*

3 Sancitur etiam in dicto decreto, quod eiecti à religione extra eam degentes ſint perpetuò ſuſpenſi ab exercitio ordinum ſublata Ordinarijs locorum facultate dictam ſuſpenſionem relaxandi, aut moderandi, *vt in verſ. item eiecti.*

4 Vnde ſcias nomine ordinum hoc loco nō ſolum
intelligi de maioribus;
ſed etiam minoribus, cum
decretum generaliter loquatur,
& generaliter ſit intelligendum vulgatis iuri-
5 bus. Et ideo ſequitur, vt eie-
ctus à religione incidat in
irregularitatem celebrando
aut functionum ſacrorū
6 ordinum exercendo. Prout
etiam eiectum à religione
non poſſe beneficium recuperare, cui adnexus ſit
ali-

aliquis ordo, ſeu functio ordinis, ſuſpenſus enim ab exercitio ordinum, ſuſpenditur etiam à beneficio, cui
7 ordo eſt adnexus. Et ſic pariter eiectus à religione nõ poterit ad ſuperiores ordines aſcendere, quia cui eſt prohibita functio ordinis, prohibita etiam videtur ſuſceptio illius, cum ordines ſuſcipiantur, vt exerceantur, eo magis quia non habet titulum ad quem promoueatur, cum titulus religionis ei non ſuffragetur, & eiectus à religione ab ipſa non ſit alendus, *Sanchez in ſumm. lib. 6. cap. 9. nu. 59.*

8 Sed erit animaduertendum dictum decretum nõ includere nouitium ob delictum eiectum, quia ſacra Congregatio loquitur de religioſis eiectis, & nouitius autem non dum eſt religioſus, licet fortè religioſorum priuilegijs vtatur dum in monaſterio degit, addendo etiam, quod ſicuti nouitij impunè ſua ſpontè exeunt, ita impunè eijci poſſunt *Mirand. in man. pralat. tom. 1. q. 22. art. 7. cõcluſ. vn. Barboſ. de poteſtat. Epiſcop. par. 3. alleg. 101. nu. 35. in fin.*

Nec etiam includere religioſum eiectum, ſi iterũ recipiatur, vel ad aliam religionem tranſeat etiam laxiorem, nam Sanctiſſimus loquitur de religioſis degẽgentibus extra religionem.

SVMMARIVM.

1 *Eiectorum à religione bona debentur Camera Apoſtolica. Declara vt nu. 2.*

3 *Eiectus à religione quis dicatur.*

De eiectorum bonis à religione.

Super Bulla Gregorij XIII.

Licet variæ ſint Doctorum ſententię, cui nã debeãtur bona eiectorum à religione, nam aliqui ſenſerunt pertinere ad monaſteria, à quo eiecti fuere, vt *Molin. tom. 1. de iuſt. diſput. 140. verſ. quo ad votum Nauarr. comment. 2. num. 33. de regul. Sanchez in oper. mor. lib. 7. cap. 33. num. 27. Azor. 1. par. lib. 12. cap. 6. quæſt. 9.* Alij autem aiebant pertinere ad Epiſcopum ad inſtar bonorum vacantium, *Sanctarell. de apoſt. cap. 6.*

dub.

dub.2.nu.6. & Clau.reg.lib. 6.cap.9.nu.28.

1 Tamen hodie virtute bullæ *Gregorij XIII. incip. officij noſtri partes* bona prædicta ſpectant ad Cameram Apoſtolicam,& ita dixerunt *Azor. tom.2.lib.*8. *cap.3. quaſt.*15. Rodriq *qq. regul. tom.3. q.30. artic.26. Sanchez in oper. moral. lib. 7.cap.33.num.9. Sanctarell. de apoſt.cap.3.num.23.Latè D.*Ricc. *deciſ.245. par.4. &* Nouarius *frater de bon.eiec. à relig.concluſ.vnic. in nou. iur. Pontific.*

2 Quam concluſionem intelligas procedere quoties eiectus extra religionem obierit, ſecus verò ſi ad primam religionem adierit, *Sanchez in oper. mor.lib.7.cap.33.num.26.&* Nauarr. *comment. 2. nu.33. de regul.* Si verò ad aliam tranſiuerit religionem bona ipſius pertinebunt ad ſecundam religionem,ſi in ea profeſſione emiſerit, & capax fuerit, ſi vero fuerit incapax, ſuccedet Camera Apoſtolica,*cap.exiit qui ſeminat de verbor.ſignif. in 6. Sanctarell.loc.cit. numer.7. Sanchez lib.7. cap.18.nu.2. & cap. 33. numero 8. & ſeq.*

3 Quis autem dicatur eiectus à religione,*vide Farin. deciſ.* 109. *p.2. in recent.*vbi voluit eiectum tunc dici monacum ;quando exutus habitu monacali à corpore ordinis dimictitur.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicati in duobus caſibus ſunt euitandi.*

2 *Excommunicatus non denunciatus non eſt euitandus.*

3 *Excommunicatus publicus quis dicitur.*

4 *Excommunicatus iniuſtè eſt euitandus.*

5 *Excommunicati ſunt euitantandi quouſque probetur abſolutio.*Declara *vt n.6.*

7 *Excommnnicatus notorius eſt euitandus, & quis dicitur notorius excommunicatus nu.8.*

9 *Percuſſio notoria an probetur per vehementes præſumptiones.*

10 *Percuſſor notorius dicitur, qui coram maiori parte capituli clericum à ſede expellit.*

De excommunicatorum vitatione.

Super Bulla Leonis X.

T*Enore huius conſtitut. incip. ſtatuimus inſuper ad euitandum ſcandala* mandauit Sanctiſſimus vitandos eſſe excommunicatos in duobus tantum ca-
1 ſibus. Primo ſi fuerint publicè denunciati excommunicati. Secundo quando ita notoriè conſtaret incidiſſe in excommunicationem, vt nulla poſſet tergiuerſatione occultari ſiuè aliquo iuris ſuffragio excuſari.

Vnde excommunicatus extra iſtos duos caſus nunquam erit euitãdus, *Dec. in cap. cum à nobis de except.* & optimè diſcurrit. M*olfeſ. in ſum. p. 1. tract. 6. cap. 16. n.* 74 ſubdens quod licet excommunicatus non habeat vocem actiuam in electione, attamen hoc intelligit in dictis duobus caſibus tantum.

2 Vt autem deueniam ad primum caſum conſtituenda eſt regula nullum eſſe euitandum, niſi ſit ſpecialiter excõmunicatus, & denunciatus, *Couarru. in cap. alma mater p. 1. §. 2. num. 7.* N*auarr. in man. cap. 27. n. 35 Guttier. can. lib. 1. c. 1. nu. 29. Sair. de cenſur. lib. 2. cap. 12. nu. 7. Suar. eod. tract. diſput. 9. ſect. 2. num.* 8.

Et licet *per text. in cap. cũ non ab homine de ſentent. excommun.* probetur excommunicatum pro violenta manuum iniectione in clericos occultè vitandum eſſe, ſi ſit occultus, ſi vero publicus, publicè, & firmant etiam *Couar. in d. cap. alma mater p. 1. §. 2. num. 3. Reginald. in prax for. pœnit. lib. 32. num. 57. & Henriq. in ſumm. lib. 13. de excomm. c. 5. §. 1. lit. D.*

Hodie autem poſt hanc extrauag. nullus euitari debet antequam ſit excommunicatus publicè denunciatus *Vgolin. de cenſur. lib. 1. cap. 13. §. 7. num. 8. Suar. de pac. tom. 1. temp. 5. nu. 7.*

3 Et huc ſpectat quod publicè declaratus excommunicatus non dicitur ſi ſentẽtia excõmunicationis fuerit lata in Tribunali tantũ verum non fuerint affixi cedulones, vel non facta publicatio in Eccleſia, aut

alijs locis publicis, nam denunciatio excommunicati (ad effectum vt ab alijs euitetur) non dicitur facta per ſententiam excommunicationis latam coram Iudice, & teſtibus, ſed requiritur publicatio in Eccleſia, aut locis publicis per affixionē cedulonis, ita quod transeat in notitiam populi, & ita tenent *Anton. & Ioan. Andr. in c. illa de elect.* dicentes illum dici publicè excommunicatum, qui excommunicatur in publica communicatione, prædicatione, in Eccleſia, precipuè in ſollemnibus feſtiuitatibus, ſequitur *Felin. d. cap. exceptionem col. fin.* firmans expreſsè excommunicationem latam in tribunali nō facere propriè notorium excommunicatum; & adducit *tex. in cap. 1. de poſtul. Prælat. verb. publicè promulgetur* eandem opinionem tenent, & in praxi ſeruari teſtantur *Nauarr. in cap. 1. §. laborit de pœnit. diſt. 5. num. 23. & in manual. cap. 27. nu. 35. Guttier. lib. 1. quæſt. can. cap. 1. num. 29. facit text. in clem. quamuis §. ſi vero de for. compe. & clem. cauſa de elect. verb. ſollemniter.*

Et quamuis in hoc caſu aliqui contrarium putarūt & mouentur ex eo, quod illud dicitur publicum, & publicè fieri, quod fit corā ſex perſonis, *vt in cap. aliquando de pœnit. diſt. 6.* & ideo ſufficeret ſententia coram ſex teſtibus lata.

Attamen tutior opinio, & de æquitate, ac benigna interpetratione erit prior maximè in ciuitatibus inſignibus, & numeroſis, in quibus non facilè preſumitur notitia.

4 Prout etiam erit euitandus declaratus excommunicatus per cedulones, quāuis fuiſſet iniuſtè excommunicatus, *Nauar. in man. cap. 27. num. 2. Suar. de cenſ. diſput. 4. ſect. 7. num. 41. & 43. Bellect. diſquiſ. cleri. p. 1. tit. de fauor. cleric. can. §. 5. num. 4.* Niſi ab illa excommunicatione appellaſſet, quia tunc in plus ligaretur dūm ab alijs euitatur iuxta opinionem *Nauarr. in cap. cum contingat de reſcript. remed. 6.* Sed ſalua opinione tanti Iuriſconſulti aliud sētirem, quia extrauagans ad euitanda ſcandala, non intendit in aliquo releuare excommunicatum ſi non denunciatur, ergò & non in

in plus ligatur, quam opinionem tuetur *Genuenſ. in prax. Cur. Archiep. cap. 22. nu. 2. circa medium.*

5 Quæ adeo vera eſſe putamus, vt ſemper erit euitandus, quouſq; probetur abſolutus, *c. ſicut nobis de ſent. excomm. Viuius dec. 98. Couarr. in cap. alma mater p. 1. §. 2. nu 9. Nauar. man. c. 27. nu. 35. latè Alter. de cenſur. tom. 1. de excom. lib. 1. diſput. 11. cap. 3. verſ. dubitari.* Vnde non eſt adhibenda fides declarato excommunicato dicenti ſe abſolutum, *Maſcard. de probat. concluſ. 12. nu. 1. Sanchez de matrim. lib. 3. diſput. 37. n. 2.* quia qui olim fuit excommunicatus, hodie etiam excōmunicatus præſumitur *Maſcard. num. 2. & concluſ. 704. nu. 1. Menoch. præſumpt. 70. lib. 6. D. Ricc. collect. 1117.* Nec ſufficit probare ſe abſolutum ab excommunicatione per cædulam confeſſarij, niſi duo teſtes adſint, qui probent excommunicatum abſolutum, & parti ſatisfeciſſe, *Eman. in addit. ad bullam Cruciatæ §. 9. nu. 51.*

6 Verum quando cōmuni opinione ab omnibus reputaretur abſolutus, aut eſſet elapſum aliquod temporis ſpatium ab ipſa excommunicatione, ita longum, vt attenta qualitate perſonæ, præſumendum eſſet probabiliter illum fuiſſe abſolutum hoc caſu non erit euitādus, nec probanda abſolutio, *Mar. Alter. loc. cit.*

7 Circa verò ſecundum caſum, vt is ſit euitandus, quando notoriè conſtaret incidiſſe in excommunicationem, vt nulla poſſet tergiuerſatione occultari, ſiuè aliquo iuris ſuffragio excuſari.

Ad hunc effectum dici notorium percuſſorem clerici, qui erit abſque dubio euitandus etiam ſi nō fuiſſet per Curiam Eccleſiaſticam declaratus excommunicatus.

8 Quare ad hoc, vt quis dicatur publicus percuſſor clerici, vt illū euitare teneamur, neceſſe eſt talem percuſſionem nulla poſſe tergiuerſatione celari nulloq; iuris remedio ſaluari, ex quo faciliter euenire poſſet percuſſorem notoriū, fuiſſe ebrium, aut ob ipſius defenſionē feciſſe, prout docet *Couarr. loc. cit. nu. 7. Facundez præcept. 1. lib. 2. c. 5. num. 12. Menoch. de arbitr.*

indic. caſu 146. num.4. Farin.prax.crim. q.21. num.8. Menc. Illuſt.c.2. nu.11.

Vnde licet ea percuſſio notoria ſit, & patens multis, ſi tamen non ſit notoria ijs, qui illam viderunt percuſſorem nullam habuiſſe legitimam excuſationem non eſſet euitandus.

Opus enim erit, vt conſtet percuſſorem nullam habuiſſe cauſam percutiendi, vt euitetur, nam ſi poſſet probabiliter allegare aliquam veram cauſam, qua à peccato excuſaretur non erit euitandus, & ideo rarò contingere poteſt percuſſionem clerici, ita facto notoriam eſſe, vt non poſſit aliquo iuris remedio probabilitate aliqua excuſari, *Sair.de cenſur.lib.2.cap.12. num.*18. quod menti tenendum, commendatur confeſſoribus, qui paſſim ex hoc à nonnullis conſcientiæ ſcrupulis erint liberi.

9 Poſſet verò pro intellectu huius materiæ dubitari, an percuſſor clerici dicatur notorius ſi non probetur percuſſio per teſtes, ſed per vehementem populi præſumptionem pro certo, & indubitato id affirmantem.

Pro affirmatiua opinione facit ſing. doctrina *Bald. in rubr. C. de prob. colum.*2. aſſerentis notorium poſſe probari per vehementem opinionem abſque probatione ſubſtantiæ, & ſic abſque eo quod probetur ſubſtãtia per corporis ſenſum, quam doctrinam ſequitur *Calderin. relatus per Butr. in cap. veſtra de cohabit. cleric. & mul. ſub num.*48. qui etiam firmauit ſufficere ſic deponere, ſcio, quod eſt notorium, & quod maior pars populi hoc aſſerit pro certo publicè illum factum fuiſſe, vel eſſe, Idque putauit *Hoſt. in cap. cum dilectus de purgat. can.* purgari notorium per teſtes deponentes cauſam ſcientiæ, quia eſt notorium.

Ex quibus iudicandum erit vehementem populi opinionem pro certo affirmantem percuſſionem clerici nemine contradicente, inducere notoriam percuſſionem ad effectum, vt euitetur.

10 Notorius etiam percuſſor clerici appellandus erit, qui coram maiori parte capituli eundẽ à ſede expellit vt inquit *Sair. deciſ.*41. *de ſent. excomm.*

SVM-

SVMMARIVM.

S.C.T.ſeſſ.25.c.11.de regul.
1 Regulares, ſiuè ſæculares etiam exempti exercentes curam animarum perſonarum ſæcularium, in quibuslibet Ecclesijs, ſubiacent iuriſdictioni Epiſcopi, ſecus ſi non exerceant curam, vt num. 5. animarum vt nu. 3. vel eſſent perſonæ nullius diœceſis.
4 Epiſcopis non licet uiſitare altaria Eccleſiarũ regularium.
5 Epiſcopi non poſſunt præſcribere regularibus vt in certis locis ac temporibus, aut certorum confeſſiones audiant.
6 Inferiores Pralati Iuriſdictionem quaſi Epiſcopalẽ habentes nullam habent iuriſdictionem in regulares exercentes curam animarum.
7 Regulares, vel ſæculares exercẽtes curam animarum perſonarum ſecularium delinquẽtes puniuntur, ab Epiſcopo tanquam delegato Apoſtolico amplia vt nu.8.
9 Confeſſores ſiue regulares ſiuè ſæculares quomodocumque exempti tam ordinarij, quam extraordinarij ad audiendas cõfeſſiones monialium etiam ſubiectarũ regularibus examinantur ab Ordinarijs. Amplia vt num. 10. 11. 12. 13. 14. & 15. Declara vt n. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. & 25.
26 Adminiſtrantes bona pertinentia ad monaſteria monialium tenentur reddere rationes locorum Odinarijs. Amplia vt n. 27. 28. Declara vt num. 29. 30.
31 Epiſcopus poteſt ex cauſa admonere ſuperiores regulares, vt amoueant confeſſores, & adminiſtratores monaſteriorum monialium illis ſubiectarum. Amplia vt nu. 34.
33 Epiſcopus poteſt ex cauſa admonere ſuperiores regulares, vt amoueant confeſſores, & adminiſtratores monaſteriorum monialium illis ſubiectarum. Amplia vt nu. 34.
35 Epiſcopus poteſt intereſſe, ac præſidere in electione quarumcumque prioriſſarum eorundem monaſteriorum vna cum ſuperioribus regularibus. Declara vt nu. 36.
37 Epiſcopus an poſſit punire regulares, qui procedunt ad

ad electionem Abbatiſſæ, ante tempus ſignificatum ipſi Epiſcopo.

38 *Epiſcopi tanquam delegati Apoſtolici punire poſſunt exemptos prædicantes in alienis Eccleſijs abſque licentia* Epi*ſcopi,aut in ſuis non petita benedictione.*

37 *Facultates huius conſtit. nõ competunt prælatis inferioribus proprium territorium, & iuriſdictionem Epiſcopalem habentibus.*

38 *Facultas conceſſa per hanc conſtit. non comprehendit perſonas nullius diœceſis.*

De exemptionum priuilegijs circa curam animarum, & adminiſtratione ſacramentorum.

Super Bulla Gregorij XV.

PLacuit Sanctiſſimo bonæ memoriæ Gregorio XV. *per conſtitutionem incip. inſcrutabili Dei prouidentia æditam die nouis Februarii de anno 1622.* nõnulla prouidere, & aliquid addere infraſctiptis decretis Sacri Conc. Trident.

1 Sancitum erat per d. *S.C.T. ſeſſ.25.c.11.de regul.* vt in monaſterijs, ſeù domibus virorum ſeù mulierũ, quibus imminet animarum cura perſonarum ſecularium, præter eas quæ ſunt de illorum monaſteriorum, ſeu locorum familia, perſonæ tam regulares quam ſæculas eiuſmodi curam exercentes ſubeſſent immediatè in ijs quæ ad dictam curam,& ſacramentorum adminiſtrationem pertinent, iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cuius diœceſi ſunt ſita.

2 Hac verò conſtitutione primo fuit decretum, ac ampliatum *d. cap. S. C. T.* vt deinceps tam regulares quàm ſæculares quomodolibet exempti ſiue exerceant curam animarũ perſonarum ſæcularium incũbentem monaſterijs ſeu domib⁹ regularibus, aut quibuſuis alijs Eccleſijs,vel beneficijs ſiuè regularibus, ſiuè ſæcularibus, ſiuè adminiſtrent alia ſacramenta, aut vnum ex illis præuia Epiſcopi licentia, & approbatione, ſiue quouis modo ſe ingerant in adminiſtratione dictæ Curiæ, aut ſacra-

cramentorum de facto abſque vlla authoritate, plenè in omnibus ſubijciatur omnimodæ iuriſdictioni viſitationi, & correctioni diœceſani Epiſcopi tanquam ſedis Apoſtolicæ delegati in his quę eiuſmodi curam, ſeù adminiſtrationem concernunt.

Ex qua bulla colliges, fuiſſe extenſam diſpoſitionem S. C. ad quoſcumque exemptos, vt poſsint viſitari, & examinari ab Epiſcopo, & ante illam ſic conſuluit, *Nauarr.conſ.4. de tempor.ordin.& Sair.in deciſ.5. eod. tit.& latè Macer. reſol.* 18.*nu.*4.*&* 8. vbi loquitur de militibus religionis Hieroſolymitanæ,& iuxta tenorem bullæ conſultus reſpōdidi Reuerendiſsimo Domino Liparulo Epiſcopo Guardiæ, nam in loco ſuæ diœceſis exempto quidam abſque authoritate, & approbatione ipſius audierat confeſſiones ſæcularium, & cenſui potuiſſe eum puniri ab ipſo Epiſcopo non obſtante contradictione ſuperioris illius loci exempti prætendentis delictū fuiſse conſumatum in loco, in quo prædictus Epiſcopus nullam habebat iuriſdictionem, & iuxta hanc opinionem obſeruatum fuit, *latè diſcurrit D. Ricc.reſol.* 276. *part.* 2. *& nouiter in prax. equit.milit.tom.*4. *& Rota deciſ.*473. *tom.*1. *in recent.*

3 Declaratur modo hanc conſtitutionem non procedere in illis monaſterijs in quibus non verſatur cura animarum, nam S. Congregatio cēſuit Epiſcopos, aut aliorum locorum Ordinarios vigore cuiuſuis decreti eiuſdem Concilij nullam habere facultatem quouis tempore in monaſterijs, domibus & Eccleſijs regularium exemptorum, quibus non imminet cura animarum perſonarum ſæculariū viſitando ſacriſtias, paramenta, vaſa ſacra, altaria,& cętera huiuſmodi aut etiam tabernaculum, ſeu piſſidem, in qua Sanctiſſimum Euchariſtiæ ſacramētū aſſeruatur vide *Roderic. in ſuo bull.in.clem.*8. *in princip.* quod procedere dicerē etiam ſi Ordinarius prætenderet viſitare ratione acquiſitæ poſſeſſionis, & ideo cū Archiepiſcopus Genuenſis prætenderet poſſe Tabernaculum, in quo idem Euchariſtiæ Sacramentum aſſeruatur ratione acquiſitæ

poſ-

poſſeſsionis viſitare, quia eius anteceſſor aliquas Regulariū exemptorū Eccleſias viſitauerat ſacra Congregat. Concil. Trident ad quam tale negotium deductū fuerat reſpōdit vt infra.

Cū actū fuerit in ſacra Cōgregatione Cardin. Concil. Trident. Interpretum an liceat Amplitudini tuæ pergere in quaſi poſſeſsione Eccleſias Regularium viſitandi Illuſtriſs. Patres perſpectis ſcripturis huc ab Amplitudine tua non ita pridem delatis cenſuerunt debere eam abſtinere ab huiuſmodi Monaſteriorum viſitatione atque Eccleſiarum Reggularium exemptorum, quibus cura animarum ſæcularium non imminet itemque Monialium ijſdem Regularibus ſubiectarum in his quæ ad ipſarum clauſurarum non pertinēt. Reliquum eſt, vt Amplitudo tua Sacrę Congregationis reſponſo prōptè quod ſuis literis pollicetur adhereat, & diu valebit in Domino, quem illi propitium ex animo cupimus Rom. 26. Ianuar. 1619. Candin. Lancell. habetur apud *Laurent. de Pierinis in tom. 1. priuileg. Minim. in annotatio. ad conſtitution. 2. Sixti IV. §. 10. num.* 18.

4 Declaratur ſecundo, vt Epiſcopis nō liceat in vim eiuſdem conſtitutionis viſitare altaria Eccleſiarum regularium, quibus non incumbit animarum cura perſonarum ſæcularium; nec loca vbi in ijſdem Eccleſijs aſſeruatur Sanctiſsimum Euchariſtiæ ſacramētum, vel vbi perſonarum ſæcularium cōfeſsiones audiuntur, ita declarauit Sac. Cong. Eminentiſsimorum Card.) ſub his verbis.

S. C. reſpōdet Epiſcopis nō licere in vim eiuſdē conſti. viſitare altaria Eccleſiarum regularium, quibus non incumbit animarum cura perſonarum ſæcularium, nec loca vbi aſſeruatur ſanctiſsimum Euchariſtiæ Sacramentum, vel vbi confeſſiones perſonarum ſæcularium audiuntur.

5 Declaratur tertio non poſſe Epiſcopos regularibus præſcribere, vt certis tantum in locis, ac temporibus, aut certorum confeſſiones audiant, vel alias illorum priuilegium in ſacramētis adminiſtrandis reſtringere, aut moderari, ꝙ ſi aliunde Epiſcopis huiuſmodi

modi facultas competat, illam non fuiſſe ab eadem conſtit ſublatam, vt pariter declarauit eadem S. Congr. ſub hoc tenore.

Sac. C. reſpondet hac in parte conſtitutionem nil noui iuri, induxiſſe, nec vllam nouam authoritatem Epiſcopis in regulares attribuiſſe. Ideoque in vim ipſius conſtitutionis, non poſſe Epiſcopos regularibus praſcribere, vt certis tantum in locis, ac temporibus, aut certarum perſonarum confeſſiones audiant, vel alias illorum priuilegia in ſacramentis adminiſtrandis reſtringere, aut moderare, quod ſi aliunde Epiſcopis huiuſmodi facultas competat, illam non fuiſſe ab eadē conſtit. ſublatam.

5 Declaratur quarto, vt huiuſmodi facultas non intelligatur tributa in perſonas nullius diœceſis, licet cō prehendat tam ſæculares, quam regulares, vt eadem Sacra Congregatio, declarauit formalibus verbis.

S. C reſpondet huiuſmodi facultatem non intelligi tributam in perſonas nullius diœceſis.

6 Declaratur quinto hanc facultatem non competere inferioribus prælatis proprium territorium, ac iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus, & ſic ēt declaratum fuit per eandē S. Congr.

7 Fuit adiunctum ſecūdo, vt tam regulares, quam ſæculares prædicti exercentes curam animarum perſonarum ſæcularium in monaſteriis, vt ſuperius nullis priuilegiis, aut exemptionibus tueri ſe poſſint, quo minus ſi diliquerint circa perſonas intra ſepta degentes, aut circa clauſuram vel circa bonorum adminiſtrationem monialium etiam regularibus ſubiectarum, ab Epiſcopo loci ſimiliter, tāquam ad hoc Sedis Apoſtolicæ delegato quoties, & quando opus fuerit puniri & corrigi valeant.

Quare eſt aduertendum, quod licet per *Sacrum Concilium Tridentinum ſeſſ. 6. cap. 5.* regulares delinquentes poterant puniri ab Ordinario, illo ſolū caſu quādo degebant extra clauſtra, vel quando delictum fuiſſet notorium, & ſcandaloſum, & non fuiſſent puniti ab eorum ſuperiore intra tempus ab Epiſcopo præfixum, vt habetur *in cap. 14.*

ſeſſ.25. de regul. & latè ſcribunt Genuenſ. in prax. Cur. Arcbiep. cap.59. D. Ricc. collect.503. & 216. & deciſ.202 par.4. & Barboſ. de pot. Epi. par.3. cap.105. num.21. cum ſeq. & extat conſtitut. Clement. *VIII.*

Tamen ampliari videtur per hanc bullam in caſu propoſito, nempè ſi regulares curam animarum perſonarum ſæcularium exercentes in monaſterijs delinquendo circa perſonas, etiã intra ſepta degentes, nam poſſunt puniri per Ordinarios locorum, & non abſq; ratione, nam ratione curæ efficiuntur ſubditi, cum Iudex Ordinarius loci ſit cõpetẽs tam ſæcularium, quã regularium exercentiũ curam animarum, *Macer. reſol.18. lib.* 1.

Vnde videtur correcta *conſtitut. Leon.* X. 26. §. 26. *& tex. in cap. fin. §.1. de ſtat. monac.* vbi regulares curam animarũ ſæcularium exercentes ſi deliquentes reperiebantur non erant ab Epiſcopo puniendi, ſed à ſuis ſuperioribus regularibus, & ſequebatur *Henriq lib.7 de indulg. cap.25. num.* 11. affirmans id fuiſſe declaratum à Sacra Congregatione, quæ declaratio hodie ceſſare videtur ſtante bulla Gregorij.

8 Cuius conſtitutionis caput non ſolum procedere videtur in delictis notorijs tantum, & ſcandaloſis, ſed etiam, in delictis non notorijs, & non ſcandaloſis, nam bulla generaliter loquitur nullum de illis diſtinctionem faciendo, & generaliter eſt intelligenda vulgata, *l. de pretio ff. de public. in rem actic.* cum al ijs, & ita declarauit S. Congr. ad XIII. caput reſpondendo per hęc verba.

Conſtitutionem habere locum in omnibus delictis, non autem in notoriis tantum. & cum populi ſcandalo.

Sic etiam ſtatutum eſt *per S. C. T. ſeſſ.25. cap.* 15. (nullum presbiterum etiã regularem poſſe confeſſiones regularium etiam ſacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, niſi aut parochiale beneficium habeat, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur eſſe neceſſarium, aut alias idoneus iudicetur, & approbationem gratis obtineat) idemque fuit ſancitum per Leonem Decimum in eius

eius *bulla incip. dum intra mentis*, & innouatum per *Pium V. de anno* 1571. *octauo idibus Augusti, vt per eius constitut. incip.* Romani *Pontificis*.

9 Quæ propoſitio fuit extenſa per hanc bullam ad confeſſores, ſiuè regulares, ſiuè ſæculares quomodocumque exemptos tam ordinarios, quam extraordinarios ad confeſſiones monialium etiam regularibus ſubiectarum audiendas, nã ipſi nullatenus deputari va lent, niſi prius ab Epiſcopo diœceſano idonei iudicentur, & approbationem gratis obtineant.

10 Ampliatur primo, confeſsiones quas audiunt ſuperiores regulares electi, ſeù deputati, vel confirmati poſt publicationem et ſciẽtiam teneris dictæ bullæ nõ obtenta Epiſcopi approbatione eſſe nullas atque irritas, *declarauit S. Congreg. per verba prædicta ad VIII. caput reſpondendo, & ita reſoluunt Sanchez lib. 6. diſp.* 38. *num.* 20. *Prax. nou. Epiſc. p.* 2. *cap.* 1. *num.* 9. *pag.* 92. & *Coninch. de ſacram. tom.* 2. *diſput.* 8. *num.* 49.

11 Ampliatur ſecũdo, etiam ſi regulares haberent ſpeciale priuilegium id agendi, nam adhuc erit neceſſaria approbatio ordinariorũ ex quo dicta priuilegia hodiè fuerunt reuocata *per ſãctiſſimum D. noſtrum benefactorem Papam Vrbanum VIII. quem Deus incolumẽ ſeruet in eius conſtit. incip. cum ſicut accepimus edita die* 12. *Septembris* 1628. *anno eius ſexto.*

12 Ampliatur tertio, vt approbatio dictorum confeſſariorum ſpectet ad Epiſcopum tantum excluſo Abbate habente territorium diſtinctum, & iura Epiſcopalia, vt per Rotam iudicatum fuiſſe teſtatur *Farin. deciſ.* Rot. *Rom.* 332. *par.* 1. *tom.* 1.

13 Ampliatur quarto, etiã ſi Ordinarius iniuſtè denegaret dictis regularibus approbationem, *vt poſt Suar. tom.* 4. *diſput.* 28. *ſect.* 5. *teſtatur declaraſſe ſacram* Con*gregationem, Molfeſ. in ſumm. tract.* 7. *cap.* 14. *nu.* 62.

14 Ampliatur quinto regularem, ſeù alium ſacerdotẽ audientem fidelium confeſsiones abſque approbatione, & licentia Ordinarij grauiter delinquere, cum id patrare non ſolum reperiatur prohibitum de iure

verum etiam à *Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 15. de reform. & in ſeſſ. 14. cap. 6.* de quo videndus eſt *Nauarr. in cap. placuit num. 5. & ſeq. de pœnit. diſt. 5. idem in man. confeſſ. num. 1. & 2. latè Guttier. lib. 1. can. qq. cap. 27. & text. in d. cap. placuit*, vbi habetur quod talia, patrantes debeant ſaltem ſuſpendi à poteſtate, gradu, & iuriſdictione habituali quam in ſacerdotio receperũt, ita vt nunquã dicta poteſtas, & iuriſdictio habitualis in actum redigatur, actualem iuriſdictionem recipiendo, ad confeſsiones auriculatas audiendo. Imò ſecundum R*odriq. q. 26. lib. 2. artic. 1.* eſſet ſuſpendendus à celebratione miſſarum, idem tenet *D. Ricc. deciſ.* 146. *p.* 2. Cumque caſus iſte eueniſſet in Curia Archiepiſc. fuit carceratus regularis, & poſt aliquos menſes remiſſus ad eius ſuperiorem qui ipſum ſuſpẽdidit ab exercitio ordinum per tres menſes.

15 Ampliatur ſexto, vt confeſſores approbati ad audiendas confeſsiones ab Epiſcopo prędeceſſore ſine temporis præfinitione poſſint ab Epiſcopo ſucceſſore iterum examinari, *vt cẽſuit S. Congr. his verbis.*

Congeg. Concil. cenſuit regulares ad audiendas in ciuitate, & diœceſi ſæcularium confeſsiones, ſemel ab Epiſcopo prævio examine approbatos, iterum ab eodem Epiſcopo non eſſe examinandos. Cæterum à ſucceſſore poſſe vtique examinari iuxta conſtiution. Pij V.

16 Declaratur primo (in hac parte conſtitutionem nihil noui iuris induxiſſe, nec nullam nouam authoritatem Epiſcopis in regulares attribuiſſe, & ideo in vim ipſius conſtit. non poſſe Epiſcopos regularibus præſcribere, vt certis tãtum in locis, & temporibus, aut certarum perſonarum cõfeſsiones audiant, vel alias illorum priuilegia in ſacramentis adminiſtrandis reſtringere aut moderari, ꝙ ſi aliunde Epiſcopis huiuſmodi facultas competat illam non fuiſſe ab eadem conſtit. ſublatam, *ita declarauit S. Congr. per præfata verba ad 11. caput reſpondendo.*

17 Declaratur ſecundo. Cõfeſſores ordinarios monialium ante conſtitutionis publicationẽ deputatos poſse du-

durante triennio ab eorum deputatione inchoãdo pergere in confeſsionibus ſanctimonialiũ audiendis abſque alio examine, & approbatione Epiſcpi, quod ſi contingat, vt illorum facultas à Sede Apoſtolica vltra triennium prorogetur, tũc debere eos ab Epiſcopo examinari, & approbari. Extraordinarios verò monialium nullatenus poſſe poſt conſtit. illarum confeſsiones audire, niſi prius ab Epiſcopo diocęſano idonei iudicentur, & approbentur) *ita declarauit S. Congr. per verba prædicta ad VI. cap. reſpondendo.*

18 Declaratur tertio (ſuperiores regulares electos ſeu deputatos ante ipſius conſtitutionis publicationem, quibus alioquin facultas competat audiendi confeſſiones monialium ſibi ſubiectarũ poſſe durãte corũ officio pergere ſine alia Epiſcopi approbatione in confeſſonibus audiẽdis illarum tantum quæ ſponte ac proprio motu id ab eis petierint. At verò eos qui poſt conſtitutionem eligentur, aut quoquo modo deputabuntur, vel qui in eorum officijs, ſeu dignitatatibus expleto iam tempore à cõſtitutionibus cuiuſcumque ordinis, vel alias legitimè præfinito, ad aliud tempus confirmabuntur, nequaquam poſſe ſanctimonialium confeſſiones audire, niſi prius à diœceſano Epiſcopo idonei iudicati atq; appobati fuerint) *ita reſpondidit S. Cong. ad VII. caput.*

19 Declaratur quartò (regulares generaliter ab Epiſcopo approbatos ad confeſſiones perſonarum ſæculariũ audiendas nequaquam cenſeri approbatos ad audiendas confeſsiones monialiũ ſibi ſubiectarum, ſed egere quo ad hoc ſpeciali approbatione Epiſcopi) *cenſuit S. Cong. ad ix. caput reſpondendo die* 20. *Nouemb.* 1515.

20 Declaratur quinto (Regularem ad audiendas confeſſiones monialium vnius monaſterij ab Epiſcopo approbatum minimè poſſe audire cõfeſſiones monialium alterius monaſterij) *ita reſpondidit S. Cong. ad x. Caput* hinc videmus, quod religioſus in vna diœcesi, non dicitur in alijs approbat⁹ *Molfeſius in ſum. trac 6 de pœnit. c.* 14. *n.* 67. *tom.* 1. *& alij quos refert Nouar. frater in nou. Iur. pontific. concluſ.*

cluſ.2. de confeſ. ſacram. qui recenſet declar. Sac. Congreg.

21 Declaratur ſeptimo (cõfeſſores extraordinarios ſemel deputatos atque approbatos ab Epiſcopo ad monialium confeſſiones pro vna vice audiendas haud poſse plures in vim probationis eiuſmodi illarum confeſsiones audire, ſed ab Epiſcopo toties eſſe approbãdos quoties caſus deputationis contingerit) *ſic declarauit S. Congreg. ad xi. caput reſpondendo*.

22 Declaratur ſeptimo, vt approbatio debeat eſſe per examen, aut alia ratione ab Epiſcopo iam confirmato, & habente ſubditos iuxta Conc. aut à Vicario generali perſonam Epiſcopi rapi rapreſentante, aut à Capitulo ſede vacante ſuccedẽte in iuriſdictionem Epiſcopi ad *text. in cap. dudum de maiorit. & obed.* aut ab alio habẽte iuriſdictionem Epiſcopalem in populum exemptum à iuriſdictione ordinaria, nam hic habere dicitur iuriſdictionem Epiſcopalem, & ideo ad ipſum pertinet approbare ſacerdotes in ſuo territorio, ita *Sanchez lib. 3. de matrim. diſp. 29. num. 14. Bonacin. de ſacr. diſp. 5. q. 7. par. 4. §. 1. num. 9.*

23 Declaratur octauo non procedere tenorem ſuprapoſitum, quoties regulares vellent audire peccata eorundem regularium, nam tunc ſufficeret approbatio ſuperioris regularis, & ita ſeruare quotidianã praxim teſtatur *Nouarius frater in nou. iur. pontific. concluſ. 1. num. 9. de confeſſ. ſacram. & ſcribit Suarez tom. 4. diſpu. 28. num. 4. Miranda in manual. Prælat. tom. 1. quæſt. 45 art. 11. concl. 2.* quod comprobatur etiam ex decreto relato ex Clem. VIII. *vt per Quarant. in ſua bull. verbo confeſſor.* verum non poſſet audire confeſsiones ſæcularium, qui ſunt de familia, & ſeruiunt ipſorum monaſterijs abſque licentia Epiſcopi *Armen. in additio. ad recopil. leg. Nauarr. lib. 4. tit. 38. l. 1. §. de confit. ſem. in anno num.* 10. niſi eſſent vere de familia, & continui commenſales, vt declarauit S. Congreg. apud *Farin. recollect. deciſ.* 96. per hæc verba.

Congregatio Concilii cenſuit in monaſteriis, ac etiam collegiis regularium

vbi

vbi iuxta regularia ſtatuta ſeruatur, poſſe Prælatos regulares, ſiuè aliorum religioſorum Confeſſores abſque licentia Epiſcopi confeſsiones eorum ſæcularium, qui ſunt verè de familia, & conſtitui commenſales, non tamen illorum, qui tantum deſeruiunt in monaſteriis audire.

24 Declaratur nono, vt regulares confeſſarij ſemel approbati non poſsint ab ordinarijs ſuſpendi ab auditione confeſsionum, niſi ex noua cauſa eaque ad cõfeſsiones ipſas pertinẽte iuxta declarationẽ S. Congr. Eminentiſs. Card. negotijs Epiſcoporum, & regulariũ præpoſitorum per hæc verba.

Cum Sacra Congregat. Cardinalium negotijs Epiſcoporum, & regularium præpoſitorum innotuerit confeſſarios regulares grauiter conqueri, quod ab Archiepiſcopis Epiſcopis, & locorum Ordinarijs ab audiendis confeſſionibus, quauis de cauſa indiſcriminatim ſuſpendantur, & propterea ſæpe contingere, vt ab eiſdem Archiepiſcopis, Epiſcopis, & locorum Ordinarijs omnibus ſimul vnius conuentus confeſſarijs confeſſiones audiendi facultas admittantur. Illuſtr. eiuſdem ſacræ Congregatio. Patres rati vix fieri poſſe, vt hæc ſine ſcandalo magna cum animarum pernicie contingant re maturè perpenſa ad omnem ſcandali materiam ſummouendam, & quo magis ſpirituali piarũ mentium conſolationi conſulatur ſtatuunt ac decernunt Archiepiſcopis, Epiſcopis, aliiſque Ordinarijs locorum, ad quos confeſſarios approbandi ius ſpectat confeſſarios Regulares alias ab ipſis libere approbatos ab audiendis confeſsionibus ſuſpendere poſt hac minimè licere, niſi ex noua cauſa eaque ad confeſſiones ipſas pertinente aut ob non ſeruatum interdictum ab ipſis Ordinariis poſitum, ſtatuunt inſuper eoſdem Archiepiſcopos, Epiſcopos, locorumque Ordinarios confeſsiones audiendi facultatem omnibus ſimul vnius conuentus Regularibus confeſſarijs eadem ſacra Congregatione in conſulta nullo pacto adimere poſſe, quod quidem decretum, vt ijdem Illuſtriſſimi patres opportunum, & neceſſarium, du-

duxerunt ita inuiolabiliter iubet obſeruari Romæ 21. *Nouembris*, 1615.

Mar. Epi. Hoſt. Car. Gallus.

Theatin. Secret.

25 Declaratur decimo, vt quamuis ante huius conſtitutionis publicationem ſi moniales eſſent ſub cura regularium, eorum confeſfeſſores non eſſent examinandi ab Epiſcopo, vt deciſum refert *Armend. in addit. ad recopil. leg.* Nauarr. *lib.*4. *tit.*28. *l.* 1. §. 1. *de confit. ſemel in anno num.* 17. ſed ex facultate Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 10. de regul. poteſt. Epiſcopus dare confeſſorem monialibus ſubiectis regularibus, quem ſcilicet voluerit etiã alterius Ordinis vide *Armend. d. nu.* 17. *Ex facultate* S. *Conc. Trident. ſeſſ.* 23. *de Regularib. c.* 10. *Galet. in margarita caſuum conſcientia verbo confeſſio, & verbo monialis* D. *Ricc. in prax. fori eccleſiaſt. reſolut.* 638. *in* 2. *editione*, & ſufficeret ſi examinatus fuerit à ſuo ſuperiore ad audiẽdas confeſsiones monialium reſoluit *Azzor. inſtitut. moral. par.* 1. *lib.* 13. *cap.* 9. *quæſt.* 2. *verſ. quæres an Confeſſores Sorb. in ſuis annotatio. ad compendium Mendicant. verb. moniales verſ. quod prætor*, vbi ſubiũgit confeſſores ordinarios deputatos ad confeſsiones monialium non ſubiectarũ Epiſcopis, ſed alijs non ab ipſis Epiſcpis approbandos eſſe, ſed à ſuperiore ordinis cuius dictum reſtringit *Campanil. in diuerſ. iur. Canon. rubr.* 12. *cap.* 16. *nu.* 53. in caſu, de quo teſtatur ipsũ vidiſſe declarationem a Sacra Congregatione, quę cenſuit ea facultate decreti Conc. Trident. d. c. 10. poſſe Antiſtitem dare confeſſorem monialibus ſubiectis regularibus, quæ nulla ratione induci poſsunt vt ſuis regularibus peccata cõfiteantur. Nullam tamen authoritatem, vel iuriſdictionem poſſunt ſibi Ordinarij vendicare ex Concil. Trident. in cõfeſsarios monialium, quæ ſubiectæ ſunt regularibus, ita refert deciſum *Armendar. in addit. ad recop. legitur Nauarr. lib.* 2. *tit.* 18. *l.* 3. *de relig. nu.* 98.

Tamen hodie poſt pręfatam conſtitutionem; cõfeſſarij tam regulares quam ſæculares quomodocum-

que

que exempti Ordinarij, & extraordinarij ad cõfeſsiones monialium etiam regularibus ſubiectarum non poterint deputari ad earum cõfeſsiones audiendas abſque deputatione, & examine Epiſcopi.

26 Reperitur etiam ſancitũ vt adminiſtrãtes bona pertinentia ad prædicta monaſteria monialium etiam regularibus ſubiectarum ſiuè regulares extiterint, ſiuè ſæculares quomodolibet exempti teneantur reddere ſingulis annis rationes adminiſtrationis,gratis tamen exigẽdas Epiſcopo loci adhibitis etiam ſuperioribus regularibus, & ad id iuris remedijs cogi, & compelli poſſunt.

27 Ampliatur primo, vt ſi debitores fuerint inuenċti poſſint compelli per Epiſcopum ad ſoluendum, vt hic & ante voluerunt *Genuenſ.in prax.c.*21.*nu.*2. *&* *D.*Ricc.*in prax.var.reſol.*2.

28 Ampliatur ſecundo, vt alio modo liberationes factæ dictis adminiſtratoribus minimè ſuffragentur, *Genuenſ.d.c.*21. *& D.*Ricc.*collect.*714.

29 Declaratur primo, vt ſi ſemel in anno fuerint redditæ rõnes non poſſint iterum cogi adminiſtratores prædicti de nouo reddere rationes *per text. in l.ſemel C.de apoch. publ.lib.*10. *vbi nos,*Bellon.*conſ.*21. *& Dom. Ricc. in prax. vſ par.*1. *in antiq. deciſ.* 610. *ſubdens nu.* 2. hoc non procedere quoties doloſè eſſent redditæ rationes, vel quando non fuiſſent finales, & plenæ vt eſt videre.

30 Declaratur ſecundo, vt detur appellatio ab adminiſtratoribus ſi fuerint inuẽcti debitores, & ꝑtenderent ſe fuiſse grauatos in redditione rationum, eo quod tam noſtra conſtitutio ſimpliciter loqtur nullam mentionem faciendo do de excluſione appellationis, quã S.C.Trid. quod loquitur de alijs adminiſtratoribus locorum piorum, *vt in cap.*9 *ſeſſ.*22. per quod ſolum excluduntur quæcumque conſuetudines, & priuilegia non reddendarũ rationum, non autem appellationes.

31 Quinto mandat, vt licitũ ſit Epiſcopo ex rationabili cauſa ſuperiores regulares admonere,vt eiuſmodi cõfeſſores, atque adminiſtratores amoueant, ijſque ſu-

perioribus id facere detractantibus aut negligẽtibus, Epiſcopus habet facultatẽ prædictos confeſſores, & adminiſtratores amouendi quoties, & quando opus eſſe iudicauerit.

32 Ampliatur hæc concluſio. (Non teneri Epiſcopos eiuſmodi cauſam ſignificare ſuperioribus regularibus, ſed hoc relinqui arbitrio, & prudentiæ Epiſcoporum, quorum conſcientiam S.Congreg.ſeriò onerauit, ne facultate in hac ſibi attributa, quoquo modo abutantur eius rei in diſtricto Dei iudicio rationẽ reddituri) *ita declarauit prædicta S. Congr. per verba prænominata ad xii. caput reſpondendo.*

33 Decernitur item poſſe Epiſcopum vna cum ſuperioribus regularibus in electione quarumcumq; Abbatiſſarum, Prioriſſarum, Præfectarum, vel præpoſitarum eorundem monaſteriorum intereſſe, ac præſidere per ſe vel per alium gratis abſque impenſa monaſterij.

34 Declaratur modo, vt per hæc verba non fuerit conceſſa poteſtas confirmandi Abbatiſſas ſiuè præpoſitas monialium, vt declarauit S.Congreg. per hæc verba.

An per eandem conſtit. in illis verbis poſſit Epiſcopus vna cum ſuperioribus regularibus quarumcumque Abbatiſſarum, &c. electoribus per ſe, vel per aliũ intereſſe, & præſidere ius Abbatiſſas cõfirmandi attributum cenſeatur. *Cenſuit ius confirmandi Abbatiſſas minimè fuiſſe Epiſcopis per conſtitutionem attributum ad dictum v. caput reſpondendo.*

35 Sed an liceat Epiſcopo in vim huius capitis conſtit. punire regulares, qui ad Abbatiſſæ electionum procedunt ante tempus ipſi Epiſcopo ſignificatum aut die electionis eidem nullatenus pronunciatę.

S. Congreg. Card. S.C.T. interpretum reſpondit Regulares ex eadem conſtit. ita demum teneri Epiſcopo ſignificare diem electionis Abbatiſſæ eumque vſq; ad præfinitum tempus expectare ſi ante ipſe expreſsè declarauerit ſe vti velle facultate ſibi in hac parte attributa Abbatiſſarũq; electionibus pęr ſe vel per aliũ intereſse, ac præſidere. Poſt eam verò declarationem licere

licere Epiſcopo animaduer tere in regulares, qui ante tempus ſignificatum, aut à electionis eidem non prænunciatę ad Abbatiſſæ electionem procedere, quam Congreg. ſententiam S.D. N. Vrbanus VIII. ad ſe relatam approbauit de anno 1626.

Coſm Card. de Torres.

Locus † Sigilli.

Proſper Fagnanus
S. Cong. Secret.

36 Sic etiam commictitur Epiſcopis vt tanquam ſedis Apoſtolicę delegati habeāt poteſtatem coercend ac puniendi quoſcumque exemptos tam ſæculares, quam regulares, qui alienis Eccleſijs aut quæ ſuorum ordinum non ſunt abſque Epiſcopi licentia, & in Eccleſijs ſuis aut ſuorum ordinū non ſunt non petita illius benedictione aut ipſo contradicente prædicare præſumpſerint etiam extra actum viſitationis.

Pro cuius capitis choronide eſt notandum, quod quamuis antiquitus in caſu controuentioris regulares puniendi ueniebant ab eorum ſuperioribus ſecundū *Zerol. in prax. Epiſc. in verbo excomunicatio cauſa materialis §. 4. Quaranta in Summa Bullarum in verbo priuilegia rgularium*, vbi ſequentem determinationem Sacræ Congregationis Illuſtriſsimorum Conc. Interpretum adducit.

Congregatio Concilij cenſuit Regulares qui abſque licentia Epiſcopi prędicauerint in Eccleſijs quæ ſuorum ordinum non ſunt tamen ſi decreto eiuſdem Concilij cap. 2 ſeſſ. 5. contrafecerint nō poſſe tamen puniri ab Epiſcopo, ſed tātum à ſuis ſuperioribus regularibus. Tamen dicta declaratio per hoc caput fuit correcta, & declarata per Sanctiſsimum licere Epiſcopis punire regulares prędicantes in Eccleſijs alienis abſque eorum licentia, & benedictione.

Et ideo conſtituas regulam, quod regulares in Eccleſijs, quæ ſui ordinis non ſunt prædicare volentes vltra ſuorum ſuperiorum licentiā ab Epiſcopo loci ordinario facultatem impetrare cogantur ſine qua nullo modo in eis prædicare poſsunt vt in Conc. Trid.

ſeſſ 5. de reformat. cap. 2. inde benedictionē ab Epiſcopo illos accipere, & petere videmus, ita vt Epiſcopus poſsit interdicere regulari ne prædicet licentia nō petita etiā non reddita cauſa, vt deciſum teſtatur *Theſaur. fori Eccleſ. cap. 8 nu. 9. par. 1. Piaſeg. in prax. Epiſcopal. cap. 3. num 4. par. 2 quos refert* Nouarius *in opuſ. nou. iur. Pontif. tit. de poteſt Epiſcoporum in regular. tom. 2.*

Et quamuis *Pius V. de anno* 1571. *per bullam incipientem ad hoc, & aliam incipientē, & ſi mendicantium de anno* 1560. impartierit priuilegium regularibus, vt cōtradicente Epiſcopo prędicare valerent, tamē fuit illud reuocatum per Gregorium XIII. ad terminos Sacrum Conc. Trident. vt per *bullam incipientem in tanta rerum, & negotiorum mole.*

37 Sciendum eſt tamen ad obſeruationem huius conſtitut vt facultates prædictę non competant inferioribus prælatis proprium territorium, & iuriſdictionem epiſcopalem habentibus, vt declarauit Sac. Congr. per hæc verba.

An facultas competat inferioribus Prælatis proprium territorium, ac iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habent ibus *cenſuit non competere ad quartum caput reſpondendo.*

Hinc videmus, quod ſolum legatus de latere non autem alius inferior eſt ordinarius exemptorum *c. ſi Abbatem de elect. in 6. DD. in cap. venerabilis de conſuetud.*

Sed an Nuncio in ſimilibus caſibus competat facultas, *vide Triuiſ. deciſ. 36. num. 4. par. 2.*

38 Aduertas etiam, vt facultas, quæ per hanc conſtitut. datur in regulares vel ſæculares exemptos, non comprehendat perſonas nullius diœceſis, vt declarauit ſacra Congregatio per hæc verba.

An facultas Epiſcopis per conſtitutionem attributa in exemptos tam ſæculares quam regulares intelligatur etiam tributa in perſonas nullius diœceſis. *Cenſuit Sacr. Congreg. eiuſmodi facultatem non intelligi tributam Epiſcopis nullius diœceſis ad ij. caput reſpondendo.*

Quæ omnia prædicta Sac. Congreg. reſponſa ad

ſe

ſe relata felic. record. Gregor. XV. & Sanctiſsimus D.N. Vrbanus VIII. in omnibus approbarunt.

A. Card Caet.

Proſper Fagnanus S. Cong. Secretarius.

SVMMARIVM.

1 *Legata pia infra quantum tempus adimpleri debent.*
2 *Legatum factum confraternitatibus dicitur pium.*
3 *Fabrica procedit in legatis pijs captatorum.*
4 *Legatum dotis factum puellæ dicitur pium.*
5 *Legatum coniunctæ factum dicitur pium.*
6 *Legatum relictum diſtribuendum ſecundum conſcientiam alicuius dicitur pium.*
7 *Legata quæ fiunt Eccleſiis, vel pauperibus dicuntur pia.*
8 *Legatum pro celebrandis miſsis dicitur pium.*
9 *Regatum pro incertis, & malè ablatis dicitur pium.*
10 *Legatum dicitur pium ſi fuerit relictum pro pictura imaginum, conſtructione Eccleſiæ, & ſimilium.*
11 *Legata pia quæ dicantur.*

De fabrica Sancti Petri.

Super Bulla Pij V.

1 Legata pia à teſtatoribus facta ad effectum celebrationis miſſarum, & recitationis diuinorum officiorum, nec non erogationis elemoſinarum piis locis hęredum auaritia, ſi non fuerint demandata exequutioni per triennium retroactū vna illorum medietas applicabitur fabricæ, & altera loco cui legata fuerint, vt voluit *Sanctiſſimus Pius V. per hanc bullam incip. exigit emanatam de anno* 1569.

Tu autem animaduertas adeſſe declarationem Eminentiſſimorum Cardinaliū declarantem præfatam bullam, per quam mandatur, quod ſi dicta legata infra annum ab hæredibus, ſeù alias grauatis non fuerint exequutioni demandata vſque ad triennium computandum à die mortis teſtatoris, quinta pars applicabitur fabricæ, elapſo vero triennio, ſi adhuc adimpleta non ſint eidem fabricæ

cæ medietas debetur, vide in terminis D. *Ricc. reſolut. 377. par. 2.*

Non inutile tamen videtur diſcurrere, ad intellectũ huius conſtitutionis, quæ dicantur legata pia, & quæ non.

2 Et primo legatum factũ confraternitatibus ſunt pia ad effectum, vt tribunal Reuerendæ fabricæ poſſit ſe intromittere *idem D. Ricc. reſolut. 353.*

3 Secundo, fabrica procedit in legatis piis captatorũ, *idem reſol. 361.*

4 Tertio, legatum dotis factum puellæ dici pium ad effectum, de quo ſupra teſtatur *idem reſol. 370.*

5 Quarto, legatum factum coniunctæ perſonæ dicitur pium *Franc. deciſ. 564. D. D. Ricc. reſolu. 381. Thor. in ſumm. priuil. pia cauſa priuil. fin.* imò legatum factũ conſanguineo, qui reſpectu conditionis, & qualitatis teſtatoris pauper dici poteſt, quamquam alias abſolutè loquẽdo opulentus videatur adhuc dicitur pium, *Nald. in ſumm. verb. legatũ num. 2.*

6 Quinto, legatum relictũ diſtribuendum ſecundum conſcientiam alicuius, intelligitur eſſe pium, & in cauſam piã diſtribui, *Alex. conſ. 176. vol. 5. refert Nald. in ſumm. verb. ligatum nu. 6.*

7 Sexto, legata pia dicuntur quæ Eccleſiis vel pauperibus fiunt, vide latè *Thor. in compend. priuil. cauſ. piarũ priuil. 152. & priuil. 175.*

8 Septimo, legatum pro celebrandis miſſis dicitur piũ *Cauale. deciſ. 27. nu. 52. p. 3.* intantum, quod citius erit adimplendum, nec aliter dilatanda eius ſolutio, vt inquit *Tiraqu. in l. boues §. hoc ſermone lim. 1. nu. 23. ff. de verb. ſignific.* imò ne animæ teſtatorum relinquentium morentur in purgatorio præſtari debet ante aditam hæreditatẽ, & nõ cõfecto inuẽtario, *Gratia. diſc. forenſ. cap. 62. num. 23. & 26. idem Thor. in ſum. priu. 53.*

9 Octauo, legatum factum pro incertis, & male ablatis dicitur pium, *Gratian. cap. 329. n. 13. & 14.* hinc euenit vt ſit irreuocabile eo quod vim confeſſati debitè obtinet *Caroc deciſ. 7. nu. 12.*

10 Nono, legatum dicitur pium ſi fuerit relictum pro imaginum pictura, vel cõſtructione Eccleſiæ, aut cappellæ, & ſimilium, nam eſt opus pietatis talium ædificatio

catio

catio *D. Riccius var. reſol. cap. 11. Tiraquel. in præfat. tract. priuil. piæ cauſæ verſ. item relicta pro imaginum, idem Thor. priuil. 162.*

11 Quæ dicantur legata pia ad effectum, de quo ſupra vide eundem *D. Ricc. collect.* 553. & in quibus poſſit procedere fabricæ tribunal *idem à reſolut. 374. vſque ad 381. par. 2.* & an poſſit ſe intromittere in legato ad pias cauſas facto ſi teſtator dixerit, quod ſi fabrica imponat manus nō ſit legatum piū, & habeatur, ac ſi non eſſet relictum; *Nouarius frater q. foren. 91.* affirmatiuè.

SVMMARIVM.

1 *Dies feſti ſunt ab omnibus obſeruandi. Amplia vt n. 2.3.4.5. declara n. 6.7.8.9.*

10 *Iudiciales ſtrepitus quieſcere debent diebus feſtis.*

11 *Sententia lata diebus feſtis eſt nulla.*

12 *Exequutio fieri nequit diebus feſtis.*

13 *Citatio facta die feſtiuo non tenet.*

14 *Acta facta die feſtiuo ſunt nulla.*

15 *Dies feſti ſunt obſeruandi etiam à Iudicibus delegatis.*

16 *Conſtitutio facta ab Epiſcopo, quod in diebus feſtis donec ſacræ conciones fiāt abſtineatur à commeſſationibus tenet.*

17 *Feriæ non obſtant in cauſis contentioſæ iuriſdictionis.*

18 *Tutor poteſt decerni, & confirmari diebus feſtis.*

19 *Decretum Iudicis in alienatione rerum minoris interpoſitum die feſto eſt nullum.*

20 *Sententia in cauſa hæreſis poteſt ferri die feſto.*

21 *Obligatio penes acta facta die feriata exequitur.*

22 *Teſtès poſſunt examinari die feſto.*

23 *Feſti dies non obſtant in cauſis perſonarum miſerabilium.*

De feſtis diebus.

Super Bulla Pij V.

1 STatuitur *per hanc bullā incip. cum primum* dies feſtos ab omnibus obſeruandos eſſe ſub pœnis arbitrio Ordinarij imponendis. Adde quod huiuſmodi obſeruantia feſtorum non ſolum eſt conſiderata per hanc Bullam, ſed etiam per leges ciuiles, *primo per text.*

in

in l. dies feſtos C. de fer. vbi die feſto nihil agi debet. ſecundo per l. omnes Iudices C. eod. vbi Iudices debent cōquieſcere die feſto *Dom. Riccius collec.* 124. *Tep. variar. iur. ſent. tit. de fer. f.* 178 *tom.* 1.

2 Cuius diſpoſitionis tenor extenditur, & limitatur nōnullis modis, & primo ampliatur, vt licet regulares ſint exempti à iuriſdictione ordinarii, Tamē quo ad obſeruantiam feſtorum ſubijciuntur iuriſdictioni ordinarij, *vt habetur in dicta bulla in Conc. Trid. ſeſſ.* 25. *can.* 12. *de regul. Sair. dec.* 2. *de fer. & Guttier. can. qq. c.* 13. quod Conc. decretum S. Congreg. cenſuit eſſe intelligendum tantum quo ad lectiones, & conciones quas ijdem regulares ad populum habuerint per hæc verba.

Congregatio Concilij cenſuit decretum cap. 12. verſ. dies etiam feſti ſeſſ. 25. de regul. ita eſſe intelligendū, vt regularium ritus illis feſtis ſemper permaneāt quo ad miſsas celebrandas, & cœtera diuina officia, tam publicè, quam priuatim ab ipſis regularibus in eorum Eccleſijs perſoluenda, nec circa hæc ab ipſis quoquo modo quidquam in cōtrarium eiſdem regularibus præcipi poſſe, quod ſi de facto præceperint, regulares neutiquam ipſis Epiſcopis obedire teneri verum quo ad conciones, & lectiones, quas iidem regulares ad populum habuerint, debere ſe conformare Euangeliis, & Epiſtolis, quibus clerus ſæcularis vtitur illis diebus feſtis) habetur apud *Barboſ. de pot. Epiſcop. alleg.* 105. *nu.* 34. *par.* 3.

3 Ampliatur ſecundo, vt poſſint prohiberi nundinæ fieri in die feſto c. 1. de fer. non obſtante conſuetudine *Gratian. dec.* 21. qui declarat procedere in nūdinis priuatis ſecus vero publicis, quæ nullo modo prohiberi poſſunt, & hoc, vt negotiantes citius ſe expediant, *ex Quarant. & Epiſcopo Iſern. probat idē Thorus in compend. deciſ. Cur. Archiep. Neap. verbo* Nundinæ.

4 Ampliatur tertio, vt Epiſcopus non poſsit impartiri facultatem piſcatoribus piſcandi *D. Riccius deciſ.* 189. *par.* 1. *& deciſ.* 141. *par.* 2. *ſequitur Thorus in compēd. dec.* Cur. *Archiep.* Neap. *verbo*

bo Epiſcopus an poſſit, allegat Nauar. in Manual. cap. 13. num. 9.

5 Ampliatur quarto, vt obſeruantia feſtorum ſit ab omnibus amplectenda ſub pœnas arbitrarijs arbitrio Ordinarij, & ideo ſuperiores ſæculares nullatenus prohibere poſſunt ſub certis pęnis ne ſæculares diebus feſtiuis opera ſeruilia faciant, *Nouarius frater in tract. de grauamin. vaſſall. grau.* 331. per ea quæ cumulat Megal. *in* 1. *p. inſt. lib.* 5. *cap.* 17. *num.* 7. & iam fuit declaratum per S. Cōgreg. ſub ſequenti tenore.

Cum officiales Curiæ ſæcularis Mutinæ prætēdant neminem poſſe diebus feſtis vacare operibus ſeruilibus, etiā de licentia Epiſcopi, niſi eorum quoque licentiam obtineat, & laborantes abſque eorum licentia incidere in pœnas ab eis contra non obſeruantes dies feſtos ſtatutus, Epiſcopus petit, vt declaretur ad quem ſpectet huiuſmodi licentiam concedere, & an ſi ipſe praua neceſſitates approbatione aliquibus illum cōceſſerit, poſsint prædicti officiales eos punire.

S. Congreg. Cardin. Conc. interp. cenſuit facultatem huiuſmodi licentiam concedēdi ad ſacrorum Canonum præſcriptum ad Epiſcopum tantum pertinere, non autem ad miniſtros ſæculares, atq; eos qui diebus feſtis, praua Epiſcopi licentia operibus ſeruilibus vacauerint, nequaquam poſſe à alijs quoquo modo multari, aut puniri.

R. Card. Vbald.

Locus † Sigilli.

6 Declaratur modo huius modi conſtitutionis tenor, & primo, vt circa obſeruātium feſtiuitati ſit attendēda conſuetudo loc. & propterea circa auditionem miſſarum, vel circa opera ſeruilia fieri poſsunt ſi in loco, vel regione dies feſtiuus obſeruatur, vt habetur *in hac Bulla, & in cap. quoniam de Ferijs, Farin. dec.* 15 *par.* 2. *tom.* 1.

7 Declaratur ſecundo, vt nō incurrere poſsit in præſatas pœnas propterea, paruitatem materię non violatur *Sayr. deciſ.* 1. *de fer.*

8 Declaratur quarto non procedere in his, quæ reſpiciunt diſciplinam, & ſciētiam, nam cum non dicantur

tur opera ſeruilia poſſunt fieri citra contentum feſtiuitatis *Sayr. deciſ. 3. de ferÿs.*

9 Declaratur quinto, vt diebus feſtis, quę victui ſint neceſſaria facere licet, vel vbi neceſſitas vrgeat, aut ſuadeat pietas, *vt declarauit Sac Congreg ſub die 22. Aprilis 1599. teſte Farin. in recollect. deciſ. 239.*

Congr. Conc. cenſuit licere diebus feſtis dare operam rebus ad victum neceſſarÿs tempore perituris, praſertim tẽpore vindemiarum, ac meſſium, ac recollectionis fructuum, vel vbi neceſſitas vrgeat, aut ſuadeat pietas.

10 Quatenus autẽ habetur in dicta conſtit. vt iudiciorum ſtrepitus quieſcere debeant diebus feſtis, ex ea animaduertas, vt dies feſti ſint obſeruandi etiam in Tribu

11 nalibus, adeo vt ſententia lata die feriata in honorem Dei & ſanctorum ſit nulla *Lanfranc. deciſ. 253.* etiam ſi proferatur ab arbitro, ſecus ſi ab arbitratore, *Bart. in l. ſi feriatis ff. de recept. arbitr. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 1 q. 30. in fine.*

12 Ampliatur primo, vt nec exequutio fieri poſſit de feſto *Theſaur. deciſ. 95.* ſecus verò diebus feriatis introductis ad honorem hominum, *Cappell. Tholoſ. deciſ. 158. Caball. milleloq. 634. D. Carauit. Ritu 172. num. 4.* quamuis ſententia haberet exequutionem paratam, *idem Caball. loc. cit.*

13 Ampliatur ſecundo, vt citatio facta in die feſtiuo in regno non teneat, vt per Rit. *M.* C. *V.* 116. licet de iure communi ſit ſatis dubiũ, ſed citatus tenetur comparere die nõ feriata *Ceuall. com. contr. com. q. 366.*

14 Ampliatur tertio, vt omnia acta facta in diebus prædictis ſint nulla, etiam parte non contradicente, *Menoch. praſumpt. 46. num. 28. lib. 2.*

15 Ampliatur quarto, vt Iudex delegatus teneatur etiã ſeruare feſtos dies illius loci, in quo ius dicit *Triuiſ. deciſ. 3.*

16 Ampliatur quinto, vt Epiſcopus in ſua diœceſi poſſit facere conſtitutionẽ, quod in diebus feſtis donec ſacræ conciones fiant abſtineatur à commeſſationibus, & talis conſtitutio erit obſeruanda, cum tendat ad augẽdum diuinum cultum, vt homines diebus feſtis per breue ſpatium tẽpo-

poris donec in ciuitate ſacra concio ſit expleta, vel quouſque fuerit in miſſa maiori facta ſanctiſſimi Sacramẽti eleuatio abſtineāt à commeſſationibus,vt fuit tentum per *Rotam Romanā in decis 757 p.2.tom.2.in recent.* vbi habes, ſi poſſit imponi pęna excommunicationis, vel pecuniaria.

17 In nonnullis tamen caſibus nō obſtant feriæ, & primo in cauſis contentioſæ iurisdictionis, vt in datione tutelæ conſignatione alimentorum,& aliorum quę hic ponuntur quamuis eſſent feriæ in honorem Dei, *Bertacchi.in repertorio verbo feriæ num.* 10. in cauſa depoſiti quamuis ſint ſummariæ ſeruandæ ſunt feriæ *idem num.*28. *& text. in l.ſi quis à liberis* §.2.*ff. deliber. agnoſc.*

18 Secundo die feriato poteſt decerni etiam in honorem Dei, & confirmari tutor quando non exigitur cauſæ cognitio alias ſecus veluti quando dicatur per inquiſitionem *Balb. deciſ.* 352. hinc & decretum Iu-

19 dicis in alienatione rei minoris, quia exigit cauſæ cognitionē nō poteſt interponi die feriato *idē deciſ.* 333.

20 Tertio, ſententia in cauſa hæreſis poteſt die feſtiuo ferri, vt declaratum fuiſſe per Sac. Congreg. teſtatur *Macer. reſol.*49. *lib.*3.

21 Quarto obligatio facta die feriata penes acta, ex quo eſt voluntariæ iurisdictionis debet exequi *Viuius deciſ.* 35.

22 Quinto,teſtes poſſunt examinari, & interrogari die feſto, *Menoch.de arbitr.iud. q.*30.*num.* 18. *Guid.Pap.deciſ.*215.

23 Vltimo, feſti dies nō obſtant in cauſis perſonarum miſerabilium, & in cauſis alimentorum, *Amat. deciſ.* 83.*Peguera deciſ.*53.

SVMMARIVM.

1 *Infeudatio ciuitatum, terrarum, & locorum* Eccleſiæ *probibetur per bullam hāc iuris communis correctoriam num.* 2.

De feudis.

Super Bulla Vrbani VIII.

1 B*Vlla hac edita de anno 1623. incip. ſacroſancti Apoſtolatus miniſterij cura,* confirmat conſtit.

Pij V. de non infeudandis Ciuitatibus, Terris, & locis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, quamuis ſolitis dari in feudum, aut quemuis alienationis titulum quouis modo ad Sedem Apoſtolicam deuolutis, aut deuoluēdis, prohibēdo quibuslibet perſonis, etiam S.R.E Card. tractare conſulere, vel alia verba facere de prædictis infeudationibus, aut alienationibus, etiam ex cauſa permutationis, vel ſub annuo cenſu, aut canone, aut alias quomodolibet, etiam ſub prætextu neceſſitatis, vel euidentis vtilitatis, aut quolibet alio titulo ad vitam longum tempus, aut beneplacitum Sedis Apoſtolicæ ſub pęna tam dictis tractantibus cōſulentibus, quam per alium huiuſmodi munus recipientibus excōmunicationis Sūmo Pontifici reſeruatæ. Declarando etiam ipſos rebelles in primo capite læſe Maieſtatis, & bona ipſorum ipſo iure Cameræ Apoſtolicæ deuoluta, priuatos beneficijs, obtentis, & inhabiles ad obtinenda ea, & dignitates, infames, & alia quæ ibi habentur.

2 Ad cuius bullæ elucidationem aliquid reportare nequit cum ſit iuris communis correctoria, ex quo olim res conſueta emphiteoticari vel infeudari poterat iterum concedi in emphiteuſim, vel feudum, vt dixerunt *Borrell. in ſum. deciſ. tit. 33. num. 129. cum ſeqq. Rot. Bon. deciſ. 13. nu. 7. & 8. Gam. deciſ. 24. Zerola verb. alienatio § 3. p. 11. Gonzalez ad reg. Cancell. gloſ. 6. num. 124. Phebus deciſ. 82. num. 34. Quarant. in ſumm. bull. verb. alienatio rerum Eccleſiæ nū. 39. & 40. pag. 29* adeo quod ſufficiebat vnica conceſſio, & lapſus 40. annorum *ſecundam Balb. de præſcript. 1. p. 5. princip. q. 10. Afflict. deciſ. 305. n. 10. Clar. § feudum q. 13. num. 4. Ruin. conſ. 35. nu. 30. Cephal. conſ. 155. nu. 30. lib. 2.* Hodie vero. Non obſtante lapſu 40. annorum, & quod bona ſint ſolita infeudari, nullatenus in feudum, aut alium titulū dari poſſint, & proīde omnia cōgeſta per *Genuēſ. in pract. Eccleſ.* qui hāc materiam fusè ſcripſit *in q. 12. & plurib. ſeqq.* minimè obſeruari debent, poſt hanc conſtitutionem tam rectā, & in fauorē Eccleſiæ emanatam.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Profeſſio fidei à prouiſis de Cathedralibus, Canonicatibus, dignitatibus, & aliis quibuscumque beneficiis curam animarum habentibus fieri debet infra duos menſes. Amplia vt nu. 2. 3. 4. 5. 6. 7. Declara vt nu. 8. 9. 10. & 11.*

De fidei profeſſione.

Super Bulla Pij IV.

1 DE *anno* 1564. 13. *Nouembris fuit emanata bulla hæc incip. ſacroſancta,* per quam fuit ſtatutum, vt prouiſi de cathedralibus, Canonicatibus, dignitatibus, & alijs quibuſcumque beneficijs Eccleſiaſticis curam animarum habētibus teneantur infra duos menſes fidei profeſſionem facere, alias nullos fructus faciunt tu videas latè *Garz. de benefic. part. 3. capitulo 3.* adde quod concordat *cum S. C. T. ſeſſ. 24 cap. 1. de refor.* infinitas ampliationes, & limitationes refert *D. Riccius in tract de iur. perſon. extr. Eccleſ. prem. exiſt. cap. 13. lib. 1. & cap. 16. & Barboſ. de poteſt. Epiſcop. allegat. 71. par. 3.*

2 Ampliatur modo huiuſmodi diſpoſitionis tenor procedere etiam in Canonicis exemptis, nam tenētur emictere profeſsionem coram Epiſcopo *Sair. deciſ. 1. de ſum. trin. & fid. chattol.*

3 Ampliatur ſecundo, vt ad effectum amictendi fructus non ſit opus aliqua declaratione, *Garz. loc. cit. nu. 45. idem Ricciull. nu. 43.*

4 Ampliatur tertio, vt fidei profeſsio in dubio non præſumatur facta *Dom. Ricc. in prax. prætermiſſ. deciſ. 681. par. 1. in antiq.*

5 Ampliatur quarto, vt nec quis ſe valeat ex ignorantia excuſare quo ad amiſsionem fructuum, ſecus autē quo ad peccatum mortale, *Sair. deciſ. 3. eod. tit. & deciſ. 1.* licet diſtinguat *Dom. Ricciull. nu. 44.*

6 Ampliatur quinto, vt poſsit fieri etiam coram Vicario Epiſcopo non impèdito, & debet fieri etiam ab eo, qui eam ſemel emiſit in adeptione alicuius dignignitatis ſi alteram poſtea adipiſcatur ex Congregat. Concilii, vt per *Sorb. in cōp. priuil. verb. profeſsio fidei.*

7 Am-

7 Ampliatur ſexto, vt non triennalis poſſeſsio, ſed nec longiſsima proſit ei, qui nõ emiſit profeſsionem fidei quo ad fructus percipiendos, quamdiù dictam profeſsionem non emiſerit, *vt declarauit Sac. Congreg. teſte Pariſ. de reſignat. q. 9. lib.* 10 *nu.* 122. R*odriq. cap.* 119. *num.* 7.

8 Declaratur modo, vt huiuſmodi profeſſio fieri poſſit per procuratorem habẽtem ſpeciale mandatum, nam neque Concilium, neque conſtitutio noſtra vtitur verbis ſignificantibus perſonalitatem, vnde ſuccedit regula, quod quidquid poteſt fieri per ſemetipſum poteſt fieri per procuratorem, *l.* 1. *ff de procurat. ita optime D.* R*icciul. loc. cit. num.* 22 qui licet nõnullos contrarium tenentes referat, ipſe tamen hanc opinionem ſequitur iuxta *deciſ.* R*otæ in vna vermien. Canonicatus* 13. *Iunij* 1608. coram Sacrato quam refert & ſequitur de verbo ad verbum *Lauor. var. lucubrat. tit.* 4. *cap.* 22. *nu.* 3. hanc etiã ſententiã amplectitur *Molfeſ. de ſinod. diœceſ. c.* 4. *dub.* 41. *& fusè Barboſ. de offic. et poteſt. Epiſcop. alleg.* 60. *nu.* 20. *quidquid dicant Garz. loc. cit. Gratian. diſcep. forẽſ. cap.* 166. *num.* 21. *per deciſ. Rot. in vna Carthaginen.* 9. *Februarij* 1581. *coram Plato, & in eadem coram eodem* 1. *Iulij, &* 22. N*ouembris, & Dom.* R*iccius deciſ.* 84. *par.* 4.

9 Declaratur ſecundo, vt pœnam aliam non incurrãt omictentes facere fidei profeſsionem, quam amiſſionem fructuũ perceptorum, vt in proprijs terminis reſoluit N*auarr. conſ.* 3. *de verb ſignif. & iudicatum in Archiep. Curia teſtatur* D. *Riccius deciſ.* 220. *par.* 1. & ideo conſului quendam Illuſtriſsimum Præſulem, vt deſiſteret quẽdam Parochum punire ex eo quod non emiſerat fidei profeſſionem.

Vnde meritò infertur profeſsionem non ſuffragari ei, qui fidei profeſsionem non emiſit, quo ad fructus faciendos tantum quo ad cœteros autem effectus, comodo poſſeſsionis, & cęteris iuribus, ſi quæ habet non priuari (quod notabis in materia præcedentię, *vt declarauit S. Congr.* 2. *Septembris* 1591. *apud recollect. per Farin. deciſ.* 15.

&

& de voce in Capitulo, & iure præcedendi à die adeptæ poſſeſsionis non priuari cenſuit eadem S. *Congre. 27. Aprilis 1595. teſte eadem Farin. deciſ.* 128.

10 Declaratur tertio, quoties per S. Congr. Eminentiſsimorum Cardinalium eſſent condonati fructus, quos ob non profeſsionem fidei non feciſſet, vt ego ipſe obtinui ad fauorem Reuerendi D. Franciſci, iuxta decretum tenoris ſequentis v3.

Die 18. *Decembris* 1627. *S. Congregatio* Cardinalium *Concilij Tridentini interpetrũ benigne condonauit oratori omnes fructus, quos ob non emiſſam fidei profeſſionẽ ſuos non fecit impartitaque eſt eidem facultatem eandem profeſſionem emictẽdi coram Illuſtriſſimo Archiepiſcopo Neapolitano dummodo quã primum ei licuerit, ad ſuam Eccleſiam ſe conferat, & corã Ordinario ad præſcriptũ S.C.T. iterum eandem fidei profeſſionem emictat deputato interim in dicta Eccleſia idoneo Vicario per Epiſcopum approbando.*

R. *Card. Vbaldinus.*

Locus † *Sigilli.*

Franc. Paulut. S.C. Sec.

11 Declaratur tertio, vt ob omiſſionem fidei profeſſionis non omictat diſtributiones quotidianas, & ita cenſuit Sacra Congregatio nam illæ dantur ratione miniſterij perſonalis, ac propter operas ſuas, & quod non veniant appellatione fructuum *Rot. deciſ.* 2. *de prabend. in nou. Caſſado. deciſ. vnica de cleric. non reſid. in terminis loquitur D. Ricciuſ deciſ.* 112. *par.* 4.

SVMMARIVM.

1 *Conceſſiones facta viua vocis oraculo reuocantur.*

2 *Gratia Principis probatur reſcripto non autem per teſtes.*

De gratiarum reuocatione.

Super Bulla Gregorij XV.

1 PEr hanc cõſtitutionem incip. Romanus Pontifex Sanctiſsimus Gregorius XV. reuocauit quaſcũque conceſsiones quibuſuis viuæ vocis oraculo, effectum non ſortitas, non tamen ad inſtantiam Regum,

gum, nec ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus cōceſſas, vel ipſorum manu ad fauorem aliorũ factas, & ea nempe ratione videtur hoc decretum, nam conceſsiones, & gratiæ non ſuffragantur niſi literis expeditis ſecundum *reg. Cancell. in ſuo ord. 26. & facit etiam reg. 30. & ſequitur ad id latè Gigas de penſ. q. 34. n. 10. & 11. & fusè Monald. in conſ. 4. volu. 2.* & gratia
2 Principis non poteſt aliter probari quam per reſcriptũ *l. 1. C. de mandat. Princip.* nec probãda erit per teſtes etiam mille copiosè, *Garz. de benefic. p. 4. cap. 2. à n. 10. cum ſeqq. Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 10. quæſt. 1. tom. 2 & Seraphin. deciſ. 764. & 774. tom. 1.*

SVMMARIVM.

1 *Clerici immiſcentes ſe enormibus delictis, de iure antiquo non amittebant priuilegium clericale, niſi trina monitione præcedente.*

2 *Clerici in minoribus non incedentes in habitu, & tonſura continuè abſque trina monitione perdunt priuilegium clericale. Declara vt nu. 3. 4. & 5.*

De habitu clericali.

Super Bulla ſeu extrauag. Clem. VII. & Pauli III.

1 LIcet ante promulgationem harum conſtitutionum per plurimos Doctores fuerit firmatum clericos etiam ſe immiſcentes enormibus delictis nō amittere priuilegium clericale, niſi trina monitione præcedente, prout ſentierunt *Capolla conſ. 11. Alex. conſ. 8 Capic. deciſ. 61. Gram. vot. 43 Farin. in prax. crim. q. 8. nu. 60. Triuiſ. deciſ. 48 num. 16. cum ſeq. lib. 2. Couarr. pract. qq. cap. 32. num. 2. Clar. q. 36. verſ. quinto modo ex diſpoſitione textus in cap. inaudientia, & cap. cum contingat de ſent. excomm.*

2 Tamen hodie vigore ſupradictarum cōſtitut. quas refert *Garz. à Tolet. iuriſd.* 330. clerici in minoribus conſtituti non incedentes continuè in habitu, & tonſura, abſque trina monitione priuilegio fori non gaudent, & ratio videtur eſſe, nam poſt formam traditã *à S.C.T. ſeſſ. 23. c. 6.* fuit derogatum iuri communi ſaltem

tem, vt non requiratur trina monitio ſecundum opinionem *Cucchi inſtit. mor. lib. 3. tit. 9. de priuil. cleric. num. 66.* qui teſtatur ita obſeruari de conſuetudine, & pluries fuiſſe declaratum non ſolum per ſacram Cōgregationem Card. teſtatur *Macer. reſolut. 48. lib. 3.* ſed etiam inter laicos, & ſic in Sacro Cancilio refert *Vrſil. ad Afflict. deciſ. 24. nu. 7.*

Vnde quādo clerici cōtinuò incederent in habitu laicali, & ita perſeuerarent, quo, publicè exiſtimarentur, vt laici nulli dubium eſt, quin non gauderent priuilegio clericali per ea, quę congerit *Farin. d. q. 8. & idem Vrſill. loc. cit.*

Verum ſi probaretur dictos clericos captos ſine habitu, & tonſura, fuiſſe ſolitos illa deferre, tunc gauderēt priuilegio fori *vt cenſuit S. Congr. de anno* 1586. in quodam clerico cum armis deprehenſo ſine habitu, & tonſura, recenſet *idē Macer. loc. cit. num. 7. ex dicto Bald. in l. ſi qua num. 2. C. de Epiſc. & cleric.* & quotidie practicatur in noſtra Archiep. Curia aliquando clericum, qui dimiſſo habitu homicidium commiſit, cum demum ſæculari habitu indutus deprehenſus fuiſſet, fuiſſe remiſſum ad noſtram Archiepiſcop. Curiam teſte *D. Regente Tapia in conſtitut. regn. de perſonis nu. 24. & facit text. notab. in cap. ex parte il 3. de priuil.* vbi conſideratur perſeuerātia dimiſſionis habitus clericalis, *Rota Lipſienſis deciſ. 339. par. 2. refert D. Riccius collect. 956.* vnde infertur clericum beneficatum, qui aliquando dimictit habitum, & tonſuram, nō incurrere pœnas conſtitutionis, *Diana reſol. 33. de imm. Eccleſ.* vbi refert declarationem Sac. Cong.

Nec pariter requireretur trina monitio, quando diœceſanus per viam edicti, ſiuè ſtatuti, imponeret pęnā amiſsionis dicti priuilegij clericatus nam tunc ſtatim perdi decidit *Rota dec. 436. de dol. & contū. quā refert Garz à Toled in iuriſd.* 320.

3 Declaratur primo ſupradictas conſtitutiones non ligare clericos beneficiatos *Peregr. deciſ. Rot. Patau. 40. Faber deciſ. 14. de iuriſd. omn. iud. Garz. de benef. p. 3. cap. 2.* vbi refert declarationem ſacræ Congregationis *Macer. loc. cit. num. 22.*

SVMMARIVM.

1 *Clerici beneficiati ſiuè in ſacris ſiuè in minoribus tenentur incedere in habitu clericali. Amplia vt nu.2. Declara vt num. 3.4.5.6. 7.8.9.10. 11. 12. & 13.*

14 *Clerici quando dicantur incedere in habitu, & tonſura.*

De habitu clericali.

Super Bulla Sixti V.

1 PEr *hanc conſtitutionem incip. hac noſtra perpetua valitura conſtitutione de anno* 1589. ſancitur clericos beneficiatos, non ſolũ in ſacris cõſtitutos; ſed etiã in minoribus, & clericali tonſura inſignitos teneri incedere in habitu clericali, & tonſura ſub pœna priuationis ipſo facto, ipſoque iure beneficiorum, & penſionum, abſque vlla monitione, ac Iudicis decreto; ſed beneficia ipſa liberè alijs conferri poſſunt, & pẽſionis cauſſatæ, & extinctæ dicantur, de qua materia vide *Genuenſ. in prax. Cur. Archiepiſc. cap.* 38. *in nouiſſ. D. Ricc. collect.* 956. *Craſſ. effect. cleric.* 1. *à nu.* 1121, *cum ſeq. & latè Barboſ. de pot. Epiſc. alleg.* 9. *p.* 2.

2 Ampliatur huiuſmodi conſtitutio, vt clericus cõſtitutus in ordine ſacro dimictens habitum clericalẽ, & incedens in habitu ſæculari dicatur apoſtata *D. Ric. reſolut.* 13 *p.* 5. quare in cauſa ſubdiaconi Petri Tinelli Terræ Nucum inquiſiti de dimiſſione habitus per ſpatium octo menſium me referente Curia Archiep. iudicaſſe ipſum apoſtatam, niſi quædam cauſa probata fuiſſet, quæ excuſabat à crimine apoſtaſiæ.

3 Declaratur modo ſi propter timorem inimicorum beneficiatus habitum non geſtaret, *Rot. Auen dec.* 125. *gloſ. in cap. clerici de vit. & honeſt. cleric.*

4 Declaratur ſecundo, vt propter vnicam habitus dimiſſionem non incidat quis in pœnas huius bullæ & ratio eſt, quia conſideratur perſeuerantia dimiſſionis habitus clericalis, *text. eſt notab. in cap. ex parte il terzo de priuil. Farin. in prax. tom.* 1. *tit. de inquiſit. q.* 8. *num.* 68. *Rota Lipſien. deciſ.* 339. *par.* 2. *refert Dom.*

colleƈ.956. nec ſufficit vnicus actus hinc videmus pęnam concubinatus non habere locum per vnicum actum, *Diaz in prax. crim. cap.81. in princip.* Vt etiam ſodomita, nec poteſt appellari per vnicum actum, *Dom. Ricc. reſolut.302. p. 1. in prax. & deciſ.245. par.4. & facit etiam deciſio Franc. 68. Peguera deciſ. 40. et idē Dom. Ricc. deciſ. 311. par.3.* & quod clericus qui aliquā do dimictit habitum, & tonſuram non incurrat pœnas huius conſtitut. *Dian. reſolut. 33. de imm. Eccleſ.* vbi refert declarationem Sac. Congreg.

5 Declaratur tertio, ſi propter infirmitatem non potuiſſet deferre habitum, *Cappell. Tholoſ. deciſ. 104.*

6 Declaratur quinto ſi propter paupertatem non potuiſſet incedere in habitu clericali, *D. Ricc. deciſ. 129. par.1. Rot. Rom. deciſ. 173. par.3. diuerſ. Vgolin. de pot. Epiſcop. cap. 12 num.3. verſ. 5. Graſſ. effect. cleric. 1. num. 1175. et Decian. in tract. crimin. tom.1. lib.4. c.9.*

7 Declaratur quinto, vt licet beneficiatus non incedens in habitu, & tonſura perdat beneficia, tamen requiri ſententiam declaratoriam firmauit *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 440. lib. 3.* adhærens ſe illi rationi, nā in pęnis ipſo iure incurrendis non inciditur, niſi præceſſerit ſententia declaratoria Iudicis, *ad text. in cap. cum ſecundum de hæretic. in 6. et ibi gloſ. verb. ipſo iure, eadem gloſ. in l. ſi vnquam verb. reuertatur C. de reuocand. donat. et in terminis Achill. de Graſſ. deciſ. vnic. de pœn. et vide etiam Genueſ. in prax. Cur. Archiepiſ. c.7. num.* 8. concludentem requiri ſententiam declaratoria ad effectum diſpoſitionis bullę.

Sed vt meam interponam opinionem præmicto egurlariter, in omnibus pęnis ipſo iure incurrendis, & iuribus ipſo iure competentibus requiritur ſententia declaratoria *d. cap. cum ſecundum de hæretic. in 6. latē D. Ricc. colleƈ. deciſ. 303. et Magon. deciſ. Florent. 16.* vnde euenit, quod licet bona hæreticorum confiſcantur ipſo iure, nihilominus requiritur ſententia declaratoria iuxta obſer. *Miſing. 43. centur. 3.* & ita etiam

quam-

quamuis clericus ſuccedẽs in feudo ipſo iure incurrat priuationem tamen requiri ſententiam declaratoriã voluit *Graſſ. effect. cleric. 4. num. 6.* etiam ſi diceretur in pęnis incurrendis ipſo facto, vt per *Franc. Marc. deciſ.* 810. & alia poſſunt à ſimili adduci.

Attamen in caſu diſpoſitionis huius bullæ limitãda venit regula prædicta, nempe nullam requiri ſententiam declaratoriam, & ne abſque fundamentis loquar, aſſero in illis caſibus eſſe neceſſariam Iudicis declaratoriã, in quibus tex. nõ exprexit, at ſecus in caſu noſtro, nam mens, & verba Sũmi Pontificis fuerunt expreſſa ibi (*priuamus ac ſine vlla monitione, citatione, ac Iudicis decreto, aut minaſterio ipſo facto priuatos declaramus*) prout etiam ſic cautum eſt in materia reſidentiæ *ſeſſ. 23. c. 1.* nam ibi apponitur pęna contra non reſidentes incurrenda ipſo iure abſque aliqua declaratione, idemque eſt diſpoſitum in pœna alienantis bona Eccleſiæ *contra extrauag. ambitioſa*.

Verùm illud intelligendum eſſe puto quoad amiſſionem tituli beneficij, ita vt ante declaratoriam Iudicis poſſit à quocumque impetrari, ſecus autem quo ad amiſsionem fructum beneficij, nam beneficiatus in foro conſcientiæ ante declaratoriã Iudicis, nullaten⁹ tenetur ad reſtituticnem, vt reſoluit in terminis bullæ, *Viuald. in candelabr. aur. in tract. de habit. et tonſur. q. 3. Caetan. in ſumm. verb. pœna*, nam condemnatus ipſo iure ad aliquid non tenetur in foro conſcientiæ illud ſoluere, ſiue parti ſiuè fiſco, niſi præceſserit declaratio Iudicis *Cãpanil. in rit. Cur. Arbiep. 3. num. 14. in fin.*

8 Declaratur ſexto, vt beneficiatus quamuis perdat beneficium ob non geſtationem habitus, & tonſuræ retinebit tamen priuilegiũ clericale, & eſt communis opinio, quam tenuerunt, *Peregr. deciſ. Rot. Patau.* 40. *Faber deciſ.* 14. *de iuriſdict. omn. iudic. et hoc ex Conſ. Nauar.* 24. *de priuil.* vbi nõ benè infertur de amiſsione beneficij ad amiſsionẽ priuilegij fori optimè *Macer. reſol. 48. lib. 3. num. 9. et ſeqq.*

& de veritate ſcripſit *Garz. de benefic.par.3.cap.12.* referens declarationem ſacræ Congregationis, per hæc verba.

Sacra Congregatio cēſuit clericum beneficiatum incedentem abſque habitu, & tonſura gaudere priuilegio fori etiam quod per bullam Sixti V. ſit priuatus.

Quare hodie teſte Gratian. loc. cit. clericus qui habet ſolum ſeruitium in diuinis priuatur priuilegio fori per dimiſsionem habitus, & tonſuræ nulla monitione præcedente, prout erat de iure communi iuxta terminos *text. in cap. ad audientiam, & in cap. contingit de ſenteni. excomm. & ita Genuenſ. in prax. cap. 7. nu. 4.* & quod clericus beneficiatus amictat ipſo iure priuilegium fori incedens abſq; habitu, & tonſura tenuit *Macer. lib. 3. reſol. 98.* & iuxta hanc diſtinctionem intelligitur *text. in capit. ex parte de priuil.*

Et quamuis *Farin. tit de inquiſit. q. 8. nu. 60.* inquat requiri trinam monitionē iuxta communem opinionem, niſi clericus non beneficiatus eſſet deprehenſus in enormitatibus (quo caſu ꝓcederet opinio Gratiani, vt priuetur ipſo iure, attamen ipſe adhæreo opinioni Macer. nam opinio Farin. procedit ante diſpoſitionem S. C. T. cum poſt formam traditam *à S. C. T. ſeſſ. 23. cap. 6.* Clericus ſimplex non beneficiatus habitum non gerens non gaudebit priuilegio fori, quia per dictum Cōcilium fuit derogatum iuri communi ſaltem, vn non requiratur trina monitio, niſi probaretur dictum clericū captum ſine habitu, & tonſura fuiſſe ſolitum illa deferre, prout declarauit Sac. Congreg. ad fauorem cuiuſdam clerici cum armis deprehenſo ſine habitu, & tonſura, qui fuit remiſſus de anno 1586. vel quando clericus tempore delicti cōmiſsi non deferret habitū, & tonſuram, ſed poſtea reaſſumpſerit, & vt inquit *idem Macer. nu. 8.* fuiſſe reſolutum gaudere allegat, *Clar. q. 36. verſ. ſed hic quæro § fin. Farin. de inquiſ. q. 8 num. 66. verſ. item quid, & ſub num. 12. verſ. item dictū fuit*, *refert idem Macerat.* fuiſſe pariter reſolutum clericum

ricum captum ſine tõſura, ſed cum habitu gaudere priuilegio fori.

9 Declaratur 7. vt huiuſmodi cõſtitutio nõ habeat locũ quãdo clericus deferret pallũ talare, quãuis veſtis interior non eſſet talis loga, vt genua cooperiret, dum modo illa veſtis interior incedendo non appareret, & cooperiretur per veſtem ſuperiorẽ, alias non diceretur incedere in habitu clericali iuxta diſtinctionem relatã per *Graſſ.effect.cleric.*1. *nu.* 1186.*quem refert D.Ricc.in prax.p.*4.*reſ.*234. *&* 235.

Sed hæc opinio tuta minimè videtur, nam habitus verus clericalis appellatur veſtis interior, quæ longa eſſe debet vſq; ad talares, vt in *c.pen.de vit. & bone.cler.* vbi habetur forma dicti habitus, puta quod ſit clauſus deſuper, & in *c.cõtingat interdũ de ſent. excõ.* vbi DD. notant clericos debere ferre veſtes vſq; ad tallos, ita *Zerol.in prax.verb.clericus Menoch.de arb.iud.caſu* 392 *nu.*2. licet pallium nõ eſſet pariter talare, vt videmus quotidie obſeruari.

10 Declaratur octauo, vt licet beneficiatus amictat beneficia, non tamen priuatur canone ſi quis ſuadente diabolo, *D.* Ricc. *in prax.cleric.p.*1.*in antiq.deciſ.*607.*voluit etiã Nauarr. c.*24. *de priuil. & adeſt decretum S.C.* Concilii *quod refert Gon.ſuper reg.*8. *Can. gloſ.*5.§. 5.*n.*7. *& Gratian. deciſ.* 168. *in addit.num.*8.

11 Declaratur nono, vt percipientes penſionẽ non non excedẽtem ſummam ducatorum ſexaginta de Camera, & nõnulli alij eximantur ab obligatione deferendi habitum clericalẽ, vt moderauit idem *Sixtus V.per alteram bullam incip. Paſtoralis, & infra. de qua vide Quarant.hic & Nald. in ſum.verb.clericus nu.* 42.

12 Declaratur decimo, vt clericus incedens in habitu laicali licet priuetur beneficijs tamen non erit inhabilis ad obtinendam præſentationem *Viuian. deciſ.* 62. vbi ſic refert fuiſſe deciſum in vna Florentina Cappellę 4. Decembris 1617. coram Pirouano, ea nempe ratione, quia de iure cantum nõ reperitur clericum incedẽtem in habitu laicali eſſe inhabilem ad obtinendam præſentionem, ſed potius contrarium deſumitur, ex *clem.*2.*de vit.& boneſt cler.*

vbi

7 Ampliatur ſexro, vt non triennalis poſſeſsio, ſed nec longiſsima proſit ei, qui nõ emiſit profeſsionem fidei quo ad fructus percipiendos, quamdiù dictam profeſsionem non emiſerit, *vt declarauit Sac. Congreg. teſte Pariſ. de reſignat q. 9. lib.* 10 *nu.* 122. Rodriq. *cap.* 119. *num.* 7.

8 Declaratur modo, vt huiuſmodi profeſſio fieri poſſit per procuratorem habẽtem ſpeciale mandatum, nam neque Concilium, neque conſtitutio noſtra vtitur verbis ſignificantibus perſonalitatem, vnde ſuccedit regula, quod quidquid poteſt fieri per ſemetipſum poteſt fieri per procuratorem, *l.* 1. *ff de procurat. ita optime D.* Ricciull. *loc. cit. num.* 22 qui licet nõnullos contrarium tenentes referat, ipſe tamen hanc opinionem ſequitur iuxta *deciſ.* Rota *in vna vermien. Canonicatus* 13. *Iunij* 1608. coram Sacrato quam refert & ſequitur de verbo ad verbum *Lauor. var. lucubrat. tit.* 4. *cap.* 22. *nu.* 3. hanc etiã ſententiã amplectitur *Molfeſ. de ſinod. diœceſ. c.* 4. *dub.* 41. *& fusè Barboſ. de offic. et poteſt. Epiſcop. alleg.* 60. *nu.* 20. *quidquid dicant Garz. loc. cit. Gratian. diſcep. foreſ. cap.* 166. *num.* 22. *per deciſ. Rot. in vna Carthaginen.* 9. *Februarij* 1581. *coram Plato, & in eadem coram eodem* 1. *Iulij, &* 22. Nouembris, *& Dom.* Riccius *deciſ.* 84. *par.* 4.

9 Declaratur ſecundo, vt pœnam aliam non incurrãt omictentes facere fidei profeſsionem, quam amiſſionem fructuũ perceptorum, vt in proprijs terminis reſoluit Nauarr. *conſ.* 3. *de verb ſignif. & iudicatum in Archiep. Curia teſtatur* D. *Riccius deciſ.* 220. *par.* 1. & ideo conſului quendam Illuſtriſsimum Præſulem, vt deſiſteret quẽdam Parochum punire ex eo quod non emiſerat fidei profeſſionem.

Vnde meritò infertur profeſsionem non ſuffragari ei, qui fidei profeſsionem non emiſit, quo ad fructus faciendos tantum quo ad cœteros autem effectus, comodo poſſeſsionis, & cęteris iuribus, ſi quæ habet non priuari (quod notabis in materia præcedentię, *vt declarauit S. Congr.* 2. *Septembris* 1591. *apud recollect. per Farin. deciſ.* 15.

&

& de voce in Capitulo, & iure præcedendi à die adeptæ poſſeſsionis non priuari cenſuit eadem S. *Congre.* 27. *Aprilis* 1595. *teſte eadem Farin. deciſ.* 128.

10 Declaratur tertio, quoties per S. Congr. Eminentiſsimorum Cardinalium eſſent condonati fructus, quos ob non profeſsionem fidei non feciſſet, vt ego ipſe obtinui ad fauorem Reuerendi D. Franciſci, iuxta decretum tenoris ſequentis v3.

Die 18. *Decembris* 1627. *S. Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpetrũ benigne condonauit oratori omnes fructus, quos ob non emiſſam fidei profeſſionẽ ſuos non fecit impartitaque eſt eidem facultatem eandem profeſſionem emictẽdi coram Illuſtriſſimo Archiepiſcopo Neapolitano dummodo quã primum ei licuerit, ad ſuam Eccleſiam ſe conferat, & corã Ordinario ad præſcriptũ S.C.T. iterum eandem fidei profeſſionem emictat deputato interim in dicta Eccleſia idoneo Vicario per Epiſcopum approbando.*

R. *Card. Vbaldinus.*

Locus † Sigilli.

Franc. Paulut, S.C. Sec.

11 Declaratur tertio, vt ob omiſſionem fidei profeſſionis non omictat diſtributiones quotidianas, & ita cenſuit Sacra Congregatio nam illæ dantur ratione miniſterij perſonalis, ac propter operas ſuas, & quod non veniant appellatione fructuum R*ot. deciſ.* 2. *de prabend. in nou. Caſſado. deciſ. vnica de cleric. non reſid. in terminis loquitur D. Riccius deciſ.* 112. *par.* 4.

SVMMARIVM.

1 *Conceſſiones facta viua vocis oraculo reuocantur.*

2 *Gratia Principis probatur reſcripto non autem per teſtes.*

De gratiarum reuocatione.

Super Bulla Gregorij XV.

1 PEr hanc cõſtitutionem incip. Romanus Pontifex Sanctiſsimus Gregorius XV. reuocauit quaſcũque conceſsiones quibuſuis viuæ vocis oraculo, effectum non ſortitas, non tamen ad inſtantiam Regum,

7 Ampliatur ſexto, vt non triennalis poſſeſsio, ſed nec longiſsima proſit ei, qui nō emiſit profeſsionem fidei quo ad fructus percipiendos, quamdiù dictam profeſsionem non emiſerit, *vt declarauit Sac. Congreg. teſte Pariſ. de reſignat q.9.lib.* 10 *nu.*122. Rodriq.*cap.*119. *num.*7.

8 Declaratur modo, vt huiuſmodi profeſſio fieri poſſit per procuratorem habētem ſpeciale mandatum, nam neque Concilium, neque conſtitutio noſtra vtitur verbis ſignificantibus perſonalitatem, vnde ſuccedit regula, quod quidquid poteſt fieri per ſemetipſum poteſt fieri per procuratorem, *l.1.ff de procurat. ita optime D.* Ricciull. *loc. cit. num.*22 qui licet nōnullos contrarium tenentes referat, ipſe tamen hanc opinionem ſequitur iuxta *deciſ.* Rotæ *in vna vermien. Canonicatus* 13. *Iunij* 1608. coram Sacrato quam refert & ſequitur de verbo ad verbum *Lauor. var. lucubrat. tit.*4. *cap.*22.*nu.*3. hanc etiā ſententiā amplectitur *Molfeſ. de ſinod. diœceſ. c.*4. *dub.* 41. *& fusè Barboſ. de offic. et poteſt. Epiſcop. alleg.*60.*nu.* 20. *quidquid dicant Garz. loc. cit. Gratian. diſcep. forēſ. cap.*166. *num.* 22. *per deciſ. Rot. in vna Carthaginen.* 9. *Februarij* 1581. *coram Plato, & in eadem coram eodem* 1. *Iulij*, *&* 22. Nouembris, *& Dom.* Riccius *deciſ.* 84. *par.*4.

9 Declaratur ſecundo, vt pœnam aliam non incurrāt omictentes facere fidei profeſsionem, quam amiſſionem fructuū perceptorum, vt in proprijs terminis reſoluit N*auarr. conſ.* 3. *de verb ſignif. & iudicatum in Archiep. Curia teſtatur* D. *Riccius deciſ.* 220. *par.* 1. & ideo conſului quendam Illuſtriſsimum Præſulem, vt deſiſteret quēdam Parochum punire ex eo quod non emiſerat fidei profeſſionem.

Vnde meritò infertur profeſsionem non ſuffragari ei, qui fidei profeſsionem non emiſit, quo ad fructus faciendos tantum quo ad cœteros autem effectus, comodo poſſeſsionis, & cęteris iuribus, ſi quæ habet non priuari (quod notabis in materia præcedentię, *vt declarauit S. Congr.* 2. *Septembris* 1591. *apud recollect. per Farin. deciſ.* 15.

&

& de voce in Capitulo, & iure præcedendi à die adeptæ poſſeſsionis non priuari cenſuit eadem S. *Congre.* 27. *Aprilis*, 1595. *teſte edem Farin. deciſ.* 128.

10 Declaratur tertio, quoties per S. Congr. Eminentiſsimorum Cardinalium eſſent condonati fructus, quos ob non profeſsionem fidei non feciſſet, vt ego ipſe obtinui ad fauorem Reuerendi D. Franciſci, iuxta decretum tenotis ſequentis v3.

Die 18. *Decembris* 1627. *S. Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpetrũ benigne condonauit oratori omnes fructus, quos ob non emiſſam fidei profeſſionẽ ſuos non fecit impartitaque eſt eidem facultatem eandem profeſſionem emictẽdi coram Illuſtriſſimo Archiepiſcopo Neapolitano dummodo quã primum ei licuerit, ad ſuam Eccleſiam ſe conferat, & corã Ordinario ad præſcriptũ S.C.T. iterum eandem fidei profeſſionem emictat deputato interim in dicta Eccleſia idoneo Vicario per Epiſcopum approbando.*

R. *Card. Vbaldinus.*

Locus † *Sigilli.*

Franc. Paulut, S.C. Sec.

11 Declaratur tertio, vt ob omiſſionem fidei profeſſionis non omictat diſtributiones quotidianas, & ita cenſuit Sacra Congregatio nam illæ dantur ratione miniſterij perſonalis, ac propter operas ſuas, & quod non veniant appellatione fructuum Rot. *deciſ.* 2. *de prabend. in nou. Caſſado. deciſ. vnica de cleric. non reſid. in terminis loquitur D. Riccius deciſ.* 112. *par.* 4.

SVMMARIVM.

1 *Conceſſiones facta viua vocis oraculo reuocantur.*

2 *Gratia Principis probatur reſcripto non autem per teſtes.*

De gratiarum reuocatione.

Super Bulla Gregorij XV.

1 PEr hanc cõſtitutionem incip. Romanus Pontifex Sanctiſsimus Gregorius XV. reuocauit quaſcũque conceſsiones quibuſuis viuæ vocis oraculo, effectum non ſortitas, non tamen ad inſtantiam Regum,

gum, nec ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus cōceſſas, vel ipſorum manu ad fauorem aliorū factas, & ea nempe ratione videtur hoc decretum, nam conceſsiones,& gratiæ non ſuffragantur niſi literis expeditis ſecundum *reg. Cancell. in ſuo ord.26. & facit etiam reg.*30. *& ſequitur ad id latè Gigas de penſ. q.* 34. *n.*10.*&* 11. *& fusè Monald. in conſ.*4. *volu.*2. & gratia
2 Principis non poteſt aliter probari quam per reſcriptū *l.* 1. *C. de mandat. Princip.* nec probāda erit per teſtes etiam mille copioſè, *Garz. de benefic. p.*4.*cap.*2. *à n.*10. *cum ſeqq. Pariſ.de reſignat. benefic.lib.*10.*quaeſt.*1.*tom.*2 *& Seraphin. deciſ.*764. *&* 774. *tom.* 1.

SVMMARIVM.

1 *Clerici immiſcentes ſe enormibus delictis, de iure antiquo non amictebant priuilegium clericale, niſi trina monitione præcedente.*
2 *Clerici in minoribus non incedentes in habitu, & tonſura continuè abſque trina monitione perdunt priuilegium clericale. Declara vt nu.*3.4. *&* 5.

De habitu clericali.

Super Bulla ſeu extrauag. Clem. VII. & Pauli III.

1 LIcet ante promulgationem harum conſtitutionum per plurimos Doctores fuerit firmatum clericos etiam ſe immiſcentes enormibus delictis nō amictere priuilegium clericale, niſi trina monitione præcedente, prout ſentierunt *Capolla conſ.*11. *Alex.conſ.*8 *Capic.deciſ.*61.*Gram.vot.*43 *Farin.in prax.crim. q.*8.*nu.* 60.*Triuiſ. deciſ.*48.*num.*16. *cum ſeq. lib.*2.*Couarr.pract. qq.cap.*32.*num.*2.*Clar.q.*36. *verſ.quinto modo ex diſpoſitione textus in cap. inaudientia, & cap. cum contingat de ſent.excomm.*

2 Tamen hodie vigore ſupradictarum cōſtitut. quas refert *Garz. à Tolet. iuriſd.* 330. clerici in minoribus conſtituti non incedentes continuè in habitu, & tonſura, abſque trina monitione priuilegio fori non gaudent, & ratio videtur eſſe, nam poſt formam traditā *à S.C.T. ſeſſ.*23.*c.*6. fuit derogatum iuri communi ſaltem

tem, vt non requiratur trina monitio ſecundum opinionem *Cucchi inſtit. mor. lib.3. tit.9. de priuil. cleric. num.66.* qui teſtatur ita obſeruari de conſuetudine, & pluries fuiſſe declaratum non ſolum per ſacram Cōgregationem Card. teſtatur *Macer. reſolut.48. lib.3.* ſed etiam inter laicos, & ſic in Sacro Cancilio refert *Vrſil. ad Afflict. deciſ.24. nu. 7.*

Vnde quādo clerici cōtinuò incederent in babitu laicali, & ita perſeuerarent, quo, publicè exiſtimarentur, vt laici nulli dubium eſt, quin non gauderent priuilegio clericali per ea, quę congerit *Farin. d. q. 8. & idem Vrſill. loc. cit.*

Verum ſi probaretur dictos clericos captos ſine habitu, & tonſura, fuiſſe ſolitos illa deferre, tunc gauderēt priuilegio fori *vt cenſuit S. Congr. de anno* 1586. in quodam clerico cum armis deprehenſo ſine habitu, & tonſura, recenſet *idē Macer. loc. cit. num. 7. ex dicto Bald. in l. ſi qua num. 2. C. de Epiſc. & cleric.* & quotidie practicatur in noſtra Archiep. Curia aliquando clericum, qui dimiſſo habitu homicidium commiſit, cum demum ſæculari habitu indutus deprehenſus fuiſſet, fuiſſe remiſſum ad noſtram Archiepiſcop. Curiam teſte *D. Regente Tapia in conſtitut. regn. de perſonis nu.24. & facit text. notab. in cap. ex parte il 3. de priuil.* vbi conſideratur perſeuerātia dimiſſionis habitus clericalis, *Rota Lipſienſis deciſ.339. par.2. refert D. Riccius collect.956.* vnde infertur clericum beneficatum, qui aliquando dimiſit habitum, & tonſuram, nō incurrere pœnas conſtitutionis, *Diana reſol. 33. de imm. Eccleſ.* vbi refert declarationem Sac. Cong.

Nec pariter requireretur trina monitio, quando dioceſanus per viam edicti, ſiuè ſtatuti, imponeret pęnā amiſsionis dicti priuilegij clericatus nam tunc ſtatim perdi decidit *Rota dec.436. de dol. & contū. quā refert Garz à Toled in iuriſd.320.*

3 Declaratur primo ſupradictas conſtitutiones non ligare clericos beneficiatos *Peregr. deciſ. Rot. Patau. 40. Faber deciſ. 14. de iuriſd. omn. iud. Garz. de benef. p. 3. cap.2.* vbi refert declarationem ſacræ Congregationis *Macer. loc. cit. num.22.*

SVMMARIVM.

1 *Clerici beneficiati ſiuè in ſacris ſiuè in minoribus tenentur incedere in habitu clericali. Amplia vt nu. 2. Declara vt num. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. & 13.*

14 *Clerici quando dicantur incedere in habitu, & tonſura.*

De habitu clericali.

Super Bulla Sixti V.

1 PEr *hanc conſti[t]utionem incip. hac noſtra perpetua valitura conſtitutione de anno* 1589. ſancitur clericos beneficiatos, non ſolũ in ſacris cõſtitutos; ſed etiã in minoribus, & clericali tonſura inſignitos teneri incedere in habitu clericali, & tonſura ſub pœna priuationis ipſo facto, ipſoque iure beneficiorum, & penſionum, abſque vlla monitione, ac Iudicis decreto; ſed beneficia ipſa liberè alijs conferri poſſunt, & pẽſionis cauſſatæ, & extinctæ dicantur, de qua materia vide *Genuenſ. in prax. Cur. Archiepiſc. cap. 38. in nouiſ. D. Ricc. collect. 956. Craſſ. effect. cleric. 1. à nu. 1221, cum ſeq. & latè Barboſ. de pot. Epiſc. alleg. 9. p. 2.*

2 Ampliatur huiuſmodi conſtitutio, vt clericus cõſtitutus in ordine ſacro dimictens habitum clericalẽ, & incedens in habitu ſæculari dicatur apoſtata *D. Ric. reſolut. 13 p. 3.* quare in cauſa ſubdiaconi Petri Tinelli Terræ Nucum inquiſiti de dimiſſione habitus per ſpatium octo menſium me referente Curia Archiep. iudicaſſe ipſum apoſtatam, niſi quædam cauſa probata fuiſſet, quæ excuſabat à crimine apoſtaſiæ.

3 Declaratur modo ſi propter timorem inimicorum beneficiatus habitum non geſtaret, *Rot. Auen dec. 125. gloſ. in cap. clerici de vit. & honeſt. cleric.*

4 Declaratur ſecundo, vt propter vnicam habitus dimiſſionem non incidat quis in pœnas huius bullæ & ratio eſt, quia conſideratur perſeuerantia dimiſſionis habitus clericalis, *text. eſt notab. in cap. ex parte il ſecondo de priuil. Farin. in prax. tom. 1. tit. de inquiſit. q. 8. num. 68. Rota Lipſien. decif. 339. par. 2. refert Dom.*

collect.956. nec ſufficit vnicus actus hinc videmus pęnam concubinatus non habere locum per vnicum actum, *Diaz in prax. crim. cap.81. in princip.* Vt etiam ſodomita, nec poteſt appellari per vnicnm actum, Dom. *Ricc. reſolut.302. p. 1. in prax. & deciſ.245. par.4. & facit etiam deciſio Franc. 68. Peguera deciſ.40. et idē Dom. Ricc. deciſ. 311. par.3.* & quod clericus qui aliquā do dimictit habitum,& tonſuram non incurrat pœnas huius conſtitut. *Dian. reſolut. 33. de imm. Eccleſ.* vbi refert declarationem Sac. Congreg.

5 Declaratur tertio, ſi propter infirmitatem non potuiſſet deferre habitum, *Cappell. Tholoſ. deciſ. 104.*

6 Declaratur quinto ſi propter paupertatem non potuiſſet incedere in habitu clericali, *D. Ricc. deciſ. 129. par. 1. Rot. Rom. deciſ. 173. par.3. diuerſ. Vgolin. de pot. Epiſcop. cap. 12 num. 3. verſ. 5. Graſſ. effect. cleric. 1. num. 1175. et Decian. in tract crimin. tom. 1. lib. 4. c. 9.*

7 Declaratur quinto, vt licet beneficiatus non incedens in habitu, & tonſura perdat beneficia, tamen requiri ſententiam declaratoriam firmauit *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 440. lib. 3.* adhærens ſe illi rationi; nā in pęnis ipſo iure incurrendis non inciditur, niſi præceſſerit ſententia declaratoria Iudicis, *ad text. in cap. cum ſecundum de hæretic. in 6. et ibi gloſ. verb. ipſo iure, eadem gloſ. in l. ſi vnquam verb. reuertatur* C. *de reuocand. donat. et in terminis Achill. de Graſſ. deciſ. vnic. de pœn. et vide etiam Genuēſ. in prax. Cur. Archiepiſ. c. 7. num.* 8. concludentem requiri ſententiam declaratoria ad effectum diſpoſitionis bullę.

Sed vt meam interponam opinionem præmicto ęgurlariter ; in omnibus pęnis ipſo iure incurrendis, & iuribus ipſo iure competentibus requiritur ſententia declaratoria *d. cap. cum ſecundum de hæretic. in 6. latē D. Ricc. collect. deciſ. 303. et Magon. deciſ. Florent. 16.* vnde euenit, quod licet bona hæreticorum confiſcantur ipſo iure, nihilominus requiritur ſententia declaratoria iuxta obſer. *Miſing. 43. centur. 3,* & ita etiam

quam-

quamuis clericus ſuccedẽs in feudo ipſo iure incurrat priuationem tamen requiri ſententiam declaratoriã voluit *Graſſ. effect. cleric. 4. num. 6.* etiam ſi diceretur in pęnis incurrendis ipſo facto, vt per *Franc. Marc. deciſ.* 810. & alia poſſunt à ſimili adduci.

Attamen in caſu diſpoſitionis huius bullæ limitãda venit regula prædicta, nempe nullam requiri ſententiam declaratoriam, & ne abſque fundamentis loquar, aſſero in illis caſibus eſſe neceſſariam Iudicis declaratoriã, in quibus tex. nõ exprexit, at ſecus in caſu noſtro, nam mens, & verba Sũmi Pontificis fuerunt expreſſa ibi (*priuamus ac ſine vlla monitione, citatione, ac Iudicis decreto, aut miniſterio ipſo facto priuatos declaramus*) prout etiam ſic cautum eſt in materia reſidentiæ *ſeſſ. 23. c. 1.* nam ibi apponitur pęna contra non reſidentes incurrenda ipſo iure abſque aliqua declaratione, idemque eſt diſpoſitum in pœna alienantis bona Eccleſiæ *contra extrauag. ambitioſæ*.

Verum illud intelligendum eſſe puto quoad amiſſionem tituli beneficij, ita vt ante declaratoriam Iudicis poſſit à quocumque impetrari, ſecus autem quo ad amiſsionem fructuum beneficij, nam beneficiatus in foro conſcientiæ ante declaratoriã Iudicis nullatenus tenetur ad reſtitutionem, vt reſoluit in terminis bullæ, *Viuald. in candelabr. aur. in tract. de habit. et tonſur. q. 3. Caetan. in ſumm. verb. pœna*, nam condemnatus ipſo iure ad aliquid non tenetur in foro conſcientiæ illud ſoluere, ſiue parti ſiuè fiſco, niſi præceſserit declaratio Iudicis *Cãpanil. in rit. Cur. Arbiep. 3. num. 14. in fin.*

8 Declaratur ſexto, vt beneficiatus quamuis perdat beneficium ob non geſtationem habitus, & tonſuræ retinebit tamen priuilegiũ clericale, & eſt communis opinio, quam tenuerunt, *Peregr. deciſ. Rot. Patau. 40. Faber deciſ. 14. de iuriſdict. omn. iudic. et hoc ex Conſ. Nauar. 24. de priuil.* vbi nõ benè infertur de amiſsione beneficij ad amiſsionẽ priuilegij fori optimè *Macer. reſol. 48. lib. 3. num. 9. et ſeqq.*

&

ricum captum ſine tõſura, ſed cum habitu gaudere priuilegio fori.

9 Declaratur 7. vt huiuſmodi cõſtitutio nõ habeat locũ quãdo clericus deferret pallium talare, quãuis veſtis interior non eſſet talis loga, vt genua cooperiret, dummodo illa veſtis interior incedendo non appareret, & cooperiretur per veſtem ſuperiorẽ, alias non diceretur incedere in habitu clericali iuxta diſtinctionem relatã per *Graſſ. effect. cleric. 1. nu. 1186. quem refert D. Ricc. in prax. p. 4. reſ. 234. & 235.*

Sed hæc opinio tuta minimè videtur, nam habitus verus clericalis appellatur veſtis interior, quæ longa eſſe debet vſq; ad talares, vt in *c. pen. de vit. & hone. cler.* vbi habetur forma dicti habitus, puta quod ſit clauſus deſuper, & in *c. cõtingat interdũ de ſent. excõ.* vbi DD. notant clericos debere ferre veſtes vſq; ad tallos, ita *Zerol. in prax. verb. clericus Menoch. de arb. iud. caſu 392 nu. 2.* licet pallium nõ eſſet pariter talare, vt videmus quotidie obſeruari.

10 Declaratur octauo, vt licet beneficiatus amictat beneſicia, non tamen priuatur canone ſi quis ſuadente diabolo, *D. Ricc. in prax. cleric. p. 1. in antiq. deciſ. 607. voluit etiã Nauarr. c. 24. de priuil. & adeſt decretum S. C. Concilii quod refert Gon. ſuper reg. 8. Can. gloſ. 5. §. 5. n. 7. & Gratian. deciſ. 168. in addit. num. 8.*

11 Declaratur nono, vt percipientes penſionẽ non non excedẽtem ſummam ducatorum ſexaginta de Camera, & nõnulli alij eximantur ab obligatione deferendi habitum clericalẽ, vt moderauit idem *Sixtus V. per alteram bullam incip. Paſtoralis, & infra. de qua vide Quarant. hic & Nald. in ſum. verb. clericus nu. 42.*

12 Declaratur decimo, vt clericus incedens in habitu laicali licet priuetur beneficijs tamen non erit in habilis ad obtinendam præſentationem *Viuian. deciſ. 62.* vbi ſic refert fuiſſe deciſum in vna Florentina Cappellę 4. Decembris 1617. coram Pirouano, ea nempe ratione, quia de iure cantum nõ reperitur clericum incedẽtem in habitu laicali eſſe inhabilem ad obtinendam præſentionem, ſed potius contrarium deſumitur, ex *clem. 2. de vit. & honeſt. cler.*

vbi

vbi clerici beneficiati ſuſpẽduntur per ſex menſes à perceptione fructuum, nõ beneficiati autem in ſacris tamen cõſtituti per id tempus redduntur inhabiles ad Eccleſiaſtica beneficia, ſed de clericis ſimplicibus nihil fuit ſancitum, neq; per S.C.T. in hac parte videtur aliquod innouatum in *ſeſſ. 33. cap. 5 & 17.* nam in primo loquitur de clericis habentibus ordines, officia, aut beneficia, qualis non eſt gratia, in ſecundo, & tertio non agitur de habilitate ad beneficia, ſed de priuilegio fori, & exercitio rerum Eccleſiæ, iuxta quam opinionem ſentit *Lambert. de iur. patr. 1. par. 2. lib. 7. q. princ. art. 2. n. 6.* imò præſentatus poſt præſentationem incedens abſque habitu priuandus, neque erit, *vt fuit deciſum coram Pirouan. in vna Florentina cap. pellæ* 21. Maii 1618.

13 Declaratur vndecimo nõ habere locum in clerico penſionario, qui nõ exegit penſionem *Dom. Ricc. deciſ.* 260 *p.* 4.

14 Quando autem clericus dicatur incedere in habitu, & tonſura, vide *Clar. q.* 36. & quomodo intelligatur illud nomen tonſura, vide *gloſ. in cap. 1. verſ. nota quod tonſura de cleric. coniug.* Et cuius longitudinis debeat eſſe, *vide Garz. de benefic. c. 1. nu. 18. tom. 2.* & quamuis in bulla ſit expreſsè cautũ, & definitus ſit eſſe vſque ad talares tamen aduertas debere eſſe iuxta vſum cõmunem, & cõſuetudinem illius terræ & ciuitatis, vbi comoratur *Zerola in prax. Epiſcopali* §. *clericus nu.* 14. *p.* 1 *& Cened. q. can. c.* 4. *n.* 30.

SVMMARIVM.

1 *Deſcendent ex ſtirpe Hebræorum non admictuntur, ad beneficia Eccleſiaſtica vſque ad ſeptimum gradum incluſiuè à tempore conuerſionis.*

De Hebræis.

Super Bulla Clem VIII.

1 *CLemens Sanctiſsimus Papa VIII. per hanc conſtit.* prohibuit deſcendentes ex ge nere, & ſtirpe hebræorum admicti ad Eccleſiaſtica beneficia vſque ad ſeptimum gradum incluſiuè à tempore conuerſionis eorũ imputãdo

2 De-

2 Declaratur primo, vt huiuſmodi conſtitutio inhabilitans filios Iudęorum ſeu Hebreorum non comprehendat filios Iudaizantium cum tales Iudaizantes non poſſint proprie dici Iudæi, ex quo per Baptiſmum, qui eſt caracter indelebilis *S.* C. *T. ſeſſ.7. de ſacra. can.9.* irreuocabiliter effecti ſunt Chriſtiani in materia autem ſtricta, & pœnali, vt eſt conſtitutio inhabilitans venientes ab Hebreis non receditur à proprietate verborum ad *l. non aliter ff. de legat. 3. c. ad audientiam de decim.* Calderin. *conſ. 5. num.1. de hæretic. Federic. de Sen. conſ. 72. num.2. & per tot.* neque ſit extenſio de caſu ad caſum ex identitate rationis, *cap. in pœnis, & ibi gloſ. de reg. iur. in 6. Gemin. conſ.* 176 *in princip.* quos refert R*ota deciſ.*306. *tom.2. in poſtb.*

3 Declaratur ſecundo, vt dicta conſtit. non habeat locum ſtante diſpẽſatione Papæ *Rota d. deciſ.397. n.5. tom.2. in poſtb.*

4 Declaratur tertio, vt filij inquiſitorum de hereſi nõ comprehendantur ſub hac conſtit. nec ſint inhabiles ad beneficia, ſed tantum filij coniunctorum, & pertinacium, vt colligitur ex *cap. tantum il ſecondo de heret. in 6. eadem Rot. d. deciſ.* 307. *num.* 4. quæ eſt magiſtralis, & vide fusè *Barboſ. in collect. DD. in d. cap. ſtatutum.*

SVMMARIVM.

1 *Hereticus eſt qui malè ſentit de ſacramentis Eccleſiæ, & aliter credit de articulis fidei, quam credit Romana Eccleſia.*

2 *Hereticus dicitur nouas opiniones, & ſectas gignens, & interpretatur ſacram Scripturam aliter quam S. Romana Eccleſia nu.3.*

4 *Hereticus dicitur, qui aſſerit eſſe peccatum venerari imagines Sanctorum, ac falſa aſſerit in materia animæ.*

5 *Hereſis ſuſpectus eſt comedens carnes diebus probibitis ab Eccleſia.*

6 *Hereticus non dicitur, qui malè ſentit de bis quæ non ſunt fidei.*

7 *Hereticus an dicatur aſſerens non eſſe peccatum, quod verè eſt peccatum.*

8 *Hereticus eſt dubius in fide.*

De Hereſi.

Super Bulla Martini V.

B*Ona memoriæ Papa Martinus Quintus in quadam ſua Bulla incip. inter cunctas edita de anno* 1418.
1 declarauit hereticum propriè dici, qui malè ſentit de Sacramentis Eccleſiæ, & aliter credit de articulis fidei, quam credit Romana Eccleſia, & ita communiter tenere *DD. dicit Boſſ. tit. de heret. nu.* 1.

Tu autẽ pro ornatu huius concluſionis illam ampliabis, & limitabis nonnullis modis, vt infra.

2 Amplia primo vt hereticus dicatur, & male ſentire de fide reputatur is qui nouas, & falſas opiniones nouaſque ſectas per verſaq; dogmata gignit, vel ſequitur *text. eſt in cap. Hereticus 24. quaeſt.* 3. & ita ſeruat Sacra Congregario vrbis, in qua pariter ſcio dictum Hereticum etiam eſſe, qui ſacram Scripturam ſcientes, & videntes aliter exponunt, & interpretantur quam interpretatur Eccleſia ex *text. in cap. hæreſis* 24. *quaeſt.* 3. hæc ſunt verba; Quicunq; igitur aliter ſcripturam intelligit quam ſenſus Spiritus ſancti flagitat, quod ſcripta eſt licet de Eccleſia non receſſerit tamen Hereticus appellari poteſt. Vnde euenit, quod valde puniendi ſunt, qui ſacræ Scripturæ verba obſcenis immiſcent, & applicãt, vt expreſſe cauetur eodem *Trident. Concil. decreto ſeſſ. 4. in fine* dum ibi dicitur poſt hęc temeritatem illam reprimere volens, qua de profana quoque conuertuntur, & torquentur verba, & ſententiæ ſacræ Scripturæ ad ſcurilia licet fabuloſa vana, adulationes detractationes ſuperſtitiones impias & diabolicas incantationes diuinationes ſortes libellos, & iam famoſos, mandat, & præcipit ad tollendam huiuſmodi irreuerentiam, & contẽptum, ne de cętero quiſquã quomodolibet verba Scripturæ ſacræ ad hoc, & ſimilia audeat vſurpare, vt omnes huius generis homines violatores verbi Dei, iuris & arbitrij pœnis per Epiſcopos exerceantur, & propterea *Vmbertu poſt ſuas quæſtiones caſu primo* teſtatur

tur, quod quidam Roccus approbatæ Religionis profeſſus, quia in quodam quē cum ſuis cōprofeſſoribus fecerat turpi, ac ſcandaloſo ludo, Hymnum iam lucis orto ſidere, &c. immiſcuiſſet nonnullaque impudica verba, & actus inhoneſtos addidiſſet, deciſum fuit quod fuſtigatus in Palatio ſancti Officij omnibus actibus legitimis, ac voce actiua, & paſſiua per decennium priuaretur, ac per triennium omni ſexta feria ieiunio affligeretur.

4 Amplia, vt hæreticus etiā ſit, qui aſſerit peccatum eſſe imagines Sanctorum venerari, vt practicatum audio in ſanctæ Inquiſitionis Vrbis tribunali, vbi pariter fuit dictum hæreticum cēſeri, qui falſa aſſerit in materia animæ, vt puta quod anima ſimul cum corpore moriatur, vel quod non reperitur infernus nec paradiſus.

5 Amplia ſimiliter, vt de hæreſi ſuſpectus ſit ille, qui carnes comedit in diebus prohibitis ab Eccleſia, quare contra ipſum tanquam de hereſi ſuſpectum poſsūt inquiſitores procedere, & ſi inuenerint illum comedere carnes in diebus prohibitis ab Eccleſia credentem non eſſe peccatum poterunt punire tanquam hereticū; vt in Curia Archiepiſcopali non ſemel fuit dictum, licet ibi fuerit perſepæ deciſum non cenſeri probatam hæreſim ex eo, quod fuerit probatum, quē in die veneris Sabati, & quadrageſimæ comediſſe carnes, & cibos prohibitos quando ſic comedens dicit ſe feciſſe non in contemptum, ſed cauſa ſanitatis, *ita Genuenſ. in prax. Cur. Archiepiſc. Neap. tit.* 18. *de denuntiat. hæretic. num.* 11. vbi ponit alias ſpecies hæreſis quas videre ad libitū poteris.

6 Limita tamen generaliter ſuprapoſitam concluſionem, quod hereticus nō eſt, qui malè ſentit in his, quæ non ſunt fidei, nam ad hoc, vt quis dicatur hereticus requiritur, vt illius error, & falſa opinio ſit in fide, & non extra fidem, quare non eſſe hereſim errare ſcientiis humanis, & opinionibus tenet *Graffius deciſ. caſ. conſcient. libr. 2. cap. 8. rubric. de heretic. nu.* 28.

7 Sed an hereticus ſit, qui quod verè peccatum eſt, aſ-

aſserit nõ eſſe peccatum,& è contra affirmatiuè, *Triuiſan. deciſ. Rot. Venet. 35. lib. 2.* vbi pluribus id probat inferens ad Apoſtatam dicentem, ſeù credentem, quod apoſtatare à Religione, & celebrare in excommunicatione non erat peccatum.

Vnde infertur, vt aſserẽtes fornicationem non eſſe peccatum reputandi ſunt heretici, ſic aſserentes inceſtum non eſſe peccatum, *Aufrer. ad Cappell. Tholoſ. deciſ. 346.* vbi ſic teſtatur fuiſſe deciſum.

8 Et an dubius in fide ſit hereticus affirmatiuè deciditur *per tex. in cap. 1. extra de heretic.* quia nullus de fide dubitare debet, ſed firmiter credere, quod tamen fuit declaratum in Curia Archiepiſcopali procedere in dubitatione, quæ habeat pertinacem animi deliberationem, & placentiã dubitando, ſecus ſi dubitatio procedat à ſcrupulo cõſcientiæ ex primis motibus qui frequenter contra voluntatem accidunt, imò ille, qui poſt dubitationem ſe bene firmat in fide, & talibus motibus reſiſtit, ſi ſit in charitate meretur, ſicut, & qui reſiſtit, & carnis ſtimulis, *Graff. deciſ. lib. 2. c. 8. num. 10. rubr. de heretic.*

SVMMARIVM.

1 *Inquiſitores heretica prauitatis an abſoluere poſſint ab excommunicatione, & irregularitate contracta ob hereſim.*

2 *Epiſcopi an poſsit abſoluere ab hereſi occulta.*

De Hereſi.

Super Bulla Clem. VII.

1 INquiſitores hereticę prauitatis vigore *huius cõſtitutionis incip. cũ ſicut relata per Guttier. can. qq. lib. 1. cap. 13.* habent facultatem abſoluendi ab excommunicatione, & diſpenſandi ab irregularitate contracta propter hereſim precedente tamen hereſis abiuratione, & promiſsi ne, quod in futurum ab huiuſmodi hæreſi abſtinebit, vide *Graff. deciſ. p. 1. lib. 2. cap. 9. nu. 5.*

Sed Nouarius frater in nou. iur. pontific. concluſ. 3. verb. abſolutio, contrarium dixit præfatam bullam intelligi

telligi debere de abſolutione in foro externo facta confeſsione coram Notario, vt aduertit *Pegna in ſuo direct. par. 3. conuent. 12. in addit. num. 61. & firmant Sanchez in ſumma lib. 2. cap. 12. num. 3. Garz. de benefic. p. 11. num. 120.* inquiſitores hodie neque habere facultatem hanc abſoluendi in foro coſcientiæ idem voluerunt *Sanctarel de heref. cap. 5. dub. 7. num. 31. Farin. eod. tract. q. 192. n. 52. & 54. D. Riccıull de iur perſ lib. 5. cap. 15. num. 3. Valer. differ. vtriuſ. for. verb. hereſis diff. 3. num. 3. Barboſ. de poteſtat. Epiſcop. par. 2 alleg. 40. n. 28* quamuis contrarium dicat *Diana reſol. 3. de abſolut. ab hereſi.*

2 Sed an Epiſcopi poſsint abſoluere ab hereſi occulta vigore Conc. Tridentin. vide eundem *Diana reſol. 2.* vbi negatiuè referendo opinionem Doctorum, & latè diſcurrit *Barboſ. de poteſt. Epiſcop. alleg. 40. par. 2. num. 21. & ſeqq. Dom.* Riccius *deciſ. 280 par. 3.* & vide quæ dixi infra ſuper bulla Pauli V.

SVMMARIVM.

1 *Regulares etiam exempti in cauſa hereſis, non ſubſunt eorum ſuperioribus, ſed Epiſcopis, & Inquiſitoribus. Amplia vt num. 2. 3. Declara vt nu. 4.*

De Hereſi.

Super Bulla Pauli V.

QVamuis per Pium Papam IV. fuerat ordinatum in eius bulla, vt inquiſitores poterant contra quoſcumque Religioſos in cã hereſis ꝓcedere, dummodo non fuiſsent præuẽti ab eorum ſuperioribus vel Prælatis.

1 Tamen hodie vigore huius *conſtitut. incip.* Romanus *Pontifex de anno* 1606. fuit declaratum Regulares etiã exemptos in cauſa hæreſis Epiſcopo, & inquiſitoribus ſubeſſe, non enim voluit ſubeſſe amplius Abbatibus & Prælatis, ſiue eorum Superioribus, quam materiã pulchrè exornat *D. Riccius in tract. de iuriſd. Epiſcop. in exemptos adhuc non impreſſo*, & Pegn. *in direct. inquiſit.*

ſit.quaſt.28. vbi latè.

2 Ampliatur huiuſmodi concluſio, quod ſi tales Abbates, & Prælati, ſiue Superiores regulares in cognitione huiuſmodi criminis ſe intromiſerint, eo ipſo incurriſſe cenſentur pęnā priuationis quarumcumq; dignitatum, ſeù prælaturarum, & officiorum ſui ordinis, ac vocis actiuę & paſſiuæ cum perpetua inhabilitate ad eandem, vt hic habetur.

3 Ampliatur ſecundo, vt abſolutio talis excommunicationis ſit ſolo Papæ reſeruata Diana *reſolut.* 2. & ſic hodie Epiſcopis eſt ſublata facultas, quam in caſu occulto vigore Conc. Trident. habebāt vt declarauit Pius V. Gregor. XIII. & Clem. VIII. *refert Nauarr. man. cap.* 27. *num.* 260. *Genuenſ. in prax. cap.* 66. *nu.* 11. & ità ſæpe pronunciaſſe Prætorium ſanctæ generalis inquiſitionis referr *Pegna in direct. inquiſit. comment.* 141. *par.* 3. *q.* 92. ex bulla Cęnæ Domini.

4 Declaratur tamen, quod ſi Epiſcopi abſoluerent per obliuionem, incogitantiā, ſimplicitatem, aut ignorantiam inuincibilem excuſarentur in foro poli, ex quo in bulla cænæ domini adſunt verba illa præſumpſerint, & lex imponens pœnam præſumenti facere aliquid, non comprehendit caſum enumeratum iuxtà doctrinam *Cardin. in clem.* 1. *de priuil. q.* 38. communiter receptam, de qua per *Nauarr. in cap. accepta de reſtit. ſpoliat. oppoſ.* 8. *& in c. ſtatuimus* 19. *q.* 3. *num.* 62. *& in man. cap.* 27. *num.* 73. *Sair. deciſ.* 12. *de reb. Eccleſ. non alien.* & excommunicationem non incurrunt illi, qui aliquid faciunt inculpabiliter exiſtimātes nō eſſe contra legem prohibētem ſub pœna ecommunicationis.

SVMMARIVM.

1 *Heretici, vel ſuſpecti de hereſi ſunt denunciandi ſub pœna excommunicationis*

2 *Denunctatio eſt facienda in ſcriptis cum expreſſione & ſubſcriptione denunciantis.*

3 *Denunciatio, in quibus caſibus non eſt facienda remiſſiuè.*

De Hereticorum, & maleficorum denũciatione.

Super Bulla Gregorij IX. & Innocent. IV.

1 V*Igore bullæ Gregorij incipien. excommunicatus, & Innocentij nouerit* præcipitur eſſe excommunicandos non denunciantes hereticos, vel de heresi ſuſpectos, de qua materia vide *Genuenſ. in prax. Archiep. tit. 22. vbi num. 10.* intelligit de ſuſpectis vehementer de hereſi, non autẽ leuiter.

Sed quis dicatur hereticus vide ſupra in bulla Martin. V. verb. hereſis.

2 Non deſinas tamen notare iſtam denũciationem eſſe faciendam in ſcriptis cum expreſsione nominis denunciantis, & ſubſcriptione eiuſdem, ita vt cum iuramento examinetur tãquam quilibet teſtis, & ſic ſeruatur teſte *D. Ricc. deciſ. 136. par. 2.*

3 In quibus verò caſibus quis non teneatur denunciare inquiſitoribus hereticæ prauitatis, adeas eundẽ *D. Ricc. deciſ. 278. par. 3.*

SVMMARIVM.

1 *Beneficiati tenentur recitare horas canonicas.*

2 *Beneficiatus recitans aliud officium, quam deſignatũ à breuiario* Romano *an ſatisfaciat.*

3 *Beneficiati omictentes recitare horas canonicas an poſſint puniri.*

De horis canonicis.

Super Bulla Leon. X. & Pij V.

1 L*Eo X. in Bulla incip. ſtatuimus confirmata per Pium V. in conſtitution. incip. ex proximo Lateranen. Concilio* ſtatuit omnes beneficiatos obligari ad horas canonicas ſuper pęna peccati mortalis, & reſtitutionis fructuum pro rata illius diei, in qua omictitur, tu latè videas *Garz. de benefic. p. 3. cap. 1. & fusè more ſuo Graſſ. de effect. cleric. 18. Diana varia. reſolut. de hor. can. à reſol. 1. vſque ad 43. Genuenſ. in prax. Cur. Arch. cap. 65.*

2 Sed

2 Sed an ſatisfaciat beneficiatus recitans aliud officiũ quã deſignatum à breuiario Romano, vide declarationem Gregorij XIII. de qua per *Genuenſ. in prax. c. 65. in addit.*

3 Qualiter verò puniantur clerici beneficiati omictentes recitare diuinum officium, Arbitrariam eſſe pęnam ſcribũt *Diaz in prax. can. cap. 49. Menoch. de arbi. iudic. caſu 428. Quare Dom. Riccius in decíſ.* 170. refert in Curia Archiepiſcop. iudicatum quendam clericũ, qui omiſerat per 10. annos recitare officium fuiſſe priuatum beneficio.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimi ſunt inhabiles ad ordines, & beneficia. Amplia vt nu. 2. 3. 4. & 5. Limita num. 6. 7. 8. 9. 19. 11. 12. & 13.*

De illegitimis inhabilibus benefieia.

Super Bulla Gregorij XI.

1 IN Bullario tom. 1. extat bulla Gregorij per quã fuit ſancitum illegitimos eſſe inhabiles ad ordines, & beneficia, ex quo illegitimi omnes ſunt irregulares, & inhabiles ad omnes dignitates Eccleſiaſticas, & quæcumque beneficia, vt conſtat *ex cap. innotuit de elect. & cap. final. de fil. presbit. c. per venerabilem qui fil. ſunt legit. tradunt Nauarr. in ſum. c. 27. n. 201. Suar. tom. 5. de cenſ. diſp. 50. ſect. 3. Maiol. de irreg. c. 4. lib. 1. Sair. de cenſur. lib. 6. c. 10. Seraphin. deciſ. 1442. n. 9. Garz. de benefic. p. 7. cap. 2. Barboſ. de pot. Epiſc. alleg. 72. n. 83. Pariſ. de reſign. benefic. lib. 4. q. 4. à n. 8.*

2 Ampliatur primo etiam in illegitimo occulto, & qui publicè habetur pro legitimo, vt benè docent, *Silua verb. irregularitas q. 20. Nauarr. loc. cit. verſ. 9. Antonin. 3. p. tit. 28. cap. 4. Ang. verb. irregularitas num. 51 Tolet. lib. 1. cap. 10. num. 36. Auil. de cenſur. p. 7. diſp. 3 dub. 6. concluſ. 1.*

3 Ampliatur ſecundo, vt qui ex dicto matris credat ſe eſſe illegitimum, vti talis erit reputandus, & inhabilis ad beneficia, *Abb. in cap. 1. de fil. presbit. Nauar. in ſumm. cap. 27. num. 201.*

Sair.

Sair. de cenſur. lib. 6. cap. 10. num. 37. Maiol. lib. 1. de irregul. cap. 7. num. 3. Suar. de cenſur. tom. 5. diſput. 50. ſect. 4. num. 7. Non tamen tenetur filius credere matri dicenti, quod ſit illegitimus, *Nauarr. conſ. 1. de fil. præsbi. num. 5. Salſed. in pract. c. 14 lic. C. Couarr. 2. p. Sponſal. c. 8. §. 3. num. 8. Anton. 2. par. tit. 2. cap. 7. §. 4.* vbi ait, nec vir, nec filius, nec etiam publicus Iudex mulieri hoc reuelanti credere tenetur, niſi probet dicta ſua per ſigna infallibilia, *Sair. de cẽſ. loc. cit. num. 37. & Sot. lib. 4. de iuſt. q. 7. artic. 2.*

4 Ampliatur tertio quamuis beneficium eſſet tenue, nam ad illud etiam eſſet incapax *arg. cap. ſi proponente de reſcript. cap. conquerente de cleric. non reſid.*

5 Amplia quarto, vt non ſit capax penſionis, niſi ratione clericatus, ſuper quo ſi ſit diſpenſatus, non indiget diſpenſatione ſuper illegitimitate, quam opinionem perpetuò ſeruat Rota, *& præcipuè in vna Meliten. pẽſionis 14. Maij 1614. quæ eſt deciſ. 549. p. 2. tom. 2.*

6 Cuius bullæ tenorem limitabis primo, fauore infantium expoſitorum, quorum parentes ignorantur; nam habentur pro legitimis, & poſſunt abſque diſpenſatione promoueri ad beneficia, nam etiam multi legitimi exponuntur; & in dubio pro legitimitate eſt facienda interpetratio, ad *tex. in cap. ex tenore qui filii ſint legitimi Menoch de arbitr. iudic. caſu 396. Garz. vbi ſupra par. 7. cap. 1. num. 7. Henriq. in ſumm. lib. 14. § glos. 10. lit. K.* vbi ait, quod Gregorius XIV. per ſuam bullam declarauit iſtos tales expoſitos haberi pro legitimis ad omnes præbendas.

7 Limita ſecundo, in legitimatis per ſubſequens matrimonium nam efficiuntur legitimi quo ad omnia præter Cardinalatum, ex *conſtit. Sixti V ita Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 11. tit. 12. Peregrin de fideicom. artic. 24. à num. 1. Theſaur. deciſ. 83. Campanil. diuer. iur. can. rubr. 11. cap. 13. nu. 127. Peregr. de fideicom. art. 24. num. 12. Barboſ. de poteſt. Epiſcop. alleg. 1. num. 33. Sair. de cenſur. cap. 10. lib. 6.*

Imò ſi filius illegitimus promoueatur ad ordines, & beneficia, antequam pa-

rentes contrahant matrimonium fit etiam legitimus per ſubſequens matrimonium, nec indiget diſpenſatione, ad hoc vt poſsit miniſtrare in ordinibus ſuſceptis, ſicut nec vt poſſit ad maiores ordines aſcendere, probatur quia in iure communi abſolute, & vniuerſaliter dicitur, quod illegitimus ſit legitimus per ſubſequens matrimonium, nec vllibi habetur hoc eſſe falſum, quando filius ſuſcepit ordines ante contractum matrimonium parentum: ſi igitur hic eſt legitimus, ſequitur hunc eſſe factum habilem, tum ad celebrandũ in ſuſceptis ordinibus; tum etiam ad aſcendendũ ad ſuperiores ordines, & licet peccauerit mortaliter recipiendo ordines ſine vlla diſpenſatione, nam tamẽ propterea incidit in nouam irregularitatem, cum igitur per ſubſequens matrimonium tollatur irregularitas tollitur etiam omne impedimentum ad miniſtrandũ in ordinibus ſuſceptis, & ad ſuſcipiendos alios ſuperiores ordines, nec vlla deinceps requiritur diſpẽſatio, prout etiam nullo iure habetur hũc eſſe irregularem ſi fiat legitimus per ſubſequens, & re vera ſit, ergo poterit miniſtrare in ordinibus, quos antea ſuſcepit & præterea alios ſumere.

8 Limitatur tertio in illegitimis ingredientibus religionem cap. 1. de filijs presbit. & Gregor. XIV. in anno 1590. moderando conſtitutionem Sixti V. permiſit arbitrio Superioris regularium ſuſceptionem illegitimorum.

9 Limitatur quarto, quando cum illegitimis fuiſſet diſpenſatum per Ordinariũ loci quo ad beneficia ſimplicia *per text. clarum in c. 1. de fil. præsbit. in 6.* vel per Vicarium Capituli ſede vacante *Sair. deciſ. 34. de temp. ordin.* quod ſecus dicẽdum eſſet in Epiſcopo diſpenſante cum familiari illegitimo *idem Sair. deciſ. 29. eod. tit.* nec diſpenſatus ad beneficium cenſetur diſpenſatus ad aliud *cap. 1. § ille vero de fil. præsbit. in 6. latè D. Ricc. collect. 704.*

Non leuis autem fuit orta difficultas ex facti ſerie nobis conſulenda tranſmiſſa per Illuſtriſsimum, & Reuerẽdiſsimum Dominum Aſcanium Geſualdum Archiepiſcopum Baren: Præ-

ſup-

ſupponebatur enim, quod fundator in erectione iuriſpatronatus mandauerat, vt in futurum quoties caſus vacationis contingiſſet præſentaretur in rectorem, & beneficiatum vnus de linea legitimus, & cum Nicolaus Lamberta, deſcendens à dicto fundatore, in caſu vacationis euectæ præſentauerit ſuũ filium naturalem, verum legitimatum per ſanctam Sedem Apoſtolicam ad beneficia ſimplicia, quare ſtante dicta diſpenſatione, fuit dubitatum an poterat inſtitui ad dictum beneficium non obſtante illa qualitate à teſtatore appoſita, dum erat naturalis, non de linea ipſius fundatoris, verum effectus legitimus per Sanctiſſimum Dominum.

Et prima facie videbatur conſulendum pro affirmatiua opinione, ex infraſcriptis rationibus, primò nam quando illegitimi fuerunt per Papam legitimati tunc habentur, vt legitimi ad ordines, & beneficia *DD. in c. 1. §. 1. de fil. presbit. in 6. & in cap. per venerabilem qui fil. ſint legit. Tiraquell. in l. ſi vnquam verb. ſuſceperit liberos à nu. 64. C. de reuoc. donat. Nauarr. conſ. 1. & 2. qui fil. ſint legit. Molin. diſp. 373. & Garz. d. cap. 2. n. 45. & 46. & latè Tuſc. concluſ. 247. lit. L.*

Et pro cortobotatione adducebatur deciſione Verall. vbi habilitas, vel inhabilitas electionis, ſeù præſentationis attenditur tempore electionis, ſeù præſentationis, & ideo cum tempore præsentationis reperitur habilis per legitimationem factam per Sanctiſsimum videbatur dicendum potuiſſe inſtitui.

Ad quod facit, quia legitimatus reſcripto Principis admictitur ad omnium ſucceſsionem *Couarr. tit. de matrim. c. 8. §. 10. p. 2.*

His tamen non obſtantibus contrariam partem cõſului veriorem, vt ſcilicet non potuiſſet inſtitui præfatus naturalis legitimatus per ſanctam Sedem Apoſtolicam, & non abſque efficacibus rationibus, quoniam à fundatore fuit prę uiſa macula originis, quæ videtur multum conſiderabilis à iure, *Couarr. par. 2. recollect. cap. 8. §. 2. num. 7. de ſponſal. & matrim. Caſar de Graſſ. de ſponſ. decis. 6. nu. 5.* & *Macer. reſol. 2. num. 5,*

lib. 1. & conſequenter legitimatio facta per Sanctiſsimum Dominum debet extendi tantum ab beneficia ſimplicia, & iuriſpatronatus ſi aliud non obſtaret impedimentum quod illegitimitatis, ſecus vero in caſu noſtro, nam obſtat impedimētum à fundatore præuiſum, vt præſentetur vnus de linea legitimus, & ſic iſta diſpenſatio ſtricto iure eſt interpetranda iuxta *deciſ. Rot. Rom.* 1. *&* 2. *de filiis præbit. in nouis*, & ſi fuiſſet narratum Sanctiſsimo Domino, quod eſſet præſentandus illegitimus ad beneficium iuriſpatronatus teſtatore nolente, vtique ad hoc particulare illum non legitimaſſet, cum rōne & cauſa vrgentiſsima ſolet diſpenſari vltimæ voluntati teſtatoris, vitiatur enim gratia omiſsione eius, ꝙ ſi fuiſset expreſſum non fuiſſet, & equè conceſſum, *l.* 1. *C. ſi contra ius vel vtil. public.*

Et pro ea parte adiuuāda adducebatur optima conſideratio, nam licet legitimatus per ſubſequens matrimonium excludat ſubſtitutum, tamen ſi per teſtatorem fuerit dictum ſi hæres deceſſerit ſine filijs legitimis, & naturalibus ex legitimo matrimonio natis, ſubſtiiutus non excluderetur iuxta *deciſ. Surd.* 319. *& & Theſau.* 196. *latè Mariſc. var. reſol. cap.* 188. *lib.* 2.

10 Limita quinto, vt non comprehendantur nepotes *Gloſ. in cap. apoſtolici* 8. *q.* 1. *& cap.* 1. 56. *diſt. Bellam. deciſ.* 345. *Salzed. in addit. ad Diaz. in practic. crim. can. c.* 28. *& plures alij relati per* Dom. *Ricc. deciſ.* 330. *par.* 2. nam in materia odioſa, & pœnali nomine filiorum non veniunt nepotes, *Sard. de alim. tit.* 9. *q.* 36. *Gabr. de verb. ſignif. concluſ.* 1. *nu.* 54. *Azor. tom.* 2. *li.* 6. *cap.* 4. *q.* 17. *Roderic. tom.* 1. *cap.* 29. *nu.* 4. *per text. in l fin. C. de natur. liber.*

11 Limita ſexto, vt illegitimus ordinatus abſque diſpenſatione non incurrat irregularitatem nouam, *Rebuff. in prax. benefic. in tract. de diſpenſat. ſuper defect. natal. num.* 13. *DD. communiter in cap. fin. de cleric. excomm. min. ſtr.* quia in iure non eſt expreſſum hunc contrahere nouam irregularitatem, & tamen irregularitas non incurritur niſi in caſibus expreſsis in iure *cap. is qui de ſent. excō. in* 6.

Vnde

Vnde videmus quod ſi illegitimus promotus ad ordines ſine diſpenſatione celebret non contrahit nouã irregularitatem, *Maiol.lib. 1.de irregul. c.2. nu.8. Sair. de cenſur.lib.6. cap.10.num. 38.* quare pro obtinẽda tali diſpenſatione ſatis eſt exprimere in ſupplicatione ſe eſſe illegitimum, nec erit neceſſe explicare, ſe celebraſſe permanendo in irregularitate, vt aduertit *Rebuff.in prax.benefic.tract.de diſpenſat.ſuper defect.natal. num. 13.*

12 Limita ſeptimo, vbi illegitimus eſſet diſpenſatus à Summo Pontifice ad beneficia curata, & Canonicatus, & quaſcumque dignitates Eccleſiaſticas, *vt in c.1.de fil. presbit.in 6. Dom. Ricc. collect. 496.*

Subdeclara vt non cenſeatur diſpenſatus ad dignitatem Epiſcopalem *Sair.de cenſur. lib.6. cap. 11. nu.28. Maiol.de irreg.cap.9.num.4 Oldrad.conſ.14. Roma.conſ. 338. Silueſt. in ſumm. verb. legitimus q.7. verſ.quartum Peregrin.de fideicom. art.13 num.8 Barboſ.de pot.Epiſco. alleg.1.num.17. Garz.de benefic.par.1. cap. 6. num. 66.* ea ratione, quia Epiſcopatus non numeratur inter ſimplices dignitates, ſed culmen dignitatum nominatur *in cap.2.de præb.in 6. & in cap. venerabiles de præb. in 6.*

Subdeclara ſecundo, vt diſpenſatus ad beneficium non cenſetur diſpenſatus ad beneficium curatum, ſed ſimplex *gloſ. in cap. fin. de prabend. Sair.de cenſ.lib. 6.cap 11.num.25. Barboſ.alleg.45. num.7. Campanil.diuerſ.iur.can.rubr.11.cap.13 num. 97.*

Subdeclara tertio, vt illegitimus diſpẽſatus ad beneficium conſequendum, non cenſetur diſpenſatus ad plura *cap. 1. §. illa vero de fil. præsb.in 6.c.nõ poteſt. de prabend.in 6. Rebuff.in prax.benefic.tit.de diſpenſa. ſuper.defect.natal. num. 83. Rot.deciſ.1.de fil. præsbit.in nou. Achill. de Graſſ. deciſ.1. de conceſſ. præbend. Tiraq. in l. boues §. hoc ſermone ff. de verb. ſignificat. num.29. & ſeqq.*

Subdeclara quarto, vt diſpenſatus ad obtinendum beneficium non intelligatur diſpenſatus ad retinendum *Rot.deciſ.233.num.25. par.1. Coſta de remed.ſubſid. remed.35.nu.7.*

13 Limita octauo, vt benè poſſint comendari beneficia ad tempus illegitimis ſecus verò in perpetuum, nam appellatione beneficiorum, non veniunt comendæ temporales, quia in illis comendis nullus adeſt titulus, nec datur ius in re, nec ad rem, & quandocumque poſſunt reuocari *Rota deciſ. 1. de prabend. in antiq. Gomeſ. de non tollend. ius quaſit. q. 4. num. 12. Mandoſ. reg. 32. q. 7.* Nauarr. *conſ. 9. de prabend.* commendare enim nil aliud eſt, quam deponere, *l. comendare ff. de verb. ſignific. l. Lucius ff. depoſ. cap. primo eod. tit.* Put. *deciſ. 25. lib. 1.* & ex hac ratione commendatarius nõ facit fructus ſuos, R*oman. conſ.* 350. *nu.* 8. *Rebuff. in prax. tit. de commend. nu. 25. Put. d. deciſ. 25. hinc idem Put. deciſ. 272. num. 1. lib. 2.* deciſum refert de dicta temporali commenda facta ad vtilitatem Eccleſiæ non eſſe faciendam mentionem in impetratione beneficiali.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimi ſunt inhabiles ad ordines beneficia, & ſucceſsiones bonorum parẽtum. Amplia vt nu. 2. 3. 4. 5. 6. & 7. Declara nu. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. & 15.*

De illegitimis ad beneficia parentum nõ ſuccedentibus.

Super Bulla Clem. VII.

LIcet *per text. in cap. ex transmiſſa de fil presb.* filij naturales poterant ſuccedere in beneficijs parentum, tamen *Clemens VII. de anno* 1530. *per conſtit. incip. ad canonum cõditorem* poſtea ſtatuit illegitimos eſſe inhabiles ad ordines, beneficia, & ſucceſſiones bonorum parentum vide *Nald. in ſumm. verb. beneficium num. 2. fol. 67. & Dom. Ricc. collect. 705. & ſupra de benefic. Eccleſ.* & ratio videtur eſſe ne incontinentiæ patris memoria à locis Deo conſecratis quas maxime puritas ſanctitaſque decet lon-

longiſsime arceatur.

2 Ampliatur primo, vt ſint inhabiles ad obtinendum aliquod beneficium in Eccleſia vbi parentes eorum habent, vel habuerũt illud, vel ſimile iuxta *diſp. S.C.T. ſeſſ.25. cap.15 late Garz. de benef. p.7. tom.2. c.3.*

3 Ampliatur ſecũdo, quãuis pater per procuratorem cœpiſſet poſſeſſionem, & nunquam in Eccleſia miniſtraſſet *Campan. rub. 11. cap.13. num.67. quem refert Barboſ. de pot. Epiſcop. p.3. alleg.65. nu.7.* ſecus vero ſi nec per ſe nec per ſuum procuratorem fuiſſet adeptus poſſeſſionem, *Garz. de benefic. par.3. cap.3. num.56. in 2. & 3. declar. Campan. nu.67.* Barboſ. *de pot. Epiſco. alleg 65. nu.7.*

4 Ampliatur tertio, vt nec Epiſcopus poſſit diſpenſare cum illegitimo, vt beneficium paternum immediate conſequatur *Glòſ. in cap. 1. de fil. Presbit. in 6. verbo tale, Abb. in cap. nimis eodem tit. num.2. Sair. lib.6. de cenſur. cap. 11. num.11.* prout nec etiam poteſt diſpenſare vt obtineat beneficium in Eccleſia patris ſui clerici viuentis *c. cum decorem, & c. cum ad abolendam de filijs Presbit. Silueſt. in ſum. verb. beneficium num.17. Armill. eod. verb. num.33. Diaz in prax. crim. cap.48. numer.4.* ſe prædicta diſpenſatio petenda eſt à Papa, Epiſcopus enim eã concedere non poteſt nec etiam legatus, *cap. pen. cum ibi notat. de fil. Presbit. gloſ. 1. verſ. nec diſpenſat hodie eum fil. presbi. in cap. miror 50. diſt.*

5 Ampliatur quarto, vt prohibeantur habere penſiones ſuper fructibus beneficiorum *S.C.T. ſeſſ.25. cap. 15. de ref.* vbi ſi pariter, & filius in eadem Eccleſia beneficia obtinere reperiãtur cogatur filius ſuum beneficium reſignare, aut cum alio permutare extra Eccleſiam intra trium menſium ſpatium, alias ipſo iure eo priuatus exiſtat, & ſuper ijs quęcumq; diſpenſatio ſubreptitia cenſeatur, & ita in terminis huius ampliationis, *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 574.*

6 Ampliatur quinto, vt neq; filius illegitimus poſſit in Eccleſia canere tanquam muſicus ſimplex; *Sair. deciſ.1. de conſtit. Gratian. tom.2. cap.397. num.26. Garz. de benefic. p.7. cap.3. nu.68.* Barboſ. *de pot. Epiſc. alleg.*

*alleg.65. num.20.& D.*Riccius *collect.*1367.& ratio videtur eſſe, nam Concilium vtitur verbo miniſtrare, & canere in Eccleſia eſt miniſtare, quod verum eſſe dicas quando filius in Eccleſia paterna miniſtraret ex officio, vel ratione mercedis, ſecus verò ex deuotiotione, vel ex propria voluntate *Roderic. in ſumm. tom. 1.cap.247.nu.1. Campan.diuerſ.iur.canon.rubr.11.c.13 nu.67. Garz.nu.73. Barboſ. num.24. & licet* Nauar.*cõſ. 1. de conſtit.q.17.&* Salzed. *ad Diaz. in prax. criminal. cap.416 lit.A.* teneant contrarium, Tamen prior opinio videtur verior, ac ſanior, & proinde ſi pater fuerit muſicus, œconomus vel officialis alicuius Eccleſiæ, non poterit eius filius illegitimus in eadem Eccleſia eſſe Canonicus, vel obtinere beneficium.

7 Ampliatur ſexto, ſi pater habeat facultatem transferendi penſionem, quamuis aliqui putauerint poſſe eã transferre in filium ſuum clericum etiam illegitimũ ſecundum *Gigant. de penſ. q.86.num.1.Pariſ.de reſign. benefic. lib. 3. q. 4. num. 18. Gonzalez gloſ.5.§.5.num.22 Garz. de benefic. loc. cit. nu. 34. Gratian. tom.2. cap.397. diſcept.foren.* ex eo quod pẽſio non eſt beneficium *ex Felin.in cap. ad audientiam num.2.de reſcript.* Tamen contrarium eſt verius, nam penſio ſuccedit loco beneficij, & ordinariè reguletur tanquam beneficium, ſicut filius non poteſt ſuccedere in beneficio patris, ita nec in eius penſione, *Nauarr. conſ.61.de fil.presbit.num 3 Zerol.in prax.p.2.verb. penſionarius* §. 1. & proinde qui habet facultatem transferendi penſionem non poteſt transferre in filium, cũ per hanc bullam prohibeatur ne filij presbiterorum ex fornicatione progeniti nullo vnquam tempore obtinere poſſint quæcumque beneficia, quæ eorum patres aliquando obtinuerunt, & ideo quando in cõſtitutionibus Pontificijs dicitur *alia quacumque beneficia*, ſub prædictis verbis comprehenduntur etiam penſiones, vt aduertunt *Felin. in cap. poſtulaſtis de reſcript. num.8. & in cap. de quarta num.16. de præſcrip. Rebuff. de pacific. poſſeſſor. num.132.* ſi igitur filij non poſſunt ſuccedere in beneficijs

ficijs paternis, nec etiam po-terint ſuccedere in penſio-nibus paternis.

8 Declaratur primo, vt pa-ter, & filius poſſint miſſam celebrare in eadem Eccle-ſia dummodo ambo non obtineāt beneficium in ea, vt referunt deciſū *Armend. in addit. ad recopil. leg. Nauarr. lib. 2. tit. 19. Garz. de benef. par. 7. cap. 3. num. 68. in 3. declar. Campan. diuerſ. iur. can. rubr. 11. cap. 13. nu. 67. verſ. & quia.* Nec etiam impediuntur, quin poſsint inſimul pceſsionaliter in-cedere, vnus tanquam be-neficiatus, alter tanquam cappellanus diuerſarū Ec-cleſiarum idem *Garz. n. 68 Armend. nu. 30.*

9 Declaratur ſecundo, vt Cappellan⁹ amouibilis poſ-ſit eſſe filius in Eccleſia, in qua eius pater tanquam cappellanus amouibilis ſeu Vicarius temporalis ſerui-uit, ita cenſuit S. Congreg. teſte *Armend. nu. 32. Garz. num. 72. Gratian. diſcept. fo-renſ. cap. 397. à num. 24. quos refert* Barboſ. *de pot. Epiſco. alleg. 65. num. 5. par. 3. Sair. deciſ. 59. de tempor. ordinat.* ſecus ſi cappellania eſſet data in titulum, *Gonzal. ſu-per reg. 8. Canc. gloſ. 4.*

10 Declaratur tertio, vt ſo-lus Pontifex poſſit diſpen-ſare, vt illegitimus habere poſſit ea beneficia, quæ in eadem exiſtunt Eccleſia, in qua genitus habuit, aut in præſenti retinet *c. dilectus filius & c. nimis eod. tit. de fi-liis presbit. Mandoſ. de ſi-gnat. grat. ſub tit. de diſpenſ. ad benefic. in Eccleſ. in qua pater Campan. rubr. 11. c. 13. num. 87.* Nec quæcumque diſpenſatio ſufficit, niſi in ſpecie diſpenſetur ad obti-nenda beneficia, in qua pa-ter cum derogatione huius bullæ Clem. VII. & Conc. Trident. *Rebuff. in prax. tit. de diſpenſat. natal. num. 24. & 55. Gratian. d. cap. 397. num. 35. D. Riccius in prax. aur. reſol. 269. & Barboſ. d. alleg. 65. nu. 31.*

An autē diſpenſari poſ-ſit filius alicuius religioſi, vt ad dignitates, & prælatu-ras promoueatur in ea reli-gione, in qua eius pater pręlationem obtinuit, affirma-tiuam opinionem aſſerit Roderiq. *q. regul. 13. artic. 7. tom. 1.* Sed contrarium fir-mat *Miranda in manuali prælat. tom. 1. q. 1. art. 10.*

11 Declaratur quarto, vt pa-ter poſsit ſuccedere etiam immediate in bene ficio

lij, ſiuè filius fuerit legitimus, ſiue illegitimus, *gloſ. in c. apoſtolica 8. q. 1. Azor. tom. 2. cap. 4. q. 18.* nam bulla, & iura vetuerunt filium beneficium habere, quod pater habuerat, prout etiam nullo iure eſt prohibitum ne frater beneficium obtineat, quod frater eius habuerat, vt ſentiunt *Abb. in cap. ex tranſmiſſa de fil. præsbit. nu. 7. Leſſ. lib. 2. de iuſt. cap. 34. num. 91.* R*ebuff. in prax. tit. de diſpenſat. ſuper defect. natal. num. 29. Gigaſ. de penſ. q 86. num. 10. Campanil. diuerſ. iur. can. rub. 11 cap. 12. nu. 78.* R*ota coram Seraphin. deciſ. 1442. Garz. de benefic. par. 7. cap. 3. nu. 28. & 29. dicens ita fuiſſe iudicatum à S. Congreg. Barboſ. de poteſt. Epiſcop. alleg. 65. num. 17.* & ideo cum nullo iure prohibeatur parentem non poſſe ſuccedere in beneficio filij, pœnæ, & odia ſunt reſtringenda, *cap. odia de reg. iur. in 6.* nec eadem ratio poteſt vendicare in hoc caſu, nam filio ſuccedente in beneficio patris videtur in beneficio dari quædam ſucceſsio, quam leges deteſtantur, quod nõ ita habetur patre ſuccedẽte in beneficio filii.

12 Declaratur quinto, non habere locum in beneficiis dimiſsis à patre ante diſpoſitionem bullæ, *Achill. de Graſſ. deciſ. 2. de filijs præsbiter.*

13 Declaratur ſexto, vt non habeat locum hius conſtit. rigor in nepotibus, qui benè ſuccedere poſſunt ad beneficia auorum, *Sair. deciſ. 9. de fil. præsbit. Examen Epiſcop num. 18. fol. 53. allegat text. in cap. ad extirpandas eod. tit. de fil. presbit.* ex quo cum ſimus in materia ſtricta, & non fauorabili appellatione filiorum non comprehenduntur nepotes, *Menoch. conſ. 1191. num. 26. Seſſe deciſ. Arag. 53 num. 17.* R*ota deciſ. 507. nu. 7.* & ideo quamuis ſint illegitimi, & naturales, attamen non prohibentur ſuccedere in beneficiis auorũ, ſed patrum tantum.

Et quamuis R*ebuff. in prax. benef. tit. de diſpenſ. ſuper defectu natalium* contrarium firmauerit per ea quæ dixit *gloſ. in d. c. ad extirpandas de filiis presbit. Alex. in cap. presbiterorum 86. diſt. Archid. in cap. Apoſtolica 8. q. 1. & idem ſequitur Guglielm. de benedicto in cap.* R*ainutius in verbo*

&

& uxorem num. 693. de teſtam. quos refert Garzia à Toledo in deciſ. 48. quam deciſ. notabilem aſſerit ad ampliationem Sac. Concil. Trident. Attamen in facti contingētia nullatenus recederem à prima opinione vti magis communi, & æquiori ſiquidem tam Sac. Conc. Trident. quam mentionata bulla Clementis prohibuerunt ſucceſsionē ad beneficia Patrum ne memoria incontinētiæ paternæ refricaretur, quæ ratio eſt diuerſa à nepotibus legitimis, cum filij illegitimi repreſentent incontinētiam paternam, & pro eis eſt illa præſumptio, quod filij patribus ſimiles eſſe præſumuntur.

Sed nepos legitimus non paternam incontinentiam ſed continentiam refert, & ideo cum illa ratio, quæ eſt in filijs ceſſet in nepotibus appellatione filiorum in odioſis non continentur nepotes ſingularis eſt text. ad hunc propoſitum *in l. fin. C de natur. liber.*

Verum contrarium dicendum erit in beneficio patrui, ſiue eius auunculi quia illud obtinere nepos minime prohibetur, vt inquit idem *Garz. à Toledo in d. deciſ.* 48. *in fin. per text. in cap. ex parte il primo de offic. delegat. & Abb. & Doctores in capitulo ſecundo de arbitris.*

14 Declaratur ſeptimo, nō procedere, quando beneficium patris daretur in commendam filio ad tempus, nam in commendis temporalibus nullum datur ius nec titulus, & quandocumque reuocari poteſt, *gloſ. in d. cap. nemo verb. commendare de elect. in 6.* ex quo tenetur de fructibus rationem reddere *cap. placuit* 10. *q.* 13 & proindè meritò videmus illegitimos eſſe inhabiles ad beneficia tantum, non autem ad commendas ipſorum temporales, vt dixi in præcedenti titulo.

15 Declaratur octauo, vt quoties obtinetur diſpenſatio à Sede Apoſtolica in reſcripto apponi ſolet clauſula (*dummodo ſimul non miniſtrent*) videatur *Mandoſ. de ſignat. grat. de diſpenſat. ad benefic. in Eccleſ. in qua pater.*

SVMMARIVM.

1 *Clerici probibentur diſponere de bonis Eccleſiaſticis, ſeù ex fructibus illorũ bonorum acquiſitis in quoſcumque illegitimos, ſeù eorum coniuges vel parentes. Amplia vt nu.* 7. 8. 9. *&* 10. *Declara vt n.* 11. 12. 13. 14. *&* 15.

2 *Filÿ legitimi qui dicantur.*

3 *Filÿ nati ex matrimonio clã deſtino valido dicuntur legitimi.*

4 *Filÿ nati ex matrimonio, de quo eſt lis an ſit validum ſunt legitimi.*

5 *Filÿ nati ex parentibus qui emiſerunt votum ſimplex caſtitatis ſunt legitimi.*

6 *Filÿ nati ex legitimo matrimonio ſunt legitimi, quamuis vir ex conſenſu vxoris ordines ſacros suſceperit, & poſt ſuſceptos ordines progeniti fuerint iſti filÿ.*

De illegitimis inhabilibus ad ſucceſſionem Clericorum.

Super Bulla Pij V.

1 PAtet ex hac conſtit. incip. *qua ordini* prohiberi clericos diſponere de bonis Eccleſiaſticis, ſeù ex fructibus illorum bonorum acquiſitis, in quoſcumque illegitimos, ſiuè ſuos ſiuè extraneos, ſiuè in illorum coniuges, ſiuè ipſorum parentes, vel alios cognatos.

2 Sed quia ad intelligentiam, & pro ornatu huius bullæ dubitari poſset, qui dicantur illegitimi, & qui legitimi, Ideo præmictendum eſſe putaui, quod filij dicuntur legitimi, qui ex legitimo orti ſunt matrimonio *Couarr. 2. p. ſponſal. cap. 8. §. 1. num. 2 Suar. tom. 5. de cenſur. diſp. 50. ſect. 1. num. 1. Sair. de cenſur. lib. 6. cap. 10. nu. 35.* quamuis contrahentes eſſent inhabiles ad contrahendum matrimonium propter affinitatem, vel conſanguinitatem vel

vel propter aliud impedimentum, dummodo vterque coniux illud impedimentum ignoraret, *Couar.* *num.*1. *Suar. nu.*6. *Sanchez de matrim. diſput.* 42. *lib.* 3. *num.*1. Idemque erit ſi mulier poſt habitam notitiam de morte ſui coniugis bona fide contraxerit matrimonium cum ſecundo viro, viuente tamen re vera primo marito, proles ſuſpecta erit legitima, vt docent *Zabarella in cap. per venerabilem, & cap. videbatur opuſ.*4. *Maiol. lib.*7. *de irreg. cap.*5. *num.*8. *Sair. lib.*6. *de cenſur. cap.*10. *num.*3.

Quod adeo verum eſſe exiſtimatur, licet alter illorum ſciat hoc impedimentum, alter vero coniux bona fide illud ignorãs celebret matrimonium, *cap. ex tenore cap. cum inter cap. peruenit qui filij ſint legit. cap. cum inhibitio de clãdeſt. deſponſat. Suar. num.*5. *Maiol. Sanchez de matrim. loc. cit. num.*1. *& lib.*8. *diſp.* 34. *num.*46. *&* 50. *Caſsador. deciſ. vnica de ſponſal. Duen. reg.* 350. *ampliat.*9. Mantic. *de coniect. lib.*11. *tit.*12. *Menoch. præſumpt.* 81. *num.* 3. *lib.*4. *Garz de benefic. par.*7. *cap.*2. *num.*30. & ideo ſi poſtea declaretur matrimonio nullum, cum tamen ignoretur an bona, vel mala fide parẽtes contraxerint matrimonium, eſt reputandus legitimus, & habilis ad recipiẽdas ſucceſsiones clericorum, ordines officia Eccleſiaſtica, vt colligitur ex *d. cap. prouenit qui filij ſint legit. Suar. num.*10.

3 Nec pariter dici poſſent illegitimi, qui procreantur ex matrimonio clandeſtino valido *cap.*2. *de clandeſt. deſponſat. gloſ. in cap. quod nobis in fin. qui fil. ſint legit. Silu. verb. filii q.*8. §.10. *Paleot. de notb. & ſpur. cap.*10. *num.*2. *Mantic. de coniect. vltim. vol. lib.*11. *tit.*12. *nu.* 13. *Menoch. conſ.*199. *volu.*2. & nomine matrimonij clãdeſtini intelligitur, quod fuerit celebratum coram Parocho, & teſtibus, abſq; tamen denũciationibus ſine cauſa omiſſis, nam hoc matrimonium eſt clandeſtinum quoad pœnas incurrendas, & per illud legitimari prolem affirmant *Nauarr. in ſumm. cap.*32. *nu.*70 *Guttier. lib.*2. *pract. qq. q.*4. *& in tract. de matrim. c.*55. *num.*5. *Molin. de rit. nupt. lib.*2. *differ.*11. *num.*4. *Barboſ. de pot. Epiſcop. alleg.*33. *nu.*8.

*nu.*8.*Sanchez lib.*3.*de matr. diſp.*1.*num.* 7. *& ita declaraſſe S.Congr.Cardin.refert Farin. deciſ.*18.*in recolleƈt.*

4 Prout etiam filij nati ex matrimonio, de quo eſt lis an ſit validum non cenſentur illegitimi, quouſque à Iudice feratur ſententia de nullitate matrimonij, ita *Abb.in ca.cum inter qui filij ſint leg. num.*2. Maiol.*de irregul.lib.*1.*c.*5.*nu.*7. *Sair.de cenſur.lib.*6.*cap.*10.*num.*33. Imò filij reputantur legitimi, ſi feratur ſententia, ꝙ matrimonium ſit nullum, quando interponitur appellatio, videndi ſunt Couarr. *par.*2.*ſponſal.cap.*8.§.1.*nu.*7 *Maiol. loc.cit. num.*7. *&* 11. *Sair.nu.*33 *ſubdens num.* 34 quod quando coniuges ſeparantur quoad thorum Epiſcopo præcipiente talẽ ſeparationẽ, filij ex eo progeniti ſunt legitimi, ſi non fuerit declaratum inualidũ matrimonium, licet ſub pęna excommunicationis eſſet eis prohibita copula matrimonialis, opinio eſt *Abb. in cap.*1.*de matrimon. contr. contra interd. Eccleſ.num.*1. 4. *&* 6. *in cap.*2. *num.*5.*eod. tit.*Maiol.*lib.*1.*de irregul. c.* 5.*num.*5. *&* 6. *Zabarell.in c. cum inter qui fil.ſint leg.q.*2.

5 Similique modo filios genitos ex parentibus qui votum ſimplicis caſtitatis ex mutuo conſenſu emiſerunt eſſe legitimos dixerũt *Alex.in cap. tua il ſecondo num.*9.*de iureiur. Maiol.in* 4.*diſt.*32. *q.*2.*ſeſſ.de iuſt.lib.* 2.*cap.*19.*dub.*6.*numer.*57.& ratio videtur eſſe, nam valdè odioſum eſt, quod filij ſint illegitimi, ergo dum non eſt expreſſum à iure, hæc pęna non eſt iſligenda filiis ex valido matrimonio procreatis, cum nulla interuenerit culpa ex parte filiorum, & tamen odia ſunt reſtringenda, & non amplianda *c.odia de reg. iur.in* 6. & licet aliqui cõtrarium ſenſerint *vt* Anchar. *in cap. vnico num.*3. *de vot.in* 6. *& in cap. dudum de conuerſ. coniug. & Roderic. in ſum. tom.*1.*cap.*90. *num.*6. *& Vega in ſum.tom.*2.*cap.*129.*caſu* 69. ex eo quod tale matrimonium ob votum caſtitatis ab vtroque coniuge emiſſum quo ad vsũ aƈtus coniugalis proinde eſt, ac ſi inter eos eſſet iam diſſolutum matrimonium, ergo proles inde orta erit illegitima, Tamen, meo iudicio facillimè reſpõderi poteſt, coniuges illicitè agere contra

tra

tra votum, ſe ipſos cognoſcentes, at cum talis copula non ſit fornicaria, vt eſſet inter ſolutos, hoc ſatis erit, ne proles inde concepta ſit illegitima.

6 Et tandem à ſimili filij progeniti ex parentibus legitimo matrimonio inter ſe coniunctis ſunt legitimi, quamuis vir ex conſenſu vxoris ordines ſacros ſuſceperit, & poſt ſuſceptos ordines habuerint iſtos filios, carnaliter ſe cognoſcendo *Abbas in cap. literas num.4. de fil. præsbit. Suar. tom.5. de cenſur. diſput.50. ſect.2. nu.4. Maiol. de irregul. lib.1. cap.4 nu.9. Aſtenſ. in ſum. par.2. lib.6. tit.22. art.3. q.5.* tum primò quia nati ſunt à parentibus vero matrimonio coniunctis tum; etiam quia nullo iure habetur eos eſſe illegitimos, & culpa parentum, proinde filijs obeſſe non debet, niſi in caſibus in iure expreſſis, ergo quamuis peccauerit parens poſt ordines ſacros ſuſceptos eo palam habendo cum ſua coniuge, hoc peccatum obeſſe non debet filio ex tali coitu progenito.

7 Ampliatur tenor huius conſtitutionis, vt ſi clericus in teſtamento reliquerit filio illegitimo bona, referēs ſe ex contractu quodam oneroſo eſſe debitorem ipſius, neque tenentur hæredes teſtatoris illa tradere dicto filio illegitimo, nam talis confeſſio facta etiam in teſtamento, nihil probat nec in foro interiori, nec exteriori, cū enim ſpurius ſit incapax bonorum paternorum *auth. ex complexu C. de inceſt. nupt.* cenſetur talis confeſſio facta in fraudē legis *l. cum quis decedens §. codicillis ff. de leg.3. l. qui teſtamentum ff. de probat.* & præſumitur teſtator id feciſſe ex affectu naturali, vt notat *Bald. in l.1. num.4. de falſ. cauſ. adiect* quod eſt verum quāuis talis confeſſio eſſet iuramento vallata, nā etiam in tali caſu, non carebit huiuſmodi confeſſio fraudis ſuſpitione, vt obſeruat *Bartol. in d. l. cum quis decedens §. titia num.1. Roman. conſil. 120. numer. 15. Alex. conſ.18. volum.3.* niſi concurrerēt aliæ coniecturæ, quæ id probarent, vt optimè habetur *per Felin. in cap. literas num. 11. de præſumpt.* Natta *conſ. 146. nu. 17. & patet ex d. l. qui teſtamentum ff. de probat.*

8 Ampliatur ſecundo hāc con-

conſtit. intelligi non ſolum de bonis Eccleſiæ; ſed etiã de quibuſcumq; patrimonialibus, *vt idem Sanctiſſimus Pius V. declarauit in alia conſtit. incip. ad Romanum ſpectat Rota deciſ. 487. par. 1. in nouiſſ.*

9 Amplia tertio, vt comprehendat non ſolum teſtamenta, ſed etiam donationes ex quibuslibet bonis acquiſitis ex beneficijs, & cęteris rebus Eccleſiaſticis *vt habetur in dicta bulla.*

10 Ampliatur quarto, vt huiuſmodi conſtitutio liget vbique licet in Curia tantũ fuerit publicata *iuxta reſolutiones ſæpius factas, tam coram bonæ memoriæ Rubeo de anno 1579. quam etiam in cauſa Romana de Peruſchis ſub die 29. Februarij 1580. coram* Robuſterio, *& latius in Peruſina de Vbaldis 25. Octobris 1589. coram felic. record. Clem. Papa VIII. tunc auditore, & in vna* Bononien. *alimentorum coram Penia 28. Martij 1594. vt idem videmus in terminis conſtit. eiuſdem Pij V. de nõ admictendis reſignat. vt fuit reſolutum in cauſa Hyppo-regien. Canonicat. 14. Maii 1584. coram Orano, & in vna Papien. bonorum 16. Ianuarii 1598. coram Eminentiſſ. Cardin. Pamphilio.*

11 Declarabis autem concluſionem memoratæ conſtitutionis pluribus modis, & primo, non procedere, quoties clericus inſtitueret hæredẽ ſuorũ bonorũ aliquẽ habilẽ, cui cõmendaret filiũ ſuũ illegitimũ, nam hic rectè inſtitutus poterit filiũ clerici teſtatoris inſtituere hæredem vel reſtituere hæreditatem illegitimo, debet enim cauere clericus ne hæredem ſuum obliget ad reſtituendam hæreditatem filio, & hanc cautelam tradunt *gloſ. in auth. quib. mod. nat. effic. ſui § fi. in verb. participium* Caſtr. *in l. ſi is qui ff. de vulg. Specul. tit. de ſucceſſ. ab inteſt. § 1. verſ. quid ſi pater nu. 30.*

12 Declara ſecũdo, nec procedere ſi tales filii illegitimi inſtituerentur ſub conditione ſi fuerint à ſuperiore legitimati, tunc enim ſequuta legitimatione poterint ſpurij tuta conſcientia hereditatem obtinere, cum incapax poſſit inſtitui hæres in tempus quo capere poſſit, *l. in tempus ff. de hæred. inſtituend. & l. ſicut ff. quib. mod. vſufruct. ammict. & notat ibi gloſ. in princip.*

&

& hunc modum afferunt *Pariſ.lib.3.conſ.23.num.24. in fin. Soccin.iun.lib.2. conſ. 121.num.25.Crot.conſ.425. nu. 48. Graſſ. de effect. cler. effect.15 nu.53. Decius conſ. 40. Caſtrenſ.lib.2. conſ.301. verſ. ad primum de Pret. interpr.vltim.volunt.lib.2.inter.2. ſol.1.num.38. Bald.in l.Gallus §.inſtituens num.2. ff.de liber. & poſthum.& ibi Iaſon.num.5. Gomez. in l.9. tauri num.18.Couar.de ſponſal. 2.par. cap.8. §.5.num.5. & 12. Molina lib. 2. de primogen.cap.7. num.40. & 41. Duen.regul.366. Caual.commun. opin. q.391.nu.1. & q. 472.Curtius iun.conſ.84.n.3* dicens eſſe ueram opinionem *Gualderſis de art. teſtandi tit.1.cautela 14.num. 16. Cotta in vltimis memorialibus verbo ſpurius, Aretin conſ.155. Molin. tom.1. de iuſt. diſp.169. in fin.* vbi dicit hanc ſententiam eſſe veram, dummodo quam primum licuerit petatur legitimatio putatque reddi conſtitutionem inualidam ſi ſemel denegetur, nec enim legitimi hæredes expectare debent, quouſque talis filius non obtempta legitimatione moriatur, vt in eius bonis ſuccedant. Ait etiam *Molina in ead. diſpu. 169. ad finem verſ. hactenus cum Claro in §. teſtamentũ q.31.* quod ſi pater filium non dum legitimatum hæredem ſuorum bonorum inſtituat iſque ante patris mortem legitimationem conſequatur eam inſtitutionem eſſe validam. notāt etiam *Lapus in rubr.de don. inter virum & vxorem §. 29.nu.4. Couarr.de ſponsal. par. 2. cap. 8. §. 5. num. 12.* aſſerens ſpurium, qui eſt inſtitutus heres ſub conditione ſi à Principe fuerit legitimatus poſſe quamdiu cōditio non eſt impleta petere bona illa hæreditaria eaque tanquam curatorem adminiſtrare.

Tu autem animaduertas hodie tales illegitimos, quamuis reſtitutos natalibus quauis authoritate, adhuc comprehēdi ſub hac diſpoſitione, vt habetur in hac bulla.

13 Declaratur tertio, & hæc cautela traditur per Doctores, ſi Clericus faceret filiũ ſuum contrahere ſocietatē vniuerſalem cum aliquo, & poſtea ſocium inſtituat hæredem ſuorum bonorũ, nam tūc ratione ſocietatis initæ habebit ſpurius me-

dietatem bonorum paternorum, nec tunc illam habebit non ex bonis patris, ſed ſocij, cum quo fuit inita ſocietas, vt tradũt *Corſet. ſing. verb. ſpurius Duen. regul. 366. limit. 11. Bald. conſ. 75. lib. 2.*

Verum hæc cautela reprobata fuit, ptout mihi neque placet, cum in dubio videatur facta in fraudem legis, vt benè notat *Couarr. de ſponſal p. 2. c* 8. §. 5. *nu.* 11 *in fine,* maximè in terminis huius bullæ prohibẽtis ſucceſſionem non ſolum reſpectu parentum; ſed etiam aliorum.

14 Declaratur quarto, vt licet filius clerici non poſsit patri ſuccedere, nec ab eo aliquid accipere; non tamẽ prohibetur, nepos etiã non legitimus ſuccedere, & capere ex teſtamento aui clerici, *ita Molin. tom.* 1. *de iuſt. diſp.* 176. *concluſ.* 9. *Clar.* §. *teſtamentum q.* 32. *Paleot. de noth. c.* 51. *Parlado lib.* 1. *rer. quot. q.* 26. *Gomez. in l.* 9. *tau. nu.* 17. *Duen. reg.* 366. *limit.* 2 *& Pinell. in* 3. *C. de bon. matern. nu.* 3.

Quã declarationem dicas procedere poſſe, ante hanc conſtitutionem per quam expreſſe prohibetur ſucceſſio bonorum, non ſolum ſuis, ſed etiam extraneis illegitimis.

15 Declaratur quinto, vt poſt hanc conſtitutionem, poſsint clerici præbere alimenta filiis ſpuriis ex bonis Eccleſię, & dotem congruã filiæ ſpuriæ iuxta circumſtantiam, & qualitatem perſonæ, *Nauar. de ſpol. cleric.* §. *fin. nu.* 9. *& ſeq* Molin. *to.* 1. *de iuſt. diſp.* 167. *Azor. to.* 2. *lib.* 2. *cap.* 12. *q.* 5. *& cap.* 4. *q.* 20. & ratio eſt, nam Pius V. videtur ſolum abrogare priuilegia faciendi teſtamẽta, & donationes cauſa filiorũ illegitimorum conceſſa iure ſpeciali, non autem priuilegia conceſſa iure communi, de iis enim priuilegiis nulla fit mentio in dicta conſtit. Pij V. at de iure communi poſſunt clerici præbere alimenta filiis ſpurijs, vt conſtat *ex text. in cap. cum habe et de eo, qui dux. in matrim. quam poll. per adult. affirmat Abb. cõſ.* 50. *&* 115. *vol.* 2. *Dec. conſ.* 312. *num.* 4. *Marſil ſing.* 358. Menoch. *quæſt.* 36. *lib.* 1. *nu.* 13. *de præſumpt.* Couarr. *in epit. de ſponſal.* 2. *par. cap.* 8. §. 6. *num.* 1. *&* 6. *Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib.* 8. *num.* 5. Et quamuis *Rota in*

deciſ.

deciſ.214.p.2.to.1. in nouiſſ. aliud ſentiat, Tamen poſt hanc deciſ. ſæpiſſimè fuit iudicatum per eandem Rotam, poſſe clericos ex redditibus beneficii alere filios ſpurios, & illis aliquid relinquere:& dotare etiam filios ſpurios, nec hoc eſſe Pij V conſtit.ſublatum, cũ de iure communi clericus poſſit alere filiam ſpuriam, poterit etiam illam dotare, nam dos loco alimẽtorum ſuccedit, ex quo ante hanc conſtit. opinio communiter erat recepta poſſe, imò teneri patrem alere, & dotare filias ſpurias, etiam ex prouentibus, & fructibus beneficiorum, vt docent *Paleoth de noth.cap.45. nu. 5.Burſat.conſ.225. num.98. lib.3.Abb.in cap. 1. num.44. de pecul. cleric.Rodoan.de reb.Eccleſ.non alien.pag.13. num.9. & pag.310. num.23. & 24.*

Et quamuis,poſſet obijci per dictam bullam directè præcipi, ne illegitimis aliquid detur etiam intuitu paupertatis dotis, & cęt. Attamen illi obiectioni reſpondendum eſt, ſolum prohiberi, ne quid detur vi alicuius falcultatis, licentiæ, priuilegii, vel indulti conceſsi aliquo iure ſpeciali, non tamen prohibetur id quod licitum eſt de iure communi. Vnde non abſque ratione de iure terminatur bona prohibita alienari, poſſe ex cauſa dotis alienari, vt habetur *in text. in auth. reſque C. commun. delegat.* Imò in caſu propoſito ſecundum aliquorum opinionem, nec Pontificem poſſe hoc prohibere, vt per *Azor. tom.2. lib.7. cap.10. quæſt.11. Molin. diſput.146.in fin. tom.1. de iuſt. & Rot. diuerſ. deciſ.* 487. *par.* 1. vbi habetur hanc legem alioquin irrationabilem eſſe, & nimis duram, ita poſt alios dixit *Nald. in ſumm. verb. clericus num.*15. & decidit hunc articulum, *Rot.d.deciſ.* 487. *num.* 3.

SVMMARIVM.

1 Confugientes ad Eccleſias (præter exceptuatos in bulla Grego.) gaudent immunitate Eccleſiaſtica.
2 Clerici àn gaudeant immunitate Eccleſiaſtica.
3 Conſtitutio Gregorii derogauit iuri communi.
4 Committentes grauia delicta (præter homicidium, & mutilationem membri intus Eccleſias) gaudent immunitate.
5 Delinquens propè Eccleſiam ſub ſpe confugiendi ad eã gaudet immunitate.
6 Arma an poſſint auferri à confugiente ad Eccleſiam.
7 Extractio ab Eccleſia ſufficit, vt ſit attentata.
8 Extractus à ſatellitibus abſque mandato Iudicis ab eo eſt reſtituendus.
9 Frangens fores Eccleſiæ, vel eas comburens gaudet immunitate.
10 Palatium Epiſcopi quamuis longè diſtet ab Eccleſia gaudet immunitate, & quid ipſo abſente, vel mortuo, vel alteri fuiſſet locatum, & quid de domo communi Canonicorum, vulgo la canonica num. 11.
12 Mercator fraudulenter decoctus, an gaudeat immunitate Eccleſiaſtica.
13 Occidens clericum gaudet immunitate.
14 Fugiens à carceribus, vel manibus familiæ an gaudeat immunitate.
15 Eccleſia incepta ædificari gaudet immunitate.
16 Confugiens ſi habuerit manus ad portas Eccleſiæ clauſas gaudet immunitate idemque ſi tangeret parietes.
17 Immunitati renunciari non poteſt.
18 Alimenta licet prohiberi nequeunt confugienti ad Eccleſiam, Tamen poſſunt apponi cuſtodes donec diſceptetur ſe gaudeat nu. 18.
20 Confugiens ad Eccleſiam an poſſit extra illam tutus exire ad exonerandũ corpus, modo ſtatim redeat.
21 Apotecha Eccleſiæ habens ad eam aditum gaudet immunitate.
22 Excõmunicatus gaudet immunitate.
23 Falſificans literas cambij gaudet immunitate.
24 Domus, & quodlibet inhærens Eccleſiæ gaudet immunitate dummodo ſit domus in dominio vtili, & directo Eccleſiæ, ſecus ſi ſit liuellaria nu. 25.

26 Cam-

26 *Campanile Eccleſiæ gaudet immunitate.*

27 *Remiges voluntarij vulgò bonauoglia gaudent immunitate.*

28 *Debitores ex cauſa ciuili gaudent immunitate, & an debitores Eccleſiæ, vel fiſci nu. 29.*

30 *Extrahens an puniri poſſit alia pœna, quam excommunicationis à Iudicibus ſæcularibus.*

31 *Extrahens confugientem ab Eccleſia ob delicta non excepta, etiam de licentia* Ordinarij *incidit in excõmunicationem.*

22 *Extrahens confugientem incidit in excommunicationem, licet fuiſſet facta reſtitutio extracti.*

33 *Extrahens non excuſatur à conſuetudine.*

34 *Extrahens etiam absque dolo eſt excommunicatus.*

35 *Immunitatis exceptio opponi poteſt in qualibet parte Iudicij.*

36 Confugiens *ad ſchalas eccleſiæ gaudet immunitate.*

37 Extrahens *confugientem etiam volentem an ſit excommunicatus.*

38 *Confugiens non poteſt extrahi, quamuis conſtaret non gaudere immunitate, & num. 88. latè, & quid ſi Epiſcopus denegaret licentiam ibidem nu. 38.*

39 *Tectum eccleſiæ gaudet immunitate.*

40 *Epiſcopi nequeunt pro delictis non exceptis eiicere delinquentes ab Eccleſiis.*

41 *Confugiens deceptus ſubdolis verbis ad egrediendum ab eccleſia an gaudeat immunitate.*

42 *Venenantes an gaudeant immunitate.*

43 *Suſpectus vehementer de hæreſi non gaudet immunitate.*

44 *Craſſatores viarum publicarum non gaudent immunitate. Declara vt nu. 45. 46. 47. 48.*

49 *Occidens vel mutilans membrum intus eccleſiam non gaudet immunitate. Amplia vt num. 50. 51. 52. & 53. Declara vt nu. 54. 55. 56. 57. & 58.*

59 *Aſſaſſinus non gaudet immunitate.*

60 *Aſſaſſinus quis dicitur.*

61 *Auxiliatores aſſaſſini non gaudent immunitate, & quid in vxore nu. 62.*

63 Mandans, *& mandatarius aſſaſſini dicuntur, & priuantur immunitate, & quid ſi mandans reuocaſſet mandatum nu. 64.*

65 *Depoſitarius conuencta pecunia*

cuniæ in aſſaſſinio priuatur immunitate.

66 *Vulnerans mediante pecunia nō ſequuta morte, gaudet immunitate.*

67 *Aſſaſſinus accipiens pecuniā pro vulnerando aliquem non dicitur ſi non accæperit pro occidendo.*

68 *Mandans aliquem vulnerari pecunia mediante, cum probibitione ne occidat, ſequuta morte, non dicitur aſſaſſinus.*

69 *Aſſaſsinus quis dicitur, & n.70. & qualiter ſint probanda qualitates aſſaſſinij nu. 71.*

72 *Mediator, ſeu proxeneta gaudet immunitate.*

73 *Proditor homicida non gaudet imunnitate, declara vt nu.74.75.76 77.78. & 79. & quis dicatur proditor nu. 80.*

81 *Salutationes non conſtitūt affectum amicitiæ.*

82 *Maritus occidendo vxorem in adulterio deprehenſam poſt triennium an dicatur proditor.*

83 *Occidens aliquem cum ſcoppitto paruo an dicatur proditor.*

84 *Filius familias confugiens ad eccleſiam ne corrigatur à patre non gaudet immunitate.*

85 *Oratorium priuatæ domus non gaudet immunitate.*

86 *Extrahentes miniſtri ſæculares non autem perſonæ priuatæ incurrunt excommunicationem contentam in bulla.*

87 *Inditia indubitata non ſufficiunt ad declarandum excommunicatum extrahentem.*

88 *Iudex Eccleſiaſticus an teneatur ſtare proceſſui fabricato per Iudicem ſæcularem.*

89 *Exceptuatum delictum probari debet concludentibus probationibus.*

90 *Confugiens extrahi nequit, quamuis cōſtare non gaudere abſque licentia Epiſcopi.*

91 *Forma bullæ niſi obſeruetur incurritur pœnam excommunicationis, amplia vt num.92. & 93.*

94 *Birruarijs an credatur vel reo de extractione facta ab Eccleſia numer. 95. & cognitio talis extractionis ſpectabit ad Epiſcopum nu. 96.*

97 *Defenſiones non dantur confugienti contra teſtes deponētes de criminibus exceptis.*

98 *Abſolutio ab excommunicatione contracta ob axtractio-*

ctionem, cui nam ſpectet. Additur cautela, vt reſeruetur Sanctiſſimo nu. 99.
100 *Abſolutio à tali excommunicatione, & an facultas extrahendi, & quando cõpetat Vicario.*
101 *Abbates non habent ius declarandi excommunicatos extrahentes, nec facultatem extrahendi confugiẽtes.*
102 *Abſolutio an ſit impartienda extrahenti, ob difficultatem reſtitutionis.*

De immunitate Eccleſiaſtica.

Super Bulla Gregorij XIV.

MAteria huius conſtitut. *incip. hac perpetua valitura conſtitutione de anno* 1591. emanatæ quam hodie ſit in Tribunalibus Eccleſiaſticis agitata, demonſtratur vltra *Farin. Ambroſ. & alios de immunit. Eccleſ. per Genuenſ. in prax. Cur. Archiep. cap. 27. & fusè per* Dian. *in reſolut. moral. parte 1. tit. 1.* vbi quamplurimæ quæſtiones ſubtiliter diſceptantur.

Sed pro comodiori benigni lectoris aditu, poſt terga illorum ſpicas recolligẽdo, non me puduit pro choronide, quoſdam quotidianos caſus referre, firmiſsimam concluſionem tuendo, vt omnes ad Eccleſias confugientes (præter in hac conſtit. exceptuatos) gaudere debeant Eccleſiaſtica immunitate, ita vt ab ea abſque labe excommunicationis extrahi nequeant.

2 Cuius cõſt. tenor ampliatur primo non ſolũ in laicis ſed etiam perſonis Eccleſiaſticis, voluerunt *Couarr. lib. 1. var. reſol. cap. 20. Clar. §. fin. q. 30. Farin. de carcer. & carcerat. q. 26.*

Contrariam tamen partem amplectuntur *Abb. in cap. inter alia de immunit. eccleſ. quem ſequũtur* Diaz *in prax. cap. 115. Nauarr. in manual. cap. 25. num. 22.* & hanc opinionem eſſe vſu receptam in Curia Archiepiſcopali Neapolitana teſtatur *Genuenſ. in prax. Arch. tit. 17. num. 11.* ſubdens poſſe extrahi à Iudice Eccleſiaſtico ad finem, vt ab ipſo puniatur: non autem à Iudice ſæculari, quia bulla loquitur de laicis, & non de perſonis Eccleſiaſticis. *Naldus in ſumma verbo clericus nu.*

*nu.*25.*Dom.Riec.decif.*89.*p.* 2. *Ceuall.comm. contra com. q.*689. *Diuna var.reſolut.q.* 30. quod ampliatur procedere etiam in monacis, nã nec gaudebunt immunitate Eccleſiaſtica *D. Riccius deciſ.*182.*par.*3. & ratio eſt, quia cum vterque ſemper poteſt commorari in proprijs ædibus nunquam poſſet per ſuperiores puniri, *Nauarr.man.cap.*25. *nu.*22. *Boer.deciſ.*109.*num.*3. *Diaz pract. crim. cap.* 115. *num.*7. *& alii relati per Nald. in ſumm.verba eccleſia num.* 7. quæ opinio procedit etiam quod degeret in Eccleſia regularium, & ſic exempta *Dom.Riccius deciſ.*326.*p.*3.

Genedus vero Canonicar. qq.q. 42. *num.*5. inquit non poſſe extrahi perſonas Eccleſiaſticas ab Ordinario, niſi in criminibus, & caſibus expreſſis à Iure, vel quã do à Romano Põtifice eſſet approbata expreſſe huiuſmodi conſuetudo, quam ſententiam rationibus ſubſtantialibus defendit, & ita nouiſsimè inquit *Salgado de protect. reg. tom.* 2. *par.*2. *cap.*4.*n.*114. *Diaz. in pract. crim.cap.*123.*in fine Clar.in pract.* §.*fin.q.*30. *nu.*16.*Zerola in prax.* Epiſcop.*par.*1. §. *immunitas eccleſiaſtica verſ.* 8. *Decian.tom.*2. *lib.*6. *cap.*26.*num.*1. Couarr. *lib.*2. *var.cap.*20.*num.*16. & hanc magis communem opinionem putant *Bobadilla in polit. tom.* 2. *lib.* 2. *cap.* 14. *nu.*57.*gloſ.lit.P. Farin.de carcer. & carcerat.q.*28.*nu.* 7. *Ambroſin. cap.*12.*per tot. Duradus in bulla cœna li.* 2. *can.*15.*q.*16.*num.*13.*& alios conſuluit* Giurba *in conſ.*40. *Bonacin. diſp.*3.*q.*7.§.3.*nu.* 6.*fol.*626. *de leg. & decalog.*

Sed nouiſsimè clericos confugientes ad eccleſiam gaudere immunitate eccleſiaſtica voluerunt *Diana in tract.de imm.* Eccleſ.*reſolut.* 24.*par.*1. *Barboſ. in collect. tom.*1.*lib.*3.*tit.*49. *cap.*6.*nu.* 14.*Lotther de benefic.tom.*1. *lib.*1.*q.*13.*num.*113. & iuxta hanc opinionem determinatum fuiſſe à ſacra Congregatione Cardinalium tam Concilij Trident. interpetrum quam Epiſcoporum, & regularium reperio, & cum per Reuerendiſſimum Epiſcopum Neocaſtri fuiſſet reſcriptum ſacrę Congregationi Cardinalium pro cauſa cuiuſdã clerici, qui de anno 1618. ob patratum homicidium ad Eccleſiam confugerat,

per

per Eminentiſſimum Cardinalē Iuſtinianum fuit reſponſum ſub ſeqnenti tenore.

Molto Illuſtre, e Reuerendiſſimo Signore come fratello. Hò riceuuto vna lettera di V. S. dell' 11. *del paſſato, e per reſpoſta gli dico, che nella Congregatione del Concilio è ſtata ſeguitata l'opinione contro l'Abbate, che l'Eccleſiaſtici godino l'immunità delle Chieſe, perche il priuilegio è datto alla Chieſa, e coſì ſequita à tenere la Congregatione de Veſcoui. Io poi ſono al ſolito ſuo, e li priego ogni vero contento. Di Roma li* 10. *di Agoſto* 1618.

Come fratello affettionatiſſ.
Il Card. Giuſtiniano.

Quare de hac quæſtione non amplius dubitandum eſſe cenſeo, & quamuis in hac noſtra Curia Archiep. Neapolitana contrarium obſeruatum fuit hoc euenit ex conſuetudine, de qua teſtatur *Nouarius frater in praxi elect. fori quaſt.* 13. *n.* 6 *ſect.* 4. *in nouiſs.*

2 Ampliatur ſecundo, huiuſmodi conſtitutionem derogare iuri communi, prout determinauit *Sāctiſſimus Clemens Papa VIII. in quodam breui ad Archiepiſcopum Panormitanum, datum Romæ* 6. *Februarii anno* 1597. & hoc ex rationibus infra dicendis; tum quia in dicta conſtitutione Summus Pontifex pluries fecit mentionem iuris communis, & quando voluit, quod in aliquo caſu illibatum permaneret hoc expreſſit, vt patet quando loquitur de clericis monacis militibus, eorumque priuilegijs, & Summus Pontifex promulgauit illam conſtitutionem per modum legis vniuerſalis, & ſtatuti, ergo abſtulit, & correxit ius cōmune, nam in dicta conſtitutione Pontifex reducēdo omnia ad vnam formā tollit facultatem aliter interpetrandi, ergo, &c & quod dicta conſtitutio reuocet non ſolum priuilegia; ſed etiam ius cōmune dixerunt *Aponte deciſ.* 4. *in fine Capiblanc. de Baronib. prag.* 8. *par.* 2. *num.* 105. *Genuenſ. in prax. Cur. Archiep. cap.* 17. *num.* 11. *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 180 *num.* 29 *tom.* 2. *Tuſc. concluſ.* 11. *n.* 9. *verb. Eccleſia Giurba conſ.* 20. *& conſ.* 30. *num.* 2. *&* 13. *& D. Riccius par.* 1. *dec.* 140. *& collect.* 1792. ac etiam cō-

ſuetudines *Macer. reſol.* 15. *nu.* 5. *lib.* 2. *Giurb d. conſ.* 50. *nu.* 14. *& conſ.* 70. *nu.* 9. *Ambroſ. de imm.* Eccleſ. *cap.* 14. *n.* 3. Peregrin. *de immun.* Eccleſ. *cap.* 2. *à nu.* 16. *& ſeqq.*

4 Ampliatur tertio, vt gaudeant immunitate Eccleſiaſtica committentes grauia delicta, extra homicidia, & mutilationes membrorum intus Eccleſias, & ideo ſequitur, vt committentes ſodomias ſtupra falſificantes monetas, & ſimilia agentes intus Eccleſias gaudeant dicta immunitate *D.* Ricc. *collect.* 1792. *Farin. de immun. eccleſ. cap.* 16. *num.* 208. *&* 209. *Peregr. de immun. eccleſ. c.* 6. *num.* 23. *Gratian. diſcept. forenſ. tom.* 2. *cap.* 380. *num.* 29. & ratio eſt, quia priuatio immunitatis non eſt extendenda ad caſus in bulla nō expreſſos, ſed in dicta bulla excipitur tantum homicidium, & mē brorum mutilatio, ergo nō eſt trahenda ad alia, licet enormia delicta, quāuis obſtet regula, vt de ſimilibus ad ſimilia ſit iudicandum, nam illa procedit in materia fauorabili; ſecus verò ſtricta vt in hoc caſu, vnde blaſphemi adhuc gaudebūt immunitate Eccleſiaſtica, *Decian. cap.* 28. *nu.* 6. *Ambr. cap.* 8. *n.* 10. *& Bonacin. diſp.* 3. *q.* 7. *§.* 2. *nu.* 4. *ſect.* 1. *tom.* 1. *Farin. de carcer. q.* 28. *nu.* 67 *idem Bonac. de leg. & decal. diſp.* 3 *q.* 7. *§.* 4. *nu.* 3. *fol.* 630. & de clerico ſodomita, ꝙ gaudeat immunitate latè defendit *Danza tit. de imm. eccleſ. cap.* 4. *per totum.* & de laico, qui furatus eſt bona Eccleſiæ, & captus eſt in eadem Eccleſia fuiſſe reſtitutum teſtatur *D. Riccius deciſ.* 110. *p.* 1.

Quapropter ſi Sanctiſſimus voluiſſet alia delicta præter duo excludere dixiſſet iuxta reg. *l. ſi vni §. fin autem ad deficientis C. de caduc. toll. c. ad audientiam de decim. c.* 2. *de translat. prælat. Menoch. conſ.* 1. *nu.* 178. *Surd. deciſ.* 88. *nu.* 4. & ideo noluiſſe præſumitur cū facile id exprimere potuiſſet neque expreſsit, prout poterat dicendo (vel alia grauia delicta) *Menoch. conſ.* 30 *num.* 8. & ideo non erit facienda extenſio ex identitate rationis in hac materia bullæ, quæ non erit ampliāda, nec extendenda, nec limitāda, ſed verba ipſius ſunt intelligenda prout ſonant, *latè Dian. var. reſolut. tit. de imm. reſol.*

5 Am-

5 Ampliatur quarto, gaudere delinquentem propè Eccleſiam ſub ſpe confugiẽdi ad eam. *Peregr. de immu. eccleſ. cap. 6. num. 39. Suarez tom. 1. de relig. tract. 2. lib. 3. cap. 11. nu. 4.* Et ratio colligitur ex verbis dictæ bullæ, quæ ſolum excludit, ab immunitate homicidia, & mutilationes factas in Eccleſijs, ergo cum diſtinctè dicit in Eccleſiis, & cimiterijs. virtute ponitur excluſiua extra Eccleſiam, & cęmeteriũ ante bullam voluerunt, *Decian. tom. 2. lib. 6. cap. 28. nu. 5. Tabien. verb. immunitas num.* 10. *Armilla eod. verb. num.* 15. *Sed Giurba in eius conſ.* 90. *diſtinctionem adducit.*

Attamen *Danza in tract. de pugn. Doct. tit. de imm. eccleſ. cap. 2. n. 6.* refert Clem. VIII bonæ memoriæ decreuiſſe delinquentes propè Eccleſiam illius immunitate tutos non eſſe, & hoc notabile putat ipſe author.

6 Ampliatur quinto, vt neque arma poſſunt auferri à reis confugientibus ad Eccleſias, *Farin de immun. eccleſ. c. 16. nu. 248.* ratio enim colligitur *ex cap. 1. & 2. de immun. eccleſ.* vbi Iudices ſæculares expreſsè prohibẽtur aliquam iuriſdictionem in Eccleſia exercere, *vide Peregr. de immun. eccleſ. cap. 13. nu. 5.*

Contrarium tamen tenet *Dom. Ricc. reſolut. 26. par. 2.* vbi inquit non incurrere pœnas huius bullæ, verum poſſunt excommunicari tales arma ab eis auferentes *Diana reſolut. 8.* & ita continuè obſeruat noſtra Curia Archiep. prout obſeruauit in cauſa Gubernatoris Turris octauæ, qui extraxerat cultrum prohibitum à confugiente in quadam Eccleſia, mandante ſic Domino meo obſeruandiſsimo Felice Tamburello Vicario generali ſatis quidem circũſpecto, & omnium virtutũ perſpicuo.

7 Ampliatur ſexto, vt ad incurrendam excommunicationem latam per Gregorium XIII. ſufficiat actus attentatus, ita *Peregrin. cap. 4. num. 7.* vt patet ex verbis d. bullæ ibi (*quidquam aut contra huius noſtræ huius conſtitutionis tenorem attentare præſumpſerit*) *Farin. cap. 20. nu. 322. Megal. 3. p. lib. 4. c. 2. nu. 30. in fin.* & ideo requiritur aliqualis actus exterior *Ambroſ. cap. 15. num. 6.* nec ſufficit ſola cogitatio &

ſic vltra cogitationem copulatiuè requiritur aliqualis tractatus. Imo ſi ad aliquem actum fuerit deuenctum hoc caſu pœnitentiæ locus non eſt plures ſequitur *Farin.de carcer.q.28 num.4.par.1.*

8 Ampliatur ſeptimo, vt Iudex, qui nō mandauit extrahere reū ab Eccleſia, ſed ſatellites illum extraxerūt, teneatur reum reſtituere in Eccleſia, *ita Megal. in 3. par.lib.4.cap.2.q.1.num.32. Peregr.cap.14.nu.10.Farin. cap.10.num.324.* quoniam talis reus eſt effectus pro reſtitutione Eccleſię, quæ fuit vi ſpoliata, & ideo ad quēcumque tranſierit cum tali onere tranſit, ſicut res furtiua, *vide Genuenſ. in prax.c. 17, nu. 5,* quod accidit in caſu, & vide *Bonacin. diſput. 3.q.7. §.6.num.7.ſect.1. to.2.*

9 Ampliatur octauo in violante Eccleſias frangendo fores, vel eas comburendo, nam gaudebit Eccleſiaſtica immunitate, *Peregr.cap.12. nu.15.* ratio autem patet ex dicta bulla excipiente aliquos caſus cum dictione taxatiua tantum, quæ dictio tollit extenſionem ad non expreſſa.

10 Ampliatur nono, in reo confugiente ad palatium Epiſcopi, quod quamuis diſtet ab Eccleſia longe gaudet immunitate, *Peregrin. cap.4.num.69.Megal.3 par. lib.4.cap.2. q.1.nu.36. Azor. par.2.lib.9.cap.8.quæſt.5.& Giurba conſ* 10. *num.*13. & meritò, quoniam immunitas eſt conceſſa ratione dignitatis perſonæ Epiſcopalis, & ſic ſiuè palatium ſit intra quadraginta paſſus ſiuè non, ſiuè cum cappella, ſiuè ſine cappella gaudere debet ea immunitate, qua gaudet ſponſa eius Eccleſia, & quamuis contrariū nonnulli aſſeruere tamen in praxi, & de iure ita obſeruatum, vt eſt videre apud *D. meum Riccium in prax. p.2. reſol.43. num.2.& poſt alios Giurbam, qui infinitos cumulat conſ.*10.*nu.*13.etiam Epiſcopo mortuo, vel abſente, *Mar. Ital.de immunit.lib.1. cap.4.§.9.nnm.4.* Niſi ipſo mortuo, vel abſente palatiū Epiſcopi alteri fuiſſet locatum *idem n.8. Barboſ in collect. DD. ſuper cap id conſtituimus 17.q.4.n.1.*

11 Imo non ſolum confugiens ad palatium Epiſcopi ſed & ad domos Canonicorum vulgo la Canonica gaudebit immunitate dixit

Fa-

*Farin. de carcer. & carcerat. q.*28. *nu.*38. qui allegat Decianum.

12 Ampliatur decimo, in mercatore fraudulenter decocto, qui gaudebit immunitate ob rationem ſuperius productam, quia per bullã non priuatur decoctus, nec inter caſus exceptos reperiuntur, & bulla non eſt extendenda ad alios caſus, vide *Farin. de immun. cap.* 3. *num.*64. *Gratian. diſcept. forenſ. tom.*2. *cap.*380. *num.*29. *num.*29. *Ambroſ. cap.*13. *nu.*4. *Nauarr. in man. cap.*25. *nu.* 19. *Bonacin. de leg. diſpu.*3. *q.* 7. §. 4. *nu.* 2. *Graff. tom.* 1. *lib.* 3. *conſ.* 1. *de immun. Eccleſ. & Megal. in* 4. *p. lib.* 4. *c.* 2. *q.* 28. *nu.* 33. qui teſtatur de communi Doctorum ſententia, *Dnen. reg.*175. *limit.*4. *Boer. deciſ.*215. *nu.*7. *& alii relati per Giurba conſ.* 100. *nu.*17.

13 Ampliatur vndecimo, vt occidens clericum, gaudeat immunitate eccleſiaſtica, *Peregr. de immun. cap.*12. *n.* 13. *Farin. eod. tract. num.* 114. *Ambroſin. eod. tract. c.* 4. *num.*6. *Nauarr. cap.*25. *n.*20. *Silue. verb. immunitas* 3. *q.* 3. *Armill. eod. verb. n.* 7. *Suarez de relig. tom.* 1. *tract.* 2. *lib.* 3. *cap.* 10. *num.* 3. *Alter de cenſur. tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 6. *col.* 3. *Et quamuis D. meus Riccius* videatur ſententiam contrariam tenere *in prax. reſolut.* 309. *par.* 2. Tamen mihi rationabilis videtur prima. & ita etiam ſentit *Giurba conſ.* 70. *nu.* 9.

14 Ampliatur duodecimo in fugientibus à carceribus, vel à manibus familię, *Boer. deciſ.*110. *Dian. reſol.*37. *p.* 3. *de imm. eccleſ. Farin. de carcer. q.* 28. *num.*42. quod intelligas quando ipſe ſe eximeret, ſecus verò ſi fuiſſet ab aliis exēptus à manibus familiæ *deciſ. Franeb.* 709. *num.* 3. pro accidit caſus iſtę in Ciuitate Caſtellaneten. vbi Vicariatus officium gerebam, & fuit reſtitutus carceratus familiæ & ratio eſt, quia ſicut Eccleſia quæ fuit ſpoliata habet interdictum de libero homine reſtituendo, ita etiam familia habet interdictum reſtitutionis; quia Eccleſia dicitur cultrix iuſtitię, vel ſemper fuiſſet detentus per birruarios, nam non obſtante, quod ita detenctus vim faciendo traxiſſet ſecum birruarios intus Eccleſiam, non gaudebit immunitate, niſi liber, & ſolutus euaſiſſet manus familiæ *D. Riccius dec.* 263. *par.* 4.

15 Am-

15 Ampliatur decimotertio etiam ſi Eccleſia non fuerit conſtructa, ſed incepta ædificari D.Ricc. deciſ. 199.p.1. *Borrell. in ſumm.deciſ.tit.3. nu.39.p.1.* ſiuè fuerit conſecrata, ſiuè non, ſed benedicta *Suar. de relig. dom. lib.3. cap.9. nu.1. Gambac. lib.4.c. c.2. num.4.* ſiuè non conſecrata, nec benedicta, ſed obſequijs diuinis dicata *Sua.d. c.9. nu.2.* ſiue diuina officia non dum incæperint celebrari *idem Suar.num.4.* ſiuè interdicta ſit ſiuè polluta ſit, niſi fuerit diruta Epiſcopi authoritate citra ſpem reędificandi fusè *Giurba in eius conſ. crim. 20. num. 19.* de quibus omnibus vide *Farin. tit. de carcer. & carcer. q.28. num.34. & ſeq. p.1.*

16 Ampliatur decimoquarto, etiam ſi quis habuerit manus ad portas Eccleſiæ clauſas, & nō poterit introire *Couarr. lib.2. var. reſolut. cap.20. Farin. q.28. D.Ricc. reſolut.429.* accidit in facto in perſonam Nardellæ Terræ Bernaudi, qui tetigit portas Sancti Rocci, & alias in perſonam Marchi Scerræ, qui tetigit portas Sanctæ Sofiæ, & alias portas Sancti Sancti Ioannis, & fuit dictū illos gaudere, *vide Giurb. conſ.20. nu. 20.* ſentientem vt ſi reus portę clauſæ adhęrens eius vectem manu retineat, nec inde euelli poteſt, nam fores ſunt immunes, vt Eccleſia, *imo ſecundum Dianā reſolut.73. de immun. eccleſ. p.3.* ſi parietem Eccleſiæ partis exterioris tangat, vel fuerit amplexus gaudebit immunitate Eccleſiaſtica, ſed quid de recurrente ad tectum vide infra lim.

17 Ampliatur decimoquinto, vt non poſſit renunciari huic immunitati, *Maſtrill. deciſ.160. par. 2. Farin. qui plures cumulat de carcer. et carcerat. q 27. nu.1.*

18 Ampliatur decimoſexto vt nec poſſint prohiberi alimenta ei qui confugit ad Eccleſiam per *tex. in l præſenti lege in fine C. de iis, qui ad eccleſ. confug.* nam alias violaretur immunitas, ſequitur *Surd. de alim. tit. 9. q. 17. Guid. Pap. deciſ. 121. Clar. §. fin. q.30. Couar. var. reſol. cap.20. num.17.* paria enim ſunt, quod quis extrahat, vel quod ꝓhibeat pręſtari alimenta, *Suar. lib.3. de relig. cap. 12. Farin. q. 28. nu.9. Decian. lib.6. crim. cap. 27. nu.6. Ambroſ. cap.11. n.7 Villadieg. in polit. c.3. n.235.*

&

& facit text. in l. necare ff. de liber. agn. vbi necare dicitur is, qui denegat alimenta.

19 Verum poſſe apponi cuſtodes, ne reus aufugiat, donec cognitum fuerit, & diſceptetur, an gaudere debeat immunitate dixerunt *Suar. lib. 3. de relig. cap. 12. num. 4. Farin. de carcer. & carcerat. q. 28. nu. 10. p. 1.*

20 Sed an extra Eccleſiam, & Eccleſiæ immunitatem poſſit quis exire ad exonerandum corpus, modo ſtatim redeat, Ad quod videatur ſingularis *text. in cap. diffiniuit 17. q. 4.* vbi habeatur ea quæ ad requiſitæ naturæ vſum ſunt neceſſaria eſſe permiſſa, & in terminis conſuluit *Mantua conſ. 60. poſt num. 17.* firmant etiam *Decian. tract. crim. lib. 6. cap. 27. nu. 6. in fin. Mar. Ital. de immun.* Eccleſ. *lib. 1. cap. 6. §. 2. nu. 26.* Vbi hoc memorabile declarat procedere, ſi intra fines Eccleſiæ non fuerit alius locus opportunus ad id perficiendum, quod notabis pro paruis cappellis, & habuit in facto Nouarius frater in Regia Audientia Apuleæ annis elapſis tempore quo Auditoris officio fungebatur.

21 Ampliatur 20. vt apothecha Eccleſiæ, quę ad eam habet aditum gaudeat immunitate Eccleſiæ, *vt per Farin. de carcer. & carcerat. q. 18.* quæ ampliatio declaratur per *Ioãnem Franc. de Pont. deciſ. 35.* non habere locum vbicumque dicta apotecha haberet portam ad viam publicam idẽ ſentit *Giurba d. conſ. 10. nu. 14. D. Ricc. collec. 513. Thor. in compend. deciſ. verb. immunitas, & iuxta deciſ. de Ponte*, conſului Illuſtriſsimum Epiſcopum Selmon. ac Excellentiſsimum Principem eiuſdem Ciuitatis, vt gaudere non deberet, quidam reus qui fuerat extractus à viridario connexo monaſterio, quod viridariũ licet habebat aditũ ad dictum Monaſterium, Tamen, erat pariter aliud ad viam publicam, & ibi ſolebant mulieres introire cauſa colligendi racemos vuarũ, ex quo aditu cognoſcebatur locus, *l. quod conclaue ff. de damno infect. D. Ricc. deciſ. 171. p. 1.*

22 Ampliatur 21. in excommunicato *D. Ricc. deciſ. 94. par. 1. Clar. lib. 5. §. fin. q. 30. num. 18. Couarr. lib. 2. var. cap. 20. nu. 11. Ambroſ. c. 10.*

in

in fin. & Bonacin. diſp. at. 3. *q.* 7. *§.* 3. *num.* 9. *ſect.* 1. *tom.* 1. *vbi num.* 8. *idem ait de interdicto, & de leg. & decalog. diſput.* 3. *q.* 7. *§.* 3. *nu.* 8. *&* 9. *fol.* 627. nam gaudebunt immunitate.

23 Ampliatur 23. in falſificantibus literas cambii, & cum illis recipiendo pecunias ab eorum reſpondentibus, nam gaudent *Phebus deciſ.* 81.

24 Ampliatur 24. vt domus parochi annexa parochiæ gaudeat immunitate eccleſiæ, nam immunitatis priuilegium ad omne, quod Eccleſiæ inheret extenditur, *gloſ. in cap.* 1. *verbo exempto de priuil. in* 6. *Dian. reſolut.* 71. *lib.* 3. quæ enim religioſis inherent, religioſa ſunt *l. qua religioſis ff. de re vendic. l. prædijs §. balnea, & § titio ff. de leg.* 3. *D.* Ricc. *deciſ.* 171. *num.* 4. *par.* 1. & quod gaudeat hac immunitate reſoluerunt *Macer. var. lib.* 1. *reſol.* 18. *num.* 14. *Farinac. q.* 28. *num.* 18. *Tuſc. lit. E. concluſ.* 10. *num.* 7. & alios refert *Giurb. d. conſ.* 10. *nu.* 8 *&* 9. *vbi nu.* 8. ad quodlibet Eccleſiæ inherens puta de grancia, dormitorio, refectorio, clauſtro, ſeminario quolibet domo Eccleſiæ, ipſi coherente, & ſic etiam in ſchala, *Farin. de carcer. q.* 28. *num.* 14. *D. Taſſonus iudex M.C.V. integerrimus obſeru. iuriſd. verſ.* 13. *obſer.* 2. *nu.* 31.

25 Ad hunc autem propoſitum fuit à me quęſitum ſi quędam domus, quæ exiſtebat intus Venerabilem Eccleſiam Sanctæ Mariæ ad Cappellam verum conceſsa ad emphiteuſim cuidam laico ſi gauderet immunitate Eccleſiaſtica ex quo ab ea fuerat extractus N. & pro negatiua opinione reſpondidi, nã licet captus in domo Eccleſiæ gaudeat immunitate, ſi ipſi cohereat ad tradita per *Clar. in §. fin. q.* 30. *& Farin. q.* 28. *n.* 12. *&* Macer. *reſol.* 18. *nu.* 4. *lib.* 1. Tamen debet eſse in dominio directo, & vtili, & non liuellaria, vel emphiteutica per ſæculares poſseſsa ad quod facit *Conſ. Natt. conſ.* 333. *nu.* 1. *Pariſ. conſ.* 21. *num.* 32. *in* 2. *edit. Gratian.* 314. *n.* 2. *conſ. Surd.* 450. *nu.* 43. Hinc adducebatur à ſimili domos, in quibus reſidere debent fratres cappellani cœterique Eccleſiæ Ordinis Hieroſolymitani miniſtri, iuxta terminos *S. C. T. ſeſſ.* 24. *c.* 11. eſſe

eſſe debere quo ad directũ, & vtile dominium, & non emphiteuticas per ſæculares poſſeſſas *Giurba conſ.77. n.2. & Macer.reſol.18,nu.4.*

26 Sed quid dicendum de campanili Eccleſiæ prima facie dicerem, quod ſi eſſet adiunctum Eccleſiç nec pateretur diuiſionem gaudere per ea, quæ ſupra diximus, & faciunt argumenta pollutionis Eccleſiæ, quæ extenduntur ad cimiteria eis contigua iuxta diſpoſitionem *text.& ibi notab.gl. in cap.vnico de conſecrat.eccleſ.vel altar.in 6. & quæ dixi ſuperius ampliat.31.*

Imò, quamuis eſſet diuiſum ab Eccleſia, adhuc cenſerem gaudere debere immunitate, cũ videamus palatium Epiſcopi licet diuiſum ſit ab Eccleſia, gaudere dicta immunitate, per ea quæ ſupra diximus in ampliat.decima, & campanile habet plus ſpiritualitatis, quam palatium Epiſcopale, dùm ibi adſunt campanæ oleo ſanctiſſimo conſecratæ, & exercentur opera pia quando pulſantur in Dei honorem, & vulgo appellatur turris ſacra, vnde meritò ſancitum fuit campanas nõ poſſe publicè teneri in oratorijs priuatis etiam per religioſos *c. patentibus literis.de priuil.* & hæc opinio eſt magis pia.

Nec obſtat *gloſ. ad cap. vnico de conſecrat. in 6.* vbi polluta Eccleſia dicitur pollutum cimiterium ei contiguum, & nõ diſiunctum, nam reſpondetur, ibi agi de materia odioſa, hic verò de fauorabili, vt eſt immunitas vide quæ dixi infra ampliat. 44.

27 Ampliatur 25. vt voluntarii remiges vulgo appellati bonauoglia, nec non damnati perpetuò vel ad tempus ad triremes gaudeat immunitate Eccleſiaſtica *Giurba conſ. 30.*

28 Ampliatur 26. vt debitores ex cauſa ciuili gaudeant hac immunitate, & ratio eſt quia ſi Eccleſia tueatur delinquentes ad ipſam confugientes in cauſis criminalibus, ergo à fortiori debet tueri debitorem ex cauſa ciuili, ita *Farin. de carcer. & carcer. q. 28. num.32 & de immun.nu.57. & ſeq. Decian. cap.28. num.34. Suar. cap.11.num.3. Couarr lib.2. var. cap. 20. num. 14. Ambroſin.cap.13 num.11* etiam ſi debitores obſtricti ſint debito publico, aut ſuſpecti

ſint de fuga, aut decoxerint cum magno Reipublicæ detrimento *Suar. c. 11. nu. 3. & poſt alios Bonacin. diſp. 3. q. 7. §. 4. num. 2. ſect. 1. tom. 2.* niſi eſſent decoctores fraudulenti, & doloſi ſimulantes bona decoxiſſe in fraudē ſuorum creditorum illa occultantes *Couarr. d. c. 10. num. 14.* *Boer. deciſ.* 215 *nu. 5. & 7. & latè Gratian. diſcept. forenſ. c.* 380. *tom. 2. idem Bonac. de leg. & decal. diſput. 3. q. 7. §. 4 nu. 2 f. 629.* Sed contrarium puto verius per ſuperius adducta cum bulla ipſos tales non excludat.

29 Quæri tamen ad hunc effectum poſſet an debitores Eccleſiæ ad eam confugientes gaudeant immunitate Eccleſiaſtica.

Prima facie, videtur dicēdum non gaudere, cum Eccleſia præſertim contra debitores liquidos habeat nonnulla priuilegia inter quæ, eſt illud vt contra eos procedatur via exequutiua iuxta relata per *Genuenſ in pract. eccleſ. q* 490. Prout etiam debitor ſpeciei Eccleſiæ non liberatur eius interitu etiam abſque interpellatione *idem quæſtione* 577.

Quidquid tamen ſit cōtrarium verius eſſe puto, nempe gaudere, & ratio erit iure cōſona, quoniam, Eccleſia, & fiſcus æquiparantur, & tamen fiſcus in hoc nō priuilegiatur, nam ipſius debitores, vt puta tributorum exactores, & publici debitores confugientes ad Eccleſias gaudebunt immunitate Eccleſiaſtica ad tradita per *Farin. de imm. nu.* 61. plures referendo. Ita & pariter, gaudebūt debitores Eccleſiæ, & argumentum de fiſco ad Eccleſiam valet, ſubſiſtente tamē identitate rationis, & dummodo contrarium non reperiatur in iure expreſſum, & caſus ſit applicabilis, vt in caſu noſtro tenet *Euerard. per text. in l. fin. C. de ſacr. Eccleſ. in cap. auditis vbi Abb. de in integrum reſtit. gloſ. in l. ſi procurator § fin. ff. de iur. fiſci Tiraq. de priu: l. piæ cauſ. priuil.* 143. *& latè Genuenſ. in pract. Eccleſ. q.* 251. Et ideo cum non reperiatur in hoc priuilegiata reputanda erit vti perſona priuata cum ſit cultrix iuſtitiæ, nec patitur aliquid contra iuſtitiam fieri in ſe vel in alios *cap. 1. §. ſed diuerſum de alien. feud.*

Bald.

Bald. in auth. niſi rogati C. ad Trebell. num. 15. *& conſ.* 24. *lib.* 2. *Ancharan. conſ.* 231 *num.* 2. *Roman. conſ.* 398. *nu.* 2. Vnde eius debitores gau debũt immunitate, id enim operantur vbera matris Eccleſiæ dulcedine, & miſericordiæ repleta *extrauag. vnica de ſent. excomm.*

30 Ampliatur 27. vt licet de iure Canonico Iudex ſpiritualis repetere debeat per monitiones, & cenſuras extractum per vim ab Eccleſia, & nulla alia imponatur pœna, Attamen de iure ciuili erit puniendus extrahens ſi fuerit de facto ab eo extractus, ita loquitur *Chriſtinæus in deciſ. Belcia* 54. *n.* 7. *tom.* 1. & ideo pii Iudices laici in ſimili caſu deberẽt illos acriter punire, adherẽdo illi cantico Dauid zelus domus tuæ comedit me.

31 Ampliatur 28. vt extrahentes reos inquiſitos de delictis non exceptis à bulla de licentia Ordinarij ad huc incurrant pœnas bullę vt ego ipſe firmaui in deci. Cur. Archiep. Neap. ad hũc non impreſſa, & videatur *Macer. reſol.* 15. *lib.* 3. *ante n.* 9. in quo confugiens ad Eccleſiam ab ea extrahi nõ poteſt tam à ſęculari, quam ab eccleſiaſtico Iudice *Villag. de extenſ. leg. cap. fi. poſt num.* 4. *Baiard. ad Clar. q.* 30. *num.* 3. *Decian. reſp.* 80. *num.* 7. *lib.* 3. *Farin. de imm. Eccleſ. num.* 12. *&* 3. & ideo cum nullam poteſtatem habeat Epiſcopus in non exceptuatos crederem non euadere pœnam irregularitatis, quoties extractus à Iudice laico eſſet ad mortẽ damnatus, vt latius eſt videre in d. noſtra deciſ.

32 Ampliatur 32. vt extrahens confugientẽ incurrat adhuc excõmunicationem quamuis fuiſſet facta reſtitutio extracti ex verbis bullæ ſi aliquis attentare præſumpſerit.

33 Ampliatur 33. vt nec ex conſuetudine excuſetur ſęcularis ſi reum extraxerit, *Ambroſ. cap.* 15. *nu.* 8. *Guazzin. defenſ. reor. cap* 34. *Farin. q.* 28. *nu.* 74. *& licet Decian. lib.* 6. *crimin. cap.* 28. *num.* 6. diſſentiat tamen prima opinio verior eſt videtur *Card. Tuſc. lib.* 1 *concl.* 59. *nu.* 18. *& concluſ.* 11. *nu.* 9. *tom.* 2. *& concluſ.* 10. *nu.* 1.

34 Ampliatur 34. vt licet ad incurrendam pœnam non incurratur abſque dolo, cũ per Bullam ſolum puniantur doloſi, & temerarii, pro-

pter illa verba (præter vel contra attentare) præſumpſerint) vt docent *Card. in clem. 1. num. 22. q. 32. de priuil. Nauarr. cap. accepta nu. 32. de reſtit. ſpoliat.* & poſt alios ſcripſit *Gratian. diſce. forenſ. cap. 596. in fin.* nam verbum audeat, contemptum denotat, nec verificatur in ignorãte, vt per *DD. in cap. cum medicinalis §. fi. de ſent. excomm. in 6.* Attamen videtur ſublatam eſſe hanc cauſam iuſtam, ſiuè coloratam ex bulla cum in caſibus etiam permiſsis ad Epiſcopos ſpectat extractio.

35 Ampliatur 35. vt exceptio immunitatis Eccleſiæ poſſit opponi in qualibet parte Iudicij *D. Riccius deciſ. 174. p. 1.*

36 Ampliatur 36. vt gaudeat immunitate confugientes ad ſchalas Eccleſiæ *Farin. de carcer. & carcerat. q. 28. num. 14.* & cum iſte caſus occurriſſet, & fuiſſet conſultus huius Regni Excellẽtiſſimus Prorex fuit reſpõſum captum in ſcalis, gaudere immunitate, & reſtitui debere, vt refert nouiter *Danza de pugn. Doct. tit. de immunit. Eccleſiaſt. cap. 1. nu. 23.*

37 Ampliatur 37. vt ſi extractus contentaretur eſſe extractum non poſſet in præiudicium Eccleſiæ, cum licet poſſit renunciare proprio commodo, remanet tamen præiudicium, & iniuria Eccleſiæ, cui nullum præiudicium afferri poteſt optimè *Maſtrill. deciſ. 169.* quamuis contrariam partẽ firmauerit *Farin. in coſ. 168 num. 40.*

38 Ampliatur 38. etiam ſi conſtaret reum non gaudere immunitate Eccleſiaſtica, nam neque Iudex ſæcularis poſſet illum extrahere ab Eccleſia abſque licentia Epiſcopi, *Duard. in bulla cœnæ lib. 2. can. 16. q. 31, & ita fuiſſe deciſum in Cur. Archiep. teſtatur Genuenſ. in prax. cap. 17, nu. 5. D. Riccius collect. 1742, & dicam inferius num. 88.* Niſi Epiſcopus denegaret licentiam extrahẽdi, nam poſſet Curia ſæcularis delinquentem extrahere, & ducere ad carceres Epiſcopi, vt ab eo cognoſcatur, ſi delicta ab eo commiſſa ſint comprehenſa in dicta bulla, ita *Genuenſ. in prax. cap. 18. nu. 5. Borgn. in repet. 1. par. deciſ. verb. Iudex Eccleſiaſticus nu. 16.*

39 Am-

39 Ampliatur 39. vt tectum Eccleſiæ gaudeat immunitate Eccleſiæ, vt inquiunt *Villalob. in ſumm. tom. 2. tract. 39. diffic. 5. nn. 3. Suar. de relig. tom. 1. lib. 3. cap. 4. num. 63. Bonacin. tom. 3. in bull. cœna Dom. diſp. 2. q. 3. par. 16. §. 6. nu. 19. & 20. & alij. de quibus per Dian. reſol. 73. par. 3.* & ideo multoties ſolet euenire, quod delinquẽtes fugati à ſatellitibus in ſubſidium ſe deijciunt ſuper tecta Eccleſiarum à quibus nullatenus poterint abſque metu excommunicationis capi.

Et quamuis ratio videretur eſſe contraria, cum tecum Eccleſiæ non ſit pars Eccleſiæ, vnde interfecto homine ſupra illud nõ indigeret Eccleſia reconciliatione, vti non ſpolluta iuxta ſingularem *gloſ. in cap. vnico de conſecra. Eccleſ. vel altar. verb. vel eum ſanguinem.*

Attamen non erit mirãdũ, quia quando agitur de materia pollutionis, agitur de re odioſa, & proinde appellatione Eccleſię non venit tectum, ſed in caſu noſtro tractatur de re fauorabili, & ſic extractionis ab Eccleſia, cuius ſfauore non ſolum venit tectum, ſed ianuæ, ſchalæ, & alia ſuperius per nos congeſta.

40 Ampliatur 40. vt nec Epiſcopi poſſint, & valeant eijcere, ſeu expellere confugientes ad Eccleſias pro delictis non exceptis, vt dicam in deci. Cur. Archiep. quam primum in lucem ædendis. Vnde animaduertant Ordinarij locorum, vt abſtineant ab illorum eiectione, & videant ædictum Eminentiſsimi, & Reuerendiſsimi Card. Boncompagni Archiepiſcopi vigilãtiſſimi, & ſanctitatis opinione reputati latum ſub die 17. Decembris 1626. regiſtratũ in bullis recent. fol. 286. ex quo clarè colligitur, fuiſſe eidem Eminentiſsimo tributam ſpecialem poteſtatẽ à ſancta Sede Apoſtolica, & proinde ſi authoritate ordinaria expellere potuiſſet, vtique feciſſet.

Verum quoties à confugientibus cõmictuntur delicta, & indigna opera intus Eccleſiam, eo caſu ad tollẽdam occaſionem talium ſcelerum, & vt debita Eccleſiis veneratio, debeatur iuxta terminos *text. in cap. decet de imm. Eccleſ.* Ordinarii locorum vti valent

hac

hac cautela capiendo diligentem informationem de dictis ſceleribus,& conſtito de eis ipſos eijciant ab Eccleſijs, eum moderamine, ne incidere faciant in manus familiæ ſæcularis, vt oretenus respondidiſſe Sac. Cõgreg. teſtatus fuit idem Eminentiſsimus Dominus & ita per prius obſeruabat Curia Archiepiſcop. iuxta votum D. Alexandri Feliciani Auditoris dicti Eminentiſsimi Card. Boncompagni Iuriſconſulti ingenioſiſsimi,& in iure, & praxi ſatis verſati.

41 Limitatur primo, tenor dictæ conſtit. in eo qui deceptus fuit ſubdolis verbis ad egrediendum ab Eccleſia,nam amictit immunitatem Eccleſiaſticam ſecundum opinionem *Bonacin. de leg.diſput.3 q.7.§.2.num. 10. Durand. in bull. cœnæ lib.2.can.15.q.16.nu.34.*

Verum contrarium firmant *Bouadilla in polit. to. 1.lib.2.cap.14.nu.80.Villadieg. in polit. cap.3. nu.122. Megal. 3.par.lib.4.c.2. q.1. num. 32. & concludit etiam Maſtrill.deciſ.169. lib.2.n. 12. vide tamen D.Ricc.reſolut.327.*

42 Limitatur ſecundo, in venenãte aliquem,nam nõ gaudere dixerunt *Megal.3. par.lib.4. cap.1. quæſt.1.nu. 18. Peregrin. cap. 7. num. 6. Graſſ. conſ.vnico de immun. Eccleſ. nu.17. lib.3.Bouadilla polit.tom.1.lib.2. cap.14. num.75.* ex quo homicidiũ factum cum veneno dicitur pluſquam factum gladio *l.1.C.de maleſic.* & ideo licet ſit ſtatutum in regno, vt bannitus poſsit impunè occidi, tamen non poterit venenari, niſi eſsemus in crimine læſæ maieſtatis, *Marſil. in rubric. ff. ad l. Corn. de Sicar. num. 12.* & quam ſit deteſtabile tale homicidium dixit *Gram. deciſ. 3.* Verum *Farin. de imm.cap.9.num.142.* inquit eueniente caſu eſſe conſulendum Sanctiſſimum, ex quo expectare debet reſpõſum vide infra nu. 74.

43 Limitatur 43. in vehementer ſuſpecto de hæreſi ſecundum *Peregrin. cap. 8. nu.8.Ambroſ cap.8 num.10. Farin. c.13. nu.175.* & ideo blaſphemum hæreticalem non gaudere immunitate dixit *D. Ricc. reſol, 8. p.2.in prax.*

44 Limitatur 44. in graſſatoribus viarum publicarũ, vt habetur in dicta conſtit.

&

& in cap. antiquitus 17.*q*.4. *Franc*. *Marc*. *deciſ*.989.*nu*.3 *tom*.2.

Qui graſſatores viarum publicarum dicuntur ſpoliatores viatorum, ſeù dirubatores ſtratarum *ad text*. *in l*. *capitalium* § *graſſatores ff*. *de pœn*. *DD*. *in cap*. *inter alia de imm*. *Eccleſ*. *Gram*. *conſ*.37. *num*.14. *& conſ*.59. *nu*.4. *Muſcat*. *in pract*. *crim*. *tit*. *de furt*. *& rapin*. *nu*.15.

Et non ſolum diſrubatores viarum publicarum, ſed etiam maritimos non gaudere immunitate, inquit *Dom*. *Ricc*. *reſol*.13.*par*.2. *in prax*. ea ratione quoniam apppellatione graſſatorum & latronum publicorum in ſtratis publicis veniunt etiam diſrubarores maritimi ad tradita per *Franc*. *deciſ*. 142. *& latè Giurba plures cumulans conſil*. 50. *num*.29. *& ſeqq*. & quod iſti piratæ publicis latronibus æquiparentur eſt *text*. *in auth*. *ſed nouo iure* C. *de ſeruis fugit*. *auth*. *nauigia* C. *de furt*. & in terminis, quod ſint excluſi ab immunitate Eccleſiaſtica latè *Decian*. *tract*. *crim*. *lib*.6. *tit*. *de caſ*. *qui delic*. *cap*. 28. *num*.2. *& lib*.9. *cap*.29. *tom*.8. *Maſtrill*. *de indult*. *cap*. 32, *num*, 10. vbi in ſuperiori num. aſſerit eſſe excluſos captiuantes perſonas, & eas componẽtes in quocumque loco, & ſic vulgari ſermone (*quelli che recattano*) cum de iure iſti prædones dicantur, *l*. *mulier*, *& l*. *hoſtes ff*. *de captiu*. *& poſtlim*. *reuerſ*. *l*. *hoſtes ff*. *de verbor*. *ſignificat*.

45 Ne autem deſinas notare non ſufficere ſemel quẽ graſſatum fuiſſe, ſed pluries, cum de iure latro publicus non dicatur ſi pluries hoc crimen non commiſerit ad *text*. *in d*. *l*. *capitaliũ* § *graſſatores ibi* (*vtiq*; *ſi ſæpius atque in itineribus hoc admiſerint*) *Angel*. *conſ*. 403. *Decian*. *tract*. *crim*. *lib*.6 *cap*.27. *nu*. 2. *Peguer*. *deciſ*. 40. *nu*.4. *Muſcatell*. *in prax*. *tit*. *de furt*. *nu*.51. & iuxta terminos immunitatis plures cumulat *Giurb*. *conſ*.50 *nu*.27.

46 Verum ſi graſſatores ſæpius tentauerint delicta, ſed illa non perfecerint, cẽſerem non eſſe excluſos ab immunitate, ex quo ad effectum illam amictendi requiri conſumationem delicti ſentijt *Suar*. *de ſtat*. *relig*. *lib*.3. *cap*.11. *num*.14. *fuse Giurba conſ*.50. *nu*. 36.

&

& 37. & quod delictum exceptum à bulla debeat eſſe cõſumatum videatur idem *Giurba in conſ.* 10.

47 Idemque eſſet firmandũ de furantibus in viis priuatis ex quo non dicuntur obſidere vias frequentatas, *iuxta text. in l.* 1. *C.quand. lic. ſibi ius dic. Ign. in l.* 3. §. *ſubuertitur nu.* 107. *in fin. ff. ad ſyll.* aſſerens hanc eſſe communem opinionem, & eam tenuiſſe totam Canoniſtarum cateruam teſtatur *Remig. de immun. Eccleſ.* 2. *fall. Clar.* §. *fin. q.* 30. *verſ. quaero nunquid Oldra. conſ.* 155.

Et quamuis *Couarr. loc. cit. num.* 14. contrarium ſentiat, Tamen, cum verba bullae non ſint amplianda, nec extendenda, nec limitanda, ſeu declaranda, ſunt intelligenda, prout ſonant, & ſic, cum loquantur de graſſatoribus, vias publicas obſidentibus, non erint extendenda ad vias priuatas optimè *Maſtrill. de indult. gen. cap.* 32. *num.* 8. *& vide D. Ricc. deciſ.* 144. *p.* 4.

48 Sed an latro, cui primũ, & ſecundũ furtum in ſtrata publica cõmiſſum Princeps pepercerit, ſi tertium committat, poſſit appellari viarum graſſator ad effectũ immunitatis conſequendae *vide Giurb. tres caſus diſtinguentem in conſil.* 90. *in* 2. *dub.*

Et an ad effectũ, vt quis dicatur viarum graſſaror, requiratur, vt de duobus delictis diſrubationis fuerit punitus, vel ſufficiat de illis eſſe inquiſitum.

Et prima facie videbatur non potuiſſe quem appellari diſrubatorem, niſi poſt inquiſitionem fuerit pœna is afflictus, prout à ſimili videmus de blaſphemo, vt non puniatur pena conſtit. Pii V. niſi omnibus tribus vicibus fuerit punitus per ea quae aſſerit *Gratian. diſc. forenſ. cap.* 93. *num.* 22. *p.* 1. *per text. in d. l capitalium* § *ſolent de pœn. Auendan. de exequ. mand. c.* 9. *p.* 2.

Contrariam tamen partem veriorem eſſe puto, nempe non requiri actum punitionis, ſed ſufficere probari ipſum ter deliquiſſe cum ad effectum immunitatis amictendae, & vt delictum ſit exceptuatum ſufficiat, vt delinquentes ſint conuicti de delicto, vt inquit *D. Regens Rouit. prag.* 3. *n.* 1. *vbi de delict. quis deb. conuen. ex Gam. deciſ.* 363.

imo

imo ſecũdum opinionem *Glarba in conſ.50. num.38.* ſufficiunt inditia ad torturam plures allegando, & plurimis rationibus eam aſſeuerando, ſed veritas eſt, vt ſufficiat fuiſſe confeſſũ, vel conuictum aut condẽnatum, cum ex his tribus modis quis appellatur criminoſus plures refert *Farin.conſ.127.num.8.*

49 Limitatur 45. in occidẽte, vel mutilante membrũ intus Eccleſiam, vt habetur in bulla, & meritò quoniã qui in legem commiĉtit, priuilegio ipſius priuatur *l. 1. C. de haretic. & manich. Cappell. Tholoſ. deciſ.423.*

50 Quamuis delictum eſſet factũ in alia Eccleſia, *Couarr. loc. cit. num.15. Farin. vbi ſupra nu.59. & Ambroſ.c.5. num. 6.*

51 Imò nec gaudebit immunitate ille, qui exiſtens extra Eccleſiam, occideret exiſtentem in Eccleſia *Farin. conſ.208. & de immun. num.225.Dom.Ricc.collect. 1792.*

Et quamuis idem aſſerãt aliqui procedere in exiſtẽte in Eccleſia, qui exiſtentem extra Eccleſiam mutilet, vel occidat, vt priuetur immunitate ſecundum *Couarr. d.c.20. nu.15.lib.2. Panorm.cap.fin.de imm. nu. 11. & Ambroſ.cap.5.nu.7.*

Contrarium tamen, & verius ſentit *Bonacin. diſp. 3.q.7.§.4.nu.8.ſect.1.tom.2.* ea efficaci ratione, quia bulla excludit ab immunitate mutilantes, & occidentes in Eccleſia, & verba ipſius denotant actum completum, ac perfectum in Eccleſia, & ideo cum ſimus in materia ſtricta, & odioſa verba non ſunt amplianda ad homicidium commiſſum extra Eccleſiam ab exiſtente in Eccleſia:

52 Nec pariter gaudebit immunitate, qui lęthaliter vulnerauerit in Eccleſia, ſed vulneratus extra Eccleſiam mortuus fuerit videatur *Bonacin. loc.cit. num.9. & de cenſur. diſput.1.q.1. num.11.* quem in promptu allegauit D. Alexander Lucianus vnus ex Conſultoribus eiuſdem Curiæ, & veridicus Iureconſultus, & ita iudicauit Curia Archiepiſ. Neap. me referente de anno 1633. cum habeatur ac ſi mortuus fuiſſet intus Eccleſiam.

Quod autẽ dicatur vulnus læthale, arbitrio Iudicis remiĉtendũ eſſe ait *Farin.*

qui communem opinionẽ affert in *prax.q.126. par.2. num* 50.

53 Idemque dicendum eſſet de matilãte membrum mortui intus Eccleſiam, nã minimè gaudebit immunitate eccleſiaſtica, quoniam non eſt habenda ratio ſi ſit viuus, vel mortuus, cui mẽbrum mutilatur, ſed conſideratur violatio Eccleſiæ, & reſpectus eidem non habitus, ac iniuria ipſi illata, & propterea in eo, quod quis deliquit puniri debet, neq; proderit immunitatis priuilegium tanquam indignus, nec ab Eccleſia tueri debet qui Eccleſiam offendit, & fruſtra legis auxiliũ implorat, qui in legem cõmictit *l.* 1. *C. de haretic. & manich.cap.fruſtra de vſur.* & facit à ſimili, quod verberãs clericum mortuum adhuc incurrit pœnam ſi quis ſuadente diabolo *cap. quod in te de pœnit. & remiſſ. Decian.tract.crim.p.2. lib.6.cap.*17.*nu.*19. *Baiard. ad Clar.§.fin.q.77.num.16. Duen.reg.99.ampl.6. & Borerius deci.316.num.72.quos refert Craſſ. effect. cleric. 9. nu.* 140.

54 Declarabis tamẽ huiuſmodi limitationem non procedere in abſcindente digitum, quia gaudebit immunitate Eccleſiaſtica, *Bart. in l.2. num.13. ff. de public. iudic.* nam digitus non dicitur propriè membrum, ſed officium membri cui deſeruit *l. item officius, & ibi Cœpoll. num.3. ff. de adil. adict. Caball. reſ. crim. 236. num.* 4. *Bonacoſſ. qq.crim. lit.M. verb. membrum Alter. de cenſur. lib.5. cap.4. diſput.* 10. *et Caualc. de bracch.reg.p.4. num.* 152. *ad fin.* hinc puniens mutilantem membrum non cõprehendit mutilantem digitum *Nauarr.in man.cap.27.num.206. Lopez ad Diaz in prax. cap.99. Clar.§.fin. q.96.nu.3. Farin.q.19.n.24. Tuſc.concluſ.185.n.2.lit.M. Maſtrill. deciſ.168. part.* 2. nam digitus operationem per ſe diſtinctam nõ habet *Clar.§.fin.d. q.69. Alexan. conſ.69. Couarr. clem. ſi furioſus nu. 7. p.3. de homicid.* ſed mediante manu, prout dens non eſt membrum corporis cum operatione diſtinctam, & propriam nõ habeat, ſed mediantibus alijs membris, *l. cui dens ff. de adil.adict. Mar. Alter. d. diſput.*10. *verſ.reliquum eſt Caball.d.caſu 236. num.*12.

&

& 13. licet verum ſit digitũ eſſe partem membri, quia digito abſciſſo pars membri dicitur abſciſſa *l. litem offilius ff. de ædilit. edict. Bart. conſ.* 201. *par.* 1. *Tuſc. loc. cit. nu.* 3.

55 Similiter firmabis id ꝓcedere quando trũcaretur mutilaretur, ſeù abſcinderetur mẽbrũ, ſecus autem ſi debilitaretur *Farin. in fragm. par.* 2. *nu.* 249. *Mar. Alter. d. diſput.* 10. *dub.* 5. & ideo ſi debilitetur manus, aut pes, non tamen mẽbrum abſciſsum, aut mutilatum dicimus, ſi enim mẽbrum non ſit à reliquo corpore ſeparatum, licet ſit inutile, eſt pars corporis ipſumque corpus diceretur integrum ex omni ſui parte, abſciſſo autem membro corpus non erit integrum, *Mar. Alter. loc. cit. dub.* 4. *& optimè Couarr. in clem. ſi furioſus p.* 3. *in init. num.* 9. *de homicid. D. Riccius reſol.* 66. *par.* 2. & ideo cum conſtitutio expreſſerit tãtum homicidium, & mutilationẽ intus Eccleſiam, non erit extendenda ad debilitationem, nam ſi voluiſſet dixiſſet *cap.* 2. *de tranſl. prælat. cum alijs traditis per Tiraquell. in l. ſi vnquam verb. libertis num.* 3. C. *de reuoc. donat. Menoch. conſ.* 140. *nu.* 4. *Surd. conſ.* 245. *nu.* 45. *vol.* 1. *& Cardoſ. in prax. iudic. verb. lex nu.* 28. & illud dicitur membrum mutilatũ, quod præciſum, & obtruncatum aliquo modo eſt, plures refert *Barboſ. de poteſt. Epiſcopi alleg.* 42. *nu.* 10.

Nec refert arguere eſſe faciẽdam hanc extenſionẽ cum eadem ratio vigeat in mutilitante, quæ & in debilitante, & proinde non gaudere immunitate Eccleſiaſtica, vt probant *Gambag. de imm. Eccleſ. cap.* 17. *nu.* 6. *quem refert, & ſequitur Giurba conſ. crim.* 40 *nu.* 24.

Nam faciliter reſpondetur dictam extẽſionem ex identitate rationis non eſſe faciendam cum non ſimus in fauorabilibus pro reo debilitãte, ſed in odioſis, ex quo agitur de priuando ipſum immunitate Eccleſiaſtica, & proinde ſubintrat regula in odioſis non eſſe faciendã extenſionem *vulg. cap. odia de regul. iur. in* 6.

55 Declaratur pari modo non procedere in delinquente in cortili Eccleſiæ *D. Ricc. deciſ.* 250. *par.* 3. vel in oſtio *idem reſol.* 4. *par.* 2.

hinc infertur, ꝙ ſi quis cõmiſerit homicidiũ in ſchalis Eccleſiæ adhuc gaudebit immunitate, optimè *Diana tit.de immun. Eccleſ. reſol.*38.*lib.*3.prout etiã delinquens in dormitorio monaſterij gaudet immunitate idem *D.Ricc.in prax.reſolu.*276.*par.*2.ſecus autem ſi delinqueret in cimiterio vt habetur in bulla per tex. *in cap.fin. de immun.*Eccleſ.

57 Nec etiam erit extendẽda dicta quinta limitatio in mandante homicidium, vel mutilationem fieri in Eccleſia, ſiuè mandans extiterit intra ſiuè extra Eccleſiam, *Ambroſ.c.*5.*num.*9. *Bonacin. loc.cit. nu.*11. *Megal.*3.*p.lib.*4.*cap.*1.*q.*1.*n.*13 *Farin.cap.*16.*num.*231. *Bonac.de leg.diſput.*3.*q* 7.*§*.4. *nu.*11.& ratio eſt, nam conſtitutio loquitur de faciente, & non mandante, & lex puniens facientem non cõprehendit mandantem, latè *Macer. lib.*1.*reſol.* 69. & proinde vtique tales mandantes gaudebunt immunitate.

Vnde non obſtare videtur illa iuris regula, quod qui per alium facit per ſe ipſum facere videatur, nã eſt intelligenda quo ad culpam non autem quoad pœnam *Auila de cenſur.par.*2. *c.*5.*diſp.*3.*dub.*2.

58 Sic pariter notabis, quod committens homicidium, vel mẽbrum mutilans accidentaliter calore iracundiæ prouocatus, nõ autem deliberatè gaudebit immunitate, *Farin.cap.*16.*nu.*240 *Guttier.lib.*3.*pract.qq.q.*1. *num.*3. & 5. *Seſſe deciſ.*141. *num.* 8. quia in præfatis caſibus occidens, vel mutilãs non videtur habere animũ irreuerentem violandi ipſam Eccleſiã, *Tabien.verb. immunitas num.* 10. *Diana reſolut.*11.*par.*1, *de immun. Eccleſ.*

59 Limitatur ſexto, tenor dictæ conſtitut.in aſſaſſino, nam ſtatuit expreſsè bulla ipſum non gaudere immunitate Eccleſiaſtica.

60 Quare mandans conuẽcta mercede, ſi in homicidio interuenerit dicitur aſſaſsinus ad effectum huius conſtit. *Bertazz.conſil.* 143.*nu.*13.*Felic.alleg.*117. *num.*3. *par.* 1. & *poſt alios Giurba conſ.* 48.*nu.*26.

61 Imò extendenda erit ſupradicta ſexta limitatio etiã in auxiliatoribus in aſſaſſinio eorumque ſociis, & cõplicibus, nam non gaudebunt

bunt immunitate Eccleſiaſtica *Farin. de imm. q. 123. n.69.& q.28.nu.26.Guttier. lib.3.pract. q.7. n.53. Graſſ. effect.cleric.1.nu.685*. dummodo aſſaſſinij qualitates ſciuerint *Surd. conſ.328.n. 29. Bertaz. conſ.crim. 328. n.6.Graſs.n.686.* Vnde mutuans pecuniam cauſa inueniendi aſſaſſinum dicitur verus aſſaſſinus, *l. qui domum ff.ad l. Iul. de adult. D. Regens meritiſſimus, Rouit.in prag.1. n.30.de aſſaſſ. latè Giurba in conſ.50.n.44.* qui loquitur de auxiliatoribus, & infinitos authores cumulat, ſentiens dici ueros aſſaſſinos quoties ſciãt qualitates aſſaſſinij ante cũ voluit *Farin. de carcer. & carcerat. q.27.nu.22.p.1.*

62 Sed quid dicẽdum eſſet ſi auxiliatrix in aſſaſſinio commiſſo per virum fuiſſet vxor, an pariter eſſet excluſa ab immunitate Eccleſiaſtica, prout eius vir, & cũ iſte caſus accidiſſet mihi cõſulendus.

Conſiderabam prima facie eſſe excluſam à dicta immunitate, prout ei⁹ vir, nam agentes, & conſentientes pari pœna puniuntur ſi conſilium, & auxilium pręſtiterint ex propoſito ad commictendum maleficiũ *Clar.in pract.crim. §.fin.q. 87.nu.* 4. qui enim delicto potuit obuiare, & non obuiat delinquenti fauere cenſetur *Caſtill. deciſ. Sic. 160.nu.44.* ſed vxor enormi huic ſceleri à marito commiſſo nedum miniſtris iuſtitiæ ſaltim reuelando nõ obuiauit, ſed opem potius præſtiterit, ergo, &c.

Ad quod etiam perpendebam regulam *text.in l.1. vbi DD.ff.de act.& oblig.& in l.ſi mulier §.ſi ſeru⁹ in ſi. ff.rer.amot.* vbi vxor non tenetur obedire in delictis, ſicuti nec filius patri *l.ſeruus non omnibus ff. de act. & oblig. Cabal.crim.reſol. caſu* 289.*nu.*3.& ideo non præſumuntur deliquiſſe viri, aut patris mandato, vel metu cum regula ſit vulgata metum pręſumi, *Bald. Conſ.*148. *Affl.deciſ.69. n.8. & dec.151.n.16. Tuſc. concluſ.223.num.1. lit.*M. nec mandatum ad delinquendum præſumitur *Monoch. præſump.*15.*num.*3.*lib.*2.*& Bertaz.conſ.crim.*503.*nu.*1. *&* 2. *bine* Maſtrill.*in deciſ. 246.* refert fuiſſe tortos virum, & vxorem pro tonſione monetæ, & *Theſaur. quæſt.forenſ.46.lib.3.*recenſet

ſet vxorem fuiſſe furcis ſuſpenſam, quæ marito præſtitit auxilium dum in ſuo hoſpitio occiderit hoſpitatum cauſa furandi.

Tamen perpenſo facto, quoniam ex eo apparebat defeciſſe voluntatem vxoris, nam fuerat metu abſoluto, & non conditionali coacta à viro, cenſui, non potuiſſe appellari auxiliatricem iuxta terminos notabilis *text. in c. ſacris de ijs quæ vi met. cauſ. geſt. ſunt*, nam voluntas, & propoſitum diſtinguunt delicta, *l. qui iniuria ff. de furt. l. 1. §. diuus ff. de ſicar.* & licet voluntas coacta, voluntas eſſe dicatur, eſt tamen imperfecta, *l. ſi mulier §. quod metu ff. quod met. cauſ. Viu. deciſ.* 150. *num.* 3. *Menoch. conſ.* 912. *num.* 9. qui enim compulſus deliquit, puniendus non erit ſecundum *Viu. deciſ.* 394. *& Theſaur. q. forenſ.* 46. *nu.* 4. & quæ fiunt contra facientis voluntatem non imputantur facienti, *ad l. cura §. nec ſi per vim ff. de mun. & honor.* pro vt hæc, & alia optimè fatetur *Giurb. in eius conſ. crim.* 85. qui reſpondet contrarijs licet non loquatur in hac materia immunitatis Eccleſiaſticæ.

63 Et non ſolum mandans, ſed etiam mandatarius, & is, qui pro præmio ſeu ſpe præmij quamuis incerti homicidium commictit aſſaſſinum commiſiſſe dicitur, *D. Riccius collect.* 101. ſiue fuerit pecunia data, ſiue promiſſa, *Salic. in l. non idē minus C. de accuſat.*

64 Verum ſi mandans reuocaſſet mandatum, & eius reuocatio innotuiſſet mandatario, vtique non excluderetur ab immunitate per ea quæ infert *Silueſt. verb. excommunicatio nu.* 5. *Azil. par.* 2. *cap.* 5. *diſp.* 3. *dub.* 7. *& Molin. tom.* 4. *diſp.* 52. *nu.* 2.

65 Sed depoſitarius conuenctæ pecuniæ in aſſaſſinio, nec gaudebit immunitate Eccleſiaſtica ſequuto homicidio, quia diceretur verus aſſaſſinus iuxta relata per *Giurbam conſ.* 41.

66 Animaduertas tamen, vt ſi quis vulneraret pecunia mediante, non tamen ſequeretur mors non erit priuandus immunitate Eccleſiaſtica per ea, quæ ſcripſerunt *Bero. q.* 10. *Larat th. conſ.* 105. *Ceuall. cōm contr. q.* 101. *Baiard. ad Clar. §. aſſaſſinus nu.* 2. *& §. fin. q.* 30. *Graſſ. effect. cleric.* 1. *nu.* 691. *Gratian. diſcept. forēſ. c.* 598. *nu-*

num.10. *&* 619. *nu*. 1. *&* 2. *Caroc.deciſ*.39.*num*.8. *&* 9. *Guttier.lib*.3. *pract.q*.7.*nu*. 59.*Maſcard.concluſ*.171.*nu*. 10. *&* 138. *num*.11. *quos & alios refert Giurba conſ*.46. *Gabr. conſ*.176.*num*.13. *& Dom*.Riccius *deciſ*.112. *p*.1. *&* 302.*p*.2.

76 Vnde non dicitur aſſaſſinus accipiens pecuniam pro vulnerando aliquem, ſi non acceperit pro occidendo latè *Gratian. diſcep. forenſ. c*.597. *p*.2. iuxta quã opinionem cenſuit Curia Archiep. Neap. in cauſa D. Ioſeph de Luca.

68 Ex quo ſequitur non incurrere pęnam huius cõſtit. eum qui mandauit aliquem tantum vulnerare pecunia mediante cum prohibitione ne occidat ſi ſequeretur poſtea mors, & conſequenter non priuari immunitate Eccleſiaſtica, argnm. eorum quæ firmãt *Sair. de cenſur. lib*.7.*cap*.7. *num*.9.*Nauarr.man.cap*.27 *num*. 240. *& conſ*. 27. *de homicid.Henriq.lib*.14.*cap*.19 §.3. *lit.E*. ex quo illud homicidium reſpectu mandãtis, diceretur caſuale, & nõ ex propoſito latè *D*. Ric*cius deciſ*.117.*par*.4. qui loquuntur omnes quo ad effectum incurſus irregularitatis tantum.

69 Nec etiam dici aſſaſſinũ ad hunc effectum præciſè, qui non peruenit ad alium actum proximum, quam ſe conferendo ad locum, vbi erat perpetrandum delictum, vt refert iudicatum *D. Riccius deciſ. fin. par*. 2. aſſerens pro hac opinione facere doctrinam *Farin. in prax. crim.q*.123.*nnm*.115. *& ad hunc propoſitum idem Farinac. de immunit. cap*.8. *nu*. 123.

70 Quis autem dicatur aſſaſſinus latè *Bonacin.diſput*. 3.*q*.7.§.4.*num*.18.*tom*.2. *& ad effectum huius bulla vide Francb. deciſ*.176.*nu*. 3. *Farin. conſ*.100. *Oter*.*q*.28. *par*.3. *Ambroſ.cap*.7.*nu*.10.

71 Qualiter verò ſint probandæ qualitates aſſaſſinij, vidè *Giurb. cõſ*.70.*in* 3.*dub*.

72 Mediator autẽ, ſeu proxeneta nulli dubium eſt, quin gaudeat immunitate Eccleſiaſtica, ex quo non dicitur verus aſſaſſinus, vt deciſum refert *D. Regens Rouit. in prag*. 1. *de aſſaſſin. ſub num*. 48. *quem ſequitur* Nouarius *frater loco citato*. & licet de iure videatur cõtrarium tenẽdum, ea quippe ratione, nam actus media-

diatoris in aſſaſſinio committendo proximus eſt, qa propriè proxeneta dicitur ille, qui hominum voluntates explorat an & quomodo velint contrahere, ipſoq; contrahentes ad cõcordiam reducere conatur *Azor. in ſumm. C. de ſponſal. Decian. conſ. 55. num. 20. volum. 2.* & ideo huius criminis mediator crimẽ ipſum commiſiſſe videtur *c. mediatores, vbi Gemin. & alij de teſt. in 6.* hinc ſtatutum puniens commictentes delictum comprehendit mediatorem, *Pariſ. de confid. q. 22. num. 2. & 3. & Diaz in prax. crimin. cap. 59. num. 2.* quos omnes memorando ſequitur *Giurba in conſil. crim. 7.* vbi plura alia infert licet non loquatur ad intellectũ immunitatis Eccleſiaſticę, & nouiſſimè ſequitur idem *D. rectiſſimus Regens* Rouitus *in deciſ. 15.*

Attamen fauore Eccleſię ne recedas à firmata cõcluſione, quam in proprijs terminis ſubſtinet *Gãbacurta in tract. de immunit. eccleſ. cap. 34. num. 4. lib. 5.*

Nec Regnicola decipiaris in *prag. 2. ſub rubric. de aſſaſſin.* in qua expreſsè mãdatur mediatorẽ in aſſaſsinio puniri vti aſsaſſinum, vt inquit *Dom. Rouit. in deciſ. 15.*

Siquidẽ poteſt princeps quod pœnam eius ſubditis imponendam delicto qualitatem addere declarando quem aſſaſſinum, qui propriè non ſit; ſed quoad Eccleſiaſticam immunitatem id non licet, cum Eccleſiæ iuribus, & libertati præiudicare vetitũ ſit, vt poſt antiquiores habes apud *Giurbam conſ. crim. 50. nu. 20. & conſ. 97. num. 22.*

Vnde diſpoſitio allegatę pragmaticæ licet vires habeat circa pœnæ impoſitionẽ, non per hoc tamen procedet quoad reſtrictionem immunitatis Eccleſiaſticæ, & proinde licet de iure regni dicatur proditor qui aliquem occidit paruo ſcoppitto, attamẽ procedit, quod ad pęnam incurrendam in pragmatica, non autem ad effectum amictẽdæ immunitatis Eccleſiaſticæ, vt infra dicam in limit.

Neque obſtat, quæ pro contraria parte conſiderauimus, & conſiderari poſſunt, quoniam illis ſingulatim pleno calamo ſatiſfacit *D. Regens Rouit. in d.*

prag-

pragmatica 1.*a num*.49. *cum ſeq*.

73 Limitatur ſeptimo dicta cōſtitutio in proditore homicida, qui nec gaudebit immunitate Eccleſiaſtica, ad quod latè videas D. *Taſſonum Iudicem M.C.V. meritiſſimum*, *& ſatis laborioſum in tract. obſeru. iuriſd. pag*.437.*nu*.4. *& ſeqq*.

74 Declara primo hāc quartam principalem limitationem non procedere in occidente inimicum ex pręmeditata animi deliberatione, vt Vulgo dicitur (appoſtare) nam gaudebit immunitate Eccleſiaſtica, *Peregr. de imm. Eccleſ. cap*.7:*n*.15. *D*.Riccius *collect*. 1792. & quod homicida ex propoſito inimicus non dicatur proditor, & gaudeat immunitate habetur per *Gomeſ. de delict. cap*.10. *num*.3. *Remig. de immun. limit*. 13. *Decian. lib*.6. *crim. cap*. 28. *Guttier. pract. q*.2.*nu*.4.*Macer. reſol*.15.*nu*.9.*lib*.3. *Farin. q*.28.*nu*.33. *Ceuall. com. contr. com. q*.684. *& alij, quos refert Giurba conſil*. 100. *num*. 8.

75 Declara ſecūdo quando fuiſſet deuenctum ad actū proximum, ſed caſu non non fuiſſet homicidium ſequutum *Peregrin. de immun. cap*.7. *num*.13. *Bonac. de leg. diſp*.3:*q*:7.*§*.5. *nu*.16. *Farin. q*.9. *num*.145. quia ſecundum terminos bullæ requiritur mortis effectus. Vnde quando quis attentauerit aliquem proditoriè occidere effectu, & morte non ſequuta vtique gauderet *Peregrin. cap*.7. *num*.13. *Bonac. de leg. diſp*.3.*q*.7.*§*.5. *nu*.16. *Farin. cap*.20.*nu*.145 & licet aliqui contrarium voluerint, ſcripſerunt ante bullam, quæ requirit actū conſumatum *Giurb. d. conſ*. 10. & ideo vulnerās aliquē proditoriè, ſi homicidium non fuiſſet ſequutum gaudebit immunitate, vt iudicauit Curia Archiep. teſte *Genuenſ. in prax. cap*.76.*fol*. 289:*in fine*.

76 Declaratur tertio, vt licet occidens aliquem veneno dicatur proditor per tradita à *D*. Ricc. *deciſ*.262. *p*. 3. Tamen hoc intelligas nulla exiſtente inimicitia, & ſic ſub calore amicitiæ, iuxta terminos definitionis homicidij proditorij, quod illud dicitur quando nulla interueniente inimicitia ſecurè ita quis occidatur, vt non potuerit is præcauere, *Guttier. d: q*.2. *pract*.

lib. 1. vide quæ dixi ſupra num.42.

77 Declaratur quarto, vt proditor homicida guidatus ſi controueniat gaudebit immunitate, ita conſuluit *Giurb.in ſing. conſ.*40.

78 Declara quinto, vt occidens amicum reconciliatũ non priuetur immunitate, vt fuiſſe deciſum in Curia Archie.teſtatur *D. Riccius deciſ.*168.*p.*1. ea nempe ratione, quia amicus recõciliatus æquipollet inimico, *Menoch.de arbitr. iudic. q.*28.*nu.*8. & ab eo erit abſtinendum vti à peſte, *Tiraquell.ceſſ.cauſ.q.*28. *nu.*8. hinc infertur inimicum recõciliatum non eſſe admittendum in teſtem, ſecundum *Gigant. de crim. leſæ maeſt. lib.* 2. *tit. quom. & per quos crim. leſæ maeſt. q.*10. *Soccin.iun. conſ.*77.*n.* 42. *volum.*1. *Garz. à Tolet. iuriſd.* 470. quamuis eſſemus in criminibus exceptis *cap.*2.*&* 3.*q.*2.*cap. per tuas verb.inimicus de ſimon. Maccer. reſol.* 37.*num.*22. *lib.*3. *Craſſ. except.*23. *numer.*36. *Clar.*§.*fin.q.*24.*& Farin.q.* 53.*num.*59. & ſic etiam repelli à iudicando vti ſuſpectum voluerunt *Iaſ. in l. apertiſſimi Iuris num*,8, *C. de iudic. Morl.in empor.iur. tit.*2.*de iuriſd.ſub nn.* 200.

Contrariam tamen partem ſubſtinuit *Giurba in conſ.* 60. firmans occidentẽ amicum reconciliatum nõ gaudere immunitate ex pluribus rationibus, & authoritatibus per eundem adductis reſpondendo deciſ. D.Riccij cum quadam inurbanitate dum ait ipſũ lapſum fuiſſe, ſufficiebat enim dicere ipſius opinionem non eſſe tutam.

Sed vt huiuſmodi opiniones reconcilientur, firmanda erit cõcluſio, quod regulariter occidens inimicum reconciliatum ab antiquo tempore erit appellandus proditor, & conſequenter non gaudebit immunitate Eccleſiaſtica iuxta opinionem *Giurba*, ſecus verò ſi reconciliatio eſſet de recenti, nam vtique gaudebit ſecundum opinionẽ *D. Riccii* argu.eorum, quæ voluit *Menoch. de arbitr. iudic.q.*28.*num.*8. cum pax non tollat odium, & rancorem præcedentis inimicitiæ, quando eſt de recenti facta ſecundum *gloſ. in clem. ne agro* §. *ſanè verbo nouit. de ſtat.monac. Foller. in pract. crim.verb.recipiã-*

tur

tur confeſſiones num.2.verſ. iſtis enim iunctis Cancer.*in pract. 2. tract. de indit. & tortur.§.quartum inditium num.9. in princ.* quare meritò Garz.loc.cit. plures allegans notabiliter dixit, inimicum non ab antiquo tẽpore, ſed nouiter reconciliatum, non admicti in teſtem.

Eademque ratione Sac. Congreg. Emin. & Reuer. Cardin. de mandato Sanctiſſimi D.N. Vrbani Papæ VIII. per literas miſſas Eminentiſſimo D. Card. Boncompagno Archiepiſcopo Neapolitano, & Domino meo præcipuo, vt quoties ſpōſi alienigenæ volentes matrimonium contrahere Neap. ſi ad eandem ciuitatem acceſſerint à tempore recenti, non poteſt procedi ad expeditionem matrimonij quouſque doceatur per eorum Ordinarios ipſos eſſe ſolutos, & ita quotidie per nos obſeruatur, ex quo lex multum confidit longinquitati tẽporis, & proinde differens accuſationem, ſiuè querelã proponere lõgo tempore, ſi poſtmodum proponeret querelam ipsã, vtique hoc longum ſilentium pareret ſuſpitionem falſitatis *l. ſi quis fortè* §. 1. *ff. de pœn. Grauett. conſ. 75. nu.9. Poller. in pract. crim. rubr. item quod commiſit falſum num.* 18. & tunc accuſans re ipſa præſumitur eſſe in dolo *Bald. conſ. 37. volum.* 1. *Surd.conſ.* 32. & ſic inoleuit praxis, quod ſi per annum taceret is, qui offenſus foret, tunc indubitanter deleretur actio iniuriarum tanti temporis taciturnitate, & diſsimulatione, ad *text. in l. ſi non conuicii C. de iniur. & l. ſi vnius §. ſi ante & ibi gloſ. ff. eod. Felin. in cap. dilecti de except. Baiard. ad* Clar. *§. iniuria Miſing. obſeru.7. centur.5. optimè Viuius deciſ.*55. vbi concludit iniuriam per interuallum certi temporis remiſſma cenſeri, & in materia delictorum clarum eſt in iure minorari pœnam ob diuturnitatem temporis, nam aliter punitur delictum antiquum, & aliter recens *gloſ. in l. ſi diutino ff. de pœn. Federic. poſt conſil. Farin. reſol.*56. *nu.*1.

Quæ diſtinctio maximè procederet quando à die recōciliationis intercelsiſſent inter reconciliatos actus amicitiæ, puta quia ſimul comederunt biberunt

deambulauerunt, familiariter conuerſati fuere ſimultaneum iter, dormiendo, vel alios actus intrinſecos fecerunt arg. eorum, quæ referunt *Clar. & ibi Baiard. in §. homicidium num. 6. Ang. de maleſic. & dictus Titius. Capoll. conſ. 42. & Franc. conſ. 43.*

Verum pro dilucidatione huius diſtinctionis, erit videndum quando tempus dicatur recens ad effectum, de quo ſupra, & quãuis hoc poſſet arbitrio Iudicis remitti ſecundum *gloſ. in l. 1. §. quod ait ff. de ſuperfic. & ibi DD. & in cle. 1. de reb. eccleſ. non alien. in princip. vbi gloſ.* inquit arbitrariũ eſſe Iudici, quod dicatur tempus recens ſecundum ſubiectam materiam, quam ſequũtur *Lap. alleg. 81. Clar. in prax. §. fi. q 24. nu. 6. verſ. ſed quid ſi ſequuta ſit reconciliatio in fin. & ante eum Campeg. de teſt. reg. 23. in 3. fall. & Maſcard. concluſ. 899. nu. 10. in fine.*

Tamen in terminis, de quibus loquimur, quod pax, & reconciliatio dicatur de recenti per trienniũ, tenuit expreſsè *Bonacoſſa commun. opin. crim. volum. 1. verb. inimicus in illis verbis (& debet triennium eſſe elapsũ, ad hoc vt dicatur bene reconciliatus)* cuius authoritas comprobatur ex doctrina *Clar. in prax. crimin. q. 21. verb. fama in fine* dicens, quod ad effectum, vt quis dicatur emendatus, & purgatus à macula requiri triennium plures refert *Viuius deciſ. 98. num. 7.* & hanc opinionem ſequitur licet non ad effectum immunitatis ſequutus fuit *Farin. in conſ. 124. nu. 14.*

Sed in hoc aduertendũ eſſe puto, vt quoties per reconciliationem non remouetur cauſa odij, puta riualitatis, vt quia reconciliati priſtinum amorem, & commercium continuarent cũ amaſia, eò caſu odium, & inimicitia ſemper præſumitur adeſſe non obſtante reconciliatione, & proinde ſi ſequeretur homicidium, non erit homicida appellãdus proditor, & conſequenter gaudebit immunitate Eccleſiaſtica per ea quæ dixerunt *Raland. conſ. 24. nu. 44. lib. 1. Gram. deciſ. 33. n. 7. Creſc. deciſ. 3. de teſt.* quos refert, & ſequitur *Farinac. conſ. 193. nu. 81.*

79 Declara denique, vt is

di-

dicatur propriè proditor homicida ad effectum amittendi Eccleſiaſticam immunitatem, qui nullo rancore præcedente cum occiſo, ſed potius ſub ſimulatione amicitiæ ipſum occidit, vt dixerunt *Couarru. var. reſol. lib. 2. cap. fin. nu. 7. Clar. §. homicidium verſ. proditoriè Menoch. de arbit. iudic. caſu* 216. *num.* 24. & *Farin. de delict. & pæn. q.* 18 *num.* 74.

Vnde non dicitur proditor, qui occidit inimicũ ſuum à tergo infinitos refert *Giurba conſ.* 20. *nu.* 13. vel ex feneſtra cum archibuſcio, vt docent in terminis huius conſtit. *Genuenſ. in prax. cap.* 94. & D. *Ricc. collect.* 1792.

Ideoq; proditorium dicitur homicidium, quando nulla interueniente rixa ſecurè ita quis occidatur, vt non poterat is præcauere, aut ſe defendere ex *Gomeſ. var. reſol. cap.* 3. *de homicid. cap.* 19. *nu.* 19. *Farin. q.* 18. *nu.* 74. *Bouadill. lib.* 2. *polit. cap.* 14. *nu.* 35. quoties enim inter aliquos inimicitiæ cauſa intercedit, licet fratres ſint carnales, ſi alter ab altero occidatur non erit homicidium proditorium optimè notauit *Dom. Regent Rouitus ſemper memorandus in prag.* 11. *n.* 58. *de abolit.* & quando homicidium dicatur deliberatè commiſſum, & quando homicidium proditorium ad effectum, vt occidens non gaudeat immunitate, optimè *Farin. conſ.* 132.

Quare cum caſus accidiſſet in noſtra Curia Archiepiſc. in personã cuiuſdam Franciſci de Franco, qui dum per multum temporis ſpatium in ſtatu familiaritatis verſatus fuiſſet cũ N. poſtea ob animi zelotopiam (vulgo geloſia) verè & realiter, ac concludẽter ei minatus fuerat mortem, ipſum miſerabiliter interfecit, & proinde fuit dubitatum ſi dici potuiſſet homicida proditor ad effectũ gaudendi immunitate, & dicebatur pro parte dicti occiſi eſſe homicidiũ proditorium, ex quo nullo præcedente rancore cum occiſo, ſed potius ſimulabatur amicitia ipſum occidit, & aliud habebat in pectore, quod in ore *Couarr. var. reſol. lib.* 2. *cap. fin. nu.* 7. *verſ. tandem Gomez tit. de homicid. cap.* 3. *num.* 5. *Menoch. de arbitr. iud. q.* 361. *num.*

num.24.Clar.§.homicidium verſ.proditoriè, & alij quos refert,& ſequitur *Farin. in prax. crim. tit. de delict. & pœn.q.19.nu.74.p.*1. vbi habetur quis dicatur proditor.

Cumque de hoc fuiſſe consultus, dictum homicidium fuiſſe proditorium, negaui, & mouebar ex minis per dictum homicidam illatis, quæ patefaciebant eius animum, & conſequẽter, quod in pectore, continebatur in ore habebat à contrario eorum, quæ ſupra diximus ſecundum allegata per *Couarr. loc. citat.* & ideo non poterat dici proditorium, ſed deliberatum, cuius coniecturæ ſunt minæ, & tractatus, *Clar. in prax. crim. §.homicidium num.8.Tuſc.concluſ.*141.*lit. H. num.*19. ex quibus minis poterit ille procauere, vt contrario proditoriè diceretur quis aliquem interficere, quãdo nulla præcedente cauſa præcauendi id egerit *Gomeſ. de homicid. num.5. Guttier.lib.1. pract. qq. q.2. Farin.de immun. q. 18.nu.74. Bouadill. lib.2. pouadill. lib. 2. polit. cap.* 14. *num.* 35. Et eo magis non erat appellandus homicida proditor, nam malum nomen habebat, alias, ſolitus ſimilia patrare, & minas ad effectum, & in exequutionem reducere *Dec. in l. in omnibus cauſis ff. de regul. iur.*

80 Eſt etiam aduertendum pro ornatu, quod ſalutationes non conſtituunt, nec effectum amicitiæ inducunt, & ideo ſi fuerit commiſſum homicidium ab aliqua perſona, quæ prius ſolita fuiſſet ſalutare occisũ, non erit dicendum homicidium proditorium, cum ſalutationes ſint ſigna cõmunia iuxta tradita per *Clar. in prax. crim in § iniuria*, & ita in facto reſpondidi Reuerendiſſimo Domino meo Felici Tamburello generali Vicario huius Ciuitatis digniſſimo viro incorruptiſſimo, & ſacrarum legum & Canonũ vndequaque doctiſsimo.

81 Vlterius, & opportunè quæri poteſt, prout in caſu quem conſului euenit an maritus occidendo vxorẽ in adulterio poſt aliquod tempus deprehenſam, & ſic non infragant poſſit appellari proditor, ad effectũ non gaudendi immunitate Eccleſiaſtica, & attentis

ter-

terminis homicidii proditorii, vt is dicatur proditor homicida, qui nullo ranco re præcedente cum occiſo. ſed potius ſub ſimulatione amicitiæ illum occidit. Vtique cōcludendum erit non potuiſſe appellari proditorem, & conſequenter gaudere immunitate, cum nulli dubium ſit quin vxor committendo adulterium delinquat, & offendit non ſolum maritum, ſed totam cognationem denigrat, & maculat Roman. *conſ.*451. *n.*10. *Boſſ. in tit. de coit. dān. & punib. num.*44. *vbi nu.* 46. ſnbdit, quod adulterium magis affligit virum, quam mors filij, ex quo adulteriū grauius eſt in mente viri, quam proprij filij homicidiū, & filię ſtuprum *Leon de magiſtr. cap.* 19. *num* 1. Vnde meritò mariti dum accuſant vxores adulteras ſolēt irrideri à iudicibus, ſecundum *Menoch. de arbitr. iudic. caſu* 398. *num.* 10. & proinde mulier committens adulterium fit infamis iuxta *text. in l. palam* §. *quæ in adulterio ff. de rit. nupt. Roman. ſing.* 825.

Ex quo adulterio nulli dubium eſt quin oriatur animi rancor ex parte viri, & quamuis vxorem non infraganti, ſed poſt aliquot tempus, & cum primum potuerit ipſam occiſerit, cū ſic iuſtum dolorem compeſcere non valebat ſaltim à pœna ordinaria excuſari debebit ad tradita per *Cabed. deciſ.* 173. *nu.* 1. *part.* 1. *Franc. Marc. deciſ.* 206. *n.* 7. *Giurb. conſ.* 86. *& Mut. deciſ.* 91. Vt videmus de eo, qui commiſit homicidium poſt longum tempus à recepta iniuria, vt non puniatur pœna mortis naturalis, ſed extraordinaria, prout deciſum refert *Gizzarell. deciſ.* 18. *faciunt dicta per Hipol. conſ.* 81. *nu.* 16. *Gram. conſ.* 29. *nu.* 9. *& conſ.* 96. *& Bertazz. conſ.* 111. *nu.* 5. *& conſ.* 135. *nu.* 15. *vol.* 1.

Quibus ſic ſtantibus, cū vxor deliquerit, & offendiderit perſonam viri ſtatim videtur effecta ipſius inimica, & ſuſpecta, à qua ſuſpitione tenebatur cauere, & timida reddi, iuxta illam regulam, quod praua conſcientia faciat hominem timidum, & dum ſe non non cuſtodiuit, ſibi erit imputandum, adeo quod nō erit vir appellandus proditor ad finem amictendi immunitatē, & vide *Maſtrill.*

de indult.cap.29. nnm. 6.

Licet contrarium dicendum ſit in materia cenſurarum à quibus non liber maritus occidens clericum adulterum deprehensũ nõ mox, ſed interiecto temporis interuallo, vt tradit *Bellett. diſquiſit. cleric.p.1.tit. de fauor. cleric. §.2. num.9. verſ. non effugit Layman.in Theolog. moral. lib.1. tract. 5.p.2. cap.5. verſ. quarta propè finem.*

82 Reſtat denique videre an occidentes aliquem cũ ſcopitto paruo poſſint reputari proditores, ex quo per Regiam pragmaticam mandatur, vt delinquentes cum ſcoppicto paruo reputẽtur proditores. Et in hoc indubitatè ſentirem non eſſe reputandos proditores quoad effectum immunitatis Eccleſiaſticæ amictendæ, ſed tantum quo ad pœnam imponendam, & incurrendam, cum ſtatutũ poſſit facere de non delicto delictum, *Franc. dec. 434. Capiblanc.tom.1.de authbor. Baron.prag. 8. par.1. num. 113.Petr.ad Gram. deciſ.30. Montanar.ad prag.5. de admin. vniuerſ. num.56. Illuſtriſsimus Dominus bonæ memoriæ Regens Conſtant. in l. 1. nu.25. de pœn. fiſcal. & D. Regens Rouit. prag.5. de admin. vniuerſ. numer. 2.* faciunt ea, quæ ſupra diximus in materia mediatoris in aſſaſsinio, qui dicitur verus aſſaſsinus, attamen non procedit quo ad effectum amictendi immunitatem Eccleſię, & ſecundũ hanc opinionem reſcripſit Sanctiſsimus Clemens Papa VIII. Illuſtriſsimo tunc Archiepiſcopo Neapolitano, vt habetur per *Genuen. in prax. Cur. Archiepiſcop. tit. 76.*

83 Limitatur octauo in filio familias confugiente ad Eccleſiam ne corrigatur à patre *D. Ricc. deciſ. 141. p. 1.*

84 Limitatur nono in confugiente ad oratorium priuatæ domus, nam non gaudebit immunitate Eccleſię, etſi diuina in eo celebrentur *Abb. in cap. fin. num.4. de cenſ. Nauarr. in man. cap. 25. num.17. Clar. q.30. nu.7. Farin. cap.17. num. 252. & q.29. nu.49.* ſunt enim iſta oratoria hæc priuata loca, quę ad voluntatem domini domus amoueri poſsũt, vt quod hodie eſt oratoriũ, cras erit camera, *Clar. d. num.7.* & ad vſus profanos

illa

illa reduci poſsunt ſi pęniteat, *gloſ. in clem. quia contigit de relig. dom. Valaſc. deciſ.* 105. *nu.* 9. & ratio meo iudicio videtur eſſe, quod ſola Eccleſia immunitatē reis tribuit, vt habetur in bulla, & inquiunt *Farinac. cap.* 17. *nu.* 251. *Tuſc. lit. E. concluſ.* 9. *nu.* 12. *Borrell. ad Bellug. rubr.* 11. §. *ſed quia verb. nondum conſeruata*, & *alij*, appellatione cuius non venire oratoria, & cappellas priuatas deciſum in Rota teſtatur *Mantica deciſ.* 38.

85 Limitatur 10. vt tenor huius conſtit. comprehendat miniſtros Curiæ ſæcularis, non autem perſonas priuatas, verum incurrūt alias pœnas vti violatores immunitatis Eccleſiaſticæ, vt dicam in deciſ. Cur. Archiep. in lucem quamprimum ædendis, et vide *Mascer. reſol.* 15. *lib.* 3.

86 Limitatur vltimo, vt ex inditiis indubitatis nō poſſit quis declarari incidiſſe in excommunicationē cōtentam in hanc bullam ob extractionem *Dom.* Riccius *deciſ.* 88. *p.* 2. *facit q. forenſ. Nouarii fratris* 18. *par.* 2. & dicam ego ipſe in deciſ. Cur. Archiepiſcopalis adhuc non impreſſis.

87 Ad ornatum tamen huius conſtitutionis notabis, quod Epiſcopi, quibus per Sanctiſsimum demandatū eſt cognoſcere de remiſsionibus delinquētium ad Curiam ſęcularem, tenētur ſtare proceſſui Iudicis laici, *iuxta publicas literas Clement. VIII. in forma breuis tranſumptas per Genuenſ. in prax.* Cur. *Archiep. c.* 94. vt ſuper commiſsi criminis qualitatibus eccleſiaſticam immunitatem excludentibus ſe informarent ſummariè, ſimpliciter, & extraiudicialiter, quantum pro ſuæ conſcientiæ informatione ſufficere ſibi viſū fuerit, atq; ita per S. Congr. deciſum teſtatur *Farinac. conſ.* 168. *in addit. lit. A.* & *Caſtill. deciſ.* 156. *in princ.*

Et quamuis contrarium firmat *Dom. Riccius collect.* 1792. ipſius opinio procedit, & ſic ſemper conſului, quando contra examinatos teſtes vrgeret ſuſpitio, vel alter dubius eſſet Epiſcopus, nam hoc caſu non teneretur totaliter ſtare proceſſui Iudicis laici, ſed maiorem diligentiam aliquam adhibere ipſe debebit; faciendo examinari

Vv illos

illos teſtes diligentius vel alios pro informatione ſuę conſcientiæ, vt eſt videre apud *Giurbam conſ.*50.*n.*4. & ſic paſsim practicatur in hac noſtra Curia Archiepiſ. & obſeruauit in cauſa cuiuſdam de familia Verdæ proditoris homicidæ ſui ſoceri extracti ab eccleſia Sancti Antonij de menſe Februarij 1633. qui ob informationem per noſtram Curiam Archiepiſcopalem captam de dicto homicidio proditorio fuit per Curiam ſæcularem ſuſpenſus.

88 Animaduertas etiam requiri probationes plenas delictũ eſſe exceptuatũ, & non ſufficere coniecturas ad effectum bullę *Gãma deciſ.*279.*&* 363. *Caſtill.deciſ.* 156.*num.*5. *Ambroſ. de immun. eccleſ.cap.*21.*nu.*4. *Bouadill. lib.* 2. *polit. cap.* 14. *nu.*94 *Farin.conſ.*168.*vol.*2 *D. Ricc. collect.*1792. & ſic fuiſſe obſeruatùm in noſtra Curia Archiepiſcopali teſtatur *Genuenſ. loc. cit.* ante eum voluit *Mſinger. centur.*2.*obſeru.*67. quia qualitates, quæ fundant iuriſdictionem ſunt plenè, & concludenter probandæ, iuxta tradita per *D. Ricciũ reſolut.*38.*p.* 2. & rationes traditas per *Farin. in conſ.* 76.*nu.*2.*& ſeqq. & in tract. de immun.nu.*374.

Et licet *Giurba in eius conſ.*50.*nu.* 10. firmare conetur contrarium fundando ſe illis verbis Cle. VIII. ibi (ſi tibi ſummariè ſimpliciter, extraiudicialiter, & quantum pro tuæ conſciẽtiæ informatione tibi videtur) & conſequenter ex eis tacitè viderentur ſufficere coniecturæ. Tamen ipſius opinio non erit tuta nec D. meum Ricciu̅m allucinatum fuiſſe in intellectu verborum Clem. vt aſſerit, nã illa verba ſummariè, ſimpliciter, & extraiudicialiter tollunt longinquitatem tẽporis, non autem ſubſtantiam probationis, cum verba ſummariè ſimpliciter, & de plano non excludant cõcludentem probationẽ, ſed ſolam reſpiciant modũ probandi, adeat *Grattan.in deciſ.*68.*in addit.n.*1. vbi ſic deciſum per Rotam teſtatur, & ad ſaturitatem videat *Cacber.deci.*1. *Viuium concluſ.*96. *&* Marant.in 4. *p. pract. diſt.* 9. eo magis, quia id relinquitur cõſciẽtiæ ipſius Epiſcopi, quo caſu non remaneret tutus, ſi

ex

ex leuioribus probationibus permicteret reum tradi Curię ſæculari.

Accedat pro corroboratione denique, & erit conſideratione dignum, quod Epiſcoporum officium circa hoc ſeruiret de vento, ſi ipſi tenerentur ſtare proceſſui formato per laicos, ſecundum opinionem aliquorum, vt ſupra, quod autem poſtea ſi ex dicto proceſſu non appareret plenè delictum eſſe exceptuatū, pariter, abſque ſcrupulo mentis, & tuta conſcientia tenerētur remictere reum Curiæ ſæculari, & prædicti Epiſcopi nullam haberent cognitionem, & in totum abrogaretur menti Gregorij olim Sanctiſsimi, & ſic nouiter concludit *Diana reſol.38.p.3.* Vnde non ſufficere coniecturas concludendum eſt, niſi inditia eſſet indubitata, vel notoriè de qualitate dictorum criminum conſtaret, iuxta dicta per nos ſupra in tit. de aſſaſsin. nu.8.

89 Sed in caſibus in quibus notoriū eſt delinquentem non gaudere immunitate Eccleſiaſtica, adhuc nequit is extrahi abſque licentia Epiſcopi, *Guid. Pap. deciſ.* 121. *n.2. Seraphin deciſ.90. p.1.* & pluries fuiſſe obſeruatum in noſtra Curia Archiepiſc. teſtatur *Genuenſ. cap.21.* quia ex verbis dictæ bullæ cognitio delictorum exceptuatorum, vel non in bulla ſpectabit ad Epiſcopum *Franc. Marc. dec.264. relatus per D. Ricc. collect.* 109. nam extrahere quemlibet cuiuſcumque criminis reum ad Eccleſiam cōfugientem requirente Curia ſæculari ad ſolum Epiſcopū pertinet, vel de eius licentia, cum Eccleſiaſticæ perſonæ ad id deputatæ interuenctu *Ambroſ. de immunit. Eccleſ. c.11. n.1. Zecchus priuil.14. Gomez var. reſol. tom.5. c.10. n.2.* & ſi notoriū ſit illud, quod ob onere probandi releuet *gloſ. in c. 2. vt lit. non conteſt. Natt. conſ.415. in fi. Magon. decis. Lucēſ.15. n.24.* quia quādo probatio requiritur pro forma tunc notōrium non releuat ob onere probandi, *Alban. ad Bar. in l. cum quid num.3. ff. ſi cert. pet. Felin. in cap ſuper eo verſ. & iſtud limita de teſtib. cogend.*

Non debet enim nec poteſt Iudex ſæcularis extrahere delinquentem ab Eccleſia ſine licētia & autho-

ritate Ordinarii, nam iſta extractio de iure pertinet ad eccleſiaſticum non ad laicum, *authen. ſi quis ei in fin. vbi Cin. & Salic. num. 6. Cod. ad l. iul. de adulter.* Bellug. *in ſpecul. princip. rubr. 11. §. ſed quia num. 18. Zeebus de priuil. eccleſ. priuil. 14. Remig. de immunit. eccleſ. q. 1. vbi multos alios adducit Gomeſ. var. reſolut. tom. 3. cap. 10. nu. 2. in fin. Germon. de ſacror. immunit. cap. 16. num. 22.*

Neq. obſtat quod ſecun cundum alios non violetur immunitas eccleſiæ per extrahētem propria anthoritate eum, qui immunitate non gaudet *gloſ. in tit. de interdict. in verb. inde ad ſi. Guid. Papa deciſ. 121. Couarr. lib. 2. var. reſolut. cap. 20. num. 18. verſ. 34. Boerius deciſ. 109. nu. 2. Clarus in §. ſi. quaſt. 30. verſ. quaro nūc,* quia iſta opinio non eſt vera, vt tenent omnes ſupra adducti per *tex. in d. auth. ſi quis ei in fin. C. ad leg. Iul. de adult.*

Præſertim quia multi ex Doctoribus, qui tenent cōtrarium loquuntur de cōfugientibus ad eccleſias nō autem de delinquentibus in eccleſijs, nam tunc magis requiritur licentia Ordinarij, tamquam delictum ſit commiſſum in ſua iuriſdictione, vt notat *Salic. in d. auth. ſi quis ei,* & concludit etiam *Remig. de immunit. eccleſ. q. 1. in prima opinione, prout etiam tenet Soccin. in cap. poſtulaſti nu. num. 10. de for. competent.* & quidquid ſit de prædictis huiuſmodi diſputatio hodie eſt ſuperflua cū habeamus ſpecialem declarationem in bulla Gregorij XIIII. vt iudices ſæculares non poſsint per ſeipſos extrahere tales indignos immunitate, niſi cum expreſſa licentia Epiſcopi.

Ratio autem eſſe videtur, quia quamuis notoriè conſtet, quod confugiens ad eccleſiam commiſerit delictum exceptum in Bulla Gregorij XIII. de immunit. Eccleſiaſt. Tamē adhuc ſeruanda eſt forma eiuſdē Bullæ, quod videlicet Epiſcopus prius debeat cognoſcere ſi confugiens commiſit tale delictum exceptuatum, & poſtea conſignare Curiæ ſæculari, nam licet notorium reuelet ab onere probandi, *cap. veſtra de cohabit. cleric. & mulier. gloſ. in clement. appellanti*

in

in verb. alias cauſas de appellat. & in l. ciues C. eodem tit. Bald. in l. ſi vero §. qui pro rei qualitate, & ibi Iaſ. ff. qui ſatiſd. cogan. latè Maſcard. concluſ. 1108. *num.* 1. Nihilominus quando probatio requiritur pro forma, tunc notorium non releuat ab onere probandi, *Card. Alban. ad Bart. in l. cũ quid num. 3. ff. cert. petat. Felin. in cap. ſuper eo 3. col. 1. poſt princ. verſ. & iſtud limita de teſtib. cogen.* vbi de ſtatuto requirente probationem confinium pro forma, quod tunc videtur requirere non ſolum pro probatione, ſed pro ſollemnitate ideo nõ ſufficiet cõfines eſſe notorios cum talia requiſita pro forma nõ ſint omittenda *l. cum hi §. ſi prætor. ff. de tranſaction. cap. procurator de election. in* 6. *Bald. et Imola in l. 1. ff. de liber. et poſthum.* vbi etiã quod inter alios modos cognoſcendi an aliquid requiratur pro forma vnius eſt quando lex vel ſtatutũ annullat actum non factũ cum certa ſollemnitate, *Felin. in cap. ſuper eo col. 1. ad med. verſ. quomodo autẽ de teſtibus cogen. Gomeſ. in regul. de annal. q.* 6. qui ibi etiam alios modos adducit ex quibus inductio formæ cognoſcatur, prout eſt in dicta bulla Gregorij XIIII. in qua adſunt clauſulæ annullatiuæ cum decreto irranti, & alijs, ex quibus colligitur fuiſſe datam formã circa omnia ibi contenta, *cap. ſi capitulo. de conceſſ. præbend. in 6. glos. in l. fin. Cod. de vendit. rer. ciuil. lib.* 12. *late Gomes. de annal. q.* 6. & paſſim admictunt Doctores notorium non ſuffragari, nec releuare ab onere probandi quando eſſet aliquid datum pro forma, *Bart. in cap. veſtra col.* 38. *verſ. ſecundũ eſt principiũ de cohabit. clericor. & mulier.* Bald. *in l. ciues Cod. de appellat. Maſcard. concluſ.* 1108. *num.* 28. *Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 2. q. 9. col. 2. poſt princ. verſ. tertius eſt eſt effectus f.* 581. vbi quod ex hac ratione publicatio reſignationis beneficij eſt facienda quamuis reſignatio eſſet nota populo cum talis publicatio requiratur pro forma, vt in conſtitut. Gregorij XIIII. quidquid aliud ſequantur *Paris. cõſ. 39. num. 34. lib. 4. et Caſſad. ſuper reg. deciſ. 26. Mandoſ. ad Roman. conſilio* 433. *in* 1.

ad-

*addit.in fin.*qui volunt non eſſe publicandam reſignationem notoriam, quia cõtra eos eſt verior opinio, vt teſtatur *Gomeſ. d. quæſt.* 9. vbi etiam, quod ita ſeruauit *Rot. in cauſa Nannaten. Beatæ Mariæ collegiata Eccleſiæ.* & ſequitur *prax. Archiepiſc cap.*21. *num.*5. vbi etiam in ſpecie tenet, ita ſeruandam eſſe formam Bullæ quamuis notorium ſit, quod delinquens commiſerit crimen excepuatum à dicta Bulla, vnde etiã ſi Epiſcopus deneget licentiam extrahendi poteſt curia ſæcularis ipſos extrahere, & deducere ad carceres Epiſcopi, vt ab eo cognoſcatur ſi delicta commiſſa ſint excepta minori quo id fieri poterit ſcandalo, & tumultu, vt in eadem bulla habetur, voluit etiam *Ambroſ. de immun. cap.*11. *nu.* 2. *& ſequitur Gratian. d. c.* 596. *num.*10. quidquid dicat *Giarba conſ.*100. *nu.*21.

Et quamuis de crimine notorio aliunde conſtiterit, forma bulla, & ſeruanda, à qua nõ poteſt recedi, ſed requiritur, vt ad vnguẽ, & ſpecifice ſeruetur.

Quare etiam ſi confugiẽs ad Eccleſiam fuerit extractus non ſeruata forma bullæ, & ex ſequẽtibus probationibus appareat delinquentem cũmiſiſſe delictum exceptum à bulla, videlicet per confeſsionem extracti. Nihilomiuus eſt facienda reſtitutio eccleſiæ, quæ tanquam ſpoliata debet in primis reſtitui, *Remig. in ſpecie de immunit. eccleſiar. q. fi. quo ad perſon. confugient. ad eas tom.*13. *p.* 1. *fol.* 112. *Suarez in praxi par.*1. *tom.*1. *cap.*3. §.3. *n.*16. *praxis Archiepiſcop. cap.*22. *nu.* 5. *iuxta diſpoſitionem text. in cap. conquerente, & cap. item cum quis de reſtit. ſpoliator.* ea ratione, quia huiuſmodi extractio non iuſtificatur ex poſt agitatis, ſeu ex probationibus poſt dictam extractionem receptis eum per ſuperuenientem probationem non cõualidetur actus à principio nullus, *Dec. in cap. poſt ceſſionem col.* 10. *in princ. de probation.* vnde inditia ſuperuenientia non confirmant torturam præcedentem, & confeſsionem nulliter extortam propter ordinem perſuaſum, *Boer. qui alia ſimilia adducit deciſ.*259. *col.*1. *&* 2. *Remig. de immunit. eccleſiar. d. q. fi. vt*

etiam

etiam adducit Bellug. in ſpecul. princip. qui voluit, quod interim dum cognoſcitur, an debeat gaudere immunitate, qui ad eccleſiam confugit debet ibi cuſtodiri per vtrumque Iudicem, & interim ſtante dubio non debet eccleſia ſpoliari, nam quamuis videatur dolo petere, qui ſtatim reſtituturus eſt, ꝙ petit cũ facta reſtitutione delinquẽtis poſsit incontinenti extrahi tamquam conſtet de caſu, in quo non debet gaudere immunitate tamen hoc non procedit in poſſeſſorio, *gloſ. in cap dolo facit de reg. iur. in 6. & in l. in condemnatione §. dolo ff. eodem tit. Afflict. ſuper conſtit. reg. rub. 25. col. 12. in fin. verſ. quarta ſolutio num. 33. & 34 lib. 1.*

90 Ex quibus omnibus colligitur, vt incurratur pœnā bullæ ſi forma ipſius non fuerit obſeruata, *Macer. reſol. 15 lib. 3.* & ideo confugiens ad eccleſiam, ſi fuerit extractus non ſeruata forma bullę, in primis reſtitutio eſt faciẽda Eccleſię ſpoliatæ, *Couarruu. var. reſol. cap. 20. num. 2. tom. 2. Maſtrill. deciſ. 169. num. 11. & 12. Farin. q. 28. num. 3. de immun. num. 48. Gratian. d. cap. 596. nu. 11.* vel Epiſcopo *Genuenſ. cap. 18. num. 8.* vel eius Vicario *Farin. q. 28. nu. 48.*

91 Adeo, vt interim reus pro alijs delictis non poſsit per Iudicem detineri idem *Genuen. cap. 22. nu. 5. Farin. vbi ſupra num.* 49. quos refert, & ſequitur *Giurb. d.*

92 *conſ.* 100. *num. 23.* Imò reſtitutio fieri debet Eccleſiæ, nec ſufficit fuiſſe dimiſſum liberum, *Nauarr. conſ. 1. de imm.* Eccleſ. *Macer. d. reſolut. 15. lib. 3.*

93 Dubitari tñ ſępè ſępius ſolet, & quotidie caſus euenit ſi in loco ſacro ſe captũ affirmaret reus, & birruarij negarent, non erit dictis birruarijs credendum, cum agatur de graui præiudicio ex *Decian. lib. 6. crim. cap. 29 num. 10. Farin. de immun. num. 54. Tuſc. lit. T. concluſ. 215. num. 8. Gram. deciſ. 36. num. 26. Maſcard. de probat. concl. 189. Deciſ. Lucẽſ. 1. n. 3 & Viuius deciſ. 19. num. 6.* durum enim eſſet ſi vilibus & ſuſpectis perſonis ſtandum eſſet *Caball. reſ. crim. c. 127. n.* 10. maximè ſi ex captura mercedem perciperent *Caball. reſolut. crim. c. 126. n. 15.*

94 Quæ

94 Quæ concluſio intelligitur, & declaratur pluribus modis, & primo, niſi aliter conſuetudine obſeruaretur. Secũdo niſi eſſent de maioribus birruarijs, qui aliquam haberent iuriſdictionem, *Prax. Cur. Archiep. cap. 49. & Guazz. d. cap. 37. in fin.* nam dicerentur perſonæ integræ, *Bero. q. 8. nu. 1. Burſat. conſ. 63. n. 12. & Ludouic. d. deciſ. 1. nu. 3. vide* Nouarium *fratrem q. forenſ.* licet in vrbe nullam fidem faciant barricelli, nec eis creditur. Tertio ſi teſtibus contrarium probaretur *Caualc. p. 1. deciſ. in repert. verb. Iudex Eccleſiaſticus n. 15. & Guaz. d. defenſ. 1. c. 37. in fine.*

95 Aduertas tamen, vt ad iudicem Eccleſiaſticum in ſimili caſu ſpectabit cognitio ſi captus à ſatellitibus affirmet ſe fuiſſe captum in loco ſacro illis negantibus *vide Dian. reſolut. 32. par. 3.*

96 Item poſſet controuerti, an iſta cognitio ſpectet ad Epiſcopum, ita & taliter, quod admicti poſſent per ipsum defenſiones ad fauorem miſeri cõfugientis puta repulsa teſtium, qui depoſuerunt de criminibus exceptis cõtra eum. Adeas *Giurbam conſ. 100. num. 28.* negatiuam opinionem aſſerentem ex eo quod non eſt neceſſe aliquem formari proceſſum, nec plenariã cauſæ cognitionem, nam alias cauſa eſſet immortalis, & nouiſsimè tractat *D. Iudex criminalis* Merlinus *in eius controuerſ. forenſ.* nouiter impreſsis, vbi pariter habes, ſi requiratur citatio confugientis extrahẽdi, vel fiſci, vt pariter diſcurrit *Farin. in conſ. 168. nu. 39.* qui latè tractat hunc articulum, & quamuis *idem Farin.* firmiter teneat requiri citationem partis, *vt n. 48. & ſeqq.* ex pluribus rationibus per eum adductis. Attamen, contrariam opinionem poſtea ſubſtinuit primam reuocando *in addit. ad dict. conſ. & in tract. de immũn. Eccleſ. num. 376.* quam opinionem ſequitur *idem D. Merlin.* & quotidiè obſeruatur in Curia Arch. nunquam citari confugiẽtes pro eorum extractione, & huius opinionis ſemper fuit D. Alexander Lucianus clariſsimus Iure Conſultus, Auditor benemeritus Eminentiſsimi, ac Reuerendiſsimi D. Card. Bõ-

com-

compagni, ac primarius Conſultor Archiep. Curiæ Neapolit.

97 Item quæri, & dubitari ſolet an extrahentes reos ab Eccleſijs non ſeruata forma conſtitutionis Gregorij poſſint abſolui per Epiſcopos.

In facti contingentia dicebam prima facie ſpectare ad Summum Pontificē ex eo, quia in bulla Gregorij XIV. in fin. Summus Pōtifex declarat, quod qui cōtra dictam conſtitutionem aliquid facere præſumpſerit ipſo facto incurrat eaſdē cenſuras, & pęnas, quæ ſunt promulgatæ contra violatores libertatis, iuris, & immunitatis eccleſiæ tam per ſacros canones, quam concilia generalia, & alias conſtitutiones pontificias.

Quare ex hoc videbatur abſolutio ſolum reſeruata Papæ, quia *in bulla cœnæ Domini num.* 14. *in fin.* excōmunicantur omnes, qui aliquid fecerint, vnde libertas eccleſiaſtica tollatur, ſeu in aliquo lædatur, aut deprimatur, aut alias quouis reſtringatur, vel quarumcūque eccleſiarum iuribus quomodolibet directè, vel indirectè, tacitè, vel expreſsè præiudicatur. Neque aduerſatur *gloſ. in cap. quoniā* 4. *in fin. in verbo abſoluatur de immun. eccleſ. in* 6. vbi tenet in ſpecie libertatis eccleſiaſticę poſſe abſolutionem concedi ab Epiſcopis cum Papa illam non ſeruauerit *iuxta d. cap. nuper de ſenten. excom. quia d. glos.* loquitur de iure communi. Nos autem ſumus in caſu bullæ Cœnæ domini, per quam vt dictum eſt huiuſmodi abſolutio eſt de reſeruatis Summo Pontifici, & cum ad eam cōſtitutionem fuerit facta relatio, debēt omnes qualitates in relato cōtineri Bart. *in l.* 1. *ff. de receptator. & in l.* 1. *ad finem ff. famil. hercíſ. & in l. ſi quis ſeruum §. vlt. verſ. ſed quaro teſtator ff. de legat.* 2. *Aym. conſ.* 45. *num.* 4. *Surdus conſ.* 200. *num.* 5. & ſic de pęna habenda eſt, ac ſi eſſet in ipſa conſtitutione inſerta, *Natt. conſ.* 204. *num.* 12. *Surdus cons.* 288. *num.* 24. ita vt etiam expreſſum dicatur quod ad aliud refertur *l. ait pretor. §.* 1. *vbi* Rip. *de re iud. cum alijs per Tiraq. de leg. connubial. gloſ.* 7. *nu.* 182. *fol.* 351. *leg.* 16. quæ etiam procedunt in pœnalibus, *Bald. conſ.* 13. *lib.* 5. quod eſt

repetitam *conſ.*181. *Tiraq. ibidem num.*186. *Bart. in l.* 1.*§.* *& poſt operis col.*2.*verſ. quandoque continet, vbi Iaſon col.*1. *in fin. de oper. nou. nunciat.* Bald. *in l. acceptam q.*7. *C. de vſur.*

His tamen obſtantibus contrarium eſt tenendum tanquam tutius ob illam rationem, quia iſta qualitas abſolutionis debet expreſtè reſeruari à Papa *cap. nuper de ſent. excomm.* vnde non includitur in diſpoſitione referente, cum enim aliquid patenter exprimi debet, *& alii in cap. penult. de iureiurand. Soccin. conſ.* 99.*colu.*2.*ad med. lib.*3. *cum aliis per Tiraquell. de leg. connubial. gloſ.*7.*num.*199. *fol.*353.

Quam opinionem ſectatus fui ex eo, quod abſolutio ab excommunicatione ſi non eſt expreſſe reſeruata Papæ poteſt concedi ab Epiſcopo *d. cap. nuper* 29. *ad fin. verſ. quia tamen conditor canonis, & ibi gloſ. arguit de diſpẽſatione in verb. non retinuit ad med. vbi Abbas in* 5.*notab. num.*5. *Felin. num.*3. *&* 4. qui etiam loquitur de diſpenſatione *gl. in cap. ſciant cuncti* 12.*in in verb. ſcientia de elect. in* 6. *& in cap. vnico in verb excommunicationis in fin. de his quæ vi vel met. cauſ. eod. lib & in cap. quoniam ß. in verb. abſoluatur de immun. eccleſ. eodem lib. cum aliis per Duen. reg.* 252. *num.* 1. *vbi ſimilia adducit Couarr. in cap. alma mater par.* 1. *§.* 12.*nu.*4.*fol.*430. *Bott. de ſinodo Epiſcop. artic.*5.*par.*3. *num.*1. *&* 2. *tom.*13.*par.*2. *fol.*405.

Hinc videmus à ſimili abſolutionem ab excommunicatione contracta ob alienationem rerum Eccleſiæ non eſſe reſeruatam Põtifici, ſed poſſe impendi à loci ordinario iuxta tradita per nos in deciſ. Cur. Archiepiſcop. adhuc non impreſſis.

98 Sed vt abſolutio reſeruetur Sanctiſſimo, adhibenda eſt cautela per Ordinarios tempore, quo declarãt illos extrahentes incidiſſe in excommunicationem contentam in bulla præfata, declarent abſolutionem eſſe reſeruatam Sedi Apoſtolicæ, dicendo TT. incidiſſe excõmunicationẽ cõtentam in bullam Gregorij XIV. cuius abſolutionem Sanctiſsimo reſeruatam eſſe declaramus.

99 Ad-

99 Aduertas tamen ſupradictam abſolutionem non competere Vicario, niſi interceſſerit ſpeciale mandatum, quia ſumus in excommunicatione iuris, *Felin. in cap. paſtoralis §. præterea n. 19. verſ. pro quo facit*, vbi quod permiſſa diſpenſatione à canone, intelligitur permiſſa ſolis Epiſcopis, *Innoc. in cap. vlt. in fin. verſ. & hi omnes de poſtul. prælat. & in cap. 2. de eo qui furt. ord. ſuſc. Abb. in cap. 1. n. 3. in 3. notab. glo. in cap. 2. verb. reſeruatur in princ. de pœnit. & remiſſ. in 6.* vbi quod ſolus Epiſcopus, non autẽ Vicarius ſine ſpeciali mandato abſoluit, *Sbrozz. de offic. Vic. cap. 179. lib. 2.*

Idemque dicendum erit de licentia extrahendi, vt nequeat concedi à Vicario Epiſcopi iuxta latè tradita per *Macer. reſol. 15. num. 4. & ſeq. p. 3.*

Quę omnia aſſererem procedere, quoties Epiſcopus degeret in diœceſi, at ſecus ſi eſſet in remotis, *argum. text. in cap. cum nullus §. Epiſcopo in remotis agente de tempor. ordin. in 6.* vbi habetur, quod licet quis nõ poſſit ordinari cum literis dimiſſorialibus Vicarii generalis non habentis ſpeciale mandatum, nec euaderet pœnas contentas in bulla Pij II. Tamen ſi Epiſcopus degeret in remotis, vtique poſſet legitimè ordinari cum dictis dimiſſoriis, vt dicam intra tit. de ordinat. extra temp. declarat. 9.

100 Sed non ſemel euenire ſolet an Abbates habentes iura Epiſcopalia poſſint declarare excommunicatos extrahentes confugientes ad Eccleſias eis ſubiectas, Cum verò caſus iſte accidiſſet in perſonam Domini Ioãnis Baptiſtę Rauaſcherij vtilis Baronis Terræ Rocchæ, qui fuerat declaratus excommunicatus ab Admodũ Illuſt. & Reuer. Abbate Sanctiſsimæ Trinitatis ciuitatis Cauæ cum petijſset dictus Abbas affigi cedulones per hanc ciuitatem, per nos fuit dictum non ritè declaraſſe excommunicatum dictum Ioannem Baptiſtam, ex quo ſpectabat ad Epiſcopum viciniorẽ iuxta terminos bullæ de qua quæſtione latè ſcripſimus in deciſ. Cur. Archiepiſ. adhuc non impreſſis, vt eſt videre.

Hinc etiam facultas ex-

trahendi confugientes ad Eccleſiam, non competit ſuperioribus regularib⁹ iura Epiſcopalia habentibus, cum cognitio ſuper remiſſione delinquentis confugientis ad Eccleſiam in Curiam ſæcularem, ſit remiſſa Epiſcopis, & non alijs inferioribus etiam ſi Ordinarij eſſent, aut nullius Diœceſis, aut Conſeruatores à Sede Apoſtolica ſpecialiter, vel generaliter deputati, & ideo ſi caſus occurreret in loco exempto, tunc cognitio deuolueretur ad Epiſcopũ viciniorẽ, & non ad alios, *Ambroſ. de immun. cap.* 11. *num.* 1. *Farin. conſ.* 76. *Tuſc. concl.* 1. *n.* 9. *tom.* 2.

101 Difficultas quoque oriri põt an cõcedenda ſit abſolutio extrahẽtibus quãdo extractus non fuerit reſtitutus Eccleſiæ ob difficultatẽ reſtitutionis, puta quia extractus fuerit damnatus ad mortem, vel ad triremes articulus iſte reſoluitur in affirmatiuam opinionem cum temporis longinquitate per *D. Ricc. dec.* 266. *p.* 3. ipſum in caſu occurrenti videas, & facit pro corroboratione, nam ſi aliquis habuiſſet ſcripturam, & ante monitorium eam ſcidiſſet, vel igne cremaſſet, ita quod non poſſet illam reſtituere, non tenebitur ratione monitorii illam reuelare ſe ſcidiſſe illam ſcripturam, quia ad impoſſibile nemo obligatur *l. impoſſibilium ff. de regul. iur. ita exam. Epiſc. lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 20. ſed in euenctu cõſulatur S. Congr.

SVMMARIVM.

1 *Inceſtuoſi qua pœna puniuntur.*

2 *Diſpenſationes pro matrimoniis contrahendis ab inceſtuoſis prohibentur.*

3 *Inceſtus an oriatur ex cognatione carnali facta cum commatre.*

De Inceſtu.

Super Bulla Sixti V. & Gregorij XIV.

1 POena vltimi ſupplicij puniuntur commictẽtes inceſtum etiam ſi duas ſorores germanas publicas meretrices cognouerint, *vt in conſtit. Sixti de qua habetur apud D. Ricc. collec.* 1869. *& reſol.* 63. *p.* 2. *in prax. & Triuiſan. deciſ.* 59. *par.*

par.2. vbi latè agitur materia iſta.

2 Sed quoniam iſtud crimen inceſtus deteſtabile videbatur, & ex eo grauia ſcandala proueniebant, & cunctis euidenter apparebat meritò *Sanctiſs. Gregorius XIV. in eius conſtitut. incip. ſicut antiquitus* ſtatuit, ac renouando pœnas inceſtuoſorum, prohibuit côpeti diſpenſationes pro cōtrahendis inter eos matrimonijs in virtute ſanctæ obedienriæ, quam conſtit. refert N*ald. in ſumm. verb.* inceſtus, vbi plura habes pro choronide dictæ conſtitut.

3 An autem inceſtus oriatur ex cognatione carnali facta cum commatris perſona, & an poſſit puniri à tribunali ſancti Officij, vide *D. Ricc.deciſ.369.par.4.*

SVMMARIVM.

1 Capitula cathedralium, quibus præſunt Cardinales non habent ius nominandi, vel præſentandi, aut aut alias quomodolibet diſponendi de beneficijs in menſibus reſeruatis pro tempore vacantibus ſtante indulto Cardinalium.

De indultu Cardinalium.

Super Bulla S. D. N. Vrbani Papæ VIII.

1 P*Er banc conſtit. incip. Sanctiſſimus in Chriſto Pater aditam ſub die* 10.*Septembirs* 1626. mandatur, quod capitula cathedraliũ quibus S. R. E. Cardinales præſunt ex indultis conferendi beneficia Eccleſiaſtica reſeruata, vel affecta eiſdem Cardinalibus conceſſis nullum ius prætendere poſſint ſub prætextu, quod ipſi Capitula, & Canonici ius nominandi, vel præſentandi, aut alias quomodolibet diſponendi de beneficijs in menſibus non reſeruatis pro tempore vacantibus cum prædictis Cardinalibus locorum Ordinariis coniunctim, vel diuiſim habeant.

Hæc materia indultorũ S. R. E. Cardinalium optimè tractatur per *Gonzalez ſuper reg.8.Cancell.gloſ.24. per tot. Ludouiſ.dec.99. vbi Beltram.in addit.& Verall. in deciſ.verb.indultum,* vbi plures deciſ. cumulat.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Libri prohibiti legi nequeũt non obſtante licentia, reuocata per bullam.*

2 *Libros hereſis legentes, vel retinentes incurrunt excommunicationem Pontifici reſeruatam. Amplia vt nu. 4. 5. & 6. Declara vt 7. 8.*

3 *Libros non hæreſis, ſed prohibitos alia de cauſa legẽs vel retinens peccant mortaliter, & Epiſcopi arbitrio ſeuerè puniuntur.*

De Libris prohibitis.

Super Bulla Sanctiſſimi Vrbani VIII.

I*Ncipit conſtitutio hæc Apoſtolatus officium edita ſub die 2. Aprilis* 1631. per quam reuocantur omnes
1 & ſingulæ licentiæ legendi vel retinendi libros prohibitos, & illos, habentes teneantur ad Epiſcopum, ſeù inquiſitores deferre, & quique aliquos ſimiles libros habere ſciuerint, eos denũciare tenentur.

2 Inter cœteras pęnas ſuper hoc ab Apoſtolica ſede, ſacriſque Canonibus conſtitutas, illa etiam eſt, vt qui legerint, vel habuerint hęreticorum libros, vel cuiuſuis authoris ſcripta propter hæreſim vel falſi dogmatis ſuſpitionem damnata aut prohibita, ipſo iure in excommunicationis pęnam Summo Pontifici reſeruatam incurrunt, & in eo caſu contra tales, ſiuè ſæculares, ſiuè regulares procedi poterit tanquam contra ſuſpectos de hæreſi iuxta *bullam Pii IV. incip. Dominici gregis.*

3 Qui verò libros prohibitos alia de cauſa legerit, vel habuerit p̃ter peccati mortalis reatum, Epiſcoporum arbitrio ſeuerè venit puniẽdus, vt patet ex dicta conſt. Pij V.

4 Amplia primo, hanc cõcluſionem, vt compertus habere libros prohibitos, nec defendere ſe valeat dicendo illos retinuiſſe ad confutandum quia eorum lectio pernicioſa, & pericuſa eſt, ita *Pegn. in direct. inquiſit. p. 2. commen. 3. verſ. tametſi.*

Amplia ſecundo, vt huiuſmodi conſtitutio comprehendat etiam libros nõ impreſſos, ſed manuſcriptos

tos, nã proculdubio adhuc libri ſunt, & in eis militat eadẽ ratio, *Farin. in prax. q.*180.*nu.*30. *Vgolin. de cenſur. p.*2. *verſ. ac eorundem libris nu.* 1.

5 Amplia tertio, vt comprehendat etiam libros Catholicorum cum ſcholijs, vel adnotationibus hæreticorum, ob identitatem rationis periculi, *Graff. in lib. deciſ. c.*18. *nu.*42. *& Farin. vbi ſupra nu.*50. *in fin.*

6 Amplia quarto, vt Epiſcopi abſque Inquiſitore poſſint cognoſcere, ac terminare cauſas illorũ apud quos reperiuntur libri prohibiti non ſapientes manifeſtam hæreſim, *cap. accuſatus de hæret in* 6. *Abb. in cap.* 1. *nu.*4. *de ſortil. Direct. inquiſit. q.*41. *nu.*2. *& ita cenſuit S. Congreg. vniuerſ. inquiſ. ſub die* 2. *Decembris* 1612. *vt refert Theſaur for. Eccleſ. tit. de ſortil. nu.* 26.

7 Declara tamen, vt ſi hæredes apud quos reperti eſſent libri hęreticales, eſſent viri probatæ vitę, & opinionis, & nullatenus ſuſpecti de hæreſi, & ignorabant apud eos eſſe libros hæreticales, eo caſu ex retentione dictorum librorum ſuſpitio hęreſis non procedit, nec poſſunt inquiri, *Menoc. de arbitr. iudic caſu* 379. *nu.* 12. nam ad hoc vt retentio dictorum librorum hæreticalium conſtituat, quem ſuſpectum de hæreſi, requiritur ſcientia, & quod præfati libri ſint damnati pro hæreticis, *Burſat. conſ.* 304. *vol.* 4. *Graff. conſ.* 2. *de hæretic. & D.* Riccius *in prax. for. eccleſ. deciſ.* 675. *num.* 5. *&* 6.

Aduertant tamen hæredes ad tollendam omnem ſuſpitionem ne contra eos ex retentione huiuſmodi librorum procedi poſsit, vt mortuo teſtatore conficiãt inuenctarium omnium librorum, & ad Ordinarium loci, ſeù inquiſitorem deferant.

8 Declara ſecundo, vt non omnes detinentes libros prohibitos poſsint dici ſuſpecti, ſed quos iuſtus Iudex arbitrabitur, & ſic intelligenda eſt diſpoſitio dictæ bullæ, & ideo Iudex nullam ſuſpitionem capere poſſet de homine probatæ vitæ, vt de re furata reperta pęnes hominẽ bonæ famæ, *Bald. & Imola in l. fin. ff. de hered. inſtit.* & idem eſſet ſi retinens neſciret legere, vel ſi eos cum he-

hereditate, vel mercibus acceperit occultos, aut inconſideratè legerit, aut ſi quam primū ſciuerit præſentauerit Epiſcopo, vel ſollicitè quæſierit abſolutionem, item ſi parum legerit, ſi reprehendenti ſtatim obtemperauerit, *Menoch. de arbit. iudic. caſu 374. Pegna latè in direct. inquiſit. ſuper cap. fraternitatis de hæretic. fol. 93. & fusè Maſcard. de probat. concluſ. 867.*

SVMMARIVM.

1 *Libri aliæqua ſcripturæ prohibentur imprimi in vrbe abſque approbatione* Ma*giſtri S. Palatii, & in alijs diœceſibus, Epiſcopi ſub pœnis contentis in bulla. Amplia vt nu. 2. 3. 4. & 5. Declara vt nu. 6. & 7.*

De librorum impreſſione.

Super Bulla Leonis X.

1 Vigore huius conſt. incip. inter ſollicitudidinem, prohibentur libri aliæque ſcripturæ imprimi in alma Vrbe abſque examine, & approbatione inſcriptis Palatii Apoſtolici Magiſtri, & in alijs diœceſibus Epiſcopi. Contrariumque facientes, libros amictunt, illique publicè comburuntur, ſoluant pœnam ducatorum centum fabricæ Sancti Petri, ſuſpendūtur ab exercitio imprimendi per annum, & incurrunt ſententiam excommunicationis. Creſcente verò contumacia, poſſit contra eos pœna augeri.

Cuius diſpoſitionis tenorem fuiſſe obſeruatum refert *D. meus Riccius in deciſ. 77. par. 3.* vbi fuit dictum impreſſorem abſtinere debuiſſe ab exercitio impreſſionis per biennium. Et ita etiam ſanciuit *S.C.T. ſeſſ. 4. in decret. de edit. libr.* prohibens talem impreſſionem ſub pœna excommunicationis, & pecuniaria.

2 Quæ pœna ampliatur etiā in regularibus imprimere volētibus non ſolum cum approbatione, & examine ſupradictorum; ſed etiam eorum ſuperiorum, *ita Margar. caſ. conſc. in verb. legere, & ſic declaraſſe Sac. Congreg. Emin. Cardin. refert Capuc. in compend. priuil. mendic. verb. imprimere.*

3 Ampliatur ſecundo, vt abſolutio ab excommunicatione, licet ſit locorum Ordinarijs reſeruata in caſu controuenctionis, Tamen hoc intelligendum eſſe puto quando libri impreſſi nullã hereſim continerent, at ſecus ſi aliquam hereſim ſaperent, quia ad Sanctiſſimum recurrendũ eſt teſtatur *Graff deciſ.aur. cap.24.nu.9.lib.4.p.1.*

Vnde ex hac doctrina, & ampliatione inferas, quod quamuis liber impreſſus nullam hæreſim ſaperet, ac eſſet perfectiſſimus, & nihil in eo reperiretur, quod eſſet contra ſanctam Romanam Eccleſiam, imò omnia ad ipſius fauorem, adhuc cenſerem non poſſe dictam pęnam euitari, ex quo trãſgrederetur forma tradita à Summo Pontifice mandante fieri impreſsionem ſub certo modo à quo non poterit recedi, etiam ſi ęffectus melior habeatur, *arg. l. cum hi §. ſi prætor ff. de tranſact. Bald. in l. 1. §. ſi quis ita ff. de verb. obligat. Brun. in tract. de form. tit. quid & quãdo aliquid cenſ. tradit. pro form.* quia ille modus cenſetur inductus pro forma, *Felin. in cap. cũ dilecta num. 5. de reſcript.* qui in dubio præſumitur ſubſtantialis, *ſecundum Bal. in l. comparationes C. de fid. inſtrum. cum allegatis per Dec. conſ. 602. nu. 3.* & forma ad vnguem eſt ſeruanda *l. non dubium C. de leg. Guttier. pract. q. 15. num. 5 lib 3. Macer. reſol. 11. num. 4. lib. 1 Gam. deciſ. 45. num. 3.* & nihil addi, vel detrahi poteſt *l. 1. §. opus nouum ff. de nou. oper. nunciat.* Maximè, quia dicta conſtitutio fuit emanata ad fauorem publicum vt conſiderauit *Bart. in l. 1. § ſi plures nu. 13. ff. de exercit. act.*

Hinc euenit, quod alienatio facta bonorum eccleſiaſticorum cum euidenti vtilitate Eccleſiæ abſque ſollemnitatibus, non excuſat contrahentes à pęnis extrauag. ambitioſæ, *Macer. reſol. 5. lib. 1. Franc. deci. 37.* & ad hunc propoſitum cẽſuit R*ota in vna compoſtillana Canonicatus* 20. *Iunij* 1601. *coram Emin. Cardin. Seraphino, & in altera Valentin. Baroniæ* 10. *Martij & 18. Aprilis* 1603. *coram Ortombergo*, vbi Papa mandauerat conuerſionem fieri in emptionem bonorum ſtabilium ante approbationem contractus; & quia iſtud fuerat omiſſum, Ro-

ta iudicauit confirmationem fuiſſe nullam, ipſo iure, quamuis aliunde conſtaret de effectu, & euidenti vtilitate.

4 Ampliatur tertio, vt exequutio pęnæ ſpectet pariter ad Ordinarium, abſque cuius licentia imprimi libri non poſſunt, cum enim Pontifex commictat hanc formam, & modum dictis Ordinarijs ne permictant libros imprimi abſque approbatione eorum ſub prædictis poenis, nulli dubium eſt quin tacitè dicatur commiſſa poenę exequutio, *cap. preterea de offic. deleg.* vbi habetur, quod cui commictitur aliqua cauſa, videntur etiam commicti omnia quæ ipsam cauſam cōcernunt, puta citare contumacem punire, & reliqua, nam conceſſo vno alicui, dicitur conceſſum omne, per quod deuenitur al illud, *l. ſæpe ff. de re iudic. l. cū iuriſdictio ff. de iuriſd. omn. iudic. l. cum principale ff. de reg. iur. l. oratio ff. de ſpōſal. Marſil. ſing. 175. gloſ. in § fi. inſtit. de ſeruit. ruſt. pręd.* alias fruſtratoria redderetur diſpoſitio huius conſtit. ſi pœna per ipſummet ordinarium exigi non poſſet, & actum fruſtratorium legem abhorrere ſanciuit, *text. in l hac ſtipulatio ff. vt legat. ſeù fideicomm. nom. cau. Surd. deciſ. 271. num. 5. & 276. num. 4. & conſ. 345. num.* 18.

5 Ampliatur quarto, vt cōprehendat etiam vxores, filios, & famulos impreſſorū notitiam habentes, & in mala fide exiſtentes nulla præcedente licentia Ordinarij libros imprimentes, Nam agentes, & auxilium, propoſito præſtātes ad cōmictendum maleficium eandem pœnam incurrūt, *l. iubemus §. oeconomus* C. *de ſacr. Eccleſ. c. qui cum fure de furt. c. quanta de ſentent. excomm. Clar. §. fin. quæſt.* 87. *nu.* 4.

Maximè, quia hoc coadiuuatur ex illa *reg text. in l. 1. vbi DD. ff. de act. & obli. & in l. ſi mulier §. ſi ſeruus in fin. ff. rer. amot.* vbi habetur vxorem nō teneri obedire in dilectis viro ſicuti, nec filium patri, & ſeruum domino *l. ſeruus non omnibus ff. de act. & oblig. Caball. reſol. crim.* 288. *num.* 3.

Nec obſtare videtur eos metu patris, vel viri libros abſque licentia impreſſiſſe, & conſequenter venirent

xcuſandi ex illa regula, uod voluntas, & propoſi-um diſtinguunt delicta, *l. ui iniuriæ ff. de fur. l. diuus . ad l. corn. de ſicar. Farin. rax. crim. par. 4. conſ. 65. min. Card. Tuſch. lit.* D. *ncl.* 160. & licet voluntas oacta voluntas dicitur ad *x. in l. qui ita in prin. ff. ad rebell. & c. meritò* 15. *q.* 1. amen non poterit negari uia non ſit ſpontanea, & c imperfecta, *l. ſi mulier . quod ſi metu coactus ff. uod met. cauſ. Menoch. cōſ. 2. num.* 9. & qualificata *ec. in l. velle non creditur m.* 5. *ff. de reg. iur.* quia nō t propriè voluntas, ſed cundum quid, vt benè *em Decius declarat. nu.* 3. proinde vti cōpulſi de-iquendo non erint hac œna puniendi iuxta tra-per *Viuium decıſ.* 394. & *urb. in conſ. crim.* 85.

Nam iuxta terminos le-les loquendo faciliter re-onderi poteſt, in eo tan-m caſu excuſare debere actionem, ſiuè metum, ando eſſet abſolutus, ſe-s vero ſi conditionalis, & daretur terminus vel-tatis, & nolle etatis, vt in iculo, de quo loquimur, n in caſu impreſſionis non poterit cadere metus abſolutus, ob temporis di-uturnitatem, dum libri nō imprimuntur in ictu oculi, ſed cum longinquitate tē-poris, qui foret terminus fi-lio, & vxori iudicandi an velle, vel nollet imprime-re abſq; licentia Ordinarij, videatur quæſo diſpoſitio, *text. in cap. ſacris de iis, quæ vi metuſue cauſ. geſt. ſunt*, vbi conſtituitur non eſſe excommunicatum, qui ab-ſolutè coactus communi-cat excommunicato, ſecus ſi conditionalis, ſequitur *Couarr. in cap, alma mater p.* 1. §. 3. *num* 9. *Nauarr. in c. inter verba* 11. *q.* 3. *prælud.* 5 *num.* 4. *Suarez inſtit moral. p.* 1. *lib.* 1. *cap.* 11. *Alter. de cenuſr. tom.* 1. *de excommun. lib.* 1. *diſput.* 12. *cap.* 3. *Dom. Ricciullus de iur. perſon. extr. grem. eccleſ. exiſt. lib.* 4 *cap.* 44.

6 Declarabis primo, huius conſtitutionis tenorem minimè procedere, quo-ties liber non fuiſſet vena-lis expoſitus, ſiuè publica-tus, nam hoc caſu crederē, euitari ab impreſſore men-tionatas pœnas, ea nempe ratione, cum actus nūquā videatur perfectus, niſi fue-rit publicatus, hinc meritò

ta iudicauit confirmationem fuiſſe nullam, ipſo iure, quamuis aliunde conſtaret de effectu, & euidenti vtilitate.

4 Ampliatur tertio, vt exequutio pęnæ ſpectet pariter ad Ordinarium, abſque cuius licentia imprimi libri non poſſunt, cum enim Pontifex commictat hanc formam, & modum dictis Ordinarijs ne permictant libros imprimi abſque approbatione eorum ſub prædictis poenis, nulli dubium eſt quin tacitè dicatur commiſſa pœnę exequutio, *cap. preterea de offic. deleg.* vbi habetur, quod cui commictitur aliqua cauſa, videntur etiam commicti omnia quæ ipsam cauſam cōcernunt, puta citare contumacem punire, & reliqua, nam conceſſo vno alicui, dicitur conceſſum omne, per quod deuenitur al illud, *l. ſæpe ff. de re iudic. l. cũ iuriſdictio ff. de iuriſd. omn. iudic. l. cum principale ff. de reg. iur. l. oratio ff. de ſpōſal. Marſil. ſing. 173. gloſ. in § fi. inſtit. de ſeruit. ruſt. præd.* alias fruſtratoria redderetur diſpoſitio huius conſtit. ſi pœna per ipſummet ordinarium exigi non poſſet, & actum fruſtratorium legem abhorrere ſanciuit, *text. in l hac ſtipulatio ff. vt legat. ſeù fideicomm. nom. cau. Surd. deciſ. 271. num. 5. & 276. num. 4. & conſ. 345. num.* 18.

5 Ampliatur quarto, vt cōprehendat etiam vxores, filios, & famulos impreſſorũ notitiam habentes, & in mala fide exiſtentes nulla præcedente licentia Ordinarij libros imprimentes, Nam agentes, & auxilium, propoſito præſtãtes ad cōmictendum maleficium eandem pœnam incurrũt, *l. iubemus §. oeconomus C. de ſacr. Eccleſ. c. qui cum fure de furt. c. quanta de ſentent. excomm. Clar. §. fin. quæſt.* 87. *nu.* 4.

Maximè, quia hoc coadiuuatur ex illa *reg text. in l. 1. vbi DD. ff. de act. & obli. & in l. ſi mulier §. ſi ſeruus in fin. ff. rer. amot.* vbi habetur vxorem nō teneri obedire in delictis viro ſicuti, nec filium patri, & ſeruum domino *l. ſeruus non omnibus ff. de act. & oblig. Caball. reſol. crim.* 288. *num.* 3.

Nec obſtare videtur eos metu patris, vel viri libros abſque licentia impreſſiſſe, & conſequenter venirent

excuſandi ex illa regula, quod voluntas, & propoſitum diſtinguunt delicta, *l. qui iniuriæ ff. de fur. l. diuus ff. ad l. corn. de ſicar. Farin. prax. crim. par. 4. conſ. 65. Emin. Card. Tuſcb. lit.* D. *concl.* 160. & licet voluntas coacta voluntas dicitur ad *tex. in l. qui ita in prin. ff. ad Trebell. & c. meritò* 15. *q.* 1. Tamen non poterit negari quia non ſit ſpontanea, & ſic imperfecta, *l. ſi mulier §. quod ſi metu coactus ff. quod met. cauſ. Menoch. cõſ.* 912. *num.* 9. & qualificata *Dec. in l. velle non creditur num.* 5. *ff. de reg. iur.* quia nõ eſt propriè voluntas, ſed ſecundum quid, vt benè *idem Decius declarat. nu.* 3. & proinde vti cõpulſi delinquendo non erint hac pœna puniendi iuxta trata per *Viuium deciſ.* 394. *& Giurb. in conſ. crim.* 85.

Nam iuxta terminos legales loquendo faciliter reſponderi poteſt, in eo tantum caſu excuſare debere coactionem, ſiuè metum, quando eſſet abſolutus, ſecus vero ſi conditionalis, & ſic daretur terminus velleetatis, & nolleetatis, vt in articulo, de quo loquimur, nam in caſu impreſſionis non poterit cadere metus abſolutus, ob temporis diuturnitatem, dum libri nõ imprimuntur in ictu oculi, ſed cum longinquitate tẽporis, qui foret terminus filio, & vxori iudicandi an vellet, vel nollet imprimere abſq; licentia Ordinarij, videatur quæſo diſpoſitio, *text. in cap. ſacris de iis, quæ vi metuſue cauſ. geſt. ſunt*, vbi conſtituitur non eſſe excommunicatum, qui abſolutè coactus communicat excommunicato, ſecus ſi conditionalis, ſequitur *Couarr. in cap, alma mater p.* 1. *§.* 3. *num* 9. *Nauarr. in c. inter verba* 11. *q.* 3. *prælud.* 5 *num.* 4. *Suarez inſtit moral. p.* 1. *lib.* 1. *cap.* 11. *Alter. de cenuſr. tom.* 1. *de excommun. lib.* 1. *diſput.* 12. *cap.* 3. *Dom. Ricciullus de iur. perſon. extr. grem. eccleſ. exiſt. lib.* 4 *cap.* 44.

6 Declarabis primo, huius conſtitutionis tenorem minimè procedere, quoties liber non fuiſſet venalis expoſitus, ſiuè publicatus, nam hoc caſu crederẽ, euitari ab impreſſore mentionatas pœnas, ea nempe ratione, cum actus nũquã videatur perfectus, niſi fuerit publicatus, hinc meritò

videmus votum, ſeù ſuffragium ſemel datum poſſe reuocari ante publicatum ſcrutinium, non autē poſt, vt habetur *in cap. publicato de elect. Silu. verb. electio 2. q. 7. Roderiq. q. regul. tom. 2. q. 5. tract. 14. Reginald. in prax for. pœnit. lib. 30 tract. 3. num. 204. Mirand. in man. Prælat. tom. 2. q. 23. artic. 24. concluſ. 2. latè Molfeſ. in ſumm. tit. de benefic. cap. 16. num. 131. cum ſeqq. & Phebus deciſ.* 101. Et à ſimili dicitur de lege conſtitutione, vel pragmatica, vt ante promulgationem nunquam ligent §. 1. *Aut. vt noua facta conſtit. Franc. deciſ. 360. Garz. de benefic. p. 5. cap. 8. num. 14. & ſeq. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. caſu 185 & fusè Gabriel lib. com. opin. concl. 4. de leg & conſtit.*

Et huc etiam ſpectat ſententiam nunquam ſuum effectum ſortiri niſi poſtquam fuerit promulgata, *Soccin. iun. conſ. 80. num. 6. col. 2. Anna ſing. 473. & Larattb conſ 52.*

7 Declaratur ſecundo, vt non dicatur contrauenire diſpoſitioni dictæ conſtit. qui impreſſerit libros de licentia Vicarij generalis, ſeù ſuperioris reuocati, ſeù decedentis, qui tempore adminiſtrationis præſtiterat dictam licentiam, nam non obſtante diſceſsu morte vel reuocatione, & per ſuperuenientiam ſucceſſoris, non videtur reuocata licētia præmentionata, nec amplius teneatur impreſſor obtinere aliam licentiā, & ſic vulgo (l'imprimatur) à Vicario ſucceſſore, vt quotidie obſeruatur, & facit pro hac opinione, quod ſi fuerit conceſſa licentia ab Epiſcopo eius ſubdito pro recipiendo ordine, eo caſu ob mortem Epiſcopi non expirare dictam licentiam dixerunt *Roland. conſ. 38. volum. 3. Cened. can. q. 38. num. 5. Guttier. lib. can. qq. cap. 17. num. 9. Zerol. in prax. Epiſc. §. dimiſſoriæ verſ. ad nonum fol. 59. & Sair. deciſ. 52. de tempor. ordin.*

VMMARIVM.

1 *Locatio rerum Eccleſiæ facta conſanguineis non tenet.*

De

De locatione bonorum Eccleſiæ.

Super Bulla Pauli IV. Sixti V. & Clem. VIII.

1 LOcatio rerum Eccleſiæ, facta conſanguineis eſt nulla vigore harũ conſtitutionum, de quibus mentionem facit *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 415. *nu. nu.* 13. *p.* 3. vbi limitat dictas conſtit. non ſibi vendicare locum ceſſante fraude, & vide latè *Tuſc. concluſ.* 274. *verb. alienatio.*

SVMMARIVM.

1 *Medici non ſeruantes diſpoſit. text. in cap. cum infirmitas de pœnit. ſunt excommunicati, & alij pœnis puniuntur. Declara vt nu.* 2. 3. 4. 5. *&* 6.

De Medicis.

Super bulla Pij V.

1 MEdici non ſeruantes in viſitatione infirmorum ad lectos iacentiũ *conſtit. Innoc. III. de qua in cap. cum infirmitas de pœnit. & remiſſ.* vltra pœnas in ea contentas ſunt perpetuo infames, & gradu medicinæ omninò priuentur, *iuxta bullam* Pii V. *incip. ſuper gregem Dominicum.*

2 Declara primo, ſupradictam conſtitutionem eſſe intelligendam de infirmitate periculoſa, vt per *Macer. reſolut.* 112. *caſu* 30. *lib.* 1. *Nauarr. man. cap.* 25. *nu.* 6. & ſecundum opinionem infraſcriptorum morbus cẽſetur grauis, quoties talis eſt, vt ægrotus cogatur iacere in lecto, *Nauarr. man. cap.* 25. *num.* 61. *verſ. tertio peccat. Graff.* 1. *p. lib.* 3. *deciſ. cap.* 14. *nu.* 7. *Rodriq.* 1. *p. cap.* 246. *num.* 1. *concl.* 2. ſed veriùs eſt, vt dicatur in hoc caſu, & ſecundum mẽtem Sanctiſsimi infirmitas grauis, quoties induceret periculum mortis.

3 Declara ſecundo, vt medici non teneantur abſtinere ab infirmi cura, nec aliquam pœnam incurrãt, ſi infirmus admonitus de confeſſione facienda, nollet eam facere, & nihilominus graue periculum eſſet, vt moriatur, ſi à medicis deſeratur; *Suar. de pœnit. diſput.* 35. *ſect.* 3. *nu.* 5. *Graff. loc. cit. & Nauarr. cap.* 25.

num.

*num.*61. quia præcepra humana non videntur tam ſtrictè obligare contra charitatem, vt medici teneantur deſerere infirmum dũ eo relicto morbus fieret grauior, & infirmus graue pateretur damnum cum facile fieri poſſet, vt infirmus poſtquam conualuerit reſipiſcat,& emendetur *Rodriq.cap.*246.*par.*1.*Sanchez in ſumm.lib.*3. *cap.*16.

4 Declara tertio, vt medici non incurrant pœnas noſtræ conſtit. ſi confeſſarius longius tempus ad cõfeſsionem faciendam concedendum iudicauerit, vt habetur *in d.conſtit. Beia in reſp. caſ. conſc.p.*1. *caſu* 11. *Sanchez in pracept. decal. lib.*3.*cap.*16.

5 Declara quarto, vt ſufficiat admonitio per alios, nam finis dictæ conſtit. eſt, vt infirmus recipiat ſacramenta,ſi ergo finis obtinea tur alio admonente, conſequenter non obligatur medicus ad per ſe ipſum admonẽdum, nam qui per aliũ facit per ſe ipsũ facere videtur *vulg. l.qui per aliũ ff.de reg.iur.*

6 Declara quinto, hanc conſti. obligare ſolum medicos dum ſperatur admonitionem pro futurã eſſe, & ideo ſi conſtet non pro futuram non tenentur admonere,vt videmus à ſimili præceptum correctionis tunc eſſe faciendum quoties eſſet ſpes emendationis, *Graſſ.par.*1. *deciſ.lib.*2. *cap.* 60. quam opinionem tenet *Sanchez in ſum. tom.* 1.*lib.* 3. *cap.*16. *num.*10. 11. *&* 16 *Villalob.in ſum.tract.* 9. *difficult.*27.*nu.*5. *Barboſ. collect. tom.* 2. *lib.* 5. *tit.* 38. *cap.*13. *num.* 4.

SVMMARIVM.

1 *Miſſa probibentur celebrari veſpertino tempore non obſtantibus priuilegiis, ſed horis debitis. Declara, vt numer.* 5. 6.7. 8.9. *&* 10.

2 *Hora debita ad finem miſſas celebrandi, qua dicatur.*

3 *Aurora quando dicatur.*

4 *Miſſa ſollemnes quibus temporibus ſunt celebranda.*

De

De Miſſarum celebratione.

Super bulla Pij V.

1 *PEr bullam Pij V. incip. Sanctiſſimus in Chriſto Pater aditam de anno* 1566. reuocantur licentiæ, ac facultates celebrandi miſſas veſpertino tēpore, & ideo obſeruandus eſt tenor *S.C.T.ſeſſ.* 22. *de obſeru. & euitand. in celebr. miſſ.* vbi fuit ſancitū miſſam debitis horis debere celebrari.

2 Pro intelligentia autem animaduertendum eſt horam debitam, & congruam dici ab aurora vſq; ad meridiem incluſiuè, non enim licet ante aurorā ideſt ante crepuſculum diei, ſeù primæ lucis irradiationem, quoniam non ſolent homines ante illud tēpus eſſe conuenienter diſpoſiti, ſed potius ſomno ſopiti.

3 Aurora item dicitur quādo incipit illuſtrari, ſeù illuminari per primam ſolis irradiationem, vel paulo ante per quadrantem, aut per dimidiam horā, nam in moralibus parum pro nihilo reputatur, vt in terminis infinitos allegat Bonacin. *diſput.* 4. *quæſt. vlt. punct.* 8. *de ſacram. Euchar. tom.* 4. *num.* 2.

Item eſt aduertendum, quod poſt meridiem, hoc eſt poſt dimidium diei naturalis, aut paulò deinde prohibita eſt miſſa celebrari ob eandem rationem, nā cibo corporali eò tempore vocant homines, & ſic nec decenter celebraretur à celebrante, nec deuotè audiretur ab aſtantibus ad *text. in cap. hoc te, de conſecratio. diſtinct.* 1. *Tolet. in ſumma libro ſecundo cap.* 15. *D. Thom. quæſt.* 83. *artic.* 2. *part.* 3.

4 Miſſæ tamen ſollemnes ſiuè publicæ tribus horis celebrari debent videlicet hora tertia in diebus feſtiuis, quādo Chriſtus Crucifixus eſt vt dicit *Marc. cap.* 15. & quādo Spiritus ſanctus deſcendit ſuper diſcipulos, vt habetur *in cap. nocte de conſecratione diſt.* 1. Hora ſexta in diebus ferialibus. Nona in diebus ieiuniorum quando voce magna clamans emiſit ſpiritum, vt dicit *Matthe. cap.* 27.

Ego autem puto debere ſeruari conſuetudinem regionis ſiuè Religionis, vt ait

ait *Bertaz.* qui materiam Miſſæ pleniſsimè tractat *quæſt.2. artic.2.dub.1. pag. mihi 36.aſſerens dub.2.* principium diei non eſſe accipiendum ab aſcenſu ſolis ſuper noſtrum orizontem ſed ab illa hora, qua radij ſolares incipiunt illuminare noſtrum hemiſperium, quod dicitur principium auroræ,& incipit vna hora, & quinta parte horæ ante corporalem ſolis ortum.

5 Limita primò, hanc ſuprapoſitam cōcluſionem, excuſari illum ſacerdotē, ſiue religioſum,qui hora congrua inciperet Miſsam celebrare, licet in hora vetita,puta poſt meridiem cōpleret, & eſt de mente plurimorum, quos recollegit, *Scortia de ſacrific.miſſæ lib. 2.cap.15. ſub num. 3. & 15.* quibus addo *Rodriq. quæſt. regul.tom.1. quæſt.43.artic. 1.* & ratio quidem eſt in prontu; nam ſpectatur initium, quo celebratur ex pleniſsimè adductis per *Nouarium in praxi dationis in ſolutum q.6. par.1.*

6 Limita ſecundo, in Natiuitate Domini,vt eſt omnibus notum. *ſ. Ant. in ſum. par.3.tit.13.cap.6.§.4. Bertis de ſacrific.Miſſæ quæſt.2 dub.2. pag.mihi* 54. quo in tempore prima miſſa tantū debet dici media nocte, ſecūda in Aurora, & alia tertia hora diei quamuis dicens illas omnes de die minimè peccaret; ſed de nocte non debet dici, niſi prima, *Nauarr.in ſuo manuali cap. 25.num.* 87. *Angel. & Siluester in verbo* Miſſa *in eorum ſumma ille* §. 46. *iſte autem nu.6. & 7.*

7 Limita tertio in aliqua neceſſitate communicādi infirmam, ac in alia ſimili, & hoſtia conſecrata non reperiretur, nam tunc poterit ſacerdos celebrare, & conſecrare, *Nauarr.cap.25* Bertis *de ſacrific. Miſſæ dubio 3. quæſt. 2. Raguccius de voce canonicorum in capitulo in rubrica de Miſſa in Eccleſia quæſt.63.num.5.verum Bonacin.loc.cit.num.3.* inquit non licere media nocte conſecrare pro com municando aliquem infirmum.

Quamuis in tali caſu cōſulendum eſſe Epiſcopum, vel ſaltem eius Vicarium foraneum cenſeat poſt Tolet.quem allegat *Molfeſ.in ſumma tra.3. de ſacrif. Miſſæ c.10. nu. 24. tom.1.*

Sed ego nō puto verum im-

imminente neceſſitate magna, ita quod euitari non poſſit, quia in tali caſu nullius licentiam ſiuè conſilium debere impartiri cenſeo.

8 Limita quarto, in Epiſcopo itinerante, qui poteſt celebrare, vel celebrari facere de nocte, ideſt valde mane paulo ante auroram nè impediatur in via, vel nè deſeratur à ſociis per loca non tuta, & periculoſa, *D. Ant. in ſumm. par. 3. tit. 13. cap. 6. §. 4. Nauarr. in man. d. cap. 25. nu.* 85. alios referendo.

9 Limita quinto, in habentibus priuilegium à ſummo Pontifice, vt etiam ante auroram, & poſt meridiē poſſit celebrare, prout ſunt multæ Eccleſiæ, & monaſteria in hac Ciuitate Neap. & præcipuè clerici regulares Sancti Pauli, & Patres Societatis Ieſu, *Rodriq. quaeſt. regul. 43. artic. 1. Scorz. de ſacrific. miſſ. c. 15. num. 4. Molfeſ. loc. cit. num. 23. in fine.*

10 Limita ſexto, exiſtente conſuetudine celebrandi ante auroram, quæ ab aliqua ſinodali conſtitutione non eſſet prohibita, quia fortè eſſet obſeruanda maximè ſi pro comoditate populi eſſet introducta, vel pro pauperibus famulis, qui de die id agere nequirent, vel pro fœminis, *Nauarr. d. cap. 25. numer* 85. quem refert, & ſequitur *Ragucc. loc. cit. nu.* 4.

SVMMARIVM.

1 *Miſſa non poteſt celebrari anticipatè, non obſtante conſuetudine num. 2. niſi cum diſpenſatione Epiſcopi num. 3.*

4 *Miſſæ poſſunt celebrari anticipatè à ſacerdote, qui tenetur ex obligatione beneficii eas celebrare, niſi aliud eſſet expreſſum in fundatione nu. 5.*

6 *Miſſæ an poſſint poſtponi.*

7 *Miſſæ defunctorum an poſſint celebrari in vita alicuius.*

8 *Miſſæ non poſſunt celebrari extra locum deſtinatum à teſtatore.*

De Miſſarum celebratione.

Decretum S. Congreg.

1 CEnedus canonic. qq. q. 28 diſputat ad vnguẽ difficultatẽ illam ſi liceat ſacerdoti miſſam anticipatè celebrare, & poſt relatas nonnullorum opiniones firmat pro negatiua opinione ex eo, quōd ſacerdotes ob acceptum ſtipendiũ pro celebrandis miſſis ex iuſtitia tenentur ſatisfacere ſuæ obligationi, nō ſolum in numero, ſed etiam loco, & tempore, & allegat quãplures, & cum rationibus vehementibus illud aſſeuerat referendo *declarationẽ Eminentiſsimorum Dominorum Cardinalium Congr. Concil. Trident. ex mandato Sanctiſsimi Domini bonæ memoriæ Clem. VIII.* cuius tenorem hic adducere viſum eſt.

Superioribus diebus ſignificatum fuit Sanctiſſimo D. *N. paucis ab hinc annis in Hiſpania nouam conſuetudinem recentiorum aliquot Theologorũ opinionẽ noſtrã nixã ſenſim receptam in dies magis inualuiſſe, vt ſacerdotes miſſã celebrantes eius valorem generalẽ applicet his qui poſtea miſſæ celebrationem poſtulaturi, ac pro eo elemoſinam præbituri ſunt, tametſi antequam miſſæ ſacrificium peragеretur, neq; à ſacerdote illud rogaſſent, nec eo aliqua de cauſa elemoſinam præſtitiſſent, quam rem cum Sanctitas ſua ad ſacram* Congregationem *Cardinalium Concil. Trid. interpetrũ pro materia grauitate examinandum reieciſſet in ipſa* Congregatione *primum de ea actum fuit diligentiſſimè, ac deinde relatũ ad ſanctitatem ſuam, quæ ex eiuſdem* S. *Congregationis ſententiam huiuſmodi conſuetudinem tanquam pluribus periculoſam fidelium ſcandalis, & offenſionibus obnoxiam, atque à vetuſto* E*ccleſiæ more nimium aborrentem exploſit, ac improbauit, atque amplitudini tuæ literas dari (quod facimus) mandauit, vt omnibus iſtius regni Archiepiſcopis atque Epiſcopis, in quorum diœceſibus huiuſmodi applicatio in vſum inducta fuerit per literas: aut alias ſcripto iniungat, vt talem vſum aboleant*

leant, ac prohibeant excõmunicationis etiàm, atque alijs quas opportunas, & neceſſarias aſtimauerint pœnis, idemque præcipiat generalibus, & capitibus ordinum, quos in iſtis regnis nunc nouerit commorari, vt ſcilicet, & ipſi regularibus ſibi ſubditis, talibus applicationibus eiſdem pœnis propoſitis interdicant, quæ omnia pro ſua pietate, & Sanctiſſimi Domini noſtri iuſſis obſequẽdi ſtudio amplitudinem tuam ſedulò effecturũ ſperantes omnipotentem Deum rogamus, vt eam quotidiè celeſtis ſua gratia donis velit auctiorẽ Romæ *die decimoquinto Nouembris* 1605.

2 Et ideo ſatis apertum eſt conſuetudinem celebrandi anticipatè nõ eſſe approbandam, ſed tollendam, vt *per* Bonacin. *de ſacram. diſp.* 4. *q. fin. punct.* 7. *§.* 5. *num.* 3. *Nald. in ſumm. verb. miſſa num.* 2. quia conſuetudo praua eſt tollenda ad *text. in cap. mala conſuetudo* 19. *diſt.* cum latè adductis per *Card. Tuſ. in eius cõcl. verb. conſuetudo*. Vnde ſacerdos pauper, qui ꝑ die occurrẽti non-habet elemoſinã pro miſſa celebranda non poteſt miſſam celebrare, & illam applicare primo offerenti ſtipendium *D. Ricc. reſol.* 361. *num.* 3. *par.* 3. *Barboſ. de poteſt. Epiſc. par.* 2. *alleg.* 24. *num.* 12. & *Cened. d. q.* 28. *nu.* 6. quidquid alij dicant vide nouiter *Dian. variar. reſol. in tract. de celebr. miſſ. reſol.* 15.

3 Tamen quoties interueniret diſpenſatio Epiſcopi, tunc crederem poſſe miſſas anticipatè celebrari, ſi adeſſet legitima, & rationabilis cauſa hinc videmus, quod Epiſcopus pariter poterit diſpenſare, vt miſſa cõmiſſa à teſtatore celebrari in certo loco alibi celebretur *ſecundum Medin. de confeſſ. fol.* 188. *q.* 14. & ſicut poteſt vnire, diuidere, & de nouo creare, & extinguere beneficia inferiora ſui Epiſcopatus, *cap. ſicut vnire de exceſſ. prælat.* ergo & minora, nempè miſſas anticipatè celebrari *vide Bonac. de ſacram. diſput.* 4. *q. vlt. p.* 7 §. 4. *nu.* 4.

4 Sed èrit notandum ſacerdotem ex obligatione alicuius cappellæ, vel beneficij aliquas miſſas ſingulis ſingulis hebdomadis celebrare obligatum poſſe ipſas miſſas anticipatè celebrare *D. Riccius reſolut.* 338. *p.* 1.

in magnis Ledeſm. in ſum. p. 1. de ſacram. Eucbariſt. concluſ. 17. *cap.* 18. *&* Rodriq. *in ſum. cap.* 252. *concluſ.* 8. *tom.* 1. qui eandem tutantur opinionem, & nouiter *Dian. loc cit. reſol.* 16.

5 Beneuerum vbicumque aliud eſſet expreſsũ in fundatione cappellaniæ, in tali caſu volũtas fundatoris eſſet ſeruanda, nec fraudari deberet N*auarr. de reſtitut. lib.* 2. *cap.* 2. *nu.* 369. *Molfeſ. in ſum. tract.* 3. *cap.* 16. *num.* 25. *tom.* 1.

6 Quid autem eſſet dicendum ſi miſſæ poſsint poſtponi, & differri, vt puta Cappellanus, qui tenetur per ſe ipſum ter in hebdomada celebrare, ſed ipſe ex aliqua cauſa non poteſt hoc munus in aliqua hebdomada præſtare an poſsit differre in aliud tempus, quo per ſe ipsũ ſatisfaciat, & dicerem poſſe ſi fundator inſpexerit pietatem, & diligentiam ipſius cappellani, non enim facit contra rationabilem voluntatem fundatoris, ſecus verò ſi fundator exegerit, vt miſſæ citiſsimè perſoluerentur, nam melius eſt currac, vt per alium in hebdomada ſatisfient *Azor.* 1. *par. lib.* 10 *cap.* 24. *quaſt.* 7.

7 Et an qui in hoc ſæculo extat poſsit ſibi celebrari facere miſſas defunctorum vide Z*erol. in prax. Epiſco.* §. *miſſa* 2. *par. verſ. decimo,* vbi affirmatiuè, dummodo non recitentur orationes mortuorum.

8 Et non ſolum miſſæ non poſſunt celebrari anticipatè, vt diximus, & ſic extra tempus, ſed nec extra locũ deſtinatum à teſtatore, latè *Phebus deciſ.* 100. D. R*iccius in prax. deciſ.* 405. *par.* 1. *& & nouiter reſol.* 84. *p.* 4.

SVMMARIVM.

1 *Miſſæ non poſſunt celebrari in oratoriis priuatis abſque licentia Pontificis.*
2 *Declaratio S. Congreg.*
3 *Miſſa an poſſit celebrari in oratoriis priuatis cum licentia ordinarii ex cauſa infirmitatis.*
4 *Epiſcopi valent celebrare in oratoriis priuatis.*

De

De Miſſarum celebratione prohibita in oratorijs priuatis abſque licentia Summi Pontificis.

1 SÆpius S.Congr.reſpondidit miſſas non eſſe celebrandas in oratorijs priuatis, niſi ex licentia Summi Pontificis & quamuis aliter ſentiens, *Suar.in 3.p. q.83. artic.3. diſp.81.ſec.3. verſ.2.* firmiter aſſeuerauerit hanc licentiã poſſe per Epiſcopos impartiri, loquitur de iure antiquo, & contrarium tenent *D. Riccius in prax. p.1. deciſ.538. in antiquis Barboſ.alleg.3.p.2.* & nouiſsime extant literæ eiuſdem Sac. Congreg. ad Illuſtriſsimum Archiepiſcopum Bononien. tenoris ſequentis, videlicet.

Perilluſtri, ac Reuerendiſſimo Domino vti fratri Domino Archiepiſcopo Bononien.

2 *Perilluſtris, ac Reuerendiſsime Domine vti frater. Tametſi Sacr. Congregatio Cardinalium Conc. Triden. interpetrum optimis innixa rationibus ſæpiſſimè reſpondit celebrandi licentias in priuatis oratoriis non niſi à Sede Apoſtolica eſſe concedẽdas: compertum eſt tamen per plures antiſtites, eiuſdẽ Cõcilii verba in alium ſenſum detorquentes paſſim illas ac nullo prope deletu impertiri qua quidem facilitate, ne dum ipſi Pontificiã ſibi auctoritatem aſciſſunt aliarumq; Eccleſiarum, & frequentiam minuunt, & dignitatem verum etiã, quod ſumme dolendum eſt, tremendum illud myſterium quo nullum aliud opus adeo ſanctum, atq; diuinum à Chriſti fidelibus tractari poteſt intra domeſticos parietes plerumque tanta cum irreuerẽtia peragitur, vt nihil ferè inter profanam, & diuinam domum intereſſe videatur, quod ſanè teterrimum exemplum, vt de Chriſtiana Republica euellant Illuſtriſsimi Patres Amplitudini tuæ ceteriſque Archiepiſcopis atque* Epiſcopis *vniuerſis S.D.N. iuſſu ſignificandum duxerunt facultatem huiuſmodi licentias dandi ipſius Concilii Decretis vni cuiq; ademptam eſſe ſolique* Beatiſsimo *Romano Pontifici eſſe reſeruatam proindeque Amplitudini tuæ abſtinendum eſſe ab*

ab illis vnicuique tribuendis, ac ſi quas hactenus, vel à ſe ipſa, vel à ſuis Anteceſſoribus, aut alias quoquo modo quam ab ipſo Summo Põtifice conceſſas repererit nullas atque irritas eſſe quamprimum decernendas atque enixe curandum ne vlla illarum ratio in poſterum habeatur, quam quidem Sacra Cõgregationis atq; adeo Sanctitatis ſuæ voluntatem libenter, Amplitudo tua perficiet, harum litterarum exemplum in acta publica primo quoque tempore referendum, ac deinde ad ſingulos iſtius Prouinciæ Epiſco*pos Romæ die* 10. Martij *anni* 1615.

Amplitudinis tuæ Perilluſtris ac Reuerendiſſimæ.

Vti frater ſtudioſiſſimus.
Hor. Card. Lancellottus.

3 Quæ concluſio adeo vera exiſtit, vt nec ex cauſa poſsit Epiſcopus licentiam impartiri puta, vt miſſa celebretur apud infirmos in dictis oratorijs, vt voluit *Sair. deciſ.* 38. *de conſtit.*

Verum quãdo infirmus eſſet qualificatus eo caſu hodie poſſet ab Epiſcopo dari licentia, vt celebretur miſſa in domo priuata, vt colligitur ex *ſeq. declarat. S. Congr. Conc. Trident. relalis Valer. verb. miſſa verſ. vno autem caſu* ſub ſequenti tenore.

Ordinarii locorum arbitrio relinquitur perſonarũ, & infirmitatis qualitate pẽſata pro infirmorum comoditate in priuato oratorio, vel altari deputato facultatem celebrandi concedere.

In priuatis domibus non debet permitti, vt miſſa celebrentur niſi propter neceſſitatem, & tunc fieri debet in oratorio, aut altero ad diuinum cultum tantum dedicato.

4 Sed erit animaduertendum hanc declarationem S. Congr. non derogare priuilegio Epiſcoporum, qui valent in oratorijs priuatis celebrare abſque licentia Summi Pontificis inducto per *cap. final. de priuil. in 6.* & cum hac opinione pertranſit *Sayr. deci. 16. de priuil.* quia iura loquentia de perſonis etiam inſignibus non comprehendunt Epiſcopos *c. excommunicationem de ſent. excomm. & ita declarauit Sac.* Congreg. *ſub die 9. Septembris* 1592. *apud recoll per Farinac. deciſ.* 38. ſub ſequenti tenore.

Congr.

Congr. Conc. cēſuit caput vnicum de obſeruād. & euitand. in celebrat. miſſ. ſeſſ. 22. in ea parte, in qua diſponitur extra Eccleſiam. & ad diuinum tantum cultum dedicata oratoria, ſacrificium miſſæ celebrari non debere non derogaſſe priuilegio introducto in fauorem Epiſcoporum per cap. vltimum de priuil. in 6.

Epiſcopi enim, quia quotidie, oportet eos vel dicere miſſam, vel eam audire ex priuilegio in corpore iuris clauſo, poſſunt tranſeundo, & itinerando, dicere vel audire miſſam vbicumque ideſt in quouis loco honeſto extra Eccleſiam, & eremitoria, vt probat *tex. in d. cap. fin.* quo priuilegio etiam hodie poſt Conc. Tridentin. poſſunt vti Epiſcopi, & eodem poterint vti ex cauſa valetudinis hæc enim ęqui paratur cauſæ itineris, ſeù profectionis, ita cenſuit *Sacra Congreg. 19. Iunii* 1586. de qua vide optimè *Barboſ. de poteſt.* Epiſcop. *alleg. 23. num. 5.*

Plura alia circa hanc materiam habes infra tit. de orator. priuat.

SVMMARIVM.

1 *Miſſarum reductio vigore decreti S. Congr. prohibetur ordinario in viſitatione.*

2 *Decretum S. Congr.*

3 *Declarationes eiuſdem Sac. Congreg. ſuper dicto decreto.*

4 *Miſſæ in fundatione appoſitæ non poſſunt reduci ab Ordinario.*

5 *Miſſæ non poſſunt reduci ad minorem ſummam relictæ poſt Conc. Trid.*

6 *Pitantia à teſtatore non taxata quomodo poſſit taxari, & augeri per Epiſcopum.*

7 *Miſſarum reductio nequit fieri in ſinodo.*

8 R*eductio ſiuè moderatio anniuerſariorum, & officiorum pro defunctis nequit fieri ab Epiſcopo.*

9 S*acerdos pauper nequit pro vna miſſa accipere tot ſtipendia, quot ſufficiant ad eius diuturnam ſubſtentationem.*

10 *Sacerdos accipiens elemoſinā pro dicendis miſſis non poteſt per alios ſatisfacere minori pitantia declara, vt nu. 11. 12. & 13.*

14 *Sacerdoti, an licitum ſit ſemel*

mel in hebdomada abſti-nere à celebratione, & ſtipendium accipere.

15 *Miſſæ quotidianæ de B. Maria an poſſint reduci ad aliquas miſſas principales.*

16 *Miſſarum reductio ex quibus cauſis fieri ſolet à Sanctiſſimo.*

De Miſſarum celebratione, & reductione.

LIcet Miſſarũ reductio *per S.C.T. ſeſſ.* 25. *c.* 4. *de reform.* erat permiſſa Ordinario tempore viſitationis, de qua materia latè diſcurrit *Barboſ. de poteſt. Epiſcopi alleg.* 29.

1 Tamẽ hodie vigore decreti lati per S. Congreg. Concilij S. D. N. Vrbani diuina Prouidentia Papa VIII. authoritate æditi, vt infra eſt prohibita.

Decretum Sac. Congreg.

CVm ſæpè contingat, in quibuſdã Eccleſijs tã magnum Miſſarum celebrãdarum numerum ex variis defunctorũ relictis, aut piorum elamoſynis impoſitum eſſe, vt illis pro ſingulis diebus præſcriptis nequeat ſatisfieri; & tamen noua onera Miſſarum in dies ſuſcipiantur, indeq; fiat, vt depereant pia teſtantium voluntates, obſtricta benefactoribus fides violetur, defunctorum animæ ſuffragiis priuentur, Eccleſiis debitus ſubtrahatur cultus, ac Chriſti fideles graui ſcãdalo affecti plerũq; à ſimilibus charitatis operibus retrahantur: Cumq; his malis maximum inter cetera fomentum præbeat, aut quod ii, qui Miſſas ſupra vires celebrandas ſuſcipiant, ſperẽt illas breui ad pauciorem numerum à ſuperioribus reductum iri; aut quòd Eccleſiis, ſorte pecuniarum abſumpta plerumq; nuda remaneãt onera Miſſarum, abſq; vllo emolumento; aut quod eleamoſyna pro illis celebrandis ſit adeò tenuis, vt non facilè inueniantur, qui velint huic ſe muneri ſubiicere, & redditus Eccleſiæ, aut Monaſterii *adeò exigui, vt Sacerdotes & pro neceſſaria ſua ſubſtentatione nouis ſe oneribus abſtringere compellantur: Sacra Congregatio Card. Concil. Trident. Interpretum animaduertens, facturam ſe rem Deo gratiſſimam, charita-*

ritatiq; ac iuſtitiæ maximè conſentaneam; ſi pro viribus ſatagat hunc teterrimũ abuſum è Chriſtiana Republica conuellere, atque eradicare, Sanctiſsimi Domini Noſtri Vrbani Diuina Prouidentia PP. VIII. authoritate ſibi ſpecialiter attributa, infraſcripta Decreta edidit.

Ac primò diſtrictè prohibet, atque interdicit, nè Epiſcopi in Diæceſana Synodo, aut Generales in Capitulis generalibus, vel aliàs quo quo modo reducant onera vlla Miſſarũ celebrandarũ, aut poſt idẽ Cõc. impoſita, aut in limine fundationis; ſed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis ad Apoſtolicam Sedem recurratur, quæ re diligenter perſpecta, id ſtatuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur, alioquin reductiones, moderationes, & commutationes huiuſmodi, ſi quas contra huius prohibitionis formam fieri contigerit, omninò nullas, atque inanes decernit.

Deindè, vbi pro pluribus Miſsis, etiam eiuſdem qualitatis, celebrandis plura ſtipendia, quantumcunque incongrua, & exigua, ſiuè ab vna, ſiuè à pluribus perſonis collata fuerunt, aut conferẽtur in futurum Sacerdotibus, Eccleſiis, Capitulis, Collegiis, Hoſpitalibus, Societatibus Monaſteriis, Conuẽtibus, Congregationibus, Domibus, ac locis piis quibuſcũque tàm ſecularibus, quàm regularibus, Sacra Congregatio ſub obteſtatione Diuini Iudicii mandat, ac præcipit, vt abſolutè tot Miſſæ celebrentur, quot ad rationem attributæ eleemoſynæ præſcriptæ fuerint, ita vt alioquin ii, ad quos pertinet, ſuæ obligationi non ſatisfaciant; quinimò grauiter peccent, & ad reſtitutionem teneantur.

Id verò, vt deinceps obſeruetur exactius, Sacra Congregatio eadem authoritate reuocat priuilegia, & indulta omnia quibuſuis perſonis, Eccleſiis, ac locis piis, tàm ſecularibus, quàm regularibus, cuiuſcumque Ordinis, Congregationis, & Inſtituti quamcunque ob cauſam conceſſa, quibus indulgetur, vt certarum Miſſarum, vel Anniuerſariorum celebratione, aut aliquibus collectis, ſeù orationibus, plurium Miſſarum oneribus in futurum ſuſcipiendis ſatisfiat.

Ac ſimiliter, omne damnabile lucrum ab Eccleſia re-

remouere volens, prohibet Sacerdoti, qui Miſſam ſuſcepit celebrandam cum certa eleæmoſyna, nè eandem Miſſam, alteri, parte eiuſdem elemoſynæ ſibi retenta, celebrandam committat.

. *Præterea, ne in* Eccleſiis *in quibus onera Miſſarum in perpetuum impoſita ſunt, Sacerdotes in eis, vt par eſt, adimplendis eo tepidiores, ac ſegniores reddantur, quod onera huiuſmodi cum nulla, aut parua ſint vtilitate coniuncta; ſtatuit, atque decernit, vt pecuniæ, ac bona mobilia Eccleſiis, Capitulis, Collegiis, Hoſpitalibus, Societatibus, Congregationibus, Monaſterijs, Conuenctibus, ac locis omnibus tàm ſecularibus, quàm regularibus, atque illorum perſonis in futurum ſimpliciter acquirenda, cum onere perpetuo Miſſarum celebrandarum, ab iis, ad quos pertinet, ſub pæna Interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ ipſo facto incurrenda à die realis acquiſitionis ſtatim deponi debeant penes Aedem ſacram, vel perſonam fide, & facultatibus idoneam ad effectum illa ſeù illorum pretium quamprimùm inueſtiẽdi in bonis immobilibus fructiferis cum expreſſa, & indiuidua mentione oneris, quod illis annexum reperitur: ac ſi eadem bona immobilia auctoritate Apoſtolica deinceps alienari contingerit, eorundem pretium ſub eadem pæna, vt ſupra deponi, atque in aliis bonis ſtabilibus itidem fructiferis cum eiuſdem oneris repetitione, atque annexione conuerti debeat.*

Ad hæc Sacra Congregatio quibuſuis Capitulis, Collegiis, Societatibus, & Congregationibus, necnon omnibus, & ſingulis Eccleſiarum, ac piorum locorum, tàm ſecularium, quàm regularium Superioribus, vel aliis, ad quos pertinet, diſtrictè prohibet, nè impoſterùm onera perpetua ſuſcipiant Miſſarũ celebrandarum, ſeculares quidem ſine Epiſcopi, vel eius generalis Vicarii, Regulares verò ſine Generalis, vel Prouincialis conſenſu, & licentia in ſcriptis, & gratis concedenda; alioquin ſecularis, qui huius prohibitionis tranſgreſſor extiterit, ab ingreſſu Eccleſiæ interdictus ſit eò ipſo: Regularis *vero pœnam priuationis omnium officiorum, quę tunc obtinebit, ac perpetuæ inhabilitatis ad alia de cætero*

ob-

obtinenda, vociſque actiua, ac paſſiuæ, abſque alia declaratione incurrat. Eleæmoſynas verò manuales, & quotidianas pro Miſſis celebrandis ità demum ijdem accipere poſſint, ſi oneribus anteà impoſitis ità ſatisfecerint, vt noua quoque valeant; alioquin omninò abſtineant ab huiuſmodi elemoſynis, etiam ſpontè oblatis in futurũ recipiendis, & capſulas auferant ab Eccleſijs cum inſcriptione illa, eleæmoſyna pro Miſsis, vel alia ſimili, ſub ijſdem pænis ipſo facto incurrendis nè fideles hac ratione fruſtrentur. Epiſcopus, vero, ſeu eius Vicarius, aut Generalis, vel Prouincialis, vbi de licentia pro perpetuis oneribus fuerint requiſiti, in ſingulis caſibus diligenter inquirant de ſingulis Miſſarum celebrandarum obligationibus cuiq; Eccleſiæ, Monaſterio, aut loco pio incumbentibus; nec anteà aſsenſum huiuſmodi, aut licentiam præbeant, quàm eis legitimè conſtiterit, illius Sacerdotes tàm nouo ſuſcipiendo, quàm antiquis iam ſuſceptis ſatiſfacere poſſe: præcipuamque rationem habeant, vt redditus, qui Eccleſijs, & locis pijs relinquuntur, omninò reſpondeant oneribus adiunctis ſecundum morem cuiuſque Ciuitatis, vel Prouinciæ, intelligantque ſi in re tanti momenti deſides, aut negligentes fuerint, in Nouiſsimo Die ſe huius prætermiſsi muneris rationem eſſe reddituros.

Poſtremo Illuſtriſs. Patres, non ſine graui animi dolore intelligentes, mala ferè omnia, quæ regularem diſciplinam euertunt, ac præcipuè nimiam hanc facilitatẽ fouent in oneribus Miſſarum *ſupra vires ſuſcipiendis, veluti ex infecta radice, pullulare ex maiori Regularium numero, quam ferant redditus, & elemoſyna cuiuſque* Monaſterij: *inhærentes Summorum Pontificum, ac* Sac. *Tridentin. Concilij decretis hac de re editis. S. D. N. authoritate præcipiunt, ac mãdant omnibus, & ſingulis Generalibus, Prouincialibus, Commiſſarijs,* Miniſtris, *Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Guardianis, Vicarijs, & quibuſcumque alijs Superioribus* Monaſteriorum, *Conuentuum, ac Domorum* Re*gularium bona immobilia poſsidentium, vel non poſſidentium, cuiuſcunque Or-*

dinis, Congregationis, & Inſtituti exiſtentium intrà fines Italiæ, & Inſularum adiacentiũ, vt ſingulì, ad quos pertinet, in qualibet Prouincia, adhibitis duobus, aut tribus Regularibus ſui Ordinis, vel Congregationis *probationibus, & rerum vſu peritioribus, bona immobilia, cenſus, redditus, & prouentus omnes, conſuetas item eleamoſynas, & obuentiones, tàm communes Monaſterium, Conuentuum, &* Domorum *eiuſdem Prouinciæ, quam etiam ſingularibus perſonis religioſis aſſignatas, ſeu permiſſas, in communem vſum deinceps conferendas, decem annorum immediatè præcedentium habita ratione, diligenter, & maturè recognoſcant, ijs omnibus detractis, quæ reparationes, præſtationes, grandines, ſterilitates, aliauè cuiuſlibet generis onera cõſueuerunt abſorbere; eaque omnia ſcripto fideliter exarata. idem Superior, cuius intereſt, in proximo* Capitulo, *ſeù* Congregatione *generali, vel Prouinciali coram tribus Iudicibus ab ipſomet* Capitulo, *ſeù Congregatione deligendis proponat qui, cõputatis huiuſmodi redditibus, eleamoſynis, & obuentionibus vniuerſis, & oneribus vt ſupra, detractis, ſedulo examinent, quot religioſi homines, connumeratis etiam laicis, alijſque neceſſarijs ſeruientibus, in vnoquoque Monaſterio, Conuentu, & Domo regulari, iuxta regionis, & proprij inſtituti morem, victum, & veſtitum, & medicinalia in communi habentes. competenter valeant ſuſtentari.* Tum *eorundem bonorum, redditum, eleamoſynarum, & onerum præciſã notam ipſimet* Capitulo, *ſeu* Congregationi *exibeant, vt in illo diligenter omnibus diſcuſſis, cuiuſque familiæ, Monaſterij, Conuentus, ac Domus Regularis in ſingula quaque Prouincia certus earum tantum perſonarum numerus, Patrum capitularium voto, præfigatur, quæ redditibus, eleemoſynis, & obuentionibus, vt ſuperius, ſufficienter ali poſſint. Ne verò Superiores, qui id præſtare debent, ſerius, aut remiſsius, quam par eſt, ſuo muneri ſatisfaciant, mandat S. Congregat. vt infra annũ, poſt proximum Capitulum generale vel Proninciale computandum, omnia hoc de genere capitulariter geſta, in*

au-

authenticam formam redacta ad Sacram ipſam Congregationem Concilij ſinguli mittant, numerumque familiæ ſingulorumque Conuentuum, Monaſteriorum, & Domorum huiuſmodi regularium, Capituli, ſeù Congregationis generalis, vel Prouincialis ſententia, & auctoritate præfinitum, iidē Superiores, tàm Generales, Prouinciales omnes, quàm locales perpetuò ſeruare omninò teneantur, nec poſſint illum quoquo modo augere, etiam prætextu augumenti reddituum, abſque Sacræ ipſius Congregationis licentia. Superiores autem huiuſmodi, qui prædicta omnia in præfixo termino non præſtiterint, vel numerum, vt ſupra præſcriptum quouis modo augere præſumpſerint, priuationis omnium officiorum, quæ tunc temporis obtinebunt, vociſque actiuæ, ac paſſiuæ, & ad omnia ſuæ religionis officia, & gradus inhabilitatis perpetuam pœnā eo ipſo incurrere, atque alijs etiam grauioribus à Sede Apoſtolica infligendis pœnis Sacra Congregatio ſubiacere voluit, & declarauit.

Deinceps verò Monaſterium, Cōuentus, domus, Congregatio, vel Societas Religioſorum, ſeù Regularium, nullibi recipiatur, niſi, præter alia ad id requiſita, in ſingulis eiuſmodi locis duodecim ſaltem fratres, aut Monachi, ſeù Religioſi degere, & ex redditibus, & conſuetis elemoſynis, de tractis omnibus, vt ſupra, detrahendis, competenter ſuſtentari valeant, ad præſcriptum decreti fel. rec. Gregorij XV. hac de re editi. Alioquin Monaſteria, & loca huiuſmodi poſt hac recipienda, in quibus duodecim Religioſi, vt ſuprà, ſuſtentari, atque inhabitare non poterunt, & actu non inhabitauerint, Ordinarii loci viſitationi, correctioni, atque omnimodæ iuriſdictioni ſubiecta eſſe intelligatur.

Porrò, ne vllo vnquam tempore hæc in obliuionem, ſeù deſuetudinem habēt, Superiores locales cuiusq; Monaſterij, Conuentus, ac Domus regularis curare, atque efficere teneantur ſub pœna priuationis officii, vociſque actiuæ, & paſſiuæ ipſo facto incurrenda, vt in perpetuū, ſexto quoq; menſe, ideſt feria ſecunda poſt primam Dominicam Aduentus, & feria ſexta poſt Octauam Corporis

ris

ris Chriſti præſentes Ordinationes in publica menſa perlegantur. Omnibus tàm Eccleſiaſticis perſonis, cuiaſcunque ſint ordinis, cõditionis, & gradus, quàm laicis quocunque honore, ac poteſtate, præditis præſentia Decreta declarandi, vel interpretandi facultate penitus interdicta.

Non obſtantibus quòad ſupraſcripta omnia, & ſingula in præſentibus Decretis contenta, Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis in fauorem quarumcunque perſonarum, atque Ordinum tàm Mendicantium, quàm non Mendicantiũ, Militiarum, etiam S. *Ioan. Hieroſolymitani: Congregationum, Societatum, ac cuiuſlibet alterius inſtituti etiam neceſſario, & in indiuiduo exprimendi, Eccleſiarum, Monaſteriorum, Conuentuum, Collegiorum, Capitulorum, Hoſpitalium, Confraternitatum, & aliorum quorumcumque, tàm ſeculariũ, quàm regularium locorum, necnon illorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis: & cõſuetudinibus, etiam immemorabilibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apoſtolicis, etiam mari magno, ſeu Bulla aurea, aut alias nuncupatis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus decretis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut alias quomodolibet, etiam per viam communicationis, ſeù extenſionis conceſſis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis ſpecialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales, mentio, ſeù quauis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſeruanda eſſet, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habens, quibus quò ad ea, quæ præſentibus aduerſantur, illis alias in ſuo robore permanſuris, Sacra Congregatio Sanctitatis Suæ authoritate ſpecialiter, & expreſ-*

ſe

ſi derogat, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Et nè præmiſſorum ignorantia à quoquam prætendi poſſit, voluit eadem Sacra Congregatio, vt præſentes Ordinationes in Valuis Baſilicarum Sancti Ioannis Lateranenſis, & Principis Apoſtolorum de Vrbe, ac in Acie Campi Floræ, vt moris eſt, affixæ; omnes, ad quos pertinet ita arctent, & afficiant, ac ſi vnicuique perſonaliter intimatæ fuiſſent. Vtque earundem præſentiũ tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadẽ prorſus fides adhibeatur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ die 21. Iunij 1625.

Coſmus Card. de Torres.

Locus † Sigilli.

Proſper Fagnanus, Sacr. Congreg. Secret.

Decla-

Declarationes aliquot Sacræ Congregationis Concilii S.D.N. Vrbani Papę VIII. auctoritate editæ ſuper Decreto eiuſdem Congr. de celebratione & redutione Miſſarum.

SVper primo Sacræ Congregationis Decreto, de celebratione Miſſarum, quo probibetur, ne Epiſcopi *in Diœc. Synodo, aut* Genera*les in capitulis generalibus, vel aliàs quoquomodo, reducant onera vlla Miſſarum celebrandarum, aut poſt idē Concilium impoſita, aut in limine fundationis.*

Quæritur, quid ſi legatum ſit ita tenue, vt non ſit, qui velit onus illi iniunctum ſubire, et ſi recurrendum ſit ad Sedem Apoſtolicam pro moderatione oneris, totum, aut ferè totum inſumendum ſit pro expenſis ad id neceſſariis?

E*t quid, ſi permittatur* Epiſcopo *in fundatione poſſe huiuſmodi onera moderari?*

Secundò, ſuper ſecundo eiuſdem Congregationis decreto, quo cauetur, vt celebrentur tot Miſſæ, quot ad rationem tributæ eleemoſynæ præſcriptæ fuerint.

Quæritur, an verba illa (præſcriptæ fuerint) intelligenda ſint de præſcriptione facta ab offerente, vel ab Ordinario?

Tertiò, an cum Ordinarius præſcripſerit elemoſynam congruam iuxtà qualitatem loci, perſonarum, ac temporum, Sacerdotes accipientes ſtipendium minus cōgruo teneantur Miſſas illis ab offerente præſcriptas celebrare?

Quartò, an Sacerdotes, qui tenentur Miſſas celebrare ratione beneficÿ ſeu Cappellæ, legati, aut ſalarii, poſſint etiam manualem eleemoſynam, pro miſſis votiuis, aut defunctorum recipere, & vnico Miſſæ ſacrificio vtrique oneri ſatisfacere?

Quinto, poſito, quòd Teſtator

tor

tor relinquat, vt celebrentur pro eius anima centum Miſſæ, abſque vlla præſcriptione eleemoſynæ: quæritur an liberum ſit hæredibus eleemoſynam ſibi bene viſam præſcribere, an verò eadem eleemoſyna præſcribenda ſit ab Ordinario?

Sexto ſuper tertio Congregationis decreto, *in quo eadem* Congregatio *reuocat Priuilegia, quibus indulgetur, vt certarum Miſſarum, vel Anniuerſariorum celebratione, aut aliquibus collectis, ſeu orationib⁹, pluriũ Miſſarum oneribus in futurum ſuſcipiendis ſatisfiat.*

Quæritur, an verba (in futurum ſuſcipiendis) intelligenda ſint de oneribus ſuſcipiendis poſt Priuilegium?

Septimò, ſuper quarto eiuſdem Congregationis decreto, quo prohibetur Sacerdoti, qui Miſſam ſuſcepit celebrãdam cum certa eleemoſyna, ne eãdem Miſſam alteri, parte eiuſdem eleemoſynæ ſibi retenta, celebrandam cõmittat.

Quæritur, an permittendũ ſit adminiſtratoribus Eccleſiarum, vt retineant aliquam eleemoſynarum portionem pro expenſis manutentionis Eccleſiæ, Altarium inſeruientium, paramentorum, luminum, vini, hoſtiæ, & ſimilium?

Octauo, an hoc decretum habeat locum in beneficiis, quæ conferuntur in titulum, ideſt, an Rector beneficij, qui poteſt per alium celebrare, teneatur Sacerdoti celebranti dare ſtipendium ad rationem redituum beneficij?

Decimo, an Sacerdotes, quibus aliquandò offertur eleemoſyna maior ſolita pro celebratione Miſſæ, debeant dare eamdem integram eleemoſynam ijs, quibus Miſſas *celebrandas committunt: An vero ſatis ſit, vt dent celebrantibus eleemoſynam conſuetam?*

Vndecimo, ſuper quinto eiuſdem Congregationis decreto, quo inter cætera ſtatuitur in hæc verba (eleemoſynas, verò manuales, & quotidianas pro Miſſis celebrandis) ita demum ijdem accipere poſſint, ſi oneribus antea impoſitis ità ſatisfecerint, vt noua quoque onera obire valeant; Alioquin omninò abſtineant ab huiuſmodi eleemoſynis, etiam ſpontè oblatis, in futurum recipiendis, & capſulas auferant, &c.

Quæritur, an hoc decretũ prohibeat abſolutè, quò

minus accipiant nouas elemoſynas ÿ, qui acceptis non ſatisfecerunt: & quid ſi congruo tempore poſſint omnibus ſatisfacere?

Duodecimo, quid, ſi offerens elemoſynas, audito impedimento, conſentiat, vt Sacerdos Miſſam *celebret cum primum poterit?*

Decimotertio, an pœna interdicti, & aliæ appoſitæ in eodem decreto afficiant tam eos, qui accipiunt elemoſynas contra formam ibi præſcriptam quam eos, qui non auferunt capſulas ab Eccleſÿs, vt ibidem præcipitur?

Decimoquarto, an in hoc decreto comprehẽdãtur illæ capſulæ, quæ apponi ſolent in Eccleſÿs in die commemorationis omnium Sanctorum *& vulgo dicuntur (* Caſſe de Morti*?)*

Decimoquinto, an adminiſtratores Eccleſiæ magnæ deuotionis, & concurſus poſſint elemoſynas pro Miſſis *celebrandis accipere, ÿdem Miſſis non niſi poſt longum tempus ſatisfacere valeant, ne aliàs cultus Eccleſiæ, & deuotio, ac concurſus fidelium, vt aiunt minuantur?*

Decimoſexto, quia prohibitio dicti decreti videtur aliquibus directa ſolis Capitulis, Collegÿs, *Societatibus,* Congregationibus, *necnon omnibus, & ſingulis Eccleſiarum, & Piorum Locorum, tam Sæcularium, quam* Regularium, *ſuperioribus, de quibus ſit expreſſa mentio, non autem priuatis Sacerdotibus, qui tamen comprehendi videntur ſub clauſula generali, (& aliis ad quos pertinet) ſupplicatur pro opportuna declaratione?*

Decimoſeptimo, ſuper ſeptimo eiuſdem ſacræ Congregationis *decreto, quo cauetur vt in ſingulis* Monaſterÿs Religioſorũ *præfigatur numerus, qui ex conſuetis redditibus, aut elemoſynis commodè poſſit ſuſtentare.*

Quæritur, an vbi hæc præfixio facta iam fuit in vim ſimilis decreti ſan. mem. Pauli V. abſque tamen computatione redditũum cuiuſque Religioſi, *ſit denuò facienda nec ne?*

Decimo octauo, an nouitÿ, ad habitum Regularem *admiſſi, poſsint admitti ad profeſsionem in Monaſterÿs in quibus habita, vt ſuprà præfixione numeri, commodè ali non poſsunt?*

Decimonono, ſuper vltimo, quo cauet, vt nullibi recipiantur conuentus regula-

rium,

riũ, niſi præter ad alia ad id requiſita, duodecim ſaltẽ fratres in eis degere, & competenter ſubſtentari valeant, ita vt alioquin ſubſint Iuriſdictioni ordinariæ.

Quæritur, an hoc decretũ, quod videtur æditum in ordine ad celebrationem Miſſarum, comprehẽdat eas Religiones, quæ non conſueuerunt onera Miſſarum recipere vt ſunt Religiones Capuccinorum, ac Societatis Ieſu?

Vltimò, an idem decretum, vbi diſponit, vt nullibi recipiantur Monaſteria, niſi, &c. habeat locum in Italia dumtaxat, ad quam eſt reſtrictum decretum proximè antecedens, an verò etiam extra Italiam?

SAcra Congregatio Cardinalium Concilij Trident. Interpretum, authoritate ſibi à Sanctiſs. D. N. attributa, Ad ſingula dubia ſuperiùs propoſita, ad hunc modum reſpondit, vz.

Ad primum, & ſi legatum ſit adeò tenue, nihilominus, pro reductione oneris, vt ſuprà, impoſiti, ab ijs, ad quos pertinet, Sedem Apoſtolicam eſſe adeundam, quæ abſque vlla impenſa id ſtatuet, quod magis in Domino è re eſſe iudicauerit; Verum tamen ſi in ipſa beneficij erectione expreſsè cautum fuerit, vt liceat Epiſcopo iniunctum onus reducere, ac moderari, legem hanc fundationis, quam, decreta hac de re edita non ſuſtulerunt, eſſe validam, & obſeruandam.

Ad ſecundum, eſſe intelligenda de præſcriptione facta ab eo, qui eleemoſynam tribuit, non autem ab Ordinario. Quod ſi tribuens eleemoſynam numerum Miſſarum celebrandarum non præſcripſerit, tunc tot Miſſas celebrari debere, quot præſcripſerit Ordinarius ſecũdum morem ſuæ Ciuitatis, vel Prouinciæ.

Ad tertium, teneri.

Ad quartum, Sacerdos quibus diebus tenẽtur Miſſas celebrare ratione beneficij, ſeu cappellæ, legati, aut ſalarij, ſi elemoſynas pro alijs etiam Miſſis celebrandis ſuſceperint, non poſſe eadem Miſſa vtrique obligationi ſatisfacere,

Ad quintum, cenſuit, vbi nullam certam eleemoſynã teſtator reliquit, eſſe ab Epiſcopo præſcribendam elemoſynam congruam, quæ reſpondeat oneribus Miſſarum

celebrandarum, ſecundum morem Ciuitatis,*vel Prouinciæ.*

Ad ſextum, ità eſſe intelligenda.

Ad ſeptimum, reſpondit, permittendum non eſſe, vt Eccleſiæ, ac loca Pia, ſeu illorum adminiſtratores, ex eleemoſynis Miſſarum celebrandarum vllam, vtcunque minimam, portionem retineant ratione expenſarum, quas ſubeunt in Miſſarum celebratione, niſi cum Eccleſiæ, & loca ipſa alios non habent redditus, quos in vſum earundem expenſarum erogare licitè poſſint, & tunc, quam portionem retinebunt, nullatenùs debere excedere valorem expenſarum, quæ pro ipſomet tantum Miſſæ ſacrificio neceſſariò ſunt ſubeundæ, & nihilominus eo etiam caſu curandum eſſe, vt ex pecuniis, quæ ſuperſũt, expenſis vt ſupra deductis, abſolutè tot Miſſæ celebrentur, quot præſcriptæ fuerint ab offerentibus elemoſynas.

Ad octauum, non habere locum, ſed ſatis eſſe, vt Rector beneficii, qui poteſt Miſ*ſam per alium celebrare, tribuat Sacerdoti celebranti elemoſynam congruam, ſecundum morem* Ciuitatis, *vel Prouinciæ, niſi in fundatione ipſius beneficii aliud cautum fuerit.*

Ad decimum, debere abſolutè integram elemoſynã tribuere Sacerdoti celebrãti, nec vllam illius partem ſibi retinere poſſe.

Ad vndecimum, reſpondit non prohibere abſolutè Ac propterea, & ſi oneribus iam ſuſceptis non ſatisfecerint, poſſe tamẽ noua etiam onera ſuſcipere Miſſarum celebrandarum, dummodò infrà modicum tempus poſſint omnibus ſatisfacere.

Ad duodecimum, quamuis onera ſuſcepta infra modicum tempus adimpleri nequeant, ſi tamen tribuens elemoſynam pro aliarum Miſſarum celebratione, id ſciat, & conſentiat, vt illæ tunc demum celebrentur, cum ſuſceptis oneribus ſatiſfactum fuerit, decretum non prohibere, quo minus eo caſu elemoſyna accipiatur pro iiſdem Miſſis iuxtà benefactoris conſenſum celebrãdis.

Ad decimumtertium has pœnas. non habere locum, niſi in ſuſcipientibus onera perpetua Miſſarum celebrãdarum ſine licentia Epiſcopi *vel eius* Gener. *Vicarii, aut* Generalis, *vel Prouincialis.*

Ad

Ad decimumquartum cõprehendi.

Ad decimumquintum, nõ poſſe, niſi de conſenſu eorum qui elemoſynas tribuunt, vt ſupra in reſponſione ad duodecimum.

Ad decimumſextum, comprehendi etiam priuatos Sacerdotes.

Ad decimumſeptimum, numeri præfixionem eſſe iterũ faciendam ſeruata forma vltimi decreti hac de re editi.

Ad decimumoctauum, eſſe admittendos ad profeſsionẽ, ſi aliàs habiles exiſtant, ac deinde in aliquo alio Monaſterio eiuſdem Religionis eſſe collocandos, vbi commodè ali poſſint.

Ad decimum nonum, cenſuit comprehendere.

Ad vltimum, habere locũ etiam extrà Italiam.

Coſmus Card. de Torres.

Locus † Sigilli.

Proſper Fagnanus
S. Congr. Sec.

4 Quibus omnibus præmiſſis animaduertas, quod Epiſcopi hodie vigore Concil. Trident. nequeunt reducere miſſas in fundatione appoſitas, vt habetur *in d. decreto §. 1. D. Ricc. in prax. tom. 1. reſol. 341. num. 4. Ragucc. in vaſ. Eccleſ. de Epiſc. par. 6. num. 86. Piaſeg. in prax. par. 2. cap. 3. artic. 5. num. 3. Garz. de benefic. tom. 2. par. 7. cap. 1. n. 231. Nald. verb. miſſa num.* 8. & prius declarauit *S. C. 3. Martii* 1597. *teſte Farin. deciſ.* 174. *in recollect.*

5 Ampliatur primo, vt nec poſſint reducere ad minorem ſummam, quæ fuerũt relictæ poſt Conc. vt habetur *in §. 2.* antea docuerunt *D. Ricc. deciſ. 24. n. 4. par. 1. Rodriq. q. reg. tom. 1. q. 43. artic. 13. Mirand. in man. pract. tom. 1. q. 4. artic. 4.*

6 beneuerum ſi pitantia nõ eſſet à teſtatore taxata poterit per Epiſcopum augeri vſque ad valorem illum, quo probabiliter credi poteſt ſacerdotes facilè fore inueniendos ad celebrandum *Suar. diſput. 86. ſect. 2. concluſ. 1. Rodriq. par. 1. ſumm. cap. 250. nu. 4.*

7 Ampliatur ſecundo, vt nec iſta reductio fieri poſit in ſinodo, *vt in d. §. 1.* ante voluerunt *Nauarr. c. 25. nu. 138. Molfeſ. in ſumm. tom.*

tom.1.tract.3.cap.37.nu.29. Barboſ. de pot. Epiſcop. p.2. alleg.28. num.12.

8 Ampliatur tertio, vt prędicta prohibitio moderandi miſſas comprehendat ẽt anniuerſaria, & officia pro defunctis, vt reſpondidiſſe Sac. Congr. Eminentiſſimo tũc noſtro Archiepiſcopo Neap. teſtatur *Garz. de benefic. tom.1. par.7. cap.1. nũ. 23. Nald. loc. cit nu. 10. Gallect. marg. caſ. conſc. verb. miſſa num.4. Dom.* Ricc. *in prax. par.1. reſol.341. nn.2. Piaſeg. in prax. par.2. cap.3. num.15.*

9 Ampliatur quarto, vt ſacerdos pauper nequeat ꝓ vna miſſa accipere tot ſtipendia quot ſufficiant ad eius diuturnam ſubſtentationem, *Nauarr. cap.25. nu.92. Suarez. 3. par. tom.3. diſp.78. ſect.4. Molfeſ. in ſum. tom.1. tract.3. cap.16. num.37. Nald. in ſum. verb. cappellania num.* 11. *& habetur in d. decreto §* 3. præcipiente vt tot miſſæ à ſacerdotibus celebrẽtur quot ad rationem attributæ eleemoſinæ præſcriptæ fuerint & ratio videtur eſſe, quia ſacrificium miſſæ non eſt inſtitutum ad ſubſtentandam ſacerdotis vitam, quia ſacerdos ꝓmoueri, nequit abſque patrimonio ſufficienti *c. non licet & c. Epiſcopus de præb.* Ergo, &c.

10 Ampliatur quinto, vt ſacerdos, qui elemoſinam accepit pro dicendis miſſis poſsit poſtea per alios ſatiſfacere minori pitantia, vt habetur in §.4. *D. Ricc. p.3. deciſ.309. Valer. diff. vtriuſ. for. verb. miſſa differ.1. Molfeſ. in ſumm. tom.1. tract.3. cap.16. num.20. Guttier. lib. 1. can. qq. q.32.*

11 Quæ concluſio non extenditur ad cappellam, ſeù beneficium, cui pro paucis miſsis dicendis pingue ſtipendium reſpõderet, nam poſſunt ſatisfieri per alium aſsignato ipſi ſtipendio cõſueto *Cened. can. qq cap.27. num.12. in fin.* & ita declarauit S. Congregatio.

12 Idemque dicerem in ſacerdote, qui à viro amiciſſimo, acciperet duplicatũ ſtipendium, nam poſſet per alium ſatisfacere dato ei iu ſto ſtipendio, dummodo illud duplicatum ſtipendiũ non datum fuerit præcisè, & ſimpliciter pro miſſa, ſed intuitu perſonæ contẽplatione, cuius fuerit ſtipẽdium illud aſsignatum, vt puta, ſi fuerit à pœnitente

con-

confeſſario aſsignatum.

13 Et ſic pari modo quãdo exceſſus ſtipendij alteri ſacerdoti manifeſtaretur, & illud plus ſcienter ab ipſo relaxaretur, ſecundum *Io. de la Crux in direct. conſe. par. 2. de ſacrific. miſſ. q. 2. dub. 8. concl. 3. & Valer. loc. cit.* vbi in pluribus alijs caſibus declarat hanc quintã ampliationem.

14 Sed pro choronide huius materię non erit alienũ aſſerere, licitum eſſe ſacerdoti, abſtinere à celebratione vnius diei in hebdomada, & capere ſtipẽdium, vt communiter indulgentiam vnius diei tantum cõcedi firmauit *Nald. in ſum. verb. miſſa num. 6.* Et quamuis *Nauarr. in conſ. 6. de prabend.* hoc extendat etiã ad duas in hebdomada. Tamen non recedas à prima opinione, quam Curia Archiepiſc. Neap. amplexa fuit in cauſa cuiuſdam N. Scarani, qui inquirebatur de celebratione duarum miſſarum, ex quo per dies viginti duos in libris ſacriſtiarum duarum eodem tẽpore reperiebatur ſcripſiſſe eodem tempore, & die, & interrogatus de tali facto, in eius conſtituto reſpondidit miſſas illas non celebraſſe eodem tempore & duas eadem die, ſed tantum ſcripſiſſe duas eadem die ſub bona fide, credens de iure potuiſſe in qualibet hebdomada abſtinere à celebratione, & capere ſtipendium, & facto cõputo omnium miſſarum celebratarum, in puncto verificabatur abſtinentia, quare meritò fuit per eandem Curiam abſolutus, referentẽ cauſam Reuerẽdiſsimo Domino Vicario Felici Tãburello Iudice integerrimo.

15 An autem grauatus, vt quotidie celebret miſſam de Beatiſsima Virgine Maria ſemper recolenda, poſſit illam reducere cum Cõſilio Epiſcopo ad aliquas miſſas principales? Affirmatiuè conſuluit *Nauarr. conſ. 9. nu. 8. de obſeru. miſſ.* ex quo iſta qualitas non pertinet ad ſubſtãtiam fundationis, & teſtator non poteſt diſponere contra legẽ, quam Eccleſia habet, quæ diſponit de quonam ſãcto quotidie debeant ſacerdotes celebrare, ſecus verò eſſet ſi teſtator iuberet, vt dicantur viginti, & triginta miſſæ de B. Virgine, nã

cap-

cappellanus teneretur illas celebrare.

Et an ſacerdos accipiens ſtipendiũ pro dicenda miſſa Spiritus ſancti, & B. Virg. dicens poſtea miſsã in illa die currẽte ſatisficiat, vide *Dian. reſol. 62. p. 3. pag. 421. vbi ex Silueſt. in ſum. verb. miſſa* peccatum mortale eſſe aſſerit, cum dicatur infideliter agere, & non ſatiſfacere.

56 Sed ex quibus cauſis ſupplicari debeat Sãctiſsimus pro miſſarum reductione.

Dicas ex pluribus capitibus, ſiuè Papæ narretur fructus ad tale onus aſsignatos adeo tenues, vel diminutos fore, vt ad nihilum redacti ſint, ſiue bona ex quibus percipiebantur corroſa ab aquis molendina diruta, ac ſimilia vnde ſufficientia non ſunt; ideo illam ad quantitatem cum viribus legati, vel introituũ compenſari, ac ad competentem numerum redigi orat Sanctiſsimum, & in hoc ſeruare ſolet Signatura, quod ſi clericus tutè nõ habet iulium vnum pro cuiuslibet miſſæ elemoſina, ad minus reducitur ad illam ſummam. At ſi reductio contingat, vel in Signatura per Sanctiſsimum Dominum noſtrum conceditur reductio, multoties aut cõpenſata fructuum quantitate declaratur quantitas celebrandarum miſſarum, vel arbitrio Ordinarii in facto exiſtentis, ac de meritis benè inſtructi talis reductio committitur, vt pariter ſi omiſſa fuerit earum ſiue anniuersariorum celebratio, vel propter illorum multitudinem, aut presbiterorum in dicta Eccleſia paucitatem, & quando abſolutio petitur ob omiſſa celebratione miſſarum, ac reductione in futurum ad minorem numerum, quia clerici dictæ Eccleſiæ ſupplere non poſſunt, concedi aliquando gratia ſolet cauſa legitimè exiſtente, cum hac clauſula reſtrictiua; *dummodo in futurum à ſimilibus oneribus recipiendis ſe abſtineant, ac iniuncta aliquarum miſſarum, vel anniuerſariorum celebratione pro in præteritum celebrare omiſsis, de qua Guid. Pap. deciſ. 870.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Monaſteria quorumcumq; etiam men dicantium, nequeunt erigi, & ædificari quamuis cum licentia Epiſcopi niſi obſeruata forma bullæ Clem. VIII. Amplia, vt nu. 2. 3. 4. 5. 6. Declara, vt nu. 7. 8. 9. 10. & 11.*

De Monaſteriorum ædificatione.

Super Bulla Clem. VIII.

1 PEr *hanc conſtitutionem incip. quoniam de anno* 1603. expreſſè mandatur à Sanctiſsimo, monaſteria quorumcumq; etiam mẽdicantium non poſſe erigi, & ædificari quãuis adſit licentia Epiſcopi, niſi vocatis, & auditis aliorum conuenctuum procuratoribus, & alijs intereſſe habẽtibus, & cauſa cognita, vt ſine aliorum detrimẽto comodè ſubſtentari poſsint, & ſi dicti procuratores nihil opponant dabitur eis licentia per Epiſcopum, ſuper diſpoſitione, cuius bullæ vide quæ ſcripſit D. *Ricc. dec.* 75. *par.* 2. *& deciſ.* 131. *par.* 4. *& collect.* 2269. *& Nouarius frater in nou. iur. Pontific. concluſ.* 2. *de ædificat. nou. monaſt.* apud quos habebis ea quæ perpendere debet Epiſcopus in concedenda licentia regularibus nouas domos, ſeu monaſteria ædificare volentibus ad mentẽ præmentionatæ bullæ.

2 Ampliatur primo, vt monaſterij ædificatio contra diſpoſita per Bullam Clement. ſit nulla ipſo iure in terminis *D. Ricc. deciſ.* 75. *par.* 2. & ratio eſt euidens cum illud fuerit introductum pro forma à Sanctiſſimo, quæ forma adimpleri debet ſpecificè, vt iacet, integraliter, & ad vnguem & ea non ſeruata in minima qualitate corruit actus, & vitiatur diſpoſitio, ex quò ita tranſgreditur in minimo actu ſicut & in magno *c. quæritur* §. *Epiſcopus* 22. *q.* 2. *Felin. in cap. cum dilecta extr. de reſcrip. Gram. deciſ.* 79. ſtante præſertim clauſula decreti irritantis in ea conſtit. appoſità, quæ operatur nullitatem, & omnia in oppoſitũ deſtruit *Rot. deciſ.* 24 *par* 2. *Gonzal. ſuper reg. cancell. gloſ.* 67. *nu.* 12. *cum ſeq.*

3 Ampliatur ſecundo, vt huiuſmodi licentia non poſsit dari per Vicarium, *Calderin.conſ.1.de offic.Vicarij.*

4 Ampliatur tertio, idem procedere in parochijs, nã ſi vellet noua ædificari vltra conſenſum Epiſcopi requireretur conſenſus parochi ne iuribus Eccleſiæ ſuæ parochialis præiudiciũ fiat, *Guid. Pap.deciſ.360. Creſc. deciſ.1.de oper.nou.nunciat. Franc. Marc. deciſ.* 1104. *vol.2. D. Ricc.collect.*2350. *refert Borrell. in ſumm. deciſ.de ſacroſ. Eccleſ.tom.1.*

5 Ampliatur quarto, quàuis fuiſſet ab aliquo relicta maxima pecuniarum quãtitas pro conſtructione cõuenctus, & victus, nam adhuc neceſſaria foret obſeruantia conſtitutionis huius. vt fuiſſe deciſum in cauſa reformatorum Diui Auguſtini, in hac Ciuit. Neapol. exiſtentium teſtatur *Dom. Ricc.deciſ.*222.*p.*4.

6 Ampliatur quinto, vt priuilegia conceſſa regularibus ædificandi abſque conſenſu Ordinarij ſint hodie reuocata *per Sanctiſſimum D. N. diuina prouidentia PapamVIII.vt in eius bulla incip. Romanus Pontifex edita die* 18. *Auguſti* 1624. *vt infra in ſequenti titulo.*

7 Limitatur primo, vbi nõ adeſſent alij regulares mendicantes, *Rot. diuerſ. deciſ. 30.p.3.*

8 Limitatur ſecundo, ſupradictam conſtitutionem non procedere in mutatione vnius monaſterij in alio loco, nam nõ requiri conſenſum Ordinarij dixit Curia Archiepiſc.Neap.teſte D.*Ricc.dec.*168.*p.*4.

9 Limitatur tertio, vt per hanc bullam nõ prohibeatur refectio monaſterij, quoties remanet ſolum, ſecus verò ſi eſſet funditus deſtructum, nam vtique ſubintrarent termini bullæ & ratio videtur eſſe, quia refectio non ſubſtinet antiquum, ſed nouum monaſterium arg.eorum quæ refert *Boer.deciſ.*44.*num.*5.*&* *Nouarius frater in pragm. regn.* 2.*ſub rubr. de ædific. priu. prohib. num.* 2. *& ſeq.* & diuerſum eſt nouũ ædificium ædificare, & vetus reficere *l.*1.§.*etenim ff.de itiner. act.priu.*

10 Limitatur ſexto, vt non comprehendat, monaſteria Clericorum ſæcularium, prout ſunt Pij Operarij, vt iudicatum fuiſſe in noſtra

Cu-

Curia Archiepiſ. teſtor ego ipſe in deciſ. eiuſdem Curiæ quam primum in lucẽ ædendis.

11 Limitatur ſeptimo, huiuſmodi conſtitutionem, non comprehendere hoſpitium, vt deciſum refert D. *Ricc. in deciſ. Cur. Archiep. 139. par. 2.* ex illa iuris regula, quod appellatione monaſterij non venit hoſpitiũ, *Hartam. conſ. 13. num. 4. & ſeqq.* & ideo infertur ſtatutum puniens offendentem prehendit offendentem aliquem in domo non cõ- in hoſpitio *Baldus in. l. plerique ff. de in ius voc. Alcia. in l. ſubſignatũ num. 4. ff. de verb. ſignific Cancer. conſ. 22 nu. 5. & Alex. conſ. 213. nu. 5. volum. 2.* & ſic pari modo quamuis heremitis Ordinis Camaldulenſium prohibeatur facere cõuenctus propè ciuitates per ea quæ refert *Illuſtriſsimus Regẽs Tapia in auth. ingreſſi verb. monaſteria c. 40. C. de ſacroſ. Eccleſ.* Tamen non eſt eis prohibitum habere propè ciuitates hoſpitia, quia tũc conſiderantur vti viatores *a Ias. in. d. l. plerique nu. 18.* cum non poſsint dici propriè, & verè habitare *l. pen. §. in factum ff. naut. caup. & ſtab. & l. 1. §. qui habitare ff. de his qui deiecer. vel effud.* & hanc opinionem conſului Reuerendum Patrem Fratrem Ioannem Ciuitatis Altamuræ ſanctitatis vitæ odore ſuffulctum pro cauſa Reuerendorum Patrum Venerabilis Monaſterij Sancti Dominici huius Ciuitatis Neap. & ita vidi obſeruatum in hoſpitio Camaldulenſium propè ianuam Diui Ianuarij huius ciuitatis, de quo & *Nouarius frater in praxi iur. canonic. nou. d. concluſ. 2. de ædificat. Monaſteriorum.*

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia conceſſa regularibus ædificandi abſque conſenſu Ordinarii, ſunt reuocata per conſtit. Vrbani VIII.*

2 *Monaſteria non poſſunt fabricari abſque conſenſu Ordinarii, & quod ſufficiat conſenſus Ordinarii, & non Summi Pontificis num. 3. Amplia vt num. 4. 5. & 6. Declara vt num. 7. 8. 9. & 10.*

De Monaſteriorum ædificatione.

Super Bulla Sanctiſsimi Vrbani VIII.

NVlli dubium eſt quin de iure religioſi habentes priuilegium ædificandi monaſteria abſque conſenſu Ordinarij etiam quod illi non fuiſſent vſi per decennium, ſi tamen occaſio non accidiſſet, non teneantur adhibere formã à S.C.T. traditam.

1 Tamen hodie *per nouiſſimam bullã Sanctiſſ.* D. *N. Vrbani Diuina prouidentia Papa VIII. noſtri benefactoris incip. Romanus Pontifex æditam die* 28. *Auguſti* 1624. *Pontificatus ſui anno ſecundo*, fuerunt reuocatæ omnes licentiæ ſiuè facultates à Romanis Pontificibus per diuerſos ordinum etiam mendicantium, Cõgregationum ſocietatum, & aliorum regularium inſtitutorum ſuperiores, ſeu alios eorum nomine vbiq; locorum monaſteria, domus, collegia, conuenctus, & alia regularia loca quouis nomine nuncupata contra ſacros Canones, & Conc. Trid. ſiuè importunis precibus, ſiuè motu proprio obtentæ, & extortę mandando obſeruari dictã *diſpoſit. S.C.T. & conſt. Clem. VIII. incip. quoniam ad inſtitutam ſub dat. Romæ apud Sanctum* M*arcum ſub annulo piſcatoris die* 23. *Iulii* 1603. *ac decreta emanata mandato eiuſdem* C*lem. nec non Gregor. XV*. prohibendo ne audeant & præſumãt recipere, fundare, ſeù alias quomodolibet inſtituere, ſeù incepta finire ſub pęna priuationis vocis actiuæ, & paſsiuæ, nec non officiorũ quorumcumque, ac inhabilitationis ad illa obtenta, & obtinenda, ſub pęna etiã excommunicationis ipſo facto incurrendis.

2 Et ideo notandum erit, vt monaſteria tam Virorũ quam mulierum ędificari, & erigi prohibentur abſq; Ordinarii licentia, vide *Cruzz. de ſtat. relig. lib.* 2. *cap.* 8. *Maur. alleg.* 3.

3 Quæ concluſio quamuis amplietur per infraſcriptos authores, vt non ſolum Epiſcopi conſenſus ſit neceſſarius; ſed etiam requiratur authoritas Summi Pontificis,

cis, vt deciſũ per Eminẽtiſſimos S. C. interpetres teſtantur *Piaſeg. in prax. Epiſcop verſ. monachi* §. 2. *Campanil. diuerſ. iur. Canon. c.* 13. *nu.* 80. *in fine, & D.* Ricius *deciſ.* 168. *nu.* 4 *p.* 4.

Tamen hodie ſufficere licentiam Ordinarij voluit Rota *in vna Teſaguritana domus Lunæ* 1615. *coram Manzanedo apud Farinac. deciſ.* 745. *tom.* 2. *par.* 2. & ſic ſeruatur in praxi.

4 Ampliatur ſecundo, vt neque religioſi exẽpti poſſint ędificare in loco non exempto abſque conſenſu Ordinarij *D. Ricc. d. dec.* 168 *par.* 4. quod ſi ædificentur abſque licentia in totum locus acquiritur Epiſcopo cum fructibus, vt firmat *Koch. de iuriſd. in exempt. par.* 2. *quæſt.* 45. *numero* 36.

5 vbi etiam habetur, vt non procedat dicta concluſio in mutatione monaſterij, quia Eccleſia, ſiuè monaſterium mutari poteſt de vno in alium abſque licentia Diœceſani, per ea, quæ latè refert, & probat *D. Ric. d. deciſ.* 168. *par.* 4. *per clem.* 3. *de pœn.*

6 Ampliatur quarto, vt huiuſmodi conſenſus nõ poſſit præſtari per Vicarium, *Calderin. conſ.* 3. *de offic. Vicarij.*

7 Declaratur modo, vt aſſẽſus Epiſcopi ſufficiat p oſt cõſtructam Eccleſiam idẽ *Dom. Ricc. d. deciſ.* 168. *nu.* 2.

8 Declaratur ſecundo, vt neque licitum ſit nouos conuentus, & monaſteria facere non adhibita forma de qua in *bulla Clem. VIII.* relata ſupra de monaſteriorum ædificatione.

9 Declaratur tertio, vt in dubio præſumatur interueniſſe conſenſum Epiſcopi, *Calderin. conſ.* 4. *de relig. dom. Cæſar. de Graſſ. deciſ.* 13. *nu.* 5. *de præbend.* hinc videmus, quod parochialis Eccleſia ſuperioris authoritate, & conſenſu ex lapſu temporis erecta præſumitur, maximè quando in illo diuina officia publica celebrata fuere, vt plenè conſtat apud *Gabr. concluſ.* 1. *num.* 8. *de præſumpt. Afflict. deciſ.* 368. *& alij relati per Borrell. in ſumm. deciſ. tit. de ſacroſ. Eccleſ. nu.* 7.

10 Declaratur quarto, vt nõ requiratur aſſenſus Ordinarij, quando ſolummodo regulares vellent ampliare monaſterium, vt in puncto tenet Roder. *q. regul.* 49. *ar.* 9. *tom.* 1.

SVM-

SVMMARIVM.

1 Clericus comittens crimen falſæ monetæ non gaudet priuilegio fori.
2 Monetæ falſæ crimen ad effectum amittendi priuilegio fori an probetur præſumptionibus, & an ex inditiis indubitatis nu. 3.
4 Monetam tondentes amittũt priuilegium fori.
5 Monetam falſam ſcienter expendens priuantur priuilegio fori.
6 Monetam boni, veri, & iuſti ponderis, ac valoris fabricãs priuatur priuilegio fori. Declara vt nu. 22.
7 Monetarii regulares locorũ Epiſcopis ſunt ſubiecti.
8 Moneta falſa quæ dicatur.
9 Opem præſtantes monetariis an priuentur priuilegio fori, et opem præſtare quis dicatur nu. 10.
11 Monetam falſam inexpendibilem fabricans non priuatur priuilegio fori.
12 Monetam falſam non perfectam cudens an priuetur priuilegio fori.
13 Monetam falſam retinentes ſcienter pœna triremium puniuntur. Declara vt num. 14.
15 Clericus inquiſitus de falſa moneta carceratus à Iudice ſeculari remittendus eſt ad Iudicem Eccleſiaſticum.
16 Monetam falſam in parua quantitate, vel modici valoris fabricans non priuatur priuilegio fori, & quæ dicatur parua quantitas num. 17.
18 Monetam falſam præter auream, & argenteam fabricans non priuatur priuilegio fori.
19 Mandans fieri vel expendi falſam monetam an priuetur priuilegio fori.
20 Monetæ falſæ crimen debet concludenter probari.
21 Monetæ falſæ fabricatores ſi non denuncientur à clericis an priuentur priuilegio fori.
23 Abbas an poſſit cognoſcere de crimine falſæ monetæ.
24 Culpabilis repertus in falſificatione monetæ quando dicatur.

De

De Monetarijs.

Super bulla Sanctiſſimi Vrbani VIII.

ET ſi clericus pro crimine falſæ monetæ ab Eccleſiaſtico, & non ſęculari Iudice puniendus veniebat de iure communi, vt indubitanter dixerunt *Præſ. de Franch. deciſ.*691. & plures alij relati p *Graſſ. de effec. cleric. effact.*1.*num.* 176.

1 Tamen hodie erit tradẽdus Curiæ ſæculari vti non gaudens priuilegio fori eccleſiaſtici, nam per hanc conſtit. confirmatur & innouatur motus proprius felic. record. Pij Papæ V. contra monetarios idemq; ad quaſcumque perſonas Eccleſiaſticas ſæculares, ac cuiuſcumque Ordinis, nec non etiam militiarum regulares ampliatur, & extenditur.

Mandatur enim ibi (ꝙ *qui aureas vel argenteas monetas tondere, fabricare, colorare vel alias adulterare, ſeù etiã quomodolibet adulteratas ſcienter præſumpſerint erogare, aut exponere, pœna vltimi ſupplicij puniãtur. Et culpabiles in præmiſſis reperti, prauia degradatione Curiæ ſeculari puniendi tradantur. Item pecunias ſic adulteratas, ſcienter detinentes, vel de loco ad locum transferentes; aut ad præmiſſa materiam, inſtrumenta, ſiuè opem præſtantes, pœna triremium per decennium puniantur. Ac cognitionem huius criminis ſpectare excluſis ſuperioribus religioſorum ſancitur.*

2 Ampliatur primo, vt ad effectum incurrendi pęnam contentam in bulla ſufficiant præſumptiones, & ſuſpitiones ex allegatis per *Grat. conſ.*151.*num.*8.*p.* 2. *quem allegat Farin. in prax. crim. q.*115.*num.* 50. ea ſcilicet ratione, quia crimen hoc clam ſolet commicti, vt dicit *text. in l.*1.*C. de falſ. moneta* in illis verbis. (*Monetarii adulterinã monetam clandeſtinis ſceleribus exercent*) & conſequẽter ſubintrat regula, vt in iis, quæ ſint difficilis probationis, leuiores ſufficere debent præſumptiones, prout in illis terminis arguit *Decian. tract. crim. lib.*7.*cap.*24 *num.*10. *& cap.*26. *num.*4. *Gabr. concluſ.* 17. *num.* 13.

tit.

tit.de crim. & plures coniecturas refert *Theſaur. q.forenſ.lib.1.q.47.*

Cōtrariam verò partem vti in iure veriorem, & magis communem, vt ad incurrendam penam præfatã præſumptiones non ſufficiant, & quod probationes debeant de neceſſitate cōcludere voluit idem *Grat. d.conſ.151. num.29. & ſeq. par.2. Caphal. conſ.230.nu.30.cum ſeqq.* & faciunt cōgeſta per eundem *Farin. tit. de falſ. & in tit. de reo confeſſ.q.88. n.75. cum ſeqq.* & hæc opinio vti tutior in iudicando pro miſeris reis, eſt amplectenda maximè reſpectu ipſius corporis delicti, cum ex ipſa falſitate remaneant veſtigia, & factum ſit apparẽs, & permanens, & ideo ſi moneta fuerit iuſta, vel deprauata, diminuta adulterata, & falſificata, non ſufficit conſtare per coniecturas, & præſumptiones, ſed verè per teſtes, ocularem inſpectionem, & relationem medio iuramẽto per peritos in arte faciendam, & in actis redigendam per actuarium.

Quare debet plenè conſtare per teſtes vel per peritos deponentes de ipſa falſa cuſione, ſeù adulteratione eiuſdem monetę, vel de qualitate materiæ, alias ſi confiteretur reus confeciſse dictam falſam monetam, & non appareat euidẽter de ipſa falſitate nō poſſet condemnari, *Brunor. à Sole conſ.vn.crim.num.176. Roman.conſ.2.n.22. Burſat. conſ.166.nu.4. Caphal.conſ.230.nu.11.vol.1.* & quod in crimine falſæ monetæ ad hunc effectum non præſũptiua, ſed concludens probatio eſſe debeat firmauit *Farin.conſ.175.nu.6.*

3 Et proinde fuit dubitatũ in Archiepiſcopali Curia in cauſa cuiuſdam clerici Iacobutij inquiſiti de falſa moneta ex inditijs indubitatis, ſi ſubintraret pœna bullę, & diſcuſſo articulo communiter fuit iudicatũ euaſiſſe pœnam dictæ bullæ, & non abſque ratione, nam ex inditijs indubitatis non poteſt deueniri ad pęnam ordinariam, vt deciſũ refert *Franc.deci.371.Clar. lib.5. §.fin.q.20.* Boer.*deciſ.164.nu.6. Menoch. de arbit. iudic.caſu 279.Gram.dec.42 Ludouic.deciſ.44.idem Menoch.de præſump.lib.1.q.97. Facch.controu.lib.1.c.29.& Maſc.de prob.cōc.1234.n.30*

Et

Et licet fuiſſet allegata optima deciſio *Griuell. 93.* vbi quod in quatuor caſibus poteſt reus ex inditijs indubitatis puniri pœna ordinaria, primo in cauſa ſimoniæ, ſecundo quando concurreret confeſſio extraiudicialis per duos teſtes probata, tertio in crimine leſæ maieſtatis diuinæ, quarto humanæ, & conſequenter, cum crimen falſæ monetæ ſapiat naturam criminis leſæ maieſtatis vt fusè plures cumulat *Farin. loc. cit. d. quæſt.* 115. *nu.* 1. *& de indit. & tortur. q.* 43. *nu.* 63. ideo debebat dictus clericus Iacobutius tradi Curiæ ſęculari. Attamen ipſius opinio procedere videtur in primo capite criminis leſæ maieſtatis, non autem in ſecundo capite arg. *deciſ. Rot. Rom. apud Verall. ver. pœna l. quiſquis & deciſ. Intrigl.* 41.

Et pro inquiſiti, liberatione cōcurrebat exceptio falſæ monetæ inexpendibilis, nam erat totaliter ſtannea, & ideo ex his omnibus fuit abſolutus, vt dicemus infra nu. 10.

4 Ampliatur, vt quamuis antiquitus erat dubium ſi tondens monetam pœnam mortis ſubire teneretur ad ea, quę cumulat *Farin. q.* 115, *inſpect.* 2. Tamen *tam ex vi bulla Pii V. quam huius nouiſſima conſtit.* extenditur pœna mortis etiam ad tondentes monetam argenteam, vt ſubdit idem *Farinac. loc. cit.* M*enoch. nu. & Affl. nu.* 6.

5 Ampliatur quarto, vt huiuſmodi pœna non euitetur ab expēdente falſam monetam ſcienter virtute huius bullæ, & ideo quamuis Dom. R*icc. in deciſ.* 293. *p.* 2. referat deciſum fuiſſe quem condemnatum ad quinquennium ad remigā dum, qui expendiderat falſam monetam ſciēter. Tamen hodie poſt hanc conſtitutionem obſeruatur tenor ipſius, quam limitarem in mandante expendi, vt dicam in octaua limit.

Ad quod notabis, quod ſi quis bona fide habuit monetam falſam aliquando, non poteſt eam tuta cō ſcientia expedere, ſed debet inueſtigare eum, qui dedit ſi poteſt alias non N*auarr. man. cap.* 17. *num.* 173. *&* 19. *numer.* 8. *Silua verb. falſarius.*

6 Ampliatur quinto, in cudente monetam boni veri,

& iuſti ponderis, & valoris etiam ſi materia vera ſit, nã cum ſine Principis authoritate id faciat, eiuſdẽ maieſtatẽ lædit, & iuriſdictionẽ vſurpat *l. 2. C. de falſ. monet.* cudere enim monetam de regalibus eſt *Menoch. de arbitr iudic. caſu 316. nu. 17. Maſcard. concluſ. 1070. nu. 20. Catalan. de indult. c. 28. nu. 44. Peguer decíſ. 46. nu. 6 Baiard. ad Clar. §. falſum n. 309. Farin. in prax. crim. q. 115. nu. 18.*

7 Ampliatur ſexto, vt monetarij regulares locorum Ordinarijs Epiſcopis ſint ſuppoſiti, vt expreſsè habetur in hac bulla.

8 Ampliatur ſeptimo, vt moneta falſa dicatur quando eſt contaminata, & non pura, ſeù ſimplex, vt puta quando aurea habet mixturam argenti, & argentea habeat mixturam æris, vel quando in ea miſcerur metallum minoris valoris, vt docuit *Ang. in l. 1. num. 1. C. de falſ. monet.* cuius doctrinam ſequuntur. *Affl. nu. 5. Anan. in cap. ad falſariorum num. 6. de crim. fal. Decian. lib. 7. cap. 23. nu. 10.*

9 Declaratur modo, vt opẽ præſtantes non incidant in pœnam mortis, ſed tantum triremium per decennium vt hic, & ratio videtur eſſe ſecundum *Marſil. in conſ. 47.* nam iſti auxiliatores mitiori pœna puniendi ſunt ex *Decian. tract. crim tom. 2 lib. 7. cap. 25. num. 1. Cuman. conſ. 158. num. 4.* omiſſa opinione Doctorum, vt nõ ſolum fabricator monetæ ſed qui auxilium ad fabricandum dederit eadem pęna puniendus ſit *Peguera deciſ. 46. nu. 32.* dum habemus hodie legem ſpecialem.

10 Verum ad caſum bullæ. Is dicitur opem præſtare, qui accomodauerit domũ In qua fabricatur falſa moneta, malleos ad cudendum emendo argentum, ſeù aliã materiam præſtando. Formam ad inuenendo, & alia ponit exempla, *Vital. de pœn. falſ. mon. num. 1. Afflic. tit. quæ ſint regalia verb. moneta num. 28. Nouell. prax. in forma inquiſ. contra monet. num. 14. in fin. Peguer. vbi ſupra*, & de accommodante domum ſcienter videas *D. Riccium deciſ. 163. par. 3.*

11 Declaratur ſecundo, vt pęna huius bullæ minimè ſibi locum vendicet in cudente falſam monetam in expen-

expendibilem, vt ſuperius fuit dictum in cauſa Clerici Iacobutij teſte *Alex. in addit. ad* Bart. *in l. eleganter* §. *qui reprobos ff. de pign. act. & in conſ.* 104. *Marſil. in l. qui falſam nu.* 53. *ff. ad l. Cornel. de falſ. Afflict. in tit. quæ ſint regal. verb. moneta nu.* 25. *in fin. Pariſ. conſ.* 169. *nu.* 26 *& ſeq. Grat. reſponſ.* 151. *num.* 24. *par.* 2. *Viuius opin.* 519. *nu.* 4. *Menoch. de arbitr. iudic. lib.* 2. *caſu* 316. *nu.* 14. *in fin.* Decian. *in tract. crim. tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 25. *num.* 11. *Maſcard. concluſ.* 1066. *nu.* 5 *lib.* 2. *Baiard. ad Clar.* §. *falſum num.* 3. *&* 2. *D. Regens Rouit. ad prag.* 1. *de monet. num.* 11. 14. *&* 16. Hinc euenit pœnam non procedere ſi pecunia falſa in loco, in quo creditur non ſit in vſu *Peguer. deciſ.* 46. *nu.* 15. *Marant. conſ* 36. *num.* 7. *Petr. ad Gram. deciſ.* 74. *nu.* 1.

Declaratur tertio, vt pœna dictæ bullæ ceſſet ſi pecunia non ſit perfecta, & ſic non formata, vt quia pœnitentia ductus falſificans ceſſaſſet à perfectione, ad q́ facit illa regula, vt ad falſitatis eſſentiam requiritur perfectio actus, *l. qui falſam in princ. ff. de falſ.* nec cenſetur actum, quod non eſt redactum ad cõſumationem per propriam formam, *l. ſi bis qui* §. *ſed ſi opus ff. ad l. falcid.* hinc ſi laicus incipiat ſcribere literas apoſtolicas cum huiuſmodi literæ perfectionem habeant ab ipſa bullatione anuli piſcatorij, ſine qua literæ apoſtolicæ non dicuntur, non diceretur commiſſa falſitas §. *itẽ lex cornelia inſtit. de publ. iudic. verſ. ſcripſerit, & ſignauerit*, at ſecus ſi fuerit à Curia præuenctus, & illam perficere non potuiſſet, vt etiam fuit conſideratum in dicta cauſa Iacubutii iuxta *deciſ. Gram.* 74. *in fin. Franc. deciſ.* 440. *colligitur ex prag. regni* 9. §. 28. *de monet.* Menocb. *de arbitr. iudic. caſu* 316. *nu.* 23. *& ſeq.* Maſcard. *concluſ.* 1070. *num.* 5. Baiar. *ad* Bar. §. *falſum verſ. dixi etiam.*

13 Declaratur quarto, vt retinẽtes penes ſe falſam monetam ſcienter non puniantur pœna mortis, ſed triremium per decennium quæ ſucceſſit loco extraordinariæ, ſecundum B*eluiſ in pract. lib.* 1. *cap.* 8. *verb. falſarium*, & hoc modo intelligitur opinio M*enocb. de arbitr. iudic.* ante tenorem huius bullæ, quę videbatur

ſenſiiſſe ſolam retētionem non eſſe punibilem cum eius dictum intelligatur, quando non conſtat, quod quis ſcienter falſas monetas retineat, ſecus ſi ſcienter prout ſunt termini noſtræ bullæ latè *Farinac. d q.* 115 *inſpect* 3. *nu.* 1. *&* 153. & ſic ſi quis falſam monetam ignoranter, penes ſe retinuerit, vel expēdiderit non tenetur hac pęna, hinc euenit, quod clerici vtentes falſis dimiſſorijs ignorātes eſſe falſas in nullam pęnam incidunt, nam ignorans nō dicitur delinquere, & ignorantia in dubio pręſumitur *Dom. Riccius deciſ.* 89. *p.* 1.

14 Sublimitarem tamen, quando penes aliquem reperiretur falſa moneta, & ipſe non ſolum eſſet malæ famæ, ſed etiam negaret fuiſſe repertā pęnes ipſum, nam in ſimili caſu fuit cōdemnatus ad mortem quidam teſte *Franc. dec* 401.

15 Declaratur quinto, quod ſi clericus inquiſitus de falſa moneta carceraretur à Iudice ſæculari nō per hoc ipſe poſſet cognoſcere ſtante hac bulla, ſed teneretur remictere Iudici Eccleſiaſtico, qui cognita veritate remictere illum debet Curiæ ſæculari, & ita fuit tentum in noſtra Curia Archiepiſcop. Neap. in quadā facti contingentia.

16 Limitatur ſexto in fabricante monetam falſam par uæ quantitatis, vel modici valoris, nam non intrarent termini huius bullę, nam ſtatutum quantumuis generale, & amplum puniens fabricātes falſam monetā, non comprehendit fabricantes monetas modici valoris, *Alex. conſ.* 104. *num.* 7. *lib.* 1. *Boſſ. in prax. crim. tit. de falſ. mon. nu.* 4. & cū rōne, quia talis modica moneta non poteſt afferre maximū præiudicium, illis ad quorū manus peruenerit. idem *Alex. conſ.* 121. *num.* 5. *lib.* 7. *Caball. caſu* 199. *nu.* 19.

17 Et ad hunc effectum iudicatur pecunia ſi ſit magna aut minima arbitrio Iudicis inſpecta perſonarū conditione, *Caball. caſu* 199. 17. *& ſeqq. & Farinac. conſ.* 106. *nu.* 23.

18 Limitatur ſeptimo, non procedere in fabricante falſam monetam pręter aureā & argēteam, de qua ſolum loquitur bulla, & ideo non habet locum in moneta æris, & non abſque ratione, cum fabricans falsam monetam

netam

netam viliſsimi valoris nõ puniatur. *Menoc.d.caſu* 316 *num.*33. *Maſcard.d.concluſ.* 1070.*num.*5. Tamen tenetur pœna extraordinaria, *Afflict.in conſt.adulterinam num.*4. *Alex.conſ.*104.*p.*1.

19 Limitatur octauo, ceſſare pęnam huius bullæ in mandante fieri, vel expendi falſam monetam, *Hier. de Laurent. deciſ.* 114. *nu.*6. quam ſequitur *D. Regens Rouit. pragm.*1. *num.*10. *de monet.* ex eo quod bulla tantum loquitur de faciente, vel expendente tantum monetam falſam, & proinde non extenditur ad mandantem, nam lex puniens facientem non comprehendit mandantem *gloſ. in clement.*1. *de conſang. & affin. Nauarr. man.cap.*27. *n.*51. *& conſ.*4. *de haret. fusè* Ma*cer.reſolut.*69. *lib.*1. cum in materia odioſa verba ſint ſtrictè interpretanda iuxta *deciſ.Surd.*174.

Verũ hoc non ita de plano procedit, ſi quidem iſte talis mandans euitabit pœnam mortis, non autem pœnam triremium per decennium, cum ſatis includatur ſub illo verbo conſt. *(aut opē praſtantibus)* iuxta tradita per *Azor. in ſumm. C. de falſ.mon. nu.*1. *verſ.& certe.*

20 Declaratur tenor dictæ conſtitutionis, vt huiuſmodi crimen debeat concludenter probari, vt diximus ſuperius, & ideo repertus cum inſtrumentis aptis ad falſificãdam monetam, vel cum moneta falſa, & tonſa, eſt inditiatus tantum ad torturam ad latè tradita per *D. Riccium deciſ.* 43. *par.*2. *Farinacc. conſ.* 175. *num.*2. Imò inſtrumenta pro fabricanda moneta non dum perfecta, nec facerent inditium ad torturam, idem *D.Ricc. deciſ.*325. *par.*2. aſſerens inſtrumenta, in quibus non dum in eis fuerũt impreſſi cunei non facere inditium ad torturam.

Vnde ſtampæ icones, & alia inſtrumẽta apta ad cudendum monetam, & diminuendam, faciunt ſolum inditium ad torturam, *Franc.deciſ.*440. *Peguera deciſ.*46.*num.*16. aſſerentes, quod ex ſolis inſtrumentis repertis contra aliquem cudentem falſam monetam poteſt torqueri, & conuincitur vnico teſte fide digno & ex fama publica, *Marſil. in l. qui falſam num.* 40. *de falſ.* ponit hanc concluſionem

ſionem ſubdens, quod ſi ille penes quem non ſit bonæ famæ talis inuenctio facit inditium ad torturam, & quod indicium facit cõtra dominum domus, & illa retinentes, *Maſcard. conſ.* 1066. *num.* 10. *vol.* 3. *optimè Farin. conſil.* 161. *num.* 6. *&* 7.

Animaduertas tamen, quod ſupradictum inditiũ tollitur per bonam famam domini domus, vel dicta inſtrumenta detinentis, ſed quas excuſationes, & defenſiones adducere valeat, vide *Decian. tract. crim. tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 27. *per tot.* vbi ſpecialiter declarat non ſufficere quamlibet, & vulgarẽ bonam famam, ſed debere eſſe notabilem, & vehemẽtem maximè ſi neſciat rationem reddere, & quomodò ad ipſius manus dicta inſtrumenta peruenerunt.

21 Declaratur decimo, vt ſub huiuſmodi conſtit. rigore non comprehendãtur clerici ſcientes, & non reuelantes tale delictum fabricationis falſæ monetæ, ſeù diminutionis ipſius, cũ conſtit. de talibus non loquatur, & ideo ad eos fieri nequit extenſio, *l. quidam ff. de liber. & poſthu. Franc. deciſ.* 403. *num.* 11. & de iure eſt *text. in l. lege Cornelia ff. ad l. Corn. de falſ. dixit Decian. tract. crim. tit. de præſtant. op. conſc. nu.* 2. *vol.* 2.

22 Declaratur vndecimo, vt licet falſam monetam expendentes incurrant pœnam huius conſtit. Tamen requiri ſcientiã voluit Sanctiſsimus Vrbanus, & ideo niſi præceſſerit ſcientia fabricationis, aut tractatus, cũ fabricatore nullatenus puniri poſſet rigore dictæ conſtit. *Menoch. de arbitr. iudic. lib.* 2. *caſu* 349. *nu.* 23. *& ſeqq. Farinac. d. conſ.* 106 *num.* 18. ex quo nunquam ignorans videtur deliquere, vulgatis iuribus, & vbi deeſt dolus, ceſſare debet nomen delicti, & ſic in terminis monetæ falſæ pœna locum non habet vbi non adeſt dolus fuſè *Farin. cõſ.* 125. *nu.* 14.

Ad hoc enim, vt monetam falſam expendẽs ligetur pœna huius conſt. duo requiruntur. Primo, vt moneta expenſa fuerit in magna quantitate. Secundo, quod dolosè, & ſcienter fuerit expenſa plures allegat *Farin. conſ.* 175 *nu.* 13. *&* 14. & altero deficiente

pęna

pęna vtique ceſſabit, ſubdēs ſummam tonſæ monetæ aſcendentē ad aureos quinque, vel ſex dici modicam, ſed vide quæ dixi ſuperius num 7.

Quæ ſcientia in dubio non præſumitur, & ideo probanda erit per Fiſcum *Bald. conſ* 115. *lib.* 3. *Gratia. d. conſ.* 151. *poſt num.* 8. *lib.* 2. *Viu. opin.* 521. *num.* 4. *in fin. Decian. lib.* 7. *cap.* 25. *num.* 13 *& cap.* 26. *num.* 3. *Baiard. ad Clar.* §. *falſum nu.* 329. alias reus non immunis eſſet.

23 Sed an ſtante hac conſt. Abbas exemptus poſſit cognoſcere de crimine falſæ monetæ, ſtante quod per eam fuit ſublata poteſtas ſuperioribus regularium, *Donat. Anton. de* Marin. *q.* 57. *nu.* 6. tangendo articulū hunc, affirmatiuam opinionem tuetur, ex ea ratione, nam nullibi in dicta conſt. legitur prohibitio, quo ad Abbates exemptos, ſicuti quo ad ſuperiores regularium ſiquidem, & ſi Summus Pontifex Vrbanus expreſsè ſtatuerit, vt Ordinarij illarum diœceſum intra quorum fines locus exemptus exiſtit, ſed proximior debeant de his cauſis cognoſcere etiā in ſubiectos dictorum locorum exemptorum. Non tamen per hoc ſequitur, quod vbi Epiſcopi illi hæc negligunt, vel ignorant, dum hoc crimen commicti occurrerit in locis prædictis non valeant eorum ſuperiores, qui in illis Ordinarij ſunt in huiuſmodi cauſis procedere, & eo caſu aſſerit hanc cognitionem illis eſſe prohibitam cum Ordinarij illarū diœceſum, de his cognoſcere cęperint.

24 Ad intelligentiam tandem huius conſtitutionis opportunè quæri poſſet an illa particula (*vt ſi culpabiles in præmiſſis reperti fuerint*) requirat, vt clericus reperiatur in fraganti crimine falſificationis, vel tonſionis monetæ ad effectum vt tradi valeat Curię ſæculari.

Et primo loco obſeruabam illud verbum (*reperti*) quod ſignificare videtur propriè inuēctionem, quia id quod dicitur de verbo inuenctus, dicitur de verbo repertus, & vnum pro alio capitur *Alex. conſ.* 316. *lib.* 6 & idem ſunt inuenctio, & apprehenſio rei in fraganti, Adeo vt inuenctus nemo dicatur, niſi apprehēdatur ſe-

ſecundum *Bart. & cæteros in l. ſi barſatorem C. de fideiuſſ. Cum. rit.* 54. *num.* 42. *Guazz. de reor. defenſ. cap.* 8 *num.* 3. Nec ſufficeret teſtibus fuiſſe conuictum, vt dixerunt *Decian. lib.* 8. *crim. cap.* 4. *nu.* 5. *Peguer. deciſ.* 55. vbi optimè habetur, quod quando lex, vel ſtatutum diſponit, vt qui fuerit inuēctus cum armis teneatur certa pęna. In eam non incidat, qui ſolum fuerit inuenctus, & teſtibus conuictus, ſed requiritur apprehenſio, & captura cum armis, idem ait *Menoch. de arbitr. iudic. caſu* 394. *nu.* 84. *Guazz. nu.* 3. *& Seacc. de iudic. c.* 78. *nu.* 2.

Ex altera vero parte conſiderabam conſtitutionem præmentionatam eiuſque conditorem conſideraſſe odium criminis falſæ monetæ, vt habetur in princip. dictæ conſtitut. quæ ratio, cum Sanctiſſimus conſiderauerit odium delicti, vniformiter locũ habet quomodocumque delictũ pateſiat, vt probãt *Laur. Vall. alleg.* 300. *Rip. in l.* 1. *nu.* 54. *ff. de acquir. poſſeſſ.* conſtitutio enim noſtra non videtur conſideraſſe apprehenſionem, ſed ſimplicem inuenctionem, per quam delictum manifeſtatur, *l. raptores C. de Epiſc. & cleric. & facit text. ſing. in cap. fin. in fin. de dilat.* vbi inuenctus culpabilis dicitur à Iudice, qui eſt conuictus, ſequitur *Hipol. ſing.* 395. *& in prax. §. pro complimento num.* 27. *vide text. in cap. excommunicamus §. qui autem, verſ. inuencti fuerint de heretic.* ex quo nonotatur, quod ille dicitur inuenctus in delictis contra quem maleficium probatur, ita *Palat. in repet. cap. per veſtras de donatio. inter vir. & vxor. notab.* 3. *§.* 21. *num.* 14. *quem allegat Barboſ. in collect.* DD. *in d. cap. excommunicamus num.* 9.

Vnde in diſcurſu habito in noſtra Curia Archiep. in cauſa cuiuſdam clerici Iacobutij, licet cauſa non fuerit determinata. Tamen in hanc ſecundam opinionē inclinabatur ex quo cõſiderata fuerint verba bullæ, de cuius mente conſtabat non requiri capturam, prout conſtat in d. l. ſi barſatorem, vt declarat *Alex. d. conſ.* 216. *num.* 4. *&* 5. *& ſequitur Cardin. Tuſc. concluſ.* 344. *nu.* 9. *lit. I.* & ideo ſufficiebat fuiſſe dictũ clericum

ricum conuictum teſtibus, quamuis nō fuiſſet captus in fraganti, cum adhuc culpabilis diceretur repertus.

SVMMARIVM.

1 *Monialium numerus præfigendus eſt per Ordinarios locorum in monaſterijs ēt exemptis ſub pœna peccati mortalis nu. 2.*

3 *Regularium numerus in monaſterijs præfigi debet.*

4 *Epiſcopi nequeunt diſpenſare numero monialium præfigendo.*

5 *Monialium decedentium loca quando ſint concedenda, & promictenda.*

6 *Mulier litigans ſeparationē thori non auget numerum monialium.*

7 *Monialium numerus non augetur à ſufficienter dotatis, & à puellis cauſa educationis nu. 9.*

8 *Moniales ſupranumerariæ, decedentibus aliquibus ex numero ſubrogari poſſunt*

10 *Monialium numerus augeri poteſt excretis fructibus monaſterii.*

11 *Monialium numerus non augetur per conuerſas ſeù ſeruitiales.*

De monialium numero in monaſterijs præfigendo.

Super Bulla Gregorij XIII.

De iure antiquo, & ſic *per text. in cap. vnico §. ſanè de ſtat. regul. in 6.* ſancitum fuerat, vt in monaſterijs, & domibus monialium ordinum non mēdicantium, is tantum religioſorum numerus conſtitueretur, qui ex proprijs monaſteriorum redditibus vel ex conſuetis elemoſinis pro modò, & facultate loci comodè ſubſtētari poſſent.

Sed poſtea per *S.C.T ſeſſ. 25. cap. 3. de regul.* fuit extēſum ius antiquum ad omnes regulares, tā maſculos quam fœminas, etiam mēdicantes, in quibus licet numerus ſtatui non poſſit pro facultate bonorum, vel introituum. Nihilominùs ſtatuendus eſt habita conſideratione ad conſuetas elemoſynas, quibus valeant comodè ſubſtentari.

1 Tandem non ſolum dictum ius antiquū, & S.C.T.

fuit confirmatum per cõſt. *Pij V. incip. paſtoralis officij;* *ſed etiam per felicis, & memoranda memoria Sanctiſſimi Gregor. XIII. bullam incip. Deo ſacris de anno* 1573. mandando moniales non debere reponi in monaſterijs vltra numerum ſolitũ, & iniungendo locorum Ordinarijs, vt præfatum ſtatuant numerum non tantũ in monaſterijs ſibi ſubiectis ſed etiam exemptis cum illarum ſuperioris interuẽctu, & ita refert *Piaſeg. in prax. Epiſcop.* §. 3. *nu.* 55. *in fin. Roderic. q. regul. tom.* 2. *q.* 48. *artic.* 1. *Campan. diuerſ. iur. can. rubr.* 12. *cap.* 16. *nu.* 14. & 17.

2 Quod adeo obſeruandũ eſſe puto ab Ordinarijs, vt contrafacientes incurrant pœnam peccati mortalis, fulcitus verbis huius conſt. ibi (*ſuper quo Ordinariorum conſcientiam oneramus*) *Nauarr. in cap. Statuimus n.* 57. *verſ. tertio nu.* 19. *q.* 3. *Sanchez in præcept. lib.* 7. *cap.* 23. *num.* 3.

3 Imò *Sanctiſſimi Clement. VIII. & Paulus V. in eorũ conſtitutionibus* id extendũt etiam ad reguleres, quorũ numerum in ſingulis monaſterijs conſtituendum eſſe ſtatuerunt, vt dicam infra de *regu. num. in ſing. monaſt. conſtit.*

4 Nec videtur poſſe Epiſcopos loci Ordinarios diſpenſare tenori huius conſtit. cum ipſis iniungatur obſeruantia dictæ conſtit. ſub pęna peccati mortalis iuxta ſuperius dicta, & vti inferiores nequeunt diſpenſare aut mutare conſtitutionẽ ſuperioris, *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 270. *num.* 71. *D. Regens Valenz. conſ.* 94. *num.* 9. *ex text. in cap. cũ inferior de maior. & obed. & facit cap.* 2. *de confirm. vtil. vel inutil.* vbi Summus Põtifex acriter reprehẽdit Epiſcopum quendam, qui de re per ipſum Pontificem ſtatuta, auſus fuit aliquid innouare.

5 Prout etiam erit notandum, quod *Sacra Congregatio prohibuit ne loca per obitum monialium intra numerum decedentium pro tempore vacatura, cuiq; puellæ ad habitum Regularem recipiendæ concedantur, neque promittantur, niſi ſequuta vera, & reali illorum vacatione, atque ita demum, & non antea de eis diſponi, ac in monialis demortua locum promiſſionem, aut receptionem*

nem, in capitulo, ſeu quouis alio modo fieri iubet, dummodo tunc temporis puella ipſa recipienda, & ætatem habeat idoneam, & cæteras qualitates requiſitas, quibus etiam præditas eſſe debere vult eas puellas, quæ ſupra numerum recipiendæ ſunt iã tunc cum eis locum ius promictuntur, vel dãtur, ſi quid vero contra a quoquam fieri contigerit, irritum, & inane ac nullius roboris, & momenti fore, & eſſe decernit. Ac nihilominus Abbatiſſas, Prioriſſas, & alios quoscumque monaſteriorum ſuperiores, qui cuiuſuis puellæ receptioni, vel admiſſioni, aut locorum vacaturorum promiſſioni, ſeu conceſſioni aduerſus præſentis decreti diſpoſitionem conſenſerint priuationi vocis actiuæ, & paſſiuæ aliiſque arbitrio eiuſdem Congregationis infligendis, pœnis abſtrictos, & obnixos, fore declarat; ſaluis etiam ſemper & in ſuo robore permanentibus, aliis quibuſcumque ipſius Congregationis decretis, alias latis præſẽti decreto non contrariis præſertim circa monialium admiſſionẽ & receptionem ad habitum & profeſſionem, & circa eleemoſinarum diſpoſitionem ſolutionem, & erogationem in loca ſtabilia, quibus nullatenus derogare vult, & intendit. Romæ die 6. Decembris 1604.

Alex. Card Florent.

6 Cuius conſtitutionis tenorem. Declara primo, nõ procedere in muliere litigante ſeparationem thori cum eius viro, quia poſſet vltra numerũ ſolitum admicti, vt firmauit *D. Riccius dec. 219. p. 4.*

7 Declara ſecundo, vt admicti, & recipi valeat vltra numerum monialium aliqua ſufficiẽter dotata cum ipſius dote, iuxta opinionẽ *Nauarr. de reddit. Eccleſ q. 1. monitu 62. & Suar. de relig. tract. 3. lib. 4. cap. 9. num. 17. Reginald. in prax. for. pœnit. lib. 23. nu. 154.*

8 Declara tertio, vt moniales ſupra numerariæ, aliquibus ex numero in quolibet monaſterio definito decedentibus, in earum locum, poſſint, & debent ſubrogari, quinimò eaſdẽ ſupra numerarias ſemper quo ad hoc remanere, etiã ſi in cœteris ab alijs nihil differant, ſed illis omnibus pares, & æquales iuxta cuiuſque monaſterii inſtitutũ

eſſe debere *cenſuit S. Cong. teſte Campanil. loc. citato nu.* 14.

9 Declara quarto non cõprehendi puellas cauſa æducationis in monaſterijs monialium, *vt reſcripſiſſe Sac.Congreg.Conc. Epiſcopo Hyeracen.de anno* 1575. *vltima Auguſti teſtatur* Barboſ. *de poteſt.*Epiſcop. *alleg.* 108.*nu.6.* in magnis vbi refert de verbo ad verbum decretum dictæ S.Congr.

10 Declara quinto, quoties fructus monaſterij excreuiſſent, nam hoc caſu dicerem cum authoritate Ordinarij poſſe augeri numerũ monialium, nec menti huius conſtit. controueniret Ordinarius, *arg text.in cap.cum M. Ferrarienſis de conſtit.* vbi habetur, quod non obſtante cõſtitutione iurata de certo numero Canonicorum per Papam cũ decreto irritanti confirmata, ſi ſupereſcreſcant Eccleſiæ facultates, poſſent recipi alij Canonici, & ita *Boer.deciſ.62. num.7. Suar. in l. quoniam ſuper declarat. legum regni limit.4. nu. 2.Zecch. de repub. Eccleſ.c. 14.num.4.verſ.cauſa verò.*

11 Declara ſexto, vt talis numerus monialium in monaſterio præfixus non videatur augeri per conuerſas, ſeù ſeruitiales, quæ licet adſtringãtur ad clauſuram & ad habitum, & poſſunt recipi ad profeſſionem, vt per *Nauarr. in cap. ſtatuimus nu.* 44. *de regul. iuxta conſtit.Pii V. & Greg XIII. & aliorum, de quibus per Roderic. quæſt. regul.tom.1. num.44.artic.4 fol.263.* Tamen de conſuetudine multorum locorum iſte conuerſæ non habentur in cõſideratione ad effectum augendi numerum monialiũ velatarum, optimè *Gratia. diſcept.forenſ.cap.945.num. 18.& 19.tom.5.*

SVMMARIVM.

1 *Monitoriorum in forma ſignificauit requiſita.*

2 *Monitoriales literæ commiſſæ locorum Ordinariis an expirent morte Pontificis.*

3 *Monitoria in forma ſignificauit quem valorem, & quantitatem bonorum requirat.*

4 *Valor bonorum expreſſus in breui in forma ſignificauit probari debet coram Ordinario.*

5 *Abſolutio incurſus cenſurarum.*

rum, an competat exequutori apoſtolico breuis in forma ſignificauit.
6 *Monitoria Papalia, cum clauſula (per te diligenter &c.) an requirat teſtium examen.*
7 *Excõmunicari an poſſit quis nominatim virtute monitorialium.*
8 *Monitoriales literæ non ſunt concedendæ ſtante remedio ordinario.*
9 *Monitoria an ſint concedenda præter alios caſus enumeratos in breui Apoſtolico.*
10 *Reuelationes an proſint agẽti in iudicio criminali.*
11 *Reuelationes an probent ſi teſtes non repetantur.*
12 *Reuelationes teſtium inhabilium an probent.*
13 *Monitoria an ſint publicandæ errato nomine oratoris.*
14 *Monitoria an poſſint concedi ab Abbatibus nullius diœceſis.*
15 *Monitoria an poſſint concedi à Vicario generali, Foraneo, vel Capitulo ſede vacante.*

De Monitorialibus literis in forma ſignificauit.

Super Bulla Pij V.

P*Ius Papa V. ex bulla incip. Sanctiſſimus in Chriſto Pater*, intendens ſtatuere modum, & formã ſuper expeditione mandatorum, ſeù breuium, quæ fiunt in forma ſignificauit pro reſtitutione rerũ ſubtractarum, aut deperditarũ, ſeù reuelatione illarum, & eas ſubtrahentium, mandauit, tria concurrere debere.

1 Primò, vt ſignetur ſupplicatio in præſentia ſuæ Beatitudinis. Secundò, vt exprimantur nomina impetrãtium, & ſic eorum, quorum intereſt. Tertio, vt ſpecificentur nominatim res, quę petuntur, earum valor de quibus vltra bullã præmentionatam vide *Coſtam de remed. ſubſid. cap.* 13. 14. *Megal. in oper. verb. conſtitutio nu.* 13. *& ad materiam D. Riccius collect.* 102.

Sed quoniam materia hæc

hæc quotidiana in omnib⁹ Curijs Eccleſiaſticis, & prę-cipuè in Archiepiſcopali noſtra Curia Neapolitana ſæpiſſimè vētilatur, aliquas difficultates hic deſcribere placuit.

2 Circa quam ſolet dubitari primo, an literæ monitoriales in dicta forma ſignificauit commiſſæ loci ordinario, ipſique præſentatæ expirent morte Pontificis *D. Riccius in deciſ.* 109. *par.* 3. negatiuam tuetur opinionem, ea ratione ductus, quia cum ſit gratia facta, & non facienda poteſt exequi etiam mortuo Pontifice iuxta terminos *in cap. ſi ſuper gratia de offic. deleg. in* 6. *idem D. Ricc. collect. deciſ.* 394. *hinc Sair. deciſ.* 1. *de priuil.* infert facultatem diſpenſandi cum quibuſdam perſonis, quæ cōtraxerunt in gradu prohibito Epiſcopo commiſſa valere etiam mortuo Pōtifice ſequitur *Bonacin. de leg. q.* 2. *par.* 10. §. 2. *Guttier. de matr. cap.* 125. *num.* 22. *& ſeq. D. Ricc. deciſ* 92. *par.* 4. prout etiam facultas conceſſa à Sanctiſſimo Epiſcopo abſoluendi aliquem ab excommunicatione non expirat per eius mortem, *Macer. reſol.* 74. *lib.* 1.

3 Dubitatur ſecundo, quęnam quantitas neceſſaria ſit ad effectum, vt obtineri valeant tales literæ. *Sacrum Conc. Trid. ſeſſ.* 25. *c.* 3. nullā mentionem facit de monitorialibus à ſancta Sede Apoſtolica impetrādis, ſed à loci ordinario, ſanciuitq; non eſſe cōcedendam pro parua quantitate, nec aperuit quantitatem. Verum *Graff. in conſ.* 6. *nu.* 5. *de ſent. excom.* refert praxim Romanæ Curiæ, præfata monitoria non concedi, niſi pro ſumma ducatorum quinquaginta, quando ſumus in ciuitatibus, ſecus verò in oppidis vel caſtris, nā ſufficeret quantitas decem ducatorum.

Ex quo infero, vt eadem ratio habeatur ad perſonas, quæ & habetur ad loca, nā ſi videmus, quod loca inſignia augent quantitatem, & loca inferiora minuunt illam, ita & pari modo, erit extendenda dicta ratio ad perſonas diuites, & pauperes, nam quamuis pauperes exiſterent in ciuitate inſigni, poſſent eis concedi literæ monitoriales pro ſumma ducatorum decem, quę reſpectu illorum habentur

pro

pro quinquaginta, & ideo in earum conceſſione erit pariter attendendus ſtatus perſonarum, maximè carceratorum, qui veniunt appellatione pauperum, vt voluit *Salic. in l. Iudices C. de Episc. aud. refert, & ſequitur Ranchin. concl. 451. p. 5.*

4 Animaduertant autem Illuſtriſsimi Ordinarij, quibus diriguntur dictæ literæ, quod ſi valor dictarum rerum in illis expreſſus non verificaretur nullā exequutionem præſtent, ſed potius reijciant vti ſubreptitias, exprimens enim falſum vel tacens verum malitioſè caret impetratis *cap. ſuper literis de reſcript. Sacr. dec. 5. de homicid. Theſaur. q. forēſ. 4. lib. 1.* nam cum nō exprimatur vera quantitas, quæ vigore motus Pij V. debebat exprimi, literæ monitoriales impetratæ vtiquæ dicerentur ſubreptitiæ, allegatur ad hoc deciſ. *Mohedan. 7. de reſc.* vbi habetur ea in reſcripto exprimenda eſſe, q̄ de iure veniūt exprimēda alias gratia diceretur ſubreptitia, hinc merito *Creſcent. deciſ. 8. de reſcript.* voluit gratiam dici nullam ſi exprimatur malè valor rei ſequitur *Macer. reſolut. 78. lib. 1.*

Imò caueant ab exequutione dictarum literarum, quamuis impetrās ſeù orator allegaret, & probaret ignorātiam quantitatis bonorum in breui mentionatorum, nam talis ignorantia non excuſaret à ſubreptione, vt voluit *Seraphin. deciſ.* 1060.

Qua propter ſi præfata ſubreptionis exceptio opponeretur per aliquem, debent Ordinarij ſuperſedere in publicatione monitoriorum quouſque dicta exceptio terminabitur videatur *ſing. deciſ. Phebi* 41.

Imò loquendo de monitorijs ab Epiſcopo concedendis, ſi ea concedantur pro re leui excommunicatio ex intolerabili iuris errore erit nulla *c. per tuas de ſent. excom.*

5 Dubitatur tertio. An exequutor cui commiſſa eſt breue in forma ſignificauit poſſit abſoluere incurſum in cenſuras apoſtolicas affirmatiuè *Macerat. reſolut. 112. caſu 37. lib. 1. Barboſ. de pot. Epiſcop. alleg. 95. nu. 42.* dummodo ſimus infra annum, ſecus poſt annum *cap. quaerenti de offic. deleg. Theſaur. caſ. conſc. lib. 2 cap. 20. nu. 9. Nauarr. in manua.*

cap.

cap. 27. num. 40. Henriq. in ſumma lib. 13. cap. 16. §. 4. Tolet. in ſum. lib. 1. cap. 10. num. 11.

6 Dubitatur quarto an iſta monitoria Papalia cum illa clauſ. ad Commiſſarium ſeù exequutorem directa *ſi causa per te diligēter, &c.* requirant neceſſariò teſtiū examen. *S. Congreg, ſub die 17. Ianuarij 1594. reſcripſit Archiep. Ferrarien. negatiuam opinionem*, ſed ſatis dici iuſtificata, ſi impetrans iuret contenta in ipſis monitorijs continere veritatem.

7 Dubitatur quinto, ſi poſſit quis virtute dictarum literarum nominatim excōmunicari. Ad quod breuiter reſpondeo, quod licet *Theſaur. in for. Eccleſ. cap. 38. lib. 3.* negatiuam opinionem firmauerit.

Attamen ſi Iudici Eccleſiaſtico conſtaret per reuelationes concludentes quē eſſe detentorem iniuſtum dictorum bonorum non ſolum viribus excommunicationis ipſum compellere poſſet ad reſtituenda bona, ſed etiam mictendo verum dominum in poſſeſſionem illorum iuxta *Conſ. Abb. 60. n. 3. p. 2. voluit Marant. de ordin. Iudic. p. 4. verſ. ſeculare n. 12. quos refert & ſequitur* Macer. *reſo. 112. caſu 75.*

8 Dubitatur ſeptimo. An literæ monitoriales ſint cōcedendæ, vbi adeſſet remedium ordinarium, puta quia poſſet agi via ordinaria. Negatiuè deciſum *refert Rota Romana deciſ. 90. p. 4. arg. text. in l in cauſis ff. de minor.* D. *Riccius dec. 219 par. 4* quia cum excommunicatio debeat eſſe vltimū remedium, *ex text. in cap. clericus de vit. & honeſtat. cleric.* ex quo reputatur maxima pęnarum *cap. corripiantur 24. q. 3.* quamdiu habemus remedia ordinaria, non debemus vti extraordinarijs, *Sot. 4 ſent. diſt. 22 q. 1. Conc Trident. de refor. cap. 3. ſeſſ. 25. fusè Coſta de remed. ſubſid. remed. 14.*

9 Dubitatur ſeptimo, an dicta monitoria ſint concedēda pręter alios caſus, quā enumeratos à Sanctiſsimo Domino puta pro ſcienda veritate alicuius facti videātur *D. Riccius deciſ. 1. par. 1.* Et quid pro exhibitione ſcripturarum *idem deciſ. 36. p. 2.* & quid pro ſcienda ſimulatione contractus *idem deciſ 224. p. 4.* ſenſiit affirmatiuè, & ſic poſſe concedi.

di,verum non in alio loco, quam contractus. Nec monitoria ſunt concedenda ad diſcendum,quo tempore quis ſit conceptus *idem deciſ.263.p.3.*

10 Declaratur octauo, an reuelationes vigore literarum monitorialium factæ proſint agenti in iudicio criminali, negatiuè D.*Riccius deciſ.*219.*par.*1. Quarè meritò Curia Archiepiſc. quando concedit copiã reuelationum imponere ſolet pęnam excommunicationis latæ ſententiæ parti, & Iudici ſi dictis reuelationibus vtantur in criminalibus, vt per *Genuenſ. in prax. cap.* 1. *num.* 7. Sed pro conceſſione dictarum reuelationum ſi aliquam criminalitatem cõtineant, ſemper abſtinere ſolet, ſed illa clauſula apponitur, ad maiorem cautelam, in reuelationibus nullum caput criminalitatis in ſe cõtinentibus.

11 Dubitatur nono, an teſtes,qui vigore literarũ monitorialiũ, & timore excõmunicationis deposuerunt faciant fidem ſi non repetantur, *Menoch.de arbitr. iudic. caſu* 109. affirmatiuè concludit, ex quo debent repeti ad finem probationis,*Faber deciſ.*5.*de probat. nouiter Danza. de pugn. Doct.tit de teſt.nu.*16.

In duobus tamen caſibus non eſſe neceſſariã repetitionẽ ipſe ſentirem. Primo, quando teſtis reuelãs poſt reuelationem, & ante repetitionem fuiſſet mortuus, per ea quæ ſcribit *Viuius dec.*78. vbi quod mors habetur pro repetitione.

Secundo, vt teſtis ſacerdos in dignitate cõſtitutus, & decrepitus deponens ad reuelationem excommunicationis debeat probare, quamuis nõ repetitus,apud graues viros, iudicantes ſola facti veritate inſpecta, *ſecundum Conſ. Dec.* 54. & *Crauett.* 198. *De Pont.*63. *num.*8.& *Menocch.de arbit. iudic.q.*26.*nu.*5.

12 Dubitatur decimo, an in in hac materia admictãtur teſtes inhabiles pro exoneratione conſcientiæ,*Caroc. deciſ.*90.*nu.*11. tenet admicti filium contra patrem, hinc videmus, quod pro exoneratione conſcientiæ cõfeſſio extraiudicialis ꝓbabit *Viuius deciſ.*193.

13 Dubitatur vndecimo,an errato nomine oratoris, ſeù impetrantis literas moni-

nitoriales, poſſint publicari per Ordinarios, quibus illæ diriguntur, de hoc videatur *Sanchez de matrim. lib.8. diſput.21. num. 38. & ſeqq. tom.2.* vbi diſputat hũc articulum ſi errato nomine perſonæ, cui conceſſa eſt gratia vitietur gratia, & poſt multa affirmatiuam opinionem ſequitur maximè in caſu noſtro, nam nomina impetrantium ſunt de ſubſtantia, & computantur inter requiſita, pro impetratione monitoriorum, & quæ ſunt de ſubſtantia omitti nõ poſſunt, *Guttier. can. qq. lib.2. q.15. latè Ludouiſ. deciſ.*108.*&*450.& ſic cum iſta qualitas per Sanctiſſimum ſit expreſſa, dicitur à iure conſiderata, & proinde vitiabit reſcriptum *Rota deciſ.75. de reſcript. in nou. Verall. deciſ.*145. *verb. taciturnitas.*

12 Dubitatur duodecimo, quamuis trãſeamus ad materiam monitoriorum obtinendorum à locorum ordinarijs, an liceat Abbati, alijque inferiori, quamuis nullius diœceſis exiſtat, & iuriſdictionem quaſi Epiſcopalẽ obtineat poſt Concilium decernere excommunicationes, ſiuè monitoria pro rebus deperditis, vel ſubtractis.

Sac. Congreg. Eminentiſſ. Card. negatiuè cenſuit, ſed debere eius ſubditos ad eas obtinendam Sedem Apoſtolicam adire, & idem eſſet obſeruandum, ſi huiuſmodi inferior intra fines alicuius diœceſis exiſtens iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem priuatiuè ad Epiſcopũ habeat, ac eſſet priuilegio Sedis Apoſt. immediatè ſubiectus, nã facultatẽ huiuſmodi excommunicationes decernẽdi in eius ſubditos, neque ad ipſum neque ad Epiſcopũ pertinere, quod ſi inferior iuriſdictionem quidem quaſi Epiſcopalem in certa parte diœceſis habuerit, ſed appellationes ab eo ad Epiſcopum deuoluantur, hanc facultatem in illius ſubditos ad Epiſcopũ etiam pertinere, niſi vbi ea iuriſdictio eſſet inferiori ꝑ priuilegium quæſita ex tenore priuilegij aliud reſultaret ſub die 22. Ianu. 1598. quam refert *Farin. in recol. deciſ.*213. *& vide Vgolin. de poteſt. Epiſcop. cap.*45. *verſ. excipiuntur, Theſaur. for. Eccleſ. par.*3. *cap.*7. *num.*18. *&* 19.

15 Decimotertio licet communis

munis opinio ſit, vt cõceſſio talium monitoriorũ cõpetat Vicario generali ex generali commiſſione iuxta tradita per *Sbrozz. de offic. Vicar. lib. 2. q. 17. Guttie. can. lib. 1. cap. 11. num. 8. Gratian. deciſ. 97. num. 14. Garz. de benefic. par. 5. cap. 8. n. 94. & alios*. Dubitatur an poſſint concedi à Vicario Capitulo Sede vacante. Affirmatiuè ſentierunt, *Lazar. ſect. 1. q. 7. D.* Ricc. *reſolut. 235. num. 5. Vgol. d. cap. 45. Sayr. de cenſur. lib. 1. cap. 9. num. 33.* præuia tamen cognitione.

Verum Vicarium foraneum huiuſmodi monitoria concedere non poſſe reſoluunt *Lazar. ſect. 2. q. 5. nu. 9. Vgol. loc. cit. in princ. & D. Ricc. reſol. 235. in fin.* Quamuis Epiſcopi poſſint delegare facultatem concedendi dicta monitoria Vicarijs foraneis circumſpectis, vt deciſum refert *Margar. caſ. conſc. verb. litera num. 2. & declaraſſe Sac. Congreg. teſtatur Farin. in recollect. deciſ. 31.*

In quibus autem caſibus quis excuſatur à reuelando vltra *Genuenſ. in prax. Archiep. cap. 2. D. Ricc. reſol. 27. par. 1. Guttier. can. qq. c. 22. & Macer reſol. 112. cap. 35. num. 36. & 75. lib. 1. vide vide Barboſ. loc. cit. à nu. 44. cum ſeqq.*

SVMMARIVM.

1 *Munerum largitio eſt prohibita regularibus.*

De Munerum largitione.

Super Bulla Clem. VIII.

1 PEr *conſtit. Sanctiſſimi Clementis incip. Religioſæ Congregationis* largitio munerum eſt prohibita regularibus vtriuſque ſexus, preterquam eſculentorum, & poculentorum non ſolum per ſe, ſed neque per alios, & in contrarium eo ipſo regularis dicatur priuatus officijs, & redditur inhabilis ad obtinenda, priuatur tam voce actiua, quam paſſiua, ac poterit inquiri actione furti, & criminis ſimoniæ tam per viam querelæ, quam ex officio, de qua materia latè ſcripſerunt *Valer. in differ. vtriuſque for. verb. munera Ann. alleg. 52. & Gratian.*

diſcept foren. cap.203. par.2 fusè nouiter Diana à reſol. 1. vſq; ad 45. de paup. relig. D. Ricc. deciſ. 27. par.3. & reſol.80. cum ſeqq par.4. & Bonacin. amplè diſp. 3. de largit. mun. ſect. fin. tom. 1. qui affluenter hanc materiam peragunt, & ideo illis lectorem remicto.

SVMMARIVM.

1 *Nouitij ſunt recipiendi in monaſterijs deſignatis per Sanctitatem ſuam ſub pœnis contentis in decreto. Declara vt nu. 7.*

2 *Conuerſi ſunt recipiendi in monaſterijs deſignatis.*

3 *Profeſſio facta extra loca deſignata eſt nulla, nec ratificatur ex geſtatione habitus profeſſorum.*

4 *Profeſſio tacita quando dicatur inducta.*

5 *Profeſſio eſt nulla nouitij recepti extra locum deſtinatum, quamuis profeſſi in loco deſignato.*

6 *Annus nouitiatus eſt perficiendus in loco deſtinato.*

8 *Profeſſio facta extra locum deſtinatum, qualiter ſanetur.*

De Nouitijs recipiendis in monaſterijs deſtinatis.

Super Bulla Clem. VIII.

1 V*Igore huius conſtitut. incipien. regularis diſciplinæ ſub die 12. Martij* 1596. mandatum fuit nouitios ingreſſuros religionẽ, non eſſe in ſingulis monaſterijs indiſtinctè recipiendos, ſed in deſtinatis per ſuã ſanctitatem, ſub pęna quo ad ſuperiores illos recipiẽtes extra monaſteria aſſignata priuationis omnium officiorum obtentorum, & obtinendorum vocis actiuæ, & paſſiuè, & alijs arbitrio ſanctæ Sedis Apoſtolicæ. Receptiones verò, & profeſſiones contra hanc conſtitutionem factas nullæ, & irritæ declarantur nõ obſtãtibus quibuſcumque priuilegijs, & conſuetudinibus quibuſcumque in contrarium.

Sed quoniam tenor dictæ conſtitutionis non obſtante, quod fuerit per eundem Sanctiſſimum confirmata,

mata, & reuocata per decretum ſub die 20. Menſis Iunij 1599. adhuc per religioſorum ſuperiores tranſgreditur, vt ſæpè ſępius in noſtra Archiepiſcop. Curia profeſſi in locis non deſtinatis petũt declarari profeſſiones nullas ex hoc capite, ideo hanc materiam dilucidare per ampliationes, & limitationes viſum eſt.

2 Ampliatur primo tenor dictæ conſtitut. vt nec conuerſi ſint recipiendi extra monaſteria deſignata, vt clarè habetur *in bulla renouata & ampliata proximè mentionata incip. ſantiſſimus in Chriſto Pater in illis verbis* (*nec etiam conuerſos*) dumodo iſti viuant vt regulares ſint in ſeruitio Eccleſię, & incedant iu habitu ipſius religionis *cap. parochianos de ſent. excomm. c. inolita* 11. *q.* 1. *DD. in d. cap. parochianos in c. ex tenore in cap. non dubium & in cap de monialibus de ſent. excom. Calder. conſ.* 30. *de regul.* & ſufficit hoc caſu portare habitum illius coloris, non autem de habitu omninò conformi cum cœteris monacis, nam iſti conuerſi ſolent deferre habitum diuerſum ab aliis etiã ſi imperfectum habitum, aut ſine caputio gerant, *vt habetur in dicta bullà*.

3 Ampliatur ſecundo, vt profeſſio facta extra loca deſignata intantum nulla cenſetur, vt neque per geſtationem habitus indiſtincti, & conformi cum habitu profeſſorum etiam intra monaſterium per alium innum integrum, putans ſe profeſſum, ex quo putaret prædictam profeſſionm à ſe factam validam fuiſſe eam validare, & ratificare cenſeatur, niſi ſciens, & prudens illam fuiſſe nullam, de nulla validam efficere, & ratificare voluiſſet, ita vt ab eo tempore inciperet eſſe profeſsus faciunt dicta per *Caetan.* 2. 2. *& q.* 189. *Manul. Nauarr. c.* 12. *nu.* 12. *& in conſ.* 34. 37. *&* 43. *relata per Sair. deciſ.* 40. *de regul. idem Nauarr. conſ.* 5. *n.* 8. *de ijs, quæ vi metus cauſ. fiunt Azor. inſtitut. moral. lib.* 12. *c.* 497. *Roder. in ſumm. p.* 2. *c.* 18. *nu.* 5. *Sanchez de matr. lib.* 7. *diſp.* 37. *n.* 59. *& D. Riccius deciſ.* 182 quamuis diù ſtetiſſet in religione, *Gallus conſ.* 66.

4 Et

4 Et ad hunc effectum, vt dicatur inducta tacita profeſsio, & ratificatio debet conſtare de dicta ſcientia, vt refert *D. Ricc. loc. cit.* allegando ad hoc *Grauet. conſ.* 197. *Natt. conſ.* 162. *lib.* 1. *Rebuff. in proem. conſtit gloſ. vlt. nu.* 37. vbi dicit ita fuiſſe deciſum, & ſic in terminis noſtræ conſtit. fuit iudicatum in cauſa Fratris Petri Antonij à Sancto Ioſepho de anno *1633.* ſub die 6. Aprilis per noſtram Curiã Archiep. nõ obſtãte quod per eundem fuiſſent renouata vota pluries, tum quia erat renouatio, & non ratificatio, & non inducitur ratificatio ex actu qui poteſt referri ad alium titulũ citra tatificationem, *Ludouiſ. deciſ.* 311. *n.* 17. tum etiã quia talis profeſsio non cẽſebatur ratificari per conſenſum profitentis, neque per admiſſionem ad actus ſolis profeſsis conuenientes, niſi approbet illã ſciens non valere, & ratificatio non extenditur ad ignorata, *Gratian. diſcept. forenſ. c.* 647. *nu.* 4. nam ratificatio non habet locum non probata ſciẽtia nullitatis, *Surd. conſ.* 49. *n.* 32. & fuiſſe dictũ in vna Camarinen. tranſactionis teſtatur *Ludouiſ. deciſ.* 473. *n.* 20. & quod ratificatio requirat certam ſcientiam eius, quod ratificatur *idem. deciſ.* 179. *n.* 6. & quod requiratur ſcientia in ſpecie, clara, nitida ſatis indiſtinctè, & cõcludenter probata, *Leo deciſ.* 169. *lib.* 2. & & ideo tacita ratificatio nõ cadit in ignorante *idem Ludouiſ. deciſ.* 170. *num.* 7. quæ ignorantia in dubio præſumitur *vulg. cap. ignorantia de Reg. Iur. Gram. deciſ.* 36. *& Rot. decis. 6. de Iur. patr. in nou.* quarè meritò per Sanctiſsimum D.N. diuina prouid. Vrbanũ Papa VIII. noſtrum benefactorem fuit prouiſum requiri nouum cõcurſum pro ſanandis dictis profeſsionibus, vt dicã infra in 2. limit.

Nec obſtare videtur illa iuris concluſio S. C. T. & alia iura non tollere profeſsiones tacitas, & ideo sũt habendi pro tacitè profeſſis illi, qui per annum continuum habitum non indiſtinctum, & conformem cũ profeſsis illi, qui per annũ continuum habitum indiſtinctum, & conformem cum profeſsis tulerunt, nã procedit quoties poſtea nõ reclamarent, aut proteſta-

rentur

rentur nullatenus eſſe ſibi animum profitendi donec expreſsè profitentur, vt in caſu noſtro videatur *deciſ. Sair.42.de regul.*

5 Ampliatur tertio, vt ad incurrendam pœnam huius conſtitutionis ſufficiat nouitium recipi extra loca deſtinata, licet emiſiſſet profeſſionem in locis deſtinatis, & è contra, ex quo verba bullæ vtrumque caſum alternatiuè comprehendit ibi (*non recipiant, aut receptos ad profeſſionem admittant*.

6 Ampliatur quarto, vt annus nouitiatus siuè probationis adhuc ſit perficiendus in loco deſtinato, nec ſufficit fuiſſe nouitium receptum, ac emiſiſſe profeſſionem in dicto monaſterio, niſi ibi perficiat annum continuum probationis, & ideo ſi per decem menſes ſteterit in monaſterio deſtinato, & alios duos in nō deſtinato, nō diceretur adimpleuiſſe mentem huius cōſtitutionis, & conſequenter profeſſio non erit valida per ea quæ congerit, *Sair. in deciſ.40.de regul. ex S.C. T.ſeſſ.25.c.15. voluerunt ante Alex. conſ.34.nu.5.lib.5. Soccin.conſ.118.num.6.lib. 4.Grat.diſcept.forenſ.cap. 440.nu.10.& ſeq.*

7 Declaratur modo, vt ab hac conſtitutione excludātur infraſcripti nēpe (Chartuſiani Fratres minores de ſtrictiori obſeruantia, Capuccini Sancti Franciſci, Reformati Sancti Dominici. Diſcalceatorum Ordinis Carmelitarum, Fratres Congregationis Folienſis, Ciſtercienſes Eromitæ Camaldulenſes, & Montis Coronę, Theatini, Ieſuitę, Sancti Pauli decollati, & alij de Somaſca, ac Miniſtri infirmorum) vt habetur in dicta bulla renouata.

8 Declaratur ſecundo, vt pro ſanandis profeſsionibus contra præfatam conſtitutionem emanatis, *Sanctiſſimus Dominus noſter Vrbanus Papa VIII. noſter benefactor ſub die* 21.*Septembris* 1624. meritò ſtatuit ad fauorem dictorum regulariū ſic profeſſorum præcipiendo ſuperioribus, vt illos in gradibus, & honoribus, quibus reperiuntur ſinant permanere, & ad alios etiam aſcēdere, dummodo iterū, & de nouo profeſsionem emittant, & ideo ad hunc effectum requiritur nouus conſenſus, nam ratificatio pro-

profeſsionis nullæ non fit, vt ex tunc, ſed vt ex nunc, ita *Cacher. dec.* 119. *n.* 26. vide ad ornatum huius declarationis noſtram deciſ. Curię Archiepiſc. Neapol. quam primum typis mandandam.

SVMMARIVM.

1 *Nouitii praecedente informatione admictantur ad habitum probationis.*

2 *Nouitii non recipiuntur ad habitum, niſi prius à Congreg. vel à propriis locorum Ordinarÿs diligens informatio capiatur. Amplia vt n.* 3. 4. 5. 6. 7. *&* 8. *Declara vt n.* 9. 10. 11.

De Nouitijs recipiendis præcedente informatione.

Super Bulla Sixti V. Gregorij XIII. & Clem. VIII.

1 VIgore *Bullæ Sixti V. edita de anno* 1587. *ac etiam conſtit. ſemper recolendæ memoriæ Gregorÿ XIII. incip. circumſpecta de anno* 1590. ſunt faciendæ informationes pro recipiendis nouitiis, antequam ad habitum probationis admictantur.

2 Quare *Sanctiſſimus Clemens* Papa *VIII. ſupradictas conſtitut. confirmando, per aliam conſtit. æditam de anno* 1602. *incip. Sanctiſſimus in Chriſto Pater.* mandauit, ac decreuit, vt in cõuentibus, ſeù monaſterijs deſignatis ad recipiendos nouitios. Nouitij ad habitum recipi vllatenus poſſint, niſi prius ab ipsa Congregatione, vel à proprijs locorum Ordinarijs, aut ab illis in quorum diœceſi nouitiatus exiſtunt, à quibus nouitij recipiendi fuerint expreſsè, & nominatim Nouitij ipſi recipiendi approbati fuerint, vt recipi, & admicti poſsint, licentiam in ſcriptis obtinuerint, ſub pęnis in dictis conſtit. contentis contra ſuperiores regulares nouitios recipientes contra formam illarum.

3 Amplia primo, tenorem præmentionatarum conſt. vt Superiores regulares omictentes huiuſmodi informationes peccent mortaliter, nam omne, quod fit cõtra legẽ peccatũ eſt *cap. nam & concupiſcentiam de conſt.*

Prout

Prout etiam peccarent mortaliter Ordinarij,ſi quẽpiam approbauerint, vel admiċti permiſerint,qui nõ ſit idoneus,vt colligitur ex d. conſtit.Clem.in illis verbis (*Ordinariorum ipſorum conſcientias onerando.*)

4 Amplia ſecundo, vt Ordinarij capere debeant informationem de ætate,cõditione, ſcientia, vita,moribus, cœteriſque qualitatibus requiſitis in ipſis Nouitiis, *vt habetur in d. bulla.* Et ideo teſtes inquirendi de omnibus impedimentis ſigillatim examinẽtur, nec ſufficiet ipſos dicere neſcire eſſe comprehenſos in d. conſtit. ſed neceſſarium eſt dicere non eſſe comprehẽſos in tali,& tali impedimẽto,& ſic de aliis.

5 Amplia tertio, vt capta informatione de ſupradictis qualitatibus iuxta tenorem conſtit. ſi poſtea reperiatur,quod aliquæ earum falſæ fuerunt probatæ profeſſio erit nulla, ſiquidẽ Sixtus V. in mentionata conſtit. declarauit inhabiles ad religionẽ perpetuò quoſcumque criminoſos, aut accuſatos, vel denunciatos de aliquo delicto,aut obligatos ære alieno, vel ratiocinijs reddendi in illis verbis. *Et ſi quis eorum contra dictam conſtitutionẽ temerè admiſerint, tam ſuſceptionem habitus, quam profeſſionem, & inde ſequuta ex nunc prout ex tunc pari modo irritauit, & annullauit, viribuſque & effectu carere decreuit.*

Ex quibus verbis colligitur ſuſceptionem habitus & profeſsionem illorum eſſe nullam, qui temere tãtum admiċtuntur, non autem quando bona fide, & ſimplicitate animi admiċtũtur à Prẹlatis fraudulentis informationibus deceptis, verbum enim temerè idẽ importat, quod ſcienter, *Suar. tom.5. diſp.4. ſect.* 10. *num.* 3. ſubdens importare idem etiam,quod conſultò nec minorem energiam habet quam prẹſumere. Imò temerè eſt proprìè aliquid facere cum contemptu legis, vt optimè docet *Diuus Thom.2.2.q.53. art.3. ad 2. & ibi Caetan.* prout in caſu noſtro, vnde pœna appoſita à lege contra præſumentem aliquid facere non ſibi vendicat locum in ignorante,& abſque dolo,& contẽptu illud agente,*Sair.deciſ. ſin.de reb. Eccleſ.non alien.*

ex quo lex nunquam punit ignorantes, *l. ſi ignorans ff. locati l. hoc autem. ff. de admin. tut. Rebuff. reſponſ.* 198. vbi reſoluit, quod vbi lex pœnam imponit prǽſumenti aliquid facere, non habet locum contra illum, qui bona fide credens probabiliter ſe bene agere fecit actum iuxta doctrinam *Cardin. in clem.* 1. q. 38. *de priuil. Nauarr. conſ.* 8. *de tempor. ordin. nu.* 1. *Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ.* 31. *num.* 7.

6 Amplia quarto, vt informatio poſſit etiam capi à Vicario generali ex generali commiſſione, cum verè ordinarius dicatur, & quod appellatione Ordinarij (prout in bulla) veniat Vicarius Epiſcopi dixit *glo. in cap. romana verb. generaliter de appell. in 6. Couarr. pract. cap.* 4. *num.* 7. *& var. lib.* 3. *cap.* 20. *nu.* 5. *Sanchez in ſumm. diſp. vigeſimanona num.* 5. *Molin. de rit. nupt. lib.* 2. *differ.* 11. *num.* 64. *Bonacin. de matrim. q.* 2. *par.* 8. *num.* 10. *quos refert Barboſ. de pot. Epiſcop. allegat.* 32. *num.* 118. vbi plura infert à ſimili; hinc videmus, quod conceſsio literarum monitorialium, quæ virtute S.C. T. datur à locorum Ordinarijs, competit non ſolũ Epiſcopis, ſed eorum Vicarijs generalibus, iuxta tradita per *Sbrozz. de offic. Vic. lib.* 2. *q.* 171. *& per nos ſupra tit. de monitor. lit. n.* 15.

7 Amplia quinto, vt competat huiuſmodi facultas etiam Vicario Capitulari, & ſic Capitulo ſede vacante, cum ſuccedat omni iuriſdictioni, & poteſtati Epiſcopi tam in ſpiritualibus, quam temporalibus vulgato *cap. cum olim de maior. & obed.* faciunt dicta per nos ſuperius tit. de capit. ſed. vac.

8 Amplia ſexto, vt Ordinarij poſsint huiuſmodi informationem commictere etiam perſonis circumſpectis, & honeſtis, quia cum agatur de receptione teſtiũ vtique poteſt alijs commicti iuxta notabilem *text. in clem.* 1. *de offic. deleg.*

Nec videtur obſtare, quod per conſtit. Clem. grauatur conſcientia Ordinariorũ, ſi quempiam approbauerint, vel admicti permiſerint, qui non ſit idoneus, & conſequenter videretur electa induſtria eorum, vt aiunt *Vant. de null. tit. de defect. iuriſd. deleg.*

nu.

*nu.*21. M*arant. de ordin.iudic.par.*4.*diſt.*2.*ſub num.*17. *Menoch. de arbitr. iudic. q.* 68.*nu.*12.*lib.*1.*Macer.reſol.* 89.*num.*2. *lib:*1. *Sanchez de matrim.lib.*8. *diſput.*17. *nu.* 43. ex quo per clauſulam (*ſuper quibus negotiis expediendis conſcientiam tuam oneramus*) cenſetur ſemper electa induſtria perſonæ.

Siquidem *Rota coram Penia in vna Auellian. Archipresbiteratus* 6. *Aprilis* 1590 contrarium ſeruauit, vt per dictam clauſulam nõ videtur electa induſtria perſonæ, ita vt cenſeatur impedita ſubdelegatio, *&* *coram Emin.Card.Pamphilio in altera legionen.S. Fecundi* 159 . teſtarur Rotam cenſuiſſe *Flores* Diez *pract. qq.lib.*1.*q.*4. *nu.*67. *& ſeqq.* vbi quod videtur ſatisfactũ dictæ clauſulæ, dummodo commictatur cognitio, & examen perſonis in dignitate conſtitutis.

Attamen Illuſtriſs. Ordinarij adueniente caſu ad tollendam omnem difficultatem, per ſeipſos, vel per eorum Vicarios generales capiſaciant informationem huiuſmodi. Nam vt colligitur ex bulla Clement. ſupradicta informatio capienda per locorum Ordinarios reputatur graue negotium dum ibi ſancitur eſſe capiẽdam informationem à Congregatione reformationis regularium, vel à locorum Ordinarijs, & ideo ex hoc conſtat quã graue ſit iſtud negotium, ſtante quod illius informatio commictitur alternatiuè Congregationi Eminẽtiſs. Card. ſuper reformat. regul. maximè quia commictitur pariter alternatiuè dictis Ordinarijs, vt adhibeant omnem curam, & diligẽtiam in capienda dicta informatione. Et proinde prçſumitur ex dictis verbis bullæ electa induſtria Ordinariorum, ex cõmiſſione grauis, & arduæ cauſæ iuxta opinionem, *Menoch. de arbit.iudic. caſu* 68. *num.*15. *præſumpt.*21. *nu.*4. *lib.*2. *& conſ.*69. *nu.*58. *Capic. deciſ.*151. *num.*6. *& ſequitur* Rot. *apud Farin.deciſ.*234. *à num.*1. *par.*1. *in recent.*

9 Declara primo, vt ſuperiores recipientes nouitios ſine dicta informatione nõ incurrant pœnas conſtit ſi nouitij careant illis defectibus iuxta opinionem *Roderiq. qq. regul.tom* 3 *q.*

54. *artic.* 4. *Portell. de dub. regul. verſ. nouitij informationes num.*6. quos refert & ſequitur *Dian. reſol. moral. p.*3.*tract* 2.*reſol.*83.

Quam opinionem *Rota Romana in deciſ.* 175.*par.* 1. *tom.* 1. *in recent.* minimè amplectitur, iudicando, adeo formam dictarum conſtit. eſſe obſeruandam vt habere locum debeat, quamuis nouitii eſſent benè cogniti,& nati ex nobili genere, & meritò, nam cum pro forma illud ſit inctum per conſtit. in illis verbis (*cæterum pœnas contra ſuperiores quorumcumque ordinum etiam mēdicantiū, qui in admittendis regularibus ad hābitum, & profeſſionem, earundem conſtitutionum formam non ſeruauerint, aut aliter quouis modo controfecerint, in ipſis cōſtitutionibus inflictas ſaluas eſſe volumus*. Et inter alios modos cognoſcendi, an aliquid requiratur pro forma eſt iſte quando conſtitutio annullat actum non factū cum certa ſollemnitate, vt eſt caſus noſter ſecundum *Gomeſ. reg. de ann. quaſt.* 6. Tunc ipſius forma ad vnguem erit obſeruanda, quamuis eſſet notorium nouitium recipiendum carere defectibus, vt videmus à ſimili, in caſibus, in quibus notorium eſt delinquētem gaudere immunitate Eccleſiaſtica adhuc non poſſe extrahi abſque licentia Epiſcopi iuxta *Guid. Papam deciſ.* 121. *nu.* 2. *Seraphin. deciſ.* 90. *p.* 1. & faciunt notata per nos ſupra de immun. Eccleſ. nu. 89. & ſeqq. Vnde caueant ſuperiores regulares ab opinione ſupradictorum ne in foueam incidant.

10 Declara ſecundo, vt informatio fieri non debeat de illis religioſis ſe transferentibus ad alias religiones vt in eis profiteantur, quod patet ex dicta conſtit. Sixti, ibi (*ſed ad euitandam legū, & iudiciorum ſeueritatem, quia tutò in ſæculo viuere non poſſunt.* Ex quibus verbis clarè colligitur mens Sanctiſsimi, vt ſolum capiatur informatio de ſecularibus, qui è ſeculo in religionem confugiunt, non autē de religioſis, qui ab vna religione ad aliam, cauſa deuotionis auolāt, mēs enim legis, & legiſlatoris eſt attendenda, *l. ſcire leges ff. de leg. l. non aliter ff. de legat.* 3. *Surd. deciſ.* 36. *num.* 14. *Ge-*

*Genuenſ.pract.Eccleſ.q.*144 *num.*3.

11 Declara tertio, vt huiuſmodi informatio tantum fieri debeat de nouitijs monaſteriorum virorum, non autem de nouitijs monialium, vt patet tam ex *conſt. Sixti, & Gregorij quam Clem.* illæ enim cum ſint pœnales, & exorbitantes, non ſunt intelligendæ, niſi in caſibus in ea expreſſis, *cap. pœna de penit. diſt.* 1. *l. interpretatione ff. de pœn. Nauarr. in cap. nullam* 18. *q.*2. *Verall.deciſ.*85. *num.*1. *par.* 1.

12 Declara quarto, vt huiuſmodi informatio per Ordinarios capienda non poſsit ſubſequi, & ſic neceſſariò debet præcedere ante habitus ſuſceptionem per verba eiuſdem bullæ, ibi (*Nouitij ad habitum recipi nullatenus poſſint, vel admicti, niſi prius ab ipſa Congregatione & cet.* Dictio enim prius denotat ordinē, & formam, *Butr.in cap. literis num.* 12. *de reſtit. ſpoliat.Benitend.deciſ.*77.*nu.*11 *& ſeqq.* adeo vt ordo, & forma ad vnguem ſunt ſeruanda, nec poſſunt præpoſterari, *Tuſc.concluſ.*341.*nu.*12. *lit. D.* Hinc meritò iuxta opinionem aliquorum aſſenſus Apoſtolicus debet præcedere alienationē bonorum Eccleſiaſticorum, nec ſufficit, vt ſubſequatur teſte *D. Ricc. in prax. par.* 1. *in antiq. deciſ.* 24. *num.* 4. qui plures allegat.

SVMMARIVM.

1 *Sententia dicitur nulla tantum in tribus caſibus iuxta conſt.Clem.VIII.*

2 *Mandatum comparentis in Iudicio apparere debet.*

3 *Procurator habens mandatum commune cum alio nequit ſolus comparere.*

4 *Procurator habens mandatum reſtrictum non poteſt comparere extra reſtrictum.*

5 *Nullitates ex defectu mandati, Iuriſdictionis, & citationis opponūtur aduerſus tres ſententias conformes.*

6 *Nullitas mandati reuocati poteſt opponi aduerſus ſententiam.*

7 *Mandatum an cenſeatur reuocatū per comparitionē principalis.*

8 *Mandatum nullum nullum parit effectum.*

9 *Approbans in Iudicio perſonam alicuius vti procuratoris*

*toris nequit opponere nullitatem mandati. declara vt n.*10.*&* 11.

12 *Mandati nullitas in quolibet actu iudiciario eſt reiteranda.*

13 *Nullitas ex defectu iuriſdictionis vitiat ſententiã, vt neque conualidetur cõſenſu partium num.* 14. *Amplia vt num.*15. 16.17 18. 19. 20.21. 22. 23. *Declara vt nu.*24. 25. *&* 26.

27 *Nullitas citationis vitiat ſententiam, amplia vt nu.* 28.29.30.31.32 33.34.35. 36.37. *Declara nu.*38.39.

De nullitatibus ſententiæ:

Super Bulla Clem.VIII.

1 DE nullitate ſententiæ non poſſe dici,niſi in tribus caſibus tantum,ſcilicet mandati, Iuriſdictionis, & citationis ſancitum fuit *per hãc bullam Clem. incip. litium diſpendiis.* Quare pro choronide videas *Macer. reſolut.*83*.p.*1. *& latè Dom. Ricc. in prax.reſolut.*30. *& ſeqq.par.*4.

2 Quo ad primum caput, ſ3.mandati eſt aduertendũ exceptionem hanc eſſe dilatoriam,& ante omnia debere conſtare de mandato comparentis in iudicio, *Rota deciſ.*20.*p.*4. *Viuius deciſ.* 249.*Maſtrill.deciſ.*259. vbi refert deciſum legitimationem perſonę fieri ante omnia etiã in iudicio exequutiuo, & ſummario, & ideo exceptio defectus mandati, & legitimationis perſonarũ reddit nullum iudicium, & quandocumque poteſt opponi *l.licet C. de procur. cap. in noſtra in fin. eod.tit. c. licet de appellat. in 6. latè Ludouiſ.deciſ.*264. *& ibi additio*, ac reddit ſententiam nullam, ſicut defectus iuriſdictionis R*ota deciſ.*21.*p.* 4. *diuerſ.* & ratio eſt quia obſeruatio terminorũ ſubſtantialium intantum eſt neceſſaria, vt ijs non ſeruatis proceſſus reddatur nullus *Rota dec.*66. *&* 109.*p.*4. Vnde non ſufficit comparenti dicere habere mandatum procuræ,ſed erit exhibendum, maximè ſtante proteſtatione neminem audiri niſi docto de legitimo mãdato *Gabr.conſ.*23.*lib.*2. *Guid.Pap.dec.*129. *& fuiſſe reſolutum in vna Romana cõputorum* 18. *Martii* 1594. *coram Eminent. Card.* Mel-

lino

lino teſtatur Ludouiſ. deciſ. 330. ſubdens fuiſſe in eadē iudicatum non obſtante, quod agebatur in vim obligationis Cameralis. Niſi adeſſet præſumptio mandati, nam proceſſus non vitiaretur *Seraphin. dec.* 933 *& fuiſſe dictum in vna Romana mercedis* 1645. *coram Manſenedo habetur ibi in additione*, ſed non probari mandatum ex verbis ſententiæ dixit *Anchar. conſil.* 259. *& conſ.* 99. *nu.* 2. *lib.* 2. imò etiam ſi Magiſter actorum ſcripſiſſet fuiſſe factā fidem de mandato procuræ Iudici, adhuc ſibi non crederetur, *Alex. conſ.* 147. *num.* 5. *& ſeq. lib.* 5. prout etiam niſi dicta proteſtatio fuerit in quolibet actu repetita cenſeretur ab ea receſſum, & non cauſat nullitatem, *Ludouiſ. deciſ.* 44.

3 Ampliatur 1. vt procurator habens mandatū cōmune cum alio ſine clauſula inſolidum non poterit ſolus cōparere, *l. ſi quis cum procuratorio* §. *pen. ff. de procur. cap. ſi duo eod. tit. in* 6. *latè Mantic. de tacit. lib.* 7. *tit.* 16. *n.* 1. etiam ſi plures procuratores eſſent cōſtituti cum clauſula cum libera, non tamen intelligerentur conſtituti in ſolidū, *Pariſ. de reſign. lib.* 9. *quæſt.* 3 *num.* 24. *Mantic. d. lib.* 7. *tit.* 17. *ſub num.* 8. *&* 9. beneuerum promictens habere ratum quidquid ab eis, vel altero ipſorum erit geſtum importat mandatum inſolidum *Pariſ. d. lib.* 9. *q.* 3. *nu.* 22. *&* 23. *Mart. clauſ.* 127. *par.* 1.

Prout etiam ſi dictum eſſet, & quemlibet eorum illa dictio quilibet eſt diſtributiua, quæ actum vnicuique in ſolidum tribuit *Butr. conſ.* 29. *num.* 29. *num.* 2. *Pariſ. conſ.* 49. *num.* 4. *lib.* 2 *Mantic. de tacit. & ambig. conuenc. lib.* 7. *tit.* 17. *num.* 6. *Biſign. deciſ.* 7. *de procur.* quia dictio quilibet ſimilis ſit dictioni in ſolidum, *Alexan. conſ.* 92. *num.* 4. *col.* 1. *lib.* 7.

Et denique quando apponeretur in mādato clauſula ſimilis clauſulæ inſolidum, quilibet procuratorum poterit comparere, nā ſufficiunt verba æquipollentia, vt quis dicatur conſtitutus procurator ex pluribus in ſolidum, & poſſit ſolus exercere, *Bertazz. conſ.* 29. *Maſcard. d. conclu.* 1308. *n.* 4. Vnde ſi quis plures conſtituit procuratores

non

non dicendo in ſolidum, ſed in mandato addidit verba illa promictens habere ratum quidquid ab eis, vel ab aliquo eorum fuerit geſtum illo caſu ambo intelliguntur inſolidum conſtituti *Put. decis. 98. lib. 3. Mandoſ. ad Lap. alleg. 22. Achill. de Graff. deciſ. 9. de procur.* quia ſatis apertè prĩcipalis conſtituens declarauit per verba æquipollentia in ſolidum, *Mantic. de tacit. & ambig. conuenct. lib. 7. tit. 17. nu. 7.*

4 Ampliatur ſecundo. pręfata regula, vt non ſolum procedat in falſo procuratore, ſed in habente mandatum limitatum, ſeu reſtrictum. *Bart. & DD. in l. licet C. de procur. Abb. in cap. 1. & cap. noſtra num. 2. eod. tit.* nam comparendo extra limites mãdati redderet vtique ſententiam nullam.

Quia forma mandati eſt ad vnguem ſeruanda, fineſque mandati non eſſe extẽdendos probat textus *in l. in re mandata C. mandat.* & omnis receſſus ab eo ſiuè in rem ſiuè in perſonam. ſiuè in tempus vitiat geſta, *l. diligenter ff. eod.* conſenſus enim citra limites ipſius nihil operari poteſt *Roman. conſ. 291. & conſ. 29. nũ. 4.*

5 Ampliatur tertio, vt huiuſmodi nullitatis exceptio poſsit opponi aduerſus triũ ſententiarum cõformium exequutionem, & potentiſsima ſit cauſa redardandi eam *Marſil. ſing. 10, Roman. conſ. 42. num. 2. & conſ. 115. num. 4. Bald. in l. generaliter col. 1. C. de Epiſcop. & cler. Alex. conſ. 77. num. 8 vol. 2. & optimè Triuiſ. deciſ. Rot. Veneta 68. par. 1.* vbi licet aduerſus tres ſententias conformes non poſſit dici de nullitate *per clem. 1. de ſent. & re iudic.* Tamen in tribus caſibus cõtentis in hac bulla ſcilicet citationis mandati, & iuriſdictionis poterit de nullitare dici, latè *Couarr. pract. qq. cap. 25. num. 4.* ſubdens tunc executionem trium conformium ex defectu mandati impediri, quando procurator omnimodo caruit mandato *cap. proximo de iudic. omnim. inriſd. car.*

6 Ampliatur quarto, vt idem ſit ſi mandatum apparuerit, & poſtea reuocatum fuerit, nam adhuc poterit opponi huiuſmodi exceptio per diſpoſit. *text. in cap. mandato, & cap. ex inſinuatione de procurat.* vbi

paria

paria ſunt nullum habere mandatum, vel habere, ſed reuocatum *cap. ex parte decani de reſcript.* plus enim eſt mandatum fuiſſe reuocatum, quam ab initio nullum habuiſſe mandatum, & ratio adducitur *per gloſ. in d. cap. ex parte verb. mandatum*, quia ſtante reuocatione mandati, omne id quod agitur fit contra voluntatem domini, & quod hoc ſit verum comprobatur, nam quando ſententia eſt lata cum aſſerto procuratore non conſtito de mādato, ſi tamen poſt ſententiam de illo conſtabit, vt quia ſuperueniret mandatum ſentētia ſubſtinebitur, *Creſc. deciſ. 1. num. 4. de ſent. & re iudic. ex quo text. in l. Iulianus ff. qui ſatisd. cogan.* extenditur poſt ſententiam *Gratian. deciſ. 105.* niſi præceſſerit proteſtatio principalis, neminem audiri, niſi conſtito de legitimo mandato, adeo quod per ratificationem geſta non conualidantur tenuit, *Rota* 30. *Martij* 1597. *coram Licta, & in vna Romana ſecretariatus* 20. *Nouembris* 1592. *coram Card.* Mellino *vide Guid. Pap. deciſ. 206.* quod non credo procedere in mandato reuocato.

7 Et ad hunc effectum, diceretur mandatum reuocatum per ſimplicem comparitionem principalis abſque illa proteſtatione citra præiudicium, &c. nam hoc caſu, ſi acta fierēt cum procuratore, & non cum principali ſententia eſſet nulla, & haberet locum diſpoſitio huius conſtit. iuxta terminos textus celebris *in c. ſi quem de procur. Boer. deciſ.* 285. *num.* 2. *Maſcard. de probat. concluſ.* 1013. *nu.* 32. *Menoch. præſump.* 36. *nu.* 5. *lib.* 2. *& Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 22 *n.* 12. *cum ſeqq. par.* 1. & habuimus in facto in Curia Archiep. & iuxta votū eximij V.I.D. D. Alexandri Luciani vnius ex dignioribus Conſultoribus eiuſdem Curiæ, ac benemeritiſsimi Auditoris mei præcipuè Domini Cardin. Bōcompagni fuit iudicatum.

8 Ampliatur ſexto, locum ſibi vendicare diſpoſitionē bullæ in mandato nullo ex quo paria ſunt aliquid non eſſe vel inutiliter eſſe *l. quoties ff. qui ſatiſd. cogant.* & ꝙ nullum eſt nullum producit effectum *l. quod nullum eſt ff. de reg. iur.* & nullum, & nihil æquiparantur

ſententia redderetur nulla ad finem, vt ſubintraret diſpoſitio bullæ, ita *voluit Rota deciſ. 76. p. 4.*

13 Sed deueniẽdo ad caput nullitatis ex defectu iuriſdictionis videndi ſunt, *Innoc. in cap. ex relato nu. 1. & in cap. ſuper quæſtionum nu. 2. de offic. deleg. & habetur tot. tit. C. ſi à non compet. iudic. Garz. à Tolet. iuriſdic. 4. Dom. meus Riccius in prax. var. reſolut. 426* vbi doctè loquitur defectum iuriſdictionis maximum eſſe vtpotè ab ipſa cauſa efficiente prouenientem, ex quo potiſsima pars, & baſis, ac fundamentum Iudicij, Duxq; Imperator Iudicij vocatur, & ſic non poteſt dici iudicatum ab eo, qui ius dicendi non habuit *ex l. 1. ff. ad Tertull. l. 1. §. hæc autem verba ff. quod cuiuſque iur. l. 2. in fin. ff. de pœn. & iudicauit Rota Roman. apud Farin. deciſ. 72. par. 1.* hinc euenit, quod ſententia lata per Epiſcopum extra ſuam ciuitatem, & diœceſim eſt nulla, *l. pen. ff. de iuſt. & iur. Oldrad. conſ. 141. num. 1. Federic. de Sen. conſ. 11. num. 8.* & ideo quinque requiruntur ad hoc, vt Epiſcopus, vt valeat exercere iuriſdictionem in aliena diœceſi, de quibus per *Zabarell. in clement. vnica de foro competẽti col. 1. nu. 8.*

14 Et adeo huiuſmodi defectus parit nullam ſententiã, quod neque de conſenſu partium conualidari poteſt *DD. in l. ſi extraneum ff. de appell. text. eſt in l. priuatorum ff. de iuriſd. omn. iudic. Caualc. deciſ. 25.* quia illa ſententia erit lata per priuatam perſonam, & ſententiã latã à carente iuriſdictione non eſſe ſententiam, ſed famoſum libellum *Bald. cõſ. 21. lib. 5.* & proinde ſententia lata à Iudice excommunicato, qui caret omni prorſus iuriſdictione, & reputatur tanquam priuatus eſt nulla, ita quod non poteſt in eum fieri prorogatio *Roman. conſ. 48.* & quod conualidetur conſenſu partium *Garz. à Toleto iuriſd. 333.*

15 Ampliatur primo, procedere dictum caput tam in nullitate ſententię diffinitiuæ quam interloquutoriæ *Achill. de Graſſ. deciſ. 9. de conſtit. ac in omni foro idem deciſ. 10. eod. tit.*

16 Ampliatur ſecundo, vt ſi fuerit delegata cauſa duobus Iudicibus cum clauſula,

la, & ſi non omnes, ſi altera pars proteſtationem fecerit quod debeat coram duobus procedi, & tamen proceditur coram vno tãtum, proceſſus erit nullus ex defectu iuriſdictiionis optimè *Verall. deciſ.* 1. *verb. reſcriptum*, ſententia enim lata per duos Iudices, quando erat cõmiſſa tribus eſt nulla ex defectu iuriſdictionis *l. duo ex tribus ff. de re iudic. cap paſtoralis de offic. de leg.*

17 Ampliatur tertio in ſententia lata à Iudice delegato, de cuius delegatione nõ conſtat, nam eſt nulla ex defectu iuriſdictionis, *Alexand. conſ.* 200. *num.* 11. *lib.* 2. niſi conſtaret de fundamento iuriſdictionis, vt puta de commiſſione tali Iudici, licet non conſtet de præſentatione commiſsionis, nam non poterit dici de nullitate ex iuriſdictionis defectu, *Creſc. deciſ.* 22. *de re iudic.*

18 Ampliatur quarto, vt ſit nulla sẽtẽtia ex defectu iuriſdictionis quando eſt lata durãte ſuſpenſione iuriſdictionis *Gemin. conſ.* 21. *nu.* 4. vbi loquitur in exequutione, & ordinario conferente durante ſuſpenſione iuriſdictionis ad ꝙ vide latè *Card. Tuſc. concl.* 436. *lit.* C.

19 Ampliatur quinto quãdo Iudex egrederetur metam ſuæ iuriſdictionis, vel in perſona, vel in loco, vel in tempore, vel in re, *Bald. conſ.* 177. *num.* 2. *lib.* 1. *Bart. conſ.* 95. *lib.* 2.

20 Ampliatur ſexto, in ſententia lata à Iudice habente iuriſdictionem cũ qualitate, nam ſi pronunciet nõ cognito de qualitate conferẽte iuriſdictionem quãdo eſt oppoſita exceptio eſt nulla cum omnibus ſequutis *Bald. conſ.* 275. *lib.* 5. *latè Tuſc. concluſ.* 18. *verb. qualitas*, qualitas enim perſonæ adiecta ad vnguem interuenire debet, *vt in cap. vbi periculum §. cœterum de elect. in* 6. *Curt. conſ.* 6. *Pariſ. conſ.* 62 *nu.* 39. *lib.* 4. adeo vt non ſufficiat dictam qualitatem interuenire poſt, ſed neceſſe eſt, quod prius interueniat, *Socein. conſ.* 16. *nu.* 38. *par.* 4. *Rimin. conſ.* 29. *nu.* 10. *lib.* 1. *Menoch. conſ.* 1. *nu.* 416 *lib* 1. & poſt alios plures refert *Char. dec.* 16. *n.* 9. *et ſeq.*

21 Ampliatur ſeptimo, vt huiuſmodi defectus iuriſdictionis nullitatem ſentẽtiæ operans, poſsit opponi quandocunque, *Bart. conſ.* 95. *nu.* 2. *lib.* 2.

22 Ampliatur octauo, in ſẽtentia lata per Iudicem laicũ in cauſa ſpitituali, prout in cauſa matrimoniali, nã eſt ipſo iure nulla, *cap. lator qui fil. ſint leg. cap. per tuas de ordin. cognit.* DD. *in l. Titia ff. ſolut. matrim.* & ideo oppoſita hac exceptione debet cauſa remicti ad forum Eccleſiaſticum, latè *Cardin. Tuſch. concluſ. 455. verb. Iudex ſecularis.*

23 Ampliatur nono, vt exceptio incompetantiæ Iudicis in cauſa criminali poſsit opponi etiã per procuratorem *Caſſan. conſ. 1. Afflict. conſtit. regn. priuilegia not. 4. & alij quos refert Garz. à Tolet. iuriſd. 47.*

24 Declara primo, vt non poſsit dici ſententia nulla ex defectu iuriſdictionis, quando fuiſſet conſenſum in iuriſdictionem eius, qui funditus non carebat iuriſdictione, vel quando Iudex pronunciauit ſe Iudicem competentem, & non appellauit, *Bald. conſil. 277. lib. 1.*

25 Declara ſecundo in ſententia lata à Iudice incompetenti reſpectu rei conuẽcti, nam validatur per comparitionem, & reconuencionem factam per reum in iudicio, *Afflict. deciſ. 27.* ſubdens eius iuriſdictionẽ cenſeri prorogatam iuxta notata in *l. 1. ff. de iudic. & in l. 1. C. de iurisdict. omn. iudic.*

26 Declara tertio, vt nullitas ex defectu iurisdictionis opponi non poſſit contra tres ſententias conformes ſi conſtet de fundamẽto iuriſdictionis, puta de cõmiſsione tali Iudici tertiam ſententiam proferenti facta, licet non conſtet de præſentatione commiſſionis, ſecundum *deciſ. Rotæ in vna Vlixibonen. pecuniaria coram Creſcent. quæ eſt deciſ. 22. de ſentent. & re iudic.*

27 Tandem deueniendo ad nullitatem ex defectu citationis firmanda eſt veriſsima concluſio defectum citationis vitiare ſententiam, *ita Afflict. deciſ. 281. Rota deciſ. 70. & 81. par. 4. per text. in l. ab eo, & l. ſi vt proponis la prima C. quom. & quand. Iudex, & voluerunt etiam Veral. deciſ. 117. lib. 1. Viuius dec. 154. & Creſcent. deciſ. 3. de dol. & contum.*

28 Ampliatur primo, vt ſententia abſque citatione adeo ſit nulla, vt non tranſeat in rem iudicatam, ſiue

ſit

ſit ab ea appellatum ſiue non, *Abb.conſ.92.lib.1.latè Ludouiſ.deciſ.339.*

29 Ampliatur ſecundo, vt adeo ſit efficax talis nullitas, quod neque per quamuis aliam conſtitutionem, vel ſtatutum tolli poteſt, nec decerni, vt abſque ipſa ſententia ferri poſsit *Frāc. in cap. cum dilectus q. 52. lim.3. num.138.de appellat. Felin. in cap. ex parte il ſecondo nu.10.eod.tit. Bald.in l.1. de offic.deleg.*

30 Ampliatur tertio, vt huiuſmodi defectus, & nullitas opponi poſsit in ſententia Principis abſque citatione, *Marſil.ſing.75.Caſſador.dec.8.num.6. de reſcrip.* Hoc tamen intelligas de poteſtate ordinaria, & iuridica, & non de abſoluta, ſeu de illius plenitudine, *Viu. lib. com. opin. concluſ. verbo ſententia non proferri num.6. Gabr. com. opin.concluſ.5.num.5. & ſeqq. tit. de citat.*

31 Ampliatur quarto, vt data nullitate ex defectu citationis, vltra quod iudicium, proceſſus, & omnia acta ſunt nulla, non tollat litis pendentiam, neque inducat perpetuationem iuriſdictionis, neque interrumpat præſcriptionē plures refert *V.ant.de nullit. ex defect. citat.num.24.Verall. deciſ.182.num.3.par,3.*& ſic citatio nulliter exequuta non interrumpit curſum triennalis poſſeſsionis *Verall.deciſ.109.par.1. verb. citatio.*

32 Ampliatur quinto, vt nō ſufficiat citatio, generalis ad cauſam, vel ad audiendam voluntatem Iudicis *gloſ. in d.clemen. ſæpè verb. ad id*, vbi ad effectum, de quo ſupra eſt exprimenda nominatim, quod ſit ad ſētentiam diffinitiuam ſequitur *Cardin. ſub num.9. notab.16. & Felin. in cap. conſuluit de offic.deleg. Rot.dec 17.nu.1. de ſent.& re iudic. in nouis Vant. de nullit. ex defect. citat.num.56.noui ter Seraphin.deciſ.1118.nu.2.*

33 Ampliatur ſexto, vt citatio ad ſententiā debeat eſse perſonalis, non autem ſufficit fieri ad domum; niſi quādo prius præceſſerat citatio perſonalis in principio cāſę, & poſtea non potuit in perſonam citari, vt puta, ſi citandus latitabat, vel citatio eſſet difficilis, aut alia difficultas erat, *clem. cauſam quæ de dolo, & contum. Put. deciſ.279. lib.1. & deciſ.33.*

&

& 283.lib.3. Achil.de Graſſ. deciſ. 16. *de dol. & contum. Caſar. de Graſſ. deciſ.*7. *de ſent.& re iudic.Vantius vbi ſupra num.*82 *& ſequent.*& in Vrbe ſemper ſeruatur rigoroſè, quod citatio ad ſententiam ſit perſonalis, niſi ex vrgentiſſima cauſa, & tunc fieri ſolet ad domũ, & in acie campi floræ per diligentiam à duobus curſoribus factam, vt patet, & quod de dicta diligentia facta pro perſonaliter citando conſtare debet alias illius exequutio eſt defectiua, vide *Seraphin deciſ.*792. *num.*6. & quod quando citandus non reperitur poſſit fieri citatio domi ſolitæ habitationis voluit *Rota deciſ.* 48. *in nouis, & deciſ.* 394. *in antiquis,* prout etiã dicitur quis legitimè citatus ſi ob non tutum acceſſum tantummodo ſit citatus domi dimiſſa copia, & ad valuas Eccleſiæ, *Seraph. dec.*1296.*par.*2.*nu.*4.

Beneuerum quãdo promittitur de iure fieri citationem domi intelligitur de domo quam inhabitat tempore citationis, & hanc eſſe communem opinionẽ teſtatur *Tiraq. de vtr. retr. tit.*1.§.9.*gloſ.*2.*num.*27. *quẽ ſequitur Rota teſte Verall. deciſ.* 116. *nu* 2. *vbi num.* 3. *ex* Conſ. *Imol.*105. *colum.*1. inquit huiuſmodi citationem domi fieri non poſſe quando ſcitur quem eſſe extra ciuitatem in certo loco, quia tunc eſſet citandus ibi principaliter, ſecus vero erit ſi eſſet vagabundus, nã tunc ſufficeret citatio eò modo quo dicit B*art. in l.*4. *§.ait prator ff.de damn. infecto,* alias ſententia lata cum dicta citatione eſt nulla, prout fuiſſe deciſum per Rotam firmat *Verall. loc. citato.*

34 Ampliatur ſeptimo, vt nec releuet citatio ad ſententiam facta, ſi remaneat circumducta ex eo, quod fuit facta ad certum diem, ſeù tempus, & intra illud non fuerit ſententia lata, nulla erit ex defectu citationis, *Tuſcus concluſ.*235. *lit.* C. *& Gabriel d.tit. de citat. concluſ.* 1. *num.*113. *& num.*437.*cum ſeqq.*niſi fuerit pronunciata in die immediatè ſequenti, nam ſubſtinebitur, vt per eundem *Gabr. poſt plures quos allegat num.* 438. *facit optimus textus in cap. conſuluit de offic.deleg.& videatur in terminis dec.Creſc.*11.*de dilat.*

35 Am-

35 Ampliatur octauo, vt defectus citationis non ſolum vitiet ſententiam pronunciatam contra non citatum, ſed etiam ad eius fauorem latam, *gloſ. & Bart. in l. ſi furioſo num. 2. ff. de re iudic. vbi omnes communiter latè Vantius loc. cit. num.* 10. *& Gabriel d. num.* 114. Vnde euenit ſentẽtiam latam contra mortuum, vel in eius fauorem non valere iuxtà adducta per *Verall. deciſ.* 140. *par.* 3. *Abb. conſ.* 3. *lib.* 2. *Aret. conſ.* 110.

36 Ampliatur nono, vt poſſit etiam opponi defectus citationis ſi fuerit emanata à Iudice remoto, nam alio ſubrogato pronunciari nõ poteſt, niſi de nouo à ſucceſſore expediatur citatio, *ex gloſ. in l. conſentaneum verb. à quo C. quomodo, & quando Iudex, & ibi Bart. num.* 11. *& Gratian. deciſ. March.* 108. amplians procedere etiam in delegato, qui tenetur de nouo citare non obſtante citatione facta per prædeceſſorem.

37 Ampliatur decimo, vt intrent termini prædictæ bullæ ſi vtraque pars non fuerit citata ad ſententiam, *Abb. in d. clem. licet Vital. ſub num.* 43. ibi tenet ſtilum eſſe, quod vbi pars inſtat pro ſententia ferenda, tunc citandam eſſe ſolam partẽ aduerſam, & hanc opinionem amplector non eſſe neceſſariam citationem vtriuſque partis, quando citatio non fit ex mero Iudicis officio, nam ſtatim quod vna pars citat alteram, à vehementi ſe ipſum citare cenſetur faciunt adducta, *per Put. dec.* 617. *Bellam. deciſ.* 749. *Achill. de Graſſ. dec.* 14. *nu.* 2. *de appell.*

38 Ampliatur 11. intrare terminos bullæ non ſolum ſi nullatenus fuerit relaxata citatio, ſed etiam ſi nulliter fuiſſet exequuta, & dicitur nulliter exequuta quã do non eſt ſeruata forma citationis, vt eſt videre apud *Verall. deciſ.* 111. *p.* 1. *verb. citatio.* Vnde ſi tempore ſententiæ non apparet nuncij relatio, ſententia erit nulla, cum ad validitatem ſententiæ pręcedere debet relatio *Calderini conſil.* 6. *de dilat,* nec ſufficeret probatio nuncij dicentis ſe citaſſe, quia dato quod ſufficeret, quod quandocumque conſtaret de citatione, non ſtaretur atteſtationi nuncij, quia tractaretur de intereſſe ſuo, ſaltem reſpectu

ctu honoris Iudicis, *Ioann. Andr. in addit. ad Specul. ti. de teſt. §. 1. verſ. ſed pone quod adminiſtrator Butr. in cap. cum à nobis de teſt. & in c. cum ex literis de tranſact. Alex. conſ. 86. lib. 2.* nec præſumeretur facta relatio ex antiquitate temporis, *Caſtr. conſ. 81. num. 3. lib. 2.* imò nec ſufficit, quod Iudex aſſerat in ſententia fuiſſe peremptoriè citatum, *Alex. conſ. 123. nu. 2 lib. 2.*

Eſt autem aduertendum quod dicta citatio nulliter exequuta validatur per cõparitionem citati, quia cõparendo ſatis ẽſt certus de eo, quo erat citandus, & ita tentum *in vna Meleuitana iuriſdictionis coram Accorãbono 12. Decembris 1552. per Rot. Rom. ſignificat Seraphin. deciſ. 654. nu. 1. Verall. deciſ. 112. d. par. 1. verb. citatio, &* ſi pars comparuerit procuratorem, licet fuerit comparitum ad effectũ tantum excipiendi de nullitate ipſarum citationum, *Miſing. obſeru. 54. centur. 4. Lancellott. de attent. par. 2. cap. 4. in præfat. num. 117. & Seraphin. deciſion. 1441. par. 2.*

19 Amplia 13. in citatione continente breuem terminum, vt impoſſibile ſit citatum potuiſſe comparere infra illud, *Bald. conſ. 411. lib. 4. arg. text. in c. ſacro de ſent. excomm. in 6.*

38 Declaratur primò, vt ſufficiat ſententiam intimari procuratori, *Macer. reſol. 112. caſu 15. lib. 1.*

39 Declaratur ſecundo, vt dicatur citatus perſonaliter ex quo impediuit quo minus nuncius illum perſonaliter citaret doctrina eſt *Aſin. in prax. §. 6. c. 2. verſ. 2. citari poteſt, Achil. de Graff. deciſ. 22. de probat. Creſc. deciſ. 1. de dol. & contum. & deciſ. 18. de ſent. & re iudic. Theſaur. for. eccleſ. par. 2. cap. 38. num. 102. Macer. loc. cit. caſu 16.*

SVMMARIVM.

1 *Officium ſuper cadauera mortuorum à quibus eſt faciendum, & quid ſtante conſuetudine nu. 2.*

3 *Mendicantes non poſſunt exire cum cruce ad recipienda cadauera ſepelienda in eorum monaſterÿs.*

4 *Funus leuari nequit ſine licentia parochi, dicta antiphona ſubuenite, & quid ſi nolit parochus accedere num. 5. & quid ſolutis iu-*

ribus parochialibus nu. 6.
7 *Orarium ad quos ſpectat.*

De officio ſuper cadauera defunctorum ad Eccleſias mēdicātium delatorum faciendo.

Decretum S. Congr.

SAcra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum, ſæpius cenſuit, quoties cadauera mortuorū ad Eccleſias Fratrum Mendicantium *deferuntur, officia mortuorum, & reliqua munia, quæ in huiuſmodi miniſteriis adhiberi ſolent, non à Canonicis, neq; à Clero, ſed ab ipſis Fratribus peragi debere.* Datum *Romæ die 22. Aprilis* 1625. *Coſ. Card. de Torres.*

Proſper Fagnanus Sac. Congr. Secr.

Tenore ſupradicti decreti Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridēt. interpetrū cenſuit, vt quoties cadauera mortuorum ad Eccleſias Fratrum mendicantium deferuntur officia mortuorum, & reliqua munia quæ ſolent adhiberi in huiuſmodi Monaſterijs adhiberi ſolent, non à Canonicis, vel à Clero, ſed ab ipſis fratribus peragi debeant.

Ratio autem videtur eſſe, quoniam iurisdictio Parochi cleri, vel Canonicorum durat, vſque ad portas Eccleſiæ regularium *cap. 1. de ſepultur. Leuia exam. Epiſcop. lib. 6. cap. 3 nu. 4.*

2 Sed non inutilis erit dubitatio quid dicendum ſtante conſuetudine in contrarium, an per hoc decretum intelligatur derogatum cōſuetudini in contrariū exiſtenti, negatiuam opinionē ſequitur *Gratian. diſcept. forenſ. c. 49. p. 3.* dummodo conſuetudo ſit immemorabilis, ex quo conſuetudo immemorabilis habet vim priuilegij *cap. 1. de conſuet. in 6. latè* Mariſcotti. *var. reſolut. cap.* 101. *lib. 2. Couarr. var. reſol. cap.* 13. *num. 5. & D. Riccius deciſ. 76. p. 3.*

3 Item ad hunc effectum eſt ſciendum, quod mendicantes non poſſunt exire cum cruce ad recipienda cadauera ſepelienda in eorum

rum monaſterijs optimum eſt *Conſ Oldradi* 82. *quem ſequuntur Fuſc. de viſitat. & regim. Eccleſ. cap. 25. n. 8. remiſſiuè Rebuff tom. 1. tit. de ſent. prouiſion. in præfat. num. 69 pag. 234. & tit. de ſent. exequutor. art. 3. gloſ. 1. num. 3. pag. 338. et deciſum refert Seſſe deciſ. Arag.* 413. Et ideo cum aliquis ſepelitur in Eccleſia regularium non poſſunt regulares ingredi parochiam alienam proceſſionaliter cum cruce ad deferenda corpora defunctorum, niſi vocato proprio defuncti parocho, & eo præſente, & licentiam concedente, quamuis extaret conſuetudo immemorabilis in contrarium, *vt declarauit S. Congr.*

4 Quare propter iuriſdictionem quam parochus habet in ſua parochia non poteſt funus leuari ſine illius licentia, & antequam per eum dicatur antiphona ſubuenite, vt declarat *Imola in clem. dudum col. 16. nu. 66. & ibi Card. in §. huiuſmodi in fi. de ſepult. Oltrad. conſ.* 81. *num.* 2. quamuis dicta cadauera Eccleſijs mendicantium, vel aliis Eccleſijs deferrerentur, *gloſ. in clem. dudum §. verum ne parochiales verb. integrè de ſepult. Abb. in cap. cum liberum in fine verſ. et cum ſit conceſſa eod. tit. Imol. et* Cardinal. *ibidem et Oldrad. d. conſ. 82. et 225. num. 14. quos refert, et ſequitur Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 298. *num.* 12. *& ſeq. et nu.* 78. vbi quod non poteſt leuari funus niſi iubente parocho per aſperſionem aquæ benedictę ita quod alij fratres in illa parochia non poſſunt proceſſionaliter afferre mortuum, qui elegit ſepulcrum in Eccleſia extra parochiã, & ſi aliter faciant licitum eſt parocho ſurripere, & tollere cruces, & alia proceſſionalia monachis, & licet idem *Oltrad. conſ.* 225. contrarium conſuluerit, hanc tamen contrarietatem declarat *Zabarell. in d. cle. dudum §. huiuſmodi num. 3. verſ. ſecūdo quero*. Et quod regularibus non liceat leuare defunctorum funera ſine proprio parocho, declarauit Sac. Congreg. ſub ſequenti tenore.

Licet in Sacro generali Lateranenſi Concilio ſtatutum, & ordinatum fuerit, vt fratres Ordinum Mendicãtium, cæterique Religioſi Regulares nõ poſſint intra-

re Parochias cum Cruce ad leuanda funera eorum, qui apud Eccleſias Domorum, & locorum eorundem ſuam elegerint ſepulturam, niſi prius præmonito, & requiſito, ac recuſante parochiano presbytero, & tunc ſine eius, & Ordinarii præiudicio. Significatum tamen eſt Sacræ Congregationi S.R.E. Cardinalium negotiis Epiſcoporũ, & Regularium propoſitæ nonnullos fratres præſertim Ordinis Minorum de Obſeruantia, cuiuſdam conſuetudinis prætextu, quam neque antiquitate vallari, neque obſeruantia viridi inniti, neque pacifica, & non interrupta poſſeſſione firmatam eſſe conſtat, contendere ſibi licere, defunctorum funera proprio eorum parocho abſente, eòq; irrequiſito, efferre & leuare; idque haud leues controuerſias, & altercationes, aliquibus in locis, non ſine populi ſcandalo, & Dei offẽſione excitaſſe. Ideo volẽs eadem Sacra Congregatio omnem eiuſmodi diſſentionum, & ſcandalorum materiam, & occaſionem præcidere, vt tam parochi, quàm Fratres ipſi, vnanimi inter ſe voluntate, & ea, quæ par eſt charitate, vltima hæc Chriſtianæ pietatis officia defunctis præſtent, declarat, & huius decreti tenore ſtatuit, prædictis Fratribus Ordinis minorum de Obſeruantia, aliiſque quibuſuis Regularibus quorumcunque Ordinum, & Congregationum, tam Mendicantium quam non Mendicantium exiſtant, nullo modo licere; etiam ſpecialis alicuius conſuetudinis prætextu, parochias cũ Cruce proceſſionaliter, aut alias ad efferenda, & leuanda defunctorum funera intrare, vel illa leuare & efferre, niſi vocato, & expectato proprio defuncti Parocho, eoque ibidem præſente ſi tamen ipſe aliter fieri non conſentiat, & permittat, vel niſi requiſitus, venire expreſsè omninò recuſet. Atque ita obſeruari mandat, & diſtrictè præcipit, firmis, & in ſuo robore permanentibus ijs omnibus, quæ ſuper quarta funerum, & canonica portione, àliiſque iuribus, ad ſepulturas pertinentibus, à ſacris Canonibus, & Conciliorum decretis, Summorumque Pontificum conſtitutionibus hactenus ſancita, & ordinata sũt, vel alias ex particulari cõſuetudine, vel alio iure obſer-

ſeruantur. Romæ die xii. Ianuarij. M. DCIIII.

Alex. Card. Floren.

Hieronymus Augucchius Secretarius.

5 Verum ſi parochus nequeat cum ſua cruce accedere ad defuncti ſepulchrū. Tunc facta requiſitione in in ſcriptis coram Notario, & teſtibus, per hæredes defuncti, vel regulares, poterint illi proceſſionaliter intrare in alienam parochiā cum cruce, & ſepelire defunctum ex quo videntur adimpleuiſſe conditionem poſitam in declaratione S. Congr. & quilibet vtens iure ſuo, nulli facit iniuriam maximè in caſu extremæ neceſſitatis.

6 Idemque procederet ſi ipſi Parochi fuiſſent ſoluta iura parochialia, nam hoc caſu liberè poſſent ingredi proceſsionaliter parochiā, & portare defunctum ad eorum Eccleſiam cum cruce propria, ſed parochus id rarò agat, ac dabit licētiam in ſcriptis pro illa vice, & pro aliqua cauſa, reſeruando ſibi iuxta illius parochiæ.

7 Prout etiam animaduertant hodie Canonici parochus, & clerus, quod licet orarium ſpectet ad parochum in funeralibus ad late tradita per *Grat. loc. cit. nu.* 54. *et* 55. *tom.* 2. attamen ſi cadauer deferatur ad monaſteria mēdicātium ex vi huius decreti orarium ſpectabit ad eoſdem mendicantes.

SVMMARIVM.

1 *Societates officij ſolum contrahuntur ſuper officijs Romana Curiæ num.* 4. *Amplia vt nu.* 10. *et* 11. *limita nu.* 12.

2 *Societas officii, vt ſit licita, quæ requirat nu.* 3.

5 *Societas officij Theſauratus contrahitur licitè.*

6 *Societas officij militis Pij licitè contrahitur.*

7 *Societas officii militis lilii poteſt contrahi.*

8 *Societas officii curſuratus poteſt contrahi.*

9 *Societas officii* Notariatus *contrahitur.*

13 *Societas poteſt contrahi ſuper pluribus officiis vacabilibus.*

14 *Societas an contrahi poſſit ſuper ſcripturis. Notarii, qui non habebat titulum Notariatus.*

De

De Officiorum ſocietate.

Super Bulla Pauii IV.

DE *anno* 1555. *per hanc bullam incip. inter cæteras* fuit ſtatutum ſocieta-
1 tes officij non poſſe contrahi, niſi ſuper officiis, Romanæ Curiæ, *vt habetur etiam infra tit. de vſuris*.

2 Ex qua Bulla aperte colligitur, quod ad hoc, vt ſocietas officij ſit licita, & careat omni labe vſurariæ prauitatis requiri, vt in primis vere, & cum effectu adſit officiũ, vt ipſummet nomen denotat, dixit *Rota in Rom. ſocietatis* 28. *Ianuarij* 1592. *coram Emin.* Car*dinali Blanchetto in Romana ſocietatis*, 39. *Ianu.* 1601. *coram Eminentiſſimo Cardinali Mellino in Romana ſocietatis officii* 14. *Ianuarii* 1613. *coram Emin. Cardin. Pamphilio in Foroliuien. Societatis* 13. *Ianuarii* 1614 *coram Eminentiſſimo Cardinali Sacrato*.

3 *Et Seraſinus deciſ.* 12. dicit, quod debet eſſe verum officiũ, quod officium eſt eſt de ſubſtantia ſocietatis, *Mantica* in *deciſ.* 6. voluit officium eſſe neceſſarium, & ſocietatem abſque illo contrahi licitè minimè poſſe cenſuit Rota in vna ſocietatis *decima Maii* 1614. *coram Ludouiſio*.

4 Ex quibus omnibus infertur ſocietatẽ officij contrahi poſſe ſuper omnibus officijs Romanæ Curiæ, vt dixit, & voluit R*ota in Romana ſocietatis* 14. *Ianuarii* 1613. *coram* Emin. *Cardin. Pamphilio*, & alibi ſępiſsimè.

5 Et de officio Theſauratus dixit *Rota in* R*omana ſocietatis* 16. *Iunii* 1595. *coram* Orano.

6 De officio militis Pij in *Romana ſocietatis* 16. *Febr.* 1596. *coram Iuſto in Romana ſocietatis* 13. *Ianu.* 1595. *corã Penia in* R*omana ſocietatis* 29. *Ianuarii* 1601. *corã Emin. Cardinali Mellino*.

7 De officio militis Lilij in *Romana ſocietatis* 16. *Nouembris* 1612. *coram* E*min.* C*ardin.* C*aualerio*.

8 De officio Curſoratus in *Romana ſocietatis* 9. *Maii* 1588. *coram Gipsio in Romana ſocietatis* 1. *Iulii* 1596. *coram* C*orduba*; *in Romana ſocie-*

ſocietatis 5.Februarii 1609. *coram Sanctiſſimo Gregorio XV. in Romana ſocietatis* 1. *Iulii* 1602. *coram Eminent. Card. Pamphilio, Seraphin. deciſ.*389.*in princip.*

9 De officio Notariatus, *Seraphin. deciſ.*543.*num.*2. *&* *deciſ.* 905. *in Romana ſocietatis* 1. *Iulij* 1596. *coram Corduba:* vbi de Notariatu Rotæ.

10 Quæ concluſio procedit ſiue officia ſint empta, ſiue emenda, quia etiam ſuper officio emendo poteſt contrahi ſocietas, vbi dixit *Rota in Romana ſocietatis* 9. *Maii* 1588.*coram Gipsio, & apud Puteum deciſ.*67. *p.*3.

11 Item cõcluſio procedit, ſiue officium proprium, ſiue alienum: quia etiam ſuper alieno officio poteſt cõtrahi ſocietas, *Gratian.diſc. forenſ.cap.*138.*num.*16. *Rota in Romana ſocietatis* 9. *Martii* 1588.*coram Gypsio.* in cuius deciſionis caſu fructus, & officium non poterunt alienari ab exercente d.officium *in Romana ſocietatum* 29. *Ianuarii* 1601.*coram Emin.Cardinali Mellino,* vbi quod hoc præſertim procedit, data ignorantia dantis pecunias.

12 Limita primo in officijs, nõ vacabilibus, quia ſocietas non poteſt contrahi; Rota *in Romana ſocietatis*, 1. *Iulii* 1596. *corã Corduba* q̃ loquitur de Notariatu ciuili Gubernatoris Vrbis, quod non vacat, ſed tranſit ad heredes in *Forliuien.ſocietatis* 1602.*coram* Lancelletto,*in Foroliuien.ſocietatis* 13. *Ianuarii, &* 20. *Iunii* 1614. *coram Sacrato, & ita cautum eſt in hac conſtitutione Pauli IV*.ſi bene legatur, & ſic ſe habet communis obſeruantia.

Quod probatur, quia in officiis nõ vacabilibus nullum adeſt periculum amiſſionis, quia non vacant, ſed tranſeunt ad hæredes; & ſocietas ſine mutuo vitæ periculo non ſubſtinetur: immo dixit *Rota deciſ.* 767. *num.*7. *p.*1. *diuerſ.*quod periculum vitæ facit valere ſocietatem, *Seraphin. deciſ.* 332.*par.*2. hoc eſt periculũ vitæ vnà cum officio, & fructuum communicatiõ sũt de ſubſtantia ſocietatis, nec ſine illis valet ſocietas.

Ratio enim eſt quoniam ſi ſocietas fiat ſuper officio non vacabili, nullum periculum ſubit officialis, cui tamen deberet currere periculum amiſſionis officij, nam

nam in hac ſocietate propter maiorem contrahentium commoditatem factum eſt, vt ſi moriatur officialis, ipſe amittat officiũ, ſi vero moriatur is, ſup cuius vitæ periculo inita fuit ſocietas, dans pecunias illas amittat, *vt in Romana ſocietatis* 29. *Ianuarii* 1601. *corã Emin. Card. Millino, quam ſequitur Rota in d. Foroliuien.* 13. *Ianuarii* 1614. *corã Sacrato, & in Romana ſocietatis officii* 14. *Ianuar.* 1613. *coram Eminent. Card. Pamphilio*, iſta igitur eſt ſocietas officij, quę ſuper officio non vacabili contrahitur etiam in caſu, quo officia vacabilia redderent 12. pro centenario, *Rota in Romana ſocietatis* 14. *Ianuarii* 1613. *coram Eminentiſſimo Cardinali Pamphilio*, & ratio eſt, quia adhuc ceſſaret dicta compenſatio periculi cum periculo, quam eſſe neceſſariam dictum eſt in hac ſpecie ſocietatis, quæ contrahitur ſuper officiis vacabilibus. Et neque conſuetudine induci poteſt, ꝙ ſocietas officij ſuper officio non vacabili contrahatur. *Rota in Foroliuien. ſocietatis* 13. *Ianuarii* 1614. *coram Archiepiſcopo* Damaſceno.

13 Sed animaduertas diligenter in ſupradicta materia ſocietatem poſse contrahi ſuper pluribus officiis vacabilibus, vt cenſuit *Rota in vna Romana ſocietatis de Luchinis* 24. *Ianuarii* 1575. *coram Blanchetto, quæ eſt deciſ.* 288. *par.* 1. *diuerſorum, & iterum patet in deciſ.* 500. *par.* 1. *diuerſor. & iterum in vna* Romana *ſocietatis* 28. *Ianuarii* 1604. *corã Emin.* Card. *Millino, & in alia Romana ſocietatis* 1588 *coram Blanchetto*, & vide ad materiam *Deciſ.* R*ota in vna Foroliuien. ſocietatis* 17. *Ianuarii* 1614. *coram Sacrato, & in dec.* 709. *par.* 1. *diuerſorum*.

14 Sed an ſocietas contrahi poſſit ſuper ſcripturis Notarij, qui non habebat titulũ notariatus, ſed dominium ſcripturarum, *Rota in deciſ.* 581. *apud Seraphinum*, *& iterum in deciſ.* 905. cenſuit minimè contrahi poſſe, ex quibus deciſionibus colligitur non eſſe veram opinionem illorum dicentium officia interponi ſolũ ad colorandum contractũ, vt patet *in deciſ.* 288. *par.* 1. *diuerſ. &* Rota *Romana de caſsanis* 7. *Decembris* 1612. *coram Sacrato*, & ſic redditur

tur dubia *Deciſio* Rot*æ* *coram Corduba in Romana ſocietatis 9. Maii* 1588. volens ſocietatem poſſe contrahi ab officiali habente nudum nomen officij.

SVMMARIVM.

1 M*iſſæ non poſſunt celebrari in oratoriis priuatis abſq; licentia Pontificis.*
2 *Licentia Pontificis celebrandi in oratoriis priuatis.*
3 *Oratorium quando dicatur decenter ornatum nu.* 5.
4 *Altare quæ ornamenta requirat.*
6 *Licentia alicui conceſſa faciendi celebrare in oratorio ciuitatis, an extendatur per translationem habitationis ad alium locũ.*
7 *Familiæ appellatione qui veniant.*
8 *Miſſa an poſſit celebrari in præſentia familiæ, non interueniente priuilegiato.*

De Oratorijs priuatis.

Breue Apoſtolicum Sanctiſſimi Vrbani VIII.

1 SVperiori in titulo de Miſſarum celebratione prohib. in oratorijs priuatis. Habes decretum Sac. Congreg. quæ ſæpius reſpõdidit, miſſas non eſſe celebrandas in oratoriis priuatis abſque licentia Summi Pontificis impartiri aliquãdo ſolita, prout Sãctiſſimus D.N. Diuina prouidentia Papa Vrban. VIII. meuſq; benefactor cõceſſit licẽtiã faciendi celebrare miſſam in domo mediante breui ſub annulo Piſcatoris ſequentis tenoris.

2 *Dilecto filio nobis in Chriſto Ioſepho, vt in priuato domus tuæ Ciuitatis Capuæ Oratorio ad hoc decenter muro extructo, & ornato, ſeu extruendo & ornando, ab omnibus domeſticis vſibus libero per Ordinariũ licentia eius arbitrio duratura vnam Miſſam pro vno quoque die, dummodò in eadem domo celebrandi licentia, quæ adhuc duret, alteri conceſſa non fuerit, per quẽcunque Sacerdotem ab eodẽ Ordinario approbatum ſæcularem, ſeu de Superiorum ſuorum licentia regularem, ſine tamen quorumcunque iurium Parochialium præiudicio, ac Paſchatis Reſurrectionis, Penthecoſtes, & Natiuitatis Domini noſtri IESV CHRISTI, necnon*

aliis ſolēnioribus anni feſtis diebus exceptis, in tua, ac familiæ tuæ præſentia celebrari facere libere, ac licitè poſſis, & valeas Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium concedimus, & indulgemus. Non obſtantibus conſtitutionib⁹ Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcunque: Volumus autem quòd familiares ſeruitiis tuis non neceſſariis ibidem Miſſæ intereſſentes, ab obligatione audiendi Miſſam in Eccleſia diebus Feſtis de præcepto minimè liberi cenſeantur. Datum &c.

Quod breue apoſtolicū, cum fuiſſet præſentatum Illuſtriſſimo Ordinario Capuano bonæ memoriæ nobilis familiæ de Cōſtantio, nobiſque tranſmiſſum, adhoc, vt ipſius tenor, ac in eo diſpoſita obtemperarētur, & præcipuè verba illa (*Oratorio ad hoc decenter muro extructo, & ornato.*)

3 Videbatur dicendum oratorium debere eſſe decenter ornatum nō ſolum rebus neceſſariis ad celebrādum, ſed etiam deſeruientibus ad ornandum, cuiuſmodi eſſe ſolent in oratorijs, tapetia pro pauimento, flores, & ornamenta murorum, nam appellatione ornamentorum non veniunt veſtes, ad *text. in l. ornamentorum ff. de aur. & arg. leg.* ſed ea, quæ parantur cauſa ornandi tantum *l. argumento ff. eod.* cum per Sanctiſſimum Dominum requiratur talis decens ornatus in oratorio, vt non ſolum neceſſaria ad celebrationem, ſed etia mquæ tantum cauſa ornandi deſeruiunt.

Sed quoniam conſuetudo eſt legum, & conceſſionum interpres *cap. cum dilectus de conſuet. l. minimè ff. de leg.* & conſuetudine receptum eſt, vt Ordinarij viſitantes oratoria in domibus priuatorum flores, & ornamenta murorum non requirant, ſed tantum neceſſaria ad celebrandum.

Cenſui illa tantum eſſe neceſſaria, quæ in rubricis miſſalis Romani explicantur, puta vt oratorium habeat altare totum lapideū, vel ſaltim terreum, aut ligneum quoad ſuas omnes remotiores partes, dūmodo ſuperiorē menſā tantæ longitudinis, & latitudinis lapideam habeat ab Epiſcopo conſecratam, vt capere poſſit pedem calicis, & patenam cum hoſtiā, ita quod

ad

ad maiorem partem ſupra lapidem collocari valeant, & firma ſint,& ſine periculo cadendi,vt ex communi Doct. ſententia firmauerũt *Suar.in 3.p.D.Thom.tom.3. q.38 art.5.diſp.81. Nauarr. in man.cap.25.nu.85.& alij relati per* Megal. *in prompt. verb. altare nu.2.*

4 Quod altare operiendũ erat tribus mappis,ſeù tobalijs mundis ab Archiep. vel ab alio habente poteſtatem benedictis, ſuperiori vna ſaltim oblonga pertingente vſque ad terram, duabus alijs breuioribus, vel vna duplicata,*vt habetur in rubrica, & in cap. ſi per negligentiam de conſecrat. diſt. 2.*

Pallio quoque ornandũ erat altare coloris, quoad fieri poteſt diei feſto, vel officio conuenientis, vt in rubr. 19. & ideo conſului dictum Illuſtriſſimum Dominum,vt denegaret licentiam celebrandi in domo priuata, niſi pro ornamento altaris adeſſent pallia coloris, feſtiuitatibus, & officio conuenientibus,vel ſaltim vnum, quod quatuor vſitatos Eccleſiæ colores contineret, nam aliter vigore breuis non diceretur locus decenter ornatus.

5 Prout etiam ad effectum vt diceretur locus decenter ornatus aſſerebam,vt dictũ oratorium habere deberet ſuper medio altaris,crucẽ, & candelabra ſaltim duo hinc, & in vtroque eius latere, ac ad crucis pedem tabellam ſecretorum, & in cornu Epiſtolæ coſſinum ſupponendum miſſali, paruã capanulã, duas ampullas vitreas cũ manutergio mundo in feneſtella, ſeù in parua menſa ad hæc præparata. Miſſale calicẽ aureũ vel argenteum, aut ſaltem habentẽ cuppam argẽteam intus inauratum, patenam inauratã ab Epiſcopo conſecratã purificatorium mũdum,paruã pallam lineã,& mundã corporale lineum & mundum, benedicta,velum ſericum,& burſas ſericas coloris paramentorum, vt colligitur *ex dicta rubr. tit. de præparat. Sacerd. celebrat.* amictũ cum cruce in medio, & cordulis ſufficientibus ad præcingendũ alba linea,& munda, cingulum,manipulum,ſtolã,planetã non lacera ab Archiepiſcopo, vel alio poteſtatẽ habente benedicta.

6 Pro intelligentia autem præfati breuis fuit dubitatũ

apud eundem Illuſtriſſimũ Dominum Ordinarium Capuanum an Ioſeph, cui fuerat talis licentia conceſſa per Sãctiſſimum, ex quo mutauerat domicilium, & habitationem ciuitatis Capuanæ, ſe & familiam transferendo ad habitandũ in villa, potuiſſet virtute breuis, & cum licentia eiuſdem Ordinarii facere miſſam celebrare quotidie in domo, vbi habitare contigebat, vel indigeret noua licentia apoſtolica.

Et prima facie videbatur dicendum indiguiſſe noua conceſsione, nam cum cõceſsio erat limitata ad domum ciuitatis Capuanę nõ erat extendenda ad domũ extra Ciuitatem, nam alias verba nihil operarentur *c. commiſſa* §. *porro de elect. in* 6. & dum verba priuilegij ſeù diſpoſitionis ſe artant, & reſtringunt ad aliquod; illud artè, & reſtrictè intelligendum eſt, *l. boues* §. *hoc ſermone ff. de verb. ſign.*

His tamen non obſtantibus contrarium ex infra ſcriptis firmaui, vt non obſtante mutatione domicilij, cum licentia Ordinarij potuiſset Ioſeph ſeruatis ſeruandis in conceſsione facere ſibi celebrare miſsã in villa. Et ratio eſt in prõptu, nam verba diſponentis ſunt intelligenda ſecundũ mentem proferentis, non autem vti ſonant *c. intelligentia de verb. ſignific. l. viã ff. de vſu, & habitatione*, & mẽs diſponẽtis ex prohemio ipſius diſpoſitionis cognoſcitur *l. 1. ff. de orig. iur.* Et ideo cum ex breui dictæ conceſsionis cognoſcatur mentem Sanctiſsimi fuiſſe non reſtringere conceſsionem ad domum Capuanã, & ſi de illa tantum verba faciat cum dicat. (*Ideo gratiam concedere, vt ſpirituali conſolationi poſtulãtis, quãtum cum Domino poteſt conſulat.*) Sed non conſuleret quantum poſſet, ſi mutando domicilium virtute dictæ conceſsionis in propria domo ſibi celebrare facere non valeret, ergo dicendũ eſt ex mente Sanctiſsimi ẽt extra domum Capuanam licentiam faciendi ſibi celebrare miſſam conceſſam eſſe.

Quibus accedat, quod dicta uerba (*in domo tua Ciuitatis Capuanæ*) non ſunt poſita diſpoſitiuè, ſed demonſtratiuè, & uerba quę tantùm cauſa demonſtra-

ſtrationis opponuntur nihil operantur, Bart. *in l. cum pater §. menſa nu. 8. ff. de leg. 2. Crauett. conſ. 86. num. 11.* cum demonſtrent habitationem.

Imò prædicta verba non ſunt poſita conditionaliter, ſed ſimpliciter, & abſolutè, & quando verba ſunt poſita abſolutè non autem cōditionaliter, cenſentur poſita demonſtratiuè, & non reſtrictiuè, nec limitatè *Iaſ. in l. centurio num. 50. ff. de vulg. & pupill. Crauett. cōſ. 86. num. 11.* & in dubio verba præſumūtur potius adiecta demonſtratiuè quam diſpoſitiuè *eſt text. in l. fin. §. titia ff. de liber. legat.*

Maximè, quia conceſſio huius licentiæ non continet priuilegium locale, ſed perſonale. Vnde finitur morte illius, cui fuit conceſſa licentia, & ſi eſſet locale finiretur, hocque colligitur ex verbis dicti breuis ibi (*Teque ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi volentes*) per quæ verba dū apparet priuilegiū eſſe conceſſum contemplatione perſonæ eſt præſumendum perſonale, *l. in omnibus ff. de reg. iur. c. priuilegia eod. in 6. & Alex. conſ. 86. lib.* 1. Ergo in quacumque domo aut loco habitauerunt potuiſſet ſibi facere miſſam celebrare.

7 Sed quia pariter dubitabatur, qui venirent appellatione familiæ. Dicebam de iure venire in primis ipſum familiæ Principem ad *text. in l. familiæ ff. de verb. ſignificat.* ac etiam omnes perſonas, quæ ſub vnius potentiæ, aut natura, aut iure ſubiectæ ſunt puta patrem, matrem, filium, filiam, nepotes, & neptes, *l. pronunciatio §. familiæ appellatio ff. de verb. ſignific.*

Sed in caſu noſtro ſentij venire maritum, & vxorē, filios, & filias, ac etiam nurum habitantem in eadem domo, & commenſalem, ſicut, & omnes commenſales in eadem domo habitātes, & conſtituentes familiā vnam quicumque illi ſint, ac omnes ſeruos, & ſeruas commenſales, qui in miniſterio eiuſdem familiæ ſūt.

8 Inſurrexit etiam difficultas, an priuilegiatus eo modo, quo ſuperius potuerit celebrare facere miſſam in præſentia tantum familiæ, quando ipſe noluiſſet, aut non potuiſſet miſſæ ſacrificio interuenire. Et poſt mul-

multa affirmatiuã opinionem firmaui ſi quidem, cũ agatur de re fauorabili, fauores ſunt ampliandi, *vulg. cap. odia de reg. iur. in 6. &* beneficia Principum latiſſimam recipiunt interpetrationem, *l. fin. ff. de conſti. Princip. cap. olim de verb. ſignific.* & priuilegium cõceſſum vni extenditur ad miniſtros *Oltrad. conſ.* 11. hinc priuilegium datũ militi, datur medico militis, & ſocio militis, *l. adminiſtrantes §. 1. ff. de adminiſt. tut. Grat. conſ.* 130. *num* 8. ſed familiares ſunt miniſtri dominorum, ergo illi poſſunt miſſam audire abſque illis.

Quæ opinio probatur ex eo, quod in materia fauorabili non requiritur concurſus copulationis, vt per *Ruin. conſ.* 112. *num.* 13. *vol.* 5. *Bart. in l. ſi quis ducenta §. verum nu.* 5. *ff. de reb. dub.* nam quando duæ orationes copulantur per ſe principaliter reſpectiuè ad vnũ tunc concurſus non eſt neceſſarius, ſed in quolibet procedit diſpoſitio, *vt in l. Iulia ff. de teſt.* & cũ ſimus in caſu fauorabili, in quo duæ orationes dominus, & familia copulãtur per ſe principaliter reſpectiuè ad vnũ, ſcilicet ad audiendam miſſam in domo, ideo non eſt neceſſarius concurſus, ſed in qualibet procedit diſpoſitio.

SVMMARIVM.

1 *Decretum S. Congreg.*

2 *Regulares ordinandi prima tonſura non tenentur facere publicationes.*

3 *Ordinandi prima tonſura, & ordinibus minoribus tantum, non autem ſacris tenentur obſeruare formã huius decreti.*

De ordinandis prima tõſura, vel ordinibus minoribus in Regno Neapolitano.

Decretum Sacræ Congregationis.

1 S*Acra Congregatio Cardinaliũ ſub die.* 10. *Kal. Iulii* 1623. *Negotiis iuriſdictionalibus Regni Neapol. præpoſitorum, iuſtis grauibuſque adducta cauſis de S.D.N. Gregor. XV. ſpeciali ordine viua vocis oraculo de-*

deſuper habito expreſsè præcepit, & mandauit omnibus Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & aliis inferioribus legitimam facultatem habentibus vt antequam ad primam tonſuram ſiuè ad minores ordines aliquem promoueant, cõmittant parocho, vt nominibus, & deſiderio eorum, qui volunt promoueri publicè in Eccleſia propoſitis de ipſorũ ordinandorum natalibus, ætate, moribus, & vita à fide dignis diligenter inquirat, & literas teſtimoniales ipsã inquiſitionem factam continentes ad ipſum committentem, quamprimum tranſmittat, & in literis dimiſſoriis concedendis exprimatur diligentias præceſſiſſe, quæ literæ dimiſſoriæ vni tantum, & certo ordinario ad electionẽ concedentis in poſterum dirigantur, & pluribus directa, nullæ ſint. Controfacientes autem ad primam tonſuram ſiuè ad minores ordines promoti ab exequutione collatorum, & à ſuſceptionis ordinis perpetuò ſuſpenſi ſint, & condignis pœnis puniantur. Ordinantes verò, vel dimiſſorias concedentes, à collatione ordinum eò ipſo per annum ſunt ſuſpenſi.

2 Ex hoc decreto habes formam, quam tenentur obſeruare ordinandi prima tonſura, & ordinibus minoribus ſub qua non vidẽtur comprehendi regulares, nã non debent facere publicationes ſicuti ſeculares, ſed ſufficit teſtimonium ſuorũ ſuperiorum afferre, & hoc cenſetur dictis publicationibus ſupplere, *Mirand. in man. prælat. q. 38. artic. 7. & 8. Molfeſ. tom. 1. tract. 2. cap. 1. num. 56.*

3 Prout etiam ſub huiuſmodi decreto comprehenduntur ordinandi prima tonſura, & ordinibus minoribus, non autem ordinibus ſacris, vt habetur in dicto decreto, & in facti contingentia oretenus reſpondiſſe Sanctiſſimum D. Noſtrum diuina prouidentia Vrbanum Octauum Pontificem benefactorem noſtrum.

SVMMARIVM.

1 *Decretum S. Congreg.*

2 *Superiores regulares concedant literas dimiſſoriales eorum ſubditis regularibus ad Epiſcopum diœceſanum illius monaſterii, in quo degunt, & quid ſi monaſterium eſſet nullius diœ-*

diœceſis num. 3.

4 *Superior regularis nequit tranſmictere ſubditum reprobatum ob ignorantiam ad aliam diœceſim.*

5 *Superior regularis an pœna teneatur ſi fuerit tranſmiſſus ordinãdus cõtra tenorem decreti verum actu non receperit ordines.*

6 *Interſtitijs ad ordines cum regularibus, quis* Epiſcopus *poſſit diſpenſare, & qua requirantur nu. 7.*

De ordinandis regularibus.

Decretum Sac. Congreg.

DE *mandato Sanctiſſimi Domini N. Clementis Papa VIII. Tenore præſentium mandatur omnibus, & ſingulis quorumcunque Regularum ſuperioribus, vt de cætero obſeruent, & obſeruari faciunt ea, quæ in Decreto Sacræ Congregat. Concil Tridentini continentur, cuius tenor eſt talis, Congreg. Concilii cenſuit ſuperiores Regulares poſſe ſuo ſubdito itidem regulari, qui præditus qualitatibus requiſitis, ordines ſuſcipere voluerit, litteras dimiſſorias concedere ad Epiſcopum tamen Diœceſanum, nempe illius monaſterii, in cuius familia, ab iis, ad quos pertinet, is regularis poſitus fuerit, & ſi* Diœceſanus *abſuerit, vel non eſſet habiturus ordinationes, ad quęcunque alium* Epiſcopum, *dum tamen ab eo* Epiſcopo, *qui ordines contulerit, examinetur, quoad doctrinam, & dum ipſi regulares nõ diſtulerint de induſtria, conceſſionem dimiſſoriarum, in id tempus, quo Epiſcopus Diœceſanus vel abfuturus, vel nullas habitur⁹ eſſet ordinationes. Verũ cũ ſuperioribus regularibus Epiſc. Diœc. abſẽte, vel ordinationes non habente litteræ dimiſſoriæ dabuntur, in eis vtique huiuſmodi cauſam abſentiæ Diœceſani* Epiſcopi *vel ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam eſſe, quod qui nõ fecerint officii, & dignitatis, ſeu adminiſtrationis, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ priuationis, ac alias arbitrio eiuſdem Sanctiſs. D. N. Papæ reſeruatas pœnas incurret. In quorum fidem, &c.*

Datum Romæ die 15. *Martii.* 1595.

2 De mandato S.D.N.Clementis VIII. ſacra Congregatio cenſuit Superiores regulares poſſe ſuo ſubdito itidem regulari literas dimiſſoriales concedere ad Epiſcopum tamen diœceſanum, nempè illius monaſterij, in quo is regularis poſitus fuerit, & ſi Epiſcopus dioceſanus abſuerit, vel nō eſſet habiturus ordinationē examinetur ab eo Epiſcopo & ad aliū dimictatur alias incurrerent pęnas priuationis officij, & dignitatis, ſeù adminiſtrationis vocis actiuæ, & paſſiuæ, & alias Sanctiſſimo reſeruatas, vide apud *Piaſeg. in prax. par. 1. cap. 1. n. 14. & Dian. reſol. 15 tract. 2.*

3 Quid autem dicendum ſit ſi monaſteriū eſſet nullius diçceſis. Dicas eſſe huiuſmodi dimiſſorias concedendas ad Epiſcopum viciniorem iuxta declarationē Sac.Congr. tenoris ſequentis, videlicet.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum cenſuit Superiores Regulares poſſe ſuo ſubdito itidem regulari, qui præditus qualitatibus requiſitis ordines ſuſcipere voluerit literas dimiſſorias concedere ad Epiſcopum tamen Diœceſanum, nempe illius Monaſterii, in cuius familia ab iis, ad quos pertinet, is regularis poſitus fuerit; & ſi Diœceſanus abſuerit, vel non eſſet habiturus ordinationes vel Sedes Epiſcopalis vacaret, ad quemcumque alium Epiſcopum, dum tamen ab eo Epiſcopo, qui ordines contulerit, examinetur quoad doctrinā; & dum ipſi regulares non diſtulerint de induſtria conceſſionem dimiſſorialium in id tempus, quo Epiſcopus Diœceſanus vel abfuturus, vel nullas habiturus eſſet ordinationes. Verum cum à ſuperioribus regularibꝰ Epiſcopo, Diœceſano abſente, vel ordinationes non habente, littera dimiſſoriæ dabuntur in eis vtiquè huiuſmodi cauſā abſentia Diœceſani Epiſcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum exprimendam eſſe. Quod ſi regulares ordinandi morentur in Monaſterio nullius Diœceſis huiuſmodi dimiſſorias concedēdas eſſe ad Epiſcopum viciniorem, in eoque procedere omnia, qua de Epiſcopo Diœceſano ſuperius præſcripta ſunt.

Ita Card. Lancellottus.

Sed vicinior Epiſcopus debet eſſe monaſterio non autem diœceſi, vt ibidem habetur ex hoc propter vtilitatem regularium.

4 Et an ſuperior regularis, qui examinatum ſubditũ ab Epiſcopo diœceſis, in qua reſidebat, & ob ignorantiam reprobatum, intra eadem tempora ad aliam diœceſim tranſmictat incidat in pęnas huius decreti affirmatiuè reſpõdet *Dom. Riccius deciſ.* 160. *p.* 3.

5 Et an pęna mentionata intret ſi regularis fuiſſet miſſus à ſuo Superiore ad Epiſcopum, verum actu nõ receperit ordines, vide *Dom. Ricc. deciſ.* 118. *par.* 4. vbi diſtinguit de eo, qui attentauit tantum, & non punitur, vel de deueniente ad actum proximum, & nõ excuſatur.

6 Quis autem Epiſcopus poſſet diſpenſare cum regularibus venientibus ad ordines interſtitijs, vide *Vaſquez in* 3. *par. tom.* 3. *diſput.* 146. *cap.* 6. *num.* 58. aſſerentem in illis diſpenſare poſſe Epiſcopum ordinantem, & ita cenſuit Sac. Congr. Emin. Card. per hęc verba teſte *Farin. in recoll. deciſ.*

An ſuperiores regulariũ poſſint quemadmodum Epiſcopi, vt in ſeſſ. 25. *cap.* 11. *&* 13. *diſpenſare ſuper interſtitiis cum ſubditis ſuis. S. Congreg. cenſuit non poſſe ſuperiores regulares diſpenſare ſuper interſtitijs regularium ordinandorum, ſed id pertinere ad Epiſcopum ordinantem, qui tamen quo ad cauſas diſpenſationis iudicium ſuum formare debet ex atteſtatione ſuperiorum regularium.*

7 Verum, vt Epiſcopus tuta conſcientia diſpenſet cũ regularibus in interſtitijs, plura conſiderare debebit. Primum, neceſsitatem, vel vtilitatem Eccleſiæ. Secundum, ſi regularis eſſet in magna ætate, & inueniatur benè inſtructus in ordinibus præteritis. Tertium, ſi eſſet doctus in aliqua ſcientia, & ſtudia compleuiſſet. Quintum, ſi à longinquo itinere debet venire iterum ad ſe ordinandum cum expenſa, & periculo itineris, quæ & aliæ ſimiles relinquuntur arbitrio Epiſcopi ad mouendum ſuum animum in diſpenſatione ordinum minorum, ſubdiaconatus, & diaconatus. Sed in diſpenſatione in interſtitijs

ad

ad presbiteratum, debent neceſſario requiri neceſſitas, ac vtilitas Eccleſiæ aliter non erit diſpenſandum, vt expreſsè habetur *in S. C. T. ſeſſ. 23. cap. 14.*

SVMMARIVM.

1 *Ordinari quis non poteſt, niſi prius legitimè conſtet eum poſſidere beneficium Eccleſiaſticum ſufficiens ad victum, & patrimoniū habentes quomodo ſint ordinandi.*

2 *Bulla Sixti V. pœna moderatur per Clem. VIII. contra ordinatos abſque patrimonio, vel beneficio, num. 3. & qua ſit de iure communi nu. 4.*

5 *Beneficii titulus ſufficiens ad victum eſſe debet ad effectum, vt quis ordinetur nu. 19. idem de patrimonio nu. 6. & quantitas patrimonii nu. 20.*

7 *Ordinari quis poteſt ad ſeruitium Eccleſia.*

8 *Ordinari quis poteſt ad titulum cappellania perpetuum.*

9 *Ordinari quis poteſt ad titulum ſeminarii, & quando.*

10 *Ordinari quis poteſt ad titulum penſionis, & quando.*

11 *Ordinari quis non poteſt habens partem diuitem nihil aſſignantem pro victu.*

12 *Regulares ordinantur ad titulum paupertatis. Declara vt nu. 13. 14. & 15.*

16 *Ordinari nequit quis ad titulum beneficii futuri.*

17 *Ordinari nequit muſicus pictor, vel habens nobilem artem abſque patrimonio.*

18 *Ordinari non poteſt habens patrimonium, vel beneficium tenue coniunctum cum elemoſina miſſa.*

21 *Titulus beneficii vel patrimonii pacificè poſſideri debet.*

22 *Beneficii nomine quid veniat ad effectum, vt quis poſſit ordinari.*

23 *Patrimonii appellatione qd veniat ad effectum, vt quis ordinari poſſit.*

De ordinandorum titulo, & pęna Epiſcopi promouentis, & promoti abſque eo.

Super Bulla Pij II. Sixti V. & Clem. VIII.

PEr S.C.T. *ſeſſ.21. cap.2.* mandatum eſt Epiſcopis ne valeant aliquem ordinare niſi prius legitimè conſtet eum beneficium Eccleſiaſticum ſufficiēs ad victum honeſtè pacificè poſſidere, nec pari modo poſſe ordinare habentes patrimonium, vel pēſionem, niſi iudicauerint eſſe aſſumendos pro neceſſitate, vel comoditate Eccleſiarū ſuarum, de qua materia latè ſcripſerunt *Garz. de benefic. par.2. c.5. D. Ricc. in prax. ordinand. par.1. in antiq. reſol. 312. & collect. 566. & 1492. Vgolin. de pot. Epiſcop. cap.26. §.8.*

Quoniam vero *per idem S.C.T.* antiquorum canonum pęnę ſuper his, & alijs ibi contentis fuerunt innouatæ, vt cautius Epiſcopi nimaduerterent, & inuigilarent taliter ordinandis

2 *S.D.N. Sixtus V. in eius cōſtit. incip. ſanctum & ſalutare* mandauit Epiſcopum ordinantem aliquem ſine patrimonio à collatione quorumcunque ordinum, atque etiam ipſius primæ tonſuræ, & ab executione omnium munerum Pontificalium eo ipſo ſuſpenſum atque ab ingreſſu Eccleſiæ interdictum declarat, & promotum ab executione miniſterio, & exercitio ordinum ſuſceptorum, & ab omni ſpe, & facultate aſcendendi ad alios ſuperiores perpetuo ſuſpenſum pronunciat.

3 Attamen *Clemens VIII. anno Incarnationis Dominica* 1595. pridie Kal. Martii motu proprio, & ex certa ſciētia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſua perpetuo valituta conſtitutione ſupradictam conſtitutionem Sixti ad terminos ſacrorum Canonum, *ac Conſtitut. Pii Papæ II. quæ incip. cum ex ſacrorum, & ad diſpoſitionem decretorum* Sac. *Concil. Tridentin.* reſtrinxit, & redduxit nec non cenſuras, et penas in eadem Sixti conſtitutione contra quoſcumque præter-

terquam contra ſimoniacè ordinantes, & ordinatos inflictas, quas voluit in ſuo robore permanere moderatur,& aboleuit, quam Cōſtitutionem Clem. adducit, *Sayr.de cenſuris lib.4.c.17. ad finem, & de ea meminerunt Eman.quaſt.reg.tom.1 quaſt.20.art.13. Gonzal.ad reg.8.Cancell.glo.15.& poſt Garzia de beneſic.par.2.c.5. num.70.*

4 Pęnas autem de iure cōmuni ſcias eſſe conſtitutas per *text.in cap. cum Epiſcopus de præbend.* vbi habetur Epiſcopos teneri prouidere ordinato de ſufficienti beneficio; illique interea ſubminiſtrare vitæ neceſſaria nempè ſecundùm quātitatem perſonę, loci, conſuetudinem Eccleſiæ redditũum, *ita gloſ. inſignis c. Epiſcopus de præbend. verb. neceſſaria, vbi Abb. num.1. Rip.in lib.1.reſp.c.14.nu.7. Menoch. de arbitr. iud. caſu 169.num.14. et caſu 520. poſt nu.10.Vgol.de pot.Epiſ. cap.26.§.15.num.1. quos refert, et ſequitur Barboſ. de offic.et pot.* Epiſc. *alleg.20.p.2.*D.*Riccius reſol.317.Suar. diſp.31.ſect.1.nu.33.Surd. de alim. tit.7.q.37.*

Quod ius alimentandi tranſire in ſucceſſorē Epiſcopi ſanciuit *text.in cap.cū ſecundum apoſtolum eod.tit. de præbend. D. Ricc. loc.cit.* vel in capitulum ſede vacante ſi tali promotioni nō reſiſtit; *Henriq.in ſum. lib.10.c 17.§.4. lit.F.* Bonacin. *de ſacrament.diſp.8.q.vnica punct.5.nu.17. Campan.diuerſ.iur.can.rub.8.c.5.n.21.* vbi quid de Epiſcopo, qui loco renunciaſſet, vel loco & dignitati ceſſiſſet, aut eſſet translatus ad Eccleſiā. Verum Epiſcopus ordinās non tenetur ad alimenta, vel beneficium; niſi in ſubſidium, *Surd. de alim. tit.7.q.37.nu.7.*

5 Ampliatur primo tenor præmentionatæ concluſionis,etiam ſi quis eſſet ordinatus inſufficienter ad titulum beneficij deciſio eſt Sayr. 20 *de tempor.ordin.D. Riccius deciſ. 77. par. 3. et reſol.311.par.1.et 49.par.2. nu. 1. in prax. vide infra latè num.19.*

6 Ampliatur ſecundo, vt tale patrimonium debeat eſſe ſufficiens ad victum habita ratione loci, & perſonę ſituatum in re immobili,vel in certis redditibus, *Vgolin. de pot. Epiſc. loc.cit. §.10.et 11. optimè Graſſ.conſ.*

4.de

4. de tempor. ordin. D. Ricc. reſol. 313. aſſerens remicti arbitrio Iudicis quantitatẽ vide quæ dixi in fin. lim. 5.

Verum ſi quis ordinaretur ad titulum patrimonij in mobilibus exiſtentibus, nullam pęnam incurreret, ſed debet curare ſic ordinatus, vt quamprimum titulus ille bonorum mobilium in immobilia conuertatur *Sair. deciſ. 31. eodem tit.*

7 Ampliatur tertio, vt ad titulum, ſeù ſeruitium Eccleſiæ poſſit quis ordinari cōcurrentibus quatuor requiſitis, de quibus per *Vgolin. de pot. Epiſcop. c. 26. §. 8. num. 6.*

8 Ampliatur quarto, vt ad titulum cappellaniæ perpetuum, & erectum authoritate apoſtolica, vel ordinaria poterit quis ordinari, *Garz. de benefic. par. 1. cap. 2. num. 83. et 95.*

9 Ampliatur quinto, vt ad titulum ſeminarij cauſa inſeruiendi beneficio ipſi vnito poſſit quis ordinari *Sac. Congreg. vt per Pariſ. de reſign. benefic. fol. 100. nu. 32. Nald. in ſumm. verbo ordo num. 21.*

10 Ampliatur ſexto, vt poſſit quis ordinari ad titulum penſionis his tamen concurrentibus, ſcilicet, quod verè quis obtineat penſionem, quod ſit ſufficiens ad ſubſtentationem, quod eā non extinguat, neque redimat, donec habeat vnde aliunde viuere poſsit *Vgolin. loc. cit. fol. 20.* vide infra nu. 22. in fine.

11 Ampliatur ſeptimo, vt hodie poſt Conc. Trid. mādante patrimonium verè, & non fictè obtineri non eſt quis ordinandus, etiam ſi haberet partem diuitem nihil aſſignantem pro victu, & portione, prout tenent *Pariſ. d. quaeſt. 6. num. 18. Vgol. d. cap. 26. §. 9. nu. 3. Campan. d. cap. 5. num. 3. et Barboſ. d. alleg. 20. num. 60.* & idem filius non dicitur habere patrimonium, ſi illud expectet ex bonis paternis, vel maternis, quia parentes licet ſint diuites, tamen debent aliquid ſubſtantiale aſſignare pro victu, & portione.

12 Declaratur 1. vt regulares ordinentur ad titulum paupertatis ex eorum priuilegio *Henriq. lib. 13. cap. 33. Suar. diſp. 31. ſect. 1. n. 35.*

13 Quam declarationẽ intelligas primò, quod ſi regularis ordinetur ad titulū pau-

paupertatis de ſubdiaconatu, & poſtea relinquat religionem iuſſu ſuorum ſuperiorum, non poterit ad titulum eiuſdem paupertatis, ſumere reliquos ordines, ſed ad titulum patrimonij, cum ceſſet cauſa religionis.

14 Secũdo intellige, vt ſi aliquis regularis ante profeſſionem fuerit ordinatus ad titulum paupertatis ſit ſuſpenſus, & exercendo ordinem efficitur irregularis, *iuxta bullam Pii V. incip.* R*omanus Pontifex de anno* 1568. & ratio quare vnicus ordinatus ſine patrimonio non incurrit pœnam, & regularis ordinatus ante profeſſionem eſt ſuſpenſus, videtur eſſe, quia pęna clerici imponitur Epiſcopo, qui illum ordinauit, & pœna regularis imponitur ipſi, vt arceatur à tali delicto, quia Epiſcopum, & ſuperiorem ſuum fefellit.

Sed clerici ſocietatis Ieſu poſsunt ordinari ante profeſsionem ad titulum paupertatis, quia non ſunt comprehenſi in d. bulla Pij V. imò habent priuilegium Greg. XIII. vt notat *Henriq. lib.*13.*cap.*37.§.1. *Suar. loc. cit. nu.*138. *Garz. nu.*13. *Vgol. nu.*1. *verſ. excipiuntur.*

15 Tertio intelligas, vt ſi regulares egrediantur à religione ob nullitatem profeſsionis, remaneant ſuſpẽſi tanquam ordinati ad titulũ paupertatis, & ideo nullatenus concedi debet licentia celebrandi miſſas, vt obſeruari in noſtra Cur. Archiep. teſtatur *Dom. Riccius deciſ.*17.*p.*4.

16 Declaratur ſecundo, vt non poſſit quis ordinari ad titulum beneficij futuri, ꝙ ſperat conſequi *Diaz in prax. crim. can. cap.* 16.*nu.*6. *& ita declaraſſe Sac. Congr. teſtatur* Nald. *in ſum. verb. ordo num.*22. nam in omni actu attẽditur tempus præſens, & non futurum *arg. l. ſi ita ff. de aur. & arg. legat. Ludouic. deciſ. Peruſ.*61.

17 Declaratur tertio, vt nõ poſsit ordinari muſicus, pictor vel ſcultor, vel habens nobilem artem ita vt de ſuo labore poſſet comodè ſubſtentari cum non ſit certa ſubſtantia, & faciliter deficere ex aliqua cauſa poſſet *Garz. de beneſic. tom.*1.*p.*2.*c.*5.*nu.*125.

18 Et ex hoc etiam dicendũ eſt, quod ſi quis habeat patrimonium, vel beneficiũ te-

tenue,& coniunctum cum ſtipendio, & elemoſina miſſæ ſit ſufficiens ſubſtentatio non poterit ordinari tali titulo,nam elemoſina pluribus ex cauſis poteſt deficere, puta ex infirmitate, vel pecunia fidelium.

19 Declaratur quinto,vt beneficium ad cuius titulum quis eſt ordinandus debet eſſe tantum, vt ſufficiat ad honeſtè viuendum, taliter quod habenda eſt ratio ad comodam ſubſtētationem cuiuslibet clerici, nec eſt neceſſe attendere qualitatē vel nobilitatem ordinandi, nam tam de iure communi, quam de iure conciliari ſolum requiritur ſufficientia ad honeſtè viuendum, ità vt non cogatur mendicare, vt aſſerit *Ledeſma in ſua ſumma part. 1. de ſacrament.ordin.concluſ.7.& habetur in Conc. Trident. loc. cit.*

2 Quamuis in hoc obſtare videantur verba Concilij in d. cap.2. ibi, quod ſibi ad victum honeſtè ſufficiant, & alia ſimilia relata in cap. 17.ſeſſ.24.de reformat. Ibi, quod quidem ſi ad vitam eius, cui confertur honeſtè ſuſtētandam non ſufficiat. Aduerbium.n.illud(honeſtè) idem ſignificat, quod decorè,& laudate, & ſynonima cenſentur viuere decenter, vel honeſtè, vt notat *Dec. in d. cap. Monachis nu. 8. de prebend.* indè poſſet vtique dici non ſatisfieri menti Concilij, ſi ordinandus habeat titulum pro victu, non tamen talē, quod ſufficiat ad honeſtè viuendum, nam tunc diceretúr tantum habere titulum ad viuendum ſimpliciter, ſine eo, quod honeſtè, vel decenter viueret, differunt inquam alter ab altero viuēdi modus, quia aliud eſt viuerè ſimpliciter,aliud cū penuria, & aliud cum comoditate, *Gloſ. in cap.1. in verbo abſq; penuria de ſtatut.regul. in ſexto.* & ideo attendendam eſſe qualitatem clerici decentem, & honeſtam non ſuam in parculari,& ideo cum præſcripta certa quantitas non ſit Illuſtriſsimi locorum Ordinarij id arbitrari debent.

Quiquidem, vt rectè arbitrentur congruam ſummam pro huiuſmodi titulo condecenti debent loci cōſuetudinem rimari, vt poſt alios per *Menoch.de arbitr.*

iudic.

iudic. caſ. 216. *num.* 14. ſic etiam qualitatem cuiuſcũque ordinandi *Rebuff. in prax.benefic. rubr. de reſcr. in forma pauper.num.*2.*Verall.deciſ.*6.*nu.*2.*part.*1.*per glo.in cap.Epiſcopus in verbo victu* 10.*quæſt.*2.

Et quantitas patrimonij ad cuius titulum quis ordinem ſacrum ſuſcepturus eſt debet eſſe tanta, vt fructibus indè perceptis ſubſtẽtari poſsit, vt in *Concil.Trident. d. cap.*2. quod ſemper arbitrio Epiſcopi remanere debet, *Menoch.de arbit.caſu* 380 *Graff.conſ.*4.*de tempor. ordinat.*

20 In Curia autem Archiepiſcopali Neapolitana indiſtinctè practicatur, quod non ordinantur clerici ad ordines ſacros, niſi Curiæ cõſtet illos habere annuos redditus ducatorum triginta ſex, & ſic habetur conſideratio, quod clericus ordinãdus habeat ſaltem pro victu carolenum vnũ pro qualibet die dixit *D. Ricc. par.*1.*reſol.*271.*in* 2. *edit. in magnis*.

21 Declaratur ſexto, vt non ſufficiat habere titulum, ut quis ad ſacros ordines promoueri poſsit, ſed etiam requiritur, ut illum pacificè poſsideat, ut probatur *in Concil.Trident. d.cap.*2. unde litigioſus titulus repellit ordinãdum, *Nauarr. in tract. de orat. notabil.*23. *nu.*69. quia ille debet eſſe pacificus.

Et ideò ubi quis intendit ordines ſuſcipere ſacros tenetur oſtendere titulum, illumq; pacificè poſſidere, ità ut nullam in eo patiatur iuris, vel facti controuer-
22 ſiam in iudicio, quia tunc appellatur pacificus poſseſſor, *Felinus in cap.cum Ioãnes num.* 33. *de fide inſtrument. Dec.in cap.*1.*num.*19. *&* 20. *de confirmat. util.vel inutil. Zabarell. in clem.gratia num.*8.*de reſcript* taliter quod ſine lite poſsidere uideatur quo caſu pacificus poſſeſſor utique appellatur ex dictis per *Guid. Pap. deciſ.*85. alias quoties de eius dominio controuertitur in iudicio tunc ordinari non
23 poteſt, quia litigioſa dicitur res, quoties de eius dominio controuertitur in iudicio, licet nõ conſtituat ipſam proprietatem litigioſam in poſſeſsione, quia lis ſuper poſſeſsione non facit ipſam rem litigioſam, ſed ius poſſeſsionis, *gloſ.in cap.*1.*de confirmat.vtil.vbi DD.*

Ludouic.deciſ.peruſ.68. n.9. Cacber. deciſ. 143. num. 10. Pariſ.de reſignat. beneſi.lib. 2.quæſt.3.num.52. cum ſeq. Sed nõ per hoc poſſet quis ordinibus ſacris inſigniri, ubi ſuper titulo eſſet mota lis, quia non dubitatur primò poſſeſſoriũ,deindè uerò petitorium eſſe determinandum ex cap. ſignificauerunt de teſtibus.

Notat tamen *Rebuff. in tract. de pacific.poſſeſſor.nu.* 168.quod ille, cui lis mota fuerit ſuper aliquo prædio cenſu, & ſimilibus,utique pacificus dicetur poſſeſſor, undè poſſe talem ſuſcipere ordines affirmat *glo.in cap. commiſſa in verbo pacificam de elect.in 6.*

22 Sed quid ſub beneficii nomine ueniat ad finem,ut quis ordinari ualeat.

Certũ eſt, quod ubi quis habet beneficium ſufficiẽs poteſt ad eiuſdem titulum ad ſacros ordines promoueri, undè ſciendum eſt, quod ad titulum coadiutorię cum futura ſucceſsione poteſt quis promoueri, *vt per Nauarr. in tract. de orat. cap.* 20. *num.*8. *Addit. ad Diaz in practic. cap.*18. *num.*7.*Gonzal.in reg.*8. *Cãcellar.gloſ.*5.§.9.*num.*6. ubi dicit uerum, ſi ratione illius habeat congruam ſubſtentationem, & requiritur quod ſit perpetua, *Ledeſma in ſumma part.*1. *de ſacram. ordin. par.* 1. *cap.*7. *concl.*1. *dub.* 2.

Item ſolet practicari,quẽ admicti ad ordinationem ad titulum beneficij conſiſtentis in diſtributionibus quotidianis,quæ in hoc caſu in ualorem beneficiorũ computantur,quia certum eſt illarum cauſa beneficiatum non egere, ut ſcribit *Campanil. in ſuo diuerſ. diuerſ.iur. canonic.rubric.*8. *cap.*5.*nu.*29.

Sic etiã poterit quis promoueri ad ſacros ordines ſubdiaconatus, & diaconatus ad titulum beneficij non obſtante quòd non lucretur illius fructus, niſi poſt ſuſceptum ſacerdotiũ, *Theſaur.fori eccleſ. cap.*39. *num.*22. *Garcia in tract. de benefic.part.*2.*cap.*5.*nu.*110 affirmantes iuxta hanc ſententiam deciſum.

Item poterit quis ordinari ad titulum ſeruitij in aliqua eccleſia, cui inſcribatur, ubi illud eſſet perpetuum, ut per *Vgolin. de poteſt.Epiſcopi cap.*26. §.8.*n* 6. & hinc ad titulum Vicariæ tem-

temporalis,& aliorum ſimi liũ beneficiorum, ſeù Cappellaniarum amouibilium nullus poteſt ordinari, ut per *Maiol. de irregular. lib. 4. cap. 15. num. 4. Henriq. in ſumm. Theolog. Moral. c.* 17. *§. 3. lit.* L. *lib.* 10.

Similiter coaptatus in Collegium Seminarij poteſt ad illius titulum ordinari ob cauſam inſeruiendi beneficio, quod fortaſſe eſſet ſeminario iniunctum, quia licebit tunc ordinari ſub certa determinatione fructùum in ſeminario facta cauſa in ſeruiendi beneficio in eo ſeminario,ut inſeruiat donec ſibi prouisũ fuerit de congrua ſubſtentatione Episcopus Minoren. in praxi Epiſcopali in uerb. ſeminarium part. 1. *Galet. in* Margarit. *caſ. conſcient. in verbo ordo il penult. Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 2. quaeſt. 6. num. 32. Zeccb. de re public. Eccleſ. Rubric. de cleric. ſub num. 7. Garzia de benefic. par. 2. c. 5. num.* 104. ubi in addit. affirmat Gregor XIII. declaraſſe clericos ſeminarij non poſſe ordine ſacro inſignīri ad titulum eiuſdem ſeminarij, niſi pro ſeruitio beneficij ſeminario uniti, & tunc cum aſsignatione certi annui redditus, unde taliter ordinatus viuere valeat, quæ tamen aſſignatio non habebit locum, quoties aliundè ipſi ſe alimentare poſſent.

Item ad titulum penſionis ordine ſacro initiari quis poteſt, vt in Concil. Triden. cap. 2. ſeſſ. 21. dummodo ad honeſtè ſuſtentãdum ſufficiens ſit *Vgolin. de poteſt. Epiſcopi. cap.* 16. §. 14 vide ſuperius nu. 10.

23 Et appellatione patrimonij quidnam veniat, vt quis iuridice ad ſacros ordines promoueri poſſit.

Dicas quid vbi ordinandus non habet beneficium ſufficiens, vtique admictitur ad ſuſcipiendos ordines ſacros ſi habeat decens patrimonium ex Concil. Trident d. cap. 2. ſub cuius appellatione venit non tantũ quidquid ex patris bonis filio obuenit, ſed etiam omne illud, quod aliundè ex quauis cauſa illi delatum eſt, quia ſatisfit intẽtioni legiſlatoris, vndecumque clericus habeat victum, nè mẽdicare cogatur *Vgolin. de poteſt. Epiſcopi cap.* 26 *§. 9. num.* 3.

Et ideò benè ordinari

poterit carens patrimonio, ſi habeat cautionem ab altero idoneo de alimentis præſtandis,vt latè probauit *Nouarius forenſ.quæſt.*144. *lib.* 1. affirmās deciſum ſub num.19. quod clerici ordinati abſque titulo cum ſola fideiuſsione alimentorū non ſunt ſuspenſi,nec irregulares, vt diffuſius apud eum cerni poteſt.

Ad titulum donationis alicuius poteſt quis ordinari ſi ità Epiſcopus iudicauerit aſſumendum pro neceſſitate vel vtilitate Eccleſię ſi donatio ſit realiter vera, & non ficta, quæ deinceps abſque Epiſcopi licentia alienari non poſſit donec beneficium ſufficiens adep tus ſit, vel aliunde habeat vnde viuere poſsit ita deciſum referūt *Zecb. de repub. Eccleſiaſtica capit. de clericis ſub num.*3. *verſ.*84. *Garcia de benefic. par.* 2. *cap.* 5. *num.*29.Ordinatus cum patrimonio procedente ex donatione ficta quando ſcilicet inter ipſos donatorē, & donatarium dictum eſt illam fieri pro forma, & ad apparentiam non manet ſecurus in conſcientia, imo reuera tanquam ordinatus ſine titulo incurreret pœnam poſitam contra ordinatum ſine illo per conſtit. Pij II.& Clem.VIII.contra clericos male ordinatos, & dixerunt *Viuald. in candel. aureo in explicatione d.conſtitut.not.*14. *Spin.in ſpeculo teſtament:gloſ.* 18. *num.*83. *Ledeſma in ſum. tom.* 1. *de ſacrament. ordinis cap.*7.*cōcluſ.*6. *difficult.* 5. *Vaſquez par.*3.*tom.*3.*diſp.*243.*in fine* vbi ait graue peccatum eſſe ſi ficto patrimonio, vel beneficio ordinetur ſi tamen pactum, & conditio in patrimonio adſit de illo reddendo cum ordinatus habuerit beneficium ſufficiens, vel alias vnde viuere poſsit nulla incurretur ſuſpenſio cum non ſit contra mentem, & diſpoſitionem *Concil.Trident.capit.*2.prout reſoluit *Garcia dict. cap.* 1. *num.* 169. vt alios omittam.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium quantumuis modicum dicitur beneficium, niſi nullos haberet redditus.*

2 *Beneficii modici fieri debet mentio in impetratione beneficiorum.*

3 *Reſidentia requiritur in be-*

beneficio modico.
4 *Beneficium modicum habẽs, gaudet priuilegio fori.*
5 *Ordinari quis poteſt ratione beneficii tenuis nu.11. & quid Neapoli nu.6.*
7 *Statuta, vt ligent publicari debent.*
8 *Bullæ publicandæ ſunt ad hoc vt ligent.*
9 *Ignorantia præſumitur ante publicationem.*
10 *Suſpenſio regulatur ſecundum intentionem ſuſpendentis.*

De ordinatis ab alieno Epiſcopo ratione beneficij tenuis redditus.

Literæ Apoſtolicæ Pauli V.

1 REgula eſt ſatis aperta beneficium quãtumuis modicum ſit appellari beneficium, etſi nullos haberet redditus ex *deciſ. Gomeſ.2.* Vnde infertur, vt de
2 beneficio quantumcumq; modico debeat fieri mentio in impetratione beneficiorum per *text. in cap. ſi proponente de reſcript.* & ſic
3 pari modo non reſidens in beneficio etiam modicæ æſtimationis priuari illo debet *c. conquerente de cleric. non reſid. D. Riccius par. 1.*
4 *dec.583. prax.* prout etiam ad effectum gaudendi priuilegio fori virtute S.C.T. ſeſſ.23.c.6. ſufficere beneficium tenue dixerunt idem D.*Riccius in prax. dec.*388. *par.* 1. *in antiq. Genuenſ. in prax. Cur. Archiep. in fin. c.* 7. *Farin. prax. crim. tit. de inquiſit. q.*8.*num.*69. *& ſeq. Garz. de benefic. par.*2.*cap.*4 *cap.*3. *à num.*8.*vſque ad* 15. *& facit, quod inquit idem Garz. cap.*1.*num.*39.*par.*3. & tandem ad noſtrum propoſitum ad intellectum, *text. in cap. cum nullus de de tempor. ordin. in* 6. poteſt
5 quis ordinari, & efficitur ſubditus alieno Epiſcopo ratione beneficij quamuis tenuis argumento eorum, quæ ſupra collegimus, ex quo non attenditur, nec conſideratur quantitas beneficij, ſed titulus ita in terminis conſiderauit, *Macer. reſolut.*112.*caſu* 28. *& quãuis noſter Quarant. in ſum. bullar. verb. ordo fol. mihi* 350.*verſ. circa ſecundum*, recedat ab hac opinione, tamen ſuperior uidetur eſſe

ſę iuris magis conſona, vt teſtatur Campan. *rubr.9.c. 8.num.*12.

6 Quidquid tamen ſit de iure,hodie in ciuitate Neapolitana, & per totam diœceſim tãtum per quaſdam literas felic.memoriæ Pauli V. eſt ſancitum clericos Neapolitanos non poſſe ſub pœna ſuſpenſionis in alienis diæceſibus ratione beneficij tenuis ordinari, vt firmauit Dom. *Riccius deciſ.*77. *par.*3.ſed re vera audio illas nunquam fuiſſe publicatas per bonę memoriæ Emin.Card. Carrafam, & proinde ex hac ratione currenti calamo ſcripſi ad fauorem Venerandi Dom. Vincentij tacendo cognomen ſub infraſcripto tenore.

ALLEGATIONES Iuris.

PRo excluſione ſuſpenſionis,quam prætenditur incurriſſe ordinatus ab Illuſtriſsimo Epiſcopo N. ratione beneficij.

Reuerendus Vincentius ſub prætextu motus proprij felicis memoriæ Pauli Quinti contra clericos Neapolitanos, qui in alienis dięceſibus ſub beneficij parui titulo ordines aſſumebant conſiderandum eſt,quod dictus motus non fuit publicatus, & conſe-
7 quenter ligare non debet eſt enim de eſſentia ſtatuti ædicti,ſiue legis, vt promulgetur ad finem, vt ſubditus ligari poſsit, alias pro non facto habetur *Auth.vt facta noua* Conſtit.*collat.*5.§.*ſi verò cauſas in verſic. iubemus auth.de litigioſ.l.ſed & milites* §.*penult in verbo promulgatum ff.de excuſ.tutor.cum latius recollectis per Medic. in tract.de legibus,& ſtatut. part.*4. *quæſt.*34. *Forner. ſelect.lib.*1.*cap.*24.

8 Taliter quod idem eſt motum proprium,ſiuè Bullam non fuiſſe factam, vel non eſſe promulgatam,& publicatã, quia non ligat,& ſic non habet effectum pro quo ſpecialiter facta eſt, niſi enim publicentur banna, & ædicta,& ſubditis principis intentio oſtendatur nũquam ligant, *Panorm. conſ.* 35.*volum.*1. *Pariſ.conſ.*164. *vol.*4. *Menoch. de arbitr.iudic. caſ.*185.*nu.*7. *lib.*2. *pleniſſime probat Anguianus in tract. de conſtitut. princip. controuerſ.*10. *lib.*1. vbi tutatur non poſſe dari legem,

quæ

quæ antequam promulgetur vim obligandi habeat.

9 Prçſumitur inquam ante publicationem ignorantia, quæ omnino excuſare debet *ad text. in l. generali C. de tabular. lib.*10. *l fin. ff. de decret. ab Ordin. faciend. pleniſſimè Coſta in tract. de facti ſcientia, & ignorantia diſtinct.*98. *cent.*2. cum ignorantis conſenſus non ſit, nec diſſenſus, qui neque habet velle atque nolle circa ignorata, proindeque culpa legem ignoranti imputari non debet, vt latius probauit *Farinac. in fragmentis crimin. in verbo conſtitutio à num.* 685. *cum ſequens.*

10 Suſpenſio in quam regulanda eſt per intentionem ſuſpendentis, prout excommunicatio *Nauarr. in cap. patres nu.*45. *de penit. diſt.* 1. quæ non debet præſumi fuiſſe punire ignorantem, argum. *text. in cap. Apoſtolicæ de cleric. excommun. ad adminiſtr.* vbi ſanè cauetur excommunicatũ celebrantem à pœna irregularitatis excuſari ob excommunicationis ignorantiam, de quo & *Couarr. in cap. alma mater §.*7. *nu.*3. *part.* 1. *Nauar. in cap. conſiderent. de penitent. diſtinct.* 1. *num.*7. 2 *Henriq. in ſumma lib.*14. *c* 3 *§.*6. *Reginald. in praxi fori penitent. lib.*30. *num.*181.

11 Fuit enim iſte clericus in bona fide ſequutus normã iuris communis vigore cuius ratione beneficii quis apud alienum Epiſcopum ordinari poteſt *vulp. cap. cũ nullus de tempor. ordinat. in* 6. etiam quod beneficium ſit tenue, *Henriq. in ſumma lib.*10. *cap.*22. *§.*1. *lit. C. Garzia de benefic. par.* 2. *cap.*4. *num.*8. *Macer. varia. reſolu. lib.*1. *reſol.*112. *caſ.*37. *Campanil. in ſuo oper. diuerſar. iur. canonic. rubric.*9. *cap.*8. *num.*12. cum allegatus tex. non exprimat valorem, nec qualitatẽ beneficij, & ideo reſtringi non debet.

Quæ bona fides debet omninò ipſum adiuuare, nam temeritas in iure eſt damnata, non autem id quod contra legem inaduertenter, & ignoranter committitur, dolus inquã, vbi abeſt ceſſat & delictum & ſic non ſubintrat pçna, quare præfatum clericum vinculo ſuſpenſionis non eſſe ligatum ſatis apertè patet.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Bulla Pii II. incip. cum ex ſacrorum tenor.*

2 *Bullæ Sixti V. incip. ſãctum, & ſalutare tenor.*

3 Bulla *Clem. VIII. incip. Romanum Pontificem moderat bullam Sixti.*

4 *Epiſcopus ordinans aliquem extra tempora, ante legitimam ætatem, vel abſque literis dimiſſoriis ordinarii, qua pœna puniatur.*

5 R*egulares neque poſſunt ordinari cõtra bullã Pii II.*

6 *Ordinandi ſeculares nullius diœceſis à quibus accipiunt dimiſſorias.*

7 *Vltramontani, quomodo hodie ordinandi ſunt.*

8 *Ordinandi laici abſque dimiſſoriis puniuntur.*

9 *Suſpenſiones tot incurrit ordinatus contra formam Bullæ Pii, quot ordines ſacros ſuſcipit.*

10 *Ordinati ſeculares cum dimiſſoriis Abbatis etiam exempti an incidant in in pœna conſtit. Pii.*

11 *Regulares habere debent dimiſſorias ſuorum ſuperiorum.*

12 *Capitulum ſede vacãte quãdo poſſit concedere dimiſſorias.*

13 *Ordinati ab Epiſcopo alieno cum falſis dimiſſoriis amittunt priuilegium fori ſubamplia num.* 14. *Declara nu.* 15. *&* 16.

17 *Ordinati ante legitimam ætatem vſque ad quod tẽpus ſunt ſuſpenſi.*

18 *Abſolutio à ſuſpenſione incurſa in bullam cum ex ſacrorum cui ſpectat.*

19 *Ordinatus minoribus ordinibus contra formam bullæ Pÿ II. an incurrat pœnam eiuſdem conſtit.*

20 *Ignorantia an excuſet à pœna bullæ Pii II.*

21 *Ordinatus præſumitur quis cum dimiſſorÿs ſui Epiſcopi.*

22 *Dimiſſoriæ ordinarii probãtur per verba enunciatiua in ordinum.*

23 *Ordinatus contra formam bullæ an recipiat characterem.*

24 *Ordinari quis poteſt ab Epiſcopo viciniori ſi Ordinarius eſſet ſuſpenſus ob aliquam cauſam.*

25 *Abſoluere an poſſit ſuperior regularis ſubditum ſuſpẽſum propter ordines ſuſceptos ante ætatẽ legitimã.*

26 *Vicarius generalis habens mandatum generale, an valeat concedere dimiſſorias.*

27 Or-

27 *Ordinati cum literis dimiſſorialibus Capituli ſede vacante, vel à Vicario Epiſcopi, poſt aduentum Epiſcopi, vel noui Vicarij dicuntur legitimè ordinati. Idemque de ordinatis cum dimiſſorijs Epiſcopi præmortui nu. 28.*

29 *Ordinati contra formam bullæ Pii an ſint ſuſpenſi ab ordinibus ſuſceptis tantum, vel ab omnibus.*

30 *Ordinatio facta ab alieno Epiſcopo contra formam conſtit. an poſſit ratificari à proprio Epiſcopo, & quando nu. 31.*

32 *Ordinatus contra formam conſtit. an incurrat irregularitatem non celebrando per ſe ipſum, ſed tantū quando accipiendo ordinē presbiteratus, cum Epiſcopo conſecraret.*

33 *Ordinatus an dicatur ante legitimam ætatem ſi deficiant aliquot dies.*

De ordinatis extra tēpora, ante legitimam ætatem, vel abſq; dimiſſorijs Ordinarij.

Super bulla Pij II. Sixti V. Clem. VIII. & Sanctiſs, D.N. Vrbani VIII.

1 STatuitur *Pij conſtitutione incip. cum ex ſacrorum*, vt ſacros ordines ſuſcipientes ante ætatem debitam, vel extra tempora, vel ſine literis dimiſſoriis incurrant ſuſpenſionem ipſo iure latā, & præſumentes in eiſdem ordinibus miniſtrare eo ipſo irregularitatem incurrant, & priuari poſſunt beneficiis.

2 Et quamuis *per bullam Sixti V. incip. ſanctum, & ſalutare editā anno* 1588. Ordinatus prima tonſura, aut maioribus abſque veris dimiſſoriis ſui Ordinarii literis, ab executione, miniſterio, & exercitio ordinum ſuſceptorum, & ab omni ſpe, & facultate aſcendendi ad alios ſuperiores perpetuo ſuſpenſus ſit, & ſi in illis miniſtrare preſumpſerit

irregularis efficitur, & omnibus, & quibuſcumque per eum in titulum commendam, aut aliis obtentis dignitatibus officiis, & beneficiis Eccleſiaſticis cum cura, & ſine cura ſæcularibus, aut regularibus priuatus eſt atque ad illa, & alia ſimilia, vel diſſimilia in poſterum obtinenda in perpetuum inhabilis eſt, & inſuper ſi clericus regularis fuerit etiam voce actiua, & paſſiua ipſo facto priuatus, eſt, nec ab alio quam à Sũmo Pontifice ab irregularitate ſic contracta etiam ſi crimẽ penitus occultum fuerit diſpenſari, aut à ſuſpenſione ille abſolui valet.

3 Sed quia conſtitutio hęc Sixti V. nimis rigida multis viſa fuit, & ſcrupulos varios tam promouentibus quam in eis, qui promoti fuerant generauit, eam poſtea *Clemens Papa VIII. noua quadam conſtitutione quæ incipit Romanum Pontificem ædita anno* Domini 1595. *pridi Kal. Martii* ad terminos ſacrorum canonum, ac dictæ conſtitutionis felicis record. Pij Papæ II. & ad diſpoſitionem decretorum Sacri Tridentini Concilii reſtrinxit, & reduxit, nec non cenſuras, & penas in eiſdem Sixti literis moderatur, & tollit; præter quam Ordinātibus, & ordinatis ſimoniacè. Idemque confirmauit *Paulus V. in reg. Canc.* 23. per hæc verba (Item de clericis extra tempora à iure ſtatuta, ſiuè ante ætatem legitimam ſiuè abſque dimiſſorijs literis ad ſacros ordines ſe promouere facientibus pro tempore etiam voluit cõſtit. piæ memoriæ Pii II. ſimiliter prædeceſsoris ſui deſuper æditam, & in dicto Cancellariæ Apoſtol. libro deſcriptam mandauit pari modo obſeruari.)

4 Ampliatur primo, vt eãdem pœnam incurrat Epiſcopus ordinans tales, ita vt ſit ſuſpenſus à collatione quorumcumque ordinum, exercitio pontificaliũ & ab ingreſsu Eccleſiæ *iuxta bullam Clem.*

5 Ampliatur ſecundo, vt pœna contenta hic ſibi locum vendicet tam ad clericos, quam regulares *Dom. Ricc. dec.* 130. *par.* 4. & ideo Epiſcopi ordinantes religioſos abſque literis dimiſſoriis ſui ſuperioris regularis, & abſq; cõſenſu Ordina-

narii loci vbi degit ſimiliter eſt ſuſpenſus *Campanil. diuerſ.iur.can.rubr.9.cap.5 num.1. Mirand. in manual. Prælat.q.39.art.16. Barboſ. de pot. Epiſcop. allegat. 16. num.24.*

Quoad regulares autem ordinandos extat ſpeciale decretum Clem. VIII. *vt habetur ſupra de ordinand. regular.*

6 Ordinandi vero ſæculares nullius dioeceſis accipiunt dimiſſorias ab Epiſcopo viciniori, ſed teſtimoniales dantur à Prælato inferiori, qui melius poteſt eſſe informatus de vita, & moribus quos ille continet.

7 Ampliatur tertio, vt hodie Vltramontani non poſſint ordinari iuxta terminos *text. in c.*1. *de cleric.peregr.* ſed iuxta ſeriem, & tenorē *conſtit.* S.D.N. *Vrb.* VIII. *incip. ſecretis,* puta cum dimiſſorialibus ſuorum ordinariorū recognitis, & probatis, ac ſubſcriptis, per ſanctæ ſedis Nuntios, ſeù collectores in illis partibus cōmorantes, quæ ſubſcriptiones à generali Vicario almæ Vrbis recognitæ, & probatæ fuerint.

8 Ampliatur quinto, vt nō tantum clerici nequeunt ordinari abſque dimiſſoriis proprijs Epiſcopi, ſed nec etiam laici, adhuc ordines non habentes *Rebuff. in prax. lib.2.c.2.* & quamuis contrarium ſentiat *Guid. Pap. deciſ.* 449. Tamen prima opinio eſt veritati conſona, vt per *Barboſ. de poteſt. Episcop. allegat. 8. num. 8. par.*1.

9 Ampliatur ſexto, vt tot ſuſpēſiones incurrat, quot ordines ſacros quis ſuſceperit ante ætatem extra tempora, vel abſque dimiſſorijs tangit, *Nauarr. conſil. final. de corpor. vitiat. & habetur per Nald. in ſumm. verb. ſuſpenſio nu.5.*

10 Ampliatur ſeptimo, vt ſeculares ordinati cum dimiſſoriis Abbatis etiam exempti incidant in pœnas huius conſtit. cum Abbates etiam ſi ſint exempti nō poſſint concedere dimiſſorias ſecularibus, niſi habeāt priuilegium Apoſtolicum *S.C.T. ſeſſ.23. cap.6. &* 10. in terminis eſt deciſio *Seraphini* 964. Prout etiam Priores Ordinis Hyeroſolimitani non poſſunt dare dimiſſorias ſuis ſubditis ſecularibus, ſed ſolum profeſſis ſui ordinis.

11 Regulares verò ſufficit, vt habeant dimiſſorias ſuorum ſuperiorum, & Epiſcopus ordinans poterit diſpẽſare ſuper interſtitijs *S.C.T. ſeſſ.23.cap.6. Vaſq.3.p.tom.3.diſp.246.cap.6.nu.55.*

12 Ampliatur octauo, vt ordinati ordinibus maioribus cum dimiſſorijs Capituli ſede vacante non tranſacto anno à morte Epiſcopi, ſuſpendantur ordinati verò minoribus verò perdant priuilegium clericale *S.C. Trident.ſeſſ.7.cap.10. latè Garz. de benefic.p.5.cap.8. num.95.& ſeq.*

13 Ampliatur nono, vt ordinati ab alieno Epiſcopo cum falſis dimiſſoriis etiã ſi qualitatibus per Concil. Tridentin.requiſitis prædicti ſint, minimè gaudeãt priuilegio fori, ſed ſequuta prius declaratione Iudicis Eccleſiaſtici, ſubiaceãt Iuriſdictioni ſeculari in omnibus, vt antea iuxta terminos *d. bullæ Sanctiſſimi in Domino noſtri diuina prouidentia Vrbani Papæ VIII. noſtri præcipuè benefactoris incip. ſecretis æternæ prouidentiæ latæ ſub die* 11. *Decembris* 1624. *§. Italos vero.*

14 Subamplia, vt fabricans dictas falſas dimiſſorias poſſit puniri ab illo Epiſcopo cuius iuriſdictio eſt offenſa in fabricatione dictarum dimiſſoriarum, *arg. l. nullũ C. de teſt. Afflict. deciſ.*230. *Ann.conſ.*107.*par.*2.*Triuiſ. deciſ.*8.*par.*2. *& Franc. deciſ.*147. Niſi incepiſſet falſificare, non autem perueniſſet ad perfectionem, *§ itẽ lex Cornelia de falſ. l. qui falſam in princip. ff. de falſ. l. pen. §. ſi ff. ad Syll.* nam non cenſetur actum id quod nõ eſt reductum ad conſumationem per propriam formam, *l. ſi is qui §. ſed ſi opus ff. ad l. falcid. faciunt dicta per nos ſupra de monet. falſ. declar.*3.

15 Declaratur autem dicta nona ampliatio, & tenor dictæ conſt. Sanctiſſimi Vrbani locum ſibi non vendicare in clericis vtentibus falſis dimiſſorijs, verũ ignorantibus eſſe falſas, maximè ſi eas receperint à viro probo, & bonæ opinionis, nam vtique non amicterent priuilegium fori, ex regula iuris tam clara, falſitatem nõ puniri abſque ſcientia, ad *text. in l. fin. §. fin. ff. ad l. Corn. de falſ. l. nec exemplũ, C. eod.* nam illa qualitas eſt de ſubſtantia delicti, ex quo ignorans non dicitur delinquere

quere *Gram. conſ.* 25. *Menoch. de arbitr. iudic. caſu* 186. *num.* 12. & ignorantia in dubio præſumitur, niſi probetur ſcientia, *l. verius ff. de probat. cap. præſumitur de reg. iur. Cacher. deciſ.* 24. *fusè Maſcard. de probat. concluſ.* 879. *nu.* 6. lex enim voluit obligare ſcientem, & non ignorantem, *l. quicumque C. de ſeru. fugit. l. generaliter C. de tabular. lib.* 10. *Roman. conſ.* 473. Quare niſi probetur per Fiſcum ſcientia clerici vtentis falſis dimiſſorijs nullatenus puniri poterit vigore dictæ conſti. & tradi Curię ſeculari, quoniam in terminis falſitatis, ſemper dolus, & ſcientia requiritur ad puniendum aliquem vtentem falſis ſcripturis *Plot. in l. ſi quando n.* 624. *C. vnde vi*, *Vitalian. rubr. de falſ. num.* 2. *Iodoch. in prax. crim. cap.* 123. *num.* 7. *Verall. deciſ.* 3. *verb. falſitas*, hinc meritò videmus vtentem falſis ponderibus, & menſuris ignoranter nō puniri pœna falſi, vt voluerunt, *Nauar. in man. cap.* 17. *nu.* 169. *Natta conſ.* 72. *nu.* 3. *Tab. in ſumm. in §. falſum num.* 10. Et ſic pariter, vtens falſo inſtrumento, niſi ſciēs illud eſſe falſum, & eo vſus ſit euitabit pœnam falſi, *Clar. in §. falſum num.* 5. nā in ignorāte nulla cadit culpa, vt ait *Crauett. conſ.* 204. *num.* 31. *Rimin. conſ.* 640. *num.* 76. & proinde ſtatim quod per utentem falſis dimiſſorijs allegatur ignorantia, bona fides eò ipſo præſumitur ad tradita per *Illuſtriſs. D. Coccinum deciſ.* 235. & iuxta hos terminos loquebar in diſcurſu cauſa cuiuſdam honeſtiſſimę mulieris, ut euitaret crimen pollagamiæ, ex quo dicta honeſta mulier ignoranter contraxerat ſecūdū matrimonium cum ſecundo uiro uiuente primo pręuia fide Illuſtris præfecti aciei, de firmæ cuius falſitate dubitabatur, nam falſa fides parochi aſſerentis eſſe ſolutum alterum ex contrahentibus excuſat ab omni pœna per ea quæ cumulat *D. Riccius deciſ.* 4. *par.* 3. & dixi inferius in 3. declaratione.

16 Declara ſecundo, ut clericus ordinatus ab alieno Epiſcopo, non tamen cum falſis dimiſſoriis non incurrat pęnam præfatæ conſtit. & proinde gaudebit priuilegio fori, quia Summus Pontifex Vrbanus, intendit

punire

punire crimen falſitatis, & ideo illa qualitas ad effectum amictendi priuilegiũ fori requiritur cum ſit expreſſa ſpecialiter, & ſi voluiſſet ordinatum à non ſuo Epiſcopo priuari priuilegio fori expreſſiſſet iuxta terminos legales ſatis vulgatos, quod lex ſi voluiſſet dixiſſet, *l. vnica §. ſin autem ad deficientis C. de caduc. toll cum aliis.*

17 Ampliatur decimo, vt non ſolum ordinatus ante legitimam ætatem iuxta conſtit. Pij II. ſit ſuſpenſus vſque ad ætatem legitimã ſuperuenientem, ita vt ipſa accedente ceſſet impedimẽtum, vt habetur in *cap. vel non eſt compos de temp. ord. Couarr. in clem. ſi furioſus par. 1. §. 1. num. 4. Salzed. ad Diaz. in prax. cap. 26. lit. B. verſ. is vero*, ſed perpetuò ſit ſuſpenſus donec abſolutionis beneficium conſequatur, *Rebuff. in prax. benefic. par. 2. tit. de cleric. ad ſacr. ord. mal. prom. gloſ. 2. num.* 8.

18 Declaratur primo tenor conſtit. vt abſolutio, ab hac ſuſpenſione ſpectabit ad ſãctiſſimum tantum, vt voluerunt *Campanil. diuerſ. iur. canon. rubr. 7. cap. 5. D. Riccius deciſ. 93. & 150. par. 4. & Macer. reſolut. 16. lib. 3. nu.* 11. quorum opinio procedebat de rigore bullæ Sixti, ſed hodie vigore *bullæ Clem. VIII.* firmiter tenẽdum eſt impendi poſſe ab Epiſcopo, præter quã ordinatis ſimoniacè, *vt ibi habetur*, & plures memorat *Barboſ. de poteſt. Epiſcop. p. 2. alleg. 17. num.* 14. & propterea ſi quis ordinetur ſine dimiſſorijs abſolui poteſt à proprio Epiſcopo, vel à ſuperiore ad quem pertinebit dare dimiſſorias, *Molfeſ. in ſum, tom. 2. tract. 2. cap. 18. n. 18. vide infra declar.* 8.

19 Declaratur ſecundo, penam harum conſtitutionũ non habere locum in minoribus ordinibus, vt colligitur ex hac diſpoſitione loquente ſolum de ordinibus ſacris, *Sair. deciſ. 21. in med. & deciſ. 27. de tempor. ordin.* eſt ſancitum per bullam Clem. VIII. iuxta cuius diſpoſitionem conſului Illuſtriſſimum, & Reuerendiſsimum Dominum Epiſcopum Caſertanum.

20 Declaratur tertio, vt ignorantia excuſet à pœna præfatarum bullarum *D. Ricc. deciſ. 283. par. 3. & 90. par. 4* ex quo bulla Pij afficit pœ-

na ſolum ſcienter ordinatos contra diſpoſitionem eiuſdem *Nauarr. conſ. 63. de tempor. ordinat. Sair. dec. 62. de tempor. ordinat. Molfeſ. in ſumm. in tract. de ſacr. ord. cap. 2. nu. 13. & eſt text. in cap. eos de tempor. ordin. in 6.* & de bona fide ordinãtis, & ordinantium, quod excuſentur, vide *Barboſ. de poteſt. Epiſcop. q. 8. par. 1. Caualer. decif. 1.* Vnde qui teſtimonio parentum ante legitimam ætatem bona fide ordinatus eſt non remanet ſuſpenſus, *Bonac. de cenſur. diſput. 8. q. vnica punct. 5. numero 13. verſic. verum*. Niſi ignoratia eſſet affectata argum. eorũ quæ ſcripſit *Viuius decif. 34.*

21 Declaratur quarto, vt in dubio quis p̃ſumatur ordinatus cum dimiſſorijs ſui Epiſcopi, *Oldrad. conſ. 215. num. 9. Tuſc. concluſ. 188. lit. O.* dummodo tria concurrant ſcilicet vt fuerit ordinatus in publica ordinatione. Secundo præſentibus Canonicis, & tertio Cancellario ſiuè Notario ita *Cæſar. de Graſſ. decif. vnica de praſumpt.*

22 Declaratur quinto, vt literæ dimiſſoriales Ordinarij probentur per verba enunciatiua in inſtrumento ordinum, *Gomeſ. decif. 109. Seraphin decif. 476. Achill. de Graſſ. decif. 7. & 8. de probat. per text. in c. poſt ceſſionem de probat.*

23 Declaratur ſexto, vt licet ordinatus contra formam conſtit. ſit ſuſpenſus. Tamẽ recipit characterẽ, *Verall. decif. 126. par. 1.* itaut ordo dicatur rectè collatus *Borrell. conſ. 15.* & gaudebit priuilegio fori *Frãc. Marc. decif. 175. par. 1. Dom. Ricc. decif. 215. par. 3. & reſolut. 150. par. 1. idem Barboſ. nu. 7. Graſſ. de effect. cleric effec. 1. num. 634.* & ratio videtur eſſe, quia collatio dicitur irrita quo ad illorum exequutionem, non autẽ quo ad characterem, *Campanil. rubr. 9. cap. 1. num. 4.* & ideo gaudere priuilegio fori Doctores dixerunt.

Sed hodie poſt conſtitutionem S.D.N. Vrbani, ſequuta prius deſuper Iudicis Eccleſiaſtici declaratione, fori priuilegio minimè gaudebunt, ſed ſæculari iuriſdictioni, vt antea plenè in omnibus ſubiacere eos voluit Sanctiſsimus loco ſupra citato; loquendo tamen de ordinatis cum falſis dimiſſorijs, ſecus verò de or-

de ordinatis ab alieno Epiſcopo abſque literis dimiſſorijs, nam tales non comprehenduntur in bulla Sãctiſsimi Vrbani, & gaudebunt priuilegio fori.

24 Declaratur ſeptimo, quãdo propri⁹ ordinarius eſſet ſuſpenſus propter aliquam cauſam, nam poterit clericus ordinari ab Episcopo viciniori *cap. eos de tempor. ordin. in 6. Cened. q. 38. n. 32.* vbi tenentur ipſi ordinati probare ſuſpenſionem per declarationem Metropolitani, alioquin non crederetur ordinatis.

25 Declaratur octauo, vt ſuperiores regulares poſsint abſoluere ſubditos ſuſpenſos propter ordines ſuſceptos ante legitimam ætatẽ vel abſque licentia, vel per ſaltum, *Rodriq. q. regul. reſol.* 106. *nu.* 26. *& licet Sair. de cenſur. lib.* 6. *cap.* 12. *num.* 13. *&* 14. contrarium ſentiat, contra ipſum inſurgit *Diana reſol.* 85. *de dub. regul. par.* 3. *& idem tenet Lap. alleg.* 29.

26 Declaratur nono, vt ordinati cum dimiſſorijs Vicarij generalis habentis generale mandatum Epiſcopo in remotis agente, non incurrat pęnas huius conſtit. nam de iure Vicarius, abſente Epiſcopo, & in remotis agente poterit cõcedere literas dimiſſoriales, *text. eſt in cap. cum nullus* §. *Epiſcopo in remotis agente de tempor. ordin. in* 6. *Creſc. decif.* 1. *de offic. Vicar. Menoch. de arbitr. iudic. lib.* 2. *caſu* 221. *num.* 9. vbi etiam habetur poſſe per eum diſpenſari ſuper interſtitijs.

27 Declaratur decimo, vt ordinati cum literis dimiſſorijs datis à Capitulo ſede vacante, vel à Vicario Epiſcopi, poſt aduenctum noui Epiſcopi, vel noui Vicarij dicantur legitime ordinati, cum literæ dimiſſorię datę à Capitulo, vel à Vicario Epiſcopi, adueniente nouo Episcopo, vel Vicario non expirent, cum ſint gratioſę datæ à facultatem habente *cap. eam te de reſcript.* ſed ad euitandas fraudes, & ob debitam reuerentiam, Epiſcopus, cui diriguntur præfatæ literæ, & celebrãs ordines non debet eas exequutioni demandare, ſine ſcientia noui Epiſcopi, nam aliud eſt, quod de iure debetur, & aliud, quod de vrbanitate debet fieri, *Guttier. can. qq. lib.* 2. *cap.* 17. *num.* 2.

28 Si-

28 Similiter, & à maiori dicendum erit de ordinatis cum dimiſſoriis datis ab Epiſcopo proprio, poſt mortem ipſius Epiſcopi, ex quo dimiſſoriæ datæ ab Epiſcopo ſuis ſubditis non expirant morte mãdantis, quoniam ſunt literæ fauorabiles, & contineant gratiam, quæ non ſe expirant morte ipſius, in quibus defuit tãtũ exequutio, & vſus illarum *Cardin. clem. fin num. 9. q. 5. de elect. Rebuff. in prax. benefic. in form. liter. dimiſſ. n. 43. Villadieg. de deleg. q. 16. num. 25. Nauarr. conſ. 5. de reſcript. Perez lib. 2. ordin. tom. 2. Addit. ad Diaz cap. 20 Guttier. lib. 2. pract. q. 75. nu. 3. Eman. Sa verb. dimiſſoria num. 1. Sair. deciſ. 51. de tempor. ordin. latè Cned. can. q. 37.*

29 Declaratur vndecimo, vt ordinati contra formam harum conſtit. ſint ſuſpenſi ab ordinibus ſuſceptis, non autem alijs, in quibus ſi miniſtrauerint non ſunt irregulares, vt habetur in d. bulla quæ cum ſit pœnalis nõ eſt extendenda, *Tolet. in ſumm. lib. 1. cap. 45. num. 10. Hoſtienſ. in cap. dilectus filius de tempor. ordin. Silueſt. verb. ſuſpenſio num. 5. Abb. in cap. cum dilectus nu. 20. de cenſur.*

Verum caueant ſic ordinati durante ſuſpensione accipere maiores ordines, quia dicerentur promoti per ſaltum, *Abb. in cap. fin. nu. 2 de apoſt.*

30 Declaratur duodecimo, vt ordinarius poſſit ratificare ordinationem ſui ſubditi ſactam ab alio Epiſcopo, *cap. ſalomitana, & ibi gloſ. in verb. ac ſi 63. diſt. & in cap. illud gloſ. fin. diſt. 61. optimè Verall. deciſ. 1. verb. ordinatus*, vbi inquit requiri ratificationem fieri per ordinarium, vel eius officialẽ habentem ſpeciale mandatũ, vel Epiſcopus ageret in remotis, nec aliquam pęnam ſuſpenſionis pariter incurreret Epiſcopus ordinans, *cap. Lugdunenſis 2. q. 2. gloſ. in cap. nullus alterius in fi. 9. q. 2. Maiol. de irregul. lib. 4 cap. 2. nu. 7.*

31 Verum ſi ordinatio eſſet facta cum falſis dimiſſorijs ab alieno Epiſcopo dicerẽ, non poſſe ratificari ordinationem ſui ſubditi ad effectum euadendi pęnam priuationis priuilegij fori, ſiquidem vi falſitatis commiſſæ videtur acquiſitum ius laicæ poteſtati pro ſu-

biectione ipſius delinquentis, & proinde iſta ratificatio non traheretur in præiudicium Iudicis ſecularis arg.notat. per *gloſ. & Bart. in l.bonorum ff.rem rat.hab. Dec.conſ.226. num.6. Pariſ. conſ.12.nu.17.lib.4.Sarnen. ſuper reg. de iur. quæſit.non toll & Verall. loc.mox cit.*

Nec obſtare vidētur verba eiuſdem bullæ puta vt requiratur declaratoria Iudicis Eccleſiaſtici, ad effectum amictendi priuilegiū fori, & proinde ante declaratoriam nullum ius acquiſitum ſit Iudici laico, Nam faciliter respondetur per vulgatam regulam, vt declaratio nihil noui inducat, *l.heredes palam ff.de teſtam. DD.in cap. paſtoralis §.verum de appell.Nauarr.in c. cum contingat de reſcrip. remed. 6.num.7.nec de nouo addit Menocch.conſ.753.nu. 20. Macer. reſol.3.lib.* 1.*nu.* 12.*latè Gabr. conſ.3. de reg. iur. & Card.Tuſc. concluſ. 86.per totam lit.* D. *& Gabriel.concluſ.4. de reg.iur.*

32 Declaratur decimotertio, vt irregularitas non contrahatur, niſi per celebrationem. Et licet aliqui firmauerint, vt accipiens ordinem presbiteratus, ex vi ſolumodo ordinationis, antequam ipſe ſolus alias celebret, contrahat irregularitatem, ex quo qui ordinatur Presbiter, conſecrat cum Epiſcopo, & vtitur ordine presbiteratus, vt per *Couarr. in cap. alma mater par.2. §.3.num.5. Nauarr. conſ.8.de cleric. excommun. miniſtr.* Bonacin. *de ſacram. diſp.8. quæſt.vnic.puncto 5. nu.13.*

Attamen hæc opinio licet ſit ab illis inſignibus Doctoribus amplexa, alijs non minoris authoritatis diſplicere videtur, & contrariam vti benigniorem ſequuntur hanc rationem aſſignantes, nam dictam celebrationem facit ſacerdos non ea intentione, vt tanquam ſacerdos ſacrum dicat, cū de miſſa nihil aliud faciat, quam proferre verba conſecrationis, ſed ea profert tanquam appendicem ad ipſam aſſumptionē ordinis paſſiue, & non reformaliter intendit actus ordinis exercere, *ita Medin. in ſumm. lib.*1. *cap.* 11.*§.8. Emin. in ſumm.par.* 1.*c.*68. *concluſ.2. Henriq.lib.4.c.3. §.6. in fin. Suar.tom.5. de cenſur. diſput.31. ſect* 1. *nu.* 71.*Sair.eod.trac.lib.4.c.16. nu.*

u.23.*& lib.6.cap.12.num.* 1.*Auil.in ſum.tract.par.3.* *iſp.5.dub.7.verſ.dico ſecun* *lo, & Bellet. diſquiſ cleric.* .1.*tit.de diſcipl.cleric.§.* 5. *u.* 37.

Declaratur vltimo, vt pœna huius conſti. non incurratur ab ordinato ante etatem legitimam ſi defeciſſent aliqui dies, vt aliqui putant per regulam illam vt defectus modici temporis non habeatur in cõſideratione per ea quæ cumulat *Gratian.diſcept.forenſ.c.* 51.*num.7.& Viuian.deciſ.* 7.*num.*13. vbi habetur defectum duorum annorum non vitiare immemorabilem, & ſequitur *Dom.*Ricc. *de probat.iuriſp.cap.9.*

Sed contrarium videtur eſſe verius, nam quoties lex facit mentionem certi anni, vel certorũ annorũ intelligi debet de annis perfectis per lapſum 365.dierum vt benè notauit ex illo tex. *Alciatus in l. anniculus de verbor.ſignific.& conſiderauit Rot. in vna Præneſtina Caſtanearum* 15.*Septembris* 1597.*coram Penia teſte Farin. deciſ.* 175.*par.* 1.*in recent.* Quarè meritò *Graff.in ſing.conſ.6. de regul. num.*1. firmiter ſentijt profeſſionẽ inualidam cenſeri ante annum ſi deficerent aliqui dies, ex quo quando lex generaliter loquitur, etiam minimum comprehendit, *per tex.in cap.3.de appellat. cap. ſi proponente de reſcrip. & cum S. C.T. ſeſſ.25.c.*15. generaliter loquatur, vt nõ fiat profeſſio ante 16. annũ expletum, etiam ſi deficeret vnus dies nulla eſſet profeſſio, aſſerens habere locum etiam in anno biſextili, nam ſi vna dies non addatur non valet profeſſio.

Et ideo licet nullus virtute S.C.T. ſeſſ.23. cap. 12. Nullus poſsit promoueri ad ordinem ſubdiaconatus ante 22. ad diaconatus ante 23. & ad presbiteratus ante 25. adeo vt ſufficiant tales anni eſſe incepti, vt per *Guttier. can.qq.cap.*16. *num.*8. *Monet.de diſtribut. quotid. q.*19.*nu.*12.*par.*2.

Tamen non dubitatur quin ordinandus ordine ſubdiaconatus debet eſſe conſtitutus in 21. anno cõpleto, & ſic de Diaconatu, & presbiteratu, ex quo anno ſi deficiat vnus dies incurritur pęna harum conſtitut.

Ad materiam ordinato-

rum ante ætatem legitimã vide larè *Barboſ. alleg. 16. par. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Tenor decreti Clem. VIII.*
2 *Pœnitentiarij regularium quando abſoluere poſſint & quos nu. 3. 4. & 5.*

De Pœnitentiarijs pro regularibus.

Decretum Clem. VIII.

1 ANno *Domini* 1593. *ſub die* 26. *Menſis Maii bonæ memoriæ* Clem. *VIII.* in decreto circa caſus pro regularibus pro reſeruãdis inter alia voluit, *Vt ſuperiores in ſingulis domibus deputent duos, tres. aut plures confeſſarios pro ſubditorum numero maiori, vel minori, ijque ſint docti prudentes, ac claritate præditi, qui non à reſeruatis eos abſoluant à quibus etiam reſeruatorum abſolutio committatur quãdo caſus occurrerit, in quo eã debere committi ipſe in primis Confeſſarius iudicauerit.*

2 Quare conſtituas regulã quod tales pęnitentiarij sũt delegati, nec poſſunt à reſeruatis abſoluere, niſi habeant facultatem expreſsã à ſuperioribus.

3 Quam regulam amplia primo, vt dicti confeſſarij deputandi non indigeant approbatione Epiſcopi etiã quo ad nouitios, ita *Megal. par. 3. cap. 9. nu. 29.*

4 Amplia ſecundo, vt poſſint non ſolum abſoluere patres, & fratres domus, vel conuenctus, ſed etiam alios Patres, vel fratres exteros illuc venientes etiam à reſeruatis in ſuis domibus, & idem dicendum eſt de familiaribus laicis infra ſepta monaſterij commorantes, *Peregr. in compend. priuileg. verb. abſolutio quo ad regulares.*

5 Amplia tertio, vt præfati pœnitentiarii poſsint abſoluere Patres, vel fratres domus à quibuſcumque caſibus ſi expreſſe non fuerint reſeruati, & ratio videtur eſſe, nam licet in decreto ſupranominato ſint explicati illi vndecim caſus, qui reſeruari poſſunt. Tamen illi non cenſentur reſeruati niſi hoc de omnibus, vel aliquibus tantum expreſsè proteſtatus fuerit ſuperior,

vt

vt poſt *Suarez, & Megal. refert* Molfeſ.*in ſumm.trac. 7.cap.20.num.12.*

SVMMARIVM.

1 *Tenor extrauagant. Ioann. XXII.incip.perlectis.*
2 *Percuſsio clerici leuis, quæ quæ dicatur.*
3 *Percuſsio grauis, vel leuis ex qualitate percuſſionis, & quantitate nocumenti cognoſcitur.*
4 *Percuſſio an dicatur grauis, ſi membrum nõ fuerit mutilatum, ſed debilitatum.*
5 *Percuſſio dicitur grauis, ſi oculus fuiſſet erutus, & quid de oſſis effractione nu.6.& quid de dentis effractione num. 7.*
8 *Percuſſio grauis an dicatur mutilatio digiti vel ariculæ nu. 9.*
10 *Percuſſio grauis dicitur depilatio capillorum, vel barbæ.*
11 *Percuſſio grauis dicitur magna ſanguinis effuſio. Declara nu. 12.*
13 *Percuſſio modica cum pugno palma, manu digito baculo, vel lapide, non relinquẽs ſigillationem, liuorẽ vel maculam carnis non dicitur grauis.*
14 *Iniuria leuis dicitur ſpuere in faciem Clerici.*
15 *Percuſſio grauis cognoſcitur ex dignitate perſonæ.*
16 *Percuſſio dicitur grauis in perſonam Prioris.*
18 *Conſtituti in dignitate, qui dicantur ad hoc, vt percuſsio dicatur grauis nu. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. & 26.*
27 *Canonici an dicantur conſtituti in dignitate.*
28 *Percuſſio dicitur grauis facta à filio in patrem, & quid in auum nu.29.*
30 *Percuſſio dicitur grauis ex modo percutiendi.*
31 *Percuſſio dicitur grauis reſpectu loci.*
32 *Abſolutio an poſſit dari ab Epiſcopo ob percuſsionem leuem facta in foro publico.*
33 *Perſonarum multitudo in quot verificatur.*
34 *Eccleſiarum nomine, quæ veniant ad hoc vt percuſſio dicatur grauis facta in eis.*
35 *Percuſsio dicitur grauis ſi fuerit facta coram Iudice.*
36 *Percuſsio dicitur grauis ex aliquibus circumſtantijs.*
37 *Percuſsio an ſit grauis, vel leuis arbitrio ordinariorũ relinquitur à quo appellari poteſt.*
38 *Abſolutio à can. ſi quis ſuadente*

dente Diabolo an peti poſſit per procuratorem.

39 *Percuſsio grauis an poſsit abſolui à maiori pœnitentiario, vel à legato de laterenum.*40.

41 *Percuſsio grauis occulta abſoluitur ab Epiſcopo.*

42 *Percuſſio grauis facta à perſonis priuilegiatis abſoluitur ab Epiſcopo, & qui dicantur priuilegiati nu.* 43.44.45.46.47.48.49.50 51.52.53. & 54.

55 *Abſolutio à can. ſi quis ſuadente datur ſatisfacta prius parte, & quid ſi pars nõ reperiretur n.* 56.

De percuſſione clerici graui, vel leui.

Super extrauag. ſiuè conſtitutione Ioannis XXII.

1 QVoniam ſæpè ſępius contingere ſolet, & quotidie dubitatur pro intelligentia textus in cap. ſi quis ſuadente Diabolo, quæ cenſenda ſit percuſſio clerici grauis, & quæ leuis merito ſanctiſſimus Ioãnes XXII. in eius extrauag. ſiuè conſtit. incip. perlectis certam regulam conſtituit in hac materia ſub hoc verborum tenore.

2 *Reſpondemus (Inquit Põtifex) illam videlcet eſſe modicam percuſſionem, aut aut impulſionem pugni, palma, manus, pedis, digiti, aut baculi, vel lapidis, quæ ad liuorem; mutilationem membri, fractionem dentis, depilationem capillorum non modicam, vel effuſionem ſanguinis non peruenit. Nec ſi tam leuiſſimi ictus, aut pugni percuſſione ſanguis exiret tranſire in atrociorem iniuriam profitemur, vt propter hoc ſit ab abſolutione talium abſtinendum. Volumus tamen, vt non ſolum ipſum factum, verum etiã facti qualitas, percutiendique modus, aut iniuriandi, circa hoc diligentius attendatur, cum omnibus ſuis circumſtantiis, loci, videlicet, perſona, & alijs, vt quæ ſit leuis, vel modica, grauis, aut enormis iniuria manifeſtius cognoſcatur. Loci quidem, vtrum in theatro, vel in foro, coram Rege Prælato vel Iudice, in Eccleſia coram multis, vel alio loco publico alicui iniuria inferatur. Perſona veluti ſi Magiſter, aut Iudex, aut* Magiſtratus, *aut prælatus, Pater, aut patruus, vel ali-*

aliquis in dignitate, vel perſonatu conſtitutus ab inferiori, vel humili contra naturam iuris patitur. Per hæc quidem graues videantur iniuriæ, & quæ ſint tales aut modicæ ex oppoſito cognoſcãtur. Sanæ quia negotii natura non patitur, vt ad plenũ omnia diſſerantur, iudicium talis enormis iniuriæ veſtro duximus arbitrio cõmittendum. Admonentes, vt poteſtatem veſtram cum ad hæc proceſſeritis, ita temperetis, vt citra metas huiuſmodi potius quam vltra eas circa abſolutionem talium procedatis, ne iniuriantes de vicina abſolutione confiſi, de facili in actiones prorumpant, percuſſiones, vel iniurias, & ſententias canonis iam periculoſius continentes in excõmunicationis ſententias procliuius prolabantur. Tolerabilius eſt enim aliquos qui per vos etiam poſſunt abſolui nobis, vel ſuperiori abſoluendos relinquere, quam cõtra ſtatuta canonum imagine abſolutionis (quod non fit, niſi grandi peccato) quẽdam relinquere innodatum, cum vmbra quædam videatur in opere, veritas autem non ſubeat in effectu.

3 Ex qua extrauag. optimè colligitur quænam ſit percuſſio grauis, & quænam leuis. Vnde Summus Pontifex mandauit Primo, percuſſionem eſſe grauem, vel leuem ex qualitate percuſſionis ſiuè quantitate nocumenti, & proinde modica percuſſio pugni, palmæ, manus, pedis, digiti, aut baculi, vel lapidis, quæ nõ peruenerit ad liuorem, mutilationem mẽbri, fractionem dentis, depilationem capillorum non modicam, vel effuſionem ſanguinis, non dici grauem, ſed leuẽ, adeo vt poſſit talis percutiens abſolui ab Ordinario, *Vguius commun. opin. lib. 1. tit. 12. nu. 10. pag. 196. Clar. § fin. lib. 5. quæſt. 77. nu. 14. Macer. reſol. 11. num. 7. lib. 3 Guttier. can. lib. 1. cap. 3. nu. 12. & ſeq. Sair. de cenſur. lib. 3. cap. 28.*

4 Sed quid dicendum ſi membrum non fuerit mutilatum, ſed tatum debilitatum, & redditum inhabile ad ſuum munus, an percuſſio diceretur leuis, & prima facie videretur dicendum eſſe leuem, ea nempe ratione, nam dum Pontifex potuit exprimere, & non expreſsit verba ipſius non sũt extendenda, nam ſi aliud vo-

voluiſſet expreſsiſſet iuxta reg. text. in *l. vn. §. ſin autem ad deficientis C. de caduc. toll. l. ſi ſeruus §. prætor ait, verſ. non dixit ff. de acquir. hared. cap. ad audientiam de decim. Menoch. conſ. 1. nu. nu. 178. Surd. deciſ. 88. nu. 4. Guttier. pract. lib. 3. q. 2. nu. 7* & ideo noluiſſe hoc præſumitur Pontificem cum facile id exprimere potuiſſet, neque expreſsit, *Menoch. conſ. 30. nu. 8.* & adeo non ſunt verba ipſius extendenda ad debilitationem, cum pœnæ conſtitutionum, & legum potius ſunt interpetratione molliendæ quam nimis extendendæ, & exaſperandæ *cap. pœna diſt. 1.* & in pœnis benignior fit interpetratio, *l. pœn. ff. de pœn. cap. in pœnis de reg. iur. in 6.* nec debent extendi ad alios caſus, *l. factum cuique §. in pœnalibus, vbi Dec. de reg. iur.* etiam ex ſimilitudine rationis, *Duen. regul. 287. Imol. in l. ſi verò ff. ſolut. matrim.* & confert à ſimili, quod immunitas Eccleſiaſtica, licet nõ prodeſt occidenti, vel mutilanti membrum intus Eccleſiam, & ideò poteſt extrahi, tamen non idem erit dicendum, quando debilitaretur membrũ, vt habetur *per Farin. in fragm. par. 2. num. 249.* & proinde ſi debilitaretur manus, aut pes non diceretur membrum abſciſſum, aut mutilatum, cum non dicatur membrum à corpore ſeparatum optimè *Couarr. in clem. ſi furioſus par. 3. in init. nu. 9. de homicid. & dixi ſupra in tit. de immun. Eccleſ. nu. 55.* ſtatutum enim loquens de mutilante non extenditur ad debilitantem *Bart. conſ. 202. volum. 1. Maſtrill. deciſ. 168. nu. 52. Campagn. in cap. regni ad peruerſorum nu. 16. Tuſc. concluſ. 185. lit. M. & alii relati per Giurb. conſ. 40. nu. 23.*

Tamen grauẽ talem percuſsionẽ appallarunt, *Suarez tom. 5. diſt. 22. ſect. 1. nu. 88. Graff. 1. p. l. 2. cap. 49. nu. 51. Sair. l. 3. cap. 28. & Silueſtr. in ſumm. verb. abſolutio nu. 4.* extendentes hanc extrauag. ad membrum, quod redditum eſt inhabile ad ſuum munus licet nõ abſciſſum aut mutilatum, nam ſi quis totaliter membrum non mutilet neque illud à reliquo corpore ſeperet, ſed ita grauiter ledat ne poſsit amplius in corpore conſeruari, ita vt medicorum conſilio abſcindendum

dum ſit, tunc vtique irregularitatem non euadet, nam tandundem eſt, ac ſi ipſe abſcidiſſet, is enim abſcindere dicitur, qui ita malè afficit, vt abſcindi neceſſe ſit, vnde quidquid dicat Farinac. hunc non gaudere immunitate Eccleſiaſtica, probat *Gambacurta de immun. Eccleſ. cap. 17. num. 6. quē refert, & ſequitur* Giurba *d. conſ. 40. nu. 24.*

Quæ opinio iuuatur, ex identitate rationis ſiquidē membrum debilitatum, æquiparatur mutilato, ob inhabilitatem ad ſuum munus cum priuetur officio membri, vt videmus, quod licet vidua dicatur illa, cui mortuus ſit vir ad effectum gaudēdi priuilegio electionis fori, tamen idem de iure foret ſi eſſet captus ab hoſtibus, vel eſſet damnatus ad perpetuos carceres, vel triremes, nam adhuc diceretur vidua, & priuatus eius viro *Viuius deciſ.* 197. Et ſic etiam à ſimili dicendum erit clericum carceratum ad perpetuos carceres, vel triremes eſſe priuandum beneficio iuxta terminos *textus in cap. beneficium de regul. tranſ. ad relig. in 6. D. Riccius deciſ. 95. par. 2. & in prax. Archiep. deciſ. 690. par. 1. in antiquis.*

Quidquid tamē ſit prior opinio videtur verior, cui argumenta ſecūdę opiniónis minimè obſtare poſsūt, cum ſimus in odioſis, & caſibus pœnalis prout eſt excommunicatio, *Megal. in promptuario iur. verb. conſtitutio num.* 16. in quibus extenſio de ſimilibus ad ſimilia non eſt facienda, vt dicam infra nu. 29.

5 Similiter, & grauis erit cenſenda percuſſio, ſi oculus fuiſſet erutus, argum. *l. prætor edixit §. final. & §. atrox de iniur. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. caſu 263. num. 27.* referens caſum Lycurgi Lacedemoniorum legislatoris, cui Alexander baculo oculum eruit, idēq; videretur procedere ſi clericus fuiſſet vulneratus in oculo, taliter quod vſu videndi eſſet priuatus, licet in reliquis integer remaneret oculus, ex doctrina *Panormit. in cap. cum illorum col. 3. num. 8. verſ. item dic quod propriè eſt mutilatio de ſent. excomm. Silueſter in ſumm. verb. homicidium 3. q. Ang. in eod. verb. nu. 5.* ex eo, quia illud membrum fuit debilitatum, & ferè inutile factū

Ppp iuxta

iuxta tradita per nos ſupra
6 de immun. Eccleſ. num. 55. Sed de oſsis effractione an ſit grauis, negatiuè uidetur concludere, *Franc. Marc. deciſ.* 823. *in finalibus verbis & deciſ.* 824. quod crederē procedere, ſi ad priſtinum reduceretur, ſeù collocaretur,
7 De dētis autem fractione, quod ſit grauis *eadem extrauag.* ſanciuit, quæ niſi expreſſam mentionem feciſſet, totum contrarium aſſeuerari poſſet, nam dens non eſt membrum corporis, cum operationē diſtinctam, & propriam non habeat, ſed mediantibus alijs membris, *l. Cui dens ff. de ædil. adict. Cabal. reſol. crim. caſu* 236. *num.* 12. *&* 13.
8 Idemque firmari debere de mutilante digitum, nam nō diceretur percuſsio grauis, cum non ſit propriè membrum, ſed officium mēbri, cui deſeruit *ad text. in l. item officium, & ibi Cepo ll. num.* 3. *ff. de ædil. ædict. Caball. loc. cit. num.* 5. *Maſtrill. deciſ.* 168. *par.* 2. faciūt dicta in materia immunitatis Eccleſiaſticæ ſupra n. 54. Nec pariter poſſet dici per-
9 cuſsio grauis mutilatio auriculæ, nam membrum apertè negant *Nauar. man. cap.* 27. *num.* 223. *Farin. in fragm. par* 2. *num.* 590. 591. *&* 592. *Addit. ad Diaz prax. crimin. cap.* 49. *lit. D.* Gambacurt. *de immunit. Eccleſ. c.* 11. *num.* 13. *& Couarr. clem. ſi furioſus par.* 3. *in princip. relect. num.* 8. *de homicid.*

Sed quoniam, ex talibus mutilationibus aliquando ſolet efflui non modica ſanguinis effuſio, ideo ſubintrare debent termini effuſionis maximæ ſanguinis quæ reddit percuſsionem grauem iuxta tenorem extrauag.

10 Circa verò depilationē capillorum, apud me fuit dubitatum, an depilatio totiùs barbæ induceret percuſsionem grauem, caſus iſte euenit in facti contingentia, cū. n. quidam Reuerendus ſacerdos (cuius nomen ob honeſtatem taceo) pinguem ſiuè latam barbā nutriens, cum quodam laico altercaretur, de redditione rationum, animo diabolico inſtigatus præfatus laicus, totam barbam expilauit, adeo, vt videbatur forma mutata præmentionati ſacerdotis, qui diù ſe domi continuit, & multa remedia adhibuit pro renaſcendis pilis, quare conſultus ab

Il-

luſtriſsimo Ordinario lo-
reſpondidi non leuem,
d grauem percuſsionem
iſſe,tum primò,quia erat
on modica capillorũ de-
ilatio iuxta terminos hu-
is extrauag.tum etiam nã
xpilatio barbæ, grauem
iuriam affert & punitur,
ſi membrum offendiſſet
Menoch.de arb.iud.caſu 392
um. 32. cum barba afferat
on modicum honorem
erſonæ, & magis punien
us eſt expilans barbam,
uam capillos ex quo bar-
a eſt ornamentum perſo-
æ.

Et quod ſãguinis effuſio
acit percuſsionem grauẽ,
atuitur in hac extrauag.
ummodo non ſit modica,
t ibidem, imò quamuis in
adem conſtit. nulla fieret
nentio de quantitate, vel
nodicitate,ſemper eſſet in-
elligenda de maxima quã-
itates,nam conſtitutio pœ
alis loquens de ſanguinis
ffuſione non intelligitur
e modica *iuxta glo. in cap.
um illorum de ſent. excom.
octrina eſt Abb.in cap.pro-
oſuiſti de conſecrat. Eccleſ.
el altar.*

Quam concluſionem in-
elligas dummodo ſangui-
is effuſio euenerit ex alia
parte corporis, quam è na-
ribus, vel ore,& hoc ob ni-
miam facilitatem effluxio-
xionis,*Nauarr.in man.c.*27.
*num.*92. hinc meritò vide-
mus eccleſiam nõ dici pol-
lutam ex percuſsione facta
in facie ex qua exiuit ſan-
guis è naribus,*gloſ. eſt ma-
giſtralis in cap cum illorum
de ſent. excomm. verb. effu-
ſionem* Graff *deciſ.caſ.conſc.
lib.*2. *cap.* 47. *num.*33. *Car-
del.aur.par.*2.*de interd.rub.
de caſib. quib.* Eccleſ.*nu.*59.
*quos refert,& ſequitur Ma-
cer.reſol.*112.*caſu* 6.

13 Modica percuſsio pugni
palmæ manus digiti aut ba
culi, vel lapidis non relin-
quens,ſigillationem,liuorẽ
vel maculam carnis non
eget abſolutione papali,
tãquam non grauis,& licet
percuſsio facta cum manu
vacua de iure communi di-
catur grauis, & atrox ad no
tata in §. *pœnales inſtitut.
de act. Viuius deciſ.* 46.
G*ram. deciſ.*14. & 224. Ta-
men in his terminis iuxta
mentem, & verba Pontifi-
cis erit appellanda leuis,
prout etiam de iure percu-
tere aliquem baculo eſt le-
uis iniuria, *Farin. in prax.
crim. quæſt.* 18. *nu.*96.*lib.*1.
Vndè euenit de iure ciuili

in huiuſmodi caſu percuſſionis factę cum baſtono non poteſt procedi ex officio, ſed porrecto libello, vt per *Nigr. in cap. regn.* 140. *num.* 48. *Carau. rit.* 68. *nu.* 2. *& Gram. in deciſ.* 17. *num.* 1. *& ſeq.* refert percuſſorem cum baculo extitiſſe alias condemnatum per S. Conſ. reformando ſentẽtiam M. C. V. ad exulandum, & ſic etiam iniuria leuis eſt, ac leue crimen lapides contra aliquem proijcere ſecundum *Papienſ. in ſua prax. in forma inquiſiti. in gloſ. verb. hæc eſt quædam oppoſitio col.* 12. *Viuius deciſ.* 368. *n.* 5.

14 Item ſpuens in perſonam Clerici non indiget abſolutione Papali, cum hoc connumeretur inter leues iniurias *Franc. Marc. deciſ.* 819. *p.* 2.

15 Secũdo cognoſcitur percuſſio grauis ex dignitate perſonę, puta ſi ſit Cardinalis Epiſcopus, legatus, aut proprius Abbas, Prælatus, vel alia perſona in dignitate conſtituta pater, patruus, ſi ab inferiori, vel humili offenderentur.

Ex quo capite apertè demonſtratur offenſionem augeri ex dignitate perſonæ in dignitate conſtitutæ offenſæ ab inferiori, vel humili, vt conſtat *ex text. in l. prætor edixit* § *fin. de iniur. &* § *atrox. inſtit. eod.*

16 Sed pro choronide, erit ſciendum percuſſionem factam in perſonam Abbatis proprij eſſe grauem, ſecus verò ſi eſſet alienus *Suarez tom.* 5. *diſt.* 22. *ſect.* 1. quia cum extrauagans loquatur de Abbate proprio, cuius ſuperioritati, & non dignitati voluit Pontifex prouidere, non erit extendenda ad Abbatem alienum, ex regula iuris tam clara, vt unius incluſio ſit alterius excluſio, *l. cum prætor ff. de iudic.* Menoch. *conſ.* 106. *nu.* 314. *& conſ.* 141. *à num.* 9. *Surd. deciſ.* 195. *nu.* 12. *Maccr. reſolut.* 1. *num.* 10. *lib.* 1. Quod procedere videtur quoties percuſſio eſſet facta à monaco, nam eo caſu diſtinguendum eſſe cenſeo de Abbate proprio, & alieno, at ſecus ſi percuſſio eſſet facta ab alia perſona quã monaco, nam eo caſu adhuc diceretur percuſſio grauis, nam cenſetur facta perſonæ exiſtenti in dignitate prout eſt Abbas *iuxta deciſ. Rotæ Romanæ apud Seraphin.* 514. *par.* 1. & proinde fuit iudicata grauis percuſ-

ſio

cuiuſdam, qui proiecit eum in faciem prioris ligionis, vt teſtatur *Dom.* *ec. collect.* 824.

Sub cuius nomine non cluderem Priorem conenctualem, & ſic Monaorum. Vnde ſi talis Prior onuenctualis foret percuſſus, vtique percuſſus geret abſolutione Papa ex quo cenſetur conſtitus in dignitate facit *text.* *clement. & ſi principalis* *reſcript. Franc. Marc. deſ.* 1245. *Nald. in ſum. verb.* *elegdtus in terminis eefert* *ecisſum D.* R*icc. d. collect.* 24. & idem dicerem de Guardiano Fratrum Mino um arg. eorum, quæ ſcriſit C*appella* T*boloſana de*ſ.13.

Qui verò dicantur conſtituti in dignitate ad finem, vt percuſſio facta in eorũ perſonas dicatur grauis, breuiter ſcias, quod ſiuè dignitas in Eccleſia cathedrali, ſiuè in collegiata ob inetur sẽper appellari debet dignitas iuxta tradita per *Seraphin. deciſ.* 129. *p.* 1. & ad hoc attenditur conſuetudo Eccleſiæ, quę dicatur dignitas *Gram. deciſ.* 64. *nu.* 17. *&* 18. & in hac materia plus attenditur conſuetudo, quam ius commune *cap. cum olim de conſuetud.* *Pariſ. de reſign. beneſic. lib.* 2 *q.* 1. *num.* 83. & deficiente conſuetudine, attendi debet ius cõmune, per quod ſtatutum fujt Archidiaconum eſſe conſtitutum in dignitate, nam in choro tanquam prima dignitas poſt pontificalem, alijs ſuperior, & maior habetur, vt declarauit *Sac. Congregatio Cardin. in vna Theatina ſub die* 18. *April.* 1627. B*oer. deciſ.* 186. *ſub num.* 5. *Ludouiſ. deciſ.* 411. *Genuenſ. in prax. Cur. Archiep. cap.* 52. *tit. de proceſſ.*

19 Archipresbiter, vrbanus & non ruralis adhuc de iure dicitur conſtitutus in dignitate, *Azor. inſtit. moral. par.* 2. *lib.* 3. *cap.* 15. *q.* 1. *ſintagm. iur. lib.* 15. *cap.* 21. *num.* 13. *Marta deciſ.* 77. *& Rota deciſ.* 33. *num. quinto par. ſecunda in recent. Farin. poſt* 2. *lib. conſil. deciſione* 129.

20 Decanus de iure nullam habet dignitatem, niſi pro tali habeatur *Card. Tuſc. concluſ.* 419. *num.* 22. *lit. P. Monet. de conſeruat. cap.* 5. *num.* 93. cum nullam habeat iuriſdictionem, & careat iure prælaturæ in capitulo

pitulo, cuius ipſe eſt pars, *Abb.in cap.cum poſt electionem ſub num. 9. circa finem de conceſſ. prabendæ.*

21 Præpoſitus nullam etiã habet dignitatem, quia nõ habet nomen. Sonans in dignitatem à iure communi introductum, & conſequenter dicitur potius habere officium, vt patet *ex text.in cap.dudum il* 1.*in fi. de elect. Ioann. Andr. in c.*1. *nu.*3.*de conſuet. Card.*T*uſc. tom.*2.*lit.D. concluſ.*419.*nu.* 20. amplians etiam ſi præpoſitus ſederet ante omnes in choro, niſi ex conſuetudine, vel conſtitutione Eccleſiæ aliud fuiſſet inſtitutum, nam pręcedentia ſedendi eſt ſignum perſonatus, & non dignitatis, *Aretin.conſ.* 23.*nu.*5.

22 Primiceriatus pariter potius officium, quam dignitatem habere videtur, vt conſuluit *Alex.conſ.*77.*nu.* 5. ſubdens tunc eſſe conſtitutum in dignitate quãdo probaretur ipſum communi opinione habitum fuiſſe pro tali ſequitur *Monet. de conſeruat. c.*5.*num.*93.

23 Plebanus etiam potius dicitur habere officiũ quã dignitatem iuxtà *cap. quod Dei timorem de ſtat. monac. Ioan. Andr. d.cap.*1.*num.*3. etiam ſi haberet curam animarũ baptiſmum, chriſma, poſſetque Cappellanos ſui plebanatus excõmunicare emanatione ędictum', quoniam tales qualitates non conſtituant dignitatem; cũ poſſent etiam ad Canonicos hæc ſpectare, & tamen Canonicus non dicitur cõſtitutus in dignitate optimè conſiderat *Feder. de Sen. conſ.*80. *vbi nu.*2.limitat quando Plebanus eſſet caput Eccleſiæ collegiatæ, & haberet præheminentiã, & iuriſdictionem in Canonicos Eccleſiæ, nam eo caſu diceretur conſtitutus in dignitate.

24 Prior item tunc dicitur conſtitutus in dignitate ſi ſit collegiatus, & babeat preheminentiam, vel iuriſdictionem in Eccleſia alias ſecus *Feder.de Sen.cõſ.*132. *Monet. de conſeruac. cap.* 5. *nu.*35.*&* 94.

25 Cantor, vt non ſit conſtitutus in dignitate, ſed potius officium habere dicatur reſoluit *Oltrad.conſ.*146 *Put.deciſ.*89.*lib.*3.

26 Theſaurerius ſimiliter, nec dignitatem, ſed officiũ habere dicitur iuxta tradita *per Rebuff. in prox. tit. de ſecul.*

ſecul. benefic. ſintag. iur. lib. 15. cap. 39. Verum de conſuetudine,& conſtitutionibus omnium Eccleſiarum Cathedralium, inter dignitates conſtituti referri cœperunt, *vt Abb. in cap. de multa num. 23. de prabend. Azor, inſtit. moral. par. 2. lib. 3. cap. 13. q. 1. 4. & 5. & dixit Rota in vna Pampilonen. Theſauraria 23. Ianuarii coram Illuſtriſſimo Domino benemerito* Coccino.

27 Canonicus denique non dicitur conſtitutus in dignitate, & ideo percuſsio non diceretur grauis ſi fuerit facta in perſonam Canonici, nam Canonicatus Eccleſiæ Cathedralis non dicitur dignitas *cap. ſtatutum de reſcript. in 6. Cucb. inſtitut. meral. lib. 2. tit. 1. num. 19. Selua de benefic. q. 61. nu. 2. Verall. deciſ. 258. verb. dignitas*, cum illis non ſit annexa aliqua iuriſdictio, nec ex ſui natura habent aliquā prerogatiuam, *Felin. in cap. paſtoralis nu. 12. de offic. deleg. Federic. de Sen. conſ. 80. in fin. Pacian. de probat. lib. 2 cap. 27. num. 101. Card. Tuſ. concluſ. 31. lit. C.*

Et licet hæc opinio ſit vera. Attamen ſi caſus contingeret in Ciuitate Neapolitana, in qua Domini Canonici ſatis præheminent, & præfulgent ſatiſque exiſtimantur ob primum locum quod tenent in primaria Metropolitana Eccleſia Regni Neapolitani, in qua vtuntur cappis Pontificalibus, mitra, & alijs preheminentijs, ratione huius circumſtantiæ, ac qualitatis perſonarum, quę ſæpiſſimè à ſancta Sede Apoſtolica eliguntur ad Epiſcopatus, cēlerem percuſsionem factam in perſonam alicuius ex Canonicis reputari grauem, ſi fieret ab inferioribus, ſecus verò inter ipſos.

28 Nunc verò deueniendo ad percuſsionem factam à filio in perſonam patris clerici, nulli dubium eſt, quin dicatur grauis ob irreuerentiam.

29 Sed non inutiliter quæri poſſet an idem eſſet affirmandum, ſi fuiſſet percuſſus auus clericus, à ſuo nepote, & attenta dicta diſpoſitione, quæ dum loquitur de patre, percuſſo, neceſſariò, & conſequenter eſt intelligenda de filio percutiēte, & dum comprehendit filios, ſuccedere debet regula, quod appellatione filiorum, quando agitur de

eorum

eorum damno nepotes nõ continentur, *Capbal. conſ. 268.num.8. vol.2. Molin.de primogen. hiſp. lib. 1. cap.6. num.27.& alij relati per Peregrin. de fideicomm.art.22. num.* 62. vbi fideicommiſsi grauamen iniunctum filijs non extenditur ad nepotes, ſequitur *Marzar. in epith. de fideicommiſſ. ſubſtit.in 2. par.ſub q.*17.& ſic cum tractetur de eorum damno de animæ ligamine in hac materia dicta extrauagans non eſt extendenda ad auũ, & nepotes, niſi tales nepotes eſſent ſub poteſtate aui, nã hoc caſu,percuſsio facta ab eis eſſet grauis;arg. text. in *l.1.ff.de pupill.ſubſtit.*nã quamuis extrauagans expreſsè nominauit patrem, & non auum, voluit excludere auum non habentem nepotem in poteſtate,ſecus verò ſi eum in poteſtate teneret,quia eadem reuerentia,& honor debetur ſicuti, & patri,& habetur,ac ſi expreſsiſſet,cum expreſſum dicatur,quod ſub ratione comprehenditur, *l. quæſitũ ſcio ff. de teſtament.l.ſi poſtulauerit §.etſi negauerit ff.ad l. iul. de adult. Farin.deciſ.* 10. *num. 3. tom.*1.*par.* 1.& quod ex eadem ratione deducitur pro expreſſo à iure habendum erit, & ſi non fuerit ſpecialis mentio de eo facta, *Surd.deciſ.*254.*nu.* 40.*& deciſ.*255.*num.*23.*Pereira de iure emphit. cap.* 1. *num.*20. *&* 21.

30 Tertio cenſetur grauis ex modo percutiendi, vt ſi cum magna irriſione irreuerentia, & ſcandalo,*vt in d.§.atrox Panorm.& Innoc. in d. cap. cum illorum nu.9. de ſent.excomm. Anton.3.p. tit.25.c.1. §. quinto.*

31 Quarto, appellari poteſt grauis ex loco,puta ſi fuerit facta in theatro.In Eccleſia coram multis, vel alio loco publico, coram Rege Prelato, vel Iudice *d.* §.*atrox, & c. cum pro cauſa de ſent. excom.*

Et quod grauis cenſenda ſit percuſsio ſi fuerit facta in foro coram multis perſonis colligitur *ex d. l. prætor edixit §.fi.&* §.*atrox & §.ſeq. inſtit.eod.* & ita etiã in Eccleſia,§.*ſi quis cum ſacra auth. da Sanctiſſ.* Epiſc. *Curt.iun. conſ.* 142. *num.*2. *Boſſ.trac.cauſar.crimin.tit. de iniur.nu.*5.

32 Inſurgere autem poſſet difficultas,prout ſæpè dubitatur in Curiis Eccleſiaſticis de percuſsione leui fa-

cta

cta in platea theatro vel foro, aut in Eccleſia coram multitudine perſonarũ an ab Epiſcopo abſolui poſſit vti leuis, vel à Summo Pontifice. *Nauarr. in manual. cap.7. num. 29. quem refert Genuenſ. in prax. Cur. Archiepiſcop.c.*81. reſpõdendo huic difficultati firmiter tenet, talem percuſſionem eſſe leuem quamuis fuiſſet facta in publico, niſi in ſe fuerit notabilis, & generet aliquod magnum ſcandalum *ex Conſ. Card.* 42. vbi habetur percuſſiones duorum Clericorum, qui in itinere pugnis, & pedibus ad inuicem ſe ſe percuſſerũt, fuiſſe declaratas leues, à quibus potuit per Epiſcopum abſolui, *& ex Lap. alleg.* 76. vbi firmauit leuem fuiſſe percuſsionem cuiuſdam cappellani, qui colaphum impegit Canonico Eccleſiæ Aretinæ in eadẽ Eccleſia, à qua potuiſſet abſoluere Epiſcopus, & hanc opinionẽ pariter ſequitur *Philiardus de excomm. lib.3 cap. 33. in fin.*

Quæ opinio prima facie videbatur non expreſsè cõtraria à terminis huius extrauag. ſi quidem ſtatuit certam regulam in percuſſione leui, puta ſi fuiſſet facta palma, pugno, pede baculo, & alijs modis vt ibi, quæ de per ſe eſt leuis, & cum poſtea augeatur ex circumſtantia loci, & perſonarum, de leui, efficitur grauis, alias nulla differentia eſſet inter percusſionem leuem factã in loco priuato, & in loco publico, puta foro theatro, & Eccleſiis coram multitudine gentium.

Nec obſtat dictum Nauarri, tũ primò quia quãdo pcusſio eſt notabilis dicitur iniuria grauis abſq; eo, quod fuerit facta in loco publico, vt legitur in hac extrauag. tum etiam quia eſt contra communem opinionẽ Canoniſtarum ſecũdum *Theſaur. caſ. conſc. lib. 3. cap.* 28. *num.* 6. *& dixit gl. in cap. cum illorum verb. mutilationem de ſent. excomm. vbi Abb. n.9. ac etiam Graff. deciſ.*49. *n.*56. *cum Bonacin. de cenſur. quæſt.*4. *punct.* 5. *num.* 2.

Attamen in me reuerſus diſtinguebã percuſſionẽ conſiderari triplici modo, vel vti leuis, vel vti notabilis, ſiuè mediocris, vel vti grauis ſi conſideretur percuſſio vti grauis, & ſiuè ſit facta in loco priuato ſi-

uè in loco publico, ſemper erit cenſenda grauis, ſi verò vti leuis,& non ſit notabilis ſeu mediocris, quamuis eſſet facta in loco publico, non efficeretur grauis, & iuxta hos terminos intelligendi ſunt *Lap.d.alleg.76* *Cardin. conſ.42. Calderin. conſ.7.de excom. Clar. §.fin. q.77.verſ ſcias tamen Graff. d.cap.46.nu.*52.*& Macer. reſ.*13.*lib.*1.*n.*16. de qua diſtinctione iniuriæ leuis,mediocris, vel enormis adeas *Franc. Marc.deciſ.823.*

33 Sed nõ inutile eſſet querere, quot perſonæ faciunt multitudinem ad effectum vt ſi peecuſsio fuerit facta in Eccleſis, vel loco publico coram multis dicatnr grauis. In hoc recurrendũ eſſe puto ad mentem extrauag. quæ voluit prouidere, vt percuſsio facta in Eccleſiis, vel loco publico notoriè diceretur grauis,& cum percuſsio non dicitur notoria ſi fuerit viſa à duobus tribus, quatuor, quinque vel ſex teſtibus tantum, vt *per Silueſt.in verb.notorium §.4.q.4.* N*auarr.in man.cap.75.num.73.verſ. vndecimo peccat Abb. in cap. veſtra de cohabit. cleric. Menocch. de arbitr. iudic.lib.2.art.2. caſu* 166.*nu.*8.*& Maſcard. de probat. concluſ.*1101. *nu.* 17.*cum ſeq. vol.*2. vbi ad inducẽdum notorium ſeptẽ teſtes ad minus requirit, propterea,vt dicatur facta percuſsio in Eccleſiis theatris, vel foro coram multis intelligendum erit de ſeptẽ perſonis.

34 Et licet Eccleſiarum nomine veniant monaſteria hoſpitalia, & alia loca pia, vt reſoluit *Sair. de cenſur. lib.3.cap.29.num.*17. & venire ſacriſtiam ſi ipſa ſit cõiuncta Eccleſiæ, vt tenẽt *Suar.tom.5.diſp.22.ſect.2.nu.11.& Reginald.in prax.for. pœnit.lib.19.num.*60. hoſtium Eccleſiæ ſcalam cimiterium,clauſtrum,porticum, & ſimilia, vl per *Couarr.lib.2.var.reſolut.c.20.nu.*10.*Farinac.de imm.Eccleſ.q.14.nu.*28.*& Craſſ. effect.cleric.3.nu.*631.

Tamen in hac materia, quia non ſumus in fauorabilibus, ſed in odioſis dicerem,comprehendi ſub hac diſpoſitione corpus Eccleſię,& proinde ſi membrum obtruncaretur ſeu mutilaretur in cortili Eccleſiæ,nõ appellarem talem percuſſionem grauem, cum verba extrauag. ſunt verè, &

pro-

propriè intelligenda, cum ſint pœnalia, & odioſa *cap. odia de regul. iur.* conſtitutio enim tunc dicitur pœnalis, quando expreſſe pœnam aliquam continet, puta capitis, mutilationis mẽbri confiſcationis bonorũ, excommunicationis, ſuſpẽſionis, interdicti, irregularitatis, & ſimilium, *Megal. in promptuar. iur. verb. conſtitutio num. 16.* vndè merito infertur per *D. Riccium deciſ. 250.* bullam Greg. XIV. diſponentem, vt delinquẽs in Eccleſia, non debeat gaudere immunitate, non procedere in delinquente in cortili. Prout etiã dici poſſet de oſtio, nam & ſi hoſtium ſit de Eccleſia, non tamen eſt in Eccleſia, *ex text. in l. 3. §. in publico flumine ff. de flumin, & facit reſolutio eiuſdem D.* Ricc. 4. *in prax. par. 2.* quę loquitur in ſimili materia immunitatis Eccleſiæ. Et ſic à pari ratione, nec diceretur grauis, ſed leuis percuſſio ſi fuiſſet facta in gradibus Eccleſiæ argumento eorum, quæ recenſet *Diana tit. de immu. Eccleſ. reſol. 38. lib. 3.* Similiter & leuis reputaretur percuſsio facta in dormitorio monaſterij, prout leuis reputata fuit talis percuſsio per Curiã Archiep. Neap. in perſonam cuiuſdã monaci, conferunt dicta per eundem *D. Riccium in prax. reſolut. 276. par. 2.*

35 Grauis dicitur percuſsio, ſi fuerit facta coram Iudice ad finem, vt nequeat impẽdi abſolutio ab Ordinario; & ratio eſt clara, nam atrox dicitur iniuria, quando quis coram Magiſtratu aliqua iniuria afficitur, vt probat *d. l. prætor edixit §. fin. de iniur. §. atrox inſtit. eod. Pariſ. conſ. 147. nu. 11. & 12. lib. 4. Marſil. ſing. 549.* Quod intelligerem procedere ſi Iudex haberet iuriſdictionẽ in inferentem iniuriã iuxta deciſ. *Put. 303. lib. 1.*

36 Quinto, & vltimo reputabitur grauis percuſsio ex alijs circumſtantijs, ſi percuteretur leuiter ſactis indutus veſtibus. Non tamen eſſet grauis ratione feſtiuitatis alicuius ſancti *Put. deciſ. 291. lib. 1.* ſecus verò ſi tempore magnæ ſollemnitatis, vt inquit *Scortius epit. 25. num. 6.* hinc fuit reputata grauis percuſsio tempore quo decantabantur veſperæ præſente populo, & erat dies feſtus ſollemnis, & hoc ob qualitatem temporis, &

loci, *Abb. in cap. ſignificaſti de adult. nu. 2. quem refert Macer reſol. 112. caſu 6. circa finem.*

37 Scire autem oportet Illuſtriſsimos locorum Ordinarios, quod ipſorum arbitrio remictit Sãctiſsimus Pontifex qualitatem percuſsionis ſi ſit grauis, vel leuis, prout etiã voluit *Frãc. Marc. deciſ. 823. par. 2.* qui ex circumſtantijs perſonarum, locorum, temporum modi percuſsionis, & lęſionis arbitrari poterit, vt aduertit *Bellett. d. c. 38. nu. 5.*

A quo arbitrio poſſe appellari iudicauit noſtra Curia Archiep. Neap. teſtatur D. *Riccius deciſ. 122.* adeo vt pendente hac appellatione non poſsit Iudex appellatus procedere ad affixionem cędulonum, prout pariter deciſum refert *in deciſ. 131.* vt ipſemet teſtatur *in d. collect. deciſ. 824.*

38 Sed in caſu percuſsionis leuis, animaduertant illius abſolutionem non poſſe peti à percuſſoribus per procuratorem, nam abſolutio perſonæ pręſentiam requirit *Innoc. in cap. cum deſideres de sent. excomm. pulchrè Franc. Marc. deciſ. 836. p. 2. ſed contrarium ſeruat Rota deciſ. 25. de ſent. excomm. in antiquis & 32. de procur. in nouis.*

39 Prout etiam eſt aduertẽdum, quod & ſi per hanc extrauag. ſit abſolutio à percuſſione graui reſeruata Sanctiſsimo, attamen non per hoc excluditur. Maior Pęnitentiarius eiuſdem Põtificis quin abſoluere non poſſet, ita *Franc. Marc. deciſ. 825. p. 2. ex Clem. ne Romani de elect.* Imò à quilibet pęnitẽtiaria voluit *Flor. tract. de excomm. c. 1. nu. 56. in 14. tom. tract. diuerſ. fol. 368. quem refert Craſſ. effec. cleric. 9. num. 184.* quam poteſtatem reſtringendam pu-

40 tat in legatis de latere, *Frãc. Marc. deci. 824. par. 2. ſed contrarium ſentit Azor. inſtit. moral. par. 2. lib. 5. c. 32. q. 6. per text. clarum in cap. ad eminentiam de ſent. excomm.* vbi clarè probatur legatum de latere poſſe abſoluere ab excommunicatione quam quis contraxit ob canon. ſi quis ſuadente diabolo, ampliando quamuis atrox eſſet iniuria, & grauis percuſsio.

41 Sic pariter erit menti mãdãdum, quod licet excommunicatus propter violentam manuum iniectionem

gra-

grauem in clericum quamuis occultus abſolui debeat à Pontifice, vt probat *text. in cap. porrò de ſent. excom.* Tamen hodie per *S. C. T. ſeſſ.24. de reform. cap.6.* poterunt Epiſcopi quoſcumque ſubditos abſoluere ab excommunicatione etiam propter enormem percuſſionem, modo delictum ſit occultum, nec deductum in foro contentioſo, doctrina eſt *Bonacin. de cenſur. diſp. 2. quæſt. 4. par. 5. num. 4.* addentis prędictum excõmunicatum ab Epiſcopo ex Conc. Trid. abſolutum non teneri poſtea Papam adire, vt refert *Barboſ. in collect. DD d. c. porrò.*

42 Ad ſaturitatem verò benigni lectoris, non erit prætermictendum pro intelligentia huius extrauag. poſſe Epiſcopos abſoluere priuilegiatos à percuſſione graui.

43 Vnde priuilegiatur primò percuſſor qui reperitur in articulo mortis, quod periculum, non ſolum intelligitur propter infirmitatẽ, ſed etiam propter quodcũque periculum vicinum morti, puta ſi nauigaturus ſit, vel tranſiturus per loca inſidioſa, *cap. quamuis de ſent. excomm. vbi Abb. & Panorm. num. 3. Innoc. in c. nuper de ſent. excomm. Rip. de act. in art. mort. cap. 35. num. 1. Bonacin. de cenſur. diſp. 2. q. 4. par. 5. num. 3. Bellett. diſquiſit. cleric. par. 1. tit. de ſau. can. §. nu. 8.*

Et in his caſibus non ſolum poterit abſolui ab Epiſcopo præſente, ſed eo abſente à quocumque ſacerdote non Confeſſario, ſi alius non poſſet reperiri, *Rip. d. cap. 35. num. 7. Innoc. num. 6. in fin. Gloſ. in cap. a nobis §. inde quantumcumq. verb. non potuerit de ſent. excomm.*

Ad hunc autem effectũ quis dicitur conſtitutus in articulo mortis, vide latè, optimè *Barboſ. de pot. Epiſcop. allegat. 25. num. 49. & ſeqq.*

Ver abſoluto rõne articuli mortis aut alicuius impedimẽti tenetur Epſcopus iniũgere, vt ceſſante morbo, vel impedimento ſe præſentet ſanctæ Sedi Apoſtolicæ *cap. eos de ſent. excom. in 6. Suar. tom. 4. diſput. 30. ſect. 3. nu. 6. Sanchez in præcep. decal. cap. 13. num. 24.*

Et abſoluere ab articulo mortis nullus alius poteſt præter Sacerdotem, *Alter. de*

de cenſur.tom.5.lib.4.diſp.5 cap.4. Sanchez in praecept. decbal.lib.2.cap.13.num.13. Auil. de cenſ. par. 2. cap. 7. diſput.1.dub.2.& plures alij relati per Cened. collect.42. num. 3.

44 Priuilegiatur ſecundo pauper, qui eſſet coactus mendicare, ſi vellet ſe conſtituere conſpectui ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, *textus eſt in cap.quod de his de ſentent. excomm. Tolet.lib.5. cap.8. num.2. verſ.quarto iſta de* Monte *queſt.15.num.6.7.8. & 9.*

Et iſte dicitur pauper, qui nihil habet in bonis, ex quibus ſe alimentare poſſet, etiã quod haberet exercitium, quo victũ ſibi quærere poſſet, quia non tenetur hoſtiatim, & cum verecundia ſibi victum in itinere poſtulare, *Silueſtr.in ſum. verb. abſolutio num. 3. verſ. octauus.*

45 Priuilegiatur tertiò non ſolum conſtitutus in articulo mortis ob infirmitatẽ temporalem, ſed etiam infirmus, qui perpetuum haberet infirmitatis impedimentum *cap.quod de his de ſent. excomm. Franc.Marc. decìſ.829. 2.p.* prout eſt mẽbris deſtitutus, vel attractus ita quod non poſſet accedere ad Summum Pontificem pro abſolutione obtinenda *d. cap. quamuis de ſent. excomm. Franc.Marc. decìſ.829.par.2. Sair. d.cap. 28. num.32. Bellett. diſquiſ. cleric.d.§.3.nu.32.*

Sed quid dicendum de hominibus delicatæ conditionis, adeas eũdem *Franc. Marc. decìſ.827. par.2.* vbi hoc remictit ad arbitrium Epiſcopi, *& vide glo.in cap. mulieres verb. labores de ſent.excom. &* Bellect. *diſq. cleric.§.3.num.23. de priuil. can.*

46 Priuilegiantur quarto ſenes *cap. ea noſcitur de ſent. excomm. Tolet.in ſumm.lib. 5.cap.8.num.2. Silu.in ſum. verb. abſolutio num. 3. Bellett. diſq.cleric.par.1. de fauor.cau. §.3. num.26. Sair. de cenſur. lib. 3. cap. 28. num. 25.* & ratio eſt, quia ſenes dicũtur perpetuò infirmi, & ipſa ſenectus dicitur eſſe morbus, M*ontell.de priuil. ſenect. cap.5. por tot. Tolet. lib. 5. cap. 8. num. 2.* valdè enim periculosum eſt iter facere ſenes, quãuis robuſti videatur idem *Sair. loc. cit.*

47 Priuilegiãtur quinto regulares, quia ſi vnus regu-

laris

laris percuteret alium regularem non tenetur accedere ad Papam, ſed abſolui poteſt à ſuo Prælaro *cap. religioſo de ſent. excomm. in 6. cap. monachi eod. ti. Zecch. de priuil. Eccleſ. priuil.* 155. *num.* 4. *Sair. de cenſur. lib.* 3. *cap.* 28. *num.* 10. niſi exceſſus eſſet enormis *Franc. Marc. deciſ.* 831. *par.* 2. *in fin.* Roderiq *q. reg.* 20. *art.* 2. *tom.* 1. *Bonacin. de cenſ. diſp.* 2. *q.* 4. *p.* 5. *nu.* 1. dicens Abbatē, Priorem, Guadianum ſiuè Præpoſitū Monaſterij, ſeù aliū quemcumque dummodo ſit monaſterij ſupremi ſuperior ſuos regulares ſubditos abſoluere à can. ſi qs ſuadente poſſe.

Quod quintum priuilegium ampliabis etiam in clericis ſæcularibus viuentibus in communi, ſub eodem tecto dormientibus, & in eadem domo veſcētibus, quia iſti poterūt abſolui à ſuis ſuperioribus, *cap. quoniam de vit. & honeſt. cleric. Flor. de excommun. cap.* 1. *nu.* 45. vbi loquitur de ſimul viuentibus in aliquo collegio *Abb. in cap. cū illorum num.* 6. *& cap. cum pro cauſa num.* 3. *& ad cap. quoniam num.* 1. *&* 3. *de ſent. excomm.* vbi loquitur indiſtinctè de omnibus clericis, & ideo extenderem ad clericos exiſtentes in aliquo ſeminario.

Amplia ſecundo, vt non ſolum poſſint abſolui per ſuos ſuperiores per ſe ipſos; verum etiam per alios *Capuccin. de caſ. reſeru. par.* 2. *caſu* 10. *de iudic. regul.* 510. *num.* 20.

Ampliatur tertio, quod magiſter, & fratres Hyeroſolymitani ſi ſint Sacerdotes poſſunt ſuos ſubditos ſe percutientes abſoluere *Silueſtr. in ſumm. verb. abſolutio num.* 4. *Bellett. d. §.* 3. *num.* 6.

Declaratur, vt Moniales propter violentam manuum iniectionem inter ipſas, vel perſonas clericorum per Epiſcopum abſolui poſſint *Franc. Marc. deciſ.* 831. *par.* 2. *probat text. in c. de monialibus de ſent. excomm.* Sair. *de cenſur. lib.* 3. *c.* 28. *nu.* 18.

Declaratur etiam, vt quā do religioſi diuerſorum ordinum, ſe percutiant ad inuicem, tunc vnus quiſque eſt abſoluendus a ſuo Prælato idem *Capuccin. loc. cit. nu.* 22.

Declara pariter, vt competat huiuſmodi abſolutio

quo-

quoties percuſsio eſſet facta intra clauſtra, ac ſecus ſi extra *Capucc. nu. 22. Rodriq.q.20.art.12.*

Sed an exempti regulares poſſint abſolui ab Epiſcopo, diuerſæ ſunt opiniones, de quibus recurras ad *Bellett.d.§.3.num.7.*

48 Priuilegiantur ſexto, filij familias vel ſerui, qui non ſunt in poteſtate parentum & dominorum, & non ſui iuris *cap. mulieres de ſent. excomm. Franc. Marc. deciſ. 826. par. 2.* ſiuè ſit impubes, ſiuè pubes, ſiuè maior, nam hoc caſu conſideratur prę iudicium patris, & non impotentia filii delinquentis, quod præiudicium conſideratur tam in filio minore, quam maiore, imò multò magis in maiore à quo poteſt pater maius auxiliũ conſequi, faciunt adducta per *Graſſ. de effect. minor aetat. §.1.*

49 Quod ſextum priuilegiũ non habebit locum in filio emancipato, quia non poſſet ſe excuſari eo prætextu, vt ipſius pater prohibeat acceſſum ad Sedem Apoſtolicam, nam per emancipationem liberatur à patria poteſtate, & conſequenter deſinit eſſe filiusfamilias; *cap. ea noſcitur de ſentent. excomm.* hinc metus reuerentialis non poterit conſiderari in filio emancipato, *Menoch. conſ. 496. num. 91. et 92. volum. 5. Conſta conſ. 34. nu. 3.* prout etiam nec procederet quando ex tali itinere nullum inferreretur præiudicium ipſi patri, vel domino, ceſſante enim ratione legis debet, & ceſſare ipſa legis diſpoſitio vulgatis iuribus.

50 Priuilegiantur ſeptimo, Clerici impuberes ſe ad inuicem percutinentes, nam poſſunt abſolui ab Epiſcopo, *Bellett. diſquiſit. cleric. p. 1. tit. de fauor. cleric § 3. nu. 20. Molin. de iuſt. tract. 3 tom. 4. diſp. 59. Bonacin. de cenſur. diſput. 2. q. 4. part. 5. nu. 3. verſ. quintus.*

51 Priuilegiantur octauo, mulieres *d. cap. mulieres de ſent. excom. Sair. de cenſur. lib. 3 cap. 28. num. 18. Bonacin. diſp. 2. q. 4. par. 5. num. 3. verſ. ſextus Bellett. diſquiſ. cleric. §. 3. num. 17.* vbi ampliat etiam ſi eſſent diuites vel ſui iuris, & aptæ ad peragendum iter.

52 Priuilegiantur nono ſerui, quod intelligas de iis, qui ſint ſeruilis conditionis, non autem de famulis

ſer-

ſeruientibus propter mercedem, nam iſti tales non ſunt in poteſtate dominorum.

53 Priuilegiãtur decimo minores 14. annorũ, qui poſſunt abſolui per Epiſcopũ, *cap. cum illorum de ſentent. excomm. Baiard. ad Clar. §. fin. q. 77. nu. 6. Tolet. lib. 5. c. 8. num. 2. Franc. Marc. decis.* 814. *par.* 2. ſiuè ante ſiuè poſt pubertatem, *Silueſtr. verb. abſolutio* 4. *nu.* 3. *verſ.* 5. *Bellẽt. d. §. 3. numer.* 20. nam licet minor ætas non excuſet à pœna excommunicationis, tamen nõ minorabit, vt non teneatur pro obtinenda abſolutione ſanctam ſedem Apoſtolicã adire, quia mitius punitur ob fragilitatẽ ætatis *Duen. reg.* 259. *Gomez. tom.* 3. *var. cap.* 1. *num.* 62. *Clar. in §. fin. q.* 60. *nu.* 3.

54 Priuilegiãtur vndecimo carcerati, nam dicuntur habere legitimũ impedimentum, *Rolãd. à Valle conſ.* 87. *num.* 24. *lib.* 1. *Port. conſ.* 3. *num.* 17. *&* 19. *Marſil. in pract. §. vlterius num.* 38. *& Farin. tract. crim. q.* 11. *n.* 54 vbi de communi teſtatur.

Ampliatur hoc procedere etiam in eo, qui eſt ſub fideiuſſoria cautione de nõ recedendo à palatio, vel ad omnem Curiæ ordinem, *Caballo reſol. crimin. caſu* 8. *num.* 13. *Maſtrill. de indulta cap.* 12. *num.* 5. *Boſſ. tit. de carcerat. fideiuſſ. num.* 4. *Capic. deciſ.* 154. *nu.* 4. *latè Farin. prax. crim. q.* 30. *num.* 51 *& ſeqq.*

Ampliatur etiam, vt nec teneatur mictere procuratorem *arg. text. in cap. ſi pro debilitate de offic. deleg. cap. bonæ il* 1. *& ibi gloſ. de elec. Pariſ. conſ.* 102. *lib.* 4. *Aret. conſ.* 15. *& Maſcard. de procur. nu.* 9. *fol.* 26.

55 Tandem quamuis percuſſores poſſint abſolui ab excommunicatione incurſa. Attamen hoc intelligendum foret ſatisfacta prius parte, *Franc. Marc. deciſ.* 907. *Genuenſ. in prax. Cur. Archiep. cap.* 81.

56 Verum ſi pars non reperietur, & facta fuiſſet diligẽtia in perquirenda ipſius perſonã, eo caſu ſatis eſſet percuſſorẽ abſoluere præſtita cautione de ſatisfaciẽda parte, & mandatis Eccleſiæ obediendo, vigore *text. in l* 1. *ff. qui ſatiſd. cog.* vbi ſatiſdatio eodem modo appellatur, quo eſt ſatisfactio, vnde promictens ſatisfacere, liberatur dando fideiuſ-

ſores, *Neguſ.de pign.par.5.membr.1.num.5.cum ſeq.* & ita in terminis obſeruatum fuit per noſtram Archiepiſcop. Curiam me referente in cauſa Capitanei Canalis, qui cum obtinuiſſet à Sancta Sede Apoſtolica breue abſolutionis ab excommunicatione incurſa ob extractionem Placidi, præcedente ſatisfactione partis, quæ minimè inuenta non obſtantibus maximis diligentiis factis, fuit decretum cedulones eſſe remouendos præſtita tamen cautione idonea de ſatisfacienda parte in omnem euẽctum, &c.

SVMMARIVM.

1 *Reconciliatio Eccleſiarum conſecratarum ſpectat ad Epiſcopos, nec facultas reconciliandi poteſt delegari ſacerdoti num. 2. niſi à Pontifice nu. 3.*

4 *Reconciliatio Eccleſiæ tantũ benedictæ fieri poteſt à ſacerdote.*

5 *Reconciliatio Eccleſiarum conſecratarũ fieri poteſt à ſuperioribus regularibus ex priuilegio. item à ſuperioribus ordinis minimorum nu. 6. & quid ordinis Caſſinenſis nu. 7.*

8 *Reconciliatio nequit delegari à ſuperioribus regularibus alicui ſacerdoti.*

9 *Dieta quomodo ſit computanda.*

10 *Sacerdos reconcilians Eccleſiam conſecratam, qua pœna punitur.*

11 *Reconciliata non dicitur Eccleſia conſecrata per ſimplicem ſacerdotem.*

12 *Reconciliata dicitur Eccleſia per celebrationem ſuperuenientem.*

De pollutione Eccleſiarum.

Super Bulla Leonis X.

1 VVlgatũ eſt apud oẽs eccleſias cõſecratas pollutas reconciliari non poſſe niſi per proprium Epiſcopum, ſeù alium de ipſius licentia, & hoc cum aqua ab Epiſcopo benedicta vino admixta, & cineri, & cum verbis, quæ habentur in Pontificali, vel manuali Romano, ita traditur in *cap. aqua, & in cap. propoſiſti de conſecr. Eccleſ. Azor. par. 2. lib. 9. cap. 5. quæſt. 5. Cened. collect. 135. num. 1. Vgol. de pot. Epiſcop. cap 29. §. 8.*

§.8. nu.1. & Mirand. q. 39.
2 *artic. 8. concluſ. 2.* aſſerens huiuſmodi facultatem reconciliandi Eccleſias conſecratas pollutas non poſſe ſimplici ſacerdoti delegari, etiam ſi eſſet conſuetudo in contrarium *per d. cap.*
3 *aqua*, ſed ſolum poſſe à Sūmo Pontifice talem facultatem ſimplici Sacerdoti delegari, ex quo de iure poſitiuo eſt, cuius plenam poteſtatem habet Sūmus Pōtifex ita *Mar. Alter. de cenſur. diſp. 3. cap. 4. Innoc in d. cap. aqua optimè Graff. conſ. 2. num. 16 de conſecr. Eccleſ.*
4 Si tamen Eccleſia non fuerit conſecrata, ſed tantū benedicta, reconciliari poteſt per quemcumque ſimplicem ſacerdotem per ſolam aquę luſtralis aſperſionem *cap. ſi Eccleſia cum gloſ. verb. lauetur de conſecr.* Eccleſ *Alter. d. cap. 3. Vgolin. d. §. 8. num. 3.* Adeo vt non ſit neceſſe, quod aqua ſit per Epiſcopum benedicta, vt Eccleſia non conſecrata reconcilietur *Auil. diſp. 7. dub. 4.*
5 Quibus præmiſsis erit aduertendum, prout ſupra notauimus, quod licet reconciliatio Eccleſiarum conſecratarum ſpectet ad Epiſcopum ceſſante priuilegio, vt per *Couarr. lib. 3. var. reſol. cap. 20. num. 3.* Tamen ex priuilegio conceſso ſuperioribus regularibus etiam ſi ſint minores de obſeruātia, & alij mendicantes, benè ipſi poſſunt reconciliare Eccleſias, quacumque ex cauſa violatas, atque pollutas, aqua per eoſdemmet benedicta ſi Epiſcopus, qui illam benedicat diſtaret vltra duas dietas, alias debent habere aquam benedictam ab Epiſcopo prout conſtat ex conceſsione in forma breuis Leonis X. Generalibus, Prouincialibus, Cuſtodibus, nec non & Guardianis fratrum minorum obſeruantiæ pro tempore exiſtentibus, quæ habetur inter priuilegia mēdicantiū, *verbo benedicere Eccleſias* §. 14. refert *Sair. in Theſaur. caſ conſc. lib. 5. cap. 16. nu. 31. Vgolin. & Alter. loc. cit.*
6 Idemque priuilegiū cōceſsit Iulius II. Superioribus ordinis Minimorum, ut habetur in compend priuil. mendic. §. 13. Qui Iulius II. cōceſsit Prælatis dicti Ordinis Minimorum, vt poſsint recōciliare Eccleſias eorum pollutas ſangui-

uè in loco publico, ſemper erit cenſenda grauis, ſi verò vti leuis,& non ſit notabilis ſeu mediocris, quamuis eſſet facta in loco publico, non efficeretur grauis, & iuxta hos terminos intelligendi ſunt *Lap.d.alleg.76 Cardin. conſ.42. Calderin. conſ.7.de excom. Clar. §.fin. q.77.verſ ſcias tamen Graff. d.cap.46.nu.52. & Macer. reſ.13.lib.1.n.16.* de qua diſtinctione iniuriæ leuis,mediocris, vel enormis adeas *Franc. Marc.deciſ.823.*

33 Sed nõ inutile eſſet querere, quot perſonæ faciunt multitudinem ad effectum vt ſi peecuſsio fuerit facta in Eccleſis, vel loco publico coram multis dicatnr grauis. In hoc recurrendũ eſſe puto ad mentem extrauag. quæ voluit prouidere, vt percuſsio facta in Eccleſiis, vel loco publico notoriè diceretur grauis,& cum percuſsio non dicitur notoria ſi fuerit viſa à duobus tribus, quatuor, quinque vel ſex teſtibus tantum, vt *per Silueſt.in verb.notorium §.4.q.4. Nauarr.in man.cap.75. num.73. verſ. vndecimo peccat Abb. in cap. veſtra de cohabit. cleric. Menocch. de arbitr. iudic.lib.2.art.2. caſu 166.nu.8. & Maſcard. de probat. concluſ.1101. nu. 17.cum ſeq. vol.2.* vbi ad inducẽdum notorium ſeptẽ teſtes ad minus requirit, propterea,vt dicatur facta percuſsio in Eccleſiis theatris, vel foro coram multis intelligendum erit de ſeptẽ perſonis.

34 Et licet Eccleſiarum nomine veniant monaſteria hoſpitalia, & alia loca pia, vt reſoluit *Sair. de cenſur. lib.3.cap.29. num.17.* & venire ſacriſtiam ſi ipſa ſit cõiuncta Eccleſiæ, vt tenẽt *Suar. tom.5. diſp.22. ſect. 2. nu.11. & Reginald. in prax. for. pœnit. lib. 19. num. 60.* hoſtium Eccleſiæ ſcalam cimiterium,clauſtrum,porticum, & ſimilia, vl per *Couarr.lib.2. var. reſolut.c. 20. nu.10. Farinac.de imm. Eccleſ.q.14.nu.28. & Graſſ. effect.cleric.3.nu.631.*

Tamen in hac materia, quia non ſumus in fauorabilibus, ſed in odioſis dicerem,comprehendi ſub hac diſpoſitione corpus Eccleſię,& proinde ſi membrum obtruncaretur ſeu mutilaretur in cortili Eccleſiæ,nõ appellarem talem percuſſionem grauem, cum verba extrauag. ſunt verè, & pro-

propriè intelligenda, cum ſint pœnalia, & odioſa *cap. odia de regul. iur.* conſtitutio enim tunc dicitur pœnalis, quando expreſſe pœnam aliquam continet, puta capitis, mutilationis mẽbri confiſcationis bonorũ, excommunicationis, ſuſpẽſionis, interdicti, irregularitatis, & ſimilium, *Megal. in promptuar. iur. verb. conſtitutio num. 16.* vndè merito infertur per *D. Riccium deciſ.* 250. bullam Greg. XIV. diſponentem, vt delinquẽs in Eccleſia, non debeat gaudere immunitate, non procedere in delinquente in cortili. Prout etiã dici poſſet de oſtio, nam & ſi hoſtium ſit de Eccleſia, non tamen eſt in Eccleſia, *ex text. in l. 3. §. in publico flumine ff. de flumin, & facit reſolutio eiuſdem D.* Ricc. 4. *in prax. par. 2.* quę loquitur in ſimili materia immunitatis Eccleſiæ. Et ſic à pari ratione, nec diceretur grauis, ſed leuis percuſſio ſi fuiſſet facta in gradibus Eccleſiæ argumento eorum, quæ recenſet *Diana tit. de immu. Eccleſ. reſol. 38. lib. 3.* Similiter & leuis reputaretur percuſio facta in dormitorio monaſterij, prout leuis reputata fuit talis percuſſio per Curiã Archiep. Neap. in perſonam cuiusdã monaci, conferunt dicta per eundem *D. Riccium in prax. reſolut. 276. par. 2.*

35 Grauis dicitur percuſsio, ſi fuerit facta coram Iudice ad finem, vt nequeat impẽdi abſolutio ab Ordinario; & ratio eſt clara, nam atrox dicitur iniuria, quando quis coram Magiſtratu aliqua iniuria afficitur, vt probat *d. l. prætor edixit §. fin. de iniur. §. atrox inſtit. eod. Pariſ. conſ. 147. nu. 11. & 12. lib. 4. Marſil. ſing. 549.* Quod intelligerem procedere ſi Iudex haberet iuriſdictionẽ in inferentem iniuriã iuxta deciſ. *Put. 303. lib. 1.*

36 Quinto, & vltimo reputabitur grauis percuſsio ex alijs circumſtantijs, ſi percuteretur leuiter ſactis indutus veſtibus. Non tamen eſſet grauis ratione feſtiuitatis alicuius ſancti *Put. deciſ. 291. lib. 1.* ſecus verò ſi tempore magnæ ſollemnitatis, vt inquit *Scortius epit. 25. num. 6.* hinc fuit reputata grauis percuſsio tempore quo decantabantur veſperæ præſente populo, & erat dies feſtus ſollemnis, & hoc ob qualitatem temporis, &

loci, *Abb. in cap. ſignificaſti de adult. nu. 2. quem refert Macer reſol. 112. caſu 6. circa finem.*

37 Scire autem oportet Illuſtriſsimos locorum Ordinarios, quod ipſorum arbitrio remictit Sāctiſsimus Pontifex qualitatem percuſsionis ſi ſit grauis, vel leuis, prout etiā voluit *Frāc. Marc. deciſ.* 823. *par.* 2. qui ex circumſtantijs perſonarum, locorum, temporum modi percuſsionis, & lęſionis arbitrari poterit, vt aduertit *Bellett. d. c. 38. nu. 5.*

A quo arbitrio poſſe appellari iudicauit noſtra Curia Archiep. Neap. teſtatur D. *Riccius deciſ.* 122. adeo vt pendente hac appellatione non poſsit Iudex appellatus procedere ad affixionem cędulonum, prout pariter deciſum refert *in deciſ.* 131. vt ipſemet teſtatur *in d. collect. deciſ.* 824.

38 Sed in caſu percuſsionis leuis, animaduertant illius abſolutionem non poſſe peti à percuſſoribus per ꝓcuratorem, nam abſolutio perſonæ pręſentiam requirit *Innoc. in cap. cum deſideres de ſent. excomm. pulchrè Franc. Marc. deciſ.* 836. *p.* 2. *ſed contrarium ſeruat Rota deciſ. 25. de ſent. excomm. in antiquis & 32. de procur. in nouis.*

39 Prout etiam eſt aduertēdum, quod & ſi per hanc extrauag. ſit abſolutio à percuſſione graui reſeruata Sanctiſsimo, attamen non per hoc excluditur. Maior Pęnitentiarius eiuſdem Pōtificis quin abſoluere non poſſet, ita *Franc. Marc. deciſ.* 825. *p.* 2. *ex Clem. ne Romani de elect.* Imò à quilibet pęnitētiaria voluit *Flor. tract. de excomm. c. 1. nu. 56. in 14. tom. tract. diuerſ. fol. 368. quem refert Craſſ. effec. cleric. 9. num.* 184. quam poteſtatem reſtringendam pu-

40 tat in legatis de latere, *Frāc.* Marc *deci.* 824. *par.* 2. *ſed contrarium ſentit Azor. inſtit. moral. par. 2. lib. 5. c. 32. q. 6. per text. clarum in cap. ad eminentiam de ſent. excomm.* vbi clarè probatur legatum de latere poſſe abſoluere ab excommunicatione quam quis contraxit ob canon. ſi quis ſuadente diabolo, ampliando quamuis atrox eſſet iniuria, & grauis percuſsio.

41 Sic pariter erit menti mādādum, quod licet excommunicatus propter violentam manuum iniectionem gra-

grauem in clericum quamuis occultus abſolui debeat à Pontifice, vt probat *text. in cap. porrò de ſent. excom.* Tamen hodie per *S. C. T. ſeſſ. 24. de reform. cap. 6.* poterunt Epiſcopi quoſcumque ſubditos abſoluere ab excommunicatione etiam propter enormem percuſſionem, modo delictum ſit occultum, nec deductum in foro contentioſo, doctrina eſt *Bonacin. de cenſur. diſp. 2. quæſt. 4. par. 5. num. 4.* addentis prędictum excõmunicatum ab Epiſcopo ex Conc. Trid. abſolutum non teneri poſtea Papam adire, vt refert B*arboſ. in collect.* DD *d. c. porrò.*

42 Ad ſaturitatem verò benigni lectoris, non erit prætermictendum pro intelligentia huius extrauag. poſſe Epiſcopos abſoluere priuilegiatos à percuſſione graui.

43 Vnde priuilegiatur primo percuſſor qui reperitur in articulo mortis, quod periculum, non ſolum intelligitur propter infirmitatẽ, ſed etiam propter quodcũque periculum vicinum morti, puta ſi nauigaturus ſit, vel tranſiturus per loca inſidioſa, *cap. quamuis de ſent. excomm. vbi Abb. & Panorm. num. 3. Innoc. in c. nuper de ſent. excomm. Rip. de act. in art. mort. cap. 35. num. 1. Bonacin. de cenſur. diſp. 2. q. 4. par. 5. num. 3.* Bel*lett. diſquiſit. cleric. par. 1. tit. de fau. can. §. nu.* 8.

Et in his caſibus non ſolum poterit abſolui ab Epiſcopo præſente, ſed eo abſente à quocumque ſacerdote non Confeſſario, ſi alius non poſſet reperiri, *Rip. d. cap. 35. num. 7. Innoc. num. 6. in fin. Gloſ. in cap. a nobis §. inde quantumcumq. verb. non potuerit de ſent. excomm.*

Ad hunc autem effectũ quis dicitur conſtitutus in articulo mortis, vide latè, optimè *Barboſ. de pot. Epiſcop. allegat. 25. num.* 49. *& ſeqq.*

Ver abſoluto rõne articuli mortis aut alicuius impedimẽti tenetur Epſcopus iniũgere, vt ceſſante morbo, vel impedimento ſe præſentet ſanctæ Sedi Apoſtolicæ *cap. eos de ſent. excom. in 6. Suar. tom. 4. diſput. 30. ſect. 3. nu. 6. Sanchez in pracep. decal. cap. 13. num. 24.*

Et abſoluere ab articulo mortis nullus alius poteſt præter Sacerdotem, *Alter.*

de

de cenſur. tom. 5. *lib.* 4. *diſp.* 5 *cap.* 4. *Sanchez in praecept. decbal. lib.* 2. *cap.* 13. *num.* 13. *Auil. de cenſ. par.* 2. *cap.* 7. *diſput.* 1. *dub.* 2. *& plures alij relati per Cened. collect.* 42. *num.* 3.

44 Priuilegiatur ſecundo pauper, qui eſſet coactus mendicare, ſi vellet ſe conſtituere conſpectui ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, *textus eſt in cap. quod de his de ſentent. excomm. Tolet. lib.* 5. *cap.* 8. *num.* 2. *verſ. quarto iſta de* Monte *queſt.* 15. *num.* 6. 7. 8. *&* 9.

Et iſte dicitur pauper, qui nihil habet in bonis, ex quibus ſe alimentare poſſet, etiã quod haberet exercitium, quo victũ ſibi quærere poſſet, quia non tenetur hoſtiatim, & cum verecundia ſibi victum in itinere poſtulare, *Siluestr. in ſum. verb. abſolutio num.* 3. *verſ. octauus.*

45 Priuilegiatur tertiò non ſolum conſtitutus in articulo mortis ob infirmitatẽ temporalem, ſed etiam infirmus, qui perpetuum haberet infirmitatis impedimentum *cap. quod de his de ſent. excomm. Franc. Marc. deciſ.* 829. 2. *p.* prout eſt mẽbris deſtitutus, vel attractus ita quod non poſſet accedere ad Summum Pontificem pro abſolutione obtinenda *d. cap. quamuis de ſent. excomm. Franc. Marc. deciſ.* 829. *par.* 2. *Sair. d. cap.* 28. *num.* 32. *Bellett. diſquiſ. cleric. d.* §. 3. *nu.* 32.

Sed quid dicendum de hominibus delicatæ conditionis, adeas eũdem *Franc.* Marc. *deciſ.* 827. *par.* 2. vbi hoc remictit ad arbitrium Epiſcopi, *& vide glo. in cap. mulieres verb. labores de ſent. excom. &* Bellect. *diſq. cleric.* §. 3. *num.* 23. *de priuil. can.*

46 Priuilegiantur quarto ſenes *cap. ea noſcitur de ſent. excomm. Tolet. in ſumm. lib.* 5. *cap.* 8. *num.* 2. *Silu. in ſum. verb. abſolutio num.* 3. *Bellett. diſq. cleric. par.* 1. *de fauor. cau.* §. 3. *num.* 26. *Sair. de cenſur. lib.* 3. *cap.* 28. *num.* 25. & ratio eſt, quia ſenes dicũtur perpetuò infirmi, & ipſa ſenectus dicitur eſſe morbus, M*ontell. de priuil. ſenect. cap.* 5. *por tot. Tolet. lib.* 5. *cap.* 8. *num.* 2. valdè enim periculosum eſt iter facere ſenes, quãuis robuſti videatur idem *Sair. loc. cit.*

47 Priuilegiãtur quinto regulares, quia ſi vnus regu-

laris

laris percuteret alium regularem non tenetur accedere ad Papam, ſed abſolui poteſt à ſuo Prælaro *cap. religioſo de ſent. excomm. in 6. cap. monachi eod. ti. Zecch. de priuil. Eccleſ. priuil.* 155. *num.* 4. *Sair. de cenſur. lib.* 3. *cap.* 28. *num.* 10. niſi exceſſus eſſet enormis *Franc. Marc. decиſ.* 831. *par.* 2. *in fin.* Roderiq *q. reg.* 20. *art.* 2. *tom.* 1. *Bonacin. de cenſ. diſp.* 2. *q.* 4. *p.* 5. *nu.* 1. dicens Abbatē, Priorem, Guadianum ſiuè Præpoſitū Monaſterij, ſeù aliū quemcumque dummodo ſit monaſterij ſupremi ſuperior ſuos regulares ſubditos abſoluere à can. ſi qs ſuadente poſſe.

Quod quintum priuilegium ampliabis etiam in clericis ſæcularibus viuentibus in communi, ſub eodem tecto dormientibus, & in eadem domo veſcētibus, quia iſti poterūt abſolui à ſuis ſuperioribus, *cap. quoniam de vit. & honeſt. cleric. Flor. de excommun. cap.* 1. *nu.* 45. vbi loquitur de ſimul viuentibus in aliquo collegio *Abb. in cap. cū illorum num.* 6. *& cap. cum pro cauſa num.* 3. *& ad cap. quoniam num.* 1. *&* 3. *de ſent. excomm.* vbi loquitur indiſtinctè de omnibus clericis, & ideo extenderem ad clericos exiſtentes in aliquo ſeminario.

Amplia ſecundo, vt non ſolum poſſint abſolui per ſuos ſuperiores per ſe ipſos; verum etiam per alios *Capuccin. de caſ. reſeru. par.* 2. *caſu* 10. *de iudic. regul.* 510. *num.* 20.

Ampliatur tertio, quod magiſter, & fratres Hyeroſolymitani ſi ſint Sacerdotes poſſunt ſuos ſubditos ſe percutientes abſoluere *Silueſtr. in ſumm. verb. abſolutio num.* 4. *Bellett. d.* §. 3. *num.* 6.

Declaratur, vt Moniales propter violentam manuum iniectionem inter ipſas, vel perſonas clericorum per Epiſcopum abſolui poſſint *Franc. Marc. deciſ.* 831. *par.* 2. *probat text. in c. de monialibus de ſent. excomm. Sair. de cenſur. lib.* 3. *c.* 28. *nu.* 18.

Declaratur etiam, vt quādo religioſi diuerſorum ordinum, ſe percutiant ad inuicem, tunc vnus quiſque eſt abſoluendus a ſuo Prælato idem *Capuccin. loc. cit. nu.* 22.

Declara pariter, vt competat huiuſmodi abſolutio

quo-

quoties percuſsio eſſet facta intra clauſtra, ac ſecus ſi extra *Capucc. nu. 22. Rodriq.q.20.art.12.*

Sed an exempti regulares poſſint abſolui ab Epiſcopo, diuerſæ ſunt opiniones, de quibus recurras ad *Bellett.d.§.3.num.7.*

48 Priuilegiantur ſexto, filij familias vel ſerui, qui non ſunt in poteſtate parentum & dominorum, & non ſui iuris *cap. mulieres de ſent. excomm. Franc. Marc. deciſ. 826. par. 2.* ſiuè ſit impubes, ſiuè pubes, ſiuè maior, nam hoc caſu conſideratur pręiudicium patris, & non impotentia filii delinquentis, quod præiudicium conſideratur tam in filio minore, quam maiore, imò multo magis in maiore à quo poteſt pater maius auxiliũ conſequi, faciunt adducta per *Craſſ. de effect. minor ætat. §.1.*

49 Quod ſextum priuilegiũ non habebit locum in filio emancipato, quia non poſſet ſe excuſari eo prætextu, vt ipſius pater prohibeat acceſſum ad Sedem Apoſtolicam, nam per emancipationem liberatur à patria poteſtate, & conſequenter deſinit eſſe filiusfamilias, *cap. ea noſcitur de ſentent. excomm.* hinc metus reuerentialis non poterit conſiderari in filio emancipato, *Menoch. conſ. 496. num. 91. et 92. volum. 5. Conſta conſ. 34. nu. 3.* prout etiam nec procederet quando ex tali itinere nullum inferreretur præiudicium ipſi patri, vel domino, ceſſante enim ratione legis debet, & ceſſare ipſa legis diſpoſitio vulgatis iuribus.

50 Priuilegiantur ſeptimo, Clerici impuberes ſe ad inuicem percutinentes, nam poſſunt abſolui ab Epiſcopo, *Bellett. diſquiſit cleric. p. 1. tit. de fauor. cleric § 3. nu. 20. Molin. de iuſt. tract. 3 tom. 4. diſp. 59. Bonacin. de cenſur. diſput. 2 q. 4. part. 5. nu. 3. verſ. quintus.*

51 Priuilegiantur octauo, mulieres *d. cap. mulieres de ſent. excom. Sair. de cenſur. lib. 3 cap. 28. num. 18. Bonacin. diſp. 2. q. 4. par. 5. num. 3. verſ. ſextus Bellett. diſquiſ. cleric. §. 3. num. 17.* vbi ampliat etiam ſi eſſent diuites vel ſui iuris, & aptæ ad peragendum iter.

52 Priuilegiantur nono ſerui, quod intelligas de iis, qui ſunt ſeruilis conditionis, non autem de famulis

ſer-

ſeruientibus propter mercedem, nam iſti tales non ſunt in poteſtate dominorum.

53 Priuilegiãtur decimo minores 14. annorũ, qui poſſunt abſolui per Epiſcopũ, *cap. cum illorum de ſentent. excomm. Baiard. ad* Clar. *§. fin. q.* 77. *nu.* 6. *Tolet. lib.* 5. *c.* 8. *num.* 2. *Franc. Marc. deciſ.* 814. *par.* 2. ſiuè ante ſiuè poſt pubertatem, *Silueſtr. verb. abſolutio* 4. *nu.* 3. *verſ.* 5. *Belleƈt. d. §.* 3. *numer.* 20. nam licet minor ætas non excuſet à pœna excommunicationis, tamen nõ minorabit, vt non teneatur pro obtinenda abſolutione ſanƈtam ſedem Apoſtolicã adire, quia mitius punitur ob fragilitatẽ ætatis *Duen. reg.* 259. Gomez. *tom.* 3. *var. cap.* 1. *num.* 62. *Clar. in §. fin. q.* 60. *nu.* 3.

54 Priuilegiãtur vndecimo carcerati, nam dicuntur habere legitimũ impedimentum, *Rolãd. à Valle conſ.* 87. *num.* 24. *lib.* 1. *Port. conſ.* 3. *num.* 17. *&* 19. *Marſil. in praƈt. §. vlterius num.* 38. *& Farin. traƈt. crim. q.* 11. *n.* 54 vbi de communi teſtatur.

Ampliatur hoc procedere etiam in eo, qui eſt ſub fideiuſſoria cautione de nõ recedendo à palatio, vel ad omnem Curiæ ordinem, *Caballo reſol. crimin. caſu* 8. *num.* 13. *Maſtrill. de indulta cap.* 12. *num.* 5. *Boſſ. tit. de carcerat. fideiuſſ. num.* 4. *Capic. deciſ.* 154. *nu.* 4. *latè Farin. prax. crim. q.* 30. *num.* 51 *& ſeqq.*

Ampliatur etiam, vt nec teneatur miƈtere procuratorem *arg. text. in cap. ſi pro debilitate de offic. deleg. cap. bona il* 1. *& ibi gloſ. de elec. Pariſ. conſ.* 102. *lib.* 4. *Aret. conſ.* 15. *& Maſcard. de procur. nu.* 9. *fol.* 26.

55 Tandem quamuis percuſſores poſſint abſolui ab excommunicatione incurſa. Attamen hoc intelligendum foret ſatisfaƈta prius parte, *Franc. Marc. deciſ.* 907. *Genuenſ. in prax. Cur. Archiep. cap.* 81.

56 Verum ſi pars non reperietur, & faƈta fuiſſet diligẽtia in perquirenda ipſius perſonã, eo caſu ſatis eſſet percuſſorẽ abſoluere præſtita cautione de ſatisfaciẽda parte, & mandatis Eccleſiæ obediendo, vigore *text. in l* 1. *ff. qui ſatiſd. cog.* vbi ſatiſdatio eodem modo appellatur, quo eſt ſatisfaƈtio, vnde promiƈtens ſatisfacere, liberatur dando fideiuſ-

ſores, *Neguſ. de pign. par. 5. membr. 1. num. 5. cum ſeq.* & ita in terminis obſeruatum fuit per noſtram Archiepiſcop. Curiam me referente in cauſa Capitanei Canalis, qui cum obtinuiſſet à Sancta Sede Apoſtolica breue abſolutionis ab excommunicatione incurſa ob extractionem Placidi, præcedente ſatisfactione partis, qua minimè inuenta non obſtantibus maximis diligentiis factis, fuit decretum cedulones eſſe remouendos præſtita tamen cautione idonea de ſatisfacienda parte in omnem euentum, &c.

SVMMARIVM.

3 *Reconciliatio Eccleſiarum conſecratarum ſpectat ad Epiſcopos; nec facultas reconciliandi poteſt delegari ſacerdoti num. 2. niſi à Pontifice nu. 3.*

4 *Reconciliatio Eccleſiæ tantū benedictæ fieri poteſt à ſacerdote.*

5 *Reconciliatio Eccleſiarum conſecratarū fieri poteſt à ſuperioribus regularibus ex priuilegio. item à ſuperioribus ordinis minimorum nu. 6. & quid ordinis Caſſinenſis nu. 7.*

8 *Reconciliatio nequit delegari à ſuperioribus regularibus alicui ſacerdoti.*

9 *Dieta quomodo ſit computanda.*

10 *Sacerdos reconcilians* Eccle*ſiam conſecratam, qua pœna punitur.*

11 *Reconciliata non dicitur Eccleſia conſecrata per ſimplicem ſacerdotem.*

12 R*econciliata dicitur* Eccle*ſia per celebrationem ſuperuenientem.*

De pollutione Eccleſiarum.

Super Bulla Leonis X.

1 VVlgatū eſt apud oēs eccleſias cōſecratas pollutas reconciliari non poſſe niſi per proprium Epiſcopum, ſeù alium de ipſius licentia, & hoc cum aqua ab Epiſcopo benedicta vino admixta, & cineri, & cum verbis, quæ habentur in Pontificali, vel manuali Romano, ita traditur in *cap. aqua, & in cap. propoſiſti de conſecr.* Eccleſ. *Azor. par. 2. lib. 9. cap. 5. quæſt. 5. Cened. collect. 135. num. 1. Vgol. de pot. Epiſcop. cap 29. §. 8.*

§.8. *nu.1. & Mirand. q.39.*
2 *artic.8. concluſ.2.* aſſerens huiuſmodi facultatem reconciliandi Eccleſias conſecratas pollutas non poſſe ſimplici ſacerdoti delegari, etiam ſi eſſet conſuetudo in contrarium *per d.cap.*
3 *aqua*, ſed ſolum poſſe à Sũmo Pontifice talem facultatem ſimplici Sacerdoti delegari, ex quo de iure poſitiuo eſt, cuius plenam poteſtatem habet Sũmus Põtifex ita *Mar. Alter. de cenſur. diſp.3. cap.4. Innoc in d. cap. aqua optimè Graff. conſ. 2. num.16 de conſecr. Eccleſ.*

4 Si tamen Eccleſia non fuerit conſecrata, ſed tantũ benedicta, reconciliari poteſt per quemcumque ſimplicem ſacerdotem per ſolam aquę luſtralis aſperſionem *cap. ſi Eccleſia cum gloſ. verb. lauetur de conſecr. Eccleſ. Alter. d. cap.3. Vgolin. d. §.8. num.3.* Adeo vt non ſit neceſſe, quod aqua ſit per Epiſcopnm benedicta, vt Eccleſia non conſecrata reconcilietur *Auil. diſp. 7. dub.4.*

5 Quibus præmiſsis erit aduertendum, prout ſupra notauimus, quod licet reconciliatio Eccleſiarum conſecratarum ſpectet ad Epiſcopum ceſſante priuilegio, vt per *Couarr. lib.3. var. reſol. cap.20. num.3.* Tamen ex priuilegio conceſso ſuperioribus regularibus etiam ſi ſint minores de obſeruãtia, & alij mendicantes, benè ipſi poſſunt reconciliare Eccleſias, quacumque ex cauſa violatas, atque pollutas, aqua per eoſdemmet benedicta ſi Epiſcopus, qui illam benedicat diſtaret vltra duas dietas, alias debent habere aquam benedictam ab Epiſcopo prout conſtat ex conceſsione in forma breuis Leonis X. Generalibus, Prouincialibus, Cuſtodibus, nec non & Guardianis fratrum minorum obſeruantiæ pro tempore exiſtentibus, quæ habetur inter priuilegia mẽdicantiũ, *verbo benedicere Eccleſias* §. 14. refert *Sair. in Theſaur. caſ conſc. lib.5. cap.16. nu. 31. Vgolin. & Alter. loc. cit.*

6 Idemque priuilegiũ cõceſsit Iulius II. Superioribus ordinis Minimorum, ut habetur in compend priuil. mendic. §.13. Qui Iulius II. cõceſsit Prælatis dicti Ordinis Minimorum, vt poſsint recõciliare Eccleſias eorum pollutas ſangui-

eorum damno nepotes nõ continentur, *Caphal. conſ. 268.num.8. vol.2. Molin.de primogen. hiſp. lib. 1. cap.6. num.27.& alij relati per Peregrin. de fideicomm.art.22. num.* 62. vbi fideicommiſsi grauamen iniunctum filijs non extenditur ad nepotes, ſequitur *Marzar. in epith. de fideicommiſſ. ſubſtit.in 2. par.ſub q.*17.& ſic cum tractetur de eorum damno de animæ ligamine in hac materia dicta extrauagans non eſt extendenda ad auũ, & nepotes, niſi tales nepotes eſſent ſub poteſtate aui, nã hoc caſu, percuſsio facta ab eis eſſet grauis; arg. text. in *l.1.ff.de pupill.ſubſtit.* nã quamuis extrauagans expreſsè nominauit patrem, & non auum, voluit excludere auum non habentem nepotem in poteſtate, ſecus verò ſi eum in poteſtate teneret, quia eadem reuerentia, & honor debetur ſicuti, & patri, & habetur, ac ſi expresſiſſet, cum expreſſum dicatur, quod ſub ratione comprehenditur, *l. quaſitũ ſcio ff. de teſtament. l. ſi poſtulauerit §. etſi negauerit ff. ad l. iul. de adult. Farin. deciſ.* 10. *num. 3. tom.*1.*par.* 1. & quod ex eadem ratione deducitur pro expreſſo à iure habendum erit, & ſi non fuerit ſpecialis mentio de eo facta, *Surd.deciſ.*254.*nu.* 40.*& deciſ.*255.*num.*23.*Pereira de iure emphit. cap.* 1. *num.*20. *&* 21.

30 Tertio cenſetur grauis ex modo percutiendi, vt ſi cum magna irriſione irreuerentia, & ſcandalo, *vt in d.§.atrox Panorm. & Innoc. in d. cap. cum illorum nu.9. de ſent.excomm. Anton.3.p. tit.25.c.1. §. quinto.*

31 Quarto, appellari poteſt grauis ex loco, puta ſi fuerit facta in theatro. In Eccleſia coram multis, vel alio loco publico, coram Rege Prelato, vel Iudice *d. §.atrox, & c. cum pro cauſa de ſent. excom.*

Et quod grauis cenſenda ſit percuſsio ſi fuerit facta in foro coram multis perſonis colligitur *ex d. l. prætor adixit §.fi.& §.atrox & §.ſeq. inſtit.eod.* & ita etiã in Eccleſia, *§. ſi quis cum ſacra auth. da Sanctiſſ. Epiſc. Curt.iun. conſ.* 142. *num.*2. *Boſſ.trac.cauſar. crimin.tit. de iniur.nu.*5.

32 Inſurgere autem poſſet difficultas, prout ſæpè dubitatur in Curiis Eccleſiaſticis de percuſsione leui facta

cta in platea theatro vel foro, aut in Eccleſia coram multitudine perſonarũ an ab Epiſcopo abſolui poſſit vti leuis, vel à Summo Pontifice. *Nauarr. in manual. cap.7. num. 29. quem refert Genuenſ. in prax. Cur. Archiepiſcop.c.*81. reſpõdendo huic difficultati firmiter tenet, talem percuſſionem eſſe leuem quamuis fuiſſet facta in publico, niſi in ſe fuerit notabilis, & generet aliquod magnum ſcandalum *ex Conſ. Card.* 42. vbi habetur percuſſiones duorum Clericorum, qui in itinere pugnis, & pedibus ad inuicem ſe ſe percuſſerũt, fuiſſe declaratas leues, à quibus potuit per Epiſcopum abſolui, *& ex Lap. alleg.* 76. vbi firmauit leuem fuiſſe percuſsionem cuiuſdam cappellani, qui colaphum impegit Canonico Eccleſiæ Aretinæ in eadẽ Eccleſia, à qua potuiſſet abſoluere Epiſcopus, & hanc opinionẽ pariter ſequitur *Philiardus de excomm. lib.3 cap. 33. in fin.*

Quæ opinio prima facie videbatur non expreſsè cõtraria à terminis huius extrauag. ſi quidem ſtatuit certam regulam in percuſſione leui, puta ſi fuiſſet facta palma, pugno, pede baculo, & alijs modis vt ibi, quæ de per ſe eſt leuis, & cum poſtea augeatur ex circumſtantia loci, & perſonarum, de leui, efficitur grauis, alias nulla differentia eſſet inter percusſionem leuem factã in loco priuato, & in loco publico, puta foro theatro, & Eccleſiis coram multitudine gentium.

Nec obſtat dictum Nauarri, tũ primò quia quãdo pcusſio eſt notabilis dicitur iniuria grauis abſq; eo, quod fuerit facta in loco publico, vt legitur in hac extrauag. tum etiam quia eſt contra communem opinionẽ Canoniſtarum ſecũdum *Theſaur. caſ. conſc. lib. 3, cap. 28. num. 6. & dixit gl. in cap. cum illorum verb. mutilationem de ſent. excomm. vbi Abb. n.9. ac etiam Graff. deciſ.* 49. *n.* 56. *cum Bonacin. de cenſur. quaeſt.* 4. *punct.* 5. *num.* 2.

Attamen in me reuerſus diſtinguebã percuſſionẽ conſiderari triplici modo, vel vti leuis, vel vti notabilis, ſiuè mediocris, vel vti grauis ſi conſideretur percuſſio vti grauis, & ſiuè ſit facta in loco priuato ſi-

uè in loco publico, ſemper erit cenſenda grauis, ſi verò vti leuis,& non ſit notabilis ſeu mediocris, quamuis eſſet facta in loco publico, non efficeretur grauis, & iuxta hos terminos intelligendi ſunt *Lap.d.alleg.76 Cardin. conſ.42. Calderin. conſ.7.de excom. Clar. §.fin. q.77.verſ.ſcias tamen Graff. d.cap.46.nu.52.& Macer. reſ.13.lib.1.n.16.* de qua diſtinctione iniuriæ leuis,mediocris, vel enormis adeas *Franc. Marc.decis.823.*

33 Sed nõ inutile eſſet querere, quot perſonæ faciunt multitudinem ad effectum vt ſi peecuſsio fuerit facta in Eccleſis, vel loco publico coram multis dicatnr grauis. In hoc recurrendũ eſſe puto ad mentem extrauag.quæ voluit prouidere, vt percuſsio facta in Eccleſiis, vel loco publico notoriè diceretur grauis,& cum percuſsio non dicitur notoria ſi fuerit viſa à duobus tribus, quatuor, quinque vel ſex teſtibus tantum, vt per *Silueſt. in verb.notorium §.4.q.4. Nauarr.in man.cap.75.num.73.verſ. vndecimo peccat Abb. in cap. veſtra de cohabit. cleric. Menocch. de arbitr. iudic.lib.2.art.2. caſu 166.nu.8.& Maſcard. de probat. concluſ.1101.nu.17.cum ſeq. vol.2.* vbi ad inducẽdum notorium ſeptẽ teſtes ad minus requirit, propterea,vt dicatur facta percuſsio in Eccleſiis theatris, vel foro coram multis intelligendum erit de ſeptẽ perſonis.

34 Et licet Eccleſiarum nomine veniant monaſteria hoſpitalia, & alia loca pia, vt reſoluit *Sair. de cenſur. lib.3.cap.29.num.17.* & venire ſacriſtiam ſi ipſa ſit cõiuncta Eccleſiæ, vt tenẽt *Suar.tom.5. diſp.22.ſect.2. nu.11.& Reginald.in prax. for. pœnit. lib.19. num.60.* hoſtium Eccleſiæ ſcalam cimiterium,clauſtrum,porticum, & ſimilia, vl per *Couarr.lib.2. var.reſolut.c.20.nu.10.Farinac.de imm. Eccleſ.q.14.nu.28. & Craſſ. effect.cleric.3.nn.631.*

Tamen in hac materia, quia non ſumus in fauorabilibus, ſed in odioſis dicerem,comprehendi ſub hac diſpoſitione corpus Eccleſię,& proinde ſi membrum obtruncaretur ſeu mutilaretur in cortili Eccleſiæ,nõ appellarem talem percuſſionem grauem, cum verba extrauag. ſunt verè, &

propriè intelligenda, cum ſint pœnalia, & odioſa *cap. odia de regul. iur.* conſtitutio enim tunc dicitur pœnalis, quando expreſſe pœnam aliquam continet, puta capitis, mutilationis mēbri confiſcationis bonorũ, excommunicationis, ſuſpēſionis, interdicti, irregularitatis, & ſimilium, *Megal. in promptuar. iur. verb. conſtitutio num.* 16. vndè merito infertur per *D. Riccium deciſ.* 250. bullam Greg. XIV. diſponentem, vt delinquēs in Eccleſia, non debeat gaudere immunitate, non procedere in delinquente in cortili. Prout etiã dici poſſet de oſtio, nam & ſi hoſtium ſit de Eccleſia, non tamen eſt in Eccleſia, *ex text. in l.* 3. *§. in publico flumine ff. de flumin, & facit reſolutio eiuſdem D.* Ricc. 4. *in prax. par.* 2. quę loquitur in ſimili materia immunitatis Eccleſiæ. Et ſic à pari ratione, nec diceretur grauis, ſed leuis percuſſio ſi fuiſſet facta in gradibus Eccleſiæ argumento eorum, quæ recenſet *Diana tit. de immu. Eccleſ. reſol.* 38. *lib.* 3. Similiter & leuis reputaretur percuſsio facta in dormitorio monaſterij, prout leuis reputata fuit talis percuſsio per Curiã Archiep. Neap. in perſonam cuiusdã monaci, conferunt dicta per eundem *D. Riccium in prax. reſolut.* 276. *par.* 2.

35 Grauis dicitur percuſsio, ſi fuerit facta coram Iudice ad finem, vt nequeat impēdi abſolutio ab Ordinario; & ratio eſt clara, nam atrox dicitur iniuria, quando quis coram Magiſtratu aliqua iniuria afficitur, vt probat *d. l. prætor edixit §. fin. de iniur. §. atrox inſtit. eod. Pariſ. conſ.* 147. *nu.* 11. *&* 12. *lib.* 4. *Marſil. ſing.* 549. Quod intelligerem procedere ſi Iudex haberet iuriſdictionē in inferentem iniuriã iuxta deciſ. *Put.* 303. *lib.* 1.

36 Quinto, & vltimo reputabitur grauis percuſsio ex alijs circumſtantijs, ſi percuteretur leuiter ſactis indutus veſtibus. Non tamen eſſet grauis ratione feſtiuitatis alicuius ſancti *Put. deciſ.* 291. *lib.* 1. ſecus verò ſi tempore magnæ ſollemnitatis, vt inquit *Scortius epit.* 25. *num.* 6. hinc fuit reputata grauis percuſsio tempore quo decantabantur veſperæ præſente populo, & erat dies feſtus ſollemnis, & hoc ob qualitatem temporis, &

loci, *Abb. in cap. ſignificaſti de adult. nu. 2. quem refert Macer reſol. 112. caſu 6. circa finem.*

37 Scire autem oportet Illuſtriſsimos locorum Ordinarios, quod ipſorum arbitrio remictit Sãctiſsimus Pontifex qualitatem percuſsionis ſi ſit grauis, vel leuis, prout etiã voluit *Frãc. Marc. deciſ. 823. par. 2.* qui ex circumſtantijs perſonarum, locorum, temporum modi percuſsionis, & lęſionis arbitrari poterit, vt aduertit *Bellett. d. c. 38. nu. 5.*

A quo arbitrio poſſe appellari iudicauit noſtra Curia Archiep. Neap. teſtatur D. *Riccius deciſ. 122.* adeo vt pendente hac appellatione non poſsit Iudex appellatus procedere ad affixionem cędulonum, prout pariter deciſum refert *in deciſ. 131.* vt ipſemet teſtatur *in d. collect. deciſ. 824.*

38 Sed in caſu percuſsionis leuis, animaduertant illius abſolutionem non poſſe peti à percuſſoribus per procuratorem, nam abſolutio perſonæ pręſentiam requirit *Innoc. in cap. cum deſideres de sent. excomm. pulchrè Franc. Marc. deciſ. 836. p. 2. ſed contrarium ſeruat Rota deciſ. 25. de ſent. excomm. in antiquis & 32. de procur. in nouis.*

39 Prout etiam eſt aduertẽdum, quod & ſi per hanc extrauag. ſit abſolutio à percuſſione graui reſeruata Sanctiſsimo, attamen non per hoc excluditur. Maior Pęnitentiarius eiuſdem Põtificis quin abſoluere non poſſet, ita *Franc. Marc. deciſ. 825. p. 2. ex Clem. ne Romani de elect.* Imò à quilibet pęnitẽtiaria voluit *Flor. tract. de excomm. c. 1. nu. 56. in 14. tom. tract. diuerſ. fol. 368. quem refert Craſſ. effec. cleric. 9. num. 184.* quam poteſtatem reſtringendam pu-

40 tat in legatis de latere, *Frãc. Marc. deci. 824. par. 2. ſed contrarium ſentit Azor. inſtit. moral. par. 2. lib. 5. c. 32. q. 6. per text. clarum in cap. ad eminentiam de ſent. excomm.* vbi clarè probatur legatum de latere poſſe abſoluere ab excommunicatione quam quis contraxit ob canon. ſi quis ſuadente diabolo, ampliando quamuis atrox eſſet iniuria, & grauis percuſsio.

41 Sic pariter erit menti mãdãdum, quod licet excommunicatus propter violentam manuum iniectionem gra-

grauem in clericum quamuis occultus abſolui debeat à Pontifice, vt probat *text. in cap. porrò de ſent. excom.* Tamen hodie per *S. C. T. ſeſſ. 24. de reform. cap. 6.* poterunt Epiſcopi quoſcumque ſubditos abſoluere ab excommunicatione etiam propter enormem percuſſionem, modo delictum ſit occultum, nec deductum in foro contentioſo, doctrina eſt *Bonacin. de cenſur. diſp. 2 quæſt. 4. par. 5. num. 4.* addentis prędictum excōmunicatum ab Epiſcopo ex Conc. Trid. abſolutum non teneri poſtea Papam adire, vt refert *Barboſ. in collect. DD d. c. porrò.*

42 Ad ſaturitatem verò benigni lectoris, non erit prætermittendum pro intelligentia huius extrauag. poſſe Epiſcopos abſoluere priuilegiatos à percuſſione graui.

43 Vnde priuilegiatur primò percuſſor qui reperitur in articulo mortis, quod periculum, non ſolum intelligitur propter infirmitatē, ſed etiam propter quodcūque periculum vicinum morti, puta ſi nauigaturus ſit, vel tranſiturus per loca inſidioſa, *cap. quamuis de ſent. excomm. vbi Abb. & Panorm. num. 3. Innoc. in c. nuper de ſent. excomm. Rip. de act. in art. mort. cap. 35. num. 1. Bonacin. de cenſur. diſp. 2. q. 4. par. 5. num. 3. Bellett. diſquiſit. cleric. par. 1. tit. de fau. can. §. nu. 8.*

Et in his caſibus non ſolum poterit abſolui ab Epiſcopo præſente, ſed eo abſente à quocumque ſacerdote non Confeſſario, ſi alius non poſſet reperiri, *Rip. d. cap. 35. num. 7. Innoc. num. 6. in fin. Gloſ. in cap. a nobis §. inde quantumcumq. verb. non potuerit de ſent. excomm.*

Ad hunc autem effectū quis dicitur conſtitutus in articulo mortis, vide latè, optimè *Barboſ. de pot. Epiſcop. allegat. 25. num. 49. & ſeqq.*

Ver abſoluto rōne articuli mortis aut alicuius impedimēti tenetur Epſcopus iniūgere, vt ceſſante morbo, vel impedimento ſe præſentet ſanctæ Sedi Apoſtolicæ *cap. eos de ſent. excom. in 6. Suar. tom. 4. diſput. 30. ſect. 3. nu. 6. Sanchez in præcep. decal. cap. 13. num. 24.*

Et abſoluere ab articulo mortis nullus alius poteſt præter Sacerdotem, *Alter. de*

de cenſur. tom. 5. lib. 4. diſp. 5 cap. 4. Sanchez in praecept. decbal. lib. 2. cap. 13. num. 13. Auil. de cenſ. par. 2. cap. 7. diſput. 1. dub. 2. & plures alij relati per Cened. collect. 42. num. 3.

44 Priuilegiatur ſecundo pauper, qui eſſet coactus mendicare, ſi vellet ſe conſtituere conſpectui ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, *textus eſt in cap. quod de his de ſentent. excomm. Tolet. lib. 5. cap. 8. num. 2. verſ. quarto iſta de Monte quaeſt. 15. num. 6. 7. 8. & 9.*

Et iſte dicitur pauper, qui nihil habet in bonis, ex quibus ſe alimentare poſſet, etiã quod haberet exercitium, quo victũ ſibi quærere poſſet, quia non tenetur hoſtiatim, & cum verecundia ſibi victum in itinere poſtulare, *Silueſtr. in ſum. verb. abſolutio num. 3. verſ. octauus.*

45 Priuilegiatur tertiò non ſolum conſtitutus in articulo mortis ob infirmitatẽ temporalem, ſed etiam infirmus, qui perpetuum haberet infirmitatis impedimentum *cap. quod de his de ſent. excomm. Franc. Marc. deciſ. 829. 2. p.* prout eſt mẽbris deſtitutus, vel attractus ita quod non poſſet accedere ad Summum Pontificem pro abſolutione obtinenda *d. cap. quamuis de ſent. excomm. Franc. Marc. deciſ. 829. par. 2. Sair. d. cap. 28. num. 32. Bellett. diſquiſ. cleric. d. §. 3. nu. 32.*

Sed quid dicendum de hominibus delicatæ conditionis, adeas eũdem *Franc. Marc. deciſ. 827. par. 2.* vbi hoc remictit ad arbitrium Epiſcopi, *& vide glo. in cap. mulieres verb. labores de ſent. excom. &* Bellect. *diſq. cleric. §. 3. num. 23. de priuil. can.*

46 Priuilegiantur quarto ſenes *cap. ea noſcitur de ſent. excomm. Tolet. in ſumm. lib. 5. cap. 8. num. 2. Silu. in ſum. verb. abſolutio num. 3. Bellett. diſq. cleric. par. 1. de fauor. cau. §. 3. num. 26. Sair. de cenſur. lib. 3. cap. 28. num. 25.* & ratio eſt, quia ſenes dicũtur perpetuò infirmi, & ipſa ſenectus dicitur eſſe morbus, M*ontell. de priuil. ſenect. cap. 5. per tot. Tolet. lib. 5. cap. 8. num. 2.* valdè enim periculosum eſt iter facere ſenes, quãuis robuſti videatur idem *Sair. loc. cit.*

47 Priuilegiãtur quinto regulares, quia ſi vnus regularis

laris percuteret alium regularem non tenetur accedere ad Papam, ſed abſolui poteſt à ſuo Prælaro *cap. religioſo de ſent. excomm. in 6. cap. monachi eod. ti. Zecch. de priuil. Eccleſ. priuil. 155. num. 4. Sair. de cenſur. lib. 3. cap. 28. num.* 10. niſi exceſſus eſſet enormis *Franc. Marc. decis.* 831. *par. 2. in fin. Roderiq q. reg.* 20. *art. 2. tom. 1. Bonacin. de cenſ. diſp. 2. q. 4. p. 5. nu.* 1. dicens Abbatē, Priorem, Guadianum ſiuè Præpoſitū Monaſterij, ſeù aliū quemcumque dummodo ſit monaſterij ſupremi ſuperior ſuos regulares ſubditos abſoluere à can. ſi qs ſuadente poſſe.

Quod quintum priuilegium ampliabis etiam in clericis ſæcularibus viuentibus in communi, ſub eodem tecto dormientibus, & in eadem domo veſcētibus, quia iſti poterūt abſolui à ſuis ſuperioribus, *cap. quoniam de vit. & honeſt. cleric. Flor. de excommun. cap. 1. nu.* 45. vbi loquitur de ſimul viuentibus in aliquo collegio *Abb. in cap. cū illorum num. 6. & cap. cum pro cauſa num. 3. & ad cap. quoniam num. 1. & 3. de ſent. excomm.* vbi loquitur indiſtinctè de omnibus clericis, & ideo extenderem ad clericos exiſtentes in aliquo ſeminario.

Amplia ſecundo, vt non ſolum poſſint abſolui per ſuos ſuperiores per ſe ipſos; verum etiam per alios *Capuccin. de caſ. reſeru. par. 2. caſu* 10. *de iudic. regul.* 510. *num.* 20.

Ampliatur tertio, quod magiſter, & fratres Hyeroſolymitani ſi ſint Sacerdotes poſſunt ſuos ſubditos ſe percutientes abſoluere *Silueſtr. in ſumm. verb. abſolutio num. 4. Bellett. d. §. 3. num. 6.*

Declaratur, vt Moniales propter violentam manuum iniectionem inter ipſas, vel perſonas clericorum per Epiſcopum abſolui poſſint *Franc. Marc. decis.* 831. *par. 2. probat text. in c. de monialibus de ſent. excomm. Sair. de cenſur. lib. 3. c. 28. nu.* 18.

Declaratur etiam, vt quādo religioſi diuerſorum ordinum, ſe percutiant ad inuicem, tunc vnus quiſque eſt abſoluendus a ſuo Prælato idem *Capuccin. loc. cit. nu.* 22.

Declara pariter, vt competat huiuſmodi abſolutio quo-

quoties percuſsio eſſet facta intra clauſtra, ac ſecus ſi extra *Capucc. nu. 22. Rodriq. q. 20. art. 12.*

Sed an exempti regulares poſſint abſolui ab Epiſcopo, diuerſæ ſunt opiniones, de quibus recurras ad *Bellett. d. §. 3. num. 7.*

48 Priuilegiantur ſexto, filij familias vel ſerui, qui non ſunt in poteſtate parentum & dominorum, & non ſui iuris *cap. mulieres de ſent. excomm. Franc. Marc. deciſ. 826. par. 2.* ſiuè ſit impubes, ſiuè pubes, ſiuè maior, nam hoc caſu conſideratur pręiudicium patris, & non impotentia filii delinquentis, quod præiudicium conſideratur tam in filio minore, quam maiore, imò multo magis in maiore à quo poteſt pater maius auxiliũ conſequi, faciunt adducta per *Graſſ. de effect. minor ætat. §. 1.*

49 Quod ſextum priuilegiũ non habebit locum in filio emancipato, quia non poſſet ſe excuſari eo prætextu, vt ipſius pater prohibeat acceſſum ad Sedem Apoſtolicam, nam per emancipationem liberatur à patria poteſtate, & conſequenter deſinit eſſe filiusfamilias, *cap. ea noſcitur de ſentent. excomm.* hinc metus reuerentialis non poterit conſiderari in filio emancipato, *Menoch. conſ. 496. num. 91. et 92. volum. 5. Conſta conſ. 34. nu. 3.* prout etiam nec procederet quando ex tali itinere nullum inferreretur præiudicium ipſi patri, vel domino, ceſſante enim ratione legis debet, & ceſſare ipſa legis diſpoſitio vulgatis iuribus.

50 Priuilegiantur ſeptimo, Clerici impuberes ſe ad inuicem percutinentes, nam poſſunt abſolui ab Epiſcopo, *Bellett. diſquiſit. cleric. p. 1. tit. de fauor. cleric § 3. nu. 20. Molin. de iuſt. tract. 3 tom. 4. diſp. 59. Bonacin. de cenſur. diſput. 2. q. 4. part. 5. nu. 3. verſ. quintus.*

51 Priuilegiantur octauo, mulieres *d. cap. mulieres de ſent. excom. Sair. de cenſur. lib. 3. cap. 28. num. 18. Bonacin. diſp. 2. q. 4. par. 5. num. 3. verſ. ſextus. Bellett. diſquiſ. cleric. §. 3. num. 17.* vbi ampliat etiam ſi eſſent diuites vel ſui iuris, & aptæ ad peragendum iter.

52 Priuilegiantur nono ſerui, quod intelligas de iis, qui ſunt ſeruilis conditionis, non autem de famulis ſer-

ſeruientibus propter mercedem, nam iſti tales non ſunt in poteſtate dominorum.

53 Priuilegiãtur decimo minores 14. annorũ, qui poſſunt abſolui per Epiſcopũ, *cap. cum illorum de ſentent. excomm. Baiard. ad Clar. §. fin. q. 77. nu. 6. Tolet. lib. 5. c. 8. num. 2. Franc. Marc. decіſ. 814. par. 2.* ſiuè ante ſiuè poſt pubertatem, *Silueſtr. verb. abſolutio 4. nu. 3. verſ. 5. Bellect. d. §. 3. numer. 20.* nam licet minor ætas non excuſet à pœna excommunicationis, tamen nõ minorabit, vt non teneatur pro obtinenda abſolutione ſanctam ſedem Apoſtolicã adire, quia mitius punitur ob fragilitatẽ ætatis *Duen. reg. 259.* Gomez. *tom. 3. var. cap. 1. num. 62. Clar. in §. fin. q. 60. nu. 3.*

54 Priuilegiãtur vndecimo carcerati, nam dicuntur habere legitimũ impedimentum, *Rolãd. à Valle conſ. 87. num. 24. lib. 1. Port. conſ. 3. num. 17. & 19. Marſil. in pract. §. vlterius num. 38. & Farin. tract. crim. q. 11. n. 54* vbi de communi teſtatur.

Ampliatur hoc procedere etiam in eo, qui eſt ſub fideiuſſoria cautione de nõ recedendo à palatio, vel ad omnem Curiæ ordinem, *Caballo reſol. crimin. caſu 8. num. 13. Maſtrill. de indulta cap. 12. num. 5. Boſſ. tit. de carcerat. fideiuſſ. num. 4. Capic. decіſ. 154. nu. 4. latè Farin. prax. crim. q. 30. num. 51 & ſeqq.*

Ampliatur etiam, vt nec teneatur mictere ptocuratorem *arg. text. in cap. ſi pro debilitate de offic. deleg. cap. bonæ il 1. & ibi gloſ. de elec. Pariſ. conſ. 102. lib. 4. Aret. conſ. 15. & Maſcard. de procur. nu. 9. fol. 26.*

55 Tandem quamuis percuſſores poſſint abſolui ab excommunicatione incurſa. Attamen hoc intelligendum foret ſatisfacta prius parte, *Franc. Marc. decіſ. 907. Genuenſ. in prax. Cur. Archiep. cap. 81.*

56 Verum ſi pars non reperietur, & facta fuiſſet diligẽtia in perquirenda ipſius perſonà, eo caſu ſatis eſſet percuſſorẽ abſoluere præſtita cautione de ſatisfaciẽda parte, & mandatis Eccleſiæ obediendo, vigore *text. in l 1. ff. qui ſatiſd. cog.* vbi ſatiſdatio eodem modo appellatur, quo eſt ſatisfactio, vnde promictens ſatisfacere, liberatur dando fideiuſ-

§.8. *nu.1. & Mirand. q.39.*
2 *artic.8. concluſ.2.* aſſerens huiuſmodi facultatem reconciliandi Eccleſias conſecratas pollutas non poſſe ſimplici ſacerdoti delegari, etiam ſi eſſet conſuetudo in contrarium *per d.cap.*
3 *aqua*, ſed ſolum poſſe à Sũmo Pontifice talem facultatem ſimplici Sacerdoti delegari, ex quo de iure poſitiuo eſt, cuius plenam poteſtatem habet Sũmus Põtifex ita *Mar. Alter. de cenſur. diſp.3. cap.4. Innoc in d. cap. aqua optimè Graff. conſ. 2.num.16 de conſecr. Eccleſ.*
4 Si tamen Eccleſia non fuerit conſecrata, ſed tantũ benedicta, reconciliari poteſt per quemcumque ſimplicem ſacerdotem per ſolam aquę luſtralis aſperſionem *cap. ſi Eccleſia cum gloſ. verb. lauetur de conſecr. Eccleſ Alter. d.cap.3. Vgolin. d. §.8. num.3.* Adeo vt non ſit neceſſe, quod aqua ſit per Epiſcopum benedicta, vt Eccleſia non conſecrata reconcilietur *Auil. diſp. 7. dub.4.*
5 Quibus præmiſsis erit aduertendum, prout ſupra notauimus, quod licet reconciliatio Eccleſiarum conſecratarum ſpectet ad Epiſcopum ceſſante priuilegio, vt per *Couarr. lib.3. var. reſol. cap. 20. num. 3.* Tamen ex priuilegio conceſſo ſuperioribus regularibus etiam ſi ſint minores de obſeruãtia, & alij mendicantes, benè ipſi poſſunt reconciliare Eccleſias, quacumque ex cauſa violatas, atque pollutas, aqua per eoſdemmet benedicta ſi Epiſcopus, qui illam benedicat diſtaret vltra duas dietas, alias debent habere aquam benedictam ab Epiſcopo prout conſtat ex conceſsione in forma breuis Leonis X. Generalibus, Prouincialibus, Cuſtodibus, nec non & Guardianis fratrum minorum obſeruantiæ pro tempore exiſtentibus, quæ habetur inter priuilegia mẽdicantiũ, *verbo benedicere Eccleſias* §. 14. refert *Sair. in Theſaur. caſ conſc. lib.5. cap.16. nu. 31. Vgolin. & Alter. loc. cit.*
6 Idemque priuilegiũ cõceſsit Iulius II. Superioribus ordinis Minimorum, ut habetur in compend priuil. mendic. §.13. Qui Iulius II. cõceſsit Prælatis dicti Ordinis Minimorum, vt poſsint recõciliare Eccleſias eorum pollutas ſangui-

nis, vel ſeminis effuſione, ſeu alias quomodocumq; pollutas quoties opus fuerit, aqua tamen prius per Epiſcopum, vt moris eſt benedicta.

Sed præter prædicta priuilegia mendicantibus cōceſſa, adſunt etiam aliæ cōceſsiones ordinibus Monachalibus à ſancta ſede Apoſtolica factæ, vt poſsint eorum Eccleſias,& earum cimiteria,vel alia loca Eccleſiaſtica, ſanguinis,vel ſeminis effuſione, aut alias quouis modo pollutas reconciliare.

7 Hinc ex priuilegio Eugenii IIII. conceſſo Congreg. Caſsinenſi de anno 1436.pridie Kal. Iulij anno eius ſexto, qui indulſit, vt poſsint monachi in ſuis locis, Eccleſias altaria, & vaſa conſecrare, Crederem dictum priuilegium extendi poſſe ad reconciliationem Eccleſiæ; tum quia plus eſt conſecrare, quam reconciliare, & plus ſemper in ſe continet minus, quando ponitur affirmatiuè; Tum etiam,quia priuilegia Principis ſunt latiſsimè interpetranda *arg. text. in cap.olim & cap.Abbates de priuil.* & ita fuiſſe ſeruatum Mediolani in Eccleſia Sancti Simpliciani, in qua monachi Caſsinenſes, quæ cum fuiſſet violata fuit poſtea per Abbatem illius Eccleſiæ reconciliata refert *Graſſ. loc.cit. nu.*18.

8 Verum caueant ijdem ſuperiores quibus competit facultas reconciliandi, illam alicui regulari commictere, ac ſubdelegare,nā licet regula ſit, quod qui per alium facit per ſe ipſum facere videtur *vulgat. cap. qui per alium de reg. iur. in 6.* & ſubrogatus ſapit naturam eius in cuius locum ſubrogatur ad text. *in l. ſi eum §.qui iniuriam ff ſi quis caut. cum alijs*. Attamen nulli dubium eſt quin huiuſmodi facultas competit ſuperioribus ex priuilegio, & repreſentant perſonas, Epiſcoporum, & tandem Epiſcopus nequit hanc facultatem alij ſimplici ſacerdoti commictere, vt ſupra diximus *per text. in d. cap. aqua*, nam & quę ſunt Epiſcopalis ordinis nequeunt ſimplici ſacerdoti commicti ac delegari, *ad text. in cap. quanto de conſuet. latè Barboſ. de pot Epiſcop. alleg. 54.num.*83.*par.*3. Maximè, quia agitur de materia priui-

uilegiorum, in quibus ſubrogatus non ſapit naturam ſubrogantis ſecūdum *Azeued. lib. 1. num. 27. tit. nou. recopil.* Girond. *de priuil. nu.* 1313. & dum hæc facultas eſt ſpecialiter tributa ſuperioribus, non poteſt extendi regula ſubrogationis ad id, quod fuit ſpecialiter cōceſſum, *Surd. de alim. tit.* 9. *q.* 21. *num.* 21. Barb. *ad l. cum pretor §.* 1. *num.* 421. *ff. de iudic.*

9 Notari autem debet (ad effectū benedictionis aquę, ſi Epiſcopus diſtaret vltra duas dietas) quod quælibet dieta continere debet 20. miliaria, *gl. in cap. nonnulli verb. duas dietas de reſcript. Henriq. in ſumm. lib.* 9. *c.* 27. §. 6. *Parlad. lib.* 2. *cap.* 19. *nu.* 9. *Maſcard. de probat. concl.* 1056. *nu.* 6. *Cabed. deciſ. Luſit.* 13. *nu.* 4. *p.* 1.

10 Sed quoniam dubitari poſſet, qua pœna veniret puniendus ſacerdos reconcilians Eccleſiam conſecratam, & tunc erit in hoc caſu diſtinguendum, quod aut ſacerdos id faciat bona fide putans potuiſſe licitè facere, & cum non adſit dolus, nec erit delictum pœna dignum ſecundum *Conſ. Menoch.* 28. *num.* 13. *& de arbitr. iudic. caſu* 194. *nu.* 58. *& caſu* 309. *Maſcard. de probat. concluſ.* 739. *nu.* 12. Quę bona fides non ſufficit vt allegetur, ſed erit per ipſum ſacerdotem probāda, cum bona fides non præſumatur in eo, qui facit, quod tenetur non facere ad *text. in l. ſi procuratorem §. dolo ff. mandati idem Menoch. de præſumpt. lib.* 3. *q.* 55. *nu.* 10. & in faciente rem prohibitam à lege ſemper præſumitur dolus, & malus animus *l.* 1. *C. ad l. Corn. de ſicar. Pariſ. conſ.* 52. *num.* 33. *Maſcard. concl.* 531. *num.* 50. *& Farin. de delict. q.* 18. *nu.* 71. *& q.* 89. *num.* 77. Si vero dolosè reconciliaret, & tūc cum nulla ſit in iure pęna præfixa, arbitrarium eſſe putarem, puta ſuſpenſionis ab exercitio ordinum per triennium, & carceris per ſex menſes.

11 De qua reconciliatione Eccleſiæ conſecratæ facta à ſimplice ſacerdote. Nullam rationem habendam eſſe, ac nullius efficacię, ac momenti eſſe firmiter tenendum eſt, cum videatur facta à non habente poteſtatem, cum actus factus à non habente poteſtatem dicantur ipſo iure nulli, &

in-

inualidi iuxta terminos *cōſ. Calderin.* 12. *de verb. ſignific. & reſolut. Macer.* 55. *lib.* 1. cum innumeris adductis per eos.

12 Verū ſi ſequeretur poſtmodum celebratio in eadē Eccleſia conſecrata, nulliter reconciliata, per celebrationem diceretur reconciliata, ex latè traditis per *Bonacin. q.* 3. *punct.* 3. *tit. de pollut.* Eccleſ. *Alter. & Vgolin. loc. cit.*

SVMMARIVM.

1 *Præcedentia in proceſſionibus cognoſcitur à locorum* Ordinariis.

2 *Incedendi modus in proceſſionibus præſcribi poteſt per Epiſcopum.*

3 *Præcedentia datur in proceſſionibus exiſtentibus in quaſi poſſeſſione præcedendi.*

4 *Præcedēdi quaſi poſſeſſio per quot actus inducitur, & per quantum tempus n.* 5.

6 *Præcedentiarum cauſa terminatur appellatione poſt poſita, ſed ad quem effectū num.* 8. *Declara num.* 8. *&* 9.

10 *Præcedentiæ, quaſi poſſeſſione ceſſante inter fratres mendicantes, qui præcedere debent.*

11 *Monaci Cōgreg.* Beatæ *Mariæ Ciſtercien. S. Benedicti præcedunt fratres mendicantes.*

12 *Fratres Ordinis Carmelitani, præcedunt fratres B. Mariæ de mercede redeptionis captiuorum.*

13 *Fratres Minores de obſeruantia præcedunt fratres conuenctuales.*

14 *Fratres Ordinum Prædicatorum præcedunt mendicantes.*

15 *Monachi celeſtini præcedūt Monacos Oliuetanos, & an* Monacbos *Montis virginis num.* 16.

De præcedentia in proceſſionibus.

Super Bulla Gregorij XIII.

QVoniam inter religioſas perſonas nonnullæ lites, & controuerſiæ in materia præcedētiæ ortæ fuerunt, & præcipuè inter Ordines Mendicantium in proceſsionibus meritò ad dirimendas lites, & controuerſias emanata fuit bulla *per Sanctiſſimum ſemper bonæ memoriæ* Gre-

Gregor. XIII. ob plurima beneficia erga Chriſtianam religionem, quæ incip. expoſcit paſtoralis officii munus ſub die 15. *Iulii* 1583.

1 Ex cuius conſtit. tenore colligitur per Epiſcopum dirimendas eſſe controuerſias, quæ incidūt circa præcedentias proceſſionum, *Conc. Trid. ſeſſ.* 25. *can.* 12. *de regul. Cappell. Tholoſ. deciſ.* 484. *Anna alleg.* 9. *Nauarr. conſ.* 8. *de offic. ordin. Graſſ. de arbitr. confeſſ. lib.* 2. *cap.* 59. & meritò nam non ſolum regulares, ſed etiam oēs in omnibus actionibus ſpiritualibus, & concernētibus cultum diuinum ſubſunt iudicio Epiſcopi, *Bart. in l. fi. ff. de colleg. illic. Nauarr. conſ.* 3. *de for. compet.* vbi declarat quæ ſunt iſtæ actiones ſpirituales, & cenſet eſſe actum confitendi, communicandi audiendi miſſas, ſepeliendi mortuos in loco ſacro.

Vnde cenſuit *Sac. Congr. ſub die* 14. *Februarii* 1594. Epiſcopum ex Conc. Trid. cap. 13. ſeſſ. 25. de regul. cōtrouerſias ſuper præcedentia in proceſſionibus, & alijs ſimilibus ortas inter perſonas Eccleſiaſticas tam ſæculares quam regulares cōponere, vt habetur apud *Farin. in recoll. deciſ.* 88.

2 Nec non ipſe Epiſcopus poterit præſcribere modū, & ordinem incedendi in proceſſionibus, comitandi ſanctiſſimum ſacramentū, & deferendi habitum, vt ſepè ſepiùs reſpondidit Sac. Congreg. *vt habetur infra in ſeq. tit. num.* 11.

3 Et vt deueniamus ad intellectum, præfatæ bullæ, neceſſe nobis erit gradatim per verba diſcurrere, & primo habetur ibi *(Quod in proceſſionibus tam publicis, quam priuatis ij procedere debent, qui ſunt in quaſi poſſeſſione praecedentiæ, & tempore litis motæ poſſidet.)* ex latè traditis per *Ann. alleg.* 113. vbi in præcedentijs vltimus ſtatus attenditur, & meritò quidem, nam in materia præcedentiæ plurimum pollet vltimus ſtatus fuiſſe deciſum in *Rota Romana in vna Militen. praecedentiæ* 10. *Iunij* 1577. *Seraphinus teſtatur deciſ.* 335. *par.* 1. *Cardin. conſ.* 62. *num.* 1. *Menoch. conſ.* 51. *nu.* 49. *Rot. deciſ.* 596. *par.* 4. *& fuiſſe iudicatum in vna Burgen. fundationis præeminentiarum* 29. *Aprilis* 1579. *refert idem Seraphin. dec.* 402.

par.

par.1. D. Ricc.reſolut. 272. *Molfeſ.in conſuet.Neap.p.1. cap.6. num.*78. *Medic.deciſ. Marcb.*21.*Ann.conſ.*40.*n.*4. *& idem* D.*Ricc.collect.* 1069 *par.*4. *& Macer.reſolut.* 81. *num.*5.*lib.*1. & quod debet manuteneri, qui tempore litis motæ reperitur poſſidere *D. Riccius deciſ.* 132. *par.*1.*per text.in cap. cum Eccleſia Sutrina de cauſ. poſs. & propr.*

4 Quæ quaſi poſſeſſio per duos vel tres actus præcedentiæ inducitur, vt per *Abb.in cap.monaſteria nu.*5. *&* 6. *& in cap.cum decorem de vit. & honeſt.cleric. Roman.conſ.*163.*Cauale.deciſ.* 31.*num.*93.*par.*2.*Gail.lib.*2. *obſeru.* 31. *Nauarr. conſ.* 4. *num.*1. *de adult. Maſcard. concluſ.*424.*num.*16. *cum ſeqq. vbi alios citat, & Rot. deciſ.*72.*num.*2.*cum ſeq. p.*2. *Gail.lib.*2.*obſeru.*11.*num.*7. qui actus debent eſſe pacifici non violenti, non turbatiui, & abſque contradictione, vt refert iudicatum per *Rotam in vna Calaguritana prebeminentiarum* 13. *Nouembris* 1591. *Seraphin. deciſ.* 964. *par.*1. *Put. deciſ.*350. *num.*5. *lib.*1. *Rip. in cap.cum Eccleſia Sutrina nu.*64. *& Abb.num.*24.*de cauſ.poſſ.& propr. Caualer. deciſ.*649.*num.* 3.

5 Dubitari verò poſſet per quantum tempus iſta quaſi poſſeſſio inducatur. Habui in facto in cauſa Reuerendi D. Vincentij Piſani Archidiaconi Ciuitatis Bouinen. cum Reuerendo Decano, qui prætendebat præferri dicto Archidiacono ſtante quaſi poſſeſſione 30. annorũ, quà ſemper viſi ſunt Decani prędeceſſores præferri Archidiaconis, in cuius articuli reſolutione, duæ ſunt opiniones Doctorum. Nõnulli enim ſentierunt induci ſpatio quadraginta annorum ſecundum *Purpur.in l.*1.*num.*201.*ff.de offic. eius poſt Sicul. conſ.* 5. *lib.* 2. *Aret.conſ.*23.*num.*11. *Roland.conſ.*5.*nu.*7.*lib.*2.*& Gratian. diſcept.forenſ.cap.* 492.*nu.* 10.

Alij autem voluerũt induci quaſi poſſeſſionem ſpatio decennii, vt dixit *Rota in vna Seguntina precedentiæ* 23.*Iunii* 1609.*corã Pamphilio nũc Emin. Card. teſte Ludouiſio olim Sanctiſſimo deciſ.*124.*Aret.conſ.*23. *nu.*11.*Gram.deciſ.*64 *nu.*34. Marzar. *conſ.* 26. *num.* 34. *Ann.conſ.*40. *n.*5. *Maſcard. concluſ.*424. *num.*24.*cum ſeq.*

ſeq. de probat. vol. 1. *Pariſ. conſ.*25.*nu.*38. *cum ſeq. tom.* 1.Rot. *deciſ.*619. *par.*1. *in nouiſſ. num.*5. *&* Macer. *reſ.* 103. *nu.*5.

Pro concordia autem iſtarum opinionum videnda eſt *additio ad d. deciſ. Ludouiſii* 124. vbi diſtinguit, quod vel quaſi poſſeſſio, ſeù conſuetudo præcedendi repugnat diſpoſitioni iuris communis, vt puta ſi minus dignum præferret digniori,& illo caſu non ſolũ non præſcribitur ſpatio 40. annorum, ſed etiam nec per tempus immemorabile allegando R*uin. conſ.* 155 *num.*11 *lib.*4. *Menoch. conſ.* 126. *num.*31. *&* 32. *& Rot. coram eodem Sãctiſsimo deciſ.*310. vt eſt caſus relatus *per D.* R*iccium in prax. deciſ.*578. *par.* 1. *in antiquis*, vbi conſuluit Vicarium Epiſcopi, præcedere debere Gubernatorem in functionibus Eccleſiaſticis nõ obſtante quacumqne conſuetudine, nã illa erat omninò nulla, atque inualida tãquam contra ius, ex quo inferior præcedebat ſuperiorem, & propterea erat cẽſenda corruptela,& ideo reijcienda *per text. in cap. conſuetudo* 9. *diſt. ante eum dixit Macer. reſol.* 112. *caſu* 31: & ſic prædicta prima opinio ſibi locum vendicat quando conſuetudo abſolutè in omnibus caſibus,& locis ſine cauſa aliqua præferret minus dignum magis digno, ſecus autem quã do in aliquo caſu particulari concurrente aliqua qualitate, & ex aliqua cauſa rationabili min⁹ dignus præferretur, nam tunc cõſuetudo non eſſet irrationabilis, & induceretur ſpatio decem annorum,& ſic procedit ſecunda opinio, *iuxta conſ.* M*enoch.*52. *num.* 26. *& deciſ. Rot in dicta ſeguntina præcedentiæ* 23. *Iunÿ* 1609. *coram Pamphilio Emin. Card.*

6 Et deueniendo ad verba illa. (*Quibuſcumque reclamationibus, proteſtationibus, appellationibus, & aliis ſubterfugiis prorſus remotis, & ceſsantibus poſtpoſitis.*) Erit notandum cauſas prçcedentiarum tam vigore huius conſtit. quam Conc. Trid. ſeſſ.25. d.c.13. de regul. eſſe terminandas omni appellatione remota, nam quoties in lege tam ciuili, quam canonica aliquid mã datur (*appellatione remota*) debet vtique exequi, n. c

appellationis interpoſitæ rationẽ habendã eſſe *c. paſtoralis in princ. de appell. Theſaur. for. Eccl. p.1. c.8. n.18. & Burſat. d. conſ. 343. nu. 49.*

7 Per quæ verba prohibita eſt appellatio, non ſolum quo ad effectum ſuſpenſiuum; ſed etiam quo ad deuolutiuum, *d. cap. paſtoralis §. præterea de offic. delegat. Abb. in cap. ad reprimẽdum num. 10. de offic. ordin. Lancellott. de attent. par. 2. cap. 12. limit. 8. num. 2. vbi teſtatur ſic fuiſſe deciſum in Rot.* Romana *Amat. deciſ. 15 nu. 15. & deciſ. 88. nu. 1. quos ſequitur* Macer. *reſolut. 81. lib. 1. nu. 10. &* 11. ponderãs illud verbum quibuſcumque, quod nihil excludit *per l. Iulianus ff. de leg. 3. c. ſolitæ §. nos autem de maior. & obed.* & tantum operatur quantum ſi ſingula forent enumerata *gloſ. in l. omnes §. 1. C. de præſcript. 30. ann. Burſ. conſ. 364. numer. 14. vol. 4.*

Verum Sac. Congreg. cẽſuit debere intelligi, quo ad effectum ſuſpenſiuum, non autem deuolutiuum, vt per *Fuſc. de viſit. lib. 2. cap. 15. n. 65. Leon Theſaur. for. Eccleſ. cap. 8. num. 18 p. 1. Campanil. rubr. 12. cap. 13 num. 120. quos colligit* Barboſ. *de poteſt. Epiſcop. alleg. 78. num. 26.* ita vt iſta verba operentur vires ſuas, vt ſententia mandari poſſit executioni non obſtante appellatione, *Panorm. in cap. ſuper eo de offic. deleg. Viuius deciſ. 69. nu. 3. &* 4.

8 Animaduertas autẽ præmentionata verba reſpicere tantum caput antecedẽs, nempe cum quis eſt in poſſeſſione ſeù quaſi præcedẽtiæ, ac iuris præcedendi, in quo caſu eſſe prohibitam appellationem cenſeo, non autem ſubſequens, puta ſi regulares ſint antiquiores in loco, aut reſpectu confratrum, ſi prius ſaccis vſi ſint, nam in hoc caſu ſentirem eſſe admictendam appellationem quo ad vtrũq; effectum, ex quo verba illa nõ ſubſequuntur primum caput, ſed inſeruntur in medio illius, adeo quod parenteſi circumdantur, & ideo non ſunt extendenda ad ſequens caput, ſed ad illud tantũ, in quo conſtringuntur, & eiuſdem ſententiæ ait *Campanil. diuerſ. iur. can. rubr. 12. cap. 13. num. 13* aſſerens ſic obtinuiſſe in Curia Nũtiaturæ ad fauorem Confraternitatis S. Andreæ

dreæ Ciuitatis Cauenſis à decreto interpoſito per Vicarium dictæ ciuitatis, & vide *Margar. caſuum conſcient. verb. appellare verſ. 1* vbi hæc clauſula appellatione remota in medio literarum poſita reſpicit pręmiſſa, quibus annectitur, nō ſequentia, niſi repetatur in fine literarum, & hoc ſi negotia ſint ſeparata per *text. in cap. inquiſitioni tuæ de appellat.*

9 Eſt etiam ſingulariter notādum verba prædicta tam in diſpoſitione Conciliari quam Pontificia appoſita, nempe (appellatione remota &c.) eſſe intelligenda quando aliqua contentio inter regulares ex improuiſo in proceſſionibus ſuperuenire ſolet, vbi nulla cauſæ cognitio, neque tempus neque locus permictit, & tunc Epiſcopus omni appellatione remota breuiter ſummariè decidere debet controuerſiam præcedentiæ, vt ſcandala euitentur, ſecus autem ſi in huiuſmodi controuerſijs eſſet introducta lis formalis in aliquó Tribunali, vel vbi adeſſet tempus, & lis via ordinaria poſſet introduci, vel eſſet introducta, nam eo caſu ceſſare videntur mens S. C. T. & huius bullæ dum deficiunt ſcandala, & conſequenter admictendam eſſe appellationem, vt in proprijs terminis Concilij loquitur *Rodriq. qq. reg. tom. 3. q. 37. ar. 3. in fine.* maximè vbi conſtaret de bono iure petentis ob terminum forſitan ad pinguius probandum, & non poſita ponendum, & appareret grauamē notorium, nā illa clauſula omni appellatione remota nihil operatur, vbi conſtat de grauamine notorio, *Verall. deciſ. 33. par. 1. Caſar de Graſſ. deciſ. 2. nu. 8. de ſolut. Marta qui plures cumulat referens ſæpius in Rota iudicatum in tract. de clauſ. p. 1. clauſ. 12. num. 7. & 8 Gonzal. ſuper reg. cancell. 8. gl. 9. nu* 245. vnde per illam non tollitur appellatio ſi Iudex dolo malo ſententiauit, vel lata culpa iuxta notata per *Scacc. de appellat. q. 16. n. 83*, Et ideo venit dicendum clauſulas prædictas reſpicere ſolummodo friuolas, & non legitimas appellationes, *Lancellott. de attent. c. 12. lim. 8. num. 42. Farin. in fragm. crim. verb. Iudex num. 962. par. 2.* & ſic fuit iudicatum in cauſa præcedē-

tię inter Reuerēdos Fratres Minimos S. Franciſci de Paula in Nuntiaturæ Tribunali huius ciuitatis corā D. Auditore Cappelletto, quo obtētus fuit terminus ad non probata probandū, & non poſita ponendum ex dictis per *Gratian. diſcep. forenſ. cap.* 536. *num.* 18. *& Viuium deciſ.* 69. *num.* 9. *& ſeqq.*

10 Habetur etiam in dicta conſtit. (*quod quando non probatur aut non conſtat de quaſi poſſeſſione præcedentiæ huiuſmodi, inter Fratres quidem mendicantes ij qui antiquiores ſunt in loco controuerſiæ præcedere debent*) *& ita D. Ricc. reſol.* 101. *p.* 2. *in prax. latè Caualer. deciſ.* 588. *nu.* 4. *&* 5. nam præcedentia debetur religioni antiqniori, tam ratione fundationis, quam ingreſſus ciuitatem idem *D. Ricc. dec.* 131. *p.* 1. *& Caual. deciſ.* 594. etiam ſi eſſet antiquior per horam *D. Ricc. reſolut.* 203. *Menoch. de arbitr. iudic. eſtur.* 1. *caſu* 48. Niſi antiquiores non haberent collegium, nam tūc erint præferendi religioſi poſtea ingreſſi *Caualer. d. deciſ.* 594. *nu.* 4. vbi inquit collegium ad effectum, de quo loquimur cōſtitui ex tribus perſonis, maximè ſi ibi præſit Prior, cuius officiū importat iuriſdictionem idem *Caualer. deciſ.* 649.

11 Regulariter autem notabis, quod Monachi congregationis Beatæ Mariæ Ciſtercien. S. Benedicti præferuntur omnibus Fratribus Mendicantibus in proceſſionibus omnibuſque alijs actibus publicis, vt per *bullam Clemēt. VIII. die* 9. *Februarii* 1599.

12 Similiter & Fratres Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo tam in publicis proceſſionibus, quam in funeralibus præcedunt Fratres B. Marię de Mercede redemptionis captiuorum vt per *bullam eiuſdem Clement. VII. incip. decet Romanū Pontificem, vt in nou. bull. tom.* 3. *bulla* 95. & quod Ordo Carmelitarum præcedant Fratres Sanctæ Mariæ de Mercede, *cenſuit Rota in vna oriolen. præcedentiæ* 10. *Maii* 1600. *coram Litta, & eſt deciſ.* 26. *par.* 2. *in recent.* ea nempe ratione nam ordo Carmelitarum fuit inſtitutus ante Concilium generale de quo *in c. ne nimia de relig. dom. probatur in cap. fin. §. ſanè ad*

præ-

prædicatorum eod. tit. in 6. & iuxta hanc opinionem ſæpius tam à ſacra rituum Cõgregatione, quam à Rota fuiſſe iudicatum teſtatur eadem *Rota in vna Salernitana præcedentiæ 2. Iunij 1625. coram* Buratto.

13 Ita etiam Fratres Minores de obſeruantia in omnibus actibus habẽt locum magis dignum, quam Fratres Conuenctuales, vnde ipſi Fratres Crucem in loco digniori deferre poſſunt, ſic motu proprio declarauit *Leo X. in bulla incip. licet alias die* 6. *Decembris* 1517.

14 Sic pariter Fratres Ordinis Prædicatorum obtinẽt primum, digniorẽ, & honorabiliorem locum inter cęterorum quorumcumque aliorum Ordinum Mendicãtium religioſos, & etiam non Mendicantes poſt Clerũ ſæcularem, & antiquos ordines monachales, *iuxta declarationem Pij V. in bulla incip. diuina diſponente clementia die* 27. *Augusti* 1568. & idem ſtatuit *Clem. VIII. in bulla incip. inter cætera.*

15 Monachi verò Cœleſtini præcedunt Monachos Oliuetanos, quia cœleſtini ſunt antiquiores origine, & confirmatione Oliuetanis, vt fuit dictum *in vna Salernitana præcedentiæ die* 14. *Martij* 1622. *corã Emin. Card. Caualerio bonæ memoriæ, vt in eius deciſ.* 588.

16 Circa autem præcedentiam eorũdem Oliuetanorum reſpectu Monachorũ Montis Virginis in Terra Ayrolæ adeſt *deciſio Rotæ in vna ſanctæ Agathæ Gothorum præcedentiæ die* 13. *Maii* 1622. *coram eodem Caualerio, vt in eius deciſ.* 594. *& coram Buratto in eadem die* 29. *Maii* 1624. quę cum adhuc non ſit tipis mandata, ideo viſum eſt illam de verbo ad verbum inſerere.

Deciſum fuit coram Reuerendiſſimo *Domino Caualierio S. D. N. Datario Monacos Oliuetanos debere præcedere Monacos Montis Virginis in Terra Ayrolæ. Non quidem reſpectu antiquitatis originis eorum ordinis, vel* Monaſterij *in dicta* Terra, *ſed ex eo quod in Terra prædicta* Monachi *Oliuetani habent collegium formatum, & Monachi* Montis *Virginis illud non habens, vt legitur expreſſum in bulla S. memoriæ Pauli V. in bullario* 89. *in qua mandat monachis montis Virginis, quod*

in

in loco controuerſo Ayrolæ reſideat vnus tantum monacus, & conuerſus, qui collegium conſtituere nõ poſſunt cum requirantur ſaltem tres l.neratius ff.de verb ſignific. gloſ.in cap.nobis, & ibi Ioa. de Anan.nu.14. Anchar.nu. 17. de iur.patr.

Et ideo reſidentibus ibidẽ Monacis mõtis Virginis, vti particularib⁹ debetur præcedẽtia monachis Oliuetanis tãquã collegio Dec.conſ.161.in fi.verſ.quia ad hoc reſpõdetur Caſſan.in chatalog.glor. mund.par.4.conſider.52.col. 2.verſ.ſed intellige Ioa.Piccard. inter Conſ. Menocch. conſ.52.num.137. Selua de benefic.par.1.q.2.nu.83.

Non obſtat ſi dicatur in eadem bulla fuiſſe indultum, quod ſi forte cõtingerit, quod ſi domus Ayrolæ ad formam monaſterÿ redigatur competenterque dotetur reſtituatur ſub Abbatis, vel Prioris titulo reſpectiuè gubernanda, & ideo quod cum hodie probetur per teſtes, adeſſe priorem cum pluribus monachis præſumatur ſatisfactũ bullæ prædictæ, & debeant præcedere monachi montis virginis collegialiter modo ibidem reſidentes.

Quia quidquid dicant teſtes hinc inde examinati, cũ bulla habeat decretum irritans. & clauſulam ſublata) cum alÿs prægnantiſsimis per quas derogatur cuicumque conſuetudini, non vſus allegari non poteſt, niſi concurrente ſcientia, & conſenſu Papæ, Rota Romana concordia Sancti Petri in recent.deciſ.121.num.4.5.& deciſ.246.nu.1.par.1. recentior. & requirat, quod habitatio ad formam monaſterii ſit redacta, quodq; ex redditibus ſaltem ſex monachi ali poſſint, ac Capituli generalis conſenſus accedat, & demum protectoris, & de his non doceatur, negari nõ poteſt quin dici nequeat collegium reſiſtẽte Papæ voluntate Bald. in l.1.§.quibus in princ.ff. quod cuiuſque vniuer. nom. Socc. in l.§.municipis nu.4. verſ.& ſic põt ff.de aqui.poſſ.

Neque de publicatione bullæ prædictæ dubitari poteſt, cum reperiatur impreſſa in bullar.Rot.deciſ.301.par.2. diuerſ.& in recent.298.n.2. par.2. & illius adimplementum monachi prædicti montis Virginis, articularunt, & probare conati ſunt.

Fuit propterea cõcluſum ſtandum eſſe in deciſis vtraque parte informante.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Canonici, & presbiteri obtinentes beneficia, & officia Eccleſiaſtica poſſunt comcompelli ad omnes publicas proceſſiones, quamuis beneficia ſint nullius redditus nu. 2. tam in poſſeſſorio, quam petitorio nu. 4 non autem priuatas n. 13.*

3 *Clerici etiam exempti beneficiati tenentur accedere ad proceſſiones.*

5 *Regulares cogi poſſunt ad accedendum ad proceſſiones, quamuis ſint exempti nu. 6. ſed quibus pœnis nu. 7. Declara vt nu. 8. & 9.*

10 *Sacerdotes beneficiati inſeruientes Eccleſijs religionis Hieroſolymitanæ compelli poſſunt accedere ad publicas proceſsiones.*

11 *Epiſcopus cum Conſilio Capituli poteſt edicere quo proceſsiones dirigẽdæ ſint.*

14 *Clerici vel Sacerdotes nullum officium, vel beneficiũ obtinentes non poſſunt cõpelli accedere ad proceſſiones, niſi eſſet conſuetudo in contrarium n. 15. & quid de exteris nu. 16.*

17 *Proceſſiones adire tenentur vocati ſaltem per adictũ.*

18 *Priuilegiati, & exempti ab acceſſu ad proceſsiones, ſi ſemel ad eas acceſſerint non iterum compelli poſſunt.*

19 *Regulares non tenentur accedere ad Eccleſias extra propria monaſteria pro celebratione orationis 40. horarum.*

De proceſſionibus, & qui ad illas compelli poſſint.

Decretum S. Congr.

1 *Congregatio Concilii cẽ ſuit Epiſcopum poſſe cõpellere Canonicos, & alios presbiteros beneficia, & alia officia Eccleſiaſtica obtinentes, vt accedant ad omnes, & quaſcumque proceſsiones publicas, vel indictas pro bonore vel bono publico ſub die 17. Iulii 1597.*

Vnde non ſolum habentes beneficia poſſunt cogi ad accedendum ad proceſſiones, ſed etiam officia in Eccleſijs, vt habetur in d. decret. S. C. & ante voluit, *Lanfranc. deciſ. 339. p. 2.* rationque videtur eſſe, nam idem ſapit beneficium, & offi-

officium cap. ad hæc de præbend. *Farinac.in recolleƈt. deciſ.*198.

2 Quæ concluſiò ampliatur primo procedere etiam in obtinentibus beneficiũ tenue, *arg.tex.in cap.ſi pro ponente de reſcript. cap.conquerente de cleric. non reſident.* etiam ſi eſſet ſine redditibus, nam poſſet dici beneficium, *Gomeſ. deciſ.*2.

3 Ampliatur ſecundo, vt Clerici omnes diœceſani quantumuis exempti, & quamuis non ſint præsbiteri, ſi beneficia etiam ſimplicia in diœceſi obtineant poſſint compelli ab Epiſcopo,& teneantur accedere ad proceſſiones, *vt cenſuit eadem Sac. Congregatio ſub die 9. Maii* 1597. *teſte Farin.in recolleƈt. deciſ.*179 iuxta quam declarationem Sac. Congr. iudicauit Curia Archiep. D. *Ricc. deciſ.* 90. *par.*1.

4 Ampliatur tertio, præfata concluſio procedere tã in poſſeſſorio, quam in petitorio *S.C.T. ſeſſ.*25. *c.*1.*de regul.* extat declarat.eiuſdẽ Sac. Congreg. & ante eam eſt punƈtualis *deciſ.Cappell. Tholoſ.*485.

5 Ampliatur quarto, vt nõ non ſolum clerici beneficiati, ſed etiam regulares poſſunt compelli ad proceſſiones prout cenſuit Sacra Congr.per hæc verba.

Congreg. Conc. cenſuit poſſe Epiſcopum compellere regulares ad publicas proceſſiones accedere recuſantes facultate ſibi tributa *decreto Conc.c.*13.*ſeſſ.*25.*de regul.* & controuerſias præcedentiæ amota omni appellatione componere ad præſcriptum d.c. 13.obſeruata tamen, quo ad regulares, & confraternitates conſtit. Sanƈtæ memoriæ Gregor. XIII. hac de re ædita.

6 Imò quamuis regulares eſſent exempti adhuc cogi poſſent, *vt eadem S. Congr. declarauit ſub die* 22. *Ianuarii* 1598. *apud Farin.in recolleƈt.deciſ* 210. non ſo-
7 lum pœnis pecuniarijs, vt refert *Gratian.deciſ.*232.ſed etiam cenſuris *Macer. reſolut.* 35. *lib.*2. nam regulares circa ea, in quibus ſubduntur locorũ Ordinarijs, vel ab illis compelli poſsũt vigore Conc. poſſunt excõmunicari, ſiquidem *Concil. Trid.ſeſſ.*25. *cap.fi. de regul.* mandat obſeruari omnia decreta de regul. non obſtantibus priuilegijs, & deputat

putat exequutores Epiſcopos, & cum nulla ſit habenda ratio priuilegiorum, nec Concilium reſtringit modum compellendi, remictitur arbitrio ipſius Epiſcopi *l.1.ff.de iur.delib.* nec priuilegium tollit hoc arbitriũ, quod Concilium concedit Epiſcopis, vnde infertur *bullam Pii IV.* per quam abrogantur omnia priuilegia contraria Concil. Trid. & in caſibus Concilij videtur offendi iuriſdictio Epiſcopi, quo caſu ad Iudicem offenſæ iuriſdictionis pertinet cognitio non ad proprium, & ratione offenſæ iuriſdictionis quis alias non Iudex efficitur Iudex iuxta notata *in cap. primo de nou. oper. nunciat. & in cap. Eccleſiæ ſanctæ Mariæ de conſtit. idem probatur in l. nullum C.de teſt.* & dum datur authoritas, datur, & coarctio, & conceſſa iuriſdictione cenſentur conceſſa omnia ſine quibus exerceri nõ poteſt, *l.2. ff.de iuriſd.omn.iudic. c. præterea de offic. deleg. latè Card.Tuſc.concluſ.77.lit.A. tom.* 1. & ita cenſuit Sacra Congregatio, vt regulares qui non accedunt ad proceſsiones ab Epiſcopo indictas poſſint ab eo puniri per cenſuras, & pœnas arbitrarias, & alia iuris remedia, vt teſtatur *Zerola in prax. Epiſcop. verb. excommunicatio cauſæ materialis num.4. nouiter Dian. reſolut. 76. par.3. pag.92.* & ad quas proceſſiones compellere valet Epiſcopus tales regulares idem *Dian. reſol. 106. pag.105.*

8 Verum illi regulares, qui ſub ſtrictiori clauſura viuunt, & qui abſunt à ciuitate vltra dimidium miliare. Sac. Congreg. declarauit non poſſe compelli teſte eod. *Gratian. loc. cit. D. Ric. in prax. for. Eccleſ. deciſ. 361 par.1. in antiq. & deciſ.* 131. *par.1. Farinac. in recollect. deciſ.24.* Niſi cauſa eſſet ardua prout practicauimus de anno 1631. tempore flagelli Montis Veſuuij, nam hoc caſu abſque exceptuatione perſonarum interfuerunt proceſsioni generali indictæ per Eminentiſsimũ D. Cardinalem Boncompagnum noſtrum integerrimum, ac ſanctiſsimum Paſtorem iuxta deciſ. *Cappell. Tholoſ.* 484.

9 Prout etiam Benedictini, & Ciſtercienſes eximuntur, nec inuiti compellun-

tur ab Epiſcopo intereſſe proceſsionibus, aut funeralibus Principum, vt tenent *Henriq. in ſumm.lib.7.c.26.* §.3.E*man.q.26.art.2.*

10 Ampliatur quinto, vt ſacerdotes beneficiati inſeruientes Ecclcſijs religionis equitũ Hieroſolymitanorum compelli poſsint accedere ad publicas proceſsiones, nullæ enim immunitates Religioni Hieroſolymitanę conceſſæ obſtant, quo minus eius ſacerdotes inſeruientes Eccleſijs vocari debeant ad proceſsiones, & niſi accedant compelli, prout ſæpè declarauit *S.Cong.Con.Trid.*

11 Ampliatur ſexto, vt ad Epiſcopum cum Conſilio Capituli ſpectet conſtituere, atq; edicere quo, & qua proceſsiones dirigi, & ad quas Eccleſias perduci debeant, prout declarauit eadem *Sac.Congr.*

12 Declaratur modo pręfata concluſio, vt ſolum poſſint clerici, & regulares cogi ad proceſsiones generales, de quibus loquitur S. C T. non autem ad particulares, *Leuia de exam. Epiſc. lib.6.cap.28.num.*13.*vbi nu.* 14. illæ dicuntur proceſsiones particulares, quæ pro cauſa particulari fiunt, generales verò quæ fiunt per Eccleſiam ſtatutis diebus, puta in proceſsione Sanctiſsimi Corporis Chriſti, in litaniis generalibus, in Iubileis, in proceſsionibus quæ fiunt pro electione Sũmi Põtificis, ſalute Regum pro peſte, vel pro alia publica neceſsitate ex ea ratione, quia quod omnes tãgit, ab omnibus generaliter erit approbandum, & adiuuandum, & debent eſſe participes laboris, ſicut, & vtilitatis, nam publicæ proceſsiones, ſeu litaniæ ſunt tres in iure. Prima, Diui Marci Secunda Rogationum c. rogariones de conſecrat. diſt. 3. Tertia, Corporis Chriſti Conc. Trid. ſeſſ. 13. cap. 5. & 6. Item ſecundum conſuetudinem antiquam locorum ſoliti ſunt accedere, vel quę pro bono pacis Eccleſiæ, vel pro victoria contra infideles inducuntur, prout in bulla Pij V. incip. & ſi mendicantium, & tandem in vacatione Eccleſiæ Cathedralis pro impetrãdo à Deo bono Paſtore, Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 1. de reform. vel in aduenctu legati, aut noui Epiſcòpi, vt remictitur arbi-

arbitrio Epiſcopi, quæ ſint iſtæ proceſsiones indicendæ pro bono publico, vel ex magna cauſa, prout decreuit Sac. Congreg. Conc. Trid. & denique publicæ proceſsiones dicuntur vbi adeſt Prælatus Conc. Prouinc. Neap. cap. 38. de proceſſ.

14 Declaratur ſecundò, vt clerici imò Sacerdotes nullum officium aut beneficium Eccleſiaſticum in ciuitate, vel diœceſi obtinentes nequeunt ab Epiſcopo compelli accedere ad proceſsiones, vt declarauit *Sac. Congr. ſub die* 9. *Maii* 1597. *apud Farin. in recolleƐt. deciſ.* 179. & colligitur ex primo *decreto S. Congr. nu.* 1. quod videtur comprehendere ſolum habentes officia, & beneficia Eccleſiaſtica, nō autem alios, dum de eis nullam mentionem fa-

15 cit. Niſi adeſſet conſuetudo in contrarium, prout extat in hac ciuitate Neap. in qua omnes tenentur accedere ſub pœna ſuſpenſionis ſiuè ſint beneficiati,

16 ſiuè non. Verum ſi clerici eſſent exteri, ex quo eis deficit commoditas, & ornatus neceſſarius excuſarentur, niſi inſeruirent alicui Eccleſię mediante mercede deſignata, & ſic paſsim obſeruatur, nam aliquando tales vti impediti petunt licentiam exemptionis pro illa vice à Reuerendiſsimo Domino Vicario.

17 Declaratur tertio, vt hi qui teneantur accedere ad proceſsiones debeant vocari, & hoc rationabiliter, non ſolum primo, vt ſi ire nollent, non excuſarentur, ſed ad hoc, vt ſciāt horam, qua proceſsio fieri debeat, vel vocari virtualiter, vt quia ſciunt diem conſuetum, & ſic opus eſt vocari ſaltim per ædictum, vt practicatur Neapoli, & quod vnica monitio ſufficiat *glo. in cap. ſi* Epiſcopus 18. *diſt. Aſſlict. in conſt. inconſutilē num.* 56.

18 Declaratur quarto, vt ſi religioſi ex priuilegio eis conceſſo habeant, vt non teneantur ire ad proceſsiones, ſi ab Epiſcopo vocati pluries; acceſsiſſent, non debeant iterato eodem modo accedere, tum quia priuilegium eſt facultatis, & poſſint ire, ſi velint, & ſi nolint abſtinere, tum etiam quia præcario videntur acceſsiſſe, & ſic nullum ius Epiſcopo videtur acquiſitū

Ttt 2 vt

vt in ſpecie determinauit *Calder. conſ.* 8. *de regul. voluit etiam Felin. in cap. dilectus nu.* 7. *de offic. ordin.*

19 Declaratur quinto, non teneri regulares accedere ad Eccleſias extra propria monaſteria pro celebratione orationis 40. horarum, ſed quãdo toti populo oratio indicitur, tenentur in proprijs Eccleſiis huiuſmodi orationi vacare iuxta declarationem Sac. Congreg. quam teſtatur *Genuenſ. in prax. Cur. Archiep. cap.* 64. *num.* 3.

De reliquis autem ad ornatum huius materię vide *Roderic. q. regul. tom.* 3. *q.* 36. *artic.* 1. *Zerol. in prax. Epiſc. verb. proceſſiones* §. 2. *D.* Ric. *deciſ.* 90. *Campanil. diuerſ. iur. can. rubr.* 12. *caſ.* 13. *nu.* 117. *cum ſeqq.*

SVMMARIVM.

1 *Proceſſiones an poſſint fieri à regularibus extra clauſtra monaſteriorum abſq; conſenſu parochi ſtante conſuetudine in contrariũ adducitur declarat. Sac.* Gongreg. *nu.* 2.

3 *Regulares facientes proceſſionem extra clauſtra an poſſint puniri ab Ordinario.*

De proceſſionibus regularium extra clauſtra.

Decretum S. Congr.

1 FVit dubitatum in Sac. Congr. articulus iſte ſi regulares poſſent facere ꝓceſsiones extra clauſtra monaſteriorum ſtante conſuetudine abſque conſenſu Parochi, & caſus cum contingiſset inter Venerabile Monaſterium Sancti Dominici, eiuſque Fratres, ac Admodum Reuerendum D. Petrum Grimaldum benemeritum Parochum Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Maioris huius ciuitatis nos conſuluit admodũ Reuerendus Pater Frater Ioannes de Altamura vitæ integritate admirabilis, & ob amorem, & ſingularem deuotionem quam habebat ad Sanctiſsimum Sacramentum Euchariſtiæ ſi licito iure potuiſſet facere proceſsionem cum delatione ſanctiſsimi Sacramenti extra clauſtra, & licet antiquitus ſecundum

Graff.

Graſſ. conſ. 20. de regul. regulares poterant facere proceſsiones intra clauſtra ſuarum Eccleſiarũ, & per triginta paſſus extra clauſtra *ex text. in cap. antiquitus* 17. *q.* 4.

Tamen hodie dictę proceſsiones non poſſunt fieri à regularibus, niſi ſeruata forma tradita à S. Congreg. tenoris ſequentis v3.

2 *Abbas maior, & vniuerſitas Parochorum Ciuitatis Hiſpalen. citatis procuratoribus Ordinum ſupplicarũt definiri, an regulares poſſint facere proceſſiones extra clauſtra Monaſteriorum nec non an ſtante conſuetudine aliqua faciendi proceſſiones extra clauſtra per vias publicas ſine conſenſu Parochi, talis conſuetudo Regularibus ſuffragetur, & ſit attendenda.*

Et ſacra Rituum Congregatio ad tollendas difficultates, quæ quotidie oriuntur circa proceſſiones fiendas tã per Regulares, quam per Confraternitates in Eccleſiis Regularium inhærendo decretis alias in ſimilibus factis, & ſignanter in Cæſarauguſtana 17. Martij 1617. Cenſuit in proceſſionibus fiẽdis tam per Regulares, quam Confraternitates laicorum, ita in poſterum ſeruari debere, vt in Eccleſiis habentibus clauſtrum, proceſſiones fieri non poſſint, niſi intra clauſtra, & non extra. In Eccleſiis verò carentibus clauſtra fieri poſſint intra ambitum, hoc eſt prope muros Eccleſiæ, ſiue exeundo à ianua eccleſiæ, & intrando per aliã ſiue per eandem, & ſemper prope muros Eccleſiæ, *extra verò ambitum Eccleſiæ non licere neque regularibus, neque cõfraternitatibus facere proceſſiones, niſi de licẽtia cõſenſu, aut cum* Cruce *Parochi, exceptis tamen illis Eccleſiis, quæ habent in hoc ſpeciale priuilegium faciendi proceſſiones per alia loca, quibus per hoc decretum ſacra Rituum Congregatio nõ intendit præiudicare. die 26. Februarii 1628.*

C. Epiſcopus Portuenſ.
Card. Pius.

Locus ſigni inſignis.

T. Tegnonius Epiſcopus Aſſiſienſis Secret.

3 Sed an præſumentes facere ꝓceſsiones extra clauſtra incurrant aliquam pœnam in hac Ciuitate Neap.

ſo;

ſolent excommunicari, *vt habetur in excom. Synod.* 20. & idem in caſu occurrenti agere deberent Ordinarij locorum.

Curia tamen Archiep. Neap. teſte *D. Ricc. deciſ.* 90. *par.* 1. ſtat in pacifica, & iuridica poſſeſsione impartiendi regularibus licentiã, volentibus facere proceſſiones extra clauſtra.

SVMMARIVM.

1 ***Nouitii ſtante bulla Clem. VIII. non recipiebantur ad habitum non praecedente informatione. Secus autem hodie num.* 2.**

De recipiendis Nouitijs non præcedente informatione.

Decretum S. Congr.

1 RETuli ſuperius bullam Clem. VIII. incip. Sãctiſsimus in Chriſto Pater, in tit. de Nouitijs recipiendis præcedente informatione, per quam ſancitum fuerat, vt Nouitij non reciperentur ad habitum, niſi prius à Congreg. vel à proprijs locorum Ordinarijs diligens informatio caperetur, pro cuius ornatu nõnulla ſatis vtilia adduxerã, putans quidem dictam cõſtitutionem fuiſſe in viridi obſeruantia.

2 Attamen, quia ipſi fuit expreſſe derogatum, ac ab illius obſeruatione S. Congr. iuſtis de cauſis cenſuit regulares eſſe abſoluẽdos, prout authoretate S. D. N. Vrbani diuina prouidentia Papæ VIII. noſtrique præcipuè benefactoris ſub die 21. Septembris 1624. abſoluit atque exemit, ideo placuit declarationem S. Congreg. inſerere de verbo ad verbum tenoris ſequentis, videlicet, quę repoſita eſt in bulla recent. fol. 140.

SACRA Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum. Regularium eiectorum, & fugitiuorum ſtatui conſulere, illorumq. ſcandala ſummouere, & ſuccreſcentem numerum frangere operæpretium exiſtimans, auditis Religionum Superioribus, teq. diligentiſſimè perpenſa; communicato etiam Conſilio cum S. D. N. Vrbano VIII. atque ex ſpeciali

ciali Sanctitatis Suæ facultate, infraſcripta Decreta edidit.

Ac primò, vt infecta ſemina, è quibus graui eiuſmodi fructus potiſſimum prodeunt deinceps ne ſerantur in vinea Domini *cenſuit eſſe innouandas, & Sanctiſſimi autoritate innouat Conſtitutiones, & Decreta Generalia ſan. me. Clement. VIII. ad Regularium reformationem, ac* Nouitiorum *receptionem, profeſſionem, atque inſtitutionem ſpectantia; diſtrictèque præcipit Generalibus, atque alijs Ordinum* Superioribus, *vt illa exactè obſeruent, atque, vt obſeruentur, efficiant ſub pænis ſtatutis in ijſdem* Conſtitutionibus. *A quibus tamen excipiendum cenſuit, caput illud, quo decernitur, ne in Conuentibus, ſeu* Monaſterijs *ad Nouitios recipiendos hactenus deſignatis, & approbatis, ſeu in poſterum deſignandis, & approbandis, Nouitii ad habitum vllatenus recipi poſſint, niſi prius à Congregatione Reformationis Apoſtolicæ, vel à proprijs locorum Ordinariis expreſſè, & nominatim approbata fuerint. A cuius quidem* Decreti *obſeruatione Sacra* Cõgregatio *iuſtis de cauſis cenſuit,* Regulares *eſſe abſoluendos, prout, auctoritate S. D.* N. *abſoluit, atque exemit.*

SVMMARIVM.

1 *Regulares etiam exempti ſubiiciuntur iuriſdictioni ordinariorum in iis quæ curam animarum concernunt.*

De regularibus curam animarum habentibus.

Super Bulla Gregorij XV.

1 D*E anno 1622. Kal. Februarii fuit emanata conſtitutio per hũc Sanctiſſimum incip. inſcrutabili,* per quam *in verſ. decernimus,* ſubiiciuntur regulares exempti iuriſdictioni ordinariorum in iis, quæ curam, & adminiſtrationem animarum concernunt, ita vt poſſint ab ipſis tanquam ſedis Apoſtolicę delegatis viſitari, & corrigi in omnibus.

Quæ conſtitutio concordat cum *Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regul. cap. 11.* & pro choro-

ronide vide *Maeer. reſolut.* 18. *lib.* 1. *Theſaur. in theſau. for.* Eccleſ. *par.* 2. *cap.* 18. *Rodriq. tom.* 1. *q. regul.* 36. *art.* 4 D. *Riccium in prax. tit. de viſit. deciſ.* 608. *in antiquis*, vbi ampliat procedere etiam in equitibus Hieroſolymitanis, de quo extat *dec. Rotæ* 473. *tom.* 1. *in recent.* & *reſoluit etiam D.* Ricc. *in prax.* 176. *par.* 2. & vide quæ dixi ſupra de exempt. vbi latè.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus nullam habet iuriſdictionem in regulares.*

2 *Regularis delinquens extra monaſterium, an & quando poſſit puniri ab Ordinario, & quid intra clauſtra nu.* 8.

3 *S.C.T. ſeſſ.* 6. *cap.* 3. *confirmatur per bullam Cle. VIII.*

4 *Regulares quando dicantur degere extra clauſtra.*

5 *Regularis deprehenſus in delicto ducẽdus eſt ad carcerem Epiſcopi per quem quid erit agendum nu.* 6.

7 *Inſtantia Epiſcopi pro puniendo regularem non ſufficit vnica.*

9 *Regulares delinquentes extra clauſtra, quomodo remittendi ſunt ad eorum ſuperiores, refertur vera praxis.*

10 *Terminus præfigendus ſuperiori puniendi regularem non currit ipſo impedito, & impedimentum an ſit probandum num.* 11.

12 *Terminus vt ſupra aſſignãdus breuis eſſe non debet, alias daretur appellatio nu.* 13. *& pendente appellatione currere non poteſt nu.* 14.

15 *Mora nequit purgari per ſuperiorem non puniẽtem regularem infra terminũ præfixum.*

16 *Regularis delinquẽs nequit ſe tueri exemptione obtenta à iuriſdictione Ordinarii.*

17 *Equites Hieroſolymitani puniuntur ab Ordinario loci.*

18 *Regularis iniurians Epiſcopum, vel Vicarium, puniri debet ab eiſdem.*

19 *Regulares exercentes curã animarum etiam exempti delinquentes ſiuè extra ſiuè intra clauſtra puniũtur ab Ordinario.*

20 *Regularis carceratus in carceribus Ordinarij ad inſtantiam ſuperioris delinquens ibidem punitur ab eodem Ordinario.*

21 *Pœna huius conſtit. non incurritur abſque ſententia*

tia declaratoria.

22 *Scandaloſè viuẽdi qualitas an ſit probanda.*

23 *Appellatio à ſententia Epiſcopi puniente regularem ad quem detur.*

24 *Regularis delinquens ſi puniatur à ſuperiore leuiter an poſsit puniri ab Epiſcopo.*

De regularibus delinquentibus extra clauſtra.

Super Bulla Clem. VIII.

1 Regula eſt generalis Epiſcopum nullã iuriſdictionem habere in regulares iuxta latè tradita per *Triuiſ. in deciſ. 36. par. 1. & Campanil. in diuerſ. iur. can. rub. 2. cap. 13.*

2 Quę regula plurimas recipit limitationes inter quas reputatur illa de regulari delinquente, & in hoc caſu, vel degit extra monaſteriũ, & delinquit extra illud, & nulli dubium eſt, quin poſſit puniri ab Ordinario loci tanquam delegato apoſtolico ex vi *S. C. T. ſeſſ. 6. cap. 3.* Si verò non degit extra monaſterium, & ſic habet certum locum deſtinatum à ſuo ſuperiore vbi ſit mãſurus, & delinquit extra illud, & in hoc caſu procedit diſpoſitio eiuſdem *S. C. T. ſeſſ. 25. cap. 14. de regul.* per quam ſancitur, vt regularis non ſubditus Epiſcopo, qui intra clauſtra monaſterij degit, & extra ea ità notoriè deliquerit, vt populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante, à ſuo ſuperiore, intra tempus ab Epiſcopo pręfigendum, ſeuerè puniatur, ac de punitione Epiſcopum certiorem faciat, ſin minus non puniatur à ſuo ſuperiore officio priuetur, & Regularis delinquẽs ab Epiſcopo puniri poteſt, de qua materia *vide Cened. canon. qq. lib. 1. q. 76. Tuſc. de viſit. lib. 2. cap 20. num. 16. Campanil. loc. cit. Genuenſ. in prax. cap. 59. & D. Ricc. collect. 216. & 503. & Mariſcott. reſol. 35. lib. 1.*

Sed quoniam experientia compertum fuit, vt non obſtante inſtantia Epiſcopi, vt regularis puniretur, ad alia ſuorum ordinum loca extra Epiſcopi diœceſim ex induſtria impunitus tranſmictebatur, & aliquãdo ipſemet ſuperior

ad eadem loca ſe transferebat, nec certiorem eundem Epiſcopum de punitione faciebat.

3 Propterea Sanctiſſimus Clemens Papa VIII. *per bullam incip. ſuſcepti muneris emanatam die* 18. *Martii* 1556. mandauit, vt ad vnguem obſeruarent diſpoſitionē S. C. T. & ſi ſuperior regularis delinquētem impunitum ad alia ſuorum ordinum loca extra Epiſcopi diœceſim ex induſtria tranſmiſerit, tunc ſuperior inſtante eodem Epiſcopo intra terminum præfigendum ſub pœna priuationis dignitatum, & officiorum obtentorum, & inhabilitatis ad obtinenda, ac priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ ipſo facto incurrenda, ipſum delinquentem à loco ad quem fuit trāſmiſſus reuocet, & in id, quod deliquit punire teneatur, quod ſi hoc facere prætermiſerit, tunc Ordinarius loci ad quem fuit tranſmiſſus requiſitus ab Ordinario loci à quo fuit tranſmiſſus tanquam delegatus apoſtolicus animaduertere poſsit.

4 Pro intelligentia tamen huius cōſtitutionis erit animaduertendum, regulares tunc dici degere intra clauſtra monaſterij, dùm viuūt ſub ſuperiore conuentualiter *D. Riccius deciſ.* 202. *p.* 4. *& declarauit S. Congreg. Cardinaliū ſub die* 24. *Maii* 1568. *his verbis.*

Regularis manens extra clauſtrum de licentia ſuperioris, etiam in domo deputata ad erectionem monaſterij, niſi in dicta domo ſit regularis obſeruantia, vt ſaltim viuat ſub ſuperiore conuentualiter, ſi deliquerit poterit ab Ordinario puniri, refert Campanil. d. cap. 13. *nu.* 22. *in fin.* & ideo qui habent domicilia extra monaſteria, cum ſpeciali licentia vel priuilegio, vel manent de eorum licentia ſub regulari obſeruantia, in aliquo membro, ſeù grancia ſui monaſterij pro religionis ſeruitio ſecundum *D. Riccium in prax. reſol.* 269. *verſ. regularis p.* 3. quia dicta loca ſunt membra, & dependentia à ſuis monaſterijs, cenſentur gaudere priuilegiis ſuorum monaſteriorum *c. recolentes §. caterum de ſtat. monac. idem D. Riccius dec.* 581. *num.* 4. *par.* 4. Vel inſeruirent alicui beneficio, aut adiiciantur

tur alicui monaſterio monialium, adhuc dicerentur degere intra clauſtra, & ideo ſunt puniendi iuxta tenorem S. C. T. & huius conſtitutionis delinquendo extra clauſtra, *ita Roderiq. qq. reg. tom. 2. artic. 17.* & idem foret ſi regularis degeret in hoſpitio, vt te tatur deciſum per Curiam Archiep. *idem D. Riccius decis. 217. p. 4.*

5 Ampliatur primo tenor huius conſtitutionis, regularem in caſu dictæ bullæ deprehensũ in delicto duci ad carcerem Epiſcopi, & ſumpta informatione delicti abſque mora, remicti cũ copia proceſſus ad ſuum ſuperiorem puniendum cũ præfinitione termini *Tuſc. de viſit. lib. 2. c. 17. num. 17. Prax. Epiſc. Zerol. p. 2. c. 3. num. 43.* vbi habes Epiſcopum loci ſcribere debere ſuperiori delinquentis de delicto, exceſsibus cõmiſſis, & ſcandalo illato inſtãdo, vt intra certum terminum punire velit, & de punitione certiorẽ ipſum facere, & illas literas, quas requiſitorias vulgò vocamus in præſentia duorum teſtiũ ex communi praxi aſsignari, ac præſentari curet, vnde non ſufficeret loci Ordinario admonere extraiudicialiter, ac familiariter ſuperem, ſed modo vt ſupra, ſiquidem bulla vtitur verbo (inſtante) quod non videtur importare certiorationem, vt vulgo dicitur (auiſo) ſed neceſsitatem, & propterea inſtantia debet eſſe iudicialis.

6 Adeo, vt Epiſcopus ſtatim habita notitia delicti poſſit capere informationẽ & illam ad ſuperiorem regularẽ mictere, vt nequeat de eodem delicto ignorantiam allegare, *ita declarauit Sacra Congr. Eminentiſ. Cardin.*

7 Imo nec ſufficit Epiſcopum vnica vice ſuperiorẽ regularem monere eique terminum præfigere ad caſtigandum delictum, *vt declarauit eadem ſacra Congregatio*, ſed ſaltem trina vice argum. eorum, quę fatetur *Cacher. in dec. Pedam. 12.* vbi habetur poteſtatem ſeù interpellationem vnicam non ſufficere, vt dicatur ſtare per Iudicem quo minus cauſam expediat, facit *text. in cap. 1. de ſuppl. neglig. Pralat.* vbi ad hoc vt ſuperior requiſitus ab inferiore conſtituatur in mora re-

requiritur multiplex interpellatio, ſequitur *Abb. in c. ex parte de appell.* aſſerens poſſe appellari negligentia Iudicis, ſi ter requiſitus diſtulerit pronunciare, idẽque dicendum eſt de petitione apoſtolorum, qui inſtanter, & ſæpè ſæpius petendi ſunt *vulg. cap. ab eo de appell. in 6.*

8 Prout etiam facultas hęc Epiſcopo attributa in regulares, notoriè, & cum ſcandalo extra clauſtra delinquentes non vendicabit ſibi locum in regularibus notoriè, & cum ſcandalo intra Eccleſiam delinquentibus, *iuxta declarationem eiuſdem S. Congr.*

9 Ex quibus infertur, & obſeruatur in Cur. Eccleſiaſticis prout obſeruatur in hac noſtra Curia Archiep. teſte *Genuenſ. in prax. c. 59. n. 3.* quod regulares degẽtes in clauſtris inuenĉti in domibus meretricum, vel alias notoriè delinquentes cum populi ſcandalo carcerantur per eorum officiales, & nõ remiĉtuntur ad eorum ſuperiores ante captam informationem deliĉti, & poſtea remiĉtuntur cum copia aĉtorum, prȩfixo termino ſuperioribus regularibus dierum viginti, vel triginta ad docendum de punitione, & cum ratione illos debet retinere, nec remiĉtere ante captam informationem, nam ſi ſtatim Ordinarius, regularem illicò captum remiĉteret ad ſuperiorem abſque informatione, faciliter teſtes poſſent ſeduci, & informatio deſtrui opera delinquentis vel aliorum.

Debet tamẽ Ordinarius omnem conatum adhibere ad quam primum informationem capiendam, & quam citius illam remiĉtere eadem die quo fuerunt capti vel ſequenti. Si enim Epiſcopus differet capere informationem, & regularem petentem nollet remiĉtere. Vtique non euitaret excommunicationem, tanquam iniuſtè carceratum detinens iuxta *Gloſ. in clem. frequens verb. capiunt de exceſſ. prælat.*

Nec ſufficeret, vt ſuperior regularis miĉtat copiã tantum ſententiæ, aut etiã aĉta, ad effeĉtum, vt Epiſcopus videre poſſit, ſi in hoc fuerint adimpleta verba, & mẽs huius cõſtit. & S.C.T.

ſed

ſed opus erit, vt de punitione ipſa, & ſentẽtiæ exequutione ipſum certiorem faciat, *& ita declarauit eadem Sac. Congreg.*

10 Item, & erit aduertendũ quod terminus aſſignãdus à loci ordinario, ſuperiori ad effectum regularem puniendi non debet currere, ſi dictus ſuperior ex aliqua cauſa fuiſſet impeditus ad text. *in l.1.C.de ann.except. cap.2.de eo qui mitt. in poſſ.* quia impeditus non dicitur negligens, & excuſatur à contumacia, pœna, & mora, & impedimentum iuſtũ ęquiparatur impoſſibili adeo, vt ſine proteſtatione excuſet fuſè *D.Regens Valẽz. conſ.4.nu.77. & D.Ricc.collect.155.*

11 Verum ſuperiori non ſufficeret allegare impedimentum, ſed tenetur illud probare fuiſſet tale, quod remoueri nõ potuerit optimè *Seraphin.decis.1206* nã non diceretur impeditus ſi faciliter potuiſſet impedimentum tollere notabilis eſt *text. in cap.fin de elect. idem Seraphin. loc. cit. & Gratian.diſcept forenſ. tom. 3 cap.798.nu.7.* & quomodo probetur *vide Tusc.cõcluſ.30.lit.I.*

12 Qui terminus aſſignandus, non breuis, ſed competens, & congruus eſſe debet & talis, vt regularis translatus ad alium locum religionis comparere, & redire poſſet *arg.text.in cap.1.& 2. & cap.ſi primates 5.q.2.* & ideo caueant Illuſtriſsimi Ordinarij aſſignare terminum nimis anguſtum per ea quæ ſcripſit *Specul.tit.de citat.§.1.verſ.item quod facta eſt intra nimis anguſta tempora, Abb.in cap. dilecti de dol.& contum. Affl.decis. 124. &* Caſſador. *decis.6.in fin.de dol.& contum.& Vãt. de nullit.fol.264.n.70.*

13 Nam alias à præfixione breuis termini, daretur appellatio ſuperiori regulari arg.notatorum per *Gonzalez ſuper reg.8.cancell.gl.9. §.1.num.192. & ante eum dixit* Rot. *Rom. apud Put. decis.150.num.3.lib.3.* vbi à citatione continente breuẽ terminũ, quamuis eſſet opportunus dari appellationem, & quod detur appelpellatio à breuitate præfixionis termini voluit, *Creſcent. decis.6.de dol. & contum.latè Borrell.conſ.31.*

14 Et proinde pendente appellatione ſupradicta, terminus aſſignatus à loci Or-

di-

dinario nulli dubium eſt, quin currere non debeat, *Auth. ei qui appellat Auth. ſed. & ſi lis de tēpor: appell. Auth. ſi tamen in med. de appellat. Hartam. obſeru.2. eod. tit.*

Sed num poſſet mora purgari per ſuperiorem regularem, qui infra terminũ aſſignatũ per loci Ordinarium, regularem delinquētem non puniuit. Ad quod breuiter reſpõdendum eſt, quod licet mora poſſit purgari de æquitate Canonica ad *text. in cap. fin. de loc. & conduct. vbi latè Doctores*. Attamen terminum præfixum currere de momento ad momentum ſentit *Gemin. conſ.91. nu.7. Ang. cõſ. 404.* maximè quia ius puniendi regularem infra terminum præfixum, & elapſum deuoluitur ad loci Ordinarium, quo caſu ſubintrare videntur termini *deciſ. Viuii 531. & Verall. 3. verb. mora*, vbi mora non purgatur in actibus, in quibus ius reſoluitur, faciunt dicta *per nos ſuperius de benefic. reſign. public. nu.13.*

16 Ampliatur ſecundo, vt regularis contra Epiſcopũ vigore huius conſtit. non poterit ſe tueri exemptione ſpecialiter obtenta à iuriſdictione Ordinarij, nam adhuc poſſet procedere Ordinarius, ita iudicatum refert *in Rota Rom. Seraphin. in vna Salamantina iuriſdictionis 14. Decembris.*

17 Ampliatur tertio, vt locorum Ordinarij valeant punire ex vi huius conſtit. & C. Trid. æquites Diui Ioannis *Nauarr. conſ.12. de regul. D. Ricc. collect.503.* ex quo dicuntur verè religioſi in *deciſ. 216. par. 2.* & idē de cappellanis appellatis Frà ſeruenti *in deciſ.100. p. 3.* ſiuè nouitijs hoſpitalis S. Antonij de Vienna delinquentibus extra clauſtra in *deciſ.223. p.3.*

18 Declaratur modo tenor dictæ conſtit. vt regularis inferēs iniuriam Epiſcopo, vel Vicario iuriſdictionem exercenti, & eius aures offendat in illo actu iuriſdictionis eam turbando poſſit ab eodem Epiſcopo, vel Vicario puniri ſine remiſſione ad ſuum ſuperiorem iuxta terminos *tex. in l. nullum C. de iudic.* vbi alias exēptus punitur propter offenſas aures faciunt dicta *Dom. Ricc. reſol.140. par. 2. & deciſ.81. par.4. & Genuenſ. in prax. c.7. nu.8.*

19 De

19 Declaratur ſecundo, vt regulares exercentes curã animarum etiam exempti in monaſterijs, tam virorũ, quam monialium, ſi deliquerint, ſiuè extra, ſiuè intra clauſtra, circa perſonas poſſunt puniri, & corrigi ab Ordinario loci, tãquam ſedis Apoſtolicæ delegato, vt ſtatuit *Gregor. XV. in eius bulla incip. inſcrutabili Dei prouidentia, de qua ſupra tit. de exempt.*

20 Declaratur tertio, vt regularis carceratus in carceribus Ordinarij ad inſtantiam Superioris regularis, ſi in eiuſdem carceribus deliquerit, eo caſu ſimpliciter erit puniendus ab eodem Ordinario, vt refert deciſũ *D.Riccius deciſ.276.p.2.*

21 Declaratur quarto, vt quamuis ſuperiores regulares ob inobedientiam ſeu obſeruantiam dictę conſtitutionis, puta infra terminum præfixum ab Ordinario, regularem delinquentem à loco ad quem fuit tranſmiſſus non reuocauerint, nec in id, quod deliquerit puniuerit, ipſo facto pœnam priuationis dignitatum officiorum & inhabilitatis ad obtinenda, ac priuationis uocis actiuè, & paſſiuæ incurrant.

De Iure tamen requiri ſententiam declaratoriam Sanciuit *text. in cap. cum ſecundum de heret. in* 6. vbi ſtatuitur quod in pœnis ipſo Iure incurrẽdis requiritur ſententia declaratoria ſequuntur *Magon. deciſ. 16. obſeru. 43. centur. 3. D. Ricc. collec.* 503. *& nouiter* Dian. *par. 1. in miſcellan. reſol. fin.* etiam ſi diceretur, ipſo facto, prout in caſu noſtro *Franc.* M*arc. deciſ.* 810.

22 Declaratur quinto, vt illa qualitas ſcandaloſè viuẽdi ſit concludenter probãda ad effectũ huius cõſtit. & S.C.T. vide D. *Ricc. in prax. p. 1. in antiquis reſol.* 656. ſemper enim qualitas Iurisdictionem, fundãs eſt probanda, & proinde vt Epiſcopus aduerſus regularem delinquẽtem obtineat Iuriſdictionem & punire valeat, requiritur probatio illius qualitatis uitæ ſcãdaloſæ vti fundamentum ſuæ Iuriſdictionis.

23 Declaratur ſexto vt à ſententia Epiſcopi puniẽte regulares delinquentes nõ detur appellatio, ad Metropolitanum, vel Ordinis Generalem, ſed ad Sanctiſſimum, nam in hoc caſu

Epi-

Epiſcopi ſunt delegati à Pontifice, vt habetur in finalibus verbis bullæ, & vti à delegatis S.Sedis Apoſtolicæ ad eandem erit recurrendum per viam appellationis, ex quo à ſententia delegati, ad delegātem debet appellari *cap.ſuper quæſtionum §. porrò de offic. deleg.c.ſi delegatus cap.ſi is cui & cap. ſi à delegato de offic. deleg.in 6. optimè Cened.canon.q.34.*vbi quod quando appellatur ab Epiſcopo ꝓcedente in cauſa ex commiſſione ſibi facta à lege, vel canone, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato non eſt appellandum ad Metropolitanum, ſed ad Pontificem, maximè in caſu noſtro,nam per Summum Pōtificem videtur excitata iuriſdictio per additionem iuriſdictionis Epiſcopalis nō ita omnimodæ in perſonas regularium, vt cōſiderauit idem *Cened.nu.7. opiniones DD. reconciliando.*

24 Declaratur ſeptimo, vt non videatur ſatisfactum menti huius conſtitutionis per leuem pœnam inflictā regulari delinquēti ab eius ſuperiore ob delictum graue, adeo vt facultas non ſit ablata à loci Ordinario, & vtique ipſe pariter dignam pęnam denuò infligere regulari leuiter punito, poterit,nam alias fruſtatoriæ eſſent huius conſt.& S. C. T. diſpoſitiones,quæ dum expreſſam mentionem faciūt de punitione, intelligendæ ſunt de vera actuali,& condigna caſtigatione *arg. tex. in l. 1.§. hæc verba ff. quod cuiuſque iur.Tuſc.cōcluſ.90 lit.V.Cardoſ.in prax. iudic. & aduoc.verb.verbum num.*50 *Surd.conſ.3.nu.25.*Cum enim tam S.C.T. quam Sūmus Pontifex in dicta conſtit.voluerint prouidere punitioni regularium delinquentium adeo vt de pœna ipſorum,certior fieri deberet loci Ordinarius verba illa punitionis ſunt intelligenda ſecundum mētem proferentis *c. intelligentia, & c.propterea de verb.ſignific.*ita & taliter, quod pœna ſit ęqualis, & conformis delicto *cap. felicis verſ. cæterum de pœn.lib.6.Tuſc.cōcluſ.211. lit.P. & Farin.in prax.crim.tit.de inquiſ.q.4. num.* 10. *& q.* 17. *num.9.* & vbi culpa eſt maior,ibi grauior eſſe debet pœna *c.cum bonæ de ætat.& qual. c.tanta de exceſſ.prælat.* nam alias non diceretur punitus, ſi

qui-

quidem idem eſt aliquem leuiter eſſe punitum, & nihil punitum cum parum, & nihil æquiparentur *l. quãuis ff. de condit. & demonſtr. cap. coram dilecto de offic. deleg. Hypol. ſing. 276. Macer. reſol. 17. nu. 6. lib. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Regulares prædicare volentes an teneantur petere licentiam ab Ordinario.*
2 *Regulares ſiuè ſeculares etiã exempti prædicantes abſq; licentia Ordinarij à quo ſunt puniendi; refertur bulla* Gregorij *XV. nu. 3.*
4 R*egulares an poſſint prædicare aliqua vice, cum licẽtia parochi in Eccleſiis nõ eorum ordinis.*
5 E*piſcopus poteſt interdicere prædicationẽ regulari non reddita cauſa.*
6 *Fidei profeſſio an ſit facienda à prædicatoribus regularibus.*
7 *Epiſcopi prædicantes in aliena diœceſi tenentur petere licentiam Ordinarij.*
8 *Prædicatores regulares an ſint examinandi de doctrina à locorum Ordinarijs.*

De regularium, & ſecularium prædicatione.

Super Bulla Gregorij XV.

1 PEr *S.C.T. ſancitur in ſeſſ. 24. cap. 4. de reform.* vt ſi regulares prædicare velint in Eccleſijs ſuorum ordinum, ſufficiat petere benedictionem ab Ordinario loci, & coram eo ſe præſentare. In Eccleſijs verò non ſuorum ordinum. Nõ ſufficit petere benedictionem, ſed requiritur licentia ab ipſo Ordinario, quo cõtradicente prædicare nequeunt, & contrarium faciendo puniri poſſunt *Cened. can qq. cap. 26. Genuenſ. in prax. cap. 29 & Gratian. diſcept. forenſ. c. 393. lib. 2.*

2 Sed quoniam dubitari poſſet ſi punitio ſpectaret in caſu contrauentionis ad eundem Epiſcopum, vel ad ſuperiorem. *Zerola in prax. Epiſcop. verb. excommunicatio cauſa materialis* §. 4 refert deciſum ſpectare ad ſuperiorem, & voluerũt etiam *Piaſig. p. 2. cap. 3. nu. 41. verſ. prædicãs* Campanil.

in diuerſ.iur.can.cap.13.nu. 10. & noſter Quarant. in ſumm. bull.verb. priuilegia regularium.

3 Hodie tamen ex nouiſſima *conſtit. Gregor.XV. incip. inſcrutabile ſub die* 9. *Februarii* 1622. aliter fuit ſancitum ſub ſequentibus verbis.

Ac demum habeat Epiſcopus,*tanquam dictæ ſedis delegatus authoritatem coercendi, ac puniendi, quoſcunque exemptos tam ſeculares, quam regulares, qui in alienis Eccleſiis, quæ ſuorum ordinum non ſunt abſque Epiſcopi licentia, & in Eccleſiis ſuis, aut ſuorum ordinum non petita illius benedictione aut ipſo contradicente prædicare præſumpſerint.*

4 Ampliatur primo, tenor huius conſtit. vt quamuis de iure alicui viro docto,& noto regulari ſiuè ſeculari nondum pręſentato coram Epiſcopo, poſſit parochus licentiam prædicandi præſtare pro duabus aut tribus vicibus, vt inquit *Nauarr. in man. cap.25. num.* 141. *Henriq.in ſumm.lib.7.c.16. in fin.Roder.q.reg.32.tom.3 artic.1.Campanil.d.cap.13. num.* 11.

Attamen contrarium probabilius videtur non poſſe hoc fieri, niſi ex ſpeciali priuilegio, & abſque eo non eſſe admictendum ſiquidem Gregor.XIII.cõceſſit nobili Societati Ieſu, cuius prædicatores ab Ordinario ſemel approbati, & ſuis ſuperioribus ad huiuſmodi munera deputati quã documque, poſſent non repugnantibus curatis parochialium Eccleſiarum verbum Dei prædicare, & quorumcumque fidelium confeſſiones audire, dummodo id non faciat in oppidis, aut locis, in quibus Ordinarij exiſtunt, niſi eorum licentia petita refert *Roderic.d.q.32. artic.6.* vbi in fine dicit illo priuilegio frui prædicatores Ordinũ mendicantium,& alios,qui cum ipſis communicant in priuilegijs conceſſis, & cõcedendis, & hoc *ex bulla Pii Papæ V.incip.& ſi mendicantium ordines de anno* 1567. *vide etiam Vegam tomo 2.cap.86.caſu* 40.*& eandem* Roderic.*tom.3.q.38.ar.* 5.*&* 8.

5 Ampliatur ſecundo, vt Epiſcopus poſsit interdicere regulari ne licentia non petita prædicet etiam non reddita cauſa deciſum refert

fert *Theſaur.for.Eccleſ.p.1.c.8.nu.9.*

6 Ampliatur tertio, vt Ordinarij debeant exigere professionem fidei, à regularibus antequam officium prædicandi aſſumant idem *Theſaur.par.1.cap.9.num.8 Campan. d. cap. 13. num. 8.* Sed vigore bullæ Pij V. ſupra mentionatę Regulares concionatores non tenentur fidei profeſſionem facere antequam prædicandi munus aſſumant, licet poſſit Ordinarius eo tempore quo concedit licentiam prędicandi, ab eiſdem exigere hāc fidei profeſſionem ſi videatur ipſi expedire, *Armend.ad recopil.leg.Nau. lib.2.tit.18.nu.35.*

7 Ampliatur quarto ſecundum *Genuenſ. in prax. Archiep.d.c.29.* vt comprehendat etiam Epiſcopos volentes præiudicare in alienis diœceſibus, nam adhuc tenerentur petere licentiam ab Ordinario loci.

8 Sed an regulares prædicatores poſſint examinari ab Epiſcopis de doctrina. Affirmatiuam opinionem tenent *Henriq.in ſumm.lib.10.cap 43.lit.L. & Roderic. d.art.6.q.32.* Tamen illud non colligitur ex decreto *S.C.T.ſeſſ.5.c.2.* imò contrarium apparet, nam prædicatorum examen, de vita, moribus,& ſcientia ſuperioribus committitur, ſeù potius de iure ſupponitur eſſe commiſſum,& ita ſentit Miranda *d.q.50. artic.2. concluſ.1. in med. & reſoluit Campan. d.c.13. num.9.* niſi eſſet conſuetudo in contrarium longo tempore obtenta examinandi prædicatores, quā ſeruari poſſe firmat *Campan.loc.cit.*

SVMMARIVM.

1 *Numerus regularium in ſingulis monaſteriis quis erit conſtituendus.*

2 *Numerus monialium conſtituendus in ſingulis monaſteriis.*

3 *Numerus regularium conſtitui debet ab Ordinario ſub pœna peccati mortalis etiam in monaſteriis exēptis num.4.*

5 *Qualitas comodè viuendi, qualiter intelligatur refertur decretum S.Congr. num. 6.*

De regularium numero in ſingulis monaſterijs conſtituendo.

Super Bulla Clem. VIII. & Pauli V.

1 *NOn ſolũ per Cle. VIII. ſed etiam per Paulum V. in eius conſtit. incip. Sanctiſſimus in Chriſto Pater de anno* 605. mandatũ fuit ad rectam regularium viuendi inſtitutionem ſeruãdam, illum religioſorum numerum tantum conſtituendum eſſe in ſingulis monaſterijs, qui proprijs redditibus, vel cõſuetis eleemoſinis comodè ſubſtentari valeant, quam materiam ante has conſtit. exornarũt *Toletan. in concordant. vtriuſque iur. cum leg. Caſtell. p. 1. Viuian in ration. lib. 3. iur. pontific. p. 118. Magon. in compend. iur. can. pag* 406 *& Reginald. in prax for. pœnitent. lib. 30 tract. 3. n. 397. in fin. & voluit etiam text. in cap. 1. de inſtit. ſequitur D. Ricc. reſol. 202. in prax. & Barboſ. de poteſt. Epiſcop. alleg.* 98. *num.* 7. *&* 8.

2 Quam conſtitutionẽ ampliabis procedere etiam in monialibus, quæ non debent reponi in monaſteriis vltra numerum ſolitũ virtute *S.C.T. ſeſſ* 25. *cap.* 3. *de regul. & idem ſtatutum fuit per Pium V. in eius bulla incip. paſtoralis officij edita de anno* 1566. *confirmata per Gregor. XIII. in bulla incip. Deo ſacris de an.* 1573. ſtatuentis ne plures moniales in earũ monaſterijs recipiantur, & admictantur, quam ex proprijs redditibus ipſorum monaſteriorum, vel conſuetis elemoſinis comodè ſubſtẽtari poſſint, vt habetur ſupra de monial num. &c.

3 Amplia ſecundo, Ordinarios locorum ſub pœna peccati mortalis ad hoc faciendum obligatos eſſe, & ratio videtur eſſe, quia Sũmi Pontifices grauant eorũ conſcientias, vt ex verbis dictarum conſtit. appoſitis (*ſuper quo ordinariorum conſcientiam oneramus*) ita *ſentit Nauarr. in cap. ſtatuimus num.* 57. 19. *q.* 3. *Homobon. de exam Eccleſ. trac.* 12. *cap.* 3. *quaeſt* 15. *reſolut.* 3. *vbi citat Sanchez lib.* 7. *cap.* 23. *nu.* 3.

4 Am-

4 Amplia tertio, non ſolũ in monaſterijs ſibi ſubiectis, ſed etiam exemptis *Zerola in prax. Epiſ. par. 2. c. 3. nu. 55. quem refert D.* Ricc. *deciſ. 219. par. 4. & habetur in d. bull.* Clem. *VIII.*

5 Qualitas autem comodè viuendi qualiter intelligatur vide *Barboſ. de poteſt. Epiſcop. par. 2. alleg. 19. nu. 10. & in collect. in cap, 1. de inſtit. num. 3.* vbi aduertit maximam eſſe differentiã inter comodè viuere, & abſque penuria, nam comodè viuere dicitur aptè vtiliter, & ſecundum qualitatem ſtatus, & monaſterij *ex Rebuff in tract. congr. port. q. 8. num. 78. & aliis.*

Sed Sanctiſsimus D. N. Vrbanus Pontifex, & Paſtor vigilantiſſimns, approbante S. Congr. in decret. de celebra. miſſ. ſub die 21. Iunij 1625. ad ſciendum, quot redditus, & elemoſinas, monaſteria habere deberent, vt ex illis regulares ibi habitantes ſubſtentari valerent formalibus verbis vſus eſt.

Deinceps vero Monaſterium, Conuenctus, *Domus, vel Societas Religioſorum, ſeù Regularium, nullibi recipiatur, niſi præter alia ad id requiſita in ſingulis eiuſmodi locis, duodecim ſaltim Fratres, aut* Monachi, *ſeu religioſi degere, & ex redditibus, & conſuetis elemoſinis detractis omnibus, vt ſupra detrahẽdis, competenter ſubſtentari valeant ad præſcriptum Gregor. XV. hac de re editi. Alioquin monaſteria, & loca huiuſmodi poſt hac recipienda, in quibus duodecim religioſi, vt ſupra ſubſtentari, atque inhabitare nõ poterunt, & actu non habitauerint, Ordinarii loci viſitationi, correctioni, atque omnimodæ iuriſdictioni ſubiecta eſſe intelliguntur.*

SVMMARIVM.

1 *Religioſi indebitè vagantes, qua pœna puniuntur.*
2 *Regulares vagi qui dicantur.*
3 R*egulares recurrentes ad eorum ſuperiores ſupremos abſque licentia an dicantur vagari.*

De

De Religioſis indebitè vagantibus.

Super Bulla Pauli IV.

1 EX *motu proprio, & ex certa ſcientia ſupradicti Sanctiſſimi per hanc bullam incip. poſtquam diuina bonitas* prohibuit religioſis poſt emiſſam profeſsionem extra clauſtra indebitè vagari ſub varijs pœnis nempè priuationis beneficiorũ Eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura, fructibus redditibus Eccleſiaſticis, nec non Bacalaureatus, licentiaturæ Doctoratus, & Magiſterij, ac quibuſuis gradibus tam in iure Canonici, vel ciuili, quam Theologia, ſeù medicina, vel artibus, tam obtentis quam obtinendis, inhabilitationis ab aſſequutione quorumcũq; ordinum etiam ſacrorum, & præſertim presbiteratus, nec non ſuſpenſionis ab omni miniſterio Eccleſiaſtico, & alijs, de quibus in dicta bulla.

2 Et ideo Regulares ad hunc effectum dicuntur vagari, qui à domicilio certo, & habitatione in monaſterio aſsignata recedunt abſque licẽtia ſuperiorum etiam ſi per varia loca, ac monaſteria eiuſdẽ religionis moram traherent arg. notatorũ per *Clar. in prax. crimin. quæſt. 39. verſ. ſed hic quero Farin. tit. de inquiſ. q. 7. num. 15. Maſcard. de probat. concluſ. 1397. & Peguer. deciſ. 13.*

Sed an recurrentes ad ſuperiores ſupremos abſque licentia ſuperioris inferioris, vel ad Curiam Romanam appellari poſsint vagi ad effectum huius conſtit. vide infra in ſeq. titulo.

SVMMARIVM.

1 *Religioſi probibentur recurrere ad Curiam Romanã pro eorum grauaminibus non ſeruata forma decreti S. Congr. n. 2.*

3 *Recurrẽs ad Principẽ regulariter non punitur.*

4 *Auxilium præſtantes religioſis recurrentibus ad curiam Romanam an poſſint puniri.*

5 *Regularis recurrens ad ſuperiores, ſupremos abſque licẽtia punitur à locorum Ordinarijs. Amplia n. 6. Declara. n. 7. 8. & 9.*

De

De Religioſis recurrentibus ad Curiam Romanam pro eorũ grauaminibus exponendis.

Decretum S. Congr.

1 OMnes religioſi prohibentur recurrere ad Curiam Romanam pro eorum grauaminibus exponendis, niſi ſeruata forma decreti Sacræ Congregationis regularium ſequẽtis tenoris.

2 *Quoniam nonnulli regulares vagandi ſtudio, ſiue dũ imminentem admiſſorum criminum pœnam ex ſuis cõſtitutionibus, aut alias debitam ſibi metuunt, falſa, & commiĉtentia grauamina cauſati non ad immediate ſui ordinis ſuperiores; ſcilicet à grauamine Prioris ad Prouincialem à Prouinciali ad Generalem, à Generali ad Protectorem, prout cuiuſcũque religionis conſtitutionibus diſponitur, ſed ad hanc Romanam Curiam abſque licentia ſæpius fugiũt potius, quam recurrant, ex quo ordinum diſciplina relaxatur, Prælati contemnuntur, & ipſi in dies audaciores euadunt, placuit ſacræ Congregationi regularium ex ordine Sanctiſſimi ſtatuere, vt ſi quis regularium temerè, leuiue ex cauſa hanc Vrbem Romam, ſiuè Curiam, abſque ſui Superioris licentia, & ſupradicta forma prætermiſſa adire præſumpſerit, ad eoſdẽ ſuperiores ſæuiori pœna plectendos remictatur.*

Quod decretum adeo hodie viget, vt cum diebus elapſis, quidam Regularis me contrarium conſulente, prætermiſſo ſupradicto ordine recurriſſet ad ſanctam Sedem Apoſtolicam pro nonnullis exceſsibus; de quib⁹ moleſtabatur per Priorem illius Monaſterii, nulla audientia habita, fuit remiſſus eidem ſuperiori plectẽdus pęna carceris per annum, arbitrio ipſius, quẽ charitate motus rogaui, vt pro hac vice tantum miſericordia vteretur, ꝑut quidem vſus fuit illum reum benignè recipiendo.

3 Tu autem non deſinas notare hoc decretum, eſſe limitationem ſeu declarationem regulę generalis, vt

re-

recurrens ad Principem nõ puniatur, *§. ſit tibi quoque tertium ſtudium auth. de mandat. Princip. Minad. in conſtit. in aliquibus verſic. Comitum vel* Baronũ *nu.* 55. *Apont. de pot.* Proreg. *§. 7. n. 3. Garz. deciſ.* 217. ex quo vadens ad ſuperiorem non dicitur fugere, *l. quis ſit fugitiuus §. apud labeonem ff. de adil. adicto.* Vnde euenit, quod ſi vaſſalli aufugiant à carceribus Baronum, & recta via veniãt ad M. C. V. non tenentur de fuga *d. §. apud labeonem* faciunt dicta per *Ann. ſing.* 561. *latè Giurba conſ. 66. Dom.* Regẽs *Tap. deciſ. 9.*

4 Dubitari quidem poſſet pro ornatu noſtræ concluſionis, an opem præſtantes talibus religioſis recurrentibus ad Romanam Curiã abſque licentia ſuperioris, & ordine prætermiſſo puniri aliquo modo poſſint, ad quod breuiter reſpondetur nam, cum de his nulla mentio fit in præfato decreto, articulus iſte remanet ſub diſpoſitione iuris communis, & opinione Doctorum aſſerẽtium opẽ præſtantes carceratis aufugientibus à carceribus Baronis fracto carcere accedẽtibus ad M. C. V. ad nihilũ teneri, vt plures refert *Thor. in compend. deciſ. verb. opem praſtantes*, ſed contrarium puto verius, & ratio videtur eſſe, nam licet de iure communi opis, & auxilij pręſtantia nõ prohibeatur, erit quoque conſiderandũ, neque eſſe prohibitum recurſum ad Principem, iuxta per nos ſuperius tradita, at quia per hoc decretum, expreſsè prohibetur iſte recurſus, adhuc, & videtur prohibitus auxilij pręſtatio, & omne quod tendit in præiudicium ſuperiorum.

5 Et quid de recurrẽtibus, non ad Romanam Curiã, ſed ad eorum ſuperiores ſupremos *S. C. T. ſeſſ. 25. de regul.* prohibet receſſus regularium ab eorum conuentibus, etiam prætextu ad ſuos ſuperiores accedẽdi, niſi ab eiſdem miſſi, aut vocati fuerĩt ſub pœna infligẽda ab Ordinarijs locorũ vti deſertoribus eorum inſtituti, & ideo iuſtè poſſent capere Ordinarij tales regulares per eorum territoriũ tranſeuntes ſecundum *Nauarr. conſil. 4. de appellat. num. 2.*

6 Quod procedere videtur etiam ſi regularis recurreret

ret ad ſuperiorem propter auſteritatem Prioris puta quia maletractaretur dummodo cum ſcandalo pergeret ſecundum *Roderiq. conſ.77. num.15. & ſeq.* Secus autem ſi valdè grauaretur à ſuperiore inferiori, nam in hoc caſu, ſi abſque ſcandalo accederet ad ſuperiorem ſupremum, vt ipsũ à tali grauamine ſubleuaret, videtur appellare idẽ R*oderic q.regul.tom.*1.*q.*30 *artic.*3.*& Diana reſol.*56. *p.* 3.*de dub.regul.*

Hinc Roderic. loc. cit. firmauit S.Conc. non voluiſſe derogare, vel tollere iuſtam appellationem, & proinde licitum eſſe regulari grauato recedenti à Conuentu abſque licentia ſuperioris cum appellatione ad ſupremum ſuperiorem adire.

8 Prout etiam ſi regularis recurreret ad ſuperiorem ſupremum abſque licentia ſuperioris inferioris timens ne ipſe ſæuiat, erit excuſandus à pœna *arg. l. contra pupillum ff. de re iudic.* vbi ſi quis metu Iudicis fugiat timens ne ipſe ſæuiat excuſatur à fuga ſequuntur *Canalc.conſ.*12.*Boer.deciſ.*215. *D. Regens peritiſsimus Valenz. conſ.*50. *tom.*1.

9 Idemque ſententirem de recurrentibus tam ad Romanam Curiam, quam ad ſupremos ſuperiores, vt receſſus regularium abſque licentia non ſit punibilis, quoties pœnitentia ductus ſtatim redierit iuxta tradita per *Bald. conſ.*37. *volum.* 2. *Alexan.conſ.*52. *& Vulpel. conſ.*12.& ratio videtur eſſe nam recedendi animus nõ præſumitur habitus ab eo, qui ſpontè redijt *l. nihil intereſt ff. de poſtlim. reuerſ.* & recedens animo redeundi in pœnam non incidit, *Lanar. conſ.* 7. *num.* 10. *Viuius deciſ.* 505.

SVMMARIVM.

1 *Reſidentia fieri debet à parochis canonicis, aut habentibus dignitates. Amplia vt nu.*2.3.4.5.6.7.*&* 8.

De reſidentia Canonicorum, & Parochorum.

Super Bulla Pij V.

1 LOquitur *bulla hac incip. cupientes de anno* 1568. de reſidentia facienda in parochialibus per obtinentes eas, ac canonicatus, aut dignitates, ſeù aliud beneficium curatum, tu vide ad ſaturitatem, *Garz. de benefic. p. 3. cap. 2. Barboſ. de poteſt. Epiſcop. par. 3. cap. 53. Santarell var. reſol. q. 1. & Gratian. diſcept. forenſ. cap. 990. tom. 4.*

2 Ampliatur primo, vt à decreto de reſidendo hodie non detur appellatio *Conc. Trident. ſeſſ. 23. cap. 1. Macer. reſolut. 85. lib. 1. nu. 10. & 110. num. 14. lib. 1. D. Riccius reſolut. 7. par. 2.* quod intelligas ad effectũ ſuſpenſiuum, ſecus verò deuolutiuum, vt fuiſſe deciſum teſtatur *D. Riccius reſolut. 476. nu. 5. in fin. p. 1. Seraphin. deciſ.* 1346. ſi ſit iuris ordine ſeruata, vt inquit idem *Seraphin.*

3 Ampliatur ſecũdo, quãuis adeſſet conſuetudo in contrarium *Sair. deciſ. 19. de conſtit.* Tamen quando reſidentia eſſet impoſita per fundatorem excuſaret idem *deciſ. 7. de cleric. non reſid.*

4 Ampliatur tertio, vt ſeruitium 40. annorum præſcriptum non liberet quẽ à reſidentia *Sair. deciſ. 3. de cleric. non reſid.* & ita in facto conſului quendam Dominũ meũ Concanoricum.

5 Ampliatur quarto, vt huiuſmodi conſtitutio extendatur etiam ad Canonicos Eccleſiæ collegiatæ, vt declarauit S. Congregatio Cõcilii per hæc verba. *Congregatio Concilij decreuit Canonicos Eccleſiarum Collegiatarum etiam in oppidis non inſignibus exiſtentium teneri ad reſidentiam. Niſi eſſet Collegiatæ rurales prorſus deſtitutæ, aut quibus nũquam antea ſupra hominum memoriam ſolitum eſſet reſideri, & quorum Canonicatus ea eſſent tenuitate fructuum vt qui eos obtinuerint, nec ex eis ali poſſint, nec aliud habeant vnde comode viuere poſſint*) vt illam refert *Moneta de diſtribut. quotid. p. 2. q. 12. nu. 35. quem ſequitur Macer. reſolut.* 85. ſubdens

quod licet dictum decretū loquatur ſimpliciter, tamē intelligitur de perſonali ob cultum diuinum illius augmentum, & deuotionē populi.

6 Ampliatur quinto, vt parochus non excuſetur à reſidentia propter officium Inquiſitoris, vt cenſuit Sac. Congreg. teſte Gonzal. *ſuper reg.* 8. *Cancell. gloſ.* 7. *nu.* 265. *vbi nu.* 66. idem teſtatur de ſubcollectore Apoſtolico.

7 Ampliatur ſexto, vt neque lis mota ſuper parochiali in ſolo petitorio, ſecus in poſſeſſorio eum excuſet à reſidentia, idem *Gonzalez num.* 267. referēs declarationem Sac. Congr. & lis quando ſit cauſa legitima non reſidendi, & lucrandi fructus ea durante *Seraphin. deciſ.* 1131. & quādo pro defenſione ſuæ Eccleſiæ habeatur quis pro præſente ad effectum lucrandi fructus idem *Seraphin. deciſ.* 662.

8 Ampliatur ſeptimo, vt parochi non reſidentes, teneatur reſtituere fructus, ante vllam ſententiam declaratoriam optimè *Couarr. lib.* 3. *var. reſol. cap.* 13. *Sanctarell. reſol.* 94. *nu.* 4. Quod ſecus dicendum eſt in obtinentibus Canonicatus, & dignitates, nam debent priuari fructibus ſi non reſideant, non tamen ſunt ipſo facto priuati, *Nauarr. conſ.* 3. *de cleric. non reſid. Garz. de benefic. par.* 3. *cap.* 2. *n.* 152 *idem Sanctarell n.* 21.

9 Declaratur primo, vt ex cauſis contentis in *S. C. T. d. ſeſſ.* 23. *cap.* 1. poſſit quis abeſſe ab Eccleſia, quę cauſæ abſentię non debent iudicialiter probari coram Epiſcopis, ſed ſufficit quod proponantur, nam id remittitur conſcientiæ ipſorum *Dom. Ricc. in prax. var. reſ. par.* 1. *in antiq. deciſ.* 629. & *deciſ.* 752. *par.* 2. & *habetur etiam in d. C. Trid.*

10 Declaratur ſecundo, vt non poſſit Canonicus priuari Canonicatu ob non reſidentia, niſi perſonaliter fuerit citatus, & poſt citationem per ſex menſes debet expectari, & ſi non poterit inueniri debet in eius Eccleſia publicari ædictum triniæ citationis, & poſt vltimum ædictum per ſex mēſes expectari, *Mantica deciſ.* 12. & quomodo procedi debeat ad priuationem beneficij ob non reſidentiam *Seraphin. dec.* 1346. Et quod

ſententia lata contra abſentem à reſidentia requirat trinam citationem per publicum ædictum in loco beneficij idem *d. decis.* 1366.

SVMMARIVM.

1 *Pœna augetur contra Patriarchas primates Archiepiſcopos, & Epiſcopos non reſidentes in eorum Eccleſiis.*

De reſidentia Patriarcharum Primatuum Archiep. & Epiſcop.

Super Bulla Pij IV.

1 PEr *hanc conſtit. incip. in ſuprema militantis Eccleſia* augentur pœnæ contra præfatos Primates Archiepiſcopos, & Epiſcopos, in eorum Eccleſijs non reſidentes, ſed quoniam hodie parum reſidentia à nõnullis ſalua pace bonorum obſeruatur, contra omnia iura, procedẽtibus per vias tenebrarũ, ideo illã cõmẽdo ad Spiritum Sanctũ, qui illuminet ſedẽtes in vmbra mortis, & de hac materia vide latè *Garz. de benefic. p. 3. cap. 2. Barboſ. de pot. Epiſcop. p. 3. cap. 53.* qui fusè tractat hanc materiam ipſiſq; me remicto, ne ſcripta repetere videar.

SVMMARIVM.

1 *Celebrans miſſam, vel audiens confeſſionem ſacramentalem non promotus ad ſacerdotium, punitur per bullam Clem. VIII. amiſſionis priuilegii fori nu. 2. quamuis eſſent minores 25. annis, dummodo ſint maiores 20. num. 3.* Declara nu. 6.

4 *Clericus baptizans in extrema neceſſitate fit irregularis, & quid de diacono ſollemniter miniſtrante baptiſmum cum licentia num. 5.*

5 *Clericus exercens ordinem presbiteratus ſcienter, & ſerio eſt irregularis.*

De

De Sacerdote non ordinato miniſtrante, vel ſacramentalem cõfeſſionẽ audiente.

Bulla Clem. VIII. & Sanctiſſimi D. N. Vrbani Papę VIII.

QVoniam hominum temeritas adeò excreuit, vt non defuere, nec deſunt temerè vſurpãtes authoritatem ſacerdotum, cum tamen in ſacro præsbiteratus ordine non ſint, non ſolum miſſas celebrando, ſed etiam ſacramentalem confeſſionẽ audiendo.

Propterea *Clemens Papa VIII. in eius bulla incip. & ſi alias Felicis recordationis Paulus Papa IV.* ſtatuit, vt
1 quicumque non promotus ad ſacrum presbiteratus ordinem fuerit repertus, vſurpaſſe celebrationem miſſarum, vel audiuiſſe cõfeſſionem ſacramentalem, à Iudicibus ſanctæ inquiſitionis, vel Ordinarijs locorum, à foro Eccleſiaſtico abijciatur, & ab ordinibus Eccleſiaſticis ſi quos habuerit ritè degradatus ſtatim Curiæ ſæculari tradatur, de qua materia vide R*odriq. q. regul. tom. 2. q. 27. artic. 2. Aldret. de relig diſcipl. tue. lib. 2. cap. 20. num. 14. Rotam in vna Florentina iuriſpatron. coram Illuſtriſſimo* Do*mino meo Coccino ſub die* 8. *Iunii* 106. *vt apud Vtuian. deciſ.* 107. *nu.* 8. referens nõnullos alios caſus in quibus per Epiſcopum deueniri poteſt ad actualem degradationem.

2 Et proinde eſt animaduertendum inter alios caſus, in quibus perſonæ Eccleſiaſticæ amictunt priuilegium fori, hic videtur additus, vt tradantur Curiæ ſæculari non Sacerdotes, nec confeſſarij miſſas celebrantes, & confeſſiones ſacramentales audientes.

3 Ampliatur primo, vt minores 25. annis excuſari nequeant, quominus eiuſdem Clementis conſtitut. ſubijciantur, dummodo vigeſimum annum cũpleuerint, ſanctiſsimè ſanciuit, ac determinauit *S. D. N. Vrbanus diuina Prouidentia Papa VIII. noſter benefactor per bullã incip. Apoſtolatus officium de anno* 1628.

4 Am-

4 Ampliatur primo, vt clericus non ſacerdos etiam in extrema neceſſitate baptizans ſollemniter fiat irregularis *Nauarr.in man.cap.22 num.7. Suar.tom.3.q 71.ar. 4.diſp.31.ſect.4. Bonacin.de ſacr.diſp.2.q.2.punct.4.n.3. & de cenſur.diſp.7.q.3.p.6. num.5. Henriq.in ſum.lib.2. de bapt.cap.29.§.1. & lib.14 de irregul.cap.6.§.2.* aſſerēs quod diceretur ſollemniter baptizare, qui falsò vſurpans nomen ſacerdotis ſic baptizat, nam exercet proprium actum ſacerdotis.

5 Imò Diaconus ſollemniter miniſtrans baptiſmū etiam cum licentia Epiſcopi, vel Parochi fit irregularis, & ratio videtur eſſe, nā ſi miniſter ſollemnitatis, & ex officio eſt ſacerdos, vt DD. cōmuniter reſoluunt. Iam Diaconus exercet officium, & actū ſibi in competentem, & per conſequēs ſubintrat illa cōcluſio eſſe irregularem miniſtrantem in pertinentibus ad ordinē quem non habet, & proinde Diaconus baptizans ſollemniter de licentia ſiuè iuſſu parochi irregularitatem incurrit ſecūdum opinionem *Nauarr. in conſ.2. de cler. non ordin.min. Henriq.lib.2.cap.29. nu.1. Reginald.in prax.for.pœn.lib.27 cap.5.nu.40. & quamuis idē Nauarr.conſ.70. de ſent.excomm.* & *Sair.deciſ.67. eod. tit.* contrarium aſſerant in foro poli tamen communis opinio prima videtur verior, vt teſtatur *Macer. reſol.16. nu.6. lib.3.*

5 Ampliatur ſecundo, vt irregularis ſit clericus exercendo ordinem presbiteratus ſcienter, & ſeriò, & ex officio miniſtret, *Vgolin. de irregul.cap.37. Sair.de cenſur.lib.7.cap.10. nu.1. Suar. tom.5.diſp.11.ſect.3.nu.22. Reginal. in prax. for. pœnit. lib.30. num.19. Bonac. de cenſ.diſp.7.quæſt.3.punct.6. num.1.*

6 Declaratur modo illum tantum eſſe caſum S. Inquiſitionis commiſſum, quando ille qui ſacro presbiteratus ordine non eſt inſignitus confeſſionem audit, & ſimul abſolutionem impertitur, at ſecus, qui ordine ſacro presbiteratus eſt inſignitus, nam non incurritur pœnas huius conſtit. ſi ſine iuriſdictione actuali confeſſiones audiret, *Rodriq.q.regul.to.2.q.27.ar.2.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Sacrilegii penas incurrit furans res ſacras à templis diuinis. Amplia nu.* 13. 14. *&* 15. *Declara nu.* 16. 17. *&* 18.

2 *Templorum diuinorum appellatione, qua veniant, an confraternitates nu.* 3. *& an Eccleſia non conſecrata nu.* 4.

5 *Sacra res qua dicantur n.* 6. 7. 8. 9. 10. *&* 11.

12 *Sacrilegi ſunt excommunicati, cuius abſolutio ad quem ſpectat.*

De ſacrilegio.

Super Bulla Sixti V.

1 DE *anno* 1570. *per hanc conſtit. incip. cum prouida* ſancitum fuit ſacrilegij pęnas incurrere eos, qui res ſacras à templis diuinis eripiunt.

2 Vnde pro vera intelligentia, & choronide dictæ conſtitutionis eam ampliabis primo, vt ſub nomine templorum diuinorum ſiuè Eccleſiarum, veniant Monaſteria, & hoſpitalia, vt reſoluunt *Sair. de cenſur. lib.* 3. *cap.* 29. *num.* 17. *Vital. in rubr. de pœn. commiſſ. ſacril. num.* 1. Decian. *tract. crimin. lib.* 6. *cap.* 24. *num.* 32. *& cap.* 30. *num.* 43. & ſic etiam ſacriſtia coniũcta tamen Eccleſiæ, *Suar. tom.* 5. *diſput.* 22. *ſect.* 2. *nu.* 12 *Reginald. in prax. for. pœnit. lib.* 19. *nu.* 60. *latè Maſſobr. in prax. habend. concurſ. ad vacant. Eccleſ. paroch. prælud.* 1. Item, & cimiteria ita quod res ſacras ab eis eripientes ſacrilegi verè appellari poſſunt, *Abb. in cap. cum Eccleſia nu.* 2. *de immu. Eccleſ. Zabarell. clem. eos num.* 10. *in fin. de ſepultur. Diaz. in prax. crim. can. cap.* 87. *num.* 3. vbi habetur violantem cimiterium cõmictere ſacrilegium, *Bertacchin. in repert. verb. cimiterium num.* 2. *ſubdens nu.* 3. cimiterium eſſe priuilegiatum, ſicuti Eccleſia, de quo latè *Tuſc. concluſ.* 228. *verb. cimiterium, Sanchez lib.* 9. *diſp.* 15. *q.* 3. *num.* 40.

3 Sed an idem dicendum eſt de Confraternitatibus, & Oratorijs, ad hunc propoſitum, negatiuam aſſero opinionem, ſiquidem Cõfraternitates, & oratoria nõ dicuntur loca puplicè conſecrata, & ideo ex oratorijs ali-

aliquid ſurreptum, non facit propriè ſacrilegium, q' ad hoc, vt committatur, requiritur, quod locus ex quo res ſacra ſurripitur ſit ſacer publicus, & non ſufficit priuatus, doctrina eſt *Bart. in l. ſacrilegi capite num. 2. ff. ad l. Iul. pecul. Conrad. rubr. de ſacril. poſt nu. 8 Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. caſu* 389. *num.* 9. *& ſeq.* aſſerẽs in hoc caſu eſſe pœnam arbitrariam maiorem furto, ſed minorẽ vera pœna ſacrilegi, prout optimè probat *text. in l. ſacrilegii ff. ad l. Iul. pecul. idem dixit Peguer. deciſ.* 24. *nu.* 18. *ſintagm. iur. lib.* 33. *cap.* 14. *rub. de ſacril. nu.* 3.

4 Verum Eccleſias nondũ conſecratas, & præſertim ſi in eis iam fuerit cœptum diuina ſacrificia celebrare gaudere hoc priuilegio, vt furtum in illis commiſſis, ſacrilegij nomen aſſumat, dixit *Archid. in c.* 1. *in princ.* 10. *q.* 1. *& in cap. fratri nu.* 5. 17. *q.* 4. *Decian. tract. crim. lib.* 6. *cap.* 30. *nu.* 42.

5 Amplia ſecundo pro intelligentia, vt res ſacræ non ſolum dicantur conſecratæ ab eo, qui conſecrandi habet poteſtatem ſeruata ſollemnitate iuris canonici, de qua in *tit. de conſecrat. Alber. in l. diui verus nu.* 1. *ff. ad l. Iul. pecul. gloſ. in l. ſacrilegi capite verb. cõpilauerint ff. eod. Peguer. deciſ.* 24. *nu.* 3. ſed etiam alia, quæ & ſi per Pontificem, ſeu Epiſcopos ſacra vnctione conſecratæ non ſint, ſunt tamẽ ad ſacrarum vſum potiſsimè dedicatæ, vt ſeruiant ſacerdotibus, miſſam, aut diuina officia dicentibus, vel ad apparatum, ſeu ornamẽtum templorum diuinorũ, vel altarium, *Sintagm. iur. lib.* 33. *cap.* 14. *rubr. de ſacril. nu.* 1. *Iodoch. in pract. crim. cap.* 111. *rubr. de ſacril. n.* 4. qui ponit exemplum in ciborii phialis, feretris mappis linteaminibus altarium mantilibus, cortinis cera candelabris, & arcula eleemoſinarum licet *Gomez. de delict. cap.* 5. *rubr. de furt. n.* 11. *verſ. dubium tamen*, inter res ſacras numerat petram ſanctam non autem quæ pertinent ad ornatum, & cultum diuinũ, puta vaſa, quibus ponitur vinum, & aqua, pallium, vel lignum, quo cooperiũtur altaria, quæ propterea nec ſacra appellauit, *Pegue. d. deciſ.* 24. *ſub nu.* 14. *&* 13. vbi idem de ciborij phialis capſu-

capſulis feretris mappis linteaminibus altarium cortina cera arcula eleemoſynarum,& alia idem ſentijt *Sintag.iur.lib.33. cap.14. nu.2.* de votis priuatorum non eſſe ſacra *Decian.trac.crim. lib.6.cap.30.num.*19. firmãs hanc veram concluſionem illas appellari res ſacras, quæ conſecrantur, vel ſaltim, benedicuntur, & ideo lampades, vaſa non conſecrata, vt phialæ capſulæ, mappę linteamina, mantilia,cortinæ,oleum,cera,cãdelabra, & his ſimilia non dicuntur ſacra, & proinde ſacrilegium non committitur ab eis,qui illa,etſi argentea vota furaretur.

6 Quare reputabis inter ſacra primo omnia vaſa ſacra iuxta *gloſ. in l.*1. *verb.ſacra ff.ad l.Iuliam peculat Vitallin. in rubric. de pœna committen.ſacrileg.num.*1. *verſ. vel ſacra vaſa*, *Alberic. in dictionario in verbo ſacrilegium l.* 8. §. *ante finem verſ. poſteà autem.* vbi de vaſibus conſecratis ad ſacramentorum ſuſceptionem, *Iodoch. in practic.crimin:in cap.*111 *rubric. de ſacrileg. num.*4. vbi de vaſe,in quo eſt repoſitum ſanctum, & venerabile Sacramentum, *Peguer. deciſ.criminal.*24. *nu.*11. *&* 12.vbi quod vaſa dicitur ſacra,ea ſcilicet, quæ ſunt cõſecrata ad Sacramentorum ſuſceptionem, & ponit exẽplum in vaſe, in quo reponitur oleum ſanctum.

7 Sic etiam Calices Turibula dicuntur res ſacræ ſecundum *gloſam in* §.*item lex Iulia peculat. in verbo rem ſacram inſtit. de public. iudic. de Caſtro in l. non dũ num.*2.*ad med.C.de furt.vbi de calice, Vitalian. in rubr. de pœn. committen. ſacrilegium n.*1. *verſ.vt calices, & turibula, Iodoch. in pract. criminal. cap.*111. *rubric.de ſacrileg. poſt num.*4. *vbi de calice,de quo etiam per Boſſ. in tit.de furt.num.*39.*& per Gomez de delict. cap.*5.*rubr. de furt.num.*11.*ad med.verſic.dubium tamen neceſſariũ eſt Peguer.deciſ.*24.*num.*12 *Baiard. ad* C*lar. in* §.*ſacrilegium* 6. Decian. *in tract. crim. lib.*6. *cap.* 14. *rubr. de ſacrileg. num.* 6. *& cap.* 30. *num.* 19.

8 Item cuſtodiam in quo reponitur Sãctiſsimum Sacramentum, eſſe rem ſacrã à nemine dubitatur *Gomez de delict.cap.*5.*rubr.de furt. num.* 11. *Baiard. ad Clar.* §. *ſacrilegium num.* 6. & ſic

pariter patent, ſecundum *Aretin.in* §.*item lex Iulia peculat.num.*2.*inſtit. de publie.iudic.de Caſtro in l.ſi nõ dum num.* 2. *ad med.* C. *de furt. Iodoch. in pract. crim. cap.*111. *rubric. de ſacrileg. poſt num.*4.*Peguer.deciſ.*24. *poſt nu.*11. *Decian.in tract. criminal. lib.*6. *cap.*14. *rub. de ſacrileg. nu.* 6. *& cap.* 30. *num.* 19.

9 Similiter reliquiæ Sanctorum dicuntur etiam res ſacræ, & illas ſurripientes ſacrilegium commictunt, ſecundum B*ad. in l. nemo martires ante num.* 1. *C. de ſacroſanct.Eccleſ.* vbi dicit, quod eximentes corpora Sanctorum, & extra Eccleſiam portantes puniuntur pœna ſacrilegij, *Vitalin. in rubr.de pœna committ.ſacrileg. num.*1. *Alber. in dict.in verb.ſacrilegium l.*8. *in fine verſ.& ſanctorum reliquia, Archid.in cap. corpora verſ. quid dicendum diſtinct.*1.*de conſecrat.* vbi declarat, niſi reliquiæ ſurreptæ fuiſſent apud Saracenos, *Foller.in pract.criminal. in verbo capiat informationem ſub nu.* 1. *Peguer.deciſ.*24. *num.*11. *Decian. in tract. criminal. lib.*6.*cap.*30. *num.*38. Boniſ. *in tract.de furt.* §.*aliena rei ſub num.* 26.

10 Ita pariter, quia veſtes Sacerdotum Diaconorũ, & aliorum, in quibus diuina officia celebrantur ſimiliter res ſacræ dicuntur ſic *Vitallin. in rubric. de pen. committen. ſacrileg. num.* 1. *verſ.& veſtes ſacra, Alber. in dictionario in verbo ſacrilegium l.*8.*in fine, Gomez de delict.cap.*5.*rubr.de furt.nu.* 11. *verſ. dubium tamen, Baiard. ad Clar. in* §.*ſacrilegium num.*6.*Decian.in trac. crim. lib.*6. *cap.*14. *rubr. de ſacrilegio num.*6. *& cap.*30. *num.*19.ſic paramenta altaris dicitur ſacra, vt idem *Vitallin. in rubr.de pœna committen.ſacrilegium nu.*1 *verſ.ſed paramenta*, Immagines Dei, Mariæ Virginis, & Sanctorum dicuntur ẽt ſacrę, *Albericus in dictionario in verbo dicto ſacrilegiũ l.*8.*in fine verſ. & ipſe immagines*, P*eguer.deciſ.*24.*n.*11. dicuntur ſimiliter ornamẽta Eccleſiæ ſacra, & omnia quę ad Eccleſiæ ornamentum ſunt deſtinata ſecundum eundem *Albericum in dictionario in verbo ſacrilegium l.*8.*in fine Iodoch. in pract. criminal. cap.*111. *rubr. de ſacril. poſt n.*4. *Peguer.dec.*24. *poſt nu.*14.

11 Tādem crux an dicatur res ſacra, *vide Gomez de delict.cap.5.rubr.de furt. n.*11. vbi arguendo pro, & contra,& tandem concludit cū *D.Thom. 2.q.5. art.3. Clar. in prax. §.ſacrilegium nu.4. & Foller.*allagātem Neap. fuiſſe ſuſpenſum quendam Salernitanum, qui Crucē ex Eccleſia ſurripuerat idē refert *Peguer.deciſ.24.n.17. & Baiard.ad d. §.ſacrilegiū num. 6.*

12 Amplia tertio, vt inter alias pęnas, quas incurrunt tales ſacrilegi eſt excommunicatio, cuius abſolutio poſt denunciationem eſt Sanctiſſimo reſeruata, ante verò denūciationem,poſſe ab Epiſcopo abſolui, dummodo ſatisfacere velint iniuriam paſſis iuxta tradita per *Clar. lib. 5. §.fin. q.77. num.* 20. *Reginald. loc. cit. nu.*6. *& nouiter Lauor. de iubil. & indulg. par.2. cap. 21.num.9.*

13 Amplia quarto, ſiue res ereptæ ſint mobiles ſiuè immobiles, *Decian. tract. crim. lib.6.cap.30. num.* 18. *& 20 ſintag.iur.lib.33.c.18. num.2. Tuſc.tom.7.lit.S. cōcluſ.6. nu.* 4.

14 Amplia quinto, vt talis ſacrilegi poſſint coerceri per Curiam Eccleſiaſticam idem *Decian. cap.36.Diaz. in prax.crimin.can. cap.90. nu.*1. *Suar. de pace in prax. tom.1.prælud.2.nu.19.Tuſc. tom.4.lit.I. concluſ.445.nu. 19.& 446.nu.*10.cum tale crimen ſit mixti fori,& in eo habeat locum præuentio *c. propoſuiſti de for.compet. cap. cum ſit generale, & c.fœlicis de pœn. in 6. Oſaſc. dec.193. num.7. Farin.in prax.q.8.nu.132.& Macer. lib.3.reſol.88.nu.2.*

Et licet pęna ordinaria ſacrilegij ſit capitalis,ad *text. in l.ſacril. ff.ad l.iul. peeul. in l.aut facta §. locus ff. de pœn.*Tamen conſtat Eccleſiam pęna capitali neminē coercere, gladium enim habet ſpiritualem, quo viuificat, non materialem, quo mortificat *cap. inter hæc 33. q. 2. cap.ſententiam ſanguinis ne cleric. vel monac. cap. Archiepiſcopi de rapt. explicat Decian.lib.1. cap.20.*

15 Ampliatur ſexto,vt conſentientes, participes,& ſocij in crimine ſacrilegij puniantur pęnis contentis in hac bulla faciunt dicta per *Sintag.iur. lib.33. c.15.rub. de pœn.veri ſacril.nú.3. Decian.trac.cri.lib.6.c.30.n.6.*

16 Declara primo, vt ad incurrendas pœnas huius cõſtit. non dici ſacrilegos effractores Eccleſiarum tantum abſque expoliatione, vt per *Clar.lib.5.§.fin. q.77. num.20. Eman.q.regul.tom. 2.q.38.artic.2.& q.50.ar.2. Azor.inſtitut.moral.par.1. lib.9. cap.27.q.12. Nauarr. man. cap.27. num.49. Suar. tom.5.diſp.22.ſect.2. à nu.4.* aſſerentes ex diſpoſitione text. *in cap.conqueſti de ſent. excomm.* quod non concurrẽtibus his duobus, ſcilicet ſpoliatione violenta, & effractione nullam excommunicationem, & alias pęnas incurri, & idem habetur *in cap.fin.de furt* & ita ſæpiſſimè iudicauit noſtra Curia Archiep. Neap.

Vnde animaduertas ad hunc effectum non eſſe neceſſarium, vt Eccleſia ſpolietur omnibus bonis, quæ in ea ſnnt, vel vt effractio enormis ſit, ſed ſufficit, quælibet rapina, val furtũ graue; & quęuis violenta apertio Eccleſiæ facta, ſiuè rumpendo murum ſiuè ſeras confrigendo, ſiuè ſuffodiendo parietem, feneſtram vitream frangendo, vel tectum perforando, *Reginald.loc.cit.n.60.in princ.*

17 Declara ſecundo, vt ad hoc, vt ſacrilegium commicti dicatur, furtum debeat fieri in re ſacra, non non autem priuata *d. l. ſacrilegii ante verb. compilauerint ff.ad l.Iul.pecul.Sintagm.iur.lib.33.cap.14.nu.7 Decian. d. tract.crim. lib.6. cap.14. nu.12.*

18 Declara tertio, vt in ſententiam excommunicationis, ac alias pœnas debitas pro hoc crimine ſacrilegij non incidant impuberes, ita probatur in *l.ſacrilegii pœnã ff.ad l.Iul.pecul.* Boer. *deciſ.*154.*num.*19.*Decian.d. cap.*34. *num.*46. & ratio eſt in promptu, nam excommunicationem non incurritur per minores quatuordecim annorum textus eſt *in cap. puberes de ſentent. excom.*

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtrum poteſt apponi in fructibus beneficii reſeruati prouiſi per Papam, & Ordinarium. Amplia, vt num.*3. 4.5.6.7.8.9.10. 11.& 12. *Declara nu.*13.14. 15.& 16.

2 *Conſtit.Pii IV.in quo differt à clem. vnic. de ſequeſtr. poſſ.& fruct.*

De

De ſequeſtro apponendo in fructibus beneficij reſeruati prouiſi per ſanctam Sedem Apoſtolicam, & Ordinarium.

Super Bulla Pii IV.

INter cœteras conſtitutiones, quę habentur in bullario ſub nu. 142. extat, *hac conſtitutio emanata per hunc Sanctiſſimum Pontificem ſub die 26. Octobr.* 1560.
1 per quam ſancitum fuit, quod quando inter prouiſum Apoſtolicum, & prouiſum ab Ordinario, litigatur ſuper beneficio reſeruato, ſeù affecto ratione menſis, vel alias, tunc Iudex ſtatim, parte prius legitimè citata, & citatione re producta, cognoſcat ſummariè, & extraiudicialiter, quantũ ſibi pro rei qualitate ſufficere videbitur beneficium ipſum eſſe reſeruatum, ſeu affectum, & nihilominus ab Ordinario, ſeu alio, nulliter collatum fuiſſe, & indebitè detineri, ac etiam poterit ſuper fructibus, & prouentibus dicti beneficii ſequeſtrum apponere.

2 Quare ſcire debemus, ꝙ vigore huius cõſtitutionis ſequeſtrantur ſolum fructus beneficii, & ideo videtur differre *à clem. vnica de ſequeſtr. poſſ. et fruct.* per quam ſequeſtrari poſſunt nedum fructus, ſed etiam poſſeſſio, & ipſum beneficiũ, vnde ſecundum terminos huius conſt. intruſus in beneficio, poteſt continuare alios actus poſſeſſorios, deſumpta fructuum perceptione, nam ſequeſtratio limitata, limitatum producit effectum *vulg. l. in agris ff. de acquir. rer. domin.* & ita quando poſſeſſio non fuit ſequeſtrata, *Vitalin. d. clem. vnica num. 67. & fin. Veſtr. in prax. lib. 7. cap. 2. nu. 1. in fin.* Non tamen poteſt intruſus in hoc caſu ad excludẽdam ſequeſtrationem opponere de nullitate, aut ſubreptione ꝓuiſionis Apoſtolicæ, cum talis exceptio non admictatur in iudiciis ſummariis ad retardandam exequutionem *Rot. deciſ. 3. de except. in nou. Verall. deciſ. 317. & 342. num. 1. par. 2 Put. deciſ. 245. num. 4. lib. 1. & deciſ. 276. num. 2. lib. 2.*

Ca-

Cæſar de Graſſ. deciſ. 20. *de probat.*

3 Ampliatur primo tenor huius conſtitutionis, vt à ſequeſtro per Iudicem apponendo, non detur appellatio, vt latè probat *Caſſador. deciſ.* 5. *de ſequeſtr. poſſ. & fruct. Veſtr. in prax. lib.* 7. *cap.* 2. *num.* 5. *Lancellott. de attent. p.* 2. *cap.* 11. *lim.* 12. *nu.* 2. *& ſeq.* & ratio videtur eſſe, nam Summus Pontifex vtitur verbis (quod ſummariè, & extraiudicialiter procedat) quæ verba prætermictunt ordinem iudicij, *ad text. in clem. ſæpè de verb. oblig.* vltra quod ab hoc decreto vti interloquutorio non dari appellationem, inquit *Caſſador. d. deciſ.* 5. *Gratian. deciſ.* 63. *in addit. num.* 6. *Dom. Ricc. collect.* 166.

4 Ampliatur ſecundo, vt ſequeſtrũ, nec euitari poſſit prætextu nullitatis ſententiæ, *Verall. deciſ.* 1156. *num.* 2. *p.* 3. *Biſignett. deciſ.* 2. *de ſequeſt. poſſ. & fruct. Caſſador. deciſ.* 9. *eod. tit.* & ideo violator dicti ſequeſtri appoſiti per Iudicem, non euitabit pœnam prætextu dictæ nullitatis ſententiæ, vt tenuit Rota *in vna Aſtoricenſ. Archidiaconat.* 22. *Iunii* 1535. *corom Rubeo.*

5 Ampliatur tertio, vt tale ſequeſtrum, nec impediri poſſit per tertium opponẽtem ſuum intereſſe, vt voluit *Rota deciſ.* 4. *nu.* 1. *de ſequeſt. poſſeſſ. & fruct. in nou. & deciſ.* 11. *num.* 1. *de ſent. & re iudic. in antiq.* ſicuti è cõtra ſequeſtrum iam appoſitum, non poteſt etiam de conſenſu partium remoueri in prȩiudicium ipſius tertij, qui ad cauſam fuerit admiſſus pro ſuo iure, & intereſſe, *Verall. deciſ.* 101. *&* 160. *par.* 3.

6 Ampliatur quarto, nam quamuis regula ſit, vt ſequeſtrum tollatur præſtita cautione, cum cautio ſit medicina ſequeſtri vulg. *l. ſenatus in fin. ff. de offic. præſid. & l. ſi fideiuſſor § fin. ff. qui ſatiſd. cog. latè. Viuius opin.* 722. & cautio ſubrogetur loco ſequeſtri, *Cæſar de Graſſ. deciſ.* 3. *num.* 5. *de fideiuſſ.* Tamen in caſu noſtro ſequeſtrum per cautionem nen retardari voluit, *Ioann. Andr. in addit. ad Specul. rubr. de ſequeſtr. poſſeſſ & fruct. verſ. & nota Put. dec.* 311. *num.* 1. *lib.* 1. *Veſtr. in prax. lib.* 7. *cap.* 2. *nu.* 9.

7 Ampliatur quinto, vt in caſu huius conſtit. ſufficiat

Iudici

Iudici conſtare de reſeruatione, & intruſione extraiudicialiter, ex verbis eiuſdē bullæ.

8 Ampliatur ſexto, vt quādo litigatur inter prouiſum à Sede Apoſtolica, vel Ordinario de aliqua dignitate Canonicatu, præbenda portione, ſeù alio beneficio Eccleſiaſtico, in aliqua Eccleſia Cathedrali, vel collegiata conſiſtenti ex vna parte, & ex alia Capitulum, & Canonicos eiuſdem Eccleſiæ, ad quos admiſſio, ſeù receptio ad tale beneficium ſpectat, & quibus accreſcant fructus, & diſtributiones de eo tempore, quo poſſeſſio capta non fuerit, tali caſu, ne Capitulum vtilitatem ſentiens ex fructuū, & diſtributionum perceptione, litem doloſè protrahat, & collitigās nimis moleſtetur, nec ſi cauſam vicerit de nouo in recuperandis à Capitulo fructibus fatigetur ſanciuit *Pius Papa V. in conſt. incip. cordi nobis de anno* 1568. Quod interim lite pendente, fructus, redditus, prouentus ac diſtributiones cæteraq; emolumenta penes idoneā perſonam deponantur reſtituenda ei, cui de iure poſtea reſtituenda fuerint.

Quæ ampliatio, ſiuè mētionatæ conſtit. Pij V. tenor vt locum habeant oportet Capitulum fuiſſe in aliqua culpa non tradendi poſſeſſionem, vel aliquod impedimentum præſtitiſſe, vt fuit reſolutum *per Rotam in vna Placentina Diaconatus 6. Iulii* 1599. *coram Pegna*.

9 Ampliatur ſeptimo, vt huiuſmodi conſtit. procedat in quocumque beneficio Eccleſiaſtico, etiam dignitate, perſonatu, & curā animarum habente, vt colligitur ex illis verbis, *ſuper quouis beneficio* Eccleſiaſtico nam illa dictio quouis, eſt idem, ac quocumque, & omnia comprehendit *cap. ſciant cuncti de elect. in 6. l. quicumque C. de ſeru. fugit. Creſcent. deciſ.* 1. *de priuil. num.* 2.

10 Ampliatur octauo, vt ſequeſtrum non ſolum poſſit apponi in prima inſtantia, ſed etiam in ſecūda, vt ſancitum reperitur expreſsè in d. conſtit. in illis verbis, *& in quauis inſtantia*.

11 Ampliatur nono, vt dicta conſtitutio non ſolum procedat in reſeruatione menſis, ſed etiam ex quacum-

cumque alia reſeruatione ex illis verbis *aut alias prout præfertur reſeruatam, vel effectum*.

12 Ampliatur decimo, vt ſufficiat conſtare de reſeruatione, ac etiam de intruſione, vel indebita detentatione, vt locus ſit ſequeſtro, nec debet conſtare de prouiſione nulla ordinaria, ſeù alia authoritate facta, antequam deueniatur ad ſequeſtrum. Et ratio eſt, nã ſtatim, quod conſtat de reſeruatione ratione menſis, ſeù alias, ac de intruſione, remanet fundata intentio impetrãtis Apoſtolici, quoniam neque Ordinarius, neque vllus alius præter Papam potuit prouidere, *cap. 2. de præbend. in 6. Rot. deciſ.* 30. *eod. tit. in antiq. nu.* 2. *Simonet. de reſeru. q.* 99. *num.* 7. Et ſeruat ſtilus ſanctæ ſedis Apoſtolicæ, nam quãdo facit alicui gratiam de aliquo beneficio reſeruato ratione menſis, ſolet illi concedere breue de capienda poſſeſſione, vel nomine Cameræ, vel ad fauorem literarum appellatione remota, & ſine vitio attentatorum, & cum clauſula ſublata, &c. Vnde ſi in immiſſione ad fauorẽ prouiſi Apoſtolici, & excluſione intruſi, circa fructuum, & expenſarum condemnationem appellatione remota, & ſic in re tam graui nõ eſt neceſſaria alia verificatio. A fortiori idem dicere debemus in re parui præiudicij, prout eſt ſequeſtrum.

13 Declaratur primo, quod ad hoc, vt apponi poſsit ſequeſtrum vigore huius cõſtit. debet eſſe introducta lis ſuper ipſo beneficio, vnde ſi eſſet ſolum introducta ſuper poſſeſsione, forſan ceſſaret dictum ſequeſtrum, quia lis ſuper ſola poſſeſsione beneficij, non facit beneficium nec proprietatem litigioſam, *gloſ. in cap.* 1. *de confirm. vtil. vel inutil. vbi Abb. nu.* 5.

14 Declaratur ſecundo, vt ſibi locum non vendicet contra triennalem poſſeſſorem, incontinenti de triẽnalitate docentem, & licet dicta conſtit. hoc non exprimat. Attamen eſt trahenda, & interpetranda ſecundum alia iura priora, & ſic *d. clem.* 1. *ita Couarr. lib.* 1. *var. cap.* 5. *nu.* 6. nam lex noua quantumuis generalis non tollit caſus ſpeciales legis antiquæ, *Caſſador. dec.* 6. *nu.* 11. *ſuper reg. latè Gabr.*

tit.

tit. de leg. concluſ. 1. *num.* 1. Vnde ſi talis poſſeſſor poſſet ſe tueri regula de triennali vtique poſſet ſequeſtrum euitare.

15 Declaratur tertio, vt illa verba conſtit. *quantum ſibi videbitur* non importent meram voluntatem, ſed arbitrium boni viri, per *text. in l. fideicommiſſaria ff. de fideicommiſſ. libert. verſic. ſi tibi liberi & in l. fideicommiſſa §. quemquam ff. de leg.* 3. *ibi vel videbitur Menoch. de arbitr. iudic. lib.* 1. *q.* 8 maximè ſtātibus verbis illis *pro rei qualitate ſufficere parte legitimè citata,* quæ verba operantur, vt ideo citetur pars, ad finem vt arbitretur prout de iure *Pariſ. conſ.* 95. *num.* 22 *lib.* 1.

16 Declaratur quarto, vt huiuſmodi conſtitutio non procedat in beneficio litigioſo, ita vt ſi lite pendente ordinarius prouideat de aliquo beneficio, non erit locus ſequeſtrationi, nam aliud eſt beneficium eſſe litigioſum, & aliud eſſe reſeruatum, quoniam reſeruatum prohibetur conferre ordinarius, litigioſum verò non prohibetur, ſed eius poteſtas ſuſpenditur, donec futurus litis declaretur euenctus *d. clem.* 1. *§. ſi ergo, Simonett. de reſeruat. q.* 10. *num.* 5. *Gomeſ. reg. q.* 8. *ſub nu.* 4.

Sed de iure communi, & ſic d. clem. ſi ordinarius attentauerit prouidēdo beneficium litigioſum, tunc eſſet locus ſequeſtro ratione attentati, *Verall. deciſ.* 52 *lib.* 1. *Mobedan. deciſ.* 1. *de ſequeſt. poſſeſſ.* & ideo non eſt opus de hoc articulo diſcurrere, nam parum refert vt ſequeſtrum fiat vigore iuris communis, vel noſtræ conſtit.

17 Declaratur quinto, vt licet appellationem fructuū, reddituum, & prouentuū, non veniant diſtributiones quotidianæ. Tamen in caſu huius conſtit. ſi poſſint illę ſequeſtrari. Diſtinguerē de diſtributionib⁹ illis groſſis, quæ dantur reſidentib⁹, & alicui horæ intereſſentibus, & tunc non actu diſtribuantur, ſed ad finem menſis, ſemeſtris, vel anni, vel de alijs minutis quæ ſingulis horis nocturnis, & diurnis intereſſentibus dantur. In primo caſu loquendo de diſtributionibus groſſis, crederem illas comprehendi, & ſequeſtrari poſſe, cum veniant appellatione fru-

ctum ſecus vero de minutis teſtatur *dec. Achil. de Graſſ. 12. de præbend. & dignit.*

SVMMARIVM.

1 *Simonia eſt recipere aliquid à beneficiatis pro capienda poſſeſſione beneficiorũ, niſi expenderetur in pios vſus nu. 6.*

2 *Epiſcopi pro inſtitutionibus beneficiorum nihil recipere valent.*

3 *Conſuetudo ſoluendi cappam & candelam pro ingreſſu alicuius Canonicatus, vel ſoluendi dulciaria reijcienda eſt num. 4. vel ſoluendi fructus primi anni Canonicatus iunioris num. 5.*

De ſimonia.

Super Bulla Pij V.

1 NOn immerito fuit emanata præſens conſtitutio *per bonæ memoriæ Pium V. incip. durum nimis de anno* 1570. per quam ſancitum fuit beneficiatos in poſſeſſione capienda eorum beneficiorum nõ debere aliquid præſtare Eccleſiæ non obſtante quacumque conſuetudine etiã immemorabili, vel priuilegio, quia ſaperet vitium ſimoniæ, quę bulla concordat cũ diſpoſitione *S. C. T. ſeſſ. 24. cap.* 14. cui ſolum additum fuit, non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis, vide *D. Ricc. in prax. iuriſpatron. reſol. 227. in antiq. tom. 1.*

2 Ampliatur primo, vt Epiſcopi pro beneficiorum inſtitutionibus, & collationibus nihil poſſint recipere *Sair. deciſ. 7. de ſimonia*, & ſic obſeruauit quidam Ordinarius, nam deleuit quandam prauam conſuetudinem recipiendi primã annatam fructuum ob collationem beneficij per prędeceſſores Epiſcopos percipi ſolitam, me conſulente.

3 Ampliatur ſecundo, vt tolli debeat praua quædam conſuetudo cathedralis de ſoluendo cappam, & candelam pro ingreſſu alicuius Canonicatus, *Cened. latè collect. cap. 16. par. 2.*

4 Ampliatur tertio, ſacrã Congregationẽ prohibuiſſe conſuetudinem ſoluendi dulciaria pro ingreſſu Canonicatus, vt habetur *per Zerolam in prax. verb. poſſeſſio p. 2.*

5 Am-

5 Ampliatur quarto, reprobari conſuetudinem, & ſtatutum cuiuſdam Eccleſiæ ſoluendi fructus primi anni Canonicatus iunioris, vt voluit *Macer. reſolut. 1. lib. 1.* Vnde Epiſcopus permictens conſudinem, vt medietas fructuum beneficij primi anni alicui vſui applicentur commictit ſimoniam *D. Ricc. in prax. Epiſ. p. 1. in antiq. deciſ. 567.*

Declatur tamẽ illud nõ procedere quoties id quod datur expenderetur in pios vſus, *Graff. deciſ. aur. cap. 96 num. 49. par. 1. lib. 2. Nauar. conſ. 1. n. 3. de ſim. Ann. conſ. 11. num. 2. Surd. conſ. 2. n. 29. & Macer. loc. cit.*

SVMMARIVM.

1 *Simoniæ pœna augetur per hanc conſtit. quæ ampliatur num.* 8. 9. 10. 11. 12. 13. *Declaratur nu.* 15. 16. 17.
2 *Simoniam ad incurrendam quæ requiruntur.*
3 *Simonia eſt triplex.*
4 *Simonia mentalis quot modis accipitur & nu.* 5.
6 *Simonia cõuenctionalis quæ dicatur.*
7 *Simonia realis an contrahatur mutua traditione.*

De ſimonia.

Super Bulla Pij V.

PEr *hanc conſtit. incip. vt ſimoniacæ prauitatis a-*
1 *ditam de anno* 1566. Pœna augetur ſimoniacis, vt ij, qui hoc crimen ſimoniæ prauitatis commiſerint in cõſequendis ordinibus eo ipſo ſint ab exequutione illorum per decennium ſine ſpe diſpenſationis ſuſpenſi, & per annum carceribus mancipentur, qui verò dignitates Eccleſiaſticas ſimoniacè acquiſiuerint illis ſit ipſo iure priuati, & inhabiles in futurum ad eas, & ad alias. Qui verò beneficium aut officium Eccleſiaſticum ſimoniacè, illis ſint ipſo iure priuati teneãtur ad reſtitutionem fructuum perceptorum, & inhabiles ad ea, & quæcumq; alia. Et conuicti pluries de tali crimine corporaliter puniantur, & degradentur. Conferentes verò ordines & beneficia pęnis à iure ſtatutis puniantur.

Vltra quas pœnas Sixtus V. alias addidit, vt habetur apud Quarãt. in ſum. verb.

ordo fol.390.incip.ſancitũ, & ſalutare, quæ conſtitutio circa hoc ſolum vitium ſimoniæ non fuit moderata per Clem. VIII.

2 Pro intelligentia autem huius conſtitutionis præmictendum eſt, quod ad hanc ſimoniam punibilem incurrendam, non ſolum debet neceſſario interuenire pactum, ſeu conuenctio illicita inter emptorẽ, & venditorem pro re ſpirituali ſiue annexa ſpirituali, ſed etiam neceſſario requiritur, vt tale pactum, ſeu conuenctio illicita prætii præcedat electionẽ ad hoc, vt dicatur inducere ſimoniam, alias nunquam inducitur *cap. Artaldus* 8.*q*.3.*gl. in cap. quam pro verb. poſtmodum* 1.*q*.2. *Mareſcot. lib.* 2.*var. reſolut. cap*.35. *nu*.24. *& tradũt communiter DD. in cap veniens de teſtib. cum Dec conſ*.118.*num*.4. *Put. deciſ*.171.*num*.9.*lib*.2. *& aliis, quos refert, & approbat* Rota *deciſ*.1029. *num*.8. *coram Cardinali Seraphino deciſ*. 166. *num*.9.*par*.2. *in recent. deciſ*.238.*num*.9. *& dec*.517 *num*.11.*coram Greg. XV*.

Hinc ſi eligẽdus diceret electori ſe non fore ingratum cum hæc verba ſint generalia, & nullum arguunt pactum, nullam probant ſimoniam, vt per *Sotum de iuſtit. & iur. lib*. 9. *quæſt*.8. *art*.5.*concluſ*.3.*& fuit dictũ in vna Britonienſ. penſionis coram Gipsio quem allegat, & ſequitur eadem Rota deciſ*.1029. *num*.9. *coram Cardinali Seraphino*; neq; obſtat ea verba innuere electum non immemorem fore beneficij ſibi collati ab electoribus, & per conſequens ſe eius obligatum agnoſcere. Nam etiam ſi eligendus agnoſcat ſe obligatione antidorali, quæ ex virtute gratitudinis oritur, & aliquid poſtea electori det, vt huic obligationi ſatisfaciat, non erit ſimonia, vt recte adnotauit *Nauarr. cap*.23.*num*.106 *&* Couarr. *lib*.1.*variar. reſolut. cap*.10. *nu*. 4. *quos citat, & approbat Leſſius de iuſt. lib*.2.*c*.35. *num*.115. & ratio eſt, quia ſimonia requirit, vt ex pacto, ſeu obligatione iuſtitiæ detur latè *Suarez de religione tom*. 1.*tract*.3.*lib*.4. *c*. 45. *num*.4.*& ſeqq. Rodriq. tom*.3.*q*.63. *art*.4. *in fin*. vbi de communi.

Si verò aliquis eligatur cum ea conditione, vt poſtea teneatur tales remune-

rare

rare, ſeù vt dicunt recompenſare, erit quidem ſimonia, Roman. *conſ.* 359. *Toloſ. tit. de elect. cap. 9. num. 7.* ſi tale pactum præceſſerit electionem, ſecus verò ſi fuerit factum poſt electionem, vt apertè habetur ex *d. deciſ. Rotæ* 1029.

3 Secundo, pro intelligentia animaduertendum eſt, quod ſimonia eſt triplex mentalis conuentionalis, & realis.

4 Mentalis dupliciter accipitur primo pro nudo propoſito, ſeu deſiderio committendi ſimoniam, hęc enim ſola mente concipitur, & nulla ratione cum externo actu coniungitur, vt ſi quis intentionem habeat dandi pecuniam pro beneficio, ſed poſtea penitentia ductus, vel alia ratione impeditus intentionem ſuam opere non compleat, nec vllam de hac re conuēctionem faciat.

Animaduertas tamen dũ iura loquuntur de ſimonia mentali non tali hoc primo modo explicata, tum quia hæc continetur in reali, vel conuenctionali, cum realis, & conuenctionalis ſupponat mentalem, & cũ ea vnum peccatum conſtituat, tum quia iura loquĩ videntur de illa ſimonia, quę ſub pęnis eccleſiaſticis cadere poteſt, ſolum autem propoſitum, vel deſideriũ cadere non poteſt ſub pęnis eccleſiaſticis, cum Eccleſia de internis non iudicet, nam ſimonia conſiſtit in emptione aut venditione rei ſpiritualis pro temporali lucro, emptio autem, & venditio ſunt contractus externĩ.

5 Secundo, ſimonia mentalis accipitur pro illa actione, quę fit mente ſimoniaca, ſed ex ſe, & ex circumſtantiis ſimoniam non præfert, vt ſi Cappellanus pecuniam titulo ſubſtētationis, ſeu elemoſinæ relictam pro celebratione quotidianæ miſſæ accipiat intentione accipiēdi illam tamquã prætium miſſæ nullo dato exterius ſigno, quo indicet ſe pecuniam accipere tamquam pretium miſſæ, hic enim commictit ſimoniam mentalam, quia intentione ſimoniaca facit actum éxtremum, in quo ſimoniæ labes non apparet *cap. tua nos, & cap. vltimo de ſimon.* quemadmodum enim expuens in Eccleſiam intentione contemnendi Eccleſiam

ſiam ſacrilegium mentale commictit, quamuis actus externus ex ſe indifferens ſit, & ſacrilegam intentionem non prodat; Idem valet in alijs actibus indifferẽtibus, quibus peculiaris militia communicari poteſt etiam ſi in exteriorem actũ non prodeat; Addo fieri poſſe, vt ſimonia mentalis aliquando commictitur ab vno tantum aliquando ab vtroque, vt ſi aliquid exterius rradi ſolum videatur animo gratuito, vel ad ſubſtentationem, ſed accipiens intẽdit illud accipere tamquam pretium rei ſpiritualis, ſed nullus prauam ſuam mentem verbis, ſeu conuẽtione, aut alia ratione manifeſtet, hæc enim eſt ſimonia mentalis, quia mente retinetur, & exterius non apparet actũ externum ea intentione fieri, ita *Sotus lib.9. de iuſt. quaſt.8. art.1. Nauarr. cap. 23. num.* 102. *Redoanus prima parte cap. 2. Suarez cap.41. num.3. Filiucius tract.46. cap.10. q.1. nu.3. Reginaldus lib.23. nu. 153. Azor. 3. par. lib.12. cap. 1. de ſimonia, & cap.2. quaſito primo.*

6 Conuenctionalis conſiſtit in pacto, ſeu cõuenctione expreſſa, vel tacita dandi, vel recipiendi temporale pro ſpirituali; hæc ſimonia diſtinguitur à mentali ob conuenctionem externam, quam non includit mentalis diſtinguitur vero à reali, quia non habet adiunctam rei traditionem, realis eſt illa, qua res temporalis traditur, vel accipitur pro ſpirituali.

7 Diſſentio tamen eſt inter Doctores ſi ad ſimoniã realẽ requiratur mutua traditio an verò ſufficiat traditio rei ex vna parte *Sot. lib. 9. de iuſt. q.8. ar.1. Filiucius num.* 1. & alij exiſtimant ſimoniam realem commicti traditione rei ſpiritualis cum promiſſione rei temporalis. Alij putant ſimoniam realem committi nõ ſolum quando traditur res ſpiritualis cum pacto rei temporalis, verum etiam dum traditur ſola res temporalis cum pacto rei ſpiritualis.

At vero *Valentia tom. 3. diſput.6. quaſt.16. puncto 5. Nauarr. cap. 23. num.* 104. *citans Caſſadorum, & Gomesium Sum. Coron. in ſumma de ſimonia num.9. Azor. 3. par. lib.12. cap.3. de ſimon. Rodriquez in ſumma c. 55.*

Vgo-

Vgolinus tab. 1. cap.62. §.1. Reginald. lib.23. num. 153. putant ad ſimoniam realē requiri, vt vtrinque ad actū percurratur dando, & recipiendo.

Verum iſtæ opiniones conciliari poſſunt dicendo ſimoniam realem incompletam committi dum ex vna tantum parte adimpletur, vt ſi tradatur res ſpiritualis cum pacto rei temporalis recipiendæ, comple tam vero cēſeri dum vtrinque ad actum traditionis peruenitur.

Nec diſtinctio ſimoniæ maxime obſeruanda eſt; vt cognoſcatur quando nam penæ huius conſtit. contra ſimoniacos latæ incurrantur.

Aliqui tamen Doctores ſimoniam ſolum diuidunt in mentalem, & realem, ſub reali tamen comprehēdunt conuētionalem; Alii diuidunt in mentalē,& cōuentionalē, ſed neceſſe eſt, vt ſub conuenctionali cōprehendant realem; noſtra tamen diuiſio melior, & perfectior eſt, quia eſt adequata,& complectitur omne ſimonię genus.

8 Ampliatur primo,tenor conſtitutionis, vt ſimonia cōmittatur occaſione collationis, vel ſuſceptionis ordinum, nam ſuſcipiens ordines preuia pecunia,ſeu pretio ſimoniacus eſt;ratio eſt,tum quia ordo eſt ſacramentum,conſequenter eſt aliquid ſacrum,& ſupernaturale,& ideo eſt materia ſimoniæ,& tum quia peculiares cenſuræ, & penæ intuitu religionis latæ ſunt ab Eccleſia contra accipiētes ordines præuia pecunia de quibus infra.

Hinc infertur primo, ſimoniacum illum eſſe, qui patrono illum præſentanti, vel admittenti ad ordines promittit, ſe nullam ab eo prouiſionem petiturum, imò ordinatus hoc pacto ſuſpenſus remanet ab ordine ita ſuſcepto, & collator ſuſpenſus remanet à collatione ordinum, & præſentator à præſentatione per triennium *cap. ſi quis de ſimonia*, vbi dicitur ſi quis ordinauerit, ſeu ad ordinē præſentauerit aliquē, promiſſionem, vel iuramentū ab illo recipiens, quod ſuper prouiſione ſua non inquietet eundem, ordinator à collatione, præſentator

verò

verò ob executione ordinũ per triennium,& ordinatus ab ordine ſic ſuſcepto donec diſpenſationem ſuper hoc per ſedem Apoſtolicã obtinere meruerint nouerint ſe ſuſpenſos Epiſcopi, & alij collatores ordinum ſimoniam committant accipiendo aliquid in collatione ordinum ſic enim colligitur tum ex rationibus allatis,tum *ex cap.nullus Abbas,& cap.ſicut Epiſcopus* 1.*q.* in ordinando de ſimonia ibi; ſicut non debet Epiſcopus vendere manum quam imponit, ita nec miniſter, vel Notarius ordinationem eius, vocem vel calamum pro ordinatione, igitur, vel vſu pallij, ſeu chartis atque paſtellis eum qui ordinatur omnino aliquid dare prohibemus, & denique ex *Tridentino ſeſſ.*21.*cap.*1. *de reform.* vbi dicitur. Nihil pro collatione quorumcumque ordinum etiam clericalis tonſuræ, nec pro literis dimiſſorijs, aut teſtimonialibus,nec pro ſigillo,nec alia quacumq; de cauſa etiam ſponte datum,vel oblatum Epiſcopi, & alij collatores, aut eorum miniſtri quouis prætextu accipiant. Notarij verò in ijs tantum locis in quibus non viget laudabilis conſuetudo, nihil accipiendi pro ſingulis literis dimiſſorijs aut teſtimonialibus decimam tantũ vnius aurei partem accipere poſſint,dummodo nullum eis ſalarium ſit conſtitutum pro officio exercendo, nec Epiſcopis ex Notarij commodis aliquod emolumentum ex eiſdem ordinum collationibus directè; vel indirectè prouenire poſſit tunc enim gratis operam ſuam eos præſtare omninò teneri decernitur, contrias taxas, ac ſtatuta, & conſuetudines etiam immemorabiles quorumcunque locorum, quæ potius abuſus, & corruptelæ ſimonię prauitati fauentes nuncupari poſſunt, penitus caſſando, & interdicendo, &c.

Infertur ſecundo, collatores ordinum ſimoniacos eſſe accipiendo aliquid occaſione ordinationis quãuis ſponte offeratur excipiuntur tamen cãdelæ, ſeu faculæ ex declaratione ſacræ Congregationis contra *Valentiam puncto* 2. *col.* 9. *verſ.* & quamquam ſacra Cardinalium Congregatio declarauit in Concilio abroga-

rogatam fuiſſe conſuetudinem percipiendi ab ordinatis forcipes, pettines, & mappas, præter faculas excipi etiã forte poſſunt ſtrophiola, quibus, Sacerdotũ manus ſacro oleo linteo vincuntur, illaque ſibi ceremoniarum Magiſter aliquibus in locis retinere conſueuit. Infertur tertio, Notarium, cui ſalarium alia ratione conſtitutũ non eſt; poſſe aliquid pro literis dimiſſorijs, vel teſtimonialibus loco ſtipendij accipere, vt bene *Suarez cap.* 53. *num.*3. *Valentia loco citato verſ. & quamquam, Reginaldus lib.*23.*num.*200. *Azorius cap.*5. *& alii contra ſupplementum Gabrilis in* 4. *d.* 25. *quæſt.*2. *artic.* 3. *dub.*6. Ratio eſt tum quia non tenetur gratis operam ſuam præſtare; nemo enim ſuis ſtipendiis militat, tum quia Concilium Tridentinum dat ei facultatem recipiendi decimam vnius aurei partem in ijs locis, in quibus conſuetudo inualuit aliquid accipiendi; ſi verò Notarius aliunde ſalarium habeat pro munere, & officio exercendo; peccat aliquid accipiendo imò nonnulli Doctores putant reũ eſſe ſimoniæ, quia hoc ei vetitum eſt intuitu religionis, & ad præcauendum ſimoniæ periculum, vt patet ex verbis Concilii ſupracitati quamuis enim actio illa ſcribendi ſit temporalis nihilominus Conciliũ Tridẽtinum intuitu ordinum vetuit quidquam à Notario accipi, ità *Sotus lib.*9.*de iuſt q.*6.*art.*1. *Durandus in* 4.*diſt.*25.*q.*3.*Suarez tom.*1. *de relig.lib.*4.*cap.*53.*num.*8. *Filiucius cap.* 11. *quæſito* 5. *num.*9. non tamen videtur reus excommunicationis aliquid accipiendo pro dimiſſorijs, vel ſigillo contra prohibitionẽ Concilij Tridenrini iuxta ſententiam *Leſſii num.* 133. *Suarez nu.* 56. *& Filiucius cap.*13. *q.*4. *num.* 9. Ratio eſt, quia excommunicatio incurritur ob ſimoniam in collatione vel ſuſceptione ordinis cõmiſſam, in hoc autem caſu ordinatus ſuſcipit ordines abſque ſimonia, ſed contraria opinio defenditur ab Vgolino, Alterio, & alijs.

9 Ampliatur ſecundo, vt mediator ſimoniæ dicatur ſimoniacus, ita vt incurrat pœnas cõtentas in hac bulla, ita reſpondet *Imola in cap. cum ſuper numer.*1. *de*

confeſſ. Nauarr. in man. confeſſ. cap. 23. de ſimon. nu. 109. *cum ſeq. Couar. in repet. cap. furioſus* §. 1. *n.* 4. *de homicid.* ea ratione, quia mediatores habentur vti principales, & ſic infertur, qnod mediator aſſaſſini dicitur etiam aſſaſſinus ad latè tradita *per Giurbam conſ.* 6. & ſic etiam proxeneta, ſeù mediator in contractibus vſurarijs poteſt dici vſurarius, & mortaliter peccat, ac in ſubſidium tenetur ad reſtitutionem, R*oman. ſing.* 385. *Marſil. ſing.* 181. *Lup. de vſur. comment.* 3. *not.* 1. *n.* 26. *Pariſ. de confid. q.* 23. *nu.* 4.

10 Ampliatur tertio, vt ſimonia pariter cõmittatur in iurepattonatus non ſolũ in dando, ſed etiam in remictendo cum remictere ſit dare D*ec. in cap. venient nu.* 3. *&* 4. *de teſt.*

11 Ampliatur quarto, vt quo ad hanc priuationem non ſit differentia inter notorium ſimoniacum, & occultum, R*ebuff. in prax. benefic. p.* 3. *de mod. amict. benefic. nu.* 12. *Selua de benefic. in* 3. *p. q.* 2. *nu.* 58. *in fin.* vbi inquit quod ſimoniacus etiã poſt peractam pęnitentiam licet crimen non ſit notorium, non poteſt promoueri, & quod electio de ipſo facta eſt nulla, & quod hodie beneficia ſimoniacorum ipſo iure vacent, & poſsint impetrari etiã abſq; vlla interpetratione, quæ poſt impetratione fieri poteſt, tradit idem *Rebuff. loc. cit. nu.* 11. *per cap. cum ſecundùm leges de heret. in* 6. *qui ſub nu.* 13. hoc declarat procedere quo ad beneficia, in quibus ſimonia fuit commiſſa, non autem in alijs, quia in his opus eſt priuatione, & ideo impetratio de illis facta non valet antequam ſit lata ſententia, imò clericus ea poterit reſignare, & Papa interim cum eo diſpenſare, vt illa retineat

12 Ampliatur quinto, vt cõmictentes ſimoniam in ordine vel beneficio ſi ſit rea ljs incurrant excommunicationem *Tolet. in ſum. cap.* 93. *nu.* 1. *lib* 5.

Verum *idem Tolet. lib.* 5. *cap.* 86. *nu.* 5. inquit ignorãtiam excommunicationis excuſare ſimoniacum ab ea, nam ad excommunicationem incurrendam requiritur ſcientia, & conſenſus.

13 Ampliatur ſexto, vt ſimplicitas non excuſet à ſimonia, vt per Rot. in vna Toletana

letana de Aſpedreda tentū teſtatur *Puteus deciſ.163.*

14 Ampliatur ſeptimo, vt procedant etiam in quacūque minima materia, cum in hoc peccato ſimoniæ nō attendatur paruitas materiæ ex eo, quod rei ſpirituali plenè irrigetur iniuria eā pretio extimando, imò quo minori pretio datur eo vilius exiſtimatur, *Nauarr.c. 23.nu.*101.*circa fin.& in extrauag.de dat.pro iuſt.vel grat.notab.*10.*num.*20.*verſ. per quæ omnia,& lib.*5.*conſ. 42.nu.*3.*tit.de ſimonia in* 2. *addit. Suarez vbi ſupra c.*3. *num.*6.*& cap.*38.*num.*2.*vbi multos allegat Vgol. relatus, & approbatus a Sāchez in præcep. decal.lib.*1.*cap.*4. *num.* 1.

15 Declaratur modò, vt nō dicatur ſimoniacus in materia penſionum, vt voluit Rota *coram Sacrato in vna Nolana penſionis Lunæ* 20. *Ianuarii* 1610.

16 Declaratur ſecundo, vt ad effectum huiuſmodi priuationis ſimonia plenè, & concludenter ſit probanda *gloſ.in cap. veniens il primo verb. illorum de teſtam. & ibi Abb.num.* 4. quam eſſe communiter approbatam teſtatur, *Alciat.conſ.*2.*num.* 40. *&* 41.*lib.*1.*tom.*1. *& tenuit Rot. in vna Firmana Cappellaniæ* 11. *Maii* 1528. *coram Fel.record. Clem.Papa V III. tunc Auditore,* licet vbi agitur tantum ad repellendum aliquem ab aſſequutione beneficij nōdum obtenti ſufficiant probationes leuiores, *Faber deciſ.*47. *lib.* 2. *& fuit tentum in cauſa Caurienſ. Canonicatus coram Seraphino* 10. Maii 1581. *& in vna Calaguritana de Naro* 20. *Maii coram Comitulo,* & quamuis in odium huius criminis multa ſpecialia inducta ſint & pręſertim, vt ex coniecturis, & pręſumptionibus probari poſſit *per cap. tuas & cap.ſicut vbi de ſimon.& c.*1. *de teſt. in* 6. Nihilominus quando agitur de priuatione beneficiorum huiuſmodi inditia, & coniecturę debent eſſe euidentes, *Alex. de Neuo conſ.*64. *Natt.conſ.* 299.*num.*13.*Verall.dec.*202. *tenuit Rota in vna Britonien.commenda* 17. *Decembris* 1588. *coram Gipſio, & in vna Luſentinæ confidentiæ* 4. *Februarii* 1591. *coram Orano tenet etiam Clarus in prax. crimin.cap.*18. *nu.* 2. *& cauetur etiam in hac bulla.*

Vnde infertur, vt ad probationem ſimoniæ, quæ inducit priuationem teſtes de fama non admictuntur etiam ſi ciuiliter ageretur, *Gabr. concluſ.* 1. *de brobat. num.* 12, *Put. deciſ.* 171. *in fin. lib.* 2. *& fuit dictum in cauſa Imolen. confidentiæ* 24 *Februarii* 1592. *corã Emin. Card. Pamphilio.* Et ſic etiã euenit neque admicti confeſſionem cedentis poſt reſignationem, ſi dicat ſe reſignaſſe beneficium ſub promiſſione cuiuſdam ſummę pecuniarium, quia talis cõfeſſio poſt conſignationem non nocet ceſſionario, *Afflict. deciſ.* 165. *nu.* 5. *Rimin. conſil.* 151. *num.* 12. *lib.* 1. *&* 391. *num.* 21. *&* 23. *lib.* 2. *Verall. deciſ.* 185. *par.* 1. *& fuit tentum in vna Firmana cappellaniæ* 11. *Maii* 1582.

Sed animaduertendum eſſe cenſeo, quod ad excludendam ſimoniam plurimum valet pręſumptio oriens ex amicitia mutua inter contrahentes, *Verall. deciſ.* 202 *lib.* 1. amicitia enim eſt ſufficiens ad excludendam doli præſumptionem, *Put. deciſ.* 171. *lib.* 2. *& fuit tentum per Rotam in vna Hiſpalen. coram Blãchetto.*

17 Declaratur tertio, vt beneficium adeptum vitio ſimonię, licet vacet ipſo iure, vt habetur in bulla. Tamen adhuc requiritur ſententia declaratoria, *Tolet. in ſumm. cap.* 93. nam in pœnis ipſo iure incurrendis ſemper requiritur declaratoria Iudicis *cap. cum ſecundum de heret. in* 6. *Magon. deciſ.* 16. *Miſing. obſeru.* 43. *centur.* 3. *Benintend. dec.* 37. *& Caſſador. deciſ.* 2. *de loc. & conduct.*

SVMMARIVM.

1 *Vicarius Epiſcopi an teneatur dare ſindicatum.*

De ſindicatu Vicarij.

Super Bulla Gregorij XIII.

1 QVæſitũ fuit à Doctoribus ſi Vicarius Epiſcopi finito officio poſſit ſindicari, quẽadmodum alii officiales, & Iudices, & affirmatiuã opinionem tuẽtur, *Pauin. de poteſtat. cap. ſed. vac.* 2. *par. prin. c.* 8. *& alij, quos citat Sbroz. de offic. Vicar. q.* 52. *lib.* 3.

At-

Attamen hodie vigore huius conſtit. emanatæ per bonæ memoriæ ſemper laudandum Gregor. XIII. quã refert *Genuenſ. in prax. Cur. Archiep. c. 58. in addit.* Vicarius non tenetur dare ſindicatum, & vide nouiſſimè *Barboſ. in tract. de iur. Eccleſ. vniuerſ.*

SVMMARIVM.

1 *Sodomita clericus quibus pœnis afficiatur.*
2 *Sodomia an committatur cũ fœmina.*
3 *Sodomitæ ſunt tam agentes, quam patientes.*
4 *Sodomitæ nequeunt aggratiari per Ordinarium.*
5 *Sodomiæ pœna ceſſat in crimine beſtialitatis.*
6 *Sodomiæ pœna ceſſat in corrumpente ſe extra vas.*
7 *Caſus notabilis refertur.*
8 *Sodomita occultus non eſt ſuſpenſus.*
9 *Sodomiæ pœna an ceſſet pro vnica vice.*
10 *Sodomiæ pœna an incurrātur ob dictum ſodomitati.*
11 *Sodomiæ pœna an incurratur non perfecto delicto.*
12 *Sodomiæ pœna non incurritur ante Iudicis Eccleſiaſtici declaratoriam.*
13 *Sodomiæ pœna non habet locum contra opem præſtantes ſodomitis.*

De ſodomia.

Super Bulla Pij V.

1 VLtra pęnas *in cap. clerici de exceſſ. prælat.* contentas, *per hanc conſtitutionem incip. cum primum, & alteram incip. horrendam* imponitur pęna clericis, & alijs perſonis Eccleſiaſticis crimen ſodomiæ exercentibus, priuationis ipſo iure beneficio, officio, ac priuilegio clericali, ita vt liberũ ſit Iudici Eccleſiaſtico Curiæ ſæculari tradere, de cuius conſtitutionis intellectu videndus eſt, *Genuenſ. in prax. Cur. Archiep. Neap. cap. 67. tit. de ſodomit. & D. Taſſonus meritiſſimus Iudex M. C. V. obſeru. iuriſd. prag. de antif. verſ. 12. obſer. 1. nu. 32.*

2 Quam conſtitutionis cõcluſionem ampliabis primo comprehendere tam committentem crimen ſodomiæ cum maſculo, quã cum fęmina quicquid dixit *Dec. in l. fœmina C. de ſecũd. nupt. ſic tenet Farin. de delict.*

lict. carn. q. 198. *Menoch. c.* 286. *Garz. de benefic. p.* 11. *cap.* 10. *Barboſ. de poteſt.* Epi *ſcop. quaeſt.* 48. *num.* 23. *par.* 2. *Macer. lib.* 3. *reſolu.* 48. nam in vtroque caſu commictitur ſodomia, *Graff. conſ.* 1. *de cognat. ſpiritual. & Dom.* Riccius *in prax. par.* 3. *reſol.* 60. *num.* 8. *& reſolut.* 302. *n.* 2. *par.* 1. *& collect.* 1877. hinc videmus commictentem hoc crimen nefandum cũ muliere non gaudere indulto iuxta communem opinionem, de qua per *Viu. com. opin. verb. ſodomiae delictum Clar. qui dicit ita iudicatum in §. ſodomia n.* 2. *plures alios cumulat* Ma*ſtrill. de indult. gen. cap.* 31. *num.* 12.

Contrariam opinionem ſequuti ſunt idem Barboſ. *in collect. tom.* 2. *lib.* 5. *tit.* 31. *cap.* 4. *num.* 10. *Azor. p.* 3. *lib.* 3. *cap.* 19. *q.* 3. *Henriq. lib.* 11. *cap.* 17. *num.* 6. *& Bonac. de matrim. q.* 4. *par.* 11. *& Dian. loc. cit. reſol.* 62. ſed mihi videtur verior, & magis communis prima opinio, vt ſentit idem *Diana ſibi contrarius reſolut.* 21. *& reſolut.* 29. *tom.* 1. *miſcell. in fin.*

3 Ampliatur ſecundo has pęnas incurrere tam agentes quam patientes, *D.* Riccius *reſolut.* 57. *num.* 7. *in prax. par.* 3. *Coriolan. de caſ. reſeru. par.* 2. *caſ.* 9. *§.* 10. *num.* 30. vnde iura pęnas infligentia contra ſodomitas loquũtur de vtroque, nam in correlatiuis diſpoſitum in vno cenſetur in alio diſpoſitum vulgatis iuribus.

4 Amplia tertio, ſecũdum deciſ. Curiæ Archiep. vt inquiſiti de tali crimine neque poſſint aggratiari per loci Ordinarium, ob grauitatem delicti teſte D. *Ricc. deciſ.* 108. *par.* 3. nec admicti ad compoſitionem, Baiar. *ad Clar. §. fin. q.* 59. *ante nu.* 51. *Capiblan. de Baron. prag.* 6. *num.* 78. *& de hoc extat pragm. regn.* 3. *de ſodom. vbi D. Regens integerrimus Ronit. rationem aſſignat.*

5 Declarabis modo pœnã huius bullæ minime ſibi vendicare in exercente crimen beſtialitatis quidquid dicant *Quarant. hoc verb. Graff. de caſ. reſeru. c.* 4 *Henriq. conſ.* 71. mouentes ex paritate criminis, & rationis cum ambo ſint contra naturam, *& D. Ricc. reſol.* 59. *p.* 3. nam verior opinio eſt ſuperior quam tenent relati per *Garz. de benefic. par.* 11. *cap.* 10. ea ratione, quia in criminibus atro-

atrociorib us non fit extenſio etiam ex identitate rationis textus eſt ſingularis *in l.quæſitum ff.de teſt.* item quia in pęnalibus ceſſat pariter extenſio, & ſic in propriis terminis voluit *Rota deciſ.*283*.inſerta poſt.*1*. vol. Conſ. Farin. Barboſ. in collect. tom.*2*. lib.*5*.tit.*31*. cap.* 4*.nu* 11. & mouentur nam beſtialitas non eſt propriè ſodomia contra quam fuit ædita præfata bulla, quæ tanquam pœnalis, non eſt amplianda, *Sãchez de matr. tom.*3*.lib.*10*. d.*4. quamuis contrarium rẹferat deciſũ *Boer. deciſ.*116. & ſequatur *Maſtrill.loc.cit. num.*14.

6 Declaratur ſecundo pręfatam bullam non comprehendere corrumpentem ſe extra vas, vt declaraſſe eũdem Piũ V. viuæ vocis oraculo refert *Nauarr. conſ.*1. *de for. compet. & Manual. confeſſ. cap.* 81. *per textum celebrem in cap. extraordinaria* 35. *q.* vbi nunquam in pœnis ſodomiæ includuntur polluentes ſe extra vas, *Aufrer. ad Cappell.Tholoſan. deciſ.* 97. & confert deciſ. *Peguer.* 92. *&* 76. vbi pollutio facta inter crura puniri non poteſt crimine ſodomiæ, & ſic clericus ſi non emictat ſemen intra vas non incurrit pęnas bullæ, *Diaz cap.* 88. *Campan. diuerſ.iur.can.rubr.*11*. cap.* 22*.num.*14. *D.Ricc.in prax. tom.*3*. reſol.*62*. & tom.*1*. reſol.*302*.nu.*2. & ideo licet tẽtans hoc crimen, & illud non perficiens ad actum proximum deueniens, nefandum cõmiſiſſe dicitur. Illud tamen intelligas, quo ad pœnam extraordinariã, non autem quo ad ordinariam, *Menoch. de arbitr.iudic. caſu* 286 *num.* 7. *&* 16. *Clar. §.ſodomia num.* 8. *vbi Baiard.vide infra declar.*8.

7 Declaratur quarto pęnã hanc non comprehendere caſum notabiliſſimum quẽ accidiſſe in Regno Siciliæ teſtatur *Muta deciſ.*86. de quodã oſculabat, qui pudẽda pueri, ſcilicet anum, & membrum manibus proprijs ſemen mittendo, ac permictebat, vt pueri mingeret in eius ore, fuit dictũ caſum hunc non comprehendi in pęnas præfatæ bullæ, quia eſt ſpecies pollutionis extraordinariæ, quæ non punitur ab eodem Pontifice ſupra dictis pęnis iuxta quam ſententiam ſenſerunt nouiſsimè *D. Ricciull. de iur. per extra*

Eç-

Eccleſ. exiſt. lib. 2. tit.3. & Henriquez conſ.72.ſed vide Caball. reſol. crim. caſu 16. qui videtur contrarium tenere.

8 Declaratur quinto non comprehendi occultum ſodomitam quo ad pœnam ſuſpenſionis, *Auil.de cẽſur. p.7.diſput.4.Barboſ.vbi ſup. cum alijs per Caball.reſolut. crim.70.D.Riccius deciſ.145 par.4.*Dian. *d.reſol.21.*

9 Declaratur ſexto per dictam bullam eiuſq; pęnam requirere plures vices, & exercitium, hocque probatur ex illo verbo exercẽtes, *Nauarr.d.cap.27.n.249. Genuenſ.in prax.cap.67.& alii apud Barboſ.loc.ci.* quo fit vt clericus ſemel bis, at ter hoc deteſtabile crimen committens non currat in ſupradictas pœnas ſecundũ *Theſaur.q.35. lib.2.* quia verbũ illud exercentes requirit vices eo frequentium actuum ex vſu quaſi continuato, ità *Barboſ.loc. per tex.in §. item lex Iulia inſtitutione de prob. & ſic fuiſſe iudicatum teſtatur Maſcard. de probat. verb. ſodomia, &* Triuiſ*.deciſ.13.& 14.par.1.* vnde per vnicum actum ceſſabit pęnæ locus D.*Ricc. reſolut. 302.par.1. & deciſ. 145.par.4.* imò etiam per trinum actum non incurri pęnam dixit *Barboſ. de poteſt.Epiſc. par.3. allegat. Sair.de cenſ. li.7. cap.12.nu. 23.Campan. diuerſ.iur.can. rubr.11.cap.22.num.11.D. Ricc.reſol.58.nu.1.par.3.& d.deciſ.145.p.4.*

10 Declaratur ſeptimo, vt dictum ſodomitati nõ ſufficiat, vt incurratur pęnam bullæ prædictæ, niſi adeſſent aliqua inditia *Peguer, deciſ.76.D.Ricc.deciſ.88.p.2* & ratio eſt ſecundũ M*art. deciſ.138.*quia cum puer ſit ſocius totius criminis non probat contra conſocium de quo articulo vide etiam *Theſaur. q. forenſ. 35.* qui diſtinguit duos caſus, & primo in eo, qui voluntariè vim eſt paſſus, & tunc non facit inditium abſque tortura. Secũdo in eo qui violentiam paſſus eſt, & ei erit credendum, dũmodo conſtet de fractura, & vide *Triuiſ.deciſ.13.*

11 Declaratur octauo, vt hanc pęnam non incidant ſollicitantes pueros de crimine ſodomiæ non perpetrato, & conſumato delicto *vide D.Ricc.reſolut.118.p.2 optimè Theſaur.q.forenſ.17.*

lib.

lib. 3. Seſſ. decis. Arag. 175. *tom.*4. *ſed Genuenſ. in prax. Cur. Archiep. cap.*67, inquit obſeruari imponi pęnam triremium pro ſolo tentato vitio nefando, & piuari beneficijs vide ſupra declarat. 2.

12 Declaratur nono, vt præfatas pœnas non incurratur ante ſententiam Iudicis etiam in foro conſcientiæ, *Sair. de cenſur. lib.*7. *c.*11. *n.* 24. *Sanchez de matr. tom.*2. *lib.*7. *diſp.*46. *num.*18. hinc videmus bullam Sixti V. contra clericos non deferentes habitũ, & Cle. VIII. contra religioſos munera largientes nullã incurrere pęnã, niſi poſt Iudicis ſentẽtiam, vt ibi allegaui, & ſentit etiam *Dian. var. reſolut. in tract.* 3. *miſcell. reſol.*67. quicquid dicat *Nauarr. in man. cap.*27. *num.*250. & ita dixit idem *Dian. reſolut.*51 *de imm. Eccleſ. verſ. hoc etiã militat*, inferens clericum notorium aſſaſſinum non poſſe à Iudice laico puniri ante declaratoriam Iudicis Eccleſiaſtici, *Maſtrill. deciſ.* 288. *par.*3. *Macer. lib.*2. *reſolut.*2. *nu.*9. *& Ambroſ. de imm. Eccleſ. cap.*17. *num.*10. vide ſupra in bulla Clement. VIII.

Et ideo nunquam laici poſſunt de huiuſmodi crimine cognoſcere contra clericum niſi præcedat declaratio Iudicis Eccleſiaſtici, imo requiritur degradatio, & traditio poteſtati ſæculari ex vi dictæ conſtit. in illis verbis (ita quod per Iudicem Eccleſiaſticum degradati poteſtati ſæculari tradantur, videatur *Duard. in bull. cœn. lib.*2. *can.*15. *q.* 11. *nu.*61.

13 Declaratur vltimo dictæ conſtit. rigorem non procedere in præſtantibus opẽ ſodomitis puta domũ accomodando, vel in recipientibus prætium, quia iſti tales licet debeant puniri grauiter, vt dixit *Afflict. in conſtit. legum aſperitate col. fin.* vbi etiam *Foller. num.*58. *Caball. reſol. crim. caſu* 16. Tamen non comprehenduntur ſub hac conſtit. per ea quæ ſcribit *Maſtrill. loc. cit. num.*19.

SVMMARIVM.

1 *Pœna contra ſollicitantes in confeſſione in iure canonico ſtatuta non erat, ſed per Gregor. XV. fuit ſtatuta num.* 2.

3 *Sollicitatio quid ſit.*

4 *Sollicitantes in confeſſione qui dicantur nu.* 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. *&* 12. *Declara vt num.* 13. 14. 15. 16. 17. *&* 18.

De ſollicitatione in confeſſione.

Super Bulla Gregorij XV.

1 QVoniam in iure Canonico nulla erat ſtatuta pœna contra ſollicitantes in confeſſione, ſed ſolum ex diſpoſitione *text. in cap. omnes. & cap. nō decet Epiſcopis, & c. ſi quis* 30. *q.* 1. imponitur pęna cōtra confeſſores, qui habent rem cum filiabus cōfeſſionis, ex quo non punitur ſollicitatio, ſed delictum incōtinentiæ cum filiabus ſpiritualibus, vt videtur *in d. c. omnes* 30. *q.* 1. quia forſitan tēpore Gregorij VIII. quādo decretales collectæ fuerunt, tam magnum ſcelus, & flagitium non erat inuētum, & perpetuatum à cōfeſſoribus.

Meritò Eccleſia medicinam, quando infirmitas orta fuit applicauit tempore *Pii IV. anno Domini* 1561. in quo hoc delictum incepit, quia ipſe Pius pęnam degradationis huic delicto impoſuit, & poſtea *Clemens VIII. per conſtit. aditam anno Domini* 1592. illam confirmauit.

2 *Tandem Gregorius XV. per conſtit. incip. vniuerſi de anno* 1622. ſanciuit, confeſſeſſarios, qui pęnitentes in confeſſione ſollicitauerint eſſe denunciandos, & culpabiles repertos pro criminum qualitate, & circumſtantijs, ſuſpenſionem ab exequutione ordinis, priuationis beneficiorū dignatū & quorumcumq; officiorum, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, nec non vocis actiuæ, & paſſiuę ſi regulares fuerint exilij, damnationis ad triremes, & carceres etiam in perpetuum abſq; vlla ſpe gratiæ, alijſque pęnis affligantur, & ſi pro delicti grauitate alias pęnas grauiores meruerint præcedente debita degradatione Curiæ ſæculari tradantur per Inquiſitores hæreticæ prauitatis, & locorum ordinarios.

3 Pro ornatu verò ſciendū eſt, quod verbū ſollicitare hoc loco ſignificat prouocare, ſeù allicere, ſeu preci-

bus

bus rogare,ſeu alia ratione ad inhoneſta, & res venereas inuitare,puta oſculando aut manum, vel aliam partem pœnitẽtis cum delectatione carnali attrectando, aut ictu oculorum aut alio ſigno ad libidinẽ prouocando,& ideo tribus modis committitur hoc delictum nempe,verbis,ſignis, & tactu *Param. lib.3.direc. 3.p.q.10.nu.122.Genuenſ.in prax.cap.79.nu.2.*

4 Ampliatur primo, in cõfeſſore, qui in confeſſionario vel alio loco ſub prætextu confeſsionis ſequutæ ſollicitauerit fęminam, nã erit denunciandus ex verbis bullæ (qui prætextu cõfeſsionis fęminam ſollicitauerint, *Scorz. in Bull. epit. 77.Theorem.*197. *Dian.var. reſol.*13.*&* 23.*de denunciat.*

5 Ampliatur ſecundò,ſiuè ſollicitatio fuerit facta ante ſiuè poſt per verba expreſſa bullæ (in actu ſacramentalis confeſsionis, ſiuè ante vel poſt immediatè) ante eam *Margar. caſ. cõſc. verb. confeſſarius, & dixit etiam Dian.reſol.*14.*Seſſ.decis. Aragon. decis.*454. *nu.* 1. *tom.*4.

4 Ampliatur tertio, vt ſit denunciandus non obſtante paruitate materiæ, idem *Dian.reſolut.*21.nã conſtitutio generaliter loquitur, nec diſtinguit inter paruã, & magnam materiam, & generaliter eſt intelligenda *l.filium ff.de leg.praſt.* hinc videmus excõmunicationem incurri etiam pro re leui, dummodo adſit culpa mortalis *c.nemo* 11.*q.*3. *Nauarr.man.cap.*27. *num.*9. & proinde vſurpans bona Eccleſia in parua quantitate erit excommunicatus in bulla cęnæ, *Macer.reſol.*73. *num.*11.

7 Ampliatur quarto, vt Epiſcopi poſsint cognoſcere, de hoc crimine hodie poſt bullam Gregor idem *reſol.*29.*& diximus in compend. Bonacin. verb.ſollicitans.*

8 Ampliatur quinto, vt ad conſumandum hoc delictum ſufficere vnũ quodlibet nempe, vel verba, vel ſigna vel tactus, vt expreſsè hic habetur, *& declarauit S.Congreg.*

9 Ampliatur ſexto, quod quando eſſet ſollicitata monialis, vel filia,ſeù vxor viri optimatis,vel ſollicitãs commiſiſſet tale crimen cum pluribus mulieribus, aut crimen eſſet notorium

& ſcandaloſum populo; tunc augeri deberet pęna; nam hoc relinquitur arbitrio Iudicis, vt habetur in hac bulla, quæ extendi deberet ad triremes.

10 Ampliatur ſeptimo, vt pęna huius conſtitutionis extendatur non ſolum ad confeſſarium ſollicitātem; ſed etiam mandantem ſollicitationem, puta ſi commicteret alicui vetulæ, vt ipſa extra confeſsionem ſollicitaret formoſam mulierem. Nam licet regula ſit ſatis clara, quod conſtitutio excommunicans, vel pœnā inijciens facienti non includat mandantem, *iuxta gl. in clem.* 1, *de cōſang. & affin. Caet. in ſum. verb. excommunicatio cap.* 46. *Nauar. man. cap.* 27. *nu.* 51. *& communem appellat* Macerat. *reſolut.* 69 *lib.* 1. Attamen hoc videtur expreſsè colligi ex verbis dictæ bullæ ibi (*qui perſonas, quacumque illę ſint ad inhoneſta ſiuè inter ſe, ſiuè cum aliis quomodolibet perpetranda.*

Et ratio videtur eſſe, quia eſt peccatum eiuſdem generis tendens ad finem libidinoſum, & ſacrilegium, quod verè diceretur commicti, ac ſi pęnitentem formoſam ſollicitaſſet argum. *text. notab. in c. mulieres §. vnico de ſent. excomm.* vbi mandans clericum percuti erit excommunicatus, cum is commictat verè, cuius authoritate, vel mandato delictum commictit, & ita in terminis dixerunt *Sanctarell. de hereſ. cap.* 44. *dub. vnico num.* 19. *Diana reſolut.* 19.

11 Ampliatur octauo, quāuis ſollicitatus conſenſerit confeſſario ſollicitanti, nā adhuc erit confeſſarius denunciandus, nec ipſe ſollicitatus tenetur propalare proprium conſenſum, nec erit interrogādus ab inquiſitore, ſiuè eius Vicario, vt reſcripſiſſe *Sacram Cōgreg. Eminentiſsimorum bonæ memoriæ Card. Carrafæ die* 27. *Septembris* 1624. *habetur in bull. recent. fol.* 66.

12 Ampliatur nono, vt ſollicitatio probetur per teſtes ſingulares, *Suar. de pœnit. diſt.* 53. *ſect.* 8. *quem allegaui in compend. Bonac. verb. ſollicitatio*, quod compendiū à nobis ab hac ciuitate abſētibus elaboratū fuit, & in lucem æditum ſub vmbra D. Riccij à biblioteca, vt ob illius nomen carius, ac facilius venderetur, ſed vide

in-

infra num.17.vbi contraria opinio habetur.

13 Declaratur primo, ſi cõfeſſarius ſollicitaret puerũ, nã non erit denunciandus, qa bulla loquitur de ſollicitantibus fęminas, & tanquã lex pęnalis non eſt extendenda ad alios caſus ex idẽtitate rationis, *Salas de leg. tract.14. diſp.21. ſect.13. nu. 29. in fi. Valer. differ. vtriuſque for. verb. lex. diff.5. n.2.* & in terminis huius caſus *Dian. variar. reſolut. tract. de leg. reſolut. vigeſimaſexta & reſol.12. de denunciat.* ſed tu aduertas bullam loqui generaliter ibi (qui perſonas quæcumque ille ſint) *vide Rodriq. tom.1. q. reg.59 art.4. tom.2. Santarell. de hæreſ. cap.45. Graff. conſ.1. de cognat. ſpirit. à num.45.* Bonacin. *tom.1. diſput.5. p.3. ſect. fin. num.16. Seſſ. deciſ. arag.454. tom 4. vide Quarant. in ſum. bull. verb. confeſſor verſ. ampliatur,* & ita practicari audiui in tribunali inquiſit. vt comprehendat hunc caſum.

14 Declaratur ſecundo, ſi confeſſarius à fęmina ſollicitatus conſentiat ad actus turpes, & inhoneſtos, nam non erit ab alijs ſcientibus denunciandus, *Santarell. de hæreſ. cap.46. nu.2. Dian. reſolut.11. de denunciat.* & ratio eſt, quia in bulla ſermo eſt de ſollicitantibus confeſſarijs, *Graff. conſ.7. n.8. de pœnit. & remiſſ. Bonac. loc. cit. num.17.*

15 Declaratur tertio, non comprehẽdi laicos, vel clericos non ſacerdotes fingen gentes ſe confeſſores, nam non erunt denunciandi, *Santarell. cap.46. dub. vnico num.9. Dian. reſolut.15. & reſolut.16.* concludit nec eſſe denunciandos inquiſitoribus licet contrarium ſentiat de ſacerdote non habente facultatem audiẽdi confeſſiones fingente illam habere.

16 Declaratur quarto, non eſſe denunciandus confeſſarios, qui ſollicitauerint ante publicationem bullæ Gregorij *idem Dian. reſol.25.* ex quo conſtitutio prædicta non reſpexit præteritos caſus, ſed futuros, *ad text. in c. quoniam de conſtit. & in l. leges C. de leg. & l. cũ lex ff. eod.*

17 Declaratur quinto, vt crimen ſollicitationis non probetur per teſtimonia duarum fęminarum, *Santarell. de hæreſ. cap.44. dub. vnico num.6. Dian. reſol.28.*

vbi

vbi inquit eſſe remictendũ iudicio, & arbitrio Dominorum inquiſitorũ,qui cõſiderare debent circumſtãtias,& qualitates fœminarũ denunciantium, quam ſacerdotum denunciatorum, ſed quamuis poſſet dici cõtrarium nempe ſollicitationem probari per teſtes ſingulares per verba bullæ ibi (*cum difficilis probationis ſit teſtibus etiam ſingularibus, concurrentibus præſumptionibus indiciis,& aliis adminiculis delictum probatum eſſe arbitrio ſuo iudicãdi*) ex quo videmus etiã,quod fractio ſigilli etiam probatur per teſtes ſingulares, *Suar. de pœnit.d.*37.*ſect.*8.*num.*3. *Henriq.lib.*6.*cap.*19.*nu.*10. Tamen quia id nimis rigidum videtur, eſt remictendum arbitrio Inquiſitorũ, & ordinariorum, *vide Bonacin. diſput.*7.*p.*3.*num.*15. *ſect fin.tom.*1. Sed ipſe conſulerem, quod quando caſus eueniret, Epiſcopus,vel inquiſitor conſuleret ſacrã Congregationem referendo ei merita cauſæ, & teſtes examinatos, & fidem, quæ illis poteſt adhiberi.

18 Declaratur ſeptimo, vt huiuſmodi pœna ceſſabit quoties confeſſarius in cõfeſſione ſollicitaret mulierem, vel pœnitentem ad alia peccata veluti ad furtũ, homicidium, & ratio eſt, quia pœna non extenditur ad aliud genus peccati,de quo non loquitur conſtitutio, & in pęnis non debet fieri extẽtio *c.*1.*de pœnit. c. in pœnis de reg.iu.in* 6.*Dec. in l.factũ* §.*in pœnalibus de reg.iur.* licet veniret puniẽdus pœna grauiſſima, quia abuteretur ſacramento ad rem illicitam videas *decis. ſeſſ.aragon.decis.*454. *tom.*4. *num.*5.*& in terminis,Molf. in ſum.tom.*1.*tract.*7.*cap.*24 *num.*31.*Dian.reſol.*20.

SVMMARIVM.

1 *Spolio clericorum ſuccedit Camera Apoſtolica. Declara nnm.*3.4.5.6.7.8.9.10.*&* 11.

2 *Clericus de quibus bonis teſtari valet.*

12 *Camera Apoſtolica an teneatur ad debita defuncti,& funeralia.*

De

De ſpolijs clericorum.

Super bulla Pij V.

1 IN *hac conſtit. incip. Romani Pontificis prouidētia adita de anno* 1567. agit Sanctiſſimus de ſpolio clericorum cui ſuccedere debet Camera Apoſtolica, de qua materia vltra *Rodoan. in toto tract. de ſpol. vide latè D. Ricc. in prax. reſolut. 425. cum infinitis ſeqq. p. 3.*

2 Fac igitur cōcluſionem, quod clericus ſiuè Pręlatus de bonis acquiſitis ſiue mobilibus ſiue immobilibus ex hæreditate artificio, vel doctrina ad libitum teſtari & de illis diſponere poteſt, & in illis habet etiam hæredem ab inteſtato non ſecus ac laicus *c. 1. & 2. 12. q. 3. c. quia nos, & cap. relatum il ſecondo verſ. cæterum, quæ ex hæreditate, & cap. requiſiſti ante fin. de teſtam. Butrig. in l. 2. ad fin. C. de* Epiſc. *& cleric. auth. licentiam, & ibi Bal. num. 1. & ſeq.* C. *eod. Alex. conſ.* 101. *ſuper primo nu. 1. & ſeq. vol. 7.*

De acquiſitis vero per Eccleſiā, ſeu eccleſiæ intuitu de iure teſtari non poteſt *d. cap. 1. & cap. cum in officioſis d. cap. quia nos & cap. relatum il ſecondo de teſtam. Franc. ſuper rubr. de teſtam. lib. 6. Hoſt. in ſumma de pecul. Cler. §. quot ſunt, et Card. in rubr. eod. tit. verſ. ſed quoad clericos*, & in his ſuccedit Camera Apoſtolica *latè Seraphin. deciſ. 13.*

3 Limitatur primo, tenor huius bullæ in bonis quæſitis per Eccleſiaſticas perſonas ante Clericatum tunc enim non ſuccedit Camera, ſed eius parentes, *Rot. diuerſ. dec. 16 p. 2. & facit tex. in cap. quia ingredientibus 11. q. 3.*

4 Limitatur ſecundo, & verum eſt procedere in bonis quæſitis intuitu Eccleſiæ, nam in iſtis ſuccedit Camera Apoſtolica, ſecus in acquiſitis ex bonis patrimonialibus, tunc enim nullū ius habet Camera Apoſtolica, ita pulchrè deciſum refert P*ereira dec.* L*uſit.* 95.

Sed q̄ſtio eſt an in dubio bona præſumantur intuitu Eccleſiæ quęſita, vel ex bonis patrimonialibus, & *tex. in cap. 1. de pecul. cleric.* ſanciuit in dubio præſumi intuitu Eccleſiæ, & propterea M*aur. alleg. 5.* refert deciſū in bonis Prælati Sedē Apoſtoli-

ſtoli-

ſtolicam habere intentionem fundatam, vt bona quæſita ſint intuitu Eccleſiæ, & ita pariter refert iudicatum in cauſa cuiuſdam Cardinalis in alleg. 15. & ad materiam videndus eſt omnino *Barboſa de poteſt. Epiſcop. p. 2. cap. 11.*

5 Limitatur tertio, non procedere bullam in ſcamnis ſed ijs, & paramentis Eccleſiæ, nam in his non fit ſpolium, *Rot. diuerſ. dec.* 40. *par. 3. vnde Grillenſon conſ.* 114. refert acriter fuiſſe reprehensum quendam Nũcium Apoſtolicum qui de prædictis fecit ſpolium.

6 Limitatur quarto, non procedere, vbi Eccleſiaſticus eſſet in minoribus ordinibus, & beneficium Eccleſiaſticum non obtineret, *Sair. decis. 3. de ſucceſſ. ab inteſt.*

7 Limitatur quinto non procedere ſpolium in diſpoſitis inter viuos, *Nauar. conſ.* 59. *de regul.*

8 Limitatur ſexto, non eſſe faciẽdum ſpolium, niſi deductis expẽſis *idem Nauar. conſ.* 18. *de regul.*

9 Limitatur ſeptimo non procedere ſpoliũ quando beneficium non excederet 30. duc. de camera, vt habetur in dicta bulla re lata per *Rodoan. de ſpoliis quæſt.* 1. *nu.* 53.

10 Limitatur octauo, non procedere in penſione Eccleſiaſtica quando nõ excedit 60. ducatos de Camera, *Gonzalez ad reg.* 8. *Cancell. num.* 22.

11 Limitatur nono, vt non poſſit fieri ſpolium in perſonis Eccleſiaſticis morientibus in vrbe vel intra decẽ milliaria *Sair. d. decis.* 19. *in fine.*

12 Sed an Camera Apoſtolica ſuccedens ſpolijs teneatur creditoribus defuncti, *Rot. decis.* 14. *de probat.* in nouis affirmatiuã firmat ſententiam, nam ſuccedit vti hæres *Farin. decis.* 114. & quod teneatur ſoluere expenſas funeralium, *Capic. decis.* 24. *idem D.* Ricc. *reſol.* 428. *&* 429.

SVMMARIVM.

1 *Collector generalis Cameræ Apoſtolicæ, ſubcollectores, Aduocati Procuratores fiſcales, &* Notarii *in cauſis ſpoliorum durante officio ſunt exempti à iuriſdictione Ordinarii, & lucrãtur diſtributiones quotidianas.*

3 *Inquiſitores, & alii miniſtri Sancti Officii lucrantur diſtributiones quotidianas dum huiuſmodi miniſterio vacant, & an Conſultores Curiæ Archiep. num. 4.*

De Subcollectoribus Aduocatis, procuratoribus fiſcalibus, & Notarijs.

Super Bulla Sixti V.

1 NOn ſolum Collector generalis Cameræ Apoſtolicæ Subcollectores, Aduocati, Procuratores fiſcales, & Notarij in cauſis ſpoliorum, & iurium præfatæ Cameræ eorum officio durante, ſunt exempti a iuriſdictione Ordinariorum, vt patet *ex literis Pauli III. Pii IV. Grego. XIII. & Sixti V. & notat Zerola in prax. 2. par. §. exemptio verſ. 5.*

2 Sed etiam lucrantur diſtributiones quotidianas in abſẽtia, iuxta bullã Sixti V. ſub die 8. Maij 1590. incip. cum ſicut accepimus, vbi adeſt clauſula ſequentis tenoris. (*Concedentes eis, & eorum cuilibet eorum officio durante, quod omnes, & ſingulos fructus, ac diſtributiones, etiam merè quotidianas, quorumcumque beneficiorũ, & præbendarum ſuarum, etiam ſi dignitates maiores poſt pontificales, vel officia, in Catedralibus, vel Metropolitanis Eccleſiis etiam Canonicatus in ſimul de iure, conſuetudine, vel Sedis Apoſtolicæ indulto, & diſpenſatione quilibet eorum obtinuerit in abſentia integrè liberè & licitè percipere valeat.*

3 Sed quid dicendum de Canonicis deputatis inquiſitoribus, ſeu aliis miniſtris Sancti officii an lucrentur diſtributiones quotidianas dum huiuſmodi miniſterio deſeruiunt affirmatiuè cenſuit *S. Congr. teſte Garz. de benefic. p. 3. cap. 8. num. 356. ſequitur Moneta de diſtrib. quotid. par. 2. q. 12. num. 111. Spina in ſpec. teſt. gl. 3. princip. num. 78. quidquid dicat Ceuall. comun contr. com. q. 585. num. 11.* & ita obſeruatur in Cur. Archiep. Neap. nam quando DD. Canonici Conſultores ſancti officij, congregantur in loco ſolito excuſationem petũt, & lucrifaciunt diſtributiones

 nes

nes quotidianas, ſecus autẽ
4 obſeruatur cũ nobis Conſultoribus cauſarum ciuiliũ & criminalium eiuſdem Curiæ Archiep. vt dicam in deciſ. quamprimum in lucem ædendis.

SVMMARIVM.

1 *Tertiarÿ an ſint perſonæ Eccleſiaſtica.*
2 *Tertiarii an ſint exempti à ſolutione gabellarum.*
3 *Tertiarii an gaudeant beneficio ſi quis ſuadente diabolo.*
4 *Decretum S. Congr.*
5 *Velum ſupra caput, pectorale, & patientia, an poſſint deferri à tertiaria mortua ſic mandante in vltima eius voluntate.*

De Tertiarijs.

Decretum Sacr. Congr.

1 QVoniam diſputabatur inter Doctores, ſi Tertiarij, & ſic tã viri quã mulieres tertij ordinis in priuatis domibus degentes, dicerentur perſonæ Eccleſiaſticæ puta de tertiarijs Sancti Franciſci ſi gaudere deberent immunitate Eccleſiaſtica, & cognoſci à Iudicibus Eccleſiaſticis, de quo *Viuius deciſ.49. nu.*10. *Graſſ.effect.cleric.*1. *num.*92 *& ſeq. D.Ricc.collect.*105.*et* Dian. *reſol.*84. *de imm.Eccl.* & de Tertiarijs Diui Auguſtini, Carmelitarum, & Minimorum, dixit *Roderic. q. reg.* 72. *art.* 4. vbi loquitur de habitu, quo præfati ter-
2 tiarij vtuntur, & an ſint exempti à ſolutione gabellarum idem *Graſſ. effect.* 3. *num.*47. & an gaudeant beneficio ſi quis ſuadente diabolo *Crauett. conſ.* 303. *nu.* 10.*Baiard.ad Clar.q.*77. *num.*4. *& idem D.Ricc.dec.* 88.*par.*2. qui omnẽs in aſſirmatiuam opinionem concurrunt.

Meritò Sacra Congreg. Emin.Card. edidit infraſcriptum decretũ, quod in omni materia amplectẽdũ erit, virtute cuius priuilegia, cõceduntur pręfatis tertiarijs obſeruantibus tamen illius requiſita, & ita *Cherubin.in compend.bull.tom.*1. *bull.*22 Leon.*ſchol.*2.

4 *Sacra Congr. Cardinaliũ ad tollendas omnes contentiones inter Epiſcopos, & ſuperiores regularium ſuper immunitate, & exemptione tertiariarum, quæ in priuatis*

tis domibus degunt, vulgo bizoche, ſeu alio quouis nomine nuncupatarum; inprimis, & ante omnia in memoriam reuocat eaque ſacra Congr. in eandem ſententiam reſpondidit, v3.

Sacr. Congr. Card. Conc. *Trid. interpr. ſæpius reſpondidit minime poſſe ſacerdotes regulares mulierum tertij ordinis, quas de pœnitentia, vel bizocas vocant, confeſſiones ſacramẽtales audire, niſi fuerint ab Ordinario approbati ad confeſſiones perſonarum ſæcularium audiendas, quemadmodum nec poſſe illis ſacroſãctum Eucbariſtiæ Sacramentum adminiſtrare, in die paſcatis reſurrectionis D. N. Ieſu Chriſti. Verum quo ad ſepulturam, atq; alia priuilegia fratres tertiarios mantellatos, corregiatos aliosque ſimiles ita demum ordinis cuius tertii habitum aſſumpſerunt, priuilegiis potiri, & ab Ordinarii iuriſdictione exemptos eſſe, ſi viri collegialiter viuant, ſeù cum clauſtralibus habitẽt, & mulieres virginalem, ſeù celibẽ, aut caſtã vidualem, expreſſo voto, & ſub dicto habitu, vitã traduxerint quemadmodum cauetur in conſtit. Concil. Later. ſub Leone X. quæ habetur ſeſſ. 11. in fin. Hoc autẽ voto mulierum, duo ſcilicet paupertatis, & obedientiæ nequaquam includi, quinimò huiuſmodi mulieres ſi vitam virginalem, aut celibem ſimpliciter expreſsèque vouerint etiam in conſanguineorum, & affinium ſuorum aut proprijs domibus, ſeù ſeorſum habitãtes ſupradictis priuilegijs ordinis, cuius tertiæ regulæ habitum deferunt exemptionemque ab Ordinarii iuriſdictione frui debere, vt idem Leo poſtea declarauit conſtit. eadem die 1. Martij 1518. quæ an prædictæ qualitates in huiuſmodi tertiarijs cõcurrant Ordinariis loci eſſe iudicium.*

Præterea ſi contingat aliquas ex prædictis tertiariis abſque ſepulturæ electione decedere, eas ſic decedentes, ita demum in Eccleſiis ordinis, cuius habitum aſſumpſerunt ſi in ipſis earum communis ſepultura reperiatur, ſin minus in Eccleſijs *parochialibus ſepeliendas eſſe decreuit.*

Superioribus regularibus ſufficienti facultate ad id, à Sede Apoſtolica ſuffultis (Capuccinis *exceptis licere mulieres ad huiuſmodi habitum recipere atque ad ipſos*

veſtiendi officiũ recipere atq; ad ipſos veſtiendi officium [illegible] bitum admiƈtendas, & recipiendas eſſe, niſi probatæ vitæ, ac bonis moribas præditas, atq; in ætate ſaltim 40. *annorum conſtitutas, quæ de proprio habeant, unde ſufficienter viuere poſſint, nec cũ alijs viris, quam cum conſan guineis vel affinibus in primo tantum gradu ſibi coniũƈtis cohabitent, & ab Ordinario loci licentia prius impetrata, qui non aliter conce dat, niſi de prædiƈtis præuio examine diligenti ſibi conſti terit.*

Verum in huiuſmodi habitu concedendo, & reſpeƈtiuè deferendo omni modo à velo ſupra caput, quod ſupraieƈtam vocant, à peƈtorale, quod vulgò dicitur ſottogola, & à patientia abſtinen dum eſſe, quinimo ſi ſupradiƈta tria, vel aliqua ipſorum deferre deprehenſæ fuerint illa dimiƈtere, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas ab Ordinariis locorum compellendas eſſe decreuit.

Supradiƈtis verò decretis, mulieres tertii ordinis, quæ collegialiter viuunt non comprehendi, quinimò diſpoſitionis conſtitutionis Pii Papæ V. æditæ Romæ 1566. 4. *Kal. Iulij, quæ incipit circa* [illegible] *expreſsè declarat non obſtantibus quibuſcumque in contrarium facientibus.* Datum *Romæ die* 20. *Decemb.* 1616.

Antonius Card. Saulus.

Locus † Sigilli.

Scatynus Secret.

5 Dubitatum autem fuit pro choronide huius materiæ, & caſus ſingularis mihi conſulendus tranſmiſſus ꝑ parte Admodũ Reuerendi Patris Prioris Ordinũ Prædicatorum Sanƈtæ Mariæ Sanitatis, in qua ſepelienda erat, quædam nobis mulier quæ in eius vltima voluntate mandauerat, vt ob deuotionem, permiƈterẽt ab ipſa mortua deferri velum ſupra caput, ſeu ſupraieƈtã, peƈtorale, quod eſt (il ſoccã no) ac patientiam, & negatiuam opinionem protuli, vt non potuiſſet deferri ſupraieƈta, peƈtorale, ſeu il ſoc canno, & patientia, ex regu la nam omnia quæ prohibẽ tur fieri cum homine viuo, dicuntur etiam prohibita cum homine mortuo, per *gloſ.*

gloſ. celebrem in cap. ad hac verb. cui communicamus de priuil. Vnde infertur, mortuum poſſe abſolui ab excommunicatione, quemadmodum, & viuum, *cap. a nobis il ſecondo de ſent. excommun.* prout etiam ſicut percutiẽs clericum viuum incidit in excommunicationem, ita & pari modo percutiens clericum mortuum conferunt tradita per *Craſſ. de effect. cleric. effect. 9. num.* .

SVMMARIVM.

1 *Viſitari poſſunt parochiales Eccleſiæ Militum Hieroſolymitanorum ab Ordinariis locorum, non autẽ non parochiales num. 2.*

De viſitatione Militũ Diui Ioannis curam animarum habentiũ.

Super Bulla Pij V.

1 EX *conſtit. Pii V. incip. expoſcit ſub die 22. Septembris* 1571. ſancitum traditur Eccleſias parochiales Militũ Hieroſolymitanorũ poſſe viſitari ab Ordinariis locorum, quo ad ea tantũ, quæ ad curam animarum & ſacramentorum adminiſtrationem ſpectant, quam bullam refert *Nald. in ſum. verb. miles*, loquitur de hac materia *Cochier. de iuriſd. ordin. in exemptos p. 2. q. 145 nu. 11. Piaſeg. in prax. Epiſc. p. 2. c. 3. n. 46. Viuald. in ſpec. viſit. fol. 33. nu. 6. & D. Ricc. in prax. reſol. 176.* quarè meritò idem fuit confirmatũ *per Gregor. XV. de qua ſupra in tit. de exempt.* Vnde hi milites quatenus beneficia curata non obtinent nõ poſſunt ab Ordinariis viſitari, *Armendar in addit. ad recopil. leg. Nauarr. lib 1. tit. 6. l. 5. §. 2. nu.* 101. quia ſunt verè, & propriè religioſi *de Pont. conſ.* 14. *Frãc. deciſ. 749. Molfeſ. conſ. 24. & 33. D. Ricc. coll. 216. & 2242. late Craſſ effec. clerici n.* 109 in quos nullam iuriſdictionẽ habet Ordinarius præter ſacramentorum adminiſtrationem, & ita etiam determinauit S. C. T. ſeſſ. 25. cap. 11. de regul. vigore cuius permiſſum eſt Epiſcopis in exemptos exercere viſitationem Eccleſiarum in concernentibus curam animarum, tradunt D. *Ricc.*

in

*in prax.tit.de viſit.par.*1.*de-ciſ.*608. *&* Macer. *reſol.*18.
2 *lib.*1.Et quod Eccleſias militum Hieroſolymitanorũ viſitare nequeat, *cenſuit S. Congr. ſub die* 12 *Februarÿ* 1596.*apud recoll.per Farin. deciſ.* 152.

SVMMARIVM.

1 *Societas in qua ſocius aſſecurat capitale, & ſoluit certum lucrum pro incerto eſt vſurario. Declaratur num.* 2.

De Vſuris.

Super Bulla Sixti V.

1 PEr *banc bullam incip. deteſtabilis* damnatur ſocietas, in qua ſocius aſſecurat capitale,& ſoluit certum lucrum pro incerto tanquam vſuraria, adeo vt nulla etiam obligatio oriatur, vide ſupra in tit.de ſolietate officiorũ, & M*egal. tom.*2. *var.reſol.*106.

2 Cuius conſtitutionis tenor declaratur primo non comprehendere ſocietates officiorum Romæ conſuetas, vt in ſpecie notat, *Phi liard.lib.*5.*c.*10.*circa finem.*

3 Declaratur ſecũdo prohibere contractum ſocietatis,in quo capitale aſſecurari cõtingeret per ſolum contractum ſocietatis non etiam ſi periculum capitalis reiiciatur in ſocium per alium contractum aſſecurationis licitum, & omni iure conceſſum, non enim intendit ibi Summus Pontifex prohibere contractus de ſui natura, & iure communi licitos ſi vniãtur cõtractui ſocietatis, & hoc ſiuè explicitè, ſiuè implicitè intendantur à contrahentibus huiuſmodi aſſecuratio adiuncta principali contractui ſocietatis.Vnde euenit quod cõtractus viduarum, & ſimilium perſonarum tradentium pecunias ſuas mercatoribus cum pacto accipiendi certum lucrum pro centenario plus, vel minus pro ratione lucri,quod ſolet ab illis mercatoribus percipi ex tali negotio,cum intentione explicita,vel implicita contrahendi eo modo quo licitè poſſet de iure vt in ſpecie aſſerui in compendio Bonae. *per nos elaborato de contract. diſput.*3. *q.*3.*punct.*11. *qui plures refert, & poſtea confirmauit* Rot.*dec.*304.*n.*7.*p.*2.*tom.*1.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ALFREDO FARNESI ★
ROMA
Piè di Marmo 18-20
Legatore di Libri